

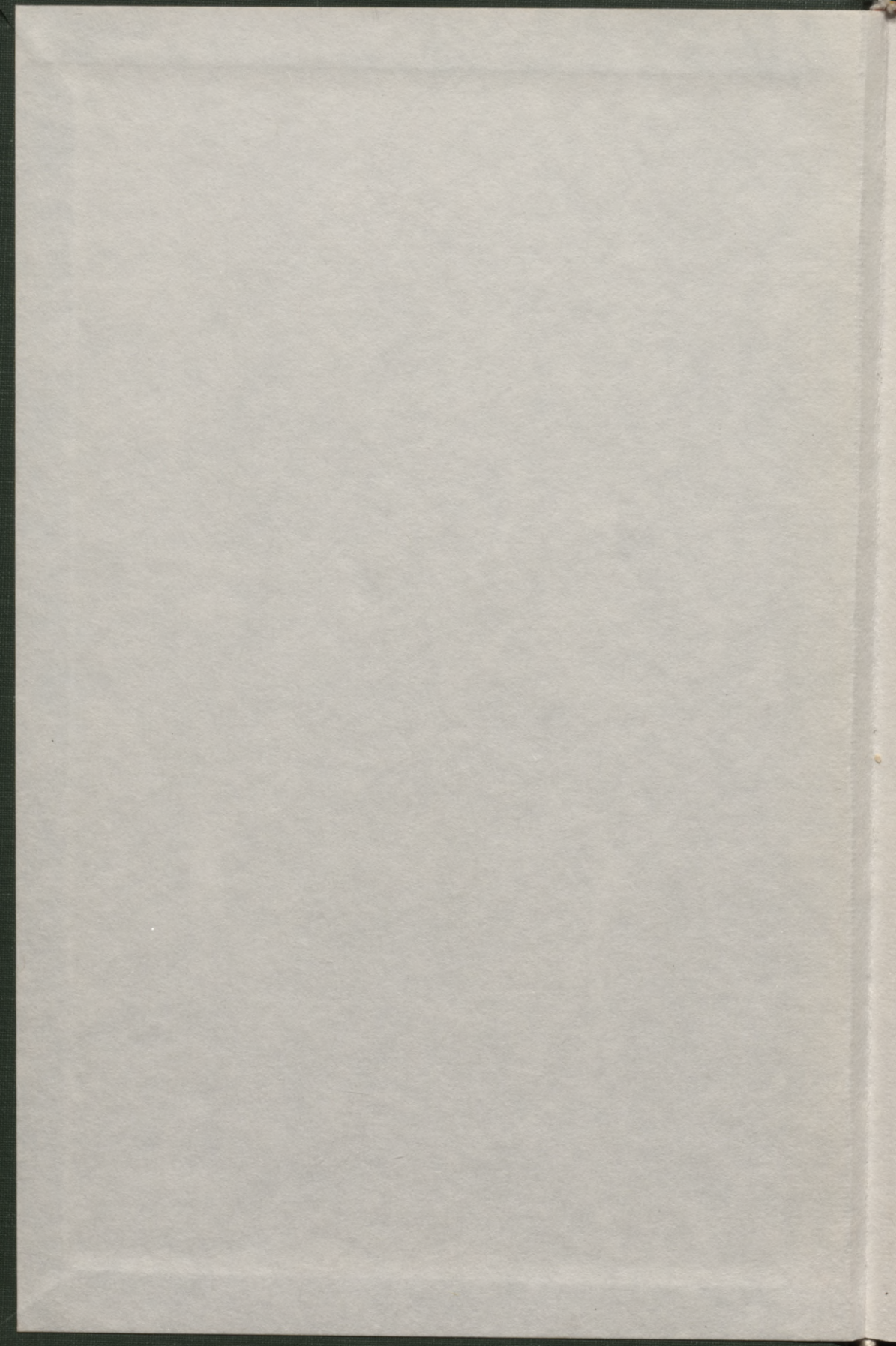
91-5
L23

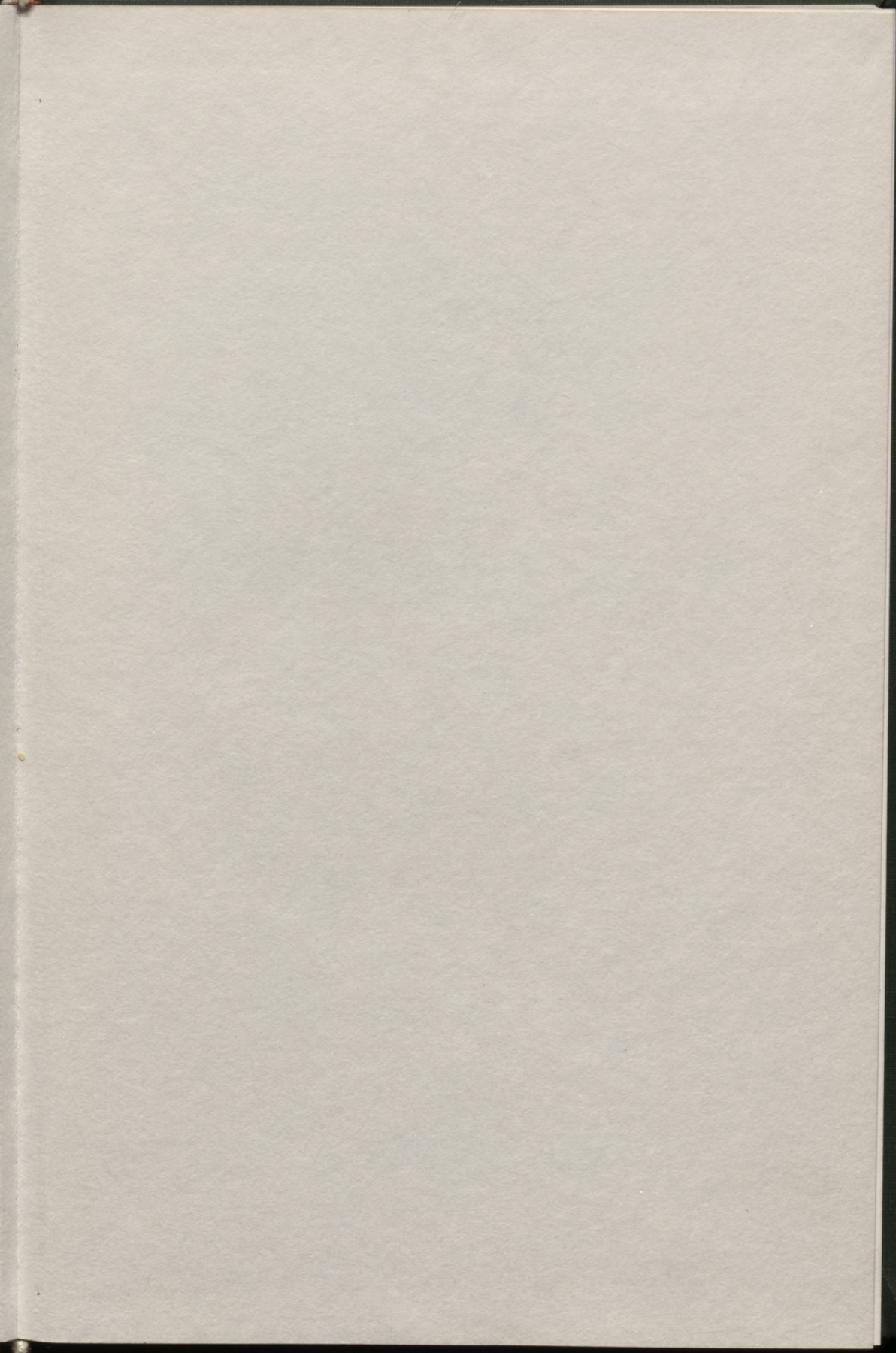

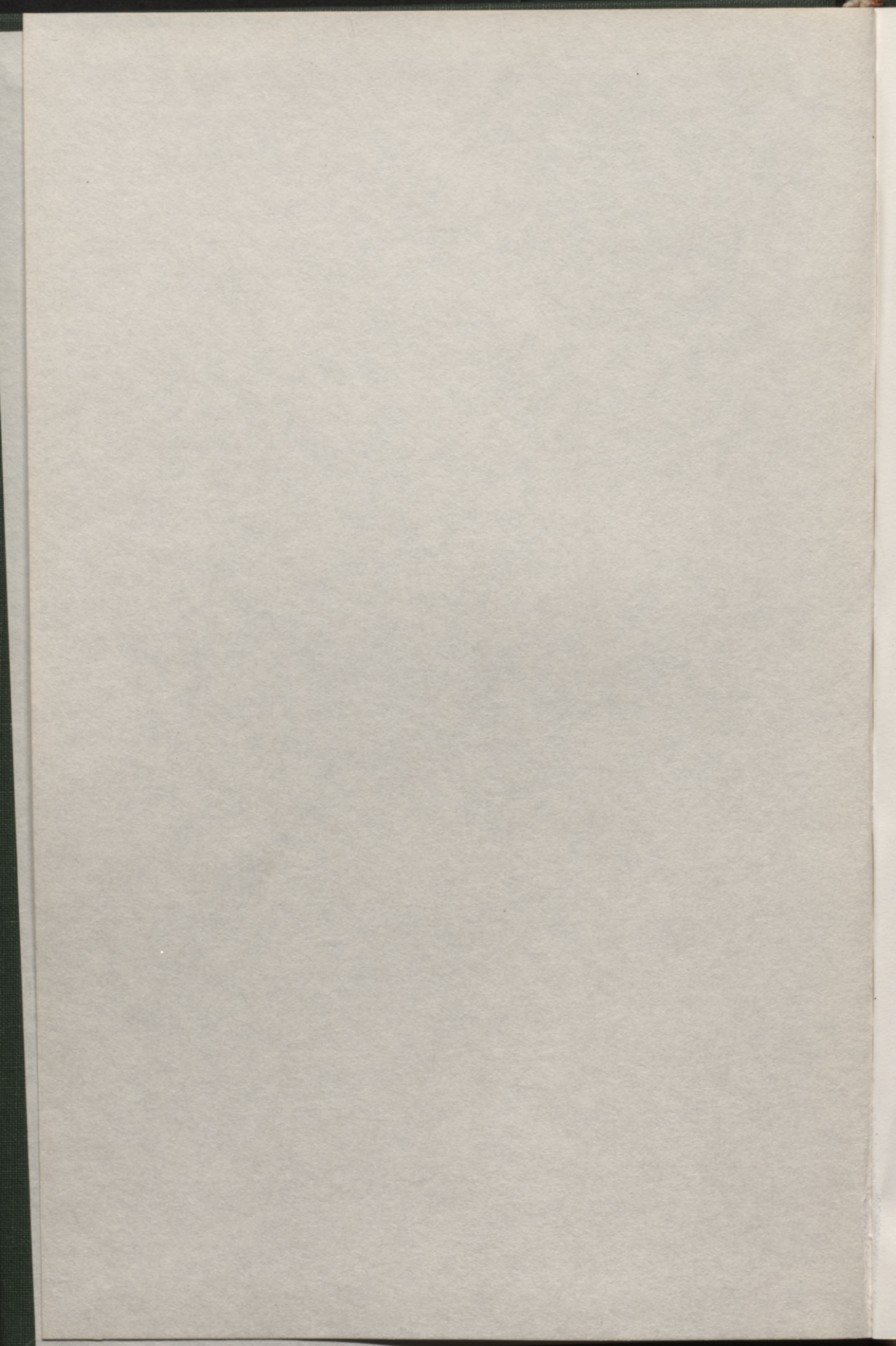
LATVIJAS

KARRA

SKOLA —

HAS

OLA

STIMULUM

"

"

"

B₁L

L $\frac{91-5}{23}$

dubl. L

3

LATVIJAS KARA SKOLA

Vēsturisku materiālu sakopojums

Redaktori: *Vilis Hāzners*

un

Elmārs Sproģis

Latviešu Virsnieku Apvienības izdevums

1979. gadā

KF

Vāku zīmējis Elmārs Sproģis

LATVIJAS
KARA SKOLA

0309069819

LATVIJAS VALSTS
BIBLIOTEKA

~~92-~~ 16.800

Printed by
Augstums Printing Service, Inc.
Lincoln, Nebraska 68502, U.S.A.

IEVADVĀRDI

Bijušais Kara skolas priekšnieks pulkvedis Arvids Krīpens sava mūža noslēgumā bija iecerējis uzrakstīt Latvijas Kara skolas vēsturi. Kad es viņu 1967. gada oktobrī apmeklēju Austrālijā, tad pulkvedis mani iepazīstināja ar savu darbu. Tam nepieciešamie materiāli jau lielā mērā bija savākti un daļēji sakopoti. Tajā laikā, nejuzdamiem vairs stingrs veselībā, pulkvedis Krīpens lūdza mani, ja „kas slikts notiktu ar viņu un iecerēto grāmatu nevarētu uzrakstīt”, apsolties šo darbu nobeigt man. Viņam šādu solījumu devu izvairīgi, izteikdams cerības, ka nekas slikts tuvākā laikā nenotiks un ka viņš darbu varēs nobeigt pats.

Tomēr sliktākais notika ātrāki, nekā tas bija gaidīts, un pulkvedis Arvids Krīpens Aizsaules kaŗotāju pulkiem jau pievienojās 1968. gada 20. augustā.

Pagāja tepat desmit gadu, līdz 1977. gada vasarā gandrīz visi pulkveža Krīpena sakopotie materiāli nonāca pie manis. Starplaikā biju uzsācis citus darbus, kuŗus arī es gribēju sava mūža noslēguma gados nobeigt un, pārskatījis pulkveža sakopotos materiālus, bija jāsecina, ka arī manos viena paša spēkos var iznākt šo darbu nepaveikt. Tāpēc lūdzu kapteini Elmāru Sproģi uzņemt otru redaktora pienākumus, ko viņš arī neatteicās. Tā abi ķērāties pie darba. Tas nu ir nobeigts un līdz ar šo tiek nodots latviešu vēsturniekiem un lasītājiem kā dokumentārs pārskats par mūsu neatkarīgās Latvijas valsts vienreizēju augstāku mācības iestādi, kāda bija Latvijas Kara skola, kas audzināja un sagatavoja mūsu tautas goda un slavas sargātājus.

Redaktori izsaka sirsnīgu pateicību visiem tiem, kas palīdzēja šai grāmatai tapt. Sevišķa pateicība pienākas latviešu virsnieku saimei svešumā, kuŗa nevien bija palīdzīga dokumentu, foto uzņēmumu un citu materiālu sagādāšanā, bet lielā mērā arī palīdzēja šo pulkveža Krīpena nodomu pārvērst īstenībā.

Per aspera ad astra!

Vilis Hāznars

Varoņu slava gaida mūs!

Kaŗavīru dziesma no Guno operas FAUSTS
(Latvijas Kaŗa skolas himna)

*Varoņu slava gaida mūs!
Tēvijā visur prieki būs!
Lauriem mūs' saņemt katrs steigs,
Jā, katrs steigs un savējie mūs it jūsmīgi sveiks!*

*Gājām aizstāvēt mēs dārgo tēviņu,
Bijām gatavi dot par to dzīvību,
Kaujā asinis liet, godu, slavu gūt!
Kam krūtīs sirds priekš tēvijas pukst —
Tam Dievs uzvaru sūt'!*

*Varoņu slāva gaida mūs!
Tēvijā visur prieki būs!
Lauriem mūs saņemt katrs steigs,
Jā, katrs steigs un savējie mūs it jūsmīgi sveiks!*

*Dzimten', dārgā, jaukā,
Mēs nu visi atkal skatīt tevi steidzam,
Tavus jaukos kalnus, tavas lejas,
Tēvija, mēs priekā sveicam!
Visas kaŗa briesmas,
Visas grūtās, tālās gaitas tagad mēs nu beidzam,
Mūs laime gaid', mums prieki smaid',
Mums prieki smaid'.*

*Nu savus mīļos redzēsīm
Un acīs viņiem skatīsīm,
Tiem skatīsīm!*

*Varoņu slava gaida mūs!
Tēvijā visur prieki būs!
Lauriem mūs saņemt katrs steigs,
Jā, katrs steigs un savējie mūs it jūsmīgi sveiks,
Mūs savējie sveiks, mūs savējie sveiks,
It jūsmīgi sveiks, it jūsmīgi sveiks!*

Vorwort
Karl Kraus
1885

Die Kunst des Erzählens
ist die Kunst der Wahrheit.
Sie ist die Kunst der
Ehrlichkeit und der
Gerechtigkeit.
Sie ist die Kunst der
Menschlichkeit und der
Güte.
Sie ist die Kunst der
Weisheit und der
Tugend.

Die Kunst des Erzählens
ist die Kunst der Wahrheit.
Sie ist die Kunst der
Ehrlichkeit und der
Gerechtigkeit.
Sie ist die Kunst der
Menschlichkeit und der
Güte.
Sie ist die Kunst der
Weisheit und der
Tugend.

Die Kunst des Erzählens
ist die Kunst der Wahrheit.
Sie ist die Kunst der
Ehrlichkeit und der
Gerechtigkeit.
Sie ist die Kunst der
Menschlichkeit und der
Güte.
Sie ist die Kunst der
Weisheit und der
Tugend.

Karl Kraus
1885

Per aspera ad astra

Per aspera ad astra — taur grūnūm pie zvaigznēm — tā bija zelta burtnīca raksturo Latvijas Kara skolas baltās karogā, un poēma. Būtu, atļaujoties kopas, kas savu devību būtu izteikušas ar baltu karogu, baltu nepasūtību, kņraigumu un kņraumu gar latviešu tēlošanu, kas baltu gļķem, kā to darīja latviešu kadeti.

Per aspera ad astra mūsdienā, ka Kara skolas audzēkņi jēpaj baltu karogu un baltu tēlošanu. Jēpaj baltu karogu un baltu tēlošanu un baltu tēlošanu. Jēpaj baltu karogu un baltu tēlošanu un baltu tēlošanu. Jēpaj baltu karogu un baltu tēlošanu un baltu tēlošanu.

I DAĻA

Latvijas Kara skolas vēsturisks apraksts

Latvijas Kara skolas vēsture ir saistīta ar Latvijas tautas cīņām par neatkarību. Nav nācums bez arāņiem, kas ir saistīti ar tautas cīņām.

Latvijas Kara skolas nodibināties, tai savas Kara skolas nebija. Kadēti, kas cīņās jaundibināta Latvijas nacionālā armija, savu cīņās jaundibināta bija ieguvisi Krievijas kara skolas vai kadetu skolas, kas bija saistīti ar tautas cīņām.

Latvijas Kara skolas un savas Kara skolas bija jēpaj baltu karogu un baltu tēlošanu. Kadēti, kas cīņās jaundibināta Latvijas nacionālā armija, savu cīņās jaundibināta bija ieguvisi Krievijas kara skolas vai kadetu skolas, kas bija saistīti ar tautas cīņām.

Latvijas Kara skolas un savas Kara skolas bija jēpaj baltu karogu un baltu tēlošanu. Kadēti, kas cīņās jaundibināta Latvijas nacionālā armija, savu cīņās jaundibināta bija ieguvisi Krievijas kara skolas vai kadetu skolas, kas bija saistīti ar tautas cīņām.

Latvijas Kara skolas un savas Kara skolas bija jēpaj baltu karogu un baltu tēlošanu. Kadēti, kas cīņās jaundibināta Latvijas nacionālā armija, savu cīņās jaundibināta bija ieguvisi Krievijas kara skolas vai kadetu skolas, kas bija saistīti ar tautas cīņām.

Petaspere ad extra

I DAĻA

Latvijas Kara skolas
vēsturiskā apraksts

Per aspera ad astra

Per aspera ad astra — caur grūtumiem pie zvaigznēm — tā bija zelta burtiem rakstīts Latvijas Kaŗa skolas baltajā karogā, un nebūs, šķiet, otras ļaužu kopas, kas savu devīzi būtu īstenojusi ar lielāku lojālītāti, lielāku nopietnību, spraigumu un lepnumu gan intelektuālā, gan fiziskā plāksnē, kā to darīja latviešu kadeti.

Per aspera ad astra nozīmēja, ka Kaŗa skolas audzēknim jāspēj vairāk nekā spēj citi. Jāspēj viss iespējamais un palaikam citiem neiespējamais. Kadetam bija apziņa, ka viņš ir savas zemes sāls, ka viņš nes atbildību par savas tautas tikumu un spēku, taisnīgumu un drosmi. Viņš zināja: viņam jābūt paraugam, viņam jāmaksā ar savu personu, viņam aizstājēju nav.

Per aspera ad astra nozīmēja visdziļāko nopietnību un visaugstāko uzticību, nozīmēja kalpot tēvijai ar sirdi, prātu un zobenu.

Neviena tauta nevar pretendēt uz nācijas godu, ja tai nav vīru un jaunekļu, kas gatavi to aizstāvēt un kas *mācījušies* to aizstāvēt. Neviena tauta vairs nevar pretendēt uz nācijas godu, ja tai nav skolu, kur jaunekļi mācās tēvijas aizsardzības amatu, kur tiem ieaudzina pašuzturēšanos un varonības garu, kur tie gadiem vingrinās vienam brīdim, varbūt vienai lielai un pēdējai kaujai. Nav nācijas bez armijas, nav armijas bez virsniekiem.

Latvijas valstij nodibinoties, tai savas Kaŗa skolas nebija. Virsnieki, kas iestājās jaundibinātā Latvijas nacionālā armijā, savu militāro izglītību bija ieguvuši Krievijas kaŗa skolās vai kaujas laukā, kur skolu aizstāja varonība.

Latvijai sava armija un sava Kaŗa skola bija jārada kauju ugunīs.

Pirmās militārās mācību iestādes, ko brīvajā Latvijā nodibināja, bija Kājnieku kaŗa skola un Artilērijas kadetu skola, abas ar saīsinātu kursu. Taču mācību vietā jaunajiem kadetiņiem bija jāiziet pozīcijās pie Rīgas tiltiem un tālāk kaujās Jelgavas šosejas rajonā. Šais kaujās, kas ilga līdz Jelgavas atbrīvošanai, krita 14 kadetu, vairums pie Vareļu mājām Jelgavas tuvumā.

Bet šie upuri nebija velti. Kadeti atgriezās ar uzvaru durkļu galos — Latvijas brīvība bija izpirkta asinīm. Arī viņu asinīm. Ne velti tāpēc Guno triumfālā kaŗavīru dziesma kļuva par Latvijas Kaŗa skolas pamata dziesmu: „Varoņu slava gaida mūs, tēvijā visur prieki būs . . .”

Mācības kadeti uzsāka 1. decembrī, un šo datumu tad arī atzīmē kā Latvijas Kaŗa skolas darbības uzsākšanas gada dienu.

Abas kara skolas deva pa vienam virsnieku izlaidumam 1920. gada 20. maijā.

Tā paša gada rudenī skolas apvienoja, nodibinot Latvijas Kara skolu ar kājnieku, jātnieku, artilērijas un inženieru nodaļām.

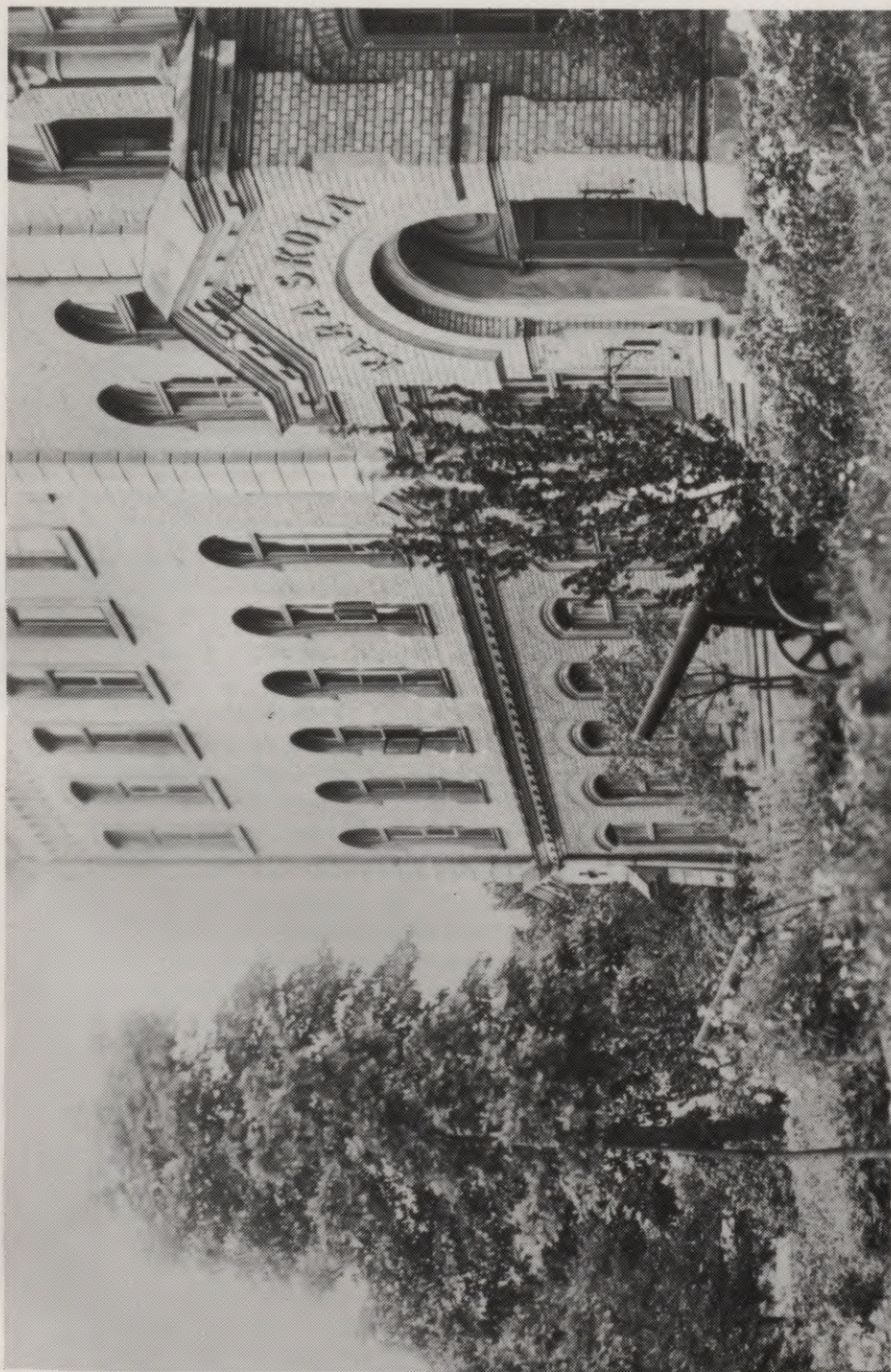
1931. gadā Kara skola pārtrauca virsnieku sagatavošanu, atstājot skolas kadrus virsnieku vietnieku sagatavošanai.

Kara skolas pilno kursu atjaunoja 1935. gadā, un pirmais izlaidums pēc pārtraukuma notika 1937. gada 11. augustā.

Nav laikam otras vietas, kur ienaidnieka okupāciju Latvijā izjuta traģiskāk kā Kara skolā, nebūs arī samērīgi lielāka upuņu skaita kā tieši bijušo Kara skolas audzēkņu vidū.

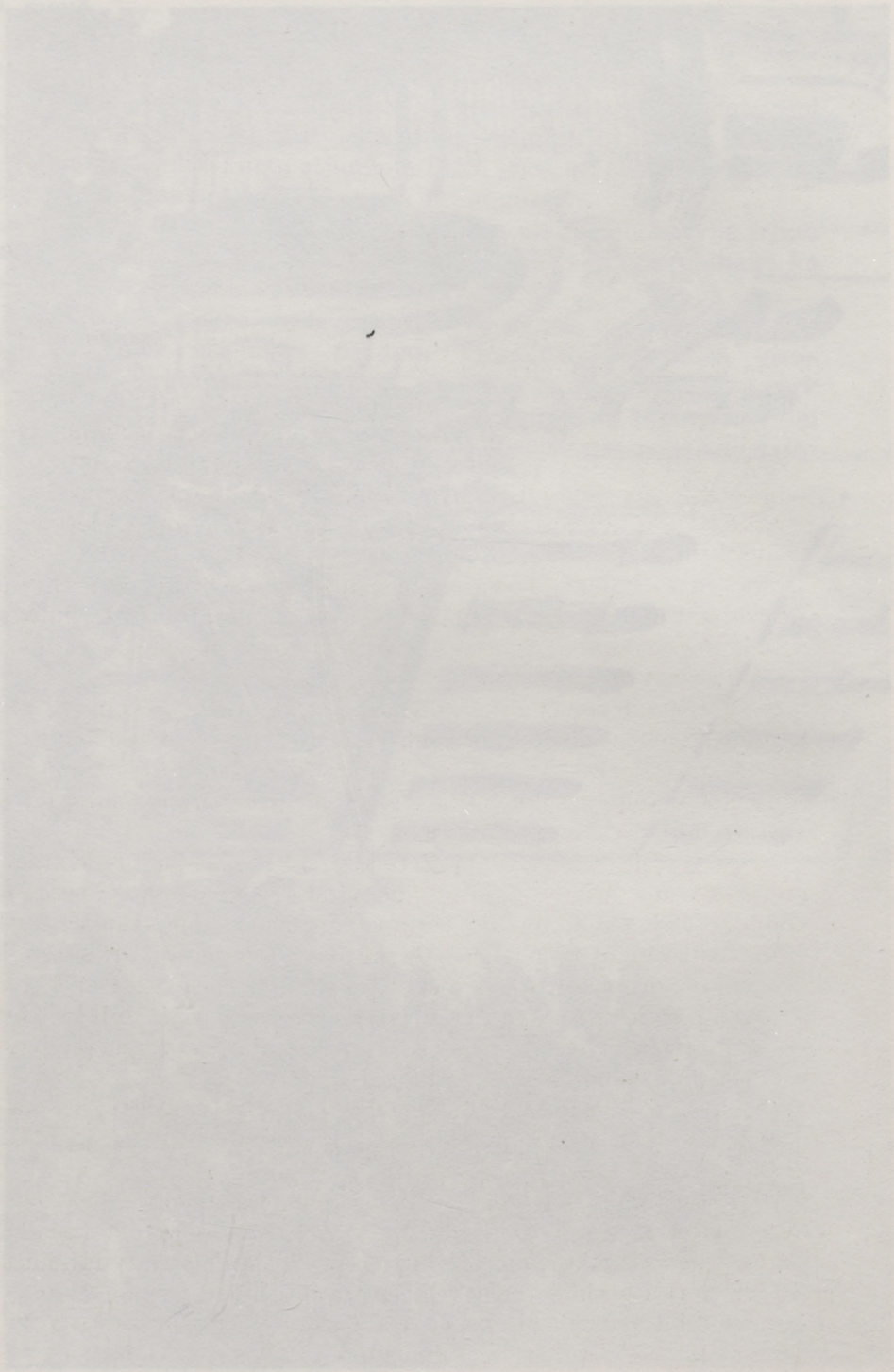
Nedz kaujas laukos, nedz pamierā, ne mierā tie nav vēlējušies žēlastības, nav vēlējušies dāvanu. Viņi grib uzņemties visus grūtumus — grūtāko, visgrūtāko Latvijai. Viņi zina: vislielāko pērk ar vislielākiem upuriem, vislielākiem grūtumiem, tāpēc arī viņi palikuši uzticīgi savas skolas un jaunības devīzei: *per aspera ad astra* un dotajam zvērastam, zobenu saņemot:

„*Savam godam, latvju slavai, tēvzemei un brīvībai!*”

Kara skola Kr. Barona ielā 99, Rīgā.

1829. gale

Latvijas Kara skola

Īss vēsturisks atskats

1918./1920. gadu Brīvības cīņu laikā Latvijas armijas virsnieki komplektējās galvenām kārtām no latviešu strēlnieku pulku virsnieku kadriem. Bet pēc Cēsu kaujām 1919. gada jūnijā, apvienojoties nacionālās armijas dienvidu un ziemeļu grupējumiem, armijas vadība uzsāka kājnieku un artilērijas virsnieku kadru papildināšanu, jo veco virsnieku kadru šajā laikā vairs nebija pietiekamā daudzumā.

Rīgā tika atvērtas divas kara skolas — kājnieku un artilērijas, par to priekšniekiem armijas vadība iecēla jau sākot ar 1919. gada 1. septembri — Kājnieku kara skolā kapteini (vēlāk ģenerāli) Rūdolfu Klinsonu un Artilērijas kara skolā — kapteini (vēlāk pulkvedi) Nikolāju Fogelmani. Kadetu uzņemšana resp. pieteikšanās jau bija noteikta ar 1919. gada 13. septembri.

Kara apstākļi tomēr radīja jau pašā sākumā Kara skolu (turpmāk KS) darbības uzsākšanā neparedzētas grūtības, un par Latvijas KS dibināšanas dienu skaitās tikai 1919. gada 1. decembris. Šajā dienā abas KS varēja uzsākt pirmās mācības pēc Virspavēlnieka štāba apstiprinātas mācību programmas.

Bet vēl pirms tam KS bija pārstaigājušas kaujas laukus, cīnīdamās pret Bermonta armiju. Ar armijas virspavēlnieka pavēli septembrī nodibinātās KS kadetus sāka izraudzīt karaspēka daļās jau septembra vidū, tos izraugot no piemērotākiem instruktoriem un arī kareivjiem ar vidējo izglītību. Pirmie kadeti KS sāka ierasties sākot ar 6. un 7. oktōbri. Kājnieku KS atradās Krišjāņa Barona ielā 99, bijušā Garīgā semināra telpās, bet Artilērijas KS — Artilērijas kazarmās pie Krusta baznīcas, Vidzemes šosejā.

7. oktōbri bija paredzēta mācību uzsākšana. Šiem nodomiem pārvilka svītru Bermonta armijas uzbrukums Rīgai, kad katrs karavīrs frontē kļuva nepieciešams.

Uz 1919. gada 6. oktōbri Latvijas armijas lielums bija pieaudzis uz 39.241 karavīru, no kuriem bija 1.871 virsnieks un ap 500 kara laika ierēdņi (pēdējie pildīja dažādus ārrindas jeb administratīvus amatus). Kā šie skaitļi liecina, tad tik lielai armijai mūsu ierindas virsnieku sastāvs bija par mazu, tāpēc arī izskaidrojams armijas vadības lēmums jau oktōbri uzsākt jaunu virsnieku sagatavošanu.

Šajā laikā mūsu nacionālā armija cīnījās divās frontēs: pret Bermonta armiju pie Rīgas un krievu sarkano armiju Latgalē. No šīm frontēm Bermonta armija pēkšņi kļuva aktīva un 9. oktobrī pārgāja uzbrukumā uz Rīgu. Sevišķas sekmes tā guva Ķekavas rajonā, atspiežot mūsu spēkus un, draudot ar izvērzišanos līdz Rīgas tiltiem, atgriezt mūsu armijas varbūtējos atkāpšanās ceļus no Zemgales. Šajā laikā KS saņēma uzdevumu saformēt divas kaujas rotas un 9. oktobra pēcpusdienā doties uz Pārdaugavu un pēc tam Ķekavas virzienā, lai apturētu uzbrūkošos Bermonta spēkus. Izrādījās, ka fronte jau bija pietuvojusēs Ziepiņkalnam. Par ienaidnieka stāvokli valdīja liela neskaidrība. Kājnieku KS izvērziņās līdz Bišumuīžai, kur arī ieņēma pozīcijas abpus Bauskas šosejai. Krēslā šīm pozīcijām sāka tuvojties atejošās mūsu nacionālās armijas vienības, pa daļai jau izklidinātas, tās kadeti centās apturēt. Līdz ar to arī KS bija nonākusi kaujas saskarē ar ienaidnieku. Lai kaut uz laiku uzbrūkošās vienības apturētu, KS izdarīja īsu prettriecienu, ienaidnieka spēkus nedaudz atspieda, tos piespiežot arī uzbrukumam pārtraukt. Šajā prettriecienā KS ieguva vienu bermontiešu vieglo ložmetēju, kas labi papildināja tās vājo apbruņojumu. Līdz ar šo KS prettriecienu kritiskais stāvoklis no Ķekavas virziena bija saglābts. Šīs pozīcijas KS noturēja līdz plkst. 20.00, kad pienāca pavēle atkāpties pāri Rīgas tiltiem.

Mūsu armija atkāpās pāri Daugavai un ieņēma pozīcijas gar Daugavas labo krastu, pie kam KS tika ierādīts aizstāvēšanās iecirknis Rīgas tiltu rajonā. Šajā laikā KS ar saviem 250 vīriem jau bija veikusi diezgan ievērojamu lomu, nodrošinot mūsu spēku kārtībā atkāpšanos pāri Rīgas tiltiem.

Aizstāvēšanās fronte pret Bermontu noorganizējās tagad gar Daugavas labo krastu. Šeit, atskaitot apšaudīšanos, nekādu aktivitāti ienaidnieks neizrādīja. Tomēr arī te KS nācās zaudēt divus pirmos kritušos kadetus — Beļinku un Dēliņu.

Mūsu armijas ievadītā ofensīva pret Bermonta spēkiem no Daugavgrīvas-Bolderājas rajona laikā no 3. līdz 11. novembrim bija nesusi izšķirošus panākumus. Ienaidnieks tika sakauts un sāka Pārdaugavu atstāt.

Šajā kauju laikā KS izdarīja naktī no 10. uz 11. novembri trīs izlūku gājienu pa dzelzceļa tiltu, lai noskaidrotu un uztvertu ienaidnieka atiešanas momentu. Šie izlūku gājienu prasīja lielu uzņēmību un drosmi un tikai uz 11. novembra rīta pusī KS patruļas atrada tilta galu atstātu un ienaidnieka ierakumus tukšus. Pēc šī konstatējuma visa KS sāka noņemties no savām aizstāvēšanās pozīcijām, lai dotos uz Pārdaugavu. Ienaidnieks nekur vairs sastapts netika, un pēc kāda laika Jelgavas šosejā KS saņēma pavēli atgriezties Rīgā un novietoties atpūtā savās telpās. Armijas vadībai likās, ka līdz ar šo uzvaru Bermonta kaņaspēks Latviju atstās un

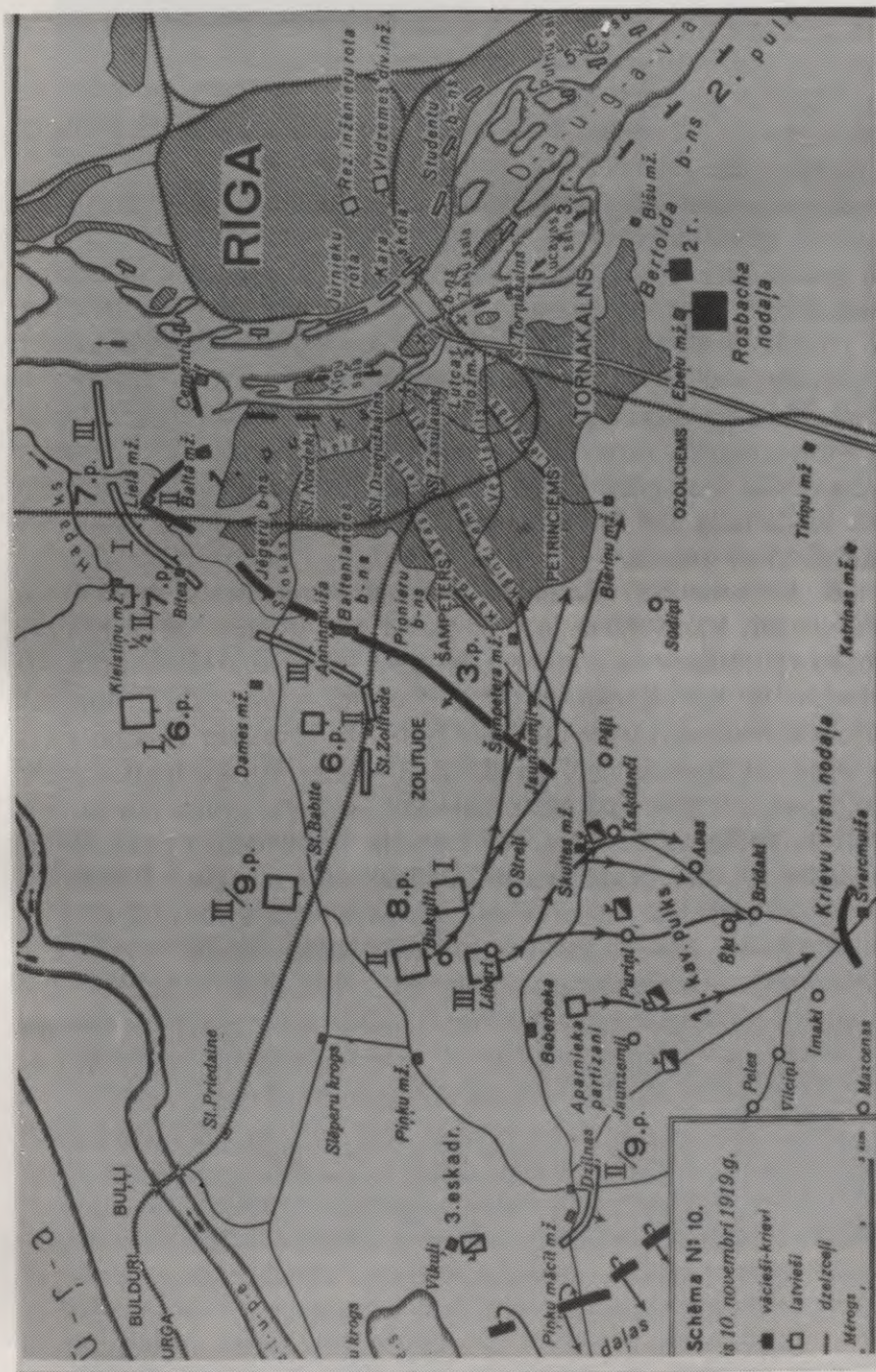
Kara skolas karogs.

LATVIJAS VALSTS
BIBLIOTĒKA
92-16.800

KS krūšu zīme.

Schēma — Stāvoklis Rīgas frontē 10. nov. 1919. g. KS izvietojums Daugavas tiltu rajonā.

atliek vienīgi tā vajāšana. Tomēr tas nenotika. Ienaidnieks ieņēma jaunas aizstāvēšanās pozīcijas uz Lielupes-Iecavas līnijas, un tā mūsu jaunās armijas spēkiem stāvēja priekšā vēl jaunas cīņas.

KS saņēma pavēli jau 16. novembrī stāties Vidzemes divīzijas komandiera rīcībā. Šajā laikā KS sastāvs bija arī pieaudzis, un tās sastāvā tagad bija 265 kadeti un 11 virsnieki, kuri bija sadalīti divās rotās un ložmetēju komandā. 16. novembra vakarā, noslojot ap 30 km, KS sasniedza pavēlētā gājiena mērķi — Ķempjus un Skrabas. Nākošās dienas darbībai KS no Vidzemes div. komandiera saņēma pavēli forsēt Lielupi pa kreisi no Jelgavas šosejas un doties Kronvirnavas-Lielvirnavas virzienā Rīgas-Jelgavas dzelzceļa pārķeršanai, lai pēc tam kopā ar Valmieras pulku izpostītu Jelgavas-Šauļu dzelzceļu un atgrieztu ienaidnieka atkāpšanos Šauļu virzienā. Uzbrukuma sākums bija nolikts uz plkst. 11.00, ar aprēķinu, lai jau 18. novembrī ieņemtu Jelgavu.

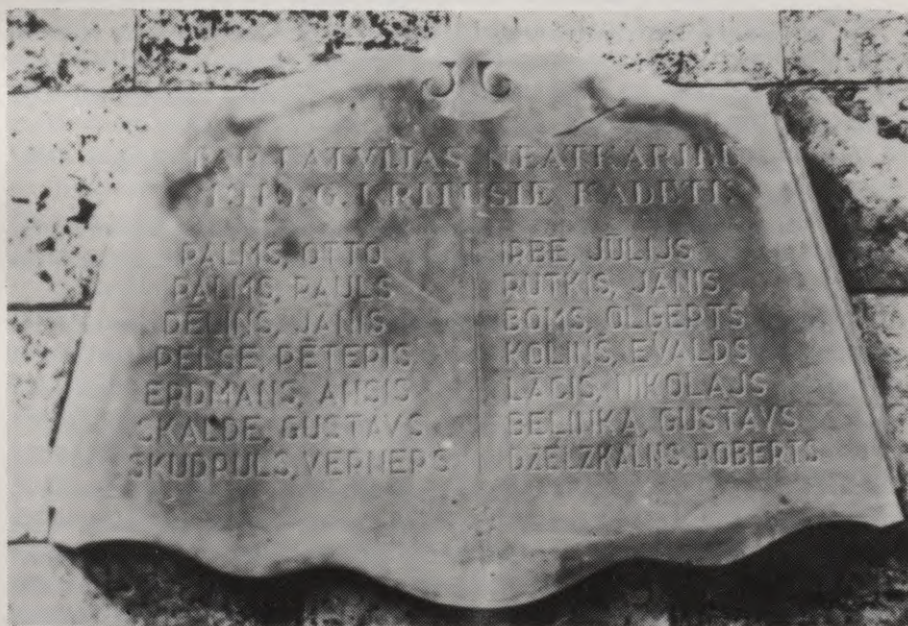
Uzdevumu pildot, KS vispirms uzsāka izlūkošanu Katrīnas muižas, Vareļu un Badiņu māju rajonos, mēģinot ieņemt arī Katrīnas muižu. Šī uzdevuma smagums bija jāveic KS 1. rt. II vadam, kuri komandēja vltn. Veckalniņš. Uzdevuma veikšanu apgrūtināja sliktie laika apstākļi, atklātais apvidus un bermontiešu stingrā pretestība. Ienaidnieks bija nocietinājies Katrīnas muižā un Vareļos, ienaidnieks bija arī labāki apbruņots. Viss tas jaunajai KS vienībai prasīja lielu piepūli. Bet tā vainagojās panākumiem un plkst. 23.00 17. novembra vakarā Veckalniņš varēja ziņot par Vareļu ieņemšanu.

Pa kreisi Veckalniņa vienībai savu uzdevumu veica KS 2. rt. I vads kadeta seržanta Lukstiņa vadībā. Drosmīgā pasākumā Lukstiņa vienība ieņēma Garozas muižu un dažas lauku mājas, bet arī tad ienaidnieks uzsāka aktīvu pretdarbību un mēģināja atgūt zaudēto. Lukstiņam pienāca papildinājums — 21 kadets — un viņš šīs pašas dienas vakarā mēģināja forsēt Lielupi. Upi gan pārgāja nemanīti, bet tuvojoties Vanču mājām saņēma spēcīgu ienaidnieka uguni un bija spiests atgriesties Lielupes labajā krastā, paliekot pie Plāņu mājām.

Līdz ar to Veckalniņa vienība palika izbīdījies stipri uz priekšu, pāri Lielupei, bet pārējās KS vienības Lielupes labajā krastā, izsvaidītas apvidū. Veckalniņa vienību naktī papildināja ar 18 kadetu rezervi, bet arī šie spēki bija par mazu, lai 18. novembra rītā, sākoties bermontiešu spēcīgam pretuzbrukumam, Vareļus noturētu. Arī KS rezerves iepriekšējā naktī bija pārvietotas uz frontes kreiso spārnu, pie Plāņiem, jo skolas priekšnieks bija iecerējis 18. novembrī uzbrukumu turpināt no izejpozīcijām pie Plāņiem. Nepaspējot šo uzbrukumu sākt, bija visa uzmanība jāpievērš Vareļiem, kur nīknās cīņās, pārspēka nomākta, Veckalniņa vienība sāka atkāpties pāri Lielupei. Ienaidnieka vienības — Baltlandes pulka daļas — uzbrukumu Vareļiem 18. novembra rītā sāka no divām pusēm,

Kadeti pozicijās Daugavmalā Brīvības cīņu laikā 1919. gadā.

*1934. g. pie Vareļu mājām atklātā pieminēklī kritušo kadetu
piemiņai piestiprinātā plāksne ar kritušo kadetu vārdiem —*

paņemot Veckalniņa kadetus it kā spilēs — uzbrukumu vadot no Katrīnas muižas un Badiņu virziena. Ienaidnieka uzbrukumu atbalstīja spēcīga ložmetēju un artilērijas uguns, turpretim Veckalniņa uguns spēks bija vienīgi šautenes. Veckalniņš deva pavēli atiet uz Garozas krogu un šajās cīņās, pat nepalīdzot kadetu Šēfera un Ivanova varonībai, nācās piedzīvot pāniku. Kadeti drošībā jutās tikai sasniedzot Garozas kroga grāvjus. Ap 40 kadetu bija izklīduši. No 58 Vareļu aizstāvjiem 21 bija izvests no ierindas. Kritušu bija 12, ievainotu un evakuētu 7, ievainotu un palikušu ierindā 6, bet gūstā bija krituši divi. Tā ļoti slikti bija beigusies Latvijas valsts pirmā gada diena.

Pavisam KS Brīvības cīņās zaudēja kritušus 14 kadetus — divus pie Rīgas un 12 pie Vareļiem. Pēdējo vārdi ir: Gustavs Skalde, Paulis Palms, Otto Palms, Roberts Dzelzkalns, Jūlijs Irbe, Nikolājs Lācis, Olgerts Boms, Verners Skudrulis, Jānis Rutkis, Pēteris Pelše, Ansis Erdmanis un Ēvalds Kaliņš.

Pie Vareļiem ievainoti un evakuēti tika Pēteris Ozols, Artūrs Ķīsis, Jānis Rutkovs, Nikolajs Eglītis, Michails Kracevs, Pēteris Skubiņš un Ēriks Apsītis. Ievainoti un palika ierindā Artūrs Eiche, Vilis Munters, Pēteris Bieziņš, Jānis Biders, Jānis Zvirbulis un Hermanis Sūrits. Ienaidnieka sagūstīti — Videvuds Šēfers un Kārlis Ozoliņš.

17. novembra pievakarē kadeta seržanta Lukstiņa vads gan ieņēma Plāņu un Štienbergu mājas, kas atradās tālāk pa kreisi no Vareļiem un naktī pārcēlās arī pāri Lielupei un uzbruka Vančiem, bet ienaidnieks šo uzbrukumu atsita.

Viss kaujas smagums, kā jau iepriekš minēts, nu palika vltņ. Veckalniņa vada rokās.

Šo Vareļu kauju laikā arī radās KS pirmās kaujas tradīcijas: savstarpēja izpalīdzība, kara noslēpumu neizpaušana krītot gūstā un citas.

Ienaidnieka spiedienā Kara skolai Lielupes līniju nācās atstāt, atējot uz Dāvjiem pie Cēsu kājnieku pulka. Uzbrukumu atjaunoja 21. novembrī, kad arī tika ieņemta Jelgava. Kara skola saņēma uzdevumu uzņemties garnizona dienestu Jelgavā, apsargājot daudzās Bermonta armijas pamestās noliktavas. Cīņām pret Bermontu izbeidzoties, Kara skola 30. novembrī atgriezās Rīgā, lai uzsāktu apmācības. Pēc grūtā pārgājiena no Jelgavas vakariņās cita nekā nebija ko galdā likt, kā vienīgi melna kafija, marmelāde un rupja maize. Tā izauga vēl viena jauna tradīcija, kas tika ieturēta visu Kara skolas pastāvēšanas laiku: tā bija tā sauktā melnās kafijas tradīcija, kas liecināja, ka tēvzemes grūtās dienās karavīram jāapmierinājas ar to pieticību, ko tauta spēj dot.

Vareļi palika KS svētākā vieta. Tur 1931. gadā paši kadeti uzcēla pieminekli (kapteiņa Borkovska-Zemgaļa mets), bet ik gadus KS

audzēkņi pulcējās svētceļojumā, lai smeltos spēkus tēvijas mīlestībai, tautas goda un slavas cildinājumam un pienākumu apziņas celšanai.

Virsnieku sagatavošana

1919. gada 1. decembris tika izsludināts par KS dibināšanas dienu. Pirmais KS mācību kurss ilga tikai 6 mēnešus, pirmais izlaidums notika 1920. gada 20. maijā, kad parādē Esplanādē tika paaugstināti pirmie Latvijas Kara skolu beigušie 300 leitnanti — 233 kājnieki un 67 artileristi. Paaugstināšanas ceremoniālā piedalījās Satversmes sapulces prezidents Jānis Čakste, ministru prezidents Kārlis Ulmanis, armijas komandieris ģenerālis Pēteris Radziņš.

Abas KS — kājnieku un artilerijas — kpt. Klinsona un kpt. Fogelmaņa vadībā kursus bija beigušas vienlaicīgi. Šis bija Kara skolu pirmais izlaidums. Šajā laikā tika likvidēta arī Artilerijas kara skola.

Šī saīsinātā mācību kursa laikā mūsu Latgales frontē kara darbība jau bija izbeigusies, ar Krieviju bija noslēgts pamiers un frontē risinājās vienīgi izlūku darbība, tā ka mūsu jaunie virsnieki nekādu lielāku kaujas darbību norisi vairs nepiedzīvoja.

1920. gada rudenī nodibināja Kara skolu ar divgadēju kursu un četrām — kājnieku, jātnieku, artilerijas un inženieru — nodaļām. Sākumā KS uzņēma audzēkņus arī ar nepabeigtu vidusskolas izglītību, kāpēc pāris gadus KS pasniedza bez militāriem priekšmetiem arī vispārīzglītojošus priekšmetus vidusskolas kursa apmērā. 1923. gadā noteica KS trīsgadēju kursu, bet 1927. gadā atkal pārgāja uz divgadēju kursu, KS uzņemot tikai tādus audzēkņus, kas jau bija beiguši armijas instruktoru rotas vai virsnieku vietnieku kursus. Ar 1923. gadu KS uzņēma tikai vidusskolu beigušos. Ja kāds vidusskolu nebija beidzis, tad tam bija pie iestāšanās jānoliek eksterna pārbaudījumi vidusskolas kursa apmērā. 1926. gada 1. septembrī likvidēja jātnieku un inženieru nodaļu, bet 1931. gadā arī artilerijas nodaļu. No 1931. līdz 1935. gadam virsnieku sagatavošanu KS pārtrauca, atstājot status, kas sagatavoja kājnieku virsnieku vietniekus. Bez tam šajā laikā KS darbojās dažādi virsnieku kvalifikācijas celšanas kursi. Virsnieku sagatavošanu KS atkal uzsāka 1935. gadā, pēc jauniem noteikumiem un programmas. Zināmas priekšrocības uzņemšanā KS deva Lačplēša kara ordeņu kavalieriem un Brīvības cīņu dalībniekiem, kas galvenām kārtām attiecās uz virsdienesta instruktoriem. Kurss tagad atkal bija divgadīgs, ar vienveidīgu militāro programmu visām ieroču šķirām. Pirmā kursā ikgadus KS uzņēma ap 120 audzēkņu. Ziemas laikā notika teoretiskās apmācības, bet vasarā — no maija līdz septembrim — taktisko uzdevumu risināšana praksē, šaušanas apmācības ar dažādiem ieročiem un c.

praktiskas apmācības. Vasaras apmācībā sākumā izmantoja Stopiņu, vēlāk Daugavpils nometni. Pēc KS beigšanas jaunie virsnieki tika sadalīti pa savām ieroču šķirām. Vēlāk, kad ats. nodaļu KS nebija, jaunos virsniekus izvēlētai ieroču šķirai sagatavoja savās karaspēka daļās. Šādā veidā Latvijas KS darbojās līdz 1940. gada rudenim, kad krievu okupācija izbeidza virsnieku sagatavošanu Latvijas armijai.

KS bija arī plaša sabiedriskās audzināšanas sistēma, kas sagatavoja jaunos virsniekus sabiedriskiem pienākumiem tautas vidū. KS pastāvēja koris ar pāri par 100 dziedātājiem, ko par labu māksliniecisku vienību bija izveidojis koŗa vadītājs Sergejs Duks. Publiskie koncerti Konservātorijas zālē, pašā Kaŗa skolā un citur, bija notikums skolas dzīvē. Arī KS pastaigas Rīgas ielās, četrbalsīgā ierindas dziesmu dziedāšana visos laikos saistīja latviešu sabiedrības uzmanību.

Latvijas Kaŗa skolas koris Rīgā bija arī citādi pazīstams. Latvijas operas Guno Fausta izrādēs koris vienmēr piedalījās kaŗavīru dziesmā „Varoņu slava gaida mūs . . .”, un operas zāle parasti Fausta izrādēs vienmēr bija izpārdota. Taču jāpieņem, ka šādam notikumam lielu, pat varbūt izšķirēju lomu spēlēja tieši kadeti — tos tauta vienmēr milēja.

KS koris arī vienmēr piedalījās dziesmu svētkos, kad tie vien Latvijā notika, dziedot vīru kopkorī. Dodot koncertus Doma katedrālē, arī tā bija vienmēr pārpildīta. Tāpat tas notika arī koncertējot Konservātorijas zālē. Savā darbības laikā Latvijas KS beidza 1634 virsnieki. Bez tam Latvijas KS tika sagatavoti 429 rezerves virsnieku un ap 900 virsnieku vietnieku.

Varoņu slava gaida mūs. . .

KS himna bija kaŗavīru dziesma no Guno operas Fausts — Varoņu slava gaida mūs . . . Šim varoņu slavas ceļam daudz Latvijas KS virsnieku nedabūja sekot, jo Baigajā gadā krievu okupācijas vara paņēma pāri par 80% latviešu virsnieku, no kuŗiem viss vairums gāja bojā Padomju Savienības sodu un vergu nometnēs. Vairums pāri palikušo piedalījās cīņās Latviešu leģiona sastāvā Otrajā pasaules kaŗā. Daudzi no tiem atstāja savas dzīvības kauju laukos. Brīvajos rietumos pašreiz atrodas ap simts bijušo Latvijas KS audzēkņu.

Kaŗa skolas izlaidumi ik gadus notika 1. septembrī, izņemot 11. izlaidumu, kas notika 1937. gada 11. augustā un 14. — kas notika 1940. gada 27. jūlijā.

Pavisam KS notika 14 izlaidumu. Mācības gan uzsāka vēl pēdējais — 15. kurss, bet tās pārtrauca pēc viena gada apmācībām un šī kursa

*Kadeta Jāņa Dēliņa kaps Brāļu kapos
Rīgā.*

kadeti par virsniekiem paaugstināti netika. Šī kursa darbu pārtrauca Padomju Savienības okupācija.

Savus gada svētkus KS ar izciliem sarīkojumiem ik gadus svinēja 1. decembrī. Arī šīs svinības vairs 1940. gadā nenotika jau minētās krievu okupācijas pēc.

Latvijas KS beigušo virsnieku skaits pa izlaidumiem ir šāds:

1. izlaidums 1920. gada 20. maijā:

Kājnieku KS beidza	—	233 kadeti
Artilērijas	—	67 kadeti
	kopā	<u>300</u>

1921. gadā izlaiduma nebija.

2. izlaidums 1922. gada 1. septembrī:

Kājnieku nodaļu beidza	—	61
Artilērijas	—	38
Jātnieku	—	28
Inženieru	—	<u>29</u>

kopā 156

3. izlaidums 1923. gada 1. septembrī:

Kājnieku nodaļu beidza	—	36
Artilērijas	—	<u>30</u>

kopā 66

4. izlaidums 1924. gada 1. septembrī:

Kājnieku nodaļu beidza	—	44
Artilērijas	—	35
Jātnieku	—	21
Inženieru	—	<u>10</u>

kopā 110

1925. gadā izlaiduma nebija.

5. izlaidums 1926. gada 1. septembrī:

Kājnieku nodaļu beidza	—	39
Artilērijas	—	26
Jātnieku	—	11
Inženieru	—	<u>15</u>

kopā 91

6. izlaidums 1927. gada 1. septembrī:

Kājnieku nodaļu beidza	—	36
Artilērijas	—	<u>27</u>

kopā 63

7. izlaidums 1928. gada 1. septembrī:

Kājnieku nodaļu beidza	—	48
Artilērijas	—	<u>26</u>

kopā 74

8. izlaidums 1929. gada 1. septembrī:

Kājnieku nodaļu beidza	—	107
Artilērijas	—	<u>41</u>

kopā 148

9. izlaidums 1930. gada 1. septembrī:		
Kājnieku nodaļu beidza	—	57
Artilērijas	—	16
	kopā	73
10. izlaidums 1931. gada 1. septembrī:		
Kājnieku nodaļu beidza	—	52
Artilērijas	—	12
	kopā	64
11. izlaidums 1937. gada 11. augustā:		
(Apvienotās KS izlaidums, sākot ar 1935. gadu KS atsevišķas ieroču šķiru nodaļas vairs nebija)		
	KS beidza	124
12. izlaidums 1938. gada 1. septembrī:	beidza	122
13. izlaidums 1939. gada 1. septembrī:	beidza	128
(starp tiem 8 jūras kadeti)		
14. izlaidums 1940. gada 27. jūlijā:	beidza	106
Kopskaitā Latvijas KS beiguši:		
Kājnieku nodaļu	713	
Artilērijas	318	
Jātnieku	60	
Inženieru	63	
Apvienoto KS	480	
	kopā	1634

Lielāko izlaidumu KS piedzīvoja 1929. gadā, kad abi — trīsgadīgais un divgadīgais kurss skolu beidza reizē. 1940. gada izlaidums jau notika pēc Latvijas okupācijas un paaugstināšanu izdarīja Prof. Dr. Augusts Kirhenšteins, tā laika Maskavas ieceltais Latvijas valsts prezidents.

Apvienotā Kara skola, sākot ar 1935. gadu, sagatavoja arī *kara flotes virsniekus*. Šīs nozares kadetiem bija jāiziet sevišķs kurss Krišjāņa Valdemāra jūrskolā Rīgā, kas sagatavoja arī civilās flotes virsniekus. Tāpat kara flotes kadetiem bija jānobeidz Kara skolas kurss, tikai tad tos paaugstināja par leitnantiem.

1937. gada rudenī pie Kara skolas nodibināja *kadetu — speciālistu* institūtu. Vairāki pirmo kursu beigušie kadeti tika ieskaitīti Latvijas

universitātes dažādās fakultātēs akadēmiskas izglītības iegūšanai. Reizē ar studijām Latvijas universitātē šiem kadetiem 3 — 4 gadu laikā bija jāizņem Kara skolas otrā kursa priekšmeti un jānoliek attiecīgie pārbaudījumi.

Kadetu-speciālistu nodaļā kadetus ieskaitīja 1938. un 1939. gadā, kad pēdējo reizi tika izraudzīti ap 10 kadetu. Priekšroku deva tiem, kas jau agrāk bija studējuši Latvijas universitātē.

1939./1940. mācības gadā bija KS ap 20 kadetu-speciālistu. Tiem bija ats. guļamtelpas KS ēkas pirmajā stāvā un tiem bija rēgulāri jāapmeklē lekcijas LU.

1940. gadā Latvijas universitātes tiesību zinātņu fakultāti nobeidza divi kadeti-speciālisti — Dibietis un Lauks un tika arī paaugstināti par leitnantiem.

1939./1940. gadā bija seši jūras kadeti.

Savā pastāvēšanas laikā KS bija radījusi daudz tradīciju, kas deva paliekošu nozīmi kadetu audzināšanā un arī vēlāk — pildot virsnieka dienestu mūsu bruņotos spēkos. Pašā KS zīmīgākā bija Baltā nakts, kad kadetus uzņēma kadetu kārtā, un pēdējā — izlaiduma dienas nakts, kad tieši plkst. 24.00 kādā no Brīvības cīņu nozīmīgākām vietām jaunie virsnieki deva zvērestu kalpot Latvijai. Tāpat nozīmīgas bija dažādās svinības Kara skolā, piem., 30. novembra vakara gājieni pāri Rīgas tiltiem, melnās kafijas vakariņas tajā pašā naktī, tad 1. decembra svinības, vairāki izbraukumi uz cīņu vietām un citi.

Par to visu stāsta šīs vēstures lapaspuses.

Nozīmīgs iestādījums bija pašu kadetu žurnāls KADETS, kas sāka iznākt 1922. gadā un tika likvidēts 1939. gadā, kad iznāca tā pēdējais numurs. Žurnālu KADETU neatkarības gados izdeva Latvijas Kara skolu beigušo Virsnieku apvienība, bet trimdā to atsāka izdot Latviešu Virsnieku Apvienība 1967. gadā.

Vairāku KS beigušo virsnieku atmiņas papildina šo īso atskatu par Latvijas KS.

Kara skolai karogu dāvāja 1923. gadā Latvijas Dzelzceļnieku biedrība. KS devīze bija *PER ASPERA AD ASTRA*. Tā bija arī rakstīta karogā.

Kara skola pildīja arī daudzus tīri reprezentatīvus uzdevumus. Tās kadetu saime ir stāvējusi goda sardzēs pie Brīvības pieminekļa (to atklājot), Brāļu kapos, Latvijā viesojoties ārzemju valsts galvām, kaimiņzemju bruņoto spēku komandieļiem vai armiju pārstāvjiem, ārvalstu diplomātiem pārstāvjiem akreditējoties pie valsts prezidenta un citos gadījumos.

Arī šajās reizēs, ejot uz norīkojumu vietām, Kara skola vienmēr devās kājām pa Rīgas ielām, tā saistot tautas uzmanību gan ar savu izskatīgo ierindu, gan balsis dziedātām karavīru dziesmām.

Kadeti arvienu radīja uzmanību mūsu galvas pilsētas iedzīvotājiem un tie arvienu priecājās par savu bruņoto spēku nākamām vadības nesējiem.

Kadeti dažkārt bija arī uzticēti citi reprezentatīvi uzdevumi gan Prezidenta pili, virsnieku klubā vai citos gadījumos.

Armijas parādēs KS soļoja vienmēr pirmā.

1937. gada pavasarī pirms izbraukšanas uz nometni Daugavpili Kara skola dāvināja karogu Rīgas 1. valsts ģimnazijai. Pasniegšanas ceremonija notika Vienības laukumā. No KS kadeti piedalījās 11. un 12. kursā.

KS tradīcijas lielā mērā veidoja KS priekšnieki un mācībspēki, kaut gan katrs izlaidums arī centās skolas dzīvē radīt un atstāt nākamajiem kursiem savas tradīcijas, paražas un skolas iekārtas un dzīves papildinājumus.

KS viesistabā jau kopš pašiem darbības sākumiem bija novietotas trīs piemiņas plāksnes (marmorā). Vienā no tām bija ierakstīti zelta burtiem visu kritušo kadetu vārdi. Tos arī reizi gadā godināja vakara jundā — 30. novembrī — vakarā, kad KS no frontes 1919. gadā bija atgriezies Rīgā, lai uzsāktu regulārās mācības. Visu šo kritušo kadetu vārdus alfabētiskā kārtībā izsauca KS kadets virsseržants un attiecīgi izraudzītais vecākā kursa kadets jundas ierindā atbildēja: „Kritis par Latviju”.

Otrā plāksnē bija ierakstītas ikviena kursa devīze, ko izraudzīja paši šī kursa kadeti, un trešajā plāksnē bija iegravēti to kadetu vārdi, kas bija KS atsevišķās nodaļās beiguši kā pirmie, tā liekot tradīciju pamatos katram censties būt skolas dzīvē pirmajam. Arī šai plāksnē gravējumi bija zelta burtiem.

Laikā, kad KS priekšnieks bija pulkvedis Arvīds Krīpens (no 1935. līdz 1939. gadam), skolu beidzot ieviesa jaunu tradīciju: svinīgu zobena pasniegšanu jaunajam virsniekam. To izdarīja klātesošais augstākais valsts amata vīrs — vai nu valsts prezidents vai kara ministrs. Kadetam resp. jaunajam virsniekam, saņemot savu amata simbolu, bija jādod svinīgais solījums. Šādas zobena pasniegšanas ceremonijas piedzīvoja tikai 11., 12. un 13. izlaidums. 14. (pēdējais) KS izlaidums notika bez zobeniem, jo jaunā Latvijas valdība (pēc krievu okupācijas) vairs šādu ceremoniju nepielaida.

Tradīciju ziņā KS bija kļuvusi par īstu patriotisma, pienākumu apziņas un goda prāta citadeli. Kadetu augstākais bauslis bija, ka tēvzemes labā nekāds upuris nevar būt par lielu. Šādu solījumu kalpot tēvzemei, ja vajadzīgs atdodot arī savu dzīvību, deva jaunie virsnieki izlaiduma naktī.

Katrā kursā paši kadeti izraudzīja KS tradīciju sargu (krīvu). Lai noskaidrotu kādā pārkāpumā (ja tāds bija) vainīgā kadeta vārdu, — tas nebija jādara skolas vadībai. Vainīgais pieteicās pats. Savas

skolas un kadetu goda uzturēšana un sargāšana bija dažkārt tradīciju galvenais mērķis, kādēļ pastāvēja pašu kadetu vēlētā goda tiesa, kuŗas lēmumi varēja būt diezgan bargi, pat piespiežot vainīgam izstāties no Kara skolas. Tradīciju garā jaunāko kursu ievadīja vecākais kurss, nesavtīgi palīdzot piesavināties nepieciešamās nākamā virsnieka dzīves un darba prasības: ja gribi pavēlēt, tad mācies pats paveles izpildīt, mācies ievērot kārtību, pieklājību, uzmanību, precīzitāti, veiklību, apķēribu un citas virsniekam un tā goda prātam atbilstošās prasības.

Nākamo virsniēku audzināšanas viena prasība bija — prast sabiedrībā uzvesties, tāpat būt saturīgam un iznesīgam pret dāmām. KS pastāvēja arī deju kursi, kur sākumā apmācīja vienīgi kadetus (bez dāmām), tad atļāva ņemt līdzī savas meitenes un beidzot — (sākot ar 1935. gadu) KS noorganizēja kopējus deju kursus ar latviešu studenšu korporāciju locekļēm. Dejas mācīja toreiz Rīgā populārie deju skolu vadītāji — sākumā Kauliņš, bet vēlākos gados — Grebzde.

Latvijas KS beidza pastāvēt 1940. gada rudenī (par to būs stāstīts vēlāk). Daļa kadetu gan iestājās krievu kara skolā, kas bija novietota jaunceltajā Kara mūzeja ēkā L. Smilšu un Torņa ielas stūrī un tai piegulošās blakus ēkā, bet te jau latviešu virsniekiem nebija nekādas teikšanas. Visu noteica krievi. Otrā pasaules kara sākumā šo krievu kara skolu nosūtīja uz Kurzemi cīņai pret vāciešiem, bet pie Skrundas tā izklīda. Nevienam latvietim arī nebija griba cīnīties krievu labā.

Vācu okupācijas laikā, dibinot kārtības dienesta bataljonus un vēlāk leģionu, viss vairums KS bijušo virsniēku iestājās tajos un pildīja savus pienākumus kaujas laukos pēc labākās apziņas. Šiem virsniekiem pievienojās arī tie nepabeigtā 15. kursa kadeti, kuŗi bija palikuši neskarti Baigajā gadā. Tie visi arī iegūva virsniēku dienesta pakāpes.

Tie, kam izdevies Otrā pasaules kara noslēgumā patverties brīvo rietumu zemēs, ir vēl arvien saglabājuši KS iegūto svēto mantojumu — tēvzemes mīlestību un uzticību tai. Ilgie svešuma gadi nav spējuši ietekmēt KS tradīciju gara pastāvēšanu. Tas agrākā ideālisma gaismā dzīvo vēl šodien.

Lai KS tradīcijas, garu, draudzību un brālību uzturētu, tad svešumā jau 1951. gadā bijušie virsnieki sāka organizēties Latviešu Virsniēku Apvienībā un 1967. gadā arī atjaunoja un sāka izdot Latvijā savā laikā iznākušo žurnālu Kadets.

Šī Latviešu Virsniēku Apvienība (tajā gan tiek uzņemti visi bijušie latviešu virsnieki, kas arī nebūtu beiguši Latvijas KS) arī atjaunoja un turpina kopt daudzas KS tradīcijas. Tāpat LVA uztur ciešus sakarus starp dažādo patvērumu zemju (ASV, Kanadas un Austrālijas) virsniēku saimēm.

Par to būs arī stāstīts šī vēsturiskā apskata nākamās nodaļās.

Latvijas KS bija ieviestas arī daudzas paražas, kas pārņemtas no Krievijas kara skolām, it sevišķi Viļņas KS, ko savā laikā bija beiguši Latvijas KS priekšnieki plkv. Jānis Ceplītis un ģenerālis Rūdolfs Klinsons. Šīs paražas gan vēlākos gados Latvijas KS citi priekšnieki centās izskaust, jo ne visas tās atbilda latviešu vīru garam un dzīves ierašām.

- Avoti:* 1) pulkveža Arvīda Krīpena sagatavots manuskripts.
2) Latviju Enciklopēdija, II grāmata, Apgāds Trīs Zvaigznes, Stokholmā, 1952. — 1953. g., 973. lpp.
3) KS bijušo audzēkņu atmiņas.

NOTEIKUMI PAR KARA SKOLAS KRŪŠU NOZĪMI UN ŽETONU

Izvilums no Aps. Min. 1922. g. pavēles Nr. 29

§ 19.

1. Krūšu nozīme sastāv no 2,9 cm plata un 4 cm gara oksidēta sudraba vairoga, uz kuŗa spožs zobens ar zelta ugunskrustu; uz zobena asmens zvērastam salikta roka; virs vairoga lenta ar zelta uzrakstu: „I XII 1919.”. Nozīmes otrā pusē nozīmes tekošais numurs.

2. *Kara skolas krūšu nozīme ir militārās izglītības zīme: tā nēsājama krūšu kreisajā pusē.*

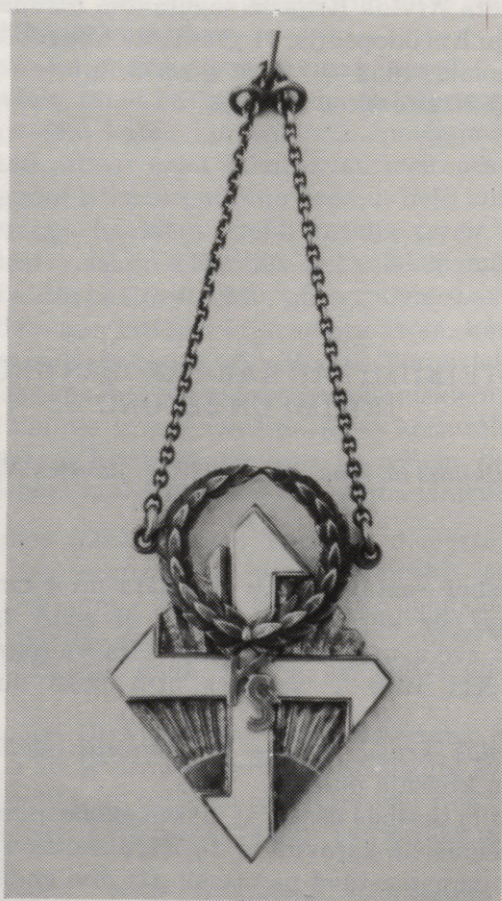
3. Krūšu nozīmi tiesības nēsāt: a) visiem skolas pilnu kursu ar I, II vai III šķīru beigušiem karavīriem, b) Kara skolas virsniekiem, kuŗi sabijuši skolas pamatsastāvā ne mazāk par divi gadiem.

4. Krūšu nozīmes nēsāšanai Kara skolas priekšnieks izsniedz apliecību, kuŗas otrā pusē iespiežami šie noteikumi.

5. Kara skolas krūšu nozīmes pasūtīšanas un pārdošanas tiesības pieder tikai Kara skolas bijušo kadetu savstarpējās palīdzības biedrībai.

Pareizi norakstīts:

Kara skolas adjutants,
kapteinis *Kaliņš.*

KS žetons.

K. M.

Kaŗa Skolas

PRIEKŠNIEKS

1920. g. *20. oktobri*

N^o *4559.*

Rĩgā, Kr. Barona ģelā N° 99.

Apliecība.

Šĩ apliecība izdota *invalīdņantam*
Pēterim

par to, ka viņam saskaņā ar Aps. Min. 1922. g.
pavēli N° 29. § 19. ir tiesība nēsāt Kaŗa Skolas
krūšu nozĩmi N^o *622*, ko ar parakstu un zĩmoga

nospiedumu apliecinu.

Kaŗa skolas priekšnieka v. p. i.,
Pulkvedis

Adjutants, kapteinis

Boiss
Alphs

K. M.

Kaŗa Skolas
PRIEKŠNIEKS

1937 g. " 9 " augustā.

2783 №

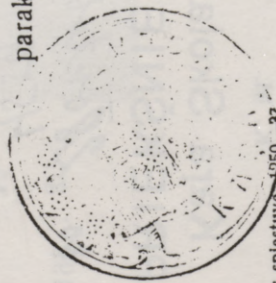
Rīgā, Kr. Barona ielā № 99.

Apliecība.

Ši apliecība izdota leitnantam

Elmāram Sprogim.

par to, ka viņam saskaņā ar Kaŗa Min. 1929. g. 33. pavēles 8. § ir
tiesība iegādāt un nēsāt Kaŗa Skolas žetonu Nr. 472., ko ar
parakstu un zīmoga nospiedumu apliecinu.

Pulkvedis *[Signature]*

Adjutants, kapteinis *[Signature]*

Žetons ir Kara skolas atzinības zīme.

Kara skolas žetonu tiesība nēsāt:

- a) visiem skolas virsniekiem, sanitārvirsniekiem un kara ierēdņiem, kuŗi nokalpojuši skolā ne mazāk par vienu gadu;
- b) skolas kursu beigušiem.

Kara skolas priekšniekam tiesība piešķirt žetonu:

par sevišķiem nopelniem vai sasniegumiem atsevišķās apmācības nozarēs;

- a) kadetiem,
- b) skolas instruktoriem,
- c) brīva līguma darbiniekiem;
- d) atsevišķos gadījumos: skolas sastāvā neietilpstošām personām.

Piešķirto žetonu var nēsāt kā darbā, tā arī visos oficiālos gadījumos pie svārku augšējās pogas.

Žetona nēsāšanai Kara skolas priekšnieks izsniedz īpašu apliecību, kuŗas otrā pusē iespiežami šie noteikumi.

Pareizi norakstīts:

Kara skolas adjutants,
kapteinis *Kaliņš*.

Kara skolu beigušiem virsniekiem bija tiesības nēsāt sevišķu rokas sprādzi. Tā bija kalta sudrabā. Tā gan visumā lietošanā neieviesās, jo bija padārga un, otrkārt, arī neērta nēsāšanai ikdienā, jo traucēja roku kustību vingrošanas vai šaušanas apmācībās. Tā derēja vai vienīgi reprezentācijas gadījumos.

Arī šīs zīmes valkāšanai bija izstrādāti savi noteikumi.

Katrs Latvijas KS beigušais virsnieks līdz 10. izlaidumam (ieskaitot) saņēma diplomu.

Tas izskatījās šāds: (kājnieku nodaļai)

DIPLOMS

Kara skolas *rejnīnie* nodaļas
kadets *Karņers Vilis Dava d*

dzimis 1905. g. "23." *julija*

beidzis skolu, ar *pirmo* šķiru un ar

Valsts Prezidenta

pavēli armijai un flotei

№ *230* § *1* 1951. g. "1." *septembrī*

paaugstināts par leitnantu.

Skolas priekšnieks

Pulkvedis *K. K. K.*

Mācību pārzinis

Pulkvedis-Leitnants: *Blavins*

Nodaļas priekšnieks

Pulkvedis-Leitnants: *Beļovs*

Atzīmes atsevišķos priekšmetos:

1. Taktikā	11	29. Kājn. apmāc. regl.	11
2. K. vēsturē	12	30. Fiziskās audz. regl.	10
3. Artilerijā	10	31. Vgl. laukart. apm. r. l. u. II. d.	-
4. K. ģeografijā	11	32. Dižgabalu mater. daļa	-
5. Fortifikācija	11	33. Laukart. k. d. regl.	-
6. K. topografijā	8	34. Instr. par art. izl. un nov.	-
7. K. administrācijā	11	35. Art. apm. rgl. III. d.	-
8. Sakaru mācībā	10	36. Apm. dižg. braukšanā	-
9. Kaujas gāzēs	11	37. Jāšanā	-
10. Bruņ. mašīnās	12	38. Jātņ. ier. regl.	-
11. Aviācijā	11	39. Artil. šauš. priekšr.	-
12. Strēlniecībā	10	40. Aizsarg. pret k. gāzēm	10
13. Likumu zinātnē	10	41. Ķīmijā	8
14. Latv. valsts tiesībās	11	42. Matemātikā	-
15. M.-pedagoģijā	9	43. Mechanikā	-
16. M.-psiholoģijā	9	44. Techn. zīmēšanā	-
17. K. higiēnā	11	45. Tēlojošā ģeometrijā	-
18. M.-hipoloģijā	12	46. Fizikā	-
19. Iekš. dienesta regl.	11	47. Polit. vēsturē	-
20. Garnizona regl.	11	48. Polit. ekonomijā	-
21. K. disciplīnas regl.	11	49. Būvmākslā	-
22. Šaušanas regl.	11	50. Latvju valodā	-
23. K. Vadībā un Kaujā	10	51. Vācu valodā	8
24. Ieroču regl.	11	52. Krievu valodā	-
25. Automatiskos ieročos	10	53. Franču valodā	-
26. Mīnometējos	11	54. Angļu valodā	-
27. Mīnurn ier. regl.	10	55. Ierindā	11
28. Ložm. šauš. regl.	10	56. Uzvešanās	11

Skolas priekšnieks
Puķveidis

K. K. K.

Mācību pārzinis
Puķveidis

Leitnants: *Maurins*

1931. g. 30. novembrī

N° 349

Rīgā.

Virsnieku sagatavošana Latvijas Kara skolā

Grāmatā LATVIJAS ARMIJA 20 GADOS, kas iznāca 1939. gadā Rīgā, attieksmē uz virsnieku sagatavošanu Latvijas Kara skolā ir teikts:

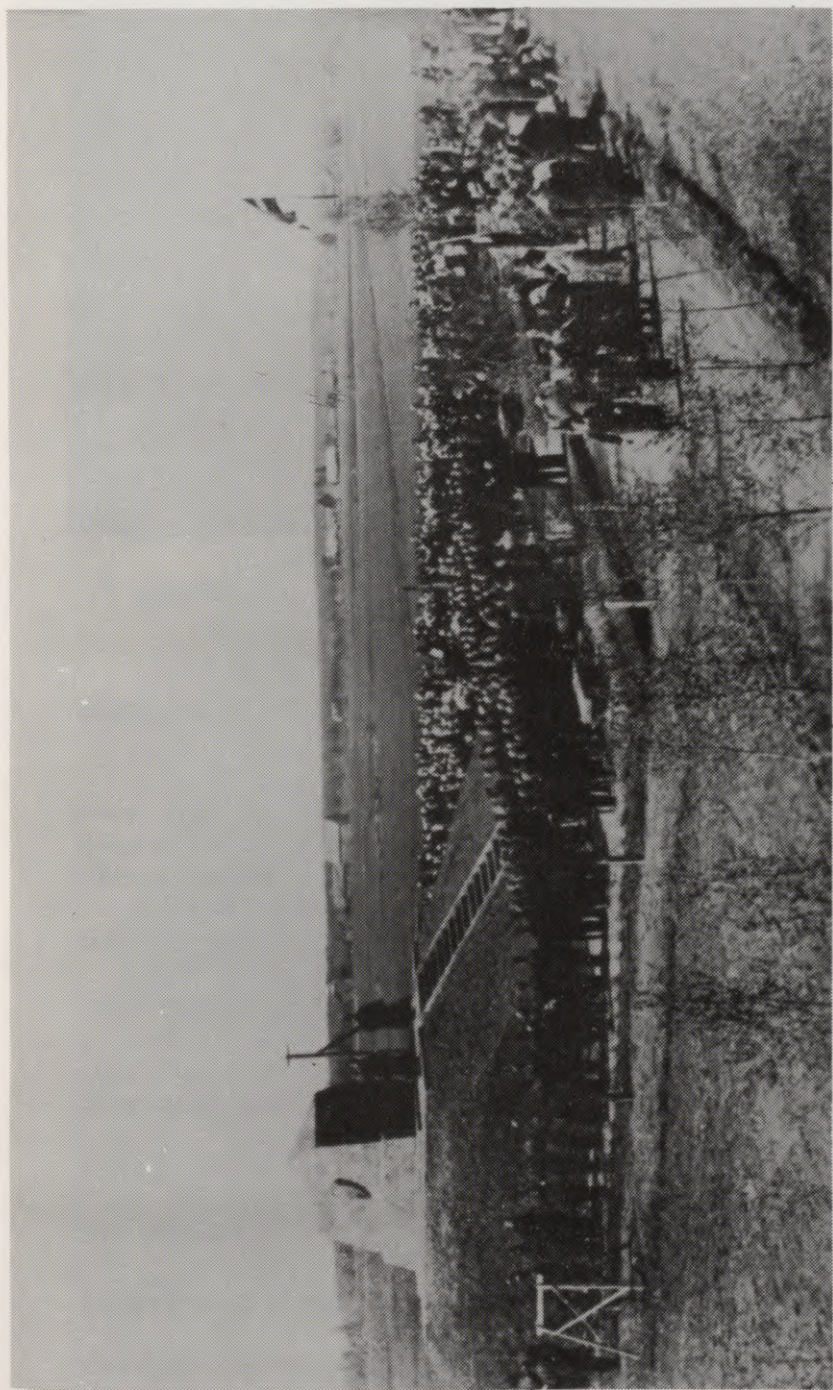
„Kara skolas uzdevums ir sagatavot armijai un flotei virsniekus, bet kājniekiem — arī virsnieku vietniekus. Kopš 1931. gada pārtraukto virsnieku sagatavošanas darbu Kara skola atjaunoja 1935. gadā. Tās kurss tagad ir divgadīgs. Kara skolā par kadetiem konkursa kārtībā uzņem aktīvā dienesta un atvaļinātos kaņāvīrus ar pilnu vidusskolas izglītību, kas beiguši instruktoru vienību un uzņemšanas gadā 1. septembrī nav vecāki par 25 gadiem.

Artilērijas, jātnieku un tehniskās kaņaspēka daļās Kara skolu beigušos jaunos virsniekus iedala pēc viņu vēlēšanās, pie kam tie no viņiem, kas pirms iestāšanās Kara skolā beiguši zināmas ieroču šķiras virsnieku vietnieku kursus, bauda šīs ieroču šķiras virsnieku tiesības, bet pārējiem gada laikā jāiztur pārbaudījumi pēc speciālas programmas.

Jūras kadetu apmācības laiks ir 3 gadi, pie kam pirmos 2 gadus viņi apmeklē jūrskolu, bet pēdējo gadu mācās tieši Kara skolā kopā ar pārējiem kadetiem.

Armijai un flotei vajadzīgos virsniekus speciālistus (inženierus, ārstus, juristus un c.) sagatavo pie Kara skolas. Šim nolūkam Kara skolā par kadetiem uzņem piemērotas personas vispārējo noteikumu kārtībā. Minētiem kadetiem speciālo zināšanu iegūšanai, līdztekus apmācībai Kara skolā, jāapmeklē Latvijas universitāte un jābeidz attiecīgā fakultāte. Tikai pēc Kara skolas un universitātes beigšanas kadetus speciālistus paaugstina pirmā virsnieka dienesta pakāpē. Kadetu speciālistu apmācības laiks pilna Kara skolas kursa iziešanai līdzīgs universitātes attiecīgās fakultātes beigšanai nepieciešamam laikam. Kara skolu beigušie virsnieki speciālisti kara zinātniskos gradus iegūst pēc īpaša kursa beigšanas pie Augstākās Kara skolas.

Kara skola pakļauta Augstākās Kara skolas priekšniekam.”

Pieminekļa atklāšana 1934. gada — pie Vareļu mājām kritašajiem kadetiem.

Svinības piedalījās KS un aizsargi.

Pie pieminekļa plkv. Kārklīšs un armijas mācītājs P. Apkalns.

*Piemineklis par Latvijas neatkarību 1919. gadā
kritušajiem kadetiem pie Vareļu mājām Jelgavas šosejas malā.*

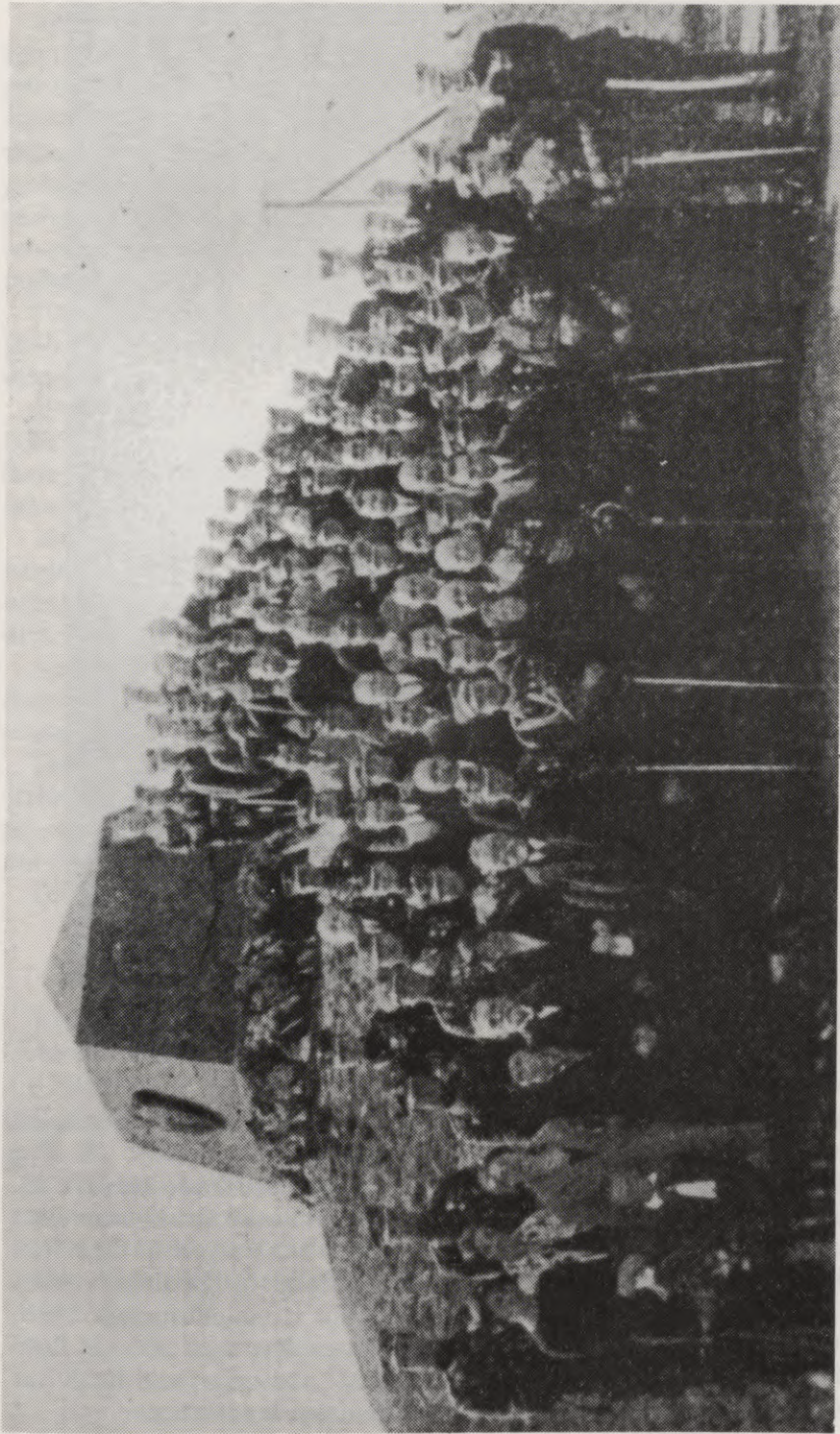
LATVIJAS KS PRIEKŠNIEKI

Apvienoto Latvijas Kara skolu savā pastāvēšanas laikā ir vadījuši septiņi priekšnieki.

Tie bija:

- 1) kapteinis (vēlāk ģenerālis) *Rūdolfs Klinsons* (no 1919. gada 1. sept. līdz 1920. gada 17. sept. [Šajā laikā tā bija vienīgi kājnieku KS], pēc tam no 1924. gada 30. septembra līdz 1930. gada 21. oktobrim),
- 2) pulkvedis *Jānis Ceplītis* (no 1920. gada 17. septembra līdz 1923. gada 13. maijam),
- 3) pulkvedis (vēlāk ģenerālis) *Aleksandrs Kalējs* (no 1923. gada 13. maija līdz 1924. gada 30. septembrim),
- 4) pulkvedis-leitnants (vēlāk pulkvedis) *Krišjānis Ļūļaks* (bija KS priekšnieka amatu pagaidu izpildītājs laikā no 1928. gada 1. decembra līdz 1929. gada 5. septembrim),
- 5) pulkvedis *Vilhelms Kārklīšs* (no 1930. gada 21. oktobra līdz 1935. gada 1. septembrim),
- 6) pulkvedis *Arvids Krīpens* (no 1935. gada 1. septembra līdz 1939. gada 1. septembrim) un
- 7) pulkvedis *Konstantīns Mateus* (no 1939. gada 1. septembra līdz 1940. gada decembrim).

Artīlerijas KS priekšnieks bija kpt. (vēlāk pulkvedis) *Nikolajs Fogelmanis* (no 1919. gada 30. novembra līdz 1920. gada 1. jūnijam).

*Latvijas Kara skolas I izlaiduma dalībnieki ar kritušo kadetu
piederīgiem pie pieminekļa.*

Ģenerālis Rūdolfs Klinsons

Ģenerālis Rūdolfs Klinsons bija dzimis 1889. gada 13. novembrī Rīgas apriņķa Allažu pagastā.

Bija beidzis Viļņas Kara skolu 1913. gadā, pēc kam iedalīts 38. Sibīrijas strēlnieku pulkā. 1915. gada 2. oktobrī komandēts Daugavgrīvas cietokšņa komandanta rīcībā iedalīšanai Latviešu strēlnieku pulkos (uz Latviešu pulkiem komandēts pēc paša vēlēšanās). 9. oktobrī iedalīts 3. Kurzemes latviešu strēlnieku pulkā. 1916. gada 22. oktobrī iecelts bataljona komandiera amatā. Latviešu strēlnieku pulkos dienējis līdz 1917. gada 25. oktobrim, kad Krievijas revolūcijas muļoļos no tālākā militārā dienesta izvairījies.

1919. gada 8. jūlijā brīvprātīgi iestājies Rīgas jaunformējamos latviešu spēkos kapteiņa dienesta pakāpē. 1919. gada 9. augustā pārvietots uz 9. Rēzeknes kājnieku pulku, bet jau tā paša gada 1. septembrī iecelts par Latvijas Kara skolas priekšnieku. Par kaujas nopelniem paaugstināts pulkveža-leitnanta dienesta pakāpē. 1920. gada 17. septembrī pārvietots uz Galveno stābu. Tā paša gada 11. novembrī apbalvots ar Lāčplēša kara ordeņa III šķiru. 1921. gada 19. novembrī pārvietots uz 9. Rēzeknes kājnieku pulku un iecelts par šī pulka komandieri.

1924. gada 30. septembrī pārvietots uz Kara skolu un iecelts par šīs skolas priekšnieku. Tā paša gada 18. novembrī paaugstināts pulkveža dienesta pakāpē.

1928. gada 1. decembrī komandēts uz Kara akadēmiskiem kursiem (vēlāko Augstāko kara skolu) un KS atgriezies 1929. gada 1. oktobrī (šajā laikā KS priekšnieka amatu pagaidu izpildītājs bija pulkvedis-leitnants Krišjānis Lūļaks, kas tajā laikā bija KS lektors).

1930. gada 21. oktobrī pārvietots uz 6. Rīgas kājnieku pulku un iecelts šī pulka komandiera amatā. 1936. gada 1. oktobrī paaugstināts par ģenerāli, pārvietots uz Latgales divīziju un iecelts par šīs divīzijas komandiera palīgu.

No 1938. gada 2. oktobra līdz 1939. gada 29. jūlijam mācījies Augstākā Kara skolā (divīzijas komandieru kursos). 1940. gada 10. septembrī uzdots vadīt Latgales divīzijas daļu likvidācijas darbus.

1940. gada 15. novembrī nosūtīts uz Teritoriālā korpusa 183. strēlnieku divīziju, šīs divīzijas komandiera rīcībā. 1941. gada 4. februārī svītrots no Latvijas tautas armijas kaŗavīru sarakstiem un pārskaitīts Rīgas pilsētas kara komisāriāta rīcībā.

Dalība kara gājienos un kaujās ar ienaidnieku:

- 1) *1. pasaules karā*: 38. Sibīrijas strēlnieku pulka sastāvā piedalījies kaujās ar vāciešiem no 1914. gada 22. decembra līdz 1915. gada 9. oktobrim.

1915. gada 24. februārī kaujā ar vāciešiem pie Zavadu sādžas ievainots vēderā un labā plecā.

3. Kurzemes latviešu strēlnieku pulka sastāvā piedalījies kaujās ar vāciešiem no 1915. gada 9. oktobra līdz 1917. gada 29. jūlijam. 1916. gada 23. decembrī kaujās ar vāciešiem Krastiņu rajonā kontuzēts.

- 2) Latvijas atbrīvošanas karā kā KS priekšnieks piedalījies kaujās ar bermontiešiem pie Rīgas 1919. gadā no 8. oktobra līdz 13. novembrim un pie Jelgavas, Lielupes un Iecavas upes krastos 1919. gadā no 16. līdz 29. novembrim.

Apbalvojumi:

Lāčplēša kara ordeņa III šķira (ordeņa Nr. 329),
Trijzvaigžņu ordeņa II šķira,
Somijas Baltās rozēs II šķ. komandiera ordenis,

Zviedrijas Šķēpu II šķ. komandiera ordenis,
Aizsargu Nopelnu krusts un citas goda zīmes.

Bez militāriem pienākumiem ģen. Klinsons pildījis daudz citu pienākumu. Bijis žurnāla Fiziskā Kultūra un Sports atb. redaktors, bijis Latvijas šaušanas sabiedrības valdes priekšsēdētājs, Armijas Sporta kluba valdes priekšsēdētājs, Latvijas Fiziskās kultūras un sporta komitejas priekšsēdētāja biedrs, A/S „Aldaris” padomes pr-tāja biedrs un citos amatos. Arī pats bija aktīvs sportists.

Krievu okupācijas laikā pēc atvaļināšanas no kara dienesta kādu laiku strādājis par malkas krāvēju Rīgas preču stacijā.

1941. gada 11. maijā apcietināts un kādu laiku atradies Butirku cietumā Maskavā. Pēc tam notiesāts un pārvietots uz Sibīrijas vergu darba nometnēm.

1954. un 1963. gada (pēc soda izciešanas) atgriezies Latvijā, bet nevarēdams dzimtenē atrast eksistences iespējas, devies atpakaļ uz Sibīriju, kur miris.

- Avoti:* 1) ģen. Klinsona dienesta gaitas saraksts,
2) Es viņu pazīstu, 1975. gada atkārtots izdevums,
3) Laika biedru un kundzes Annas Klinsones atmiņas.

Piezīme: Viļa Hāznera atmiņu grāmatā VARMĀCĪBAS TORŅI (Vaidava, 1977. g.) 133. lpp. ievietotā ģimētnē nav ģenerāļa Rūdolfa Klinsona, bet gan viņa brāļa dēla Alberta Klinsona (pēc ģen. R. K. piederīgo paskaidrojumiem), kas bijis stipri līdzīgs ģenerālim.

Pulkvedis Jānis Ceplītis bija dzimis 1881. gada 28. februārī Bauskas apr. Īslīces pagastā kā lauksaimnieka dēls.

Bija beidzis Viļņas Kara skolu un mācījies Pēterpils Kara akadēmijas topografijas nodaļā. Sākoties Pirmajam pasaules karam, bija akadēmijā mācījies tikai vienu gadu un tā piedzīvojis t.s. kara laika izlaidumu — ar nepilnu ģenerālstāba gradu. Pilsoņu kara laikā Krievijā bijis atbildīgos amatos t.s. Baltā armijā. Latvijā atgriezās 1920. gada vasarā, kad jau darbība frontē bija izbeigta, atskaitot sīkus izlūku gājienus, jo ar Krieviju jau bija noslēgts pamiers. Īsu laiku pulkvedis Ceplītis bija Virspavēlnieka stāba Operatīvās daļas priekšnieka v.i. un armijas sakaru priekšnieks, pēc kam 1920. gada 17. septembrī viņu ieceļ par Latvijas Kara skolas priekšnieku, uzdodot tam sagatavot šo mācības iestādi pēc miera laika program-

Pulkvedis Jānis Ceplītis, pirmās divgadīgās KS priekšnieks.

mas, skolā paredzot divu gadu apmācības kursu. Mācību sākums bija paredzēts tā paša gada 1. oktobrī, un pulkvedim Ceplītim bija jāveic nevien kadru izraudzīšana skolas vajadzībām, bet arī jāizšķiro pieteikušies kandidāti pirmajam miera laika mācību kursam. KS pulkvedis Ceplītis novada līdz 1923. gada 13. maijam, kad to ieceļ par Jātnieku pulka komandieri.

Savus pienākumus pulkvedis Ceplītis KS pildīja ar lielu uzņēmību, būdams labām priekšzināšanām, gan ieviesdams vairākas Viļņas KS ieražas un tradīcijas, kuŗas KS vēlākos pastāvēšanas gados nācās grozīt vai atmet. Ar savu tēvišķo gadību un lielajām rūpēm, kādas radās, veidojot šo jauno militāro mācības iestādi, viņa nopelni KS vēsturē paliks ierakstīti zelta burtiem. Sevišķi nopelni viņam KS saimnieciskā nostiprināšanā, it sevišķi ietērpu un uztura ziņā.

Jātnieku pulku plkv. Ceplītis komandēja līdz 1931. gada aprīlim, pēc kam tā paša gada rudenī (viņš vasarā ilgāku laiku slimoja) viņu iecēla par Armijas stāba Apmācības daļas priekšnieku, un šai amatā viņš palika līdz 1933. gadam, kad tika atvaļināts no armijas maksimālā vecuma dēļ.

Pēc atvaļināšanas dzīvoja savās lauku mājās, bet 1944. gadā devās trimdā uz Vāciju, kur mira Freiburgā 1958. gada 3. oktobrī.

Pulkvedis Ceplītis daudz rakstījis par militāriem un audzināšanas jautājumiem laikrakstā Latvijas Kareivis, žurnālā Militārais Apskats un citos izdevumos. Viņa pēdējais raksts par tematu „Vēl par strēlnieku kaujām un to vadību” bija iespiests žurnālā „Strēlnieks”, tā 6. numurā.

Viņš bija apbalvots ar Trijzvaigžņu ordeni un citām goda zīmēm.

- Avoti:* 1) Latvju Enciklopēdija, 1950./51. g. izdevums,
2) Es viņu pazīstu, 1939. gada izdevums,
3) Laika biedru atmiņas.

Generālis Aleksandrs Kalējs bija dzimis 1876. gada 26. februārī Alūksnē kā muižas kalēja dēls. Kalēju ģimenē bijuši četri dēli un viena meita, kuŗu starpā Aleksandrs bijis vecākais. Viņš bija beidzis Alūksnes draudzes skolu un pēc tam Pliskavas skolotāju semināru. Pēc semināra beigšanas strādājis par skolotāju Ikšķiles draudzes skolā un Bolderājas ministrijas skolā. Strādādams par skolotāju, A. Kalējs nācis saskarē ar dažiem virsniekiem, kas pamodinājuši viņa interesi militāram dienestam un tā viņš sagatavojies iestāju pārbaudījumiem junkuru skolā. Pēc pārbaudījumu izturēšanas viņš 1902. gadā uzņemts Tifliskas Kaŗa skolā, kuŗas trīsgadīgo kursu beidzis 1905. gadā. Pēc Tifliskas Kaŗa skolas beigšanas kādu laiku kalpojis Jelgavas garnizonā, pēc tam Konstantina grenadieru pulkā Kaukazā.

Izceļoties Pirmajam pasaules kaŗam, ar šo pulku nosūtīts uz kaŗa lauku Austrumprūsijā, Mazūru ezeru rajonā, kur kritis vācu gūstā. Kaŗam beidzoties, atlaists no gūsta, atgriezies dzimtenē un kādu laiku uzturējies brāļa Konstantina ģimenē Alūksnē.

1919. gada 9. jūnijā iestājies Ziemeļlatvijas brigādē pulkveža-leitnanta dienesta pakāpē un piedalījies Brīvības cīņās Vidzemē un pret bermontiešiem. Bijis Siguldas un Rīgas kājnieku pulka komandiera palīgs, 1920. gadā komandējis 13. Tukuma un 1922. gadā 4. Valmieras kājnieku pulku. Bijis vecāko virsnieku kursu priekšnieks.

Ģenerālis Aleksandrs Kalējs

Latvijas Kara skolas priekšnieks bijis no 1923. gada 13. maija līdz 1924. gada 30. septembrim (pulkveža dienesta pakāpē), pēc kam komandēts uz Francijas kara akadēmiju Parīzē, ko beidzis 1926. gada rudenī. Viņam aizbraucot uz Franciju, KS priekšnieka amatā atgriezās pulkvedis Klinskons.

1927. gadā Aleksandru Kalēju paaugstina par ģenerāli un ieceļ par Armijas stāba priekšnieku, un šai amatā viņš paliek līdz maksimālā vecuma sasniegšanai, kad aiziet pensijā.

Ģenerālis Kalējs izpildīja valdības sevišķus uzdevumus ārzemēs un daudz strādāja mūsu armijas izveidošanas darbā. Vienmēr bija izcils savu dienesta pienākumu pildīšanā. Pārvaldīja daudzas svešvalodas.

Brīvības cīņu laikā apbalvots ar Lāčplēša kara ordeņa III šķiru par 1919. gada 4. novembra cīņām pie Dames, Annas muižas un

Solitūdes. Bez tam bija apbalvots ar Trijzvaigžņu ordeņa I šķiru un daudziem Latvijas un ārzemju ordeņiem.

Generālis Kalējs mira Rīgā 1934. gada 14. februārī un apglabāts (pēc paša izteiktas vēlēšanās) Alūksnes kapos, kur to izvadīja viss pilsētas garnizons un korporācijas Vendia saime, kuŗas goda filistrs viņš bija.

- Avoti:* 1) Latvju Enciklopēdija, Stokholmā, 1950./51. g.,
2) Es viņu pazīstu, 1939. gada izdevums,
3) Brāļa Konstantina Kalēja atmiņas.

Pulkvedis Krišjānis Lūļaks bija dzimis 1883. gada 26. jūnijā Zasas pagastā kā lauksaimnieka dēls. Beidzis Jēkabpils pilsētas skolu.

1902. gada 2. jūlijā iestājies kara dienestā cara armijas 43. Ochotskas pulkā kā savvaļnieks, 1903. gada augusta mēnesī komandēts uz Čugujevas Kara skolu, ko beidzis 1905. gada 22. aprīlī, kad paaugstināts par podporučiku un iedalīts 115. Vjazmas kājnieku pulkā. 1908. gadā iecelts par izlūku komandas priekšnieku, 1909. gada 22. aprīlī paaugstināts par poručiku, 1913. gada 22. aprīlī — par stabs-kapitānu. 1914. gada jūnijā iecelts par 29. divīzijas sakaru komandas priekšnieku. Pirmā pasaules karā piedalījies kaujās 29. divīzijas sastāvā Austrumprūsijā līdz 1915. gada 21. februārim, kad kritis vācu gūstā. 1918. gada 25. novembrī no gūsta atsvabināts un nosūtīts uz Krieviju. 1921. gada 29. jūlijā pārbēdzis uz Latviju.

1921. gada 9. septembrī iesaukts Latvijas armijas kara dienestā un piekomandēts Armijas radiotelegrafam, 1921. gada 13. septembrī pārvietots uz Elektrotehnisko divizionu un pēc trim dienām (16. sept.) iecelts par Kurzemes radio nodaļas priekšnieku. 1921. gada 15. decembrī iecelts par divizona saimniecības priekšnieku, 1922. gada 17. februārī pārvietots uz Kara skolu un iecelts par grupas vadītāju. 1924. gada 14. janvārī iecelts par Kara skolas saimniecības priekšnieku. 1924. gada 18. aprīlī paaugstināts pulkveža-leitnanta dienesta pakāpē. 1926. gada 12. novembrī nozīmēts par stata lektoru Kara skolā. No 1924. gada 7. novembra līdz 1926. gada 8. novembrim mācījies Augstākā kara skolā (toreiz Virsnieku akadēmiskos kursus), ko beidzis ar I šķiru. Pēc tam atkomandēts KS priekšnieka rīcībā.

No 1928. gada 1. decembra līdz 1929. gada 5. septembrim bijis Kara skolas priekšnieka amata v.i.

Pulkvedis Krišjānis Lūļaks

1929. gada 5. septembrī piekomandēts 4. Valmieras kājnieku pulkam bataljona komandiera cenza iegūšanai. 1929. gada 11. novembrī paaugstināts pulkveža dienesta pakāpē. Tā paša gada 24. novembrī pārvietots uz 2. Ventspils kājnieku pulku un iecelts par šī pulka komandiera v.i., 1930. gada 8. jūlijā iecelts par Virsnieku kursu priekšnieku. 1932. gada 1. augustā komandēšanas cenza atjaunošanai pieņēmis 10. Aizputes k.p. pagaidu komandēšanu.

1933. gada 16. novembrī pārvietots uz Armijas stābu un iecelts par Apmācības daļas priekšnieku, šai amatā palicis līdz 1938. gada 12. augustam, kad atvaļināts no kara dienesta maksimālā vecuma sasniegšanas pēc.

Pulkvedis Lūļaks apbalvots ar Trijzvaigžņu ordeņa IV un III šķiru un Zviedrijas Vāzas ordeņa II pakāpes komandiera krustu, kā arī citām goda zīmēm.

Pēc atvaļināšanas no kara dienesta dzīvoja Rīgā. Bija A/s „Drošība” valdes loceklis.

Pēc dabas plkv. Ļūlaks bija ļoti centīgs, apzinīgs, ar lielu pienākumu izjūtu, augstu morāli, ļoti pedantisks.

Krievu un vācu okupācijas gadus viņam izdevās pārdzīvot, 1944. gadā devās trimdā uz Vāciju, kur apm. gadu (1947. — 1948. g.) strādāja par ierēdni Bad Mueder TB slimnīcā. Pēc tam izceļoja uz ASV, un šīs grāmatas sakārtošanas laikā (1978. gadā) dzīvoja Kalifornijā (Losandželosā) jau sasniedzis 95 gadus vecumu.

- Avoti:* 1) Kara Klausības izpildīšanas apliecība, Latvijas armijas stāba izdota 1938. gada 15. oktobrī, Nr. 2941, ko parakstījuši Armijas stāba priekšnieks ģen. Hartmanis un Administratīvās daļas priekšnieks plkv. Vipulis,
2) Es viņu pazīstu, 1975. gada izdevums,
3) Laika biedru atmiņas.

Pulkvedis Vilhelms Kārklīņš bija dzimis 1877. gadā, Daugavpils apriņķī. Beidzis kara skolu un militāro akadēmiju Krievijā. Piedalījies Pirmā pasaules karā, sasniedzot pulkveža dienesta pakāpi.

Latvijā atgriezies no Krievijas, kur kādu laiku bijis militāro zinātņu pasniedzējs Frunzes akadēmijā, 1920. gada beigās, pēc tam no 1921. gada 10. aprīļa līdz tā paša gada 20. jūlijam bijis 9. Rēzeknes kājnieku pulka komandieris. Pēc tam komandējis Jātnieku pulku līdz 1923. gada 13. maijam, kad iecelts par Armijas stāba Apmācības daļas priekšnieku. Šajā amatā paliek līdz 1925. gadam, kad viņu ieceļ par 6. Rīgas kājnieku pulka komandieri. No 1930. līdz 1935. gadam (no 1930. gada 21. oktobra līdz 1935. gada 1. septembrim) ir Latvijas Kara skolas priekšnieks.

Būdams Armijas stābā un 6. Rīgas kājnieku pulkā, viņš lasa arī lekcijas virsnieku kursos. Bija sarakstījis prāvu apmēru grāmatu — „Taktika”, ko izmantoja arī virsnieku kursos un Latvijas Kara skolā.

Viņa vadības laikā KS notiek tikai viens izlaidums — 1931. gadā, bet viņa KS priekšnieka amata laikā KS sagatavo armijas vajadzībām virsnieku vietniekus, kā arī armijas rezerves virsniekus. Te lieli nopelni piekrit plkv. Kārklīņam mācības programmu izstrādāšanā šo kursu vajadzībām.

Plkv. Kārklīņš bija apveltīts izcilām militārām zināšanām, noteikts un stingrs karavīru audzinātājs.

Sasniedzot maksimālo vecumu, viņu 1935. gada septembrī atvaļina no kara dienesta un viņš dzīvo savās lauku mājās — Daugavpils apr. Skaistas pagasta Pumpuros.

1941. gadā apcietināts un deportēts uz Sibīriju.

Pulkvedis Vilhelms Kārklīš

Krievu un Latvijas armijā bija apbalvots vairākiem ordeņiem un goda zīmēm.

Vilhelms Kārklīš par sevi nav atstājis nekādas ziņas nevienā latviešu enciklopēdijā, pie kam kādā no tām viņš sajaukts ar citu pulkvedi — Kristapu Kārklīņu, kas nekad nav komandējis KS resp. bijis tās priekšnieks, bet gan īsu laiku KS darbojies par lektoru.

- Avoti:* 1) 6. Rīgas k.p. vēsture,
2) Jātnieku pulka vēsture (manuskriptā),
3) Laika biedru atmiņas.

Piezīme: Pulkvedis Kārklīš visu laiku arvienu rakstīja vecajā latviešu ortografijā un neņēma vērā izdarītās valodas reformas. Viņš arī vienmēr parakstījās — Kahrklinsch.

KS priekšnieks pulkvedis Krīpens savā darba kabinetā

Pulkvedis Arvīds Krīpens bija dzimis 1893. gada 3. oktobrī Stāmerienas pagastā kā skolotāja dēls. 1913. gadā viņš beidza Rīgas Aleksandra ģimnaziju, pēc kam uzsāka studijas Pēterburgas ceļu inženieru institūtā. Tās pārtrauca Pirmais pasaules karš. 1916. gadā viņš beidz Tiflissas Kara skolu, piedalīdamies kaujās krievu armijas sastāvā. Sākoties revolūcijai Krievijā, kad varu sagrābj lielinieki, kara dienestu atstāj un atgriežas dzimtenē. Te viņu 1918. gadā līdz ar citiem latviešiem lielinieku vara apcietina un kā ķīlnieku mēģina aizvest uz Krieviju, bet kādā Igaunijas pierobežas stacijā viņam izdodas izbēgt un atgriezties Latvijā. Sākoties Latvijas Brīvības cīņām, viņš kā viens no pirmajiem 1918. gada decembrī iestājas Cēsu rotā, ko vēlāk iedala Kalpaka bataljonā, un tās sastāvā piedalās kaujās 1919. gada 16. janvārī pie Lielaucē, kā arī Skrundas un citur. Par kaujas nopelniem paaugstināts kapteiņa dienesta pakāpē. Jāpiezīmē, ka līdz ar Arvīdu Krīpeni Brīvības cīņās piedalās arī viņa divi brāļi, arī abi pēc kara palikdami armijas dienestā, pie kam viens no tiem sasniedz pulkveža un otrs kapteiņa dienesta pakāpi. Tā arī Krīpeni ģimene ir viena no retajām, kuŗa tēvzemes kalpošanai nodevusi trīs dēlus.

Pēc armijas pārkārtojumiem kapteinis Krīpens nonāk Latgales partizānu pulkā, kur komandē sākumā rotu un vēlāk ir pulka kom.

pltn. Skujiņa adjutants līdz 1922. gadam, kad šo pulku izformē. Pēc tam Krīpens kalpo 12. Bauskas kājnieku pulkā un ir 1. ložmetēju rotas komandieris; 1924. gadā viņu komandē uz Kaŗa akadēmiskiem kursiem (vēlāko Augstāko kaŗa skolu), ko beidz 1926. gadā. Pēc tam pārvietots par lektoru Kaŗa skolā, kur paliek līdz 1934. gadam, kad paaugstināts par pulkvedi un iecelts par Kurzemes divīzijas stāba priekšnieku, bet ar 1935. gada 1. augustu par Kaŗa skolas priekšnieku. Šajā amatā viņš paliek līdz 1939. gada 1. septembrim, kad iecelts par 1. Liepājas kājnieku pulka komandieri, palikdams te līdz 1940. gada rudenim, kad Latvijas armiju likvidējot viņu kā komunistu režīmam nepieņemamu augusta mēnesī no kaŗa dienesta atvaļina.

Sākoties latviešu patriotu vajāšanām Baigajā gadā, pulkvedis Krīpens mēģina izbraukt uz Vāciju, bet kad tas neizdodas, — uzsāk nelegālu dzīvi, vispirms slēpdamies Rīgā, bet kad konstatē, ka viņa uzturēšanās vietas ir atklātas, dodas uz Smiltenes mežiem, kur slēpjas, bieži mainot dzīves vietas, un uzsāk aktīvu pagrīdes darbību. Sākoties Otrajam pasaules kaŗam, Krīpens nodibina Smiltenes zaļo partizānu vienību, ar ko piedalās komunistu vienību apkaŗošanā Vidzemes šosejas un Smiltenes apkārtnē. 1941. gada 2. jūlijā kaujā pie Iežiem viņa vadītiem partizāniem izdodas pārgriezt sarkanās armijas vienību svarīgu atkāpšanās ceļu uz vairākām stundām, nodarot arī krieviem jūtamus zaudējumus, kā arī sacelot lielu pāniku atkāpjošos krievu vienību plūsmā.

1942. gada februārī, sava bijušā divīzijas komandiera ģenerāļa Dankera aicināts, uzņemas viņa palīga pienākumus Latviešu pašpārvaldes lietās, kā arī pašpārvaldes iekšlietu ģenerāldirektora palīga pienākumus komunāllietās.

1943. gadā, sākot Paplakā formēt Latviešu leģionu, iecelts (aprīlī) par Latviešu leģiona apmācības (vēlāk 32. grenadieru) pulka komandieri, pulkā ierodoties tā paša gada 3. maijā. Ar šo 32. grenadieru pulku piedalījies kaujās pret sarkano armiju pie Novosokoļņikiem, dienvidos no Staraja Rusas, pie Ostrovas un Opočkas. Par varonību atkāpšanās kaujās no Staraja Rusas pozīcijām uz Veļikajas krastiem apbalvots ar DZK II šķiru.

1945. gada maijā pēc Vācijas kapitulācijas nonākot Sabiedroto gūstā, ar lielu taktu un izpratni vadījis latviešu internēto, vēlāk gūstekņu dzīvi Putlosas un Cēdelgemas nometnē, rūpēs par latviešu vīru likteņiem nežēlojot pat savu dzīvību: 1945. gada 26. novembrī, kad angļu Cēdelgemas militārā pārvalde viņu gribēja izdot krieviem, izdarīja pašnāvības mēģinājumu. Viņa dzīvību izdevās glābt.

32. granadieru pulka komandiera amatā Krīpens palika līdz 1944. gada 28. jūnijam, kad nesaskaņu pēc ar vāciešiem to nomaina un pārvieto uz Latviešu leģiona inspektora stābu. Līdz Rīgas atstāšanai

1944. gada rudenī bija Rīgas pilsētas gaisa aizsardzības priekšnieks.

Kaujas laukos pulkvedis Krīpens izcēlās ar savu drošsirdību, uzņēmību un izcilo latviešu interešu aizstāvēšanu, nebīdamies ne no kādām sekām vācu vadības priekšā. Viņa lielā gādība par saviem kaŗavīriem, to taupīšana kauju laukos bija vienreizēja. Tāpat izcila bija viņa vadības māka. 1944. gada ziemas atkāpšanās kaujās viņš savu pulku izveda ko Krievijas ar visminimālākiem zaudējumiem.

Pēc Otrā pasaules kaŗa viņu par latviešu divīzijas komandieri Putlosā aicināja latviešu vecākie virsnieki un liekas, ka šis aicinājums bija vietā, jo vēlāk viņa pašnāvības mēģinājums Cēdelgemā bija jau izcils varonības piemērs, kas paglāba leģionu no nepatīkšanās, kādas mēģināja radīt krievu vadība pēckaŗa sajauktajos apstākļos. Šis pašnāvības mēģinājums arī pievērsa sabiedroto vadības uzmanību Latviešu leģionam, un vēlākā tā rehabilitācijā, saprotams, diezgan izšķiroša loma bija pulkvedim Krīpenam.

Pulkvedis Krīpens piederēja arī to vīru grupai, kas Cēdelgemā izšķīrās dibināt Daugavas Vanagu organizāciju. Pēc izveseļošanās un atlaišanas no internēto nometnes Beļģijā, Krīpens ar visu jaudu metās trimdas sabiedriskā darbā. Vairākkārt viņš ievēlēts Vācijas Latviešu centrālā padomē, bija vairākus gadus Lejassaksijas latviešu apgabala pārstāvis un DV priekšnieks Oldenburgā.

1952. gadā pulkvedis izceļo uz Austrāliju. Te viņš divus gadus vada Austrālijas Latviešu apvienību, nodibina un ilgus gadus vada Latviešu Virsnieku Apvienību un ir priekšsēdis Kalpaka Bataljona savienībai. Četrus gadus (1958. — 1962.) ir aktīvs arī politiskā darbā — loceklis Apspiesto Eiropas tautu asamblejas latviešu delegācijā.

Pulkvedis Krīpens piederēja tiem vīriem, kādus angļi mēdz saukt par džentlmeņiem. Viņš bija liels takta ievērotājs, bezgala liels optimists, izcilu goda prātu apveltīts un nepiekāpīgs principu aizstāvis. Viņš bija lielisks audzinātājs un Latvijas KS dzīvē viņam ir viena no nozīmīgākām lomām. Viņš bija arī viens no tiem KS mācības spēkiem, kas te bija pavadījis ilgus gadus un, labi pazīdams kadetu audzināšanas jautājumus, prata arī viņus sagatavot uzticībai Latvijai un mūsu tautas goda un slavas sargāšanai. Viņš KS ieviesa arī daudzas jaunas tradīcijas un atmeta tās, kas jau savu laiku bija pārdzīvojušas.

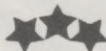
Pulkvedis Krīpens bija veikls runātājs un rakstītājs. Neatkarības gados viņa spalva kalpoja kaŗa zinību — taktikas un vēstures jomās, vācu okupācijas laikā viņš sarakstīja grāmatu par Smiltenes partizāniem un trimdā publicēja grāmatu Kalpaka bataljons un Baloža brigāde (iznāca Austrālijā). Tāpat daudz rakstīja laikrakstos un žurnālos gan par nacionāliem, gan sabiedriskiem jautājumiem. Nepabeigtas palika divas aizsāktas grāmatas — Varoņu slava gaida

mūs . . . (KS vēsture) un 32. pulka gaitas (viņa komandētā pulka Otrā pas. karā vēsture).

Pulkvedis Krīpens bija korporācijas Vendia filistrs. Viņš miera laikos bija apbalvots ar Trijzvaigžņu ordeņa II šķiru, Aizsargu Nopelni krustu un Zviedrijas Šķēpu ordeņa Bruņinieka pakāpi un vēl vairākām citām goda zīmēm un ordeņiem.

Pulkvedis Krīpens mira 1968. gada 20. augustā Sidnejā. Viņu izvadīja 24. augustā. Pie šķirsta stāvēja Latviešu Virsnieku Apvienības goda sardze, kuŗas visu vairumu veidoja viņa bijušie audzēkņi un padotie kaujas laukos. Šķirstu klāja viņa mīlotās Latvijas karogs, kuŗam viņš uzticīgi bija kalpojis visu mūžu.

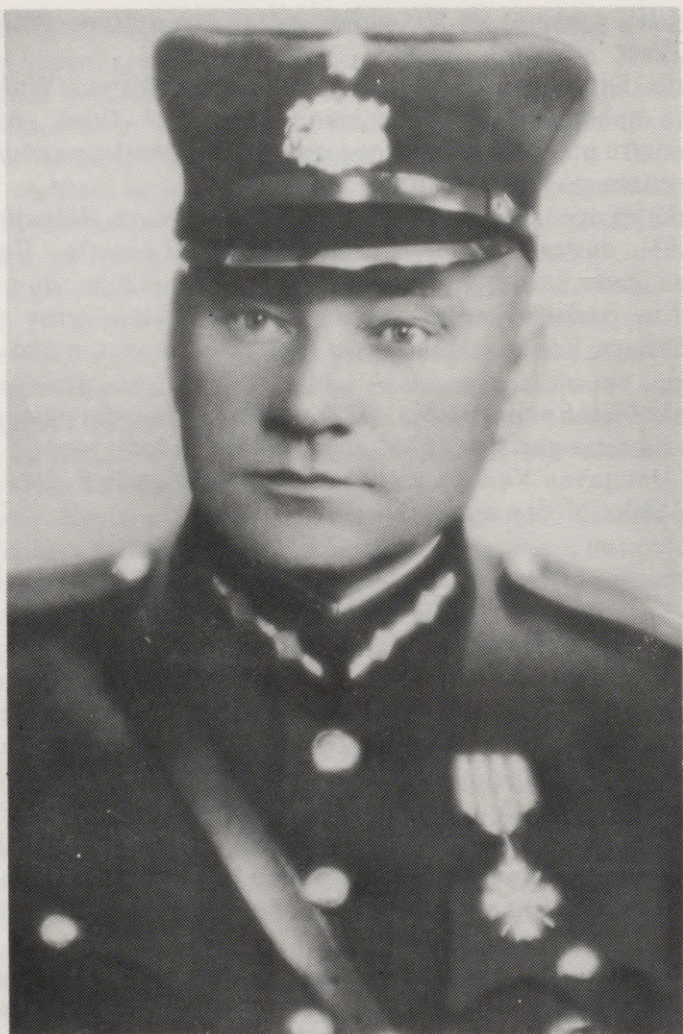
- Avoti:* 1) Latvju Enciklopēdija, 1952./1953. gada izdevums,
2) Es viņu pazīstu, 1975. gada atkārtots izdevums,
3) Daugavas Vanagu mēnešraksts, 1968. gada 5. Nr.,
4) Laika biedru atmiņas.

Pulkvedis Konstantins Mateus (viņš savu uzvārdu rakstīja ar vienu s, tāpat tas bija visos viņa dokumentos, kaut bieži ir lietots viņa uzvārds rakstībā ar divi ss — Mateuss) bija dzimis 1895. gada 24. aprīlī Smiltēnē kā lauksaimnieka dēls. Pēc vidējās izglītības iegūšanas divus gadus (līdz 1915. gadam) studējis Petrogradas mežkopības institūtā. 1915. gadā iesaukts cara armijā un 1916. gadā beidzis virsnieku skolu, pēc kam 1. Daugavgrīvas latviešu strēlnieku pulkā leitnanta un virsleitnanta dienesta pakāpē komandējis rotu un piedalījies visās šī pulka kaujās.

Latviešu strēlnieku pulkiem Krievijas revolūcijas muļoļos pajūkot, Mateus atgriežas savā dzimtā pusē un 1918. gadā, sekojot jaundibinātās Latvijas valdības aicinājumam, 18. decembrī, tātad mēnesi pēc Latvijas valsts nodibināšanas, brīvprātīgi iestājas Cēsu rotā virsleitnanta dienesta pakāpē. Ar šo vienību viņš vēlākā Kalpaka bataljonā un Baloža brigādē pārstaigā ciņu laukus Kurzemē un Zemgalē, un par ciņām 1919. gada 3. martā, izsitot ienaidnieku no Gravenieku un Spales mājām, par varonību apbalvots ar Lāčplēša kara ordeņa III šķiru. Šī apbalvojuma protokols publicēts Valdības Vēstnesī 1921. gada 10. janvārī (LKO domes sēde notika 1920. gada 29. novembrī), bet ordeņa kavaliera apliecība izsniegta, toreiz jau kapteinim Mateum, 1921. gada 21. jūnijā. Piešķirtā LKO numurs ir 342.

Brīvības ciņu laikā Mateus pēc Saldus ieņemšanas bija šīs pilsētas komandants. Te viņa uzdevumos ietilpa arī mobilizācijas izdarišana,

Pulkvedis Konstantins Mateus

tā saformējot divus jaunus bataljonus Baloža brigādei. Vēlāk pēc Jelgavas ieņemšanas 1919. gada 21. novembrī viņš bija šīs pilsētas komandants, un tajā laikā dažas dienas viņam bija pakļauta arī jaunās Latvijas Kara skola, kas toreiz Jelgavā pildīja sardžu pienākumus.

Pēc tam Mateus dienestu pilda Trešā robežsargu pulkā un īsu laiku komandē soda bataljonu Bolderājā. Sākot ar 1922. gada 1. aprīli viņu pārvieto uz Gulbeni, kur ieceļ par III btl. komandieri 7. Siguldas kājnieku pulkā.

Šis III btl. bija agrākā 13. Tukuma kājnieku pulka pārpalikums (pēc pāriešanas uz miera laika statiem), sākuma gadus arī saukts par Tukuma bataljonu. 13. Tukuma k.p. izveidoja no bijušā Vācu landesvēra 1920. gada 1. aprīlī, par tā komandieri ieceļot pltn. Aleksandru Kalēju (Landesvēru līdz tam laikam bija komandējis angļu pltn., vēlākais feldmaršals Aleksandrs).

Ar šo ieceļšanu Mateum bija parādīta liela uzticība, uzdodot šo vācisko Tukuma btl. iekļaut mūsu nacionālā armijā. Gandrīz visu šī btl. virsnieku kadru toreiz veidoja baltvācieši vai Vācijas virsnieki. Mateus šo uzdevumu arī lieliski veica.

7. Siguldas kājnieku pulkā Mateus kalpo līdz 1926. gada 1. janvārim, kad pulkveža-leitnanta dienesta pakāpē viņu pārvieto uz 3. Jelgavas kājnieku pulku. Par pulkvedi-leitnantu viņš paaugstināts 1924. gada 18. novembrī.

Jelgavā pltn. Mateus pavada 11 gadus — pusi no sava kara dienesta laika nacionālā armijā, un tie ir nozīmīgākie gadi viņa militārā karjērā.

3. Jelgavas kājnieku pulkā viņš pilda I btl. komandiera pienākumus no ieceļšanas dienas — 1926. gada 1. janvāra līdz 1928. gada 12. novembrim, kad izraudzīts par pulka saimniecības priekšnieku; 1934. gada 1. februārī viņu ieceļ par pulka stāba priekšnieku un 1935. gada 14. jūnijā — par pulka komandiera palīgu. Šajā amatā Mateus paliek līdz 1936. gada 1. oktōbrim, kad paaugstināts par pulkvedi un iecelts par 1. Liepājas kājnieku pulka komandieri. No 1937. gada 1. oktōbra līdz 1939. gada 1. septembrim viņš mācās Latvijas Augstākā kara skolā un pēc tam iecelts par Latvijas KS priekšnieku.

Kara skolas priekšnieka amatā pulkvedis Konstatins Mateus paliek līdz tās likvidācijai 1940. gada novembrī, pēc tam — decembrī — viņu atvaļina no kara dienesta kā komunistu režīmam neuzticamu, 1941. gada 21. janvārī krievu drošības iestāžu (čekas resp. NKVD) apcietināts un turēts Rīgas centrālcietumā, marta mēnesī tiesāts, bet par ko un tāpat piespriests sods — nav noskaidrots. Viņa lietas materiāli it kā nosūtīti uz Maskavu. Konstantina Mateua vārds ir pieminēts LNFS izdotā *The Names Accuse* (1951. gada izdevums, Stokholmā).

Kopš 1929. gada Mateus bija precējies, un viņa ģimenē auga dēls un divas meitas. Šie mazgadīgie bērni palika Mateua kundzes audzināšanā (vecākais no tiem — dēls Jānis Konstantins bija dzimis 1932. gada 25. martā). Kundze Pauline (dzimusi Krebe) un ģimenes atvases no krievu tālākās varmācības izglābās un tagad dzīvo ASV.

1936. gada oktōbrī, pulkvedim Mateum atstājot Jelgavu, laikraksts *Zemgales Balss* bija veltījis atvadrakstu, cita starpā minot:

„Oktōbra dienu gājums mūsu armijai nesa lielas un svarīgas pārmaiņas (ar 1. oktōbri par ģenerāļiem un pulkvežiem tika paaugstināti vairāki citi virsnieki, red.) un šo pārmaiņu vēsmas skāra arī 3. Jelgavas kājnieku pulku un reizē ar to visu Jelgavu. Ar valsts prezidenta pavēli armijai un flotei par pulkvedi tika paaugstināts 3. Jelgavas kājnieku pulka komandiera palīgs pulkv.-ltn. LKOK Konstantins Mateus, ieceļot viņu par 1. Liepājas kājnieku pulka komandieri.

Un šajā brīdī, kad jaunais liepājnieku komandieris atvadās no Jelgavas un 3. pulka saimes, lai šīs rindas ir viņam sirsnīgākais sveiciens un labu vēlējums jaunajā ceļā.

Pulkvedis Mateus Jelgavas pulkā lielo tēvzemes mīlestības darbu darijis vienpadsmit gadus, šajā laikā pildidams dažādus amatus, iemantojot ne tikai kaŗavīru cieņu un simpatijas, bet cieši saaugot arī ar Jelgavas sabiedrību un viņas dzīvi.

Par šo diženo darbu un viņa labo izskaņu jāpateicas pulkveža Mateua darba priekam, neizsīkstošai enerģijai un gribai strādāt tautai un valstij.

Vienpadsmit gados paveiktais darbs nav palicis bez sekmēm. Pulkveža Mateua darbu piemin plašā jelgavnieku saime, un viņa simpatisks tēls paliks katra jelgavnieka sirdī.

Gaišākie cilvēki dvēselēs un sirsnīgākie kaŗavīri ir tie, kuŗi ciņas laukos sevi rūdījuši un mācījušies tēvzemi mīlēt. Tāds ir arī pulkvedis Mateus, un tāds viņš aiziet no jelgavnieku saimes, pametot te bezgala daudz draugu un audzēkņu. Visilgāk pulkveža sirsniību ir baudījis 3. pulks un Jelgava, par ko viņam šinī vietā sirsniņš un patiess paldies.

No Jelgavas aizejot, jaunajam liepājnieku komandierim lai līdzī iet Laimas svētība un gars, kas veda Latviju brīvības kalnā, lai apstaro arī viņa jauno darbu — vadīt un audzināt tā pulka kaŗavīrus, kuŗu karogu apgāro viņu šefa ģenerāļa Baloža diženais varoņgars un tēvzemes mīlestība.

Jelgava no sirds sveicina pulkvedi-kalpakieti, jauno tēvzemes darbu Dzintarjūras krastos uzsākot.”

(Rakstu laikrakstā bija parakstījis Elm. D.)

Jelgavas sabiedrība un pulka virsnieku saime lielā sirsnībā pulkvedi Mateu izvadīja svinībās, kas bija rīkotas garnizona virsnieku klubā.

(Pulkveža Mateua kundze Paulīne strādāja Jelgavas skolotāju institūtā no 1924. līdz 1940. gada mācības gada beigām, kad, komunistiem okupējot Latviju, tā tika no darba atlaista. Šo skolotāju it sevišķi bija iemīlējuši institūta audzēkņi.)

Pulkvedi Mateu lielā sirsnībā sagaidīja arī 1. Liepājas kājnieku pulkā, kur viņš nomainīja līdzšinējo — par ģenerāli paaugstināto (ar 1936. gada 1. oktobrī) pulkvedi Ezeriņu, un tikpat sirsnīgi viņu pēc trim gadiem uzņēma Latvijas Kara skolas mācības spēku un kadetu saime. Kā jau minēts, neilgi pēc tam Padomju Savienības okupācijas vara pārtrauca ne vien šī izcilā virsnieka, bet arī visas Latvijas armijas darbu un dzīvi.

Bez LKO pulkvedis Mateus bija apbalvots arī ar Trijzvaigžņu, Viestura un citiem ordeņiem un goda zīmēm.

Savā raksturā Mateus bija ļoti vienkāršs, sirsnīgs, mazrunīgs, kluss, lielisks organizators, labs apmācītājs, sevī noslēgts un ar daudzām labām rakstura īpašībām apveltīts virsnieks, starp tām lieliskā īpašība — prast nemaldīgi novērtēt cilvēkus. Savā vienkāršībā viņš arī nekad nenēsāja citus ordeņus vai to aizstājējus, atskaitot vienīgi LKO.

Kara skolā plkv. Mateus ieradās ar ļoti labām militārām zināšanām, bez tam viņam bija iespēja izraudzīties dažus viņam nepieciešamos virsniekus no Augstākās KS 1939. gada izlaiduma, ar kuriem viņš bija kopā mācījies un tos attiecīgi novērtējis, baudot tā pilnu uzticību.

Viņa dienesta laiks KS ilga nedaudz vairāk par gadu. Viņš sagatavoja KS pēdējā mācības gadā KS pēdējo — 14. izlaidumu. 15. kurss, kurā uzņēma un kadetus sagatavot sāka plkv. Mateua komandēšanas laikā, kā jau minēts, KS nebeidza, jo tika izformēts 1940. gada 16. novembrī.

- Avoti:*
- 1) LKO apliecība, Nr. 1794, izdota 1921. gada 21. jūnijā. To parakstījuši LKO domes priekšsēdētājs, Satversmes sapulces prezidents Čakste un domes sekretārs kapteinis A. E. Lass,
 - 2) Trešā Robežsargu pulka apliecība Nr. 7114, izdota 1921. gada 22. martā, kuŗu parakstījuši pulka komandieris pltn. Malceniķs un adjutants ltn. Muceniķs.
 - 3) Personas apliecība Nr. 3262, izdota 7. Siguldas k. pulkā 1925. gada 13. martā. To parakstījuši pulka komandieris plkv. Frickauss un adjutants v.i. vltn. Pumpītis,
 - 4) Kaŗavīra personas apliecība Nr. 23, izdota 3. Jelgavas k. pulkā 1930. gada 1. jūlijā. To parakstījuši pulka komandiera a.p.i. pltn. Prauls un adjutants vltn. Birznieks,
 - 5) Laikraksta „Zemgales Balss” raksts (1936. gada oktobra sākumā),
 - 6) Plkv. Mateua kundzes Paulīnes un laika biedru atmiņas (Viļa Hāznera atmiņu grāmatā VARMĀCĪBAS TORŅI

attieksmē uz plkv. Mateua mācīšanās laiku AKS, uz dienesta pakāpi un c. pielaisti daži „atmiņu robi”).

Piezīme: Plkv. Mateus par sevi nav atstājis ziņas nevienā no Latvijā izdotām enciklopēdijām. Viņš nav pieminēts arī trimdā iznākušās enciklopēdijās.

Kara laika Artilerijas KS priekšnieks *pulkvedis* (toreiz kapteinis) *Nikolajs Fogelmanis* bija dzimis 1885. gada 21. maijā Pēterburgā kā skolotāja dēls. Beidzis Jelgavas reālskolu un Konstantina KS Pēterpilī. Piedalījies Pirmā pasaules karā krievu armijas sastāvā, kritis vācu gūstā. No gūsta atgriezies Latvijā 1918. gada rudenī un brīvprātīgi iestājies Latvijas jaundibinātos militāros spēkos — Instruktoru rezervē, vēlākā Kalpaka btl. Neatkarības rotā. Tajā laikā bijis virsleitnanta dienesta pakāpē. Piedalījies visās Kalpaka btl. kaujās, par kaujas nopelniem paaugstināts par kapteini.

1919. gada novembrī iecelts par Artilerijas KS priekšnieku. Viņa vadībā arī notika vienīgais šis KS izlaidums, kad par leitnantiem tika paaugstināti 67 kadeti.

1920. gadā piedalījās pamiera noslēgšanas komisijā ar Krieviju.

Īsu laiku, jau pltn. dienesta pakāpē, komandēja Kurzemes art. pulku, bet no 1921. līdz 1925. gadam bija artilerijas virsnieku kursu priekšnieks. No 1925. līdz 1928. gadam komandēja Vidzemes art. pulku pulkveža dienesta pakāpē, pēc tam bija Artilerijas inspektora stāba priekšnieks. No 1932. līdz 1935. gadam komandēja Smagās art. pulku, pēc tam līdz 1939. gadam Krasta art. pulku, kad pensionējās. Krievu okupācijas gadā strādāja dažādus gadījuma darbus.

Sākoties Otram pasaules karā, apcietināts, turēts čekas namā Stabu ielā un 1941. gada 28. jūnijā (naktī uz 29. jūniju) nošauts Rīgas centrālcietuma pagalmā. Viņa liķi atrada cietuma masu kapā pēc vācu spēku ienākšanas Rīgā 1. jūlijā.

Pēdējais latviešu virsnieks ar ko pulkvedim Fogelmanim iznāca sastapties bija majors (toreiz kapteinis) Hāzners; ar viņu 25. jūnijā dažas stundas iznāca kopā pavadīt Stabu ielas čekas ieslodzījumā. Tajā laikā pulkvedis Fogelmanis bija jau vairākkārt spīdzināts, saplosītu kreklu un uzpampušu seju.

Pēc sava rakstura plkv. Fogelmanis bija nosvērts, rūpīgs, inteligents un zinīgs virsnieks. Bija ļoti sabiedrīks, vienmēr laipns, saprata humoru. Dienesta pienākumos un attieksmēs ar kollegām

Pulkvedis Nikolajs Fogelmanis

viņam bija visas karavīra un komandiera pozitīvās īpašības.

Viņam ir lieli nopelni latviešu artilērijas reglamentu un apmācību izveidošanā.

Plkv. Fogelmanis bija apbalvots ar Trijzvaigžņu, Viestura, kā arī citiem ordeņiem un goda zīmēm. Krievijas armijā bija apbalvots ar Juŗa zobenu.

- Avoti:* 1) Latviju Enciklopēdija, 1950./51. g. izdevums,
2) Es viņu pazīstu, 1975. gada izdevums,
3) Laika biedru atmiņas.

Latvijas Kara skolas macībaspēki

Brīvības cīņam noslēdzoties, pat piedzīvojuši virsnieki atstāja armijas rindas, lai iesaistītos civilā dzīvē. Šie apstākļi radīja grūtības armijas virsnieku kadru uzturēšanā un papildināšanā, kāpēc jau ar 1920. gada rudeni uzsāka darbību miera laika Kara skola. Jau minēts šī atskata citā vietā, ka sākuma kurss bija divgadīgs. Tāpat jau minēti arī visi bijušie KS priekšnieki.

Daudz lielākas grūtības ir pieminēt visus KS mācībaspēkus, kādi tās pastāvēšanas 20 gados ir bijuši, jo tie diezgan bieži mainījās. Bez tam ikviens jaunais KS priekšnieks izvēlējās arī mācībaspēkus no sev tuvākiem vai labāki pazīstamiem Latvijas armijas virsniekiem, bet tāpat arī daudzi lektori skolu atstāja paaugstinājumu, pārkārtojumu vai citu iemeslu rezultātā.

Kapteinis Jānis Korulis, pirmā miera laika (1922. gada) izlaiduma virsnieks, savās atmiņās ir minējis skolas vadību savā kadeta laikā šādā sastāvā:

Skolas priekšnieks — pulkvedis Ceplītis,

Skolas stāba priekšnieks — pltn. Tīdemanis,

Kājnieku nodaļas priekšnieks — pltn. Frickauss, bet pēc viņa iecelšanas par 7. Siguldas kājnieku pulka komandieri kājnieku nodaļu tālāk ir vadījis pltn. Resnais,

Kājnieku nodaļas vadu komandieri bijuši:

I vada — kapteinis Veckalniņš,

II vada — kapteinis Sņķers,

III vada — kapteinis Boguslavskis,

Jātnieku nodaļas priekšnieks — kpt. Liepiņš,

Jātnieku nodaļas vadu komandieri:

I vada — vltņ. Klepers,

II vada — vltņ. Jursons,

Artilērijas nodaļas priekšnieks — pltn. Andersons,

Artilērijas nodaļas vadu komandieri:

I vada — kapteinis Kuplais,

II vada — vltņ. Rumņa,

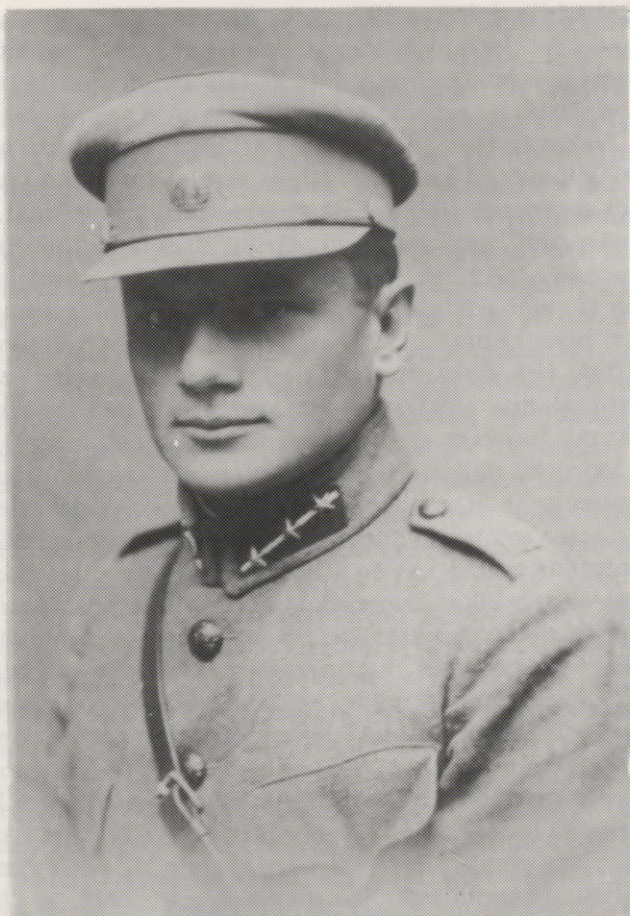
Inženieru nodaļas priekšnieks — kpt. Bulle,

I vada komandieris — ltn. Teteris,

II vada komandieris — ?

Kara skolas adjutants — kapteinis Kārlis Āre.

Vēlāk KS vadības saimei pievienojās (kājnieku nodaļā) kpt. Lobe.

*KS kājnieku nodaļas vada komandieris
kpt. Lobe (vēlāk pulkvedis).*

Vēlāk, šī atskata atmiņu nodaļā būs minēti arī citi KS mācības spēki. Visiem un viņu biogrāfiskām un dienesta ziņām, rakstot šo grāmatu, vairs nav iespējams izsekot, jo redakcijas rīcībā nav (un nav arī vairs pieejami) materiāli par šo mūsu militāro kadru kaltuves meistariem.

Viens no nozīmīgākiem audzinātājiem, jauno virsnieku stājas veidotājiem un goda prāta pamatlicējiem bija plkv. Kārlis Lobe, kas KS darbojās no 1920. līdz 1930. gadam un pēc 1935. gada līdz Latvijas okupācijai bija KS virsnieku vietnieku kursu priekšnieks, tā KS nokalpodams ilgāko laiku kā jebkuŗš cits virsnieks — audzinātājs. Viņš bija arī ļoti iemīļots kadetu un vēlāko virsnieku vietnieku kursu audzēkņu vidū.

Kārlis Lobe bija dzimis 1895. gada 26. martā.

Plkv. Lobe ir jaunpiebaldzēns, kas, paklausot savam iekšējam aicinājumam, pēc lauksaimniecības skolas beigšanas 1914. g. kļūst karavīrs, bet 1916. g. pavasarī pēc Pliskavas Kaŗa skolas beigšanas virsnieks. Nekavējoties pārnāk uz Latviešu strēlnieku pulkiem un slavenajās Ziemeļsvētku kaujās 2. Rīgas strēlnieku pulkā jau komandē rotu. Sākoties revolūcijai un strēlnieku pulku iziršanai, 1918. g. saistās cīņās pret sarkanarmiju Urālu frontē admirāļa Kolčaka armijas sastāvā. 1919. g. nonākot Vladivostokā, iestājas Imantas pulkā un no 22. maija līdz 10. augustam 1919. g. pilda Imantas pulka komandiera pienākumus. 1920. g. jūnijā kopā ar Imantas pulku atgriežas Rīgā, tiek ieskaitīts Latvijas armijā un iecelts par Bauskas apriņķa komandantu. 1920. g. rudenī komandēts uz virsnieku kursiem Rīgā. Pēc kursu beigšanas īslaicīgi nosūtīts dienestam uz 9. Rēzeknes un 5. Cēsu kājnieku pulku. Pēc veiktā dienesta kājnieku pulkos, kādu laiku tiek pārcelts uz Rīgas Kaŗa apriņķa pārvaldes pavades rotu par tās komandieri. Viņa īstais darba lauks sākas pēc ieskaitīšanas Kaŗa skolā par mācības spēku, kur šo atbildīgo dienestu pilda līdz 1930. g., kad uzņemts Augstākos kaŗa akadēmiskos kursus. Kursus beidz 1932. g. Pēc īslaicīga dienesta 12. Bauskas kājnieku pulkā, 1935. g. seko iecelšana Kaŗa skolā par virsnieku vietnieku nodaļas priekšnieku. 1939. g. paaugstināts ar pulkvedi-leitnantu un rudenī pārskaitīts uz 2. Ventspils kājnieku pulku par stāba priekšnieku. 1940. g. boļševikiem ienākot, kā nepiemērotu atvaļina no dienesta. Pārdzīvojis Baigo gadu, 1941. g. jūlijā stājas Latvijas pašaizsardzības spēku rindās un 1942. g. 21. februārī uzņemas Kārtības dienesta stāba priekšnieka pienākumus, kurus pilda līdz 21. oktōbrim. Īslaicīgi pāriet Iekšlietu ģenerāldirekcijas dienestā, bet 1943. g. 23. janvārī iecelts par 280. Bolderājas kārtības dienesta bataljona komandieri un ar bataljonu tiek iesaistīts partizānu apkaŗošanas cīņās Osvejas-Zilupes rajonā. 1943. g. 7. aprīlī iecelts par Latviešu brigādes 2. pulka (vēlāk Leģionā 19. divīzijas 43. pulka) komandieri. Pulks tiek formēts Ļeņingrades frontes sektorā, bet aprīļa beigās un maija sākumā pulku pa daļām pārvieto uz Volchovu. Formējot pulku, pulka komandieris latvisko savas vienības un tā pulks savā iekšējā dzīvē saucas par Imantas pulku un visi bataljoni un rotas saņem latviskus vietu un pilsētu vārdus. Tā Volchovā, tālu no dzimtenes, latviešu kaŗavīram bija sava Imantas sēta un Mežotnes pils.

Pēc smagājām septembrā kaujām 1943. g. 10. septembrī pltn. Lobe tiek iecelts par Alkazāra kaujas iecirkņa komandieri. Sākas smagas atkāpšanās kaujas. 1944. g. 20. aprīlī paaugstināts par pulkvedi un iecelts par 19. divīzijas kājnieku priekšnieku. Savas latviskās nostājas dēļ pulkvedim kā divīzijas kājnieku priekšniekam laika tecējumā bija radušās nesaskaņas ar 19. divīzijas komandieri

brigadefireru Strekenbachu un divīzijas vācu stāba virsniekiem. Tīri negaidot 1944. g. 22. oktobrī pulkvedis Lobe tiek iecelts par jaunformējamās rezerves divīzijas komandieri. Šī fiktīvā iecelšana patiesībā bija korpusa komandiera obergruppenfirera Krīgera izplānota, lai pulkvedi atrautu no latviešu kaujas vienībām frontē un pēc tam viņu denuncētu. Nonācis savā jaunā dienesta vietā Tornā un stājies pie savu uzdevumu pildīšanas, pulkvedis 16. decembrī saņem pavēli, kā atcelts no divīzijas komandiera amata un tiek nodots vācu kara tiesai par to, ka viņa nacionālā ietekme karavīros ir radījusi naidīgu nostāju pret vācu karavīriem un līdz ar to ir kaitējusi sekmīgai kauju darbībai frontē. Šī bija smaga apsūdzība, par ko soda mērs bija tikai viens. Straujais sarkanarmijas uzbrukums un līdz ar to lielais sajukums frontē pasargāja pulkvedi no tiesas procesa. Kapitulācijas brīdī viņš skaitījās civilpersona un bēglis, bet viņa patriotiskās pārliecības un neizprašanas dēļ 1945. g. augustā angļi to apcietina un ievieto Zēgebergas cietumā, pēc tam Neuminsteras koncentrācijas nometnē. Beigu posmā, pirms atbrīvošanas, pulkvedi pārceļ ciešamākos dzīves apstākļos Lineburgas kara gūstekņu nometnē. Pēc atbrīvošanas pulkvedis nav salauzts, bet vēl jo vairāk norūdiņies, nekavējoties uzsāk darboties nacionāli politiskā laukā, ieņemdams dažādus vadītājus amatus. 1950. g. pārceļas uz Stokholmu, kur savu aktīvo cīnītāja darbu turpina un tika ievēlēts par DV centrālās valdes locekli un arī citos amatos.

Plkv. Lobe savā dienesta gaitā apbalvots ar Trīs zvaigžņu ordeni, Viestura ordeni, zviedru Bruņinieka ordeni ar šķēpiem, Latvijas atbrīvošanas kara piemiņas zīmi, Atbrīvošanas cīņu 10 g. jubilejas piemiņas medaļu. Par varonību leģiona cīņās apbalvots ar Vācu krustu zeltā (apbalvots, kā 43. gren. pulka komandieris), 1. un 2. šķ. Dzelzkrustu, Kājnietu trieciena nozīmi sudrabā un ievainošanas zīmi.

Kara skolas adjutanti

Kara skolas adjutanti bija:

no 1920. līdz 1923. gadam kpt. K. Āre,

no 1923. gada 12. okt. līdz 1937. gada 12. februārim kpt. K. Alsiņš,

no 1937. līdz 1939. gada beigām kpt. Kaliņš un pēc tam, līdz skolas likvidācijai, kpt. Ķīsis.

KS adjutants kapteinis K. Äre.

Kadeti jaunra briešu deizma

Ilggadīgais KS adjutants kapteinis Alsiņš.

KS vecākais pavārs A. Lapiņš ar virtuves personālu 1922. gadā.

Kadetu jautro brīžu dziesma

Dzer, draugs . . .

*Dzer, draugs, mēs esam kadeti,
Gods tautai, meitu mīluļi,
Mums pieder jautro brīžu prieks,
Kāds privāts Džeks priekš mums ir nieks!*

*Ko grib mums mācīt lektori? —
Tie aizmirst, ka mēs kadeti.
Mums pašiem savas gudrības
No priekšgājējiem mantotas!*

*Iet laiks un pienāks izlaidums
Un zelta zvaigzni piešķirs mums, —
No skolas projām aiziesim,
Bet sirdī mīļu turēsim!*

*Lai mūsu skola noturas
Līdz debess velves atveras,
Mēs esam viena saime, —
Mums kara dienests laime!*

Šai dziesmai tekstu un melodiju bija sacerējis kadets Teodors Bebris (1926. gada izlaiduma) un kopš tā laika tā vienmēr tika dziedāta kadetu „jautro brīžu” sanāksmēs.

Kpt. Teodors Bebris studēja Latvijas universitātē, beidza Augstāko kara skolu un Latvijas okupācijas laikā kalpoja Armijas stāba Operatīvā daļā. Bija viens no mūsu zinīgākiem virsniekiem. Krievu okupācijas laikā bija viens no vadītājiem pagrīdes darbiniekiem, tika ātri apcietināts. Nevienam no saviem domu un likteņa biedriem nenodeva. Pēc apcietināšanas par viņu trūkst jebkādu ziņu (red.).

*Kpt. (vēlāk pltn.) Resnais, KS kājnieku
nodaļas priekšnieks līdz 1930. gadam.*

Jaunako virsnieku sagatavošana pirms mūsu valsts okupācijas

Alfrēds Zēvalds atceras: 2. pasaules karā sākoties, starptautiskais stāvoklis tā sarežģījās, ka neviens nevarēja paredzēt gala iznākumu. Frontē runāja ieroči, diplomāti un politiķi — savos kabinetos un aizkulisēs. Krievi ar savām bazēm jau bija novietojušies Latvijā un kala plānus pilnīgai zemes okupācijai. Mūsu augstākā armijas vadība apsvēra, ka jāspēj soli militāro spēku stiprināšanai, lai sarežģītie apstākļi nepārsteigtu armiju nesagatavotu. Bija manāms virsnieku kadra trūkums, jo pēc pārtraukuma Kara skolā nebija nācis klāt neviens virsnieks resp. nebija notikuši vairāki jauno virsnieku izlaidumi. Lai šo trūkumu novērstu, armijas vadība bija izlēmusi sagatavot vecākos un spējīgākos virsdienesta instruktorus jaunāko virsnieku amatiem. Kursu ilgums bija paredzēts seši mēneši, bet pēc kursu beigšanas viens gads spēju pārbaudei, kam sekotu paaugstinājums leitnanta dienesta pakāpē. Uz kursiem no katra pulka tika komandēti 6 — 10 aspiranti. Kursi sākās 1940. g. pavasarī. Cik kursantu saradās, noteikti neatceros, bet to bija vairāk par 100. Kopīgi ar Kara skolu kursanti tika pārvietoti uz Daugavpili, Kara skolas nometni Šūnu ezera krastā. Katram kursa audzēknim vajadzēja divriteni. Kara skolas priekšnieks bija pulkvedis Mateuss; mūsu kursa priekšnieka vārdu vairs neatceros; vada komandieri bija 5. Cēsu k.p. kapteinis Deksnis un Armijas stāba kpt. Mucenijs. Sākās intensīvas un spraigas apmācības gan teorētiskas, gan praktiskas. Teorētisko mācību lektori bija tie paši, kas pasniedza lekcijas kadetiem. Kājnieku taktikas lektors bija pltn. Vidiņš. Kursanti visām mācībām sekoja ar lielu interesi, jo bija dota iespēja kļūt par virsnieku; šo sapni agrāk bija lolojuši varbūt daudzi virsdienesta instruktori. Dežūrvirsniekam bieži vēlās vakara stundās bija jāraida gulēt kursanti, kas nodevās mācībām un uzdevumu sagatavošanai ar lielāko centību. Brīva laika bija pavisam maz. Visi pa lielākai daļai bija jau nobrieduši vīri ar pieredzi un rūdījumu.

Bet drīz atkal sekoja strauji notikumi, kas skāra arī kursantu apmācības, un sākotnējos nodomus un kursa gaitu vajadzēja grozīt — kursus par vienu mēnesi saīsināja. Mūsu valsts robežām pāri sāka velties sarkano ordas. Neviens vairs nekā laba neparedzēja, gara stāvoklis bija satraukts. Skolas priekšnieks ieteica būt aukstasinīgiem un nepārsteigties ar nevajadzīgiem izlēcieniem. Kara skolas rajonā tika noorganizēta pastiprināta apsardzība. Naktis gulējām,

*KS kājnieku nodaļas vada komandieris
kpt. Boguslavskis.*

novietojot zem spilveniem pistoles, lai būtu gatavi katram gadījumam. Apkārt nometnei naktis manījām krievu patruļas, kas tieši nometnē nekad nenāca. Mācību gaita tika saīsināta un sākās pārbaudījumi. Visi kursanti tos izturēja un jūnija beigās tikām komandēti atpakaļ uz pulkiem. Pulkos tikām iedalīti tajās vienībās, kurās bija virsnieku trūkums, bijām nozīmēti virsnieku amata pildīšanai.

Apstākļu straujā maiņa vēl arvien turpinājās, un armijas vadība bija nolēmusi tālāk vairs nevilcināt mūsu paaugstināšanu pirmajā virsnieku dienesta pakāpē. Ar valsts, prezidenta K. Ulmaņa pavēli

armijai un flotei Nr. 294, 1940. g. jūlijā visi tikām paaugstināti leitnanta dienesta pakāpē un saņēmām to pašu apģērbu un apbruņojumu, ko saņem kadeti, kad tos paaugstina par virsniekiem; naudā iznāca pāri par 700 latu. Trūka vienīgi zobenu, jo tie laikam nebija krājumā.

Sākās armijas pārorganizēšana un mūsu pulkus izkaisīja pa visu Latviju. Tautas armijai tomēr nebija ilgs mūžs. 4. Valmieras k.p. un 1. Liepājas k.p. apvienojās un tika pārdēvēts par 186. strēlnieku pulku; sākumā to novietoja Saldū, bet vēlāk Alūksnē. Sākoties vācu armijas straujai ofensīvai, pulki izklida, organizējoties partizānu grupās, lai padzitu sarkanarmiju. Es no pulka atraisījos pie Vecgulbenes, kur pievienojos pltn. Aperāta organizētām vienībām.

Ka armijas vadības cerības piepildījās attieksmē uz šo jauno virsnieku piemērotību, pierādījās vēlākās cīņās gan frontē, gan aizmugurē. Tie savās kauju gaitās sevi apliecināja par izcilie cīnītājiem, daudzi šīs cīņās krita par dzimteni. Nevaru pilnībā apgalvot, bet daudzi vēlāk tika paaugstināti par virsleitnantiem un zinu divus no tiem, kas par nopelniem kaujās tika paaugstināti par kapteiņiem, kas, vecākiem virsniekiem trūkstot, komandējuši rotas, vienā gadījumā pat bataljonu. Nezinu, cik no kursantiem ir brīvajā pasaulē un cik krituši, bet domāju, ka asins upurī nebūs mazie.

1940. gadā par leitnantiem tika paaugstināti:

- 30. aprīli — Kaŗa skolas rezerves virsnieku nodaļu beigušie
132 virsnieku vietnieki,
- 10. maijā — Kaŗa skolas rezerves virsnieku kursus beigušie 71
obl. kaŗa dienesta virsnieku vietnieks un
- 20. jūlijā — jaunāko virsnieku kursus beigušie 65 v/d. virs-
nieku vietnieki un Kaŗa skolas rezerves virsnieku
nodaļu beiguši 161 rezerves virsnieku vietnieks.

Archīvos ir saglabājušies 30. aprīļa un 20. jūlija paaugstināto virsnieku saraksti. Tie ir dokumentēti šādi:

Valsts prezidenta 337. pavēle armijai 1940. gada 30. aprīlī

Paaugstinu leitnanta dienesta pakāpē Kara skolas rezerves virsnieku nodaļu ļoti sekmīgi un sekmīgi beigušos rezerves virsnieku vietniekus: Vili Zvaigzni, Emīlu Kļaviņu, Pēteri Dakšu, Georgiju Šeibeli, Albertu Vītolu, Nikolaju Tenne-Šēnu, Jāni Lagzdiņu, Teodoru Grīnbergu, Edgaru Unguru, Ansi Pilskalnu, Valteru Celmiņu, Aleksandru Pomeru, Artūru Dreimani, Artūru Ribenu, Frici Šteinmani, Raimundu Kārklīti, Andreju Žaggeru, Antonu Mežalu, Albertu Lavenieku, Oskaru Dinvaldu, Pēteri Stradiņu, Alfrēdu Veisu, Jūtvaldi Dzelmi, Paulu Štrausu, Bruno Švānu, Artūru Šulcu, Verneru Šmidriņu, Jāni Skaru, Ilmāru Jankovski, Reini Kauliņu, Ēriku Spranci, Leonīdu Siliņu, Vitāli Muktu, Nikolaju Arni, Jāni Leišupu, Antonu Gulbi, Valdemāru Cauni, Aleksandru Šēnbergu, Arnoldu Janavu, Valdemāru Kalniņu, Jāni Peniķi, Jāni Berķi, Arvīdu Upmani, Miķeli Vanagu, Jāni Kugelbergu, Albertu Alēnu, Emīlu Penku, Feliksu Simani, Kārli Sermūksli, Robertu Jēkabs-Georgu, Andreju Kalvu, Konrādu Azovskis-Azaucki, Verneru Grūbi, Arnoldu Apši, Rolandu Sproģi, Augustu Bergu, Ēvaldu Vāliņu, Antonu Ruško, Alfrēdu Brigi, Artūru Boķi, Jāni Ansklāviņu, Vincentu Pakuli, Elmāru Kaņepu, Franci Siliniku, Pēteri Petkunu, Jāni Aufmani, Verneru Freijeru, Jāni Šulcu, Olgertu Jirģenu, Aleksandru Gūtmani, Jāni Hartmani, Jāni Kreili, Jāni Kalniņu, Indriķi Denavu, Elmāru Beitiku, Augustu Lielais-Ramani, Andreju Freimani, Krišu Freimani, Jēkabu Palmbachu, Valdemāru Danielu, Dāvidu Reinbergu, Robertu Gēgeru, Arvīdu Jansonu, Jāni Eglavu, Jāni Zvaigzneckalnu, Isjaslavu Rudzišu, Oskaru Auziņu, Viktoru Petteru, Berndu Evertu, Jāni Jaktenu, Jāni Smelteru, Aleksandru Jackunu, Olgertu Vaseru, Artūru Akmentiņu, Oskaru Krasauskis-Krauzi, Žani Kaženu, Leonīdu Ropšu, Ervīnu Cauni, Herbertu Griniņu, Ziedoni Birģeli, Vladislavu Vanaģeli, Frici Dravnieku, Konstantīnu Salagalu, Ziedoni Vilsonu, Nikolaju Gūtmani, Olgertu Cildermani, Arvedu Ragautcki, Paulu Bērziņu, Pēteri Dauguli, Arnoldu Tupiņu, Visvaldi Melderu, Jāni Zuti, Visvaldi Bauci, Jāni Sīli, Donātu Namnieku, Aleksandru Kļaviņu, Aleksandru Goldīnu, Kārli Vitenšteinu, Andrēju Ruču, Jāni Žuravski, Emīlu Dravenieku, Jūliju Šauriņu, Jāni Kampi, Michailu Kononovu, Andreju Bergmani,

Osvaidu Jaunzemi, Āriju Krupenu, Pēteri Siņiju, Franci Lubānu,
Tāļivaldi Krauli, Imantu Bērziņu un Arvīdu Līdaci.

Valsts prezidents K. Ulmanis
Kara ministrs ģen. K. Berķis

Noraksts pareizs.

Armijas stāba Administratīvās
daļas priekšnieks
pulkvedis Vipulis

Pēc laikraksta „RĪTS” 1940. gada 22. jūlijā ievietotām ziņām par
pārmaiņām armijas virsnieku sastāvā ir *paaugstināti par leitnantiem
jaunāko virsnieku kursus ļoti sekmīgi un sekmīgi beigušie:*

1. Liepājas kājn. p. virsnieku vietnieki — Ž. Rūja, J. Biernis, R. Šeflers, A. Smīls, J. Medjānis, Ž. Priede, V. Gulbis; 2. Ventspils kājn. p. virsnieku vietnieki — E. Teichmanis, J. Eiduks, K. Jaunzemis, J. Kirkums, K. Ķesters; 3. Jelgavas kājn. p. virsnieku vietnieki — A. Skuja, H. Hibšmanis, J. Dišlers, J. Smugis, M. Jaunzems, Vidzemes divīzijas sakaru rotas virsnieku vietnieks — V. Strautnieks; 4. Valmieras kājn. p. virsnieku vietnieki — K. Zariņš, A. Zēvalds, M. Lielmanis, J. Šiliņš, J. Kūlis, J. Kļaviņš, V. Salinš, R. Kurlis, A. Paušs, J. Gredzens; 5. Cēsu kājn. p. virsnieku vietnieki — O. Rečs, J. Podiņš, J. Akmanis, J. Lempis, H. Dzenis (Dzenne); 6. Rīgas kājn. p. virsn. vietnieki — E. Vitoliņš, J. Ozols, J. Jansons, V. Paulis; 7. Siguldas kājn. p. virsn. vietnieki — T. Ozoliņš, K. Rubens, K. Šteinbergs, P. Spilva (Stilve), R. Valands, T. Eichvalds, J. Pētersons, K. Sulainis, G. Treicis; 8. Daugavpils kājn. p. virsnieku vietnieki — A. Deičmanis, V. Čakstiņš, A. Ķiberis, K. Štāls, E. Vītols; 9. Rēzeknes kājn. p. virsn. vietnieki — J. Gaidulis, P. Ozoliņš, Ā. Maršaus, R. Ruplēns, A. Zverbulis, V. Krivods, Zemgales divīzijas stāba virsn. vietnieks — O. Koks; 10. Aizputes kājn. p. virsn. vietnieki — A. Rūtiņš, J. Ieleja, F. Šteins, M. Grīnbergs, O. Purmalis, E. Preiss, A. Jēkabsons.

Par leitnantiem — Kara skolas rezerves virsnieku nodaļu ļoti sekmīgi un sekmīgi beigušie rezerves virsnieku vietnieki — J. Andersons, I. Celms, A. Podiņš, L. Birzenieks, A. Grundulis, V. Blumbergs, I. Peniks, A. Valters, G. Šleiers, A. Skalbergs, A. Zalcmanis, H. Rozenbergs, I. Kažociņš, V. Eizenarms, J. Karlsons, P. Balcers, E. Kļava, L. Grūzītis, V. Sukurs, A. Āboliņš, N. Reinsons, O. Lūsis, J. Linde, E. Lūsis, J. Gaiževskis, N. Roze, K. Pīks, H. Būmanis, M. Bitenieks, T. Ozols, J. Deizis, A. Mackars, A.

*KS 1920. — 22. gada izejas tērpi.
 No kreisās kadets kaprālis Jānis Rullīņš
 (Jātn. nod.), kadets Aleksandrs Mateass
 (Art. nod.).*

Bērziņš, O. Lācis, E. Pētersons, A. Goba, S. Rozentāls, A. Bētiņš, I. Sausvērdis, Ā. Garancis, J. Brilts, A. Gūtmanis, A. Jordans, B. Blassis, N. Ansbergs, A. Bijons, V. Rempis, B. Daņilovs, E. Lakstīgala, A. Rubulis, K. Ķauķis, A. Skrīvelis, O. Ezernieks, S. Klincans, V. Lācis, A. Kalniņš, A. Jaspers, A. Balodis, O. Cipsts, E. Švanenbergs, N. Grīslis, R. Bailītis, V. Pāvilis, A. Sproģis, Ā. Vāverans, A. Staņēvičs, Fr. Zariņš, V. Dūdelis, R. Megnis, A. Jansons, J. Kļaviņš, J. Niedra, E. Puriņš, M. Ozoliņš, E. Vērzemnieks, E. Putniņš-Reimers, V. Čiks, J. Rāts, J. Slaidiņš, K. Dekteris, A. Šulcs, Ā. Ozoliņš, M. Antons, J. Mucenieks, V. Prātiņš, A. Sestulis, J. Balks, R. Sarkans, P. Leitis, A. Spūrmanis, L. Pilpis, E.

Vitols, R. Brīvulis, Ē. Birzgalis, A. Lorbergs, J. Jurka, A. Aļlis, K. Silis, G. Baudis, P. Heimanis, P. Dulmanis, P. Krievs-Krieviņš, L. Pilmanis, D. Markovs, J. Zeps, I. Balodis, E. Liljis, R. Tutins, A. Ābelis, A. Grasis, P. Aišpurs, V. Ozoliņš, E. Krūmiņš, Ž. Šmits, V. Rozentāls, K. Meiers, A. Kristopāns, E. Grīnfogels, P. Galviņš, P. Pētersons, H. Grāvītis, P. Visockis, A. Staudžs, P. Eglītis, J. Dzenis, J. Zolts, V. Osvalds, J. Nemmiķis, A. Augstkalns, N. Doršs, E. Češļs, P. Milleris, E. Bērziņš, A. Paiķēns-Dzilna, A. Bagons, Z. Zvaigzne-Zvaigznīte, R. Zuiks, J. Reinsons, K. Odiņš, A. Prūsis, A. Vikmanis, A. Balodis, E. Bērziņš, K. Bricis, K. Ozols, V. Tillers, A. Kārklīņš, J. Šnitkis, V. Muncis, A. Stiuriņš, A. Vaivars, A. Kiršteins, A. Rozentāls, A. Papēdis, Ā. Puntulis, V. Mežgailis, P. Čimāls, K. Pilmanis, R. Grinbergs, Ā. Zariņš.

Šī bija neatkarīgās Latvijas valsts prezidenta pēdējā pavēle. Tā bija parakstīta 1940. gada 20. jūlijā.

Audzināšanas un tradīciju gars

Ikkurā valstī *tās* virsnieku korpuss ir savas tautas slavas un goda sargātājs, savas zemes aizstāvis militāro konfliktu laikā.

Latvijas virsnieku korpusa pirmsākumi meklējami Latviešu strēlnieku bataljonos, vēlāk pulkos un brigādēs. Te visā pilnībā tie apliecināja savas tautas slavas un goda sargāšanu un dzīvības upuru nešanu savu tēvu zemi sargājot, visaugstāko šo īpašību apliecinot slavenajās Ziemassvētku kaujās 1916. gadā.

Pirmam pasaules karā sekojošās Brīvības cīņās vairāk nekā 70% no virsnieku sastāva jaunajā Neatkarības cīņu armijā deva strēlnieku saime, un tā kaujās radušās tradīcijas un tēvijas mīlestības gars nemanot pārnāca Brīvības cīņu karotājos un šo cīņu rezultātā radās neatkarīgā Latvijas valsts.

Saprotams, ka valsts vadībai bija vēl Brīvības cīņu laikā jādomā par virsnieku kadru paplašināšanu, gan zaudējumu pēc kauju laukos, gan vecāko gada gājumu un no armijas aizejošo vietu aizpildīšanai. Un tā 1919. gada 1. decembrī darbu uzsāka Latvijas Kara skola. Tās pirmais izlaidums notika vēl kara laikā, un apmācību kurss bija arī saīsināts, bet pirmās nepieciešamības virsnieku vajadzībām kara laikā bija radītas.

Iestājoties miera laikam, sākās rēgulāra virsnieku korpusa veidošana un savas virsnieku šķiras radīšana jaunajā valstī. Latvijas

Kaŗa skolu izveidoja par augstāko mācības iestādi, tajā uzņēmot vienīgi vidusskolu beiguŗos, un ŗis mācības iestādes beigŗanas grads bija virsnieka dienesta pakāpe un nodroŗināts darbs kādā no bruņoto spēku pulkiem. Tā bija liela priekŗrocība, kādu sākuma gados nedeŗa augstākā izglītība Latvijas universitātē vai citā valsts augstākā mācības iestādē. To beidzējiem darbs gandrīz visos gadījumos bija jāmeklē pašiem.

Bet vislielākā priekŗrocība bija tā, ka mācības Kaŗa skolā bija par brīvu. Brīvs bija arī uzturs, apģērbs, kabatas nauda un, skolu beidzot, arī virsnieka pirmā apģērba nauda, ieroŗi un viss cits, kas ietilpa jauno dzīvi uzsākot tās vajadzībās. Tādas priekŗrocības neviena augstākā mācības iestāde nedeŗa. Un tā Latvijas Kaŗa skola pavēra durvis trūcīgajiem jaunekļiem, kam bija izglītības slāpes un ilgas pēc labākas dzīves.

Ja citu, lielo valstu, virsnieku korpusu veido galvenām kārtām augstākās un vidējās savas tautas sabiedrības daļa, tad Latvijā tas bija otrādi: virsnieku korpusu papildināja (pirmajos neatkarības gados) un veidoja jau pieminētā trūcīgākā tautas daļa. Jaunie virsnieku saimes piederīgie nāca no strādnieku, amatnieku, rentnieku, ierēdņu un pavisam retos gadījumos no tautas vidējās iedzīvotāju ŗķiras (augstākās jau Latvijā nebija!).

Iestājoties Kaŗa skolā vienīgā prasība bija vidusskolas beigŗana un piemērotība virsnieka amatam. Saprotams, ka tika prasīta arī politiskā uzticamība. Bet jaunekļi, kas nāca uz Kaŗa skolu, daudzkārt savu politisko uzticamību jau bija solījumos apliecinājuŗi skautu, Latvijas Vanagu, Tēŗijas sargu vai citās jaunatnes organizācijās. No citām, seviŗķi ar savu nacionālo garu un saturu izcēlās Viestura savienība Zemgales sirdī — Jelgavā. Kaŗa skolas pēdējos pastāvēŗanas gados tika dota iespēja tajā iestāties arī vecāko gadu gājumumu virsdienesta instruktoriem, kuŗiem bija vai kuŗiem bija jāiegūst vidējā izglītība. Tas savukārt skolā ienesa jau armijas rūdīto tēŗijas mīlestības garu un daudzkārt atviegloja arī paŗu virsnieku sagatavoŗanu.

Pēdējā sākuma gados atradās Krievijas cara armijas virsnieku rokās, bet gadu tecējumā to uzņēmas jau paŗā Latvijas Kaŗa skolā kādreiz sagatavotie virsnieki, kas bija ieguvuŗi valstī augstāko militāro izglītību — beiguŗi Latvijas Augstāko kaŗa skolu vai arī beiguŗi ārzemju — Francijā, Polijā, Čehoslovakijā — kaŗa akadēmijas. Saprotams, ka Kaŗa skolas kadrs bija izveidots iespējami labākais arī no morālā, sabiedriskā, audzināŗanas vai citiem nepiecieŗamiem viedokļiem, kam bija jāŗada savos audzēkņos savas tautas goda un slavas sargātāja īpaŗības — to vislabākā izpratnē.

ŗis īpaŗības bija: uzticība, paklausība, paļāvība, varēŗana un gatavība.

Uzticības pamatprasība bija bez jebkādas domāšanas būt gatavam kalpot tautai un tēvzemei. Paklausības prasība bija — bez ierunām pildīt savu priekšnieku pavēles. Paļāvība bija jādod sev, saviem spēkiem, varēšana — „kadets un virsnieks var visu!”, un gatavības prasība bija — savus pienākumus pildot nevien nest asins upurš savas tautas labā, bet arī atdot savu dzīvību, ja tas būtu nepieciešams. Un katrs Latvijas kara skolas kadets un vēlākais virsnieks šīs īpašības bija uzņēmis sevī un tās sirdī un garā nesa kā lielāko lepnumu.

Ja visas šīs prasības bija audzināšanas pamatos, ko veidoja skolas komandējošais sastāvs, tad otrs audzināšanas veids bija *tradīciju kopšana un pildīšana līdz galam*.

Tradīciju klāsts skolā bija plašs, tās visas pat grūti pieminēt, bez tam katrs kurss (katrs izlaidums) veidoja arī savas tradīcijas, bet kopējās un nozīmīgākās visai skolai bija trīs: pirmā — uzņemšana „kadeta kārtā”, ko kadeti pazina kā „Balto nakti”, otrā — kalpošana savai kursa devīzei un trešā — pēdējās nakts solījums.

Ievērojamu audzināšanas vai pareizāki sakot „dresūras darbu” skolā veica vecākais kurss. Tā uzdevums bija katru jaunuzņemto „pataisīt” par kadetu, un ja šis „taisīšanas laiks” bija beidzies (kas ilga apmēram pāris mēnešus), tad notika uzņemšana pilntiesīgo kadetu kārtā. Šī ceremonija, kas notika pusnaktī, bija tikai vecākā kursa pienākums un skolas vadība vai vispāri skolas kadrs tajā nepiedalījās. Un nav šaubu, ka katrs jaunais kadets un pēc tam virsnieku saimes loceklis, šo nakti atcerējās visu mūžu. Te arī tika dots pirmais nākamā virsnieka solījums savu dzīvību atdot par savu tēvu zemi. Tradīciju sarga zobena sitiens uz pleca solījuma devējam palika jūtams visu mūžu. Tas bija arī atgādinājums katrā grūtākā brīdī, „kadets var visu!”

Otrs tradīciju nesējs spēks bija sava izlaiduma devīzes teksts. Devīzes izraudzīja katrs kurss pats, te pat noteikšana nebija vecākam kursam. Devīzi izraudzīja jau pašā skolas sākuma laikā attiecīgais kurss savā sapulcē. Katram kadetam bija tiesība pieteikt savu devīzes projektu un ja to bija vairāk, tad pieņemšana notika balsošanas ceļā. Un devīze tad arī palika par ceļa zvaigzni visu kursa laiku, vēlāk, skolu beidzot un pildot virsnieka pienākumus valsts bruņotajos spēkos. Sava kursa devīze bija nevien katra tās audzēkņa pildāmā pienākuma norādījums, bet devīzes nodeva arī kursiem, kas nāca pēc tam, kad skolu devīzes devēji bija jau atstājuši. Tā palika ierakstīta marmora plāksnē skolas viesistabā, blakus plāksnei, kas nesa pirmo kritušo kadetu vārdus un plāksnei, kurā bija iegravēti to kadetu vārdi, kuri skolu savā izlaidumā bija beiguši kā pirmie. Tātad blakus varonības un centības plāksnēm stāvēja uzticības un paļāvības plāksne! Un tas bija daudz visā audzināšanas gaitā.

Trešā un pēdējā tradīcija bija jau patiesībā pirmā virsnieku nakts. Pēc skolas izlaiduma akta tajā pašā naktī pulksten divpadsmitos, jau virsnieku formā tērpti un ar virsnieka amata simbolu — zobenu — pie sāniem, viss izlaidums ieradās kādā pašu izraudzītā varoņu piemiņas vietā, vai nu tas bija Ložmetējkalns, Nāves sala, Vareļi, Brāļu kapi vai kur citur un tur, arī tajā pat stundā atvadījās no kadeta vieglajām un bezrūpīgajām dienām, dodot svinīgo solījumu kalpot līdz galam savai tautai un tēvzemei.

Baltās nakts un pēdējās solījumu nakts paraksti palika arī tradīciju grāmatā. Lai tās lasītu un sargātu paaudzes, kas nāca pēc tam.

Bet . . .

Pēdējais Latvijas kara skolas izlaidums notika 1940. gadā. Gadā, kad beidza pastāvēt Latvijas valsts. Bet par godu latviešu virsniekiem un Latvijas Kara skolai ir jāliecina, ka tās audzināšanas un tradīciju gars palika līdz galam un tika pildīts, nesot vissmagākos asins upurus: 80% no Latvijas Kara skolas izaudzinātiem vīriem palika kaujas laukos.

Lai gods un slava mūsu visu kopējai ALMA MATER.

Per aspera ad astra!

*Savam godam, latvju slavai,
tēvzemei un brīvībai*

Ievadvārds K.S. beigušo virsnieku sarakstus sastādot

Šis saraksts publicēts, lai atgādinātu par Latvijas valsts neatkarības cīņām un par Latvijas valsts neatkarības cīņām. Šis saraksts publicēts, lai atgādinātu par Latvijas valsts neatkarības cīņām un par Latvijas valsts neatkarības cīņām.

Šis saraksts publicēts, lai atgādinātu par Latvijas valsts neatkarības cīņām un par Latvijas valsts neatkarības cīņām. Šis saraksts publicēts, lai atgādinātu par Latvijas valsts neatkarības cīņām un par Latvijas valsts neatkarības cīņām.

II DAĻA

Latvijas K.S. ar savas izdevuma, lai atgādinātu par Latvijas valsts neatkarības cīņām un par Latvijas valsts neatkarības cīņām.

Latvijas K.S. ar savas izdevuma, lai atgādinātu par Latvijas valsts neatkarības cīņām un par Latvijas valsts neatkarības cīņām.

Latvijas Kara skolu beigušo virsnieku saraksti

Par Latvijas armijas virsnieku izdevuma, lai atgādinātu par Latvijas valsts neatkarības cīņām un par Latvijas valsts neatkarības cīņām.

Valsts prezidenta

84. paraksts armijas un flotes
1947. gada 11. augustā
Kara skolas beigušo virsnieku sarakstam.

Jautis virsnieku kung!

Pasugstinājums šis saraksts par Latvijas valsts neatkarības cīņām un par Latvijas valsts neatkarības cīņām.

Ievadvārdi KS beigušo virsnieku sarakstus sastādot

Šos sarakstus publicējot, ņemti vērā vienīgi tie leitnanti, kas ar valsts augstākās vadības (saskaņā ar Latvijas valsts satversmē dotām tiesībām) lēmumu vai pavēli tika paaugstināti attiecīgā gada izlaiduma dienā.

Šajos sarakstos nav ietverti tie kadeti, kas KS beidzot vēl netika paaugstināti par leitnantiem, tāpat visi KS kursus beigušie rezerves virsnieki, kurus vēlāk paaugstināja attiecīgās dienesta vietās. Šo virsnieku saraksti redakcijai nebija pieietami. Tāpat redakcijas rīcībā nebija KS beigušo virsnieku vietnieku kursu audzēkņu saraksti.

Latvijas KS ar savām klausītavām, klasēm un nometnēm ir izlaidusi vismaz divtik vēlāko virsnieku, nekā šajā nodaļā minēts. KS audzināšanas, apmācību un virsnieku kadru sagatavošanas darbs bija daudz plašāks, bet patiesībā vienīgi attiecīgā izlaiduma dienā paaugstinātie leitnanti bija īstie Latvijas KS tradīciju, gara un iegūto zināšanu plašākie devēji mūsu valsts bruņotiem spēkiem, latviešu tautai un valstij. Tāpat tie deva pamatu latviešu virsnieku korpusa veidošanā.

Par Latvijas armijas virsnieku uzdevumiem, stāju un kalpošanu tautai runā arī valsts prezidents Kārlis Ulmanis savā 84. pavēlē armijai un flotei, ko publicējam pilnā tekstā. Šī ir arī vienīgā šāda veida pavēle, kādu jebkad valsts prezidents ir izdevis. (Pavēle izdota sakarā ar K.S. 11. izlaidumu 1937. g. 11. augustā)

Valsts prezidenta

84. pavēle armijai un flotei
1937. gada 11. augustā
Kara skolas izlaiduma gadījumā.

Jaunie virsnieku kungi!

Paaugstinādams Jūs šodien par leitnantiem, esmu darījis to ar lielāku prieku, jo ar to mūsu armijas kadri iegūst jaunus, spara un enerģijas pilnus spēkus armijas augstā uzdevuma veikšanai valsts un tautas drošības labā.

Apsveicu Jūs visus ar šo sasniegumu un novēlu ikvienam sekmes un panākumus virsnieka gaitās.

Jūs šodien tveņat rokā zobenu. Jūsu soļi ir drosmē vingrināti.

Atminiet, ka šo zobenu Atbrīvošanas cīņās nesa labākie tautas dēli un tas viņiem deva uzvaru taisnā lietā. Viņu ceļi gan bija ērkšķiem sēti, bet toties dižu varoņdarbu apmirdzēti, tādu darbu, kas smagiem upuriem un grūtām ciešanām lika drošu un paliekošu pamatu mūsu brīvai un neatkarīgai valstij.

Tagad zobens kalpo, lai sargātu mūsu valsti un zemi, ka tā varētu spēcīgi augt un pašlāvīgi veidoties nākamībai pretim.

Tādēļ esiet krietni kaņavīri, nekad neizlaižiet šo zobenu no savām rokām un šī zobena svētumu glabājiet savās sirdīs. Jūsu soļi tad arvien būs skaidri, noteikti un negrozāmi uz priekšu iešanā.

Militārās zināšanas un garīgo izkopsmi Jūs esat bagātīgi smēlušies Kara skolā no saviem audzinātājiem. Nu Jums pašiem jātop par tēvzemes sargu audzinātājiem un vadītājiem. Šinī ziņā gribu jau apzīmēt Jūs par laimīgiem. Jo Jūs esat pirmie, kas audzināšanu un sagatavošanu saņēmuši tagadējā jaunajā laikā, kurš pats arī ir lielas audzināšanas un vislielākās pāraudzināšanas laiks visās dzīves nozarēs un parādībās. Kopā ar kara doktrīnu Jūs esat dzēruši arī no jaunā laika atziņām. Jūs apstarojis veco cīnītāju varoņgara no jauna uzplaukušais tautas un tēvu zemes mīlestības gars. Es nešaubīgi ticu, ka šī laika gars un spēks būs dziļi iemājojis Jūsu sirdīs un prātos un ka to Jūs dedzīgi nesīs tālāk, kopsit un vairosit arī citu sirdīs. Tad arī Jūs būsit neuzvarami kā teiksmainais Lāčplēsis. Ar šo garu un spēku Jūs būsit tautai un valstij galvnieki, ka tēvzeme būs apsargāta, ka neviens neatņems mums mūsu brīvību uz mūsu dzimtas zemes.

Jūsu virsnieka cieņa un gods mācību laikā ir rūpīgi spodrināti.

Ar spožumu Jūs izejat tālākās gaitās. Mana karstākā vēlēšanās ir, lai Jūs Kara skolā gūtās krietnības un vīrestības mācības paņemtū līdz savā dienestā, kā arī personīgās sabiedriskās dzīves ceļos.

Arvienu turiet augstu lepno apziņu, ka esat Latvijas virsnieki!

Vēlreiz Jūs apsveikdams, par visu vairāk novēlu vienmēr degt tēvzemei, brīvībai un virsnieka godam.

Valsts prezidents Kārlis Ulmanis

Šajā pašā sakarībā kara ministrs ģenerālis Jānis Balodis bija izdevis šādu pavēli:

Kaŗa ministra 21. pavēle

Rīgā 1937. g. 11. augustā.
(Kaŗa skolas izlaiduma gadījumā)

Pārvaldības daļa.

1.

Mūsu valsts un tautas dzīves gājumā iezīmējušies vairāki izcilus svarīgi brīži, kas atsevišķus vēstures posmus krasi nošķiro vienu no otra. Tāds izcilus svarīgs un iezīmīgs brīdis mums ir arī 1920. gada 11. augusts, — diena, kuŗā spoži vainagoja mūsu Brīvības cīņu noslēgumu: šinī dienā Latvijas laukos apklusā kaŗa troksnis, un no šī brīža mēs kā brīva tauta, pašu izcīnītā neatkarīgā valstī, varējām veltīt visus savus spēkus mūsu tēvzemes mierīgam izbūves un nostiprināšanas darbam. Ar to 11. augusts ir iezīmējies mūsu valsts un tautas dzīves gājumā kā darbos pierādītas tēvzemes mīlestības, vienprātības, varoņgara un varoņslavas liecinieks un paudējs.

Jaunie virsnieki!

Nav likteņa nejaušība, ka taisni šī diena — 11. augusts — izvēlēta par mūsu armijas jaunās virsnieku maiņas — Kaŗa skolu beigušo kadetu paaugstināšanas dienu. Jo pierādīt darbos karstāko tēvzemes mīlestību, vienprātību un varoņgaru — būs arī Jūsu, Latvijas armijas jauno virsnieku, svētākais uzdevums. Tādēļ, apsveikdams visus Kaŗa skolu beigušos kadetus ar paaugstināšanu pirmajā virsnieku dienesta pakāpē, — novēlu Jums ikvienam, jaunās gaitas uzsākot, cieši sirdī ieslēgt un svētu turēt to varoņgaru un tradīcijas, kas saistās ar šīs vēsturiskās dienas — 11. augusta atceri, kuŗā mūsu augstākais Vadonis un visa latvju tauta uztic Jums tēvzemes sargu atbildīgo vadītāju pienākumus.

Daudzi no Jums ir mūsu Brīvības un neatkarības cīņu dalībnieki, par Jums visiem ir atspīdējusi 15. maija atdzimšanas saule, Jūs esat atjaunotās Latvijas pirmais Kaŗa skolas virsnieku izlaidums. Es tādēļ ceru un arī ticu no visas sirds, ka jaunās gaitās iedami Jūs spēsit ziedot visus savus spēkus, dedzību un zināšanas mūsu valsts un tēvzemes drošībai un vajadzīgā brīdī nest vislielāko upuri, sekojot mūsu Brīvības cīņu varoņu priekšzīmei.

Tāpat esmu dziļi pārliecināts, ka visi mūsu vecākā gājuma virsnieki uzņems Jūs savā vidū ar neliekuļotu sirsnību un, ka būdami piedzivojumiem bagātāki, ar tēvišķu gādību palīdzēs Jums praktiskā darbā un dzīvē turpināt sava rakstura veidošanu mūsu armijas cildenāko tradīciju garā.

Kaŗa ministrs ģenerālis *J. Balodis*

K.S. 1. izlaiduma zīme.

Pirmais izlaidums — 1920. g. 20. maijā.

Apsardzības ministrijas pavēle Nr. 21.

Rīgā, 20. maijā 1920. g.

1.

Izsludinu zināšanai Valdības rīkojumu par Artilērijas un Kara skolas kadetu paaugstināšanu par virsniekiem.

Pamats: Ministru kabineta š. g. 19. maija sēdes lēmums.

Rīkojums.

Uz armijas virspavēlnieka un apsardzības ministra priekšlikumu Artilērijas un Kājnieku kara skolas kadeti, pēc kara laika kursa pabeigšanas un attiecīga pārbaudījuma izturēšanas, tiek paaugstināti par virsniekiem leitnanta dienesta pakāpē, ieskaitot tos zemāk norādītās daļās:

Kājnieku kara skola:

1. Kad. kpr.	Bidders, Jānis	Armijas aviācijas parkā
2. Kad. vs.	Priedits, Teodors	1. Atsevišķā eskadronā
3. Kad. serž.	Smilga, Elmārs	Ventspils kājn. p.
4. Kad. vs.	Tenisons, Eduards	Rīgas kājn. p.
5. Kad. serž.	Siecenieks, Aleksandrs	Valmieras kājn. p.
6. Kad. kpr.	Lodziņš, Jānis	Tanku divizionā
7. Kad. serž.	Šķenders, Gustavs	Latgales inženieru rotā
8. Kad. kpr.	Vītols, Pēteris	Vidzemes inž. rotā
9. Kad. kpr.	Vintergrīns, Roberts	Tanku divizionā
10. Kad. kpr.	Auers, Valdis	Armijas aviācijas parkā
11. Kad. kpr.	Bolis, Pēteris	Kurzemes inž. rotā
12. Kad. kpr.	Freiberģis, Voldemārs	Rīgas kājn. p.
13. Kad. kpr.	Māļiņš, Arvīds	Bruņoto vilcienu divizionā
14. Kad. kpr.	Mednis, Jānis	Zemgales inž. rotā
15. Kad. kpr.	Lūsis, Hugo	Valmieras kājn. p.
16. Kad. kpr.	Zeidemans, Jānis	Cēsu kājn. p.
17. Kad. serž.	Briedis, Augusts	Siguldas kājn. p.
18. Kad. kpr.	Lūmans, Evalds	Liepājas kājn. p.
19. Kad. kpr.	Ošiņš, Nikolajs	Rīgas kājn. p.
20. Kad. serž.	Lukstiņš, Alfreds	Latvijas Kara skolā
21. Kad. kpr.	Opmanis, Rudolfs	Valmieras kājn. p.
22. Kad. kpr.	Sproģis, Richards	Bruņotā vilciena divizionā
23. Kad. kpr.	Liniņš, Ernests	Aizputes kājn. p.
24. Kad. kpr.	Jenčs, Fridrihs	Valmieras kājn. p.
25. Kad. kpr.	Baltakmens, Jānis	Zemgales atsev. eskadronā
26. Kad. kpr.	Simans, Jānis	Liepājas kājn. p.
27. Kad. kpr.	Volfmans, Ansis	Aizputes kājn. p.
28. Kad. serž.	Balodis, Jānis	Rīgas kājn. p.
29. Kad. kpr.	Krūmiņš, Jānis	Jelgavas kājn. p.
30. Kad. kpr.	Lauzis, Nikolajs	Cēsu kājn. p.
31. Kad. kpr.	Bērziņš, Jūlijs	Liepājas kājn. p.
32. Kad. kpr.	Miķelsons, Eduards	Dobeles kājn. p.
33. Kadets	Rittenberģis, Nikolajs	Rīgas kājn. p.
34. "	Liepiņš, Paulis	Valmieras kājn. p.
35. "	Grunduls, Voldemārs	Rīgas kājn. p.
36. "	Jaunronis, Adolfs	Cēsu kājn. p.
37. "	Baumanis, Andrejs	Liepājas kājn. p.
38. "	Rupeiks, Alberts	Ventspils kājn. p.
39. "	Nelķe, Valdis	Liepājas kājn. p.
40. "	Podnieks, Kārlis	Valmieras kājn. p.
41. "	Aronietis, Nikolajs	Rīgas kājn. p.
42. "	Jansons, Mārtiņš	Liepājas kājn. p.
43. "	Ansons, Frīcis	Liepājas kājn. p.
44. "	Krūze, Jēkabs	Liepājas kājn. p.
45. "	Labrencis, Nikolajs	Rīgas kājn. p.
46. "	Uptītis, Kārlis	Rīgas kājn. p.

47.	Kadets	Liepiņš, Juris	Rīgas kājn. p.
48.	"	Kandis, Rudolfs	Rīgas kājn. p.
49.	"	Otvars, Jānis	Cēsu kājn. p.
50.	"	Rimeiks, Antons	Cēsu kājn. p.
51.	"	Balodis, Arnolds	Cēsu kājn. p.
52.	"	Erniņš, Jānis	Liepājas kājn. p.
53.	"	Braslis, Kārlis	Cēsu kājn. p.
54.	"	Bulmanis, Nikolajs	Ventspils kājn. p.
55.	"	Podnieks, Arsenijs	Rīgas kājn. p.
56.	"	Straumanis, Mārtiņš	Valmieras kājn. p.
57.	"	Lapiņš, Pēteris	Rīgas kājn. p.
58.	"	Krūmiņš, Rudolfs	Liepājas kājn. p.
59.	"	Berendts, Ģederts	Valmieras kājn. p.
60.	"	Kalniņš, Kārlis	Cēsu kājn. p.
61.	"	Strazdiņš, Arvīds	Ventspils kājn. p.
62.	"	Ozoliņš, Jūlijs	Cēsu kājn. p.
63.	"	Grīnbergs, Paulis	Cēsu kājn. p.
64.	"	Preiss, Alfreds	Valmieras kājn. p.
65.	"	Millers, Otto	Liepājas kājn. p.
66.	"	Nikāns, Jānis	Rīgas kājn. p.
67.	"	Priekuls, Jānis	8. Daugavpils kājn. p.
68.	"	Upmāzis, Jānis	1. Liepājas kājn. p.
69.	"	Upīts, Jānis	9. Rēzeknes kājn. p.
70.	"	Grāpmans, Emils	7. Siguldas kājn. p.
71.	"	Millers, Alfons	10. Aizputes kājn. p.
72.	"	Lideks, Nikolajs	1. Liepājas kājn. p.
73.	"	Dzeniņš, Augusts	9. Rēzeknes kājn. p.
74.	"	Rācens, Aleksandrs	5. Cēsu kājn. p.
75.	"	Dzeniņš, Andrejs	1. Liepājas kājn. p.
76.	"	Kalniņš, Rudolfs	6. Rīgas kājn. p.
77.	"	Steinerts, Heinrichs	6. Rīgas kājn. p.
78.	"	Alksnis, Jānis	7. Siguldas kājn. p.
79.	"	Rucels, Kārlis	2. Ventspils kājn. p.
80.	"	Rucels, Jānis	2. Ventspils kājn. p.
81.	"	Galdiņš, Teodors	6. Rīgas kājn. p.
82.	"	Tauriņš, Alfreds	4. Valmieras kājn. p.
83.	"	Kārkliņš, Teodors	5. Cēsu kājn. p.
84.	"	Ābeliņš, Mārtiņš	11. Dobeles kājn. p.
85.	"	Mangulis, Kārlis	6. Rīgas kājn. p.
86.	"	Tone, Kārlis	1. Liepājas kājn. p.
87.	"	Brošs, Jānis	5. Cēsu kājn. p.
88.	"	Spiriņš, Viktors	5. Cēsu kājn. p.
89.	"	Ameriks, Alberts	4. Valmieras kājn. p.
90.	"	Ozols, Augusts	4. Valmieras kājn. p.
91.	"	Liepiņš, Otto	6. Rīgas kājn. p.
92.	"	Andersons, Nikolajs	Latgales partizānu p.
93.	"	Dzelzkalns, Pēters	6. Rīgas kājn. p.
94.	"	Kaņeps, Vilhelms	6. Rīgas kājn. p.

95.	Kadets	Brinkmans, Adolfs	1. Liepājas kājn. p.
96.	"	Šūmans, Jānis	5. Cēsu kājn. p.
97.	"	Ķimens, Arturs	5. Cēsu kājn. p.
98.	"	Praulīņš, Arturs	5. Cēsu kājn. p.
99.	"	Munters, Vilis	1. Liepājas kājn. p.
100.	"	Steps, Jānis	4. Valmieras kājn. p.
101.	"	Praudīņš, Gustavs	5. Cēsu kājn. p.
102.	"	Pelēcis, Arnolds	Latgales partizānu p.
103.	"	Alks, Oskars	1. Liepājas kājn. p.
104.	"	Hagenfelds, Adolfs	10. Aizputes kājn. p.
105.	"	Eimbergs, Jānis	5. Cēsu kājn. p.
106.	"	Schillers, Eduards	3. Jelgavas kājn. p.
107.	"	Junga, Hermans	1. Liepājas kājn. p.
108.	"	Švanks, Jēkabs	1. Liepājas kājn. p.
109.	"	Balodis, Pēters	1. Liepājas kājn. p.
110.	"	Ozols, Kārlis	8. Daugavpils kājn. p.
111.	"	Bormans, Jānis	3. Jelgavas kājn. p.
112.	"	Sulains, Osvalds	5. Cēsu kājn. p.
113.	"	Birzgals, Richards	4. Valmieras kājn. p.
114.	"	Andersons, Jānis	1. Liepājas kājn. p.
115.	"	Šenbergers, Abrams	6. Rīgas kājn. p.
116.	"	Grinbergs, Leonards	5. Cēsu kājn. p.
117.	"	Grāvers, Maksimilians	10. Aizputes kājn. p.
118.	"	Plūmans, Arvīds	1. Liepājas kājn. p.
119.	"	Fridrichsons, Alfons	2. Atsevišķā eskadronā
120.	"	Zvirbulis, Jānis	4. Valmieras kājn. p.
121.	"	Bode, Vilhelms	12. Bauskas kājn. p.
122.	"	Mednis, Kārlis	5. Cēsu kājn. p.
123.	"	Šlossbergs, Otto	6. Rīgas kājn. p.
124.	"	Bērziņš, Aleksandrs	3. Jelgavas kājn. p.
125.	"	Šimis, Kristaps	10. Aizputes kājn. p.
126.	"	Kaliņš, Kārlis	5. Cēsu kājn. p.
127.	"	Ozoliņš, Adolfs	10. Aizputes kājn. p.
128.	"	Stūrāns, Jānis	4. Valmieras kājn. p.
129.	"	Balods, Alberts	Latgales partizānu p.
130.	"	Azacis, Evalds	3. Jelgavas kājn. p.
131.	"	Adamovičs, Ansis	4. Valmieras kājn. p.
132.	"	Rudzīts, Voldemārs	3. Jelgavas kājn. p.
133.	"	Stūrsteps, Kārlis	3. Jelgavas kājn. p.
134.	"	Steinmans, Herberts	10. Aizputes kājn. p.
135.	"	Krastiņš, Alfons	5. Cēsu kājn. p.
136.	"	Kleinbergs, Jānis	3. Jelgavas kājn. p.
137.	"	Cīruls, Pēters	6. Rīgas kājn. p.
138.	"	Kurbe, Pēters	8. Daugavpils kājn. p.
139.	"	Apsīts, Erichs	5. Cēsu kājn. p.
140.	"	Lejnieks, Edgars	3. Jelgavas kājn. p.
141.	"	Medens, Eduards	5. Cēsu kājn. p.
142.	"	Ezernieks, Erichs	4. Valmieras kājn. p.

143.	Kadets	Ivanovs, Boriss	Latgales partizānu p.
144.	"	Ozols, Mārtiņš	5. Cēsu kājn. p.
145.	"	Lūkins, Alfreds	9. Rēzeknes kājn. p.
146.	"	Ķīsis, Arturs	3. Jelgavas kājn. p.
147.	"	Kaktiņš, Alfreds	4. Valmieras kājn. p.
148.	"	Sniedze, Pēters	7. Siguldas kājn. p.
149.	"	Šūma, Jānis	4. Valmieras kājn. p.
150.	"	Blūms, Arvīds	Latgales partizānu p.
151.	"	Laursons, Aleksandrs	3. Jelgavas kājn. p.
152.	"	Andersons, Jānis	11. Dobeles kājn. p.
153.	"	Bertulsons, Davids	3. Jelgavas kājn. p.
154.	"	Pagasts, Pēters	3. Jelgavas kājn. p.
155.	"	Ieviņš, Pēters	3. Jelgavas kājn. p.
156.	"	Apins, Jānis	10. Aizputes kājn. p.
157.	"	Mačs, Vilfreds	10. Aizputes kājn. p.
158.	"	Bērziņš, Fridrihs	3. Jelgavas kājn. p.
159.	"	Brukšs, Kārlis	8. Daugavpils kājn. p.
160.	"	Viesīts, Vilis	3. Jelgavas kājn. p.
161.	"	Pētersons, Aleksandrs	3. Jelgavas kājn. p.
162.	"	Martinsons, Vilis	7. Siguldas kājn. p.
163.	"	Treijs, Pēters	11. Dobeles kājn. p.
164.	"	Dekkers, Alfreds	Latgales partizānu p.
165.	"	Kļaviņš, Kārlis	8. Daugavpils kājn. p.
166.	"	Strazdiņš, Alfreds	10. Aizputes kājn. p.
167.	"	Bušs, Pēters	10. Aizputes kājn. p.
168.	"	Birnbaums, Alfreds	Latgales partizānu p.
169.	"	Danders, Jānis	7. Siguldas kājn. p.
170.	"	Apsīts, Jānis	10. Aizputes kājn. p.
171.	"	Auleciems, Nikolajs	8. Daugavpils kājn. p.
172.	"	Sināts, Eduards	7. Siguldas kājn. p.
173.	"	Zamuels, Voldemārs	10. Aizputes kājn. p.
174.	"	Lūkins, Otto	10. Aizputes kājn. p.
175.	"	Zariņš, Rudolfs	12. Bauskas kājn. p.
176.	"	Zālīts, Aleksandrs	7. Siguldas kājn. p.
177.	"	Sala, Vasilis	10. Aizputes kājn. p.
178.	"	Pusulis, Roberts	12. Bauskas kājn. p.
179.	"	Bērziņš, Jēkabs	Latgales partizānu p.
180.	"	Veinerts, Jānis	10. Aizputes kājn. p.
181.	"	Deglavš, Viktors	10. Aizputes kājn. p.
182.	"	Miezīts, Teodors	7. Siguldas kājn. p.
183.	"	Bēriņš, Rudolfs	10. Aizputes kājn. p.
184.	"	Libiets, Richards	7. Siguldas kājn. p.
185.	"	Eglīts, Nikolajs	Latgales partizānu p.
186.	"	Dumpe, Jānis	1. Liepājas kājn. p.
187.	"	Jansons, Georgs	10. Aizputes kājn. p.
188.	"	Gargurns, Ludvigs	12. Bauskas kājn. p.
189.	"	Pērkons, Oskars	Latgales partizānu p.
190.	"	Blaus, Pēters	3. Jelgavas kājn. p.

191.	Kadets	Upīts, Mieriņš	8. Daugavpils kājn. p.
192.	"	Antonovičs, Marians	Latgales partizānu p.
193.	"	Freidenfelds, Herberts	Latgales partizānu p.
194.	"	Apsīts, Alberts	7. Siguldas kājn. p.
195.	"	Šēfers, Videvuds	10. Aizputes kājn. p.
196.	"	Šēfers, Imants	10. Aizputes kājn. p.
197.	"	Kaņeps, Fridrihs	10. Aizputes kājn. p.
198.	"	Sakss, Nikolajs	8. Daugavpils kājn. p.
199.	"	Mucenieks, Eduards	12. Bauskas kājn. p.
200.	"	Pinka, Jānis	Latgales partizānu p.
201.	"	Bieziņš, Pēters	10. Aizputes kājn. p.
202.	"	Liepa, Edgars	11. Dobeles kājn. p.
203.	"	Priedīts, Jānis	10. Aizputes kājn. p.
204.	"	Frišmans, Valdis	7. Siguldas kājn. p.
205.	"	Eglīts, Viktors	11. Dobeles kājn. p.
206.	"	Lācis, Oskars	8. Daugavpils kājn. p.
207.	"	Āboliņš, Kārlis	8. Daugavpils kājn. p.
208.	"	Strunka, Ernests	11. Dobeles kājn. p.
209.	"	Lielpēters, Alfreds	11. Dobeles kājn. p.
210.	"	Sukse, Arvids	12. Bauskas kājn. p.
211.	"	Rutkovs, Jānis	8. Daugavpils kājn. p.
212.	"	Freidenfelds, Arvids	Latgales partizānu p.
213.	"	Krēslīņš, Voldemārs	11. Dobeles kājn. p.
214.	"	Lūsis, Jānis	11. Dobeles kājn. p.
215.	"	Eizans, Vilis	Latgales partizānu p.
216.	"	Moors, Gustavs	11. Dobeles kājn. p.
217.	"	Ļūļa, Nikolajs	9. Rēzeknes kājn. p.
218.	"	Sausiņš, Jānis	8. Daugavpils kājn. p.
219.	"	Lode, Roberts	11. Dobeles kājn. p.
220.	"	Polis, Pauls	12. Bauskas kājn. p.
221.	"	Cimdiņš, Julius	8. Daugavpils kājn. p.
222.	"	Kalniņš, Voldemārs	12. Bauskas kājn. p.
223.	"	Skrabans, Oskars	9. Rēzeknes kājn. p.
224.	"	Liepiņš, Kārlis	11. Dobeles kājn. p.
225.	"	Kalcenaus, Richards	8. Daugavpils kājn. p.
226.	"	Namnieks, Arturs	11. Dobeles kājn. p.
227.	"	Štauers, Jānis	8. Daugavpils kājn. p.
228.	"	Skopiņš, Alfreds	11. Dobeles kājn. p.
229.	"	Eiche, Eduards	12. Bauskas kājn. p.
230.	"	Kaugerts, Jānis	12. Bauskas kājn. p.
231.	"	Jostiņš, Rudolfs	12. Bauskas kājn. p.
232.	"	Priedīts, Viktors	11. Dobeles kājn. p.
233.	"	Bauers, Attis	11. Dobeles kājn. p.

Artilērijas kadetu skola:

1. Kad. serž.	Markus, Rudolfs	Traktoru baterijā
2. Kad. kpr.	Kalniņš, Pēters	Krastu baterijā
3. "	Mālmans, Kārlis	Zemgales art. p.
4. "	Plato, Georgs	Traktoru baterijā
5. "	Pētersons, Mārtiņš	Krastu baterijā
6. Kad. serž.	Legzdiņš, Jānis	Krastu baterijā
7. Kad. kpr.	Šēnhofs, Ludvigs	Kurzemes art. p.
8. "	Čakste, Ringolds	Kurzemes art. p.
9. "	Broks, Kārlis	Kurzemes art. p.
10. Kad. serž.	Roze, Rudolfs	Krastu baterijā
11. Kad. kpr.	Apmans, Pēters	Krastu baterijā
12. Kadets	Liepiņš, Pauls	Krastu baterijā
13. "	Feldbergs, Edvards	Kurzemes art. p.
14. "	Rozīts, Alfreds	Zemgales art. p.
15. "	Bērziņš, Edgars	Zemgales art. p.
16. "	Kasparsons, Aleksandrs	Kurzemes art. p.
17. "	Kreichbergs, Ernests	Kurzemes art. p.
18. "	Lapiņš, Arnolds	Kurzemes art. p.
19. "	Viķis, Kārlis	Zemgales art. p.
20. "	Lielbriedis, Rudolfs	Vidzemes art. p.
21. "	Auziņš, Nikolajs	Kurzemes art. p.
22. "	Slaucītājs, Kārlis	Kurzemes art. p.
23. "	Elksne, Pēters	Kurzemes art. p.
24. "	Jundas, Pauls	Vidzemes art. p.
25. "	Sedvalds, Arvīds	Latgales art. p.
26. "	Martinsons, Aleksandrs	Vidzemes art. p.
27. "	Žīgurs, Alberts	Bruņoto vilc. divizionā
28. "	Vidušs, Jānis	Vidzemes art. p.
29. "	Rušiņš, Reinholds	Latgales art. p.
30. "	Kauliņš, Hermans	Vidzemes art. p.
31. "	Zvirbulis, Jānis	Latgales art. p.
32. "	Blaus, Andrejs	Zemgales art. p.
33. "	Vitums, Emīls	Vidzemes art. p.
34. "	Melgalvis, Arvīds	Vidzemes art. p.
35. "	Tiltiņš, Nikolajs	Zemgales art. p.
36. "	Dumpe, Juris	Zemgales art. p.
37. "	Staķis, Juris	Vidzemes art. p.
38. "	Balodis, Pauls	Kurzemes art. p.
39. "	Krevics, Antons	Vidzemes art. p.
40. "	Kuklis, Jānis	Zemgales art. p.
41. "	Vildbergs, Aleksandrs	Zemgales art. p.
42. "	Mangolts, Herbutis	Kurzemes art. p.
43. "	Gavars, Arvīds	Vidzemes art. p.
44. "	Jūgs, Jānis	Vidzemes art. p.
45. "	Irbe, Arnolds	Zemgales art. p.
46. "	Dzelzskalns, Eriks	Vidzemes art. p.
47. "	Sapulis, Otto	Zemgales art. p.

48.	Kadets	Puķits, Ernests	Vidzemes art. p.
49.	"	Purvids, Nikolajs	Latgales art. p.
50.	"	Upits, Nikolajs	Latgales art. p.
51.	"	Ivans, Jānis	Vidzemes art. p.
52.	"	Bars, Pēters	Latgales art. p.
53.	"	Pētersons, Bernhards	Latgales art. p.
54.	"	Sissas, Osvalds	Latgales art. p.
55.	"	Baumans, Roberts	Latgales art. p.
56.	"	Tidens, Egons	Latgales art. p.
57.	"	Zēbergs, Edvins	Bruņoto vilcienu divizionā
58.	"	Gusevs, Harijs	Bruņoto vilcienu divizionā
59.	"	Zēbergs, Hugo	Latgales art. p.
60.	"	Lismans, Arnolds	Bruņoto vilcienu divizionā
61.	"	Priede, Jānis	Latgales art. p.
62.	"	Robežnieks, Jānis	Latgales art. p.
63.	"	Tiltiņš, Arturs	Bruņoto vilcienu divizionā
64.	"	Grīnbergs, Alfreds	Bruņoto vilcienu divizionā
65.	"	Bērziņš, Roberts	Bruņoto vilcienu divizionā
66.	"	Martisons, Vilis	Bruņoto vilcienu divizionā
67.	Virsn. v. i. kpr.	Alberts, Jēkabs	Artilērijas kadetu skolā

Ministru prezidents K. Ulmanis

Apsardzības ministra v. Pulkvedis Laimiņš

Artilērijas K.S. zīme.

Apsardzības ministra pavēle Nr. 20

Rīgā, 1. septembrī, 1922. g.

Pārvaldības daļa.

Ministru kabinets š. g. 31. augusta sēdē paaugstināja par leitnantiem sekojošos Kara skolas pilnu kursu ar I un II šķiru beigušos kadetus, kurus iedalu zemāk norādītās karaspēka daļās:

Kājnieku nodaļa:

1. Kad. vs.	Luste, Jānis	7. Siguldas k. p.
2. Kad. serž.	Mielens, Voldemārs	6. Rīgas k. p.
3. Kad. kpr.	Balodis, Nikolajs	6. Rīgas k. p.
4. "	Bremšits, Jānis	5. Cēsu k. p.
5. "	Kārkliņš, Ernests	6. Rīgas k. p.
6. Kad. serž.	Petrīts, Arturs	11. Dobeles k. p.
7. Kad. kpr.	Kalniņš, Jānis	6. Rīgas k. p.
8. "	Pilsētnieks, Roberts	7. Siguldas k. p.
9. "	Alsiņš, Roberts	8. Daugavpils k. p.
10. "	Galenieks, Alberts	6. Rīgas k. p.
11. Kad. serž.	Štekerhofs, Voldemārs	3. Jelgavas k. p.
12. Kad. kpr.	Zapackis, Aleksandrs	4. Valmieras k. p.
13. "	Prauliņš, Jānis	11. Dobeles k. p.
14. "	Pelude, Gustavs	5. Cēsu k. p.
15. "	Grīvāns, Vilis	8. Daugavpils k. p.
16. "	Krauksts, Genadijs	7. Siguldas k. p.
17. Kadets	Walters, Nikolajs	8. Daugavpils k. p.
18. "	Ķirsons, Jānis	7. Siguldas k. p.
19. "	Reinvalds, Erichs	5. Cēsu k. p.
20. "	Melle, Pauls	9. Rēzeknes k. p.
21. "	Valheims, Kārlis	4. Valmieras k. p.
22. "	Petkevičs, Vilhelms	1. Liepājas k. p.
23. "	Štrauss, Emīls	1. Liepājas k. p.
24. Kad. kpr.	Dauguls, Pēters	3. Jelgavas k. p.
25. Kadets	Makarskis, Alfreds	9. Rēzeknes k. p.
26. "	Kraulis, Teodors	2. Ventspils k. p.
27. "	Valevičs, Reinholds	4. Valmieras k. p.
28. "	Rolmans, Augusts	7. Siguldas k. p.
29. "	Pencis, Fricis	1. Liepājas k. p.
30. "	Kalns, Nikolajs	2. Ventspils k. p.
31. "	Veidemans, Roberts	2. Ventspils k. p.
32. "	Rūtiņš, Alfrēds	12. Bauskas k. p.
33. "	Jēgers, Pēters	7. Siguldas k. p.
34. "	Alsters, Eduards	7. Siguldas k. p.
35. "	Ustups, Pēters	10. Aizputes k. p.
36. "	Matzats, Arvīds	7. Siguldas k. p.
37. "	Upīts, Voldemārs	7. Siguldas k. p.

38.	Kadets	Koruls, Jānis	7. Siguldas k. p.
39.	"	Udentīņš, Jānis	7. Siguldas k. p.
40.	"	Cubins, Jānis	10. Aizputes k. p.
41.	"	Essers, Ernests	10. Aizputes k. p.
42.	"	Lietuvietis, Arturs	7. Siguldas k. p.
43.	"	Kangizers, Jānis	7. Siguldas k. p.
44.	"	Žīgurs, Aleksandrs	9. Rēzeknes k. p.
45.	"	Vasarājs, Arnolds	10. Aizputes k. p.
46.	"	Grasis, Teodors	9. Rēzeknes k. p.
47.	"	Galiņš, Alberts	9. Rēzeknes k. p.
48.	"	Cīruls, Austris	9. Rēzeknes k. p.
49.	"	Kadiķis, Arnolds	9. Rēzeknes k. p.
50.	"	Pētersons, Eduards	9. Rēzeknes k. p.
51.	"	Kitovs, Andrejs	12. Bauskas k. p.
52.	"	Bilmans, Jānis	10. Aizputes k. p.
53.	"	Ozoliņš, Jānis	9. Rēzeknes k. p.
54.	"	Purviets, Aleksandrs	10. Aizputes k. p.
55.	"	Saltups, Evalds	9. Rēzeknes k. p.
56.	"	Eigenfelds, Alberts	9. Rēzeknes k. p.
57.	"	Smiltens, Eduards	10. Aizputes k. p.
58.	"	Cermaukšs, Fridrichs	9. Rēzeknes k. p.
59.	"	Galdiņš, Voldemārs	9. Rēzeknes k. p.
60.	"	Kļaviņš, Eižens	9. Rēzeknes k. p.
61.	"	Rauskis, Gustavs	9. Rēzeknes k. p.

Jātnieku nodaļa:

62.	Kad. serž.	Rulliņš, Jānis	Jātnieku pulkā
63.	Kad. kpr.	Švarcbergs, Pauls	Jātnieku pulkā
64.	Kad. serž.	Dimze, Voldemārs	Jātnieku pulkā
65.	Kadets	Volbergs, Teodors	Jātnieku pulkā
66.	"	Skabards, Arvīds	Jātnieku pulkā
67.	"	Bolšaitis, Alfreds	Jātnieku pulkā
68.	"	Blaus, Jānis	Jātnieku pulkā
69.	"	Driķītis, Juris	Jātnieku pulkā
70.	"	Jurgensons, Egons	Jātnieku pulkā
71.	"	Šmits, Kārlis	Jātnieku pulkā
72.	"	Šterndoks, Vilhelms	Jātnieku pulkā
73.	"	Rinķis, Valters	Jātnieku pulkā
74.	"	Kopfštals, Ernests	Jātnieku pulkā
75.	"	Bergs, Feliks	Jātnieku pulkā
76.	"	Bilmans, Alfreds	Jātnieku pulkā
77.	"	Groskopfs, Ernests	Jātnieku pulkā
78.	"	Voits, Vilis	Jātnieku pulkā
79.	"	Šneiders, Arvīds	Jātnieku pulkā
80.	"	Dišlers, Pēters	Jātnieku pulkā
81.	"	Krastiņš, Kārlis	Jātnieku pulkā
82.	"	Ercums, Kārlis	Jātnieku pulkā

83.	Kadets	Ozols, Jānis	Jātnieku pulkā
84.	"	Tauniņš, Voldemārs	Jātnieku pulkā
85.	"	Ķikuls, Arnolds	Jātnieku pulkā
86.	"	Tichomirovs, Pēters	Jātnieku pulkā
87.	"	Tovics, Arturs	Jātnieku pulkā
88.	"	Ozols, Kārlis	Jātnieku pulkā
89.	"	Ziediņš, Pauls	Jātnieku pulkā

Artilērijas nodaļa:

90.	Kad. vs.	Vikš-Soboļevskis Žoržs	Smagās art. divizionā
91.	Kad. serž.	Liepiņš, Ernests	Vidzemes art. p.
92.	Kad. serž.	Dandens, Arvids	Smagās art. divizionā
93.	Kad. kpr.	Sovers, Pēters	Vidzemes art. p.
94.	"	Kaucis, Jānis	Vidzemes art. p.
95.	"	Cibers, Pauls	Vidzemes art. p.
96.	"	Alazi, Eduards	Smagās art. divizionā
97.	Kad. serž.	Alksnis, Juris	Kurzemes art. p.
98.	Kad. kpr.	Kociņš, Juris	Smagās art. divizionā
99.	"	Zandersons, Eduards	Zemgales art. p.
100.	"	Liniņš, Alfrēds	Vidzemes art. p.
101.	"	Vēbers, Armins	Latgales art. p.
102.	"	Broks, Jānis	Latgales art. p.
103.	"	Kampars, Eduards	Vidzemes art. p.
104.	Kadets	Rucels, Pauls	Kurzemes art. p.
105.	"	Ginters, Kārlis	Vidzemes art. p.
106.	"	Grāvels, Voldemārs	Vidzemes art. p.
107.	"	Liepiņš, Arvids	Vidzemes art. p.
108.	"	Riekstiņš, Eduards	Latgales art. p.
109.	"	Doniņš, Adolfs	Kurzemes art. p.
110.	"	Vilde-Vildemans Lotars	Latgales art. p.
111.	"	Zariņš, Pēters	Kurzemes art. p.
112.	"	Jaunkalns, Jānis	Kurzemes art. p.
113.	"	Stafeckis, Eduards	Latgales art. p.
114.	"	Mateass, Aleksandrs	Zemgales art. p.
115.	"	Riekstiņš, Augusts	Latgales art. p.
116.	"	Liepiņš, Arvids	Latgales art. p.
117.	"	Auge, Arnolds	Kurzemes art. p.
118.	"	Runge, Vilis	Latgales art. p.
119.	"	Puravs, Arturs	Latgales art. p.
120.	"	Lulla, Arvīds	Zemgales art. p.
121.	"	Strante, Pauls	Kurzemes art. p.
122.	"	Rozenfelds, Vladimirs	Kurzemes art. p.
123.	"	Ride, Oļģerts	Zemgales art. p.
124.	"	Ernis, Ernests	Zemgales art. p.
125.	"	Ozoliņš, Ottomars	Zemgales art. p.
126.	"	Mucenieks, Fridrichs	Zemgales art. p.
127.	"	Lepinis (Lapiņš), Jānis	Zemgales art. p.

Inženieru nodaļa:

128. Kad. vs.	Rutkis, Jānis	Sapiešu btl.
129. Kad. serž.	Ronis, Alfreds	Elektrotechn. divizionā
130. Kad. kpr.	Jēkabsons, Rudolfs	Sapiešu btl.
131. "	Kārklīņš, Evalds	Aviācijas divizionā
132. "	Tenters, Kārlis	Elektrotechn. divizionā
133. "	Lakšs, Staņislavs	Sapiešu btl.
134. Kadets	Konstants, Kārlis	Aviācijas divizionā
135. "	Mežuls, Augusts	Elektrotechn. divizionā
136. "	Podiņš, Eduards	Elektrotechn. divizionā
137. "	Kaņepājs, Kārlis	Elektrotechn. divizionā
138. "	Indulēns, Kārlis	Elektrotechn. divizionā
139. "	Spalviņš, Voldemārs	Auto divizionā
140. "	Pavlovskis, Pauls	Auto divizionā
141. "	Poriets, Kārlis	Elektrotechn. divizionā
142. "	Bekmanis, Krišs	Elektrotechn. divizionā
143. "	Blūzmans, Roberts	Auto divizionā
144. "	Liepiņš, Antons	Sapiešu btl.
145. "	Brūders, Jāzeps	Sapiešu btl.
146. "	Graudiņš, Albins	Sapiešu btl.
147. "	Blaus, Kārlis	Aviācijas divizionā
148. "	Sprincis, Augusts	Auto divizionā
149. "	Henzels, Ludvigs	Aviācijas divizionā
150. "	Krūmiņš, Džons	Sapiešu btl.
151. "	Pukše, Oļģerts	Aviācijas divizionā
152. "	Leimans, Arturs	Auto divizionā
153. "	Liniņš, Alfons	Aviācijas divizionā
154. "	Upenieks, Voldemārs	Sapiešu btl.
155. "	Spillers, Otto	Sapiešu btl.
156. "	Kampers, Vilis	Aviācijas divizionā

Apsardzības ministra v. i. pulkvedis Laimiņš,
Kancelejas priekšnieks, Pulkv. ltn.

*KS izlaiduma akts skolas zālē 1922. gada 1. sept. Kadetus ar
paaugstināšanu apsveic ārietu ministrs Z. Meierovics.*

Pavēle Nr. 127

1923. g. 1. septembrī.

Paaugstinu par leitnantiem Kara skolu beigušos kadetus:

I

Kājnieku nodaļu:

1. Kad. vserž.	Tomu Freimani,
2. Kad. serž.	Jēkabu Baronu,
3. "	Rudolfu Lejiņu,
4. "	Pēteri Lapaini,
5. "	Pauli Šūmani,
6. Kad. kpr.	Bernhardu Grosbergu,
7. "	Kārli Smidtu,
8. "	Alfredu Salmiņu,
9. "	Eduardu Mauriņu,
10. "	Hugo Vanagu,
11. "	Jāni Pagrodu,
12. "	Aleksandru Lūsi,
13. "	Zigfridu Krūmiņu,
14. "	Nikolaju Duperu,
15. "	Jāni Ciruli,
16. "	Pēteri Blaumani,
17. Kadetu	Kārli Pumpe,
18. Kad. kpr.	Emili Kanne,
19. "	Egonu Saulīti,
20. "	Jāni Apiņu,
21. "	Jāni Ikše,
22. Kadetu	Grigoriju Stūrmani,
23. "	Benediktu Zacharanu,
24. "	Frici Ābolu,
25. "	Kārli Saulkalnu,
26. "	Oskaru Šteinbergu,
27. "	Arturu Ozoliņu,
28. "	Viktoru Kamparu,
29. "	Jāni Dzilnu,
30. "	Kārli Podiņu,
31. "	Kārli Sproģi,
32. "	Aleksandru Dzenīti-Zeniņu,
33. "	Hugo Freimani,
34. "	Juri Meijeru,
35. "	Augustu Briedi,
36. "	Arturu Birstiņu,

II

Artīlerijas nodaļa:

37. Kad. vserž.	Kārli Blāze,
38. Kad. serž.	Kārli Kalniņu-Vīndedzkalnu,
39. "	Jāni Andermani,
40. "	Viļumu Papēdi,
41. "	Adolfu Purmali,
42. Kad. kpr.	Ernestu Manguli,
43. "	Augustu Vanagu,
44. "	Julianu Deiču,
45. "	Nikolaju Katiševu,
46. "	Jūliju Kupču,
47. "	Nikolaju Strukovu,
48. "	Adolfu Vitoliņu,
49. "	Miķeli Žuravski,
50. "	Eduardu Katlapu,
51. Kadetu	Jānis Kārkliņu,
52. "	Rolandu Penike,
53. "	Bernhardu Salmiņu,
54. "	Teodoru Ozoliņu,
55. "	Elmāru Bite,
56. "	Verneru Adamsonu,
57. "	Arnoldu Grosbergu,
58. "	Nikolaju Riesbergu,
59. "	Edgaru Jansonu,
60. "	Viļumu Prūsi,
61. "	Jāni Ozolu,
62. "	Eduardu Sarapū,
63. "	Nikolaju Scibor-Gurkovski,
64. "	Voldemāru Beikertu,
65. "	Andreju Briedi,
66. "	Albertu Bedrīti.

Pamats: L.R.S. 42. pants.

Valsts prezidents J. Čakste.

Kaŗa ministrs J. Ducens.

Valsts prezidenta pavēle armijai un flotei

1924. g. 1. septembrī
Nr. 301

Paaugstinu par leitnantiem Kara skolu beigušos kadetus:

I

Kājnieku nodaļu:

1. Kad. vs.	Nikolaju Galdiņu,
2. Kad. serž.	Alfredu Eglīti,
3. Kad. serž.	Alfredu Gredzenu,
4. Kad. kpr.	Arturu Salmiņu,
5. Kad. kpr.	Kārli Krauli,
6. Kad. kpr.	Edgaru Oliņu,
7. Kad. kpr.	Jāni Renckulbergu,
8. Kad. serž.	Jūliju Ķīliti,
9. Kad. kpr.	Oskaru Absiņu-Russau,
10. Kad. serž.	Nikolaju Dolfiju,
11. Kad. kpr.	Fridrichu Rubeni,
12. Kadetu	Jāni Zilveru,
13. "	Jāni Uļuku,
14. "	Aleksandri Motmilleri,
15. "	Beno Fedderi,
16. "	Teodoru Prikalu,
17. "	Voldemāru Likertu,
18. "	Jāni Indulēnu,
19. "	Aleksandri Zaļo,
20. "	Jāni Danke,
21. "	Edgaru Melliņu,
22. "	Haraldu Marvē,
23. "	Eiženu Kreicbergu,
24. "	Robertu Janševski,
25. "	Arvidu Bamberu,
26. "	Gustu Strautnieku,
27. "	Miķeli Znotēnu,
28. "	Pauli Remesi,
29. "	Reinholdu Pincerī,
30. "	Pēteri Dāvi,
31. "	Jāni Avotiņu,
32. "	Herbertu Upīti,
33. "	Robertu Šinfu,
34. "	Erhardu Baldemani

35.	Kadets	Jāni Rudgalvi,
36.	"	Mārtiņu Ķauķi,
37.	"	Vili Čulkstenu,
38.	"	Jāni Zandersonu,
39.	"	Arnoldu Saltupu,
40.	"	Edgaru Medni,
41.	"	Kārli Krūzi,
42.	"	Jāni Jansonu,
43.	"	Heinrichu Ozoliņu,
44.	"	Albertu Lejiņu,

II

Artillerijas nodaļu:

45.	Kad. vs.	Alfredu Didrichsonu,
46.	Kad. serž.	Kārli Velmeri,
47.	Kad. serž.	Eduardu Griķi,
48.	Kad. kpr.	Kārli Lapiņu,
49.	Kad. serž.	Aleksandri Freivaldu,
50.	Kad. kpr.	Jāni Aboliņu,
51.	Kad. kpr.	Jāni Aboltiņu,
52.	Kad. kpr.	Eduardu Jēgeru,
53.	Kad. kpr.	Donātu Vanceru,
54.	Kad. kpr.	Jāni Priedi,
55.	Kad. kpr.	Jāni Gruti,
56.	Kadetu	Hugo Vitolu,
57.	"	Robertu Švēdi,
58.	"	Kārli Likumu,
59.	"	Kārli Vegeru,
60.	"	Haraldu Eidemani,
61.	"	Frici Telmani,
62.	"	Pāvelu Makarovu,
63.	"	Konstantīnu Tukumu,
64.	"	Arnoldu Laukeru,
65.	"	Kārli Ģēci,
66.	"	Jēkabu Kļavu,
67.	"	Arturu Legzdiņu,
68.	"	Jāni Mūzi,
69.	"	Jāni Kaufeldu,
70.	"	Jāni Ozolu,
71.	"	Eduardu Linkevicu,
72.	"	Kārli Ķeņģi,
73.	"	Nikolaju Grinvaldu,
74.	"	Augustu Vitolu,
75.	"	Afredu Krišjāni,
76.	"	Adolfu Viksni,

77.	Kadets	Eduardu Hartmani,
78.	"	Pauli Fernasu,
79.	"	Eduardu Mieriņu,

III

Jātnieku nodaļu:

80.	Kad. vs.	Verneru Gedrovicu,
81.	Kad. serž.	Ludvigu Grīnu,
82.	Kad. kpr.	Konrādu Kārkliņu,
83.	Kad. serž.	Mārtiņu Siliņu,
84.	Kad. kpr.	Gothardu Kauliņu,
85.	Kadetu	Rudolfu Jenkevicu,
86.	"	Pauli Juri,
87.	"	Albertu Kaukuli,
88.	"	Jāni Kupli,
89.	"	Krišu Blitti,
90.	"	Jāni Krauzi,
91.	"	Aleksandri Lāci,
92.	"	Voldemāru Blumbergu,
93.	"	Augustu Graudiņu,
94.	"	Jāni Valku,
95.	"	Armandu Robežnieku,
96.	"	Mārtiņu Steķi,
97.	"	Eduardu Saprātnieku,
98.	"	Pauli Pļavenieku,
99.	"	Bruno Krollu,
100.	"	Heinrichu Mūrnieku,

IV

Inženieru nodaļu:

101.	Kad. vs.	Jāni Meijeru,
102.	Kad. serž.	Marku Perevozčikovu,
103.	Kad. kpr.	Rudolfu Sānu,
104.	Kad. kpr.	Jāni Sānu,
105.	Kad. kpr.	Jevgeņiju Abolu,
106.	Kadetu	Fridrichu Burku,
107.	"	Pēteri Apkalnu,
108.	"	Adolfu Indzeri,
109.	"	Ansi Buševicu,
110.	"	Jāni Iņķi,

111.	Kadets	Arvidu Militi,
112.	"	Aleksēju Stipro,
113.	"	Jāni Krūmiņu,
114.	"	Pēteri Saulīti,
115.	"	Osvaldu Zeltiņu,
116.	"	Alfredu Abolkalnu,
117.	"	Konradu Riekstiņu,
118.	"	Arnoldu Krauli,
119.	"	Haraldu Beķeri.

Pamats: L.R.S. 42. p.

Valsts prezidents J. Čakste.

Kaŗa ministra v. i. J. Arājs.

Valsts prezidenta pavēle armijai un flotei

1926. gada 1. septembrī
Nr. 143.

Paaugstinu par leitnantiem Kaŗa skolu beigušos kadetus:

I

Kājnieku nodaļu:

1. Kad. vserž.	Kārli Augstkalnu,
2. Kad. serž.	Juliusu Kagus,
3. Kad. serž.	Teodoru Bebri,
4. Kad. serž.	Teodoru Mamis,
5. Kad. serž.	Jāni Bērziņu,
6. Kad. kpr.	Pēteri Kalniņu,
7. Kad. serž.	Andrēju Voldemāru Reinholdu,
8. Kad. kpr.	Jāni Ribeni,
9. Kad. kpr.	Frici Kadiķi,
10. Kadetu	Kārli Reinholdu Čaksti,
11. Kad. serž.	Robertu Strazdiņu,
12. Kad. kpr.	Pāvelu Ceriņu,

13. Kad. kpr.	Otto Čakanovski,
14. Kad. kpr.	Žani Kānu,
15. Kad. kpr.	Arvidu Riekstiņu,
16. Kad. kpr.	Vilhelmu Heinrichu Mamis,
17. Kad. kpr.	Arvidu Jaunzemu,
18. Kadetu	Voldemāru Bunci-Eltermani,
19. Kad. kpr.	Jāni Puriņu,
20. Kadetu	Arvidu Indus,
21. "	Ludvigu Kārli Aleksandri Vitolu,
22. "	Juri Ozoliņu,
23. "	Ludvigu Stefanu de Grāve,
24. "	Eduardu Aleksandri Bušmani,
25. "	Ervinu Agatu Andrēju Kilpi,
26. "	Frici Alfonsu Veinbergu,
27. "	Pēteri Kļaviņu,
28. "	Alfredu Hermani Valteri,
29. "	Herbertu Eduardu Upmani,
30. "	Jāni Biti,
31. "	Eduardu Kristapu Apeni,
32. "	Albertu Emilu Tīruli,
33. "	Pauli Juliusu Sotnieku,
34. "	Rudolfu Feldšeri,
35. "	Voldemāru Rubi,
36. "	Edgaru Alfredu Elsi,
37. "	Jāni Alfredu Brediķi,
38. "	Ernestu Pauli Irbi,
39. "	Osvaidu Muriņu,

II

Artilerijas nodaļu:

40. Kad. vserž.	Voldemāru Veldri,
41. Kad. serž.	Aleksandri Otsonu,
42. Kad. serž.	Nikolaju Švarcbachu,
43. Kad. kpr.	Visvaldi Stūri,
44. Kadetu	Arvidu Jāni Neimani,
45. Kad. kpr.	Jāni Bernhardu Šķinķi,
46. Kadetu	Ernestu Viktoru Buševicu,
47. Kad. kpr.	Konstantinu Pauži,
48. Kadetu	Marianu Kārli Avsjukeviču,
49. Kadetu	Jāni Neivaldu,
50. Kad. kpr.	Ottonu Heinrichu Akmeņkalēju,
51. Kadetu	Nikolaju Blūmu,
52. Kadetu	Arnoldu Viksni,
53. Kad. kpr.	Kārli Hermani Krastiņu,

54. Kad. serž.	Kārli Presu,
55. Kad. kpr.	Pēteri Alfredu Greizi,
56. Kadetu	Jāni Grabbe-Grabī,
57. "	Pēteri Kārli Eiženu Vīlipu,
58. "	Elmāru Suduli,
59. "	Kārli Alfredu Rēbergu,
60. "	Robertu Ķīpu,
61. "	Pēteri Voldemāru Ziediņu,
62. "	Hermani Cibantu,
63. "	Augustu Voldemāru Ozoliņu,
64. "	Vilhelmu Arturu Sikteri,
65. "	Edgaru Miķelsonu,

III

Jātnieku nodaļa:

66. Kad. vserž.	Erichu Nikolaju Osi,
67. Kad. serž.	Arvidu Volrātu Lavenieku,
68. Kad. serž.	Jāni Pencī,
69. Kad. kpr.	Jāni Ozoliņu,
70. Kad. kpr.	Jāni Voldemāru Zillu (Zillapu),
71. Kadetu	Ādolfu Blāķi,
72. "	Robertu Aleksandri Jostsonu,
73. "	Pēteri Rudolfu Arnes,
74. "	Jāni Juliusu Jankavu,
75. "	Leonidu (Leontiju) Lapaini,
76. "	Jāni Viktoru Birģeri,

IV

Inženieru nodaļa:

77. Kad. vserž.	Voldemāru Luturu,
78. Kad. kpr.	Alfredu Aleksandri Putniņu al. Putnis,
79. Kad. serž.	Jāni Antonu Šmidtu,
80. Kad. kpr.	Kārli Voldemāru Kaļīnu,
81. Kadetu	Kārli Paegli,
82. "	Aleksandri Auguli,
83. "	Kārli Birznieku,
84. "	Visvaldi Breķteri,
85. "	Augustu Voldemāru Alksni-Alksnīti,
86. Kad. kpr.	Heinrichu Arturu Dērupu,

87. Kadetu	Pēteri Lūkinu,
88. "	Nilu Goldmani,
89. "	Jāni Lauci,
90. "	Jāni Meisteru,
91. "	Borisu Nazincevu.

Valsts prezidents J. Čakste.

Kaŗa ministrs ģenerālis Ed. Kalniņš.

KS Jātnieku nodaļas 1926. gada izlaidums.

Valsts prezidenta pavēle armijai un flotei

1927. gada 1. septembrī

Nr. 80.

Paaugstinu par leitnantiem Kara skolu beigušos kadetus, līdz ar to iedalot viņus zemāk norādītās karaspēka daļās un visiem izdienu skaitot no šīs dienas.

I

Kājnieku nodaļu:

1. Kad. vserž.	Alfonso Ķikutu	1. Liepājas kājn. p.
2. Kad. vserž.	Herbertu Jūliju Augustu Valmieru	1. Liepājas kājn. p.
3. Kad. serž.	Juri Aleksandri Prūsi	1. Liepājas kājn. p.
4. Kad. serž.	Vili Alfredu Grantu	2. Ventspils kājn. p.
5. Kad. kpr.	Konstantinu Eduardu Mucenieku	8. Daugavpils kājn. p.
6. Kad. kpr.	Kārli Hermani Kagusu	8. Daugavpils kājn. p.
7. Kad. serž.	Arnoldu Brici	8. Daugavpils kājn. p.
8. Kad. kpr.	Andreju Goldbergu	2. Ventspils kājn. p.

*1927. gada 11. novembra parādē ASK laukumā Valsts prezidents
G. Zemgals apstaigā kadetu ierindu.*

Latvijas Kara skolas 1927. gada 1. septembra izlaiduma 63 leitnanti ar skolas virsniekiem, lektoriem un goda viesiem. Valsts prezidents G. Zemgals, ministru prezidents M. Skujenieks, Saeimas priekšsēža biedrs A. Kubišis, kara ministrs ģen. Bangerskis, armijas kom. ģen. Radziņš, Kara skolas pr-ks pulkv. Klinsons, kājn. n. pr-ks pltn. Resnais, art. n. pr-ks pltn. Kuplais, kursa vadītāji kpt. Treimanis un kpt. Marnics.

9. Kad. kpr.	Žani Jēkabu Šteinbriku	2. Ventspils kājn. p.
10. Kad. kpr.	Leonardu Kokinu	12. Bauskas kājn. p.
11. Kad. kpr.	Arvidu Zālti	8. Daugavpils kājn. p.
12. Kadetu	Vili Vasiliju Krūmiņu	8. Daugavpils kājn. p.
13. Kadetu	Robertu Oskaru Ozoliņu	2. Ventspils kājn. p.
14. Kad. serž.	Pauli Daugi	8. Daugavpils kājn. p.
15. Kad. serž.	Jāni Kļaviņu	8. Daugavpils kājn. p.
16. Kad. kpr.	Albertu Voldemāru	
	Puķi-Puķīti	8. Daugavpils kājn. p.
17. Kad. kpr.	Jāni Leonu Grāveli	9. Rēzeknes kājn. p.
18. Kad. kpr.	Arturu Eduardu Andreju	
	Lindbergu al. Linden- bergu	7. Siguldas kājn. p.
19. Kad. kpr.	Harriju Frici Nātiņu	7. Siguldas kājn. p.
20. Kad. kpr.	Ādolfu Andžanu	12. Bauskas kājn. p.
21. Kadetu	Teodoru Ābeltiņu	11. Dobeles kājn. p.
22. "	Kārli Tautmīli Bērziņu	9. Rēzeknes kājn. p.
23. "	Robertu Salmiņu	9. Rēzeknes kājn. p.
24. "	Voldemāru Lagzdiņu	9. Rēzeknes kājn. p.
25. "	Teodoru Freibergu	9. Rēzeknes kājn. p.
26. "	Arvidu Aleksandri Ērni	11. Dobeles kājn. p.
27. "	Albertu Tamuli	9. Rēzeknes kājn. p.
28. "	Jāni Hermani Radziņu	9. Rēzeknes kājn. p.
29. "	Helmūtu Johanu Panderi	12. Bauskas kājn. p.
30. "	Jāni Olšanski	12. Bauskas kājn. p.
31. "	Krišjāni Spuri	12. Bauskas kājn. p.
32. "	Robertu Zēmali	11. Dobeles kājn. p.
33. "	Pauli Valteri Zirnīti	10. Aizputes kājn. p.
34. "	Arnoldu Emīlu Frici	
	Kunkuli	10. Aizputes kājn. p.
35. "	Ēvaldu Gulbi	10. Aizputes kājn. p.
36. "	Frici Jūliju Neimani	10. Aizputes kājn. p.

II

Artillerijas nodaļu:

37. Kad. vserž.	Mārtiņu Eduardu Zutiņu	Smagās artilērijas p.
38. Kad. kpr.	Jāni Voldemāru Zuberu	Kurzemes artilērijas p.
39. Kad. serž.	Robertu Gulbi	Vidzemes artilērijas p.
40. Kad. serž.	Bērtuli Eduardu Pabērzu	Smagās artilērijas p.
41. Kad. serž.	Jāni Voldemāru Jankovski	Vidzemes artilērijas p.
42. Kad. serž.	Jāni Eduardu Papardi	Vidzemes artilērijas p.
43. Kad. kpr.	Vili Alfredu Ziemeli	Bruņoto vilcienu p.
44. Kad. serž.	Kārli Reinholdu Marovski	
	al. Marauski	Smagās artilērijas p.
45. Kad. kpr.	Viktoru Znotiņu	Vidzemes artilērijas p.
46. Kad. kpr.	Eduardu Rūdolfu Rozen- bergu	Kurzemes artilērijas p.

47. Kad. kpr.	Kārli Hermani Otomāru Turauski	Smagās artilērijas p.
48. Kadetu	Kārli Edmundu Liepiņu al. Liepu	Smagās artilērijas p.
49. "	Jāni Maldavu	Latgales artilērijas p.
50. "	Jāni Oskaru Skrastiņu	Kurzemes artilērijas p.
51. "	Frici Kāpostiņu	Smagās artilērijas p.
52. "	Ernestu Ābeli	Kurzemes artilērijas p.
53. "	Pauli Fridrihu Kārli Veinbergu	Latgales artilērijas p.
54. "	Jāni Zariņu	Smagās artilērijas p.
55. "	Pēteri Šreiberi	Daugavgrīvas artilērijā.
56. "	Pauli Moricu Lielkāju	Latgales artilērijas p.
57. "	Hermani Rozentālu	Latgales artilērijas p.
58. "	Pēteri Pauli Žagariņu	Zemgales artilērijas p.
59. "	Jūliju Oskaru Brandtu	Zemgales artilērijas p.
60. "	Leonardu Trēziņu	Zemgales artilērijas p.
61. "	Kārli Alfredu Zeibotu	Zemgales artilērijas p.
62. "	Arvidu Briedi	Zemgales artilērijas p.
63. "	Aleksandri Bulli-Bullīti	Zemgales artilērijas p.

Valsts prezidents G. Zemgals.

Kaŗa ministra v. ministru prezidents M. Skujenieks.

Valsts prezidenta pavēle armijai un flotei

1928. gada 1. septembrī

Nr. 303.

Paaugstinu par leitnantiem Kaŗa skolu beiguŗos kadetus, lidz ar to iedalot viņus zemāk norādītās kaŗaspēka daļās un visiem izdienu skaitot no ŗīs dienas:

I

Kājnīeku nodaļu:

1. Kad. vserŗ.	Antonu Brūderi	Galvenā stāba rotā
2. Kad. vserŗ.	Edgaru Jāni Mitenbergu	3. Jelgavas kājn. p.
3. Kad. serŗ.	Imantu ŗleiteri	3. Jelgavas kājn. p.
4. Kad. serŗ.	Pēteri Martenu	6. Rīgas kājn. p.
5. Kad. serŗ.	Miŗeli Ābeli	2. Ventspils kājn. p.
6. Kad. serŗ.	Eduārdu Stīpnieku	2. Ventspils kājn. p.

7. Kad. kpr.	Jēkabu Arnoldu Kīsi	3. Jelgavas kājn. p.
8. Kad. serž.	Jēkabu Alfrēdu Lazduziedu	3. Jelgavas kājn. p.
9. Kad. serž.	Kārli Arvīdu Bērziņu	5. Cēsu kājn. p.
10. Kad. kpr.	Indriķi Voldemāru Bruneri	5. Cēsu kājn. p.
11. "	Jāni Robertu Riku	1. Liepājas kājn. p.
12. "	Elmāru Jākobsonu	5. Cēsu kājn. p.
13. "	Arvedu Vārdavu	7. Siguldas kājn. p.
14. "	Oskaru Herbertu Pomeru	5. Cēsu kājn. p.
15. "	Jāni Lūsi	6. Rīgas kājn. p.
16. "	Mārtiņu Rūdolfu Kazaini	8. Daugavpils kājn. p.
17. "	Ludvigu Ozolu	Jātnieku pulkā
18. "	Jāni Albertu Vīksnu	11. Dobeles kājn. p.
19. "	Jāni Kalvi	8. Daugavpils kājn. p.
20. "	Jāni Alfonsu Zariņu	8. Daugavpils kājn. p.
21. "	Pauli Aleksandri Briedi	8. Daugavpils kājn. p.
22. "	Jāni Bezdelīgu	7. Siguldas kājn. p.
23. Kadetu	Edgaru Jāni Laukmani	2. Ventspils kājn. p.
24. "	Eduārdu Mārtiņu Rinku	8. Daugavpils kājn. p.
25. "	Borisu Ceļinski	12. Bauskas kājn. p.
26. "	Kārli Robertu Krastiņu	1. Liepājas kājn. p.
27. Kad. kpr.	Jāni Eduārdu Grīnvaldu	1. Liepājas kājn. p.
28. "	Kārli Jansonu	1. Liepājas kājn. p.
29. "	Jāni Zariņu	7. Siguldas kājn. p.
30. Kadetu	Arvedu Skujiņu	7. Siguldas kājn. p.
31. "	Ojāru Bērzkalnu	7. Siguldas kājn. p.
32. "	Frici Kārli Mežgrāvi	7. Siguldas kājn. p.

Pārbaudījumi Latvijas Brīvības cīņu vēsturē.

Pie galda pa labi lektors pltn. Krīpens un eksāmenu asistents kpt. Pauls Rozenbergs.

*Goda viesi KS gadavētkos 1928. gada 1. decembrī KS priekšā.
Pirmā rindā no kreisās pltn. Lūļaks, plkv. Klīnsons, kara ministrs Ozols, armijas kom.
ģen. Peniķis un art. insp. ģen. Kalniņš.*

33.	Kadetu	Osvaidu Žani Rodi	9. Rēzeknes kājn. p.
34.	"	Fridrichu Nikolaju Krastiņu	12. Bauskas kājn. p.
35.	"	Jāni Evaldu Ķimeni	9. Rēzeknes kājn. p.
36.	"	Rūdolfu Krūzīti	11. Dobeles kājn. p.
37.	"	Valentīnu Šnornieku	12. Bauskas kājn. p.
38.	"	Kārli Ludvigu Blūmu	11. Dobeles kājn. p.
39.	"	Aleksandri Rūdolfu Liepiņu	12. Bauskas kājn. p.
40.	"	Hermani Arnoldu Rogenmani	11. Dobeles kājn. p.
41.	"	Jāni Pileņģi	11. Dobeles kājn. p.
42.	"	Nikolaju Ejabu	11. Dobeles kājn. p.
43.	"	Artūru Edvinu Silinieku	10. Aizputes kājn. p.
44.	"	Jāni Vildi	Jātnieku pulkā
45.	"	Ernestu Alksni	10. Aizputes kājn. p.
46.	"	Franci Leščinski	11. Dobeles kājn. p.
47.	"	Didrichu Oskaru Upīti	10. Aizputes kājn. p.
48.	"	Jāni Kornaūchovu	10. Aizputes kājn. p.

II

Artilērijas nodaļu:

49.	Kad. vserž.	Kristapu Indriķi Insbergu	Smagās artilērijas p.
50.	Kad. serž.	Reinholdu Jākobsonu	Vidzemes artilērijas p.
51.	Kad. kpr.	Kārli Rūdolfu Mežuli	Vidzemes artilērijas p.
52.	Kad. serž.	Kārli Bērziņu	Kurzemes artilērijas p.
53.	Kad. serž.	Teodoru Broku	Vidzemes artilērijas p.
54.	Kad. kpr.	Oskaru Jāni Juigu	Kurzemes artilērijas p.
55.	Kad. kpr.	Otto Teodoru Āboliņu	Bruņoto vilcienu p.
56.	Kad. kpr.	Jāni Alfrēdu Drauli	Vidzemes artilērijas p.
57.	Kadetu	Austri Jēkabu Kalniņu	Bruņoto vilcienu p.
58.	"	Sergeju Babičevu	Bruņoto vilcienu p.
59.	"	Rūdolfu Inķi	Daugavgrīvas artilērijā
60.	"	Eduardu Robertu Langmani	Bruņoto vilcienu p.
61.	"	Ernestu Ukstiņu	Bruņoto vilcienu p.
62.	"	Kārli Priedīti	Kurzemes artilērijas p.
63.	Kad. kpr.	Jāni Tūti	Kurzemes artilērijas p.
64.	Kad. serž.	Hermani Simani	Kurzemes artilērijas p.
65.	Kadetu	Rūdolfu Robertu Jaunliņiņu	Kurzemes artilērijas p.
66.	"	Robertu Vili Pīmani	Latgales artilērijas p.
67.	"	Jāni Miesnieku	Zemgales artilērijas p.
68.	"	Jāni Artūru Kalniņu	Zemgales artilērijas p.
69.	"	Jāni Zvaigzni	Zemgales artilērijas p.
70.	"	Edmundu Fridrichu Neimani	Zemgales artilērijas p.

71.	Kadetu	Jāni Voldemāru Audzīti	Jātnieku pulkā
72.	"	Jāni Lūsi	Jātnieku pulkā
73.	"	Pēteri Rūdolfu Brīniņu	Jātnieku pulkā
74.	"	Vladislavu Rožinski	Jātnieku pulkā

Valsts prezidents G. Zemgals.

Kaŗa ministrs ģenerālis Ed. Kalniņš.

Valsts prezidenta pavēle armijai un flotei

1929. g. 31. augustā

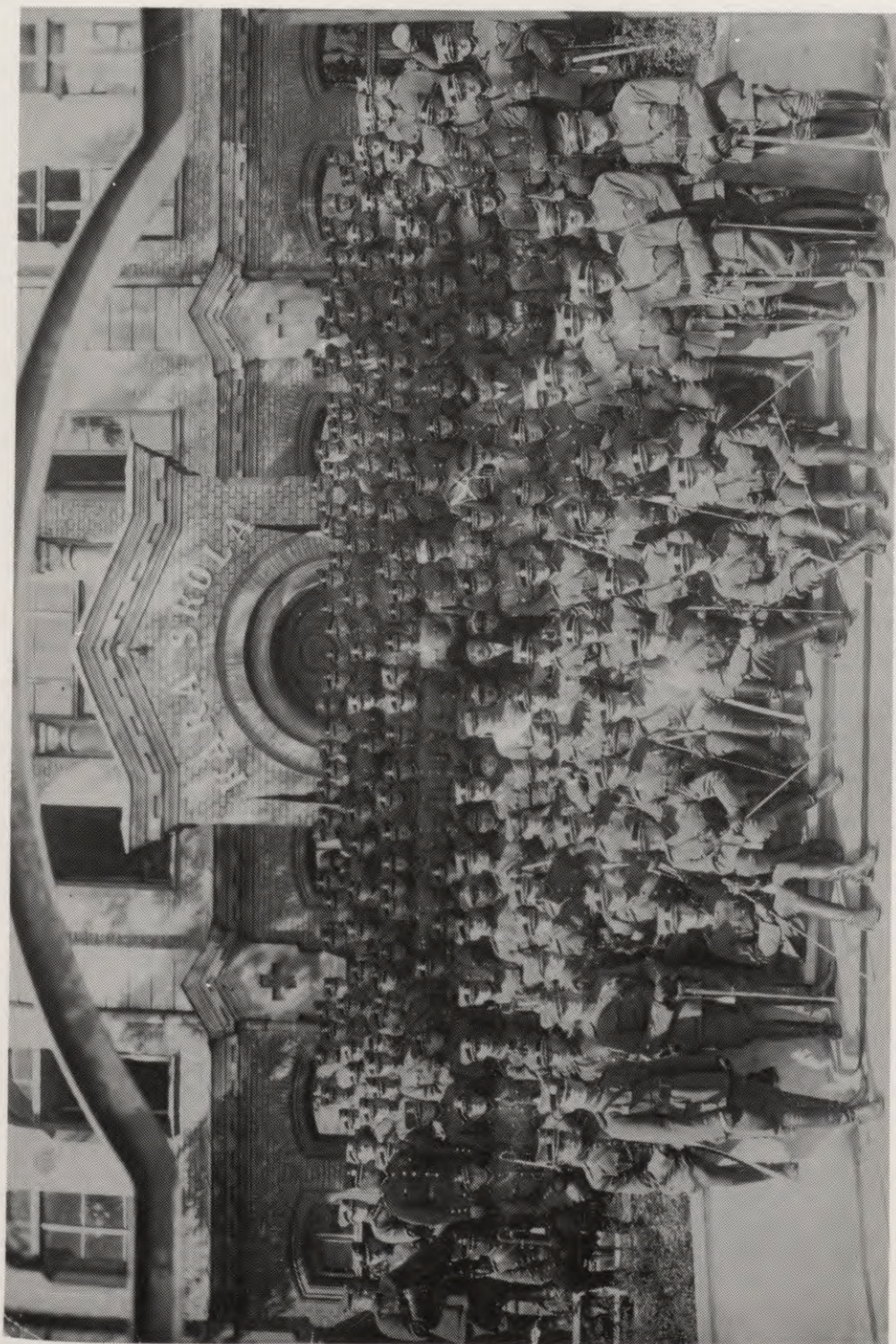
Nr. 451.

Paaugstinu par leitnantiem ar izdienu no rītdienas Kaŗa skolu šogad beigušos kadetus, līdz ar to iedalot viņus zemāk norādītās kaŗaspēkā daļās.

1. Kājnieku nodaļu:

1. Kad. vserž.	Kārli Purmali	3. Jelgavas kājn. p.
2. Kad. vserž.	Pauli Krastu	3. Jelgavas kājn. p.
3. Kad. kpr.	Robertu Dāvidu Timermani	Jātnieku pulkā.
4. Kad. serž.	Florijanu Barkānu	Jātnieku pulkā
5. Kad. kpr.	Alfonsu Rūdolfu Maršandu	3. Jelgavas kājn. p.
6. Kad. kpr.	Jāni Krievu	8. Daugavas kājn. p.
7. Kadetu	Kārli Blokmani	4. Valmieras kājn. p.
8. "	Rūdolfu Aleksandru Kampi	4. Valmieras kājn. p.
9. "	Ernestu Jēkabsonu	5. Cēsu kājn. p.
10. "	Jāni Fleišeri	8. Daugavpils kājn. p.
11. "	Žani Kārli Salmiņu	5. Cēsu kājn. p.
12. "	Juri Valdemāru Mūrnieku	3. Jelgavas kājn. p.
13. "	Edgāru Skujiņu	8. Daugavpils kājn. p.
14. "	Jāni Herbertu Zirni- Zirnīti	Galvenā stāba rotā
15. "	Kārli Krūmiņu	8. Daugavpils kājn. p.
16. "	Augustu Endziņu	3. Jelgavas kājn. p.

17. Kadetu	Vili Strazdiņu	8. Daugavpils kājn. p.
18. "	Rūdolfu Sūnu	Sapieņu pulkā
19. "	Valteri Oto Romanu	Sapieņu pulkā
20. "	Reinholdu Beitiņu	5. Cēsu kājn. p.
21. "	Ernestu Liepiņu	5. Cēsu kājn. p.
22. "	Kārli Edmundu Vairogu	8. Daugavpils kājn. p.
23. Kad. serž.	Emīlu Bīskapu	6. Rīgas kājn. p.
24. "	Valdemāru Baumani	6. Rīgas kājn. p.
25. "	Mārtiņu Leonhardu	
	Puriņu	5. Cēsu kājn. p.
26. "	Albertu Leonu (Leonasu)	4. Valmieras kājn. p.
27. "	Oto Blūmu	2. Ventspils kājn. p.
28. Kad. kpr.	Nikolaju Nagliņu	6. Rīgas kājn. p.
29. "	Arvīdu Aleksandru	
	Ziediņu	5. Cēsu kājn. p.
30. "	Valdemāru Pečuli	1. Liepājas kājn. p.
31. "	Aleksandru Krūmiņu	Jātnieku pulkā
32. "	Jāni Reinholdu Ozolu	7. Siguldas kājn. p.
33. "	Nikolaju Lečmani	4. Valmieras kājn. p.
34. "	Alfrēdu Terīnu	2. Ventspils kājn. p.
35. "	Teodoru Dreimani	Sapieņu pulkā
36. "	Alfrēdu Krimuldēnu	4. Valmieras kājn. p.
37. "	Miķeli Ludvigu	
	Stelmacheru	Sapieņu pulkā
38. "	Alfrēdu Zilveri	6. Rīgas kājn. p.
39. "	Jāni Miķi	1. Liepājas kājn. p.
40. "	Arvīdu Liepiņu	2. Ventspils kājn. p.
41. "	Jāni Geikinu	9. Rēzeknes kājn. p.
42. "	Haraldu Lodi	4. Valmieras kājn. p.
43. "	Erichu Robertu Zandbergu-Zenbergu	2. Ventspils kājn. p.
44. "	Jāni Spāndegu	6. Rīgas kājn. p.
45. "	Antonu Žukovski	9. Rēzeknes kājn. p.
46. "	Andrēju Osvaldu Eduārd	
	Rudzi	4. Valmieras kājn. p.
47. "	Valdemāru Vabulu	2. Ventspils kājn. p.
48. Kadetu	Artūru Jūliju Lāci	2. Ventspils kājn. p.
49. "	Antonu Eduārd	2. Liepājas kājn. p.
50. "	Albertu Alfrēdu Rudaku	6. Rīgas kājn. p.
51. "	Žani Ernestu Zigfrīdu	
	Kartupeli	1. Liepājas kājn. p.
52. "	Vili Zālīti	7. Siguldas kājn. p.
53. "	Arvīdu Hermani Briedi	2. Ventspils kājn. p.
54. "	Pēteri Osvaldu Pantalonu	12. Bauskas kājn. p.
55. "	Georgu Bergi	7. Siguldas kājn. p.
56. "	Frici Leopoldu Ķengu	2. Ventspils kājn. p.
57. "	Kārli Ludvigu Kroni	1. Liepājas kājn. p.
58. "	Artemiju Garkalnu	1. Liepājas kājn. p.

K.S. 8. izlaidums 1929. gadā.

59.	Kadetu	Jūliju Ceplīti	1. Liepājas kājn. p.
60.	"	Fridrichu Aleksandru Konrādu-Kondrātu	1. Liepājas kājn. p.
61.	"	Juri Richardu Serģi	7. Siguldas kājn. p.
62.	"	Arnoldu Stilbi	7. Siguldas kājn. p.
63.	"	Vsevolodu Stepānovu	10. Aizputes kājn. p.
64.	"	Jāni Zariņu	12. Bauskas kājn. p.
65.	"	Eduārdu Arnoldu Meieri (Meijeri)	11. Dobeles kājn. p.
66.	"	Leonu Vaideri	12. Bauskas kājn. p.
67.	"	Arvīdu Finartu	7. Siguldas kājn. p.
68.	"	Eduārdu Griezī	7. Siguldas kājn. p.
69.	"	Mārtiņu Valdemāru Ozoliņu	9. Rēzeknes kājn. p.
70.	"	Artūru Ūdri-Saltai	7. Siguldas kājn. p.
71.	"	Kārlī Aleksandru Briesmi	9. Rēzeknes kājn. p.
72.	"	Pēteri Cini	7. Siguldas kājn. p.
73.	"	Alfrēdu Augustu Irbi	7. Siguldas kājn. p.
74.	"	Kārlī Arnoldu Ošiņu	7. Siguldas kājn. p.
75.	"	Antonū Bulu	9. Rēzeknes kājn. p.
76.	"	Jāni Dubultu	12. Bauskas kājn. p.
77.	"	Kārlī Neilandu	7. Siguldas kājn. p.
78.	"	Ādolfu Kordi	7. Siguldas kājn. p.
79.	"	Kārlī Rudzīti	10. Aizputes kājn. p.
80.	"	Oto Osvaldu Umuru	9. Rēzeknes kājn. p.
81.	"	Jāni Budri	11. Dobeles kājn. p.
82.	"	Valdemāru Kapeiku	9. Rēzeknes kājn. p.
83.	"	Ādolfu Čukuru	11. Dobeles kājn. p.
84.	"	Žani Eduārdū Erkens- Erichu	11. Dobeles kājn. p.
85.	"	Maksi Erichu Latsonu	9. Rēzeknes kājn. p.
86.	"	Georgu Jansonu	9. Rēzeknes kājn. p.
87.	"	Raimondū Viļumsonu	12. Bauskas kājn. p.
88.	"	Verneru Puru	9. Rēzeknes kājn. p.
89.	"	Oto Magnusu Penku	10. Aizputes kājn. p.
90.	"	Silvestri Skuruli	9. Rēzeknes kājn. p.
91.	"	Vili Erdmani	11. Dobeles kājn. p.
92.	"	Pauli Petrusu	9. Rēzeknes kājn. p.
93.	"	Augustu Albertu Bisnieku	9. Rēzeknes kājn. p.
94.	"	Mārtiņu Skuju	12. Bauskas kājn. p.
95.	"	Arvīdu Bradiņu	12. Bauskas kājn. p.
96.	"	Pēteri Valdemāru Ragaini	11. Dobeles kājn. p.
97.	"	Robertu Libermani	12. Bauskas kājn. p.
98.	"	Alfonu Kupci	11. Dobeles kājn. p.
99.	"	Jāni Elmāru Karitēnu	12. Bauskas kājn. p.
100.	"	Ernestu Stanislavu Zukuli	10. Aizputes kājn. p.
101.	"	Krišu Lakstīgalu	10. Aizputes kājn. p.
102.	"	Jāni Nāzeri	10. Aizputes kājn. p.

103.	Kadetu	Arnoldu Melbergu	10. Aizputes kājn. p.
104.	"	Monvidu Kupču	10. Aizputes kājn. p.
105.	"	Kārli Gerhardu	10. Aizputes kājn. p.
106.	"	Teodoru Švānbergu	10. Aizputes kājn. p.
107.	"	Fridrichu Doku	10. Aizputes kājn. p.

2. Artilērijas nodaļu:

1.	Kad. vserž.	Kārli Briedi	Artilērijas instr. bat.
2.	Kad. serž.	Jāni Nāzeri	Smagās art. p.
3.	Kad. serž.	Jāni Aleksandrovu	Artilērijas instr. bat.
4.	Kad. kpr.	Aleksandru Jāni Pavlovski	Bruņoto vilc. p.
5.	Kad. kpr.	Pēteri Jaudzemi- Jaudzemu	Zemgales art. p.
6.	Kad. serž.	Augustu Arāju	Smagās art. p.
7.	Kad. kpr.	Ādolfu Lapši	Smagās art. p.
8.	Kad. serž.	Jāni Anžjāni	Vidzemes art. p.
9.	Kad. serž.	Pauli Purmali	Smagās art. p.
10.	Kad. kpr.	Alekseju Strukovu	Vidzemes art. p.
11.	Kadetu	Erichu Eduārdu Rozi	Vidzemes art. p.
12.	"	Jēkabu Edgāru Leimani	Bruņoto vilc. p.
13.	"	Franci Ferdinandu Gradi- škeviču-Radiškeviču	Bruņoto vilc. p.
14.	"	Pauli Saulīti	Daugavgrīvas art.
15.	Kad. kpr.	Aleksi Rudzīti	Daugavgrīvas art.
16.	"	Pēteri Andersonu	Daugavgrīvas art.
17.	"	Ernestu Zeņķi	Latgales art. p.
18.	"	Alfrēdu Ādamu Porieti	Latgales art. p.
19.	"	Jāni Artūru Siksnu	Daugavgrīvas art.
20.	"	Aleksandru Nudīenu	Daugavgrīvas art.
21.	"	Aleksandru Hvastkovu	Kurzemes art. p.
22.	Kadetu	Ādolfu Krastiņu	Vidzemes art. p.
23.	"	Pauli Edgāru Sīseni	Kurzemes art. p.
24.	"	Robertu Matisu Averātu	Vidzemes art. p.
25.	"	Jāni Ozoliņu	Kurzemes art. p.
26.	"	Ernestu Zālīti	Vidzemes art. p.
27.	"	Kārli Mizēnu	Kurzemes art. p.
28.	"	Frici Simsonu	Kurzemes art. p.
29.	"	Ansi Valdemāru Insbergu	Latgales art. p.
30.	"	Frici Žani Goldbergu	Latgales art. p.
31.	"	Kārli Tomsonu	Latgales art. p.
32.	"	Kārli Alksni	Daugavgrīvas art.
33.	"	Metodiju Kitovu	Latgales art. p.
34.	"	Tomu Žani Kleinbergu	Zemgales art. p.
35.	"	Ernestu Jūgu	Zemgales art. p.
36.	"	Kārli Simsonu	Zemgales art. p.

37. Kadetu	Kārli Kurtu Ķīsi	Zemgales art. p.
38. "	Andrēju Radoviču- Radomišku	Zemgales art. p.
39. "	Tāivaldu Dzirnietu	Jātnieku pulkā
40. "	Hermani Osvaldu Cielēnu	Jātnieku pulkā
41. "	Vili Kārļsonu	Jātnieku pulkā

Valsts prezidents G. Zemgals.

Kaŗa ministrs A. Ozols.

Valsts prezidenta pavēle armijai un flotei

1930. g. 1. septembrī

Nr. 60.

Paaugstinu par leitnantiem ar izdienu no ūis dienas Kaŗa skolu beiguūos kadetus, ar to iedalot viņus zemāk norādītās kaŗaspēka daļās:

1. Kājnieku nodaļu:

1. Kad. vserž.	Albertu Brantu	Armijas stāba rotā
2. Kad. vserž.	Aleksandri Raiskumu	5. Cēsu kājn. p.
3. Kad. kpr.	Aleksandri Vēveri	12. Bauskas kājn. p.
4. Kad. serž.	Aleksi Vanagu	5. Cēsu kājn. p.
5. "	Albertu Grīnbergu	6. Rīgas kājn. p.
6. "	Ernestu Henzeli	Jātnieku pulkā
7. "	Hermani Balodi	6. Rīgas kājn. p.
8. Kad. kpr.	Ernestu Laumani	2. Ventspils kājn. p.
9. "	Arnoldu Lokmani	8. Daugavpils kājn. p.
10. "	Kārli Grīnertu	3. Jelgavas kājn. p.
11. Kad. serž.	Olgertu Krūzi	6. Rīgas kājn. p.
12. Kad. serž.	Jāni Pērkonu	2. Ventspils kājn. p.
13. Kad. kpr.	Artūru Ginteru	1. Liepājas kājn. p.
14. "	Jēkabu Tervīti	1. Liepājas kājn. p.
15. "	Jāni Sproģi	8. Daugavpils kājn. p.
16. "	Modri Kārkliņu	8. Daugavpils kājn. p.
17. "	Ferdinandu Oliņu	1. Liepājas kājn. p.
18. "	Robertu Auziņu	8. Daugavpils kājn. p.
19. "	Eduārdu Pūci	1. Liepājas kājn. p.

20. Kad. kpr.	Heinci Helbi	1. Liepājas kājn. p.
21. "	Jāni Bošu	1. Liepājas kājn. p.
22. "	Kārli Deičmani	8. Daugavpils kājn. p.
23. "	Valdemāru Šmitu	1. Liepājas kājn. p.
24. "	Pēteri Balodi	1. Liepājas kājn. p.
25. Kadetu	Zeifredu Brutānu	7. Siguldas kājn. p.
26. "	Osvaidu Eliņu	7. Siguldas kājn. p.
27. "	Ādolfu Lampu	7. Siguldas kājn. p.
28. "	Pēteri Kalniņu	Jātnieku pulkā
29. "	Albertu Kalniņu	7. Siguldas kājn. p.
30. "	Mātsu Briedi	9. Rēzeknes kājn. p.
31. "	Juri Brunovski	Jātnieku pulkā
32. "	Jāni Ruku	12. Bauskas kājn. p.
33. "	Leonidu Uijertu	10. Aizputes kājn. p.
34. "	Valteri Liepiņu	Jātnieku pulkā
35. "	Valdemāru Ģeidānu	11. Dobeles kājn. p.
36. "	Nikolaju Upmali	12. Bauskas kājn. p.
37. "	Arvīdu Neimaņi	Armijas stāba rotā
38. "	Vilhelmu Akermani	9. Rēzeknes kājn. p.
39. "	Aleksandri Sproģi	12. Bauskas kājn. p.
40. "	Pēteri Biezo	9. Rēzeknes kājn. p.
41. "	Artūru Priedīti	11. Dobeles kājn. p.
42. "	Valdemāru Treimani	11. Dobeles kājn. p.
43. "	Jāni Plūmi	11. Dobeles kājn. p.
44. Kad. kpr.	Jāni Grunti	11. Dobeles kājn. p.
45. Kadetu	Georgu Timušku	12. Bauskas kājn. p.
46. "	Arvīdu Strausu	9. Rēzeknes kājn. p.
47. "	Jāni Lasmani	9. Rēzeknes kājn. p.
48. "	Pēteri Zvīguli	11. Dobeles kājn. p.
49. "	Augustu Sūnu	9. Rēzeknes kājn. p.
50. "	Vladislavu Gudri	9. Rēzeknes kājn. p.
51. "	Augustu Balodi	12. Bauskas kājn. p.
52. "	Jūliju Gulbi, arī Jansonu	12. Bauskas kājn. p.
53. "	Nikolaju Magonu	9. Rēzeknes kājn. p.
54. "	Edgāru Dzelzskalēju	10. Aizputes kājn. p.
55. "	Edgāru Kūmiņu	10. Aizputes kājn. p.
56. "	Vitoldu Pinku	10. Aizputes kājn. p.
57. "	Oskaru Īlenu	10. Aizputes kājn. p.

2. Artilērijas nodaļu:

1. Kad. vserž.	Zigfrīdu Šulcu	Smagās art. p.
2. Kad. serž.	Augustu Ķeksi	Artilērijas instr. bat.
3. Kad. serž.	Albertu Gūtmani	Kurzemes art. p.
4. Kad. kpr.	Jāni Sprindžuku	Smagās art. p.
5. Kad. serž.	Konstantīnu Vadelnieku	Vidzemes art. p.
6. Kad. kpr.	Vitāliju Laurinoviču	Vidzemes art. p.

7. Kadetu	Arnoldu Kalniņu	Brunoto vilc. p.
8. "	Jāni Graudiņu	Latgales art. p.
9. "	Jūliusu Runci	Daugavgrīvas art.
10. "	Arnoldu Lillenu	Latgales art. p.
11. "	Ernestu Toni	Kurzemes art. p.
12. "	Hermani Gūtmani	Latgales art. p.
13. "	Konstantīnu Rīsu	Zemgales art. p.
14. "	Jāni Puriņu	Zemgales art. p.
15. "	Ernestu Zāveli	Zemgales art. p.
16. "	Kārli Zirnieku	Zemgales art. p.

Valsts prezidents A. Kviesis.

Kaŗa ministrs M. Vācietis.

Valsts prezidenta pavēle armijai un flotei

1931. g. 1. septembrī

Nr. 230.

1.

Paaugstinu par leitnantiem ar izdienu no šīs dienas Kaŗa skolu beigušos kadetus, līdz ar to iedalot viņus zemāk norādītās kaŗaspēka daļās:

1. Kājnieku nodaļu:

1. Kad. vserž.	Jāni Auziņu	6. Rīgas kājn. p.
2. Kad. vserž.	Valdemāru Sviķi	Elektrotehniskajā div.
3. Kad. serž.	Jēkabu Sīli	5. Cēsu kājn. p.
4. Kad. serž.	Kārli Plienīņu	5. Cēsu kājn. p.
5. Kad. kpr.	Pēteri Kvālbergu	6. Rīgas kājn. p.
6. "	Rūdolfu Langi	1. Liepājas kājn. p.
7. "	Pēteri Briedi	Jātnieku pulkā
8. "	Jāni Ziedu	Jātnieku pulkā
9. "	Rūdolfu Kociņu	8. Daugavpils kājn. p.

10. Kad. kpr.	Borisu Nikitinu	9. Rēzeknes kājn. p.
11. "	Arvidu Zāgeri	6. Rīgas kājn. p.
12. "	Ludvigu Jeremovicu	3. Jelgavas kājn. p.
13. "	Ernestu Baumani	6. Rīgas kājn. p.
14. "	Jāni Jakānu	4. Valmieras kājn. p.
15. "	Feliksi Ausekli	4. Valmieras kājn. p.
16. "	Valdemāru Braši	10. Aizputes kājn. p.
17. Kadetu	Valdemāru Grislīti	4. Valmieras kājn. p.
18. "	Jāni Maizīti	8. Daugavpils kājn. p.
19. "	Kārli Kļavu al. Talku	6. Rīgas kājn. p.
20. "	Žani Zalmani	6. Rīgas kājn. p.
21. "	Arvidu Padēlu	6. Rīgas kājn. p.
22. "	Verneru Actiņu	2. Ventspils kājn. p.
23. "	Jāni Turku	Jātnieku pulkā
24. "	Žani Jansonu	2. Ventspils kājn. p.
25. "	Mārtiņu Robiņu	2. Ventspils kājn. p.
26. "	Irvaldu Vinteru	2. Ventspils kājn. p.
27. "	Žani Jurevicu	Jātnieku pulkā
28. "	Alfrēdu Kazaku	7. Siguldas kājn. p.
29. "	Vili Hazneru	7. Siguldas kājn. p.
30. "	Vincentu Karmazo	1. Liepājas kājn. p.
31. "	Baziliju Avotnieku	1. Liepājas kājn. p.
32. "	Edvinu Pužaku	1. Liepājas kājn. p.
33. "	Viktoru Vilsonu	1. Liepājas kājn. p.
34. "	Vilipu Andersonu	9. Rēzeknes kājn. p.
35. "	Arnoldu Raģi	7. Siguldas kājn. p.
36. "	Jāni Raipali	Jātnieku pulkā
37. "	Arvidu Freimani	1. Liepājas kājn. p.
38. "	Edgaru Purviņu	7. Siguldas kājn. p.
39. "	Emilu Bensonu	9. Rēzeknes kājn. p.
40. "	Konstantinu Ložņicinu	9. Rēzeknes kājn. p.
41. "	Jāni Balodi	9. Rēzeknes kājn. p.
42. "	Jāni Vēveri	9. Rēzeknes kājn. p.
43. "	Žani Āboliņu	10. Aizputes kājn. p.
44. "	Adolfu Pencī	12. Bauskas kājn. p.
45. "	Arnoldu Vilku	12. Bauskas kājn. p.
46. "	Jāni Auziņu	11. Dobeles kājn. p.
47. "	Modriņu Zommeru	12. Bauskas kājn. p.
48. "	Edgaru Rulli	12. Bauskas kājn. p.
49. "	Osvaidu Kēberu	12. Bauskas kājn. p.
50. "	Jāni Medni	12. Bauskas kājn. p.
51. "	Albertu Vizuli	12. Bauskas kājn. p.
52. "	Aleksandru Strautiņu	12. Bauskas kājn. p.

2. Artilērijas nodaļu:

1. Kad. vserž.	Armandu Antropu	Bruņoto vilc. p.
2. Kad. serž.	Osvaidu Korpu	Smagās art. p.

3. Kad. kpr.	Paulu Hauptmani- Auptmani	Vidzemes art. p.
4. "	Arnoldu Studānu	Smagās art. p.
5. "	Haraldu Bērziņu	Smagās art. p.
6. "	Valdemāru Rūtiņu	Kurzemes art. p.
7. Kadetu	Nikolaju Šēnbrūnu	Smagās art. p.
8. "	Kārli Grošu	Vidzemes art. p.
9. "	Georgiju Holanderu- Filatovu	Vidzemes art. p.
10. "	Jūliju Milbergu	Kurzemes art. p.
11. "	Georgiju Pētersonu	Zemgales art. p.
12. "	Valdemāru Alksni	Kurzemes art. p.

2.

Eskadras stāba matrozi Arturu Robežnieku, kas beidzis kara jūrskolu Francijā, paaugstinu par leitnantu ar izdienu no 1931. g. 1. septembra.

Valsts prezidenta v. i. Saeimas priekšsēdētājs Dr. Pauls Kalniņš.

Kara ministrs Ed. Laimiņš.

Valsts prezidenta 83. pavēle armijai un flotei

1937. gada 11. augustā.

Paaugstinu par leitnantiem ar izdienu no šīs dienas Kara skolu nobeigušos kadetus, līdz ar to iedalot viņus zemāk norādītās karašpēka daļās:

1. Kad. kpr.	Vili Krūmiņu	Vidzemes art. p.
2. "	Adamu Zvaigzni	4. Valmieras kājn. p.
3. "	Aleksandru Abiķi	Vidzemes art. p.
4. "	Jāni Morusu	5. Cēsu kājn. p.
5. "	Hugo Treiju	Vidzemes art. p.
6. "	Albertū Danckopu	5. Cēsu kājn. p.
7. "	Kārli Strazdiņu	Smagās art. p.

8. Kad. serž.	Jāni Ciruli	8. Daugavpils kājn. p.
9. Kad. kpr.	Arvidu Mazbrāli	8. Daugavpils kājn. p.
10. Kad. kpr.	Kārli Šķēli	Krasta art. p.
11. Kad. serž.	Eriku Pārupu	6. Rīgas kājn. p.
12. Kad. kpr.	Alfredu Zirneklī	Atsevišķā art. d-zionā
13. "	Bruno Dekšenieku	6. Rīgas kājn. p.
14. "	Jāni Lielkāju	Jātnieku pulkā
15. Kadetu	Arvidu Zamuēli	Krasta art. p.
16. Kad. serž.	Vili Skabārdu	Jātnieku pulkā
17. Kad. serž.	Adolfu Jankovski	8. Daugavpils kājn. p.
18. Kad. kpr.	Ernestu Šulci	4. Valmieras kājn. p.
19. Kad. serž.	Jēkabu Kārkliņu	3. Jelgavas kājn. p.
20. Kad. kpr.	Konstantīnu Kaminski	5. Cēsu kājn. p.
21. Kad. kpr.	Jāni Dreimani	1. Liepājas kājn. p.
22. Kad. vs.	Aleksandru Zariņu	6. Rīgas kājn. p.
23. Kad. kpr.	Helmutu Echleru	6. Rīgas kājn. p.
24. Kad. serž.	Frici Vārnu	12. Bauskas kājn. p.
25. Kad. kpr.	Eriku Kroni	4. Valmieras kājn. p.
26. "	Albertu Tujumu	Jātnieku pulkā
27. "	Jāni Pilsī	Smagās art. p.
28. Kadetu	Augustu Milleru	4. Valmieras kājn. p.
29. Kad. kpr.	Edgaru Šķērstēnu	Vidzemes art. p.
30. Kad. kpr.	Emīlu Kalniņu	Atsevišķā art. d-zionā
31. Kadetu	Valteru Spundi	Bruņoto vilc. p.
32. Kad. vs. LKOK	Juliusu Ausekli	5. Cēsu kājn. p.
33. Kad. kpr.	Adolfu Brunneru	8. Daugavpils kājn. p.
34. Kadetu	Konradu Kalēju	5. Cēsu kājn. p.
35. "	Arvidu Endziņu	4. Valmieras kājn. p.
36. "	Ansi Birkmani	Krasta art. p.
37. "	Arvidu Otaņķi	Kurzemes art. p.
38. Kad. kpr.	Juri Fichtenbergu	Vidzemes art. p.
39. Kadetu	Jēkabu Bērziņu	6. Rīgas kājn. p.
40. "	Kārli Jāvaldu	3. Jelgavas kājn. p.
41. "	Visvaldi Aufmani	4. Valmieras kājn. p.
42. "	Andreju Gibži	12. Bauskas kājn. p.
43. "	Osvaidu Zaueru	Krasta art. p.
44. "	Pēteri Čeveru	Jātnieku pulkā
45. "	Jāni Zariņu	Kurzemes art. p.
46. "	Hariju Broku	Vidzemes art. p.
47. "	Juri Jurševski	4. Valmieras kājn. p.
48. Kad. kpr.	Herbertu Liepiņu,
alias Lindi	3. Jelgavas kājn. p.
49. Kad. kpr.	Rūdolfu Puzi	Kurzemes art. p.
50. Kadetu	Pēteri Priedi	3. Jelgavas kājn. p.
51. "	Jāni Žīguru	4. Valmieras kājn. p.
52. "	Valdemāru Pelēci	Auto-tanku pulkā
53. "	Kārli Ķergalvi	3. Jelgavas kājn. p.
54. "	Pēteri Lāci	7. Siguldas kājn. p.

55. Kad. kpr.	Kārli Niedrīti	3. Jelgavas kājn. p.
56. Kadetu	Voldemāru Gailīti	3. Jelgavas kājn. p.
57. "	Arturu Ludriksonu	8. Daugavpils kājn. p.
58. "	Kārli Zeperi	3. Jelgavas kājn. p.
59. "	Juri Tontegodi	3. Jelgavas kājn. p.
60. "	Arnoldu Zariņu	3. Jelgavas kājn. p.
61. Kad. kpr.	Nikolaju Sačoku	Bruņoto vilc. p.
62. Kadetu	Detlavu Rapsonu	3. Jelgavas kājn. p.
63. "	Valeriju Irbi	7. Siguldas kājn. p.
64. "	Arturu Strumpi	8. Daugavpils kājn. p.
65. "	Jāni Ramiņu	3. Jelgavas kājn. p.
66. "	Hariju Sviķeri	8. Daugavpils kājn. p.
67. "	Raimundu Kugrēnu	3. Jelgavas kājn. p.
68. "	Vladimiru Valteri	2. Ventspils kājn. p.
69. "	Arvīdu Krastiņu	3. Jelgavas kājn. p.
70. "	Arnoldu Vilku	1. Liepājas kājn. p.
71. "	Visvaldi Brinkmani	3. Jelgavas kājn. p.
72. "	Eduardu Milleru	9. Rēzeknes kājn. p.
73. "	Ernestu Zeiburliņu	2. Ventspils kājn. p.
74. "	Edgaru Baumanu	3. Jelgavas kājn. p.
75. "	Kārli Petrocki-Petrovski	1. Liepājas kājn. p.
76. "	Jāni Pūci	3. Jelgavas kājn. p.
77. "	Nikolaju Rimšu	3. Jelgavas kājn. p.
78. "	Arnoldu Cērpiņu	3. Jelgavas kājn. p.
79. Kad. kpr.	Jāni Papēdi	7. Siguldas kājn. p.
80. Kadetu	Albertu Plieni	1. Liepājas kājn. p.
81. "	Robertu Reķeli	2. Ventspils kājn. p.
82. "	Jāni Dauku	7. Siguldas kājn. p.
83. "	Boļeslavu Rokuli	9. Rēzeknes kājn. p.
84. "	Egonu Eglīti	2. Ventspils kājn. p.
85. Kad. kpr.	Kārli Ozolu	2. Ventspils kājn. p.
86. Kadetu	Arturu Lanbrauku	9. Rēzeknes kājn. p.
87. "	Ansi Eglīti	1. Liepājas kājn. p.
88. "	Jāni Hintenbergu	2. Ventspils kājn. p.
89. "	Elmaru Sproģi	7. Siguldas kājn. p.
90. "	Pēteri Baltiņu	2. Ventspils kājn. p.
91. "	Pēteri Sarkanu	7. Siguldas kājn. p.
92. "	Jāni Lubānu	9. Rēzeknes kājn. p.
93. "	Elmaru Kiršteinu	2. Ventspils kājn. p.
94. "	Voldemāru Mālu	Sapiešu pulkā
95. "	Arvīdu Rožkalnu	1. Liepājas kājn. p.
96. "	Paulu Rozentālu	2. Ventspils kājn. p.
97. "	Fridrichu Čuci	1. Liepājas kājn. p.
98. "	Jāni Doni	2. Ventspils kājn. p.
99. "	Tāivaldi Holmu	1. Liepājas kājn. p.
100. "	Ernestu Dārznieku	9. Rēzeknes kājn. p.
101. "	Jāni Maršānu	2. Ventspils kājn. p.
102. "	Alfredu Eglīti	7. Siguldas kājn. p.

*KS 11. izlaidums 1937. g. 11. augustā. Vidū redzami kara min.
ģen. Balodis, KS pr-ks plkv. Kripens, arm. kom. ģen. Berķis, arm.
st. pr-ks ģen. Rozenšteins, KS mācībspēki u. c. viesi.*

103. Kad. kpr.	Vili Miesnieku	7. Siguldas kājn. p.
104. Kadetu	Kārli Ziepīti	2. Ventspils kājn. p.
105. "	Jāni Taubi	7. Siguldas kājn. p.
106. "	Juri Runtulu	1. Liepājas kājn. p.
107. "	Pēteri Skuju	1. Liepājas kājn. p.
108. "	Vilibaldu Arni	1. Liepājas kājn. p.
109. "	Oskaru Curišķi	9. Rēzeknes kājn. p.
110. "	Ausekli Čaročinski	7. Siguldas kājn. p.
111. "	Arvidu Rundvaldu	10. Aizputes kājn. p.
112. "	Fridrichu Feldmani	10. Aizputes kājn. p.
113. "	Bruno Stegmani	7. Siguldas kājn. p.
114. "	Voldemāru Nikmani	12. Bauskas kājn. p.
115. "	Alekseju Palcmani	7. Siguldas kājn. p.
116. "	Leo Gutbergu	12. Bauskas kājn. p.
117. "	Arvidu Milgrāvi	12. Bauskas kājn. p.
118. "	Antoņinu Vanagu	7. Siguldas kājn. p.
119. "	Arturu Miģi	7. Siguldas kājn. p.
120. "	Konstantinu Nadziņu	7. Siguldas kājn. p.
121. "	Hugo Auziņu	7. Siguldas kājn. p.
122. "	Vladimiru Doredi	9. Rēzeknes kājn. p.
123. Kadetu LKOK	Gustavu Veibeli	9. Rēzeknes kājn. p.
124. Kadetu	Fridrichu Zušēvicu	7. Siguldas kājn. p.

Valsts prezidents K. Ulmanis.

Kaŗa ministrs ģenerālis J. Balodis.

Valsts prezidenta 159. pavēle armijai un flotei

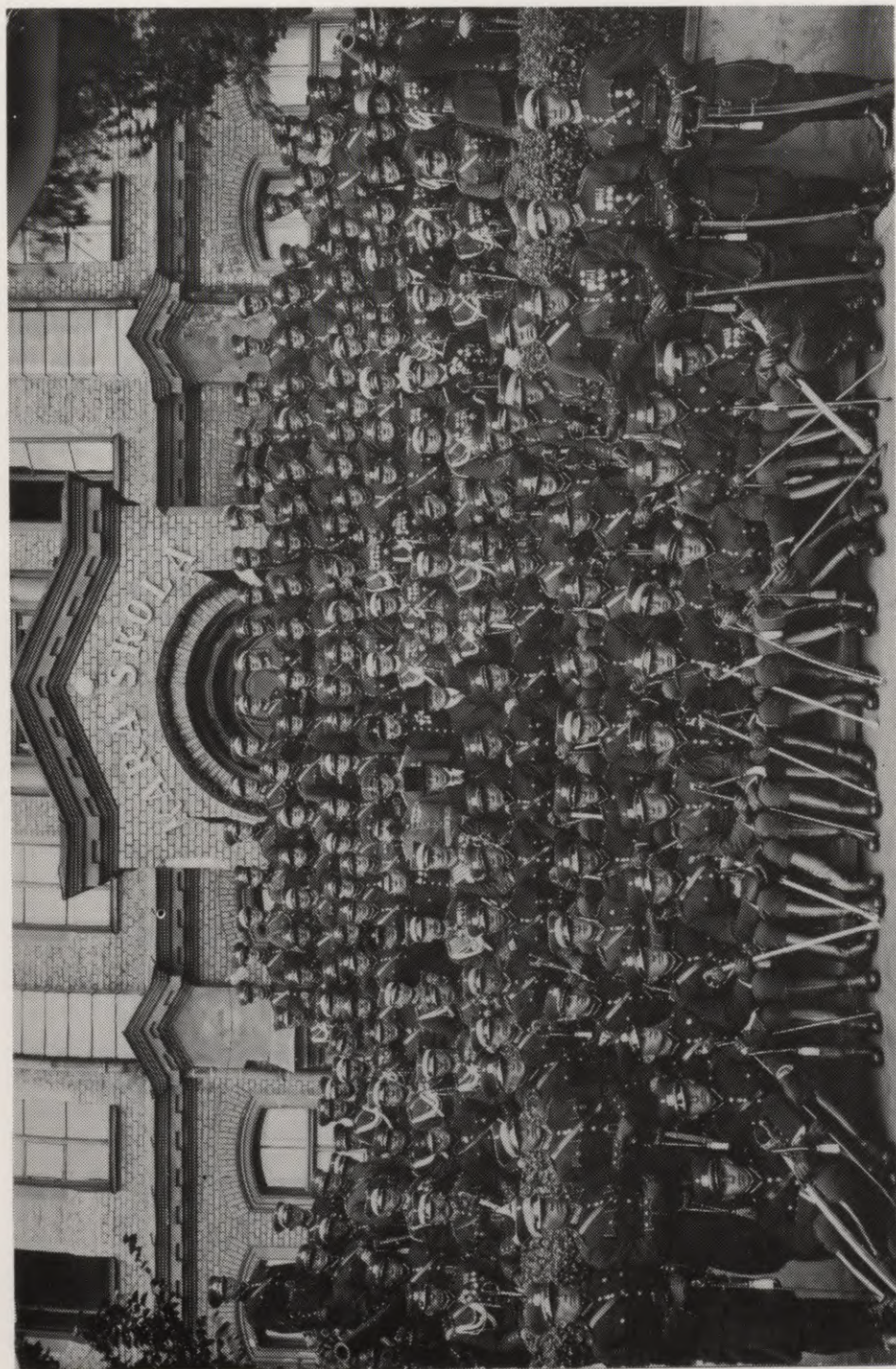
1938. g. 1. septembrī.

Paaugstinu par leitnantiem ar izdienu no šīs dienas Kaŗa skolu beigušos kadetus, līdz ar to iedalot viņus zemāk norādītās kaŗaspēka daļās:

1. Kad. virss.	Jēkabu Lankasjēkuli	1. Liepājas kājn. p.
2. Kad. serž.	Nikolaju Petraškeviču	5. Cēsu kājn. p.
3. Kad. serž.	Nikolaju Saliņu	4. Valmieras kājn. p.
4. Kad. kpr.	Ludvigu Ulmani	Smagās art. p.
5. "	Verneru Slapjumu	5. Cēsu kājn. p.
6. "	Haraldu Karlsonu	5. Cēsu kājn. p.

7.	"	Ervīnu Ziplānu	Smagās art. p.
8.	"	Jāni Būdu	3. Jelgavas kājn. p.
9.	"	Valdemāru Dumpi	6. Rīgas kājn. p.
10.	"	Robertu Vilni	5. Cēsu kājn. p.
11.	"	Robertu Vilciņu	Bruņoto vilc. p.
12.	Kadetu	Leonhardu Kluci	11. Dobeles kājn. p.
13.	Kad. kpr.	Franci Eglāju	Bruņoto vilc. p.
14.	Kad. serž.	Edgaru Rikuri	11. Dobeles kājn. p.
15.	Kad. kpr.	Valdemāru Lauferu	Brunoto vilc. p.
16.	Kadetu	Osvaldu Rudaku	Smagās art. p.
17.	Kad. virss.	Kārli Apsīti	Sakaru bataljonā
18.	Kad. kpr.	Žani Egli	5. Cēsu kājn. p.
19.	Kad. serž.	Hariju Grinlaubu	6. Rīgas kājn. p.
20.	Kad. kpr.	Ernestu Suski	2. Ventpils kājn. p.
21.	"	Borisu Matizenu	Bruņoto vilc. p.
22.	"	Albertu Šnitku	3. Jelgavas kājn. p.
23.	"	Arturu Bergu	Kurzemes art. p.
24.	"	Valdemāru Auniņu	4. Valmieras kājn. p.
25.	"	Valdi Briedi	Smagās art. p.
26.	"	Jāni Daigu	Vidzemes art. p.
27.	Kadetu	Jāni Ābolu	Smagās art. p.
28.	Kadetu	Jēkabu Rēdlichu	Krasta art. p.
29.	Kad. serž.	Pēteri Vizlu	5. Cēsu kājn. p.
30.	Kad. kpr.	Frici Bergu	Jātnieku pulkā
31.	Kadetu	Ādolfu Fuksi	3. Jelgavas kājn. p.
32.	Kad. kpr.	Kārli Dakteri	Zemgales art. p.
33.	Kadetu	Eriku Biezaiti	9. Rēzeknes kājn. p.
34.	Kad. kpr.	Aleksandru Gailīti	5. Cēsu kājn. p.
35.	Kad. kpr.	Vilhelmu Kriškānu	9. Rēzeknes kājn. p.
36.	Kadetu	Jūliju Zariņu	5. Cēsu kājn. p.
37.	"	Pēteri Barduli	6. Rīgas kājn. p.
38.	"	Edgaru Biti	4. Valmieras kājn. p.
39.	Kad. kpr.		
	LKOK	Frici Siseni	4. Valmieras kājn. p.
40.	Kadetu	Paulu Nadziņu	Zemgales art. p.
41.	Kadetu	Herbertu Apsanu	Auto-tanku pulkā
42.	Kad. kpr.	Anatoliju Baleiši	5. Cēsu kājn. p.
43.	Kadetu	Kārli Strautu	Kurzemes art. p.
44.	"	Maksi Traubergu	Smagās art. p.
45.	"	Paulu Grīnbergu	Kurzemes art. p.
46.	"	Arvidu Ozoliņu	4. Valmieras kājn. p.
47.	Kad. kpr.	Kārli Krēsliņu	4. Valmieras kājn. p.
48.	Kadetu	Viljamu Kvietiņu	6. Rīgas kājn. p.
49.	Kadetu	Pēteri Janelsiņu	6. Rīgas kājn. p.
50.	Kad. kpr.	Arturu Orleanu	Bruņoto vilc. p.
51.	Kadetu	Alfredu Balceru	Sapiežu pulkā
52.	Kadetu	Edvinu Ozolu	Vidzemes art. p.
53.	Kad. serž.	Oskaru Mežitu	8. Daugavpils kājn. p.

54. Kadetu	Viktoru Krastiņu	Aviācijas pulkā
55. Kad. kpr.	Alfredu Upīti	9. Rēzeknes kājn. p.
56. Kad. kpr.	Pēteri Ūbeli	Krasta art. p.
57. Kadetu	Vali Pomeru	Sapiešu pulkā
58. "	Rūdolfu Zaļupi	6. Rīgas kājn. p.
59. "	Eduardu Valeiņu	8. Daugavpils kājn. p.
60. Kad. kpr.	Verneru Gusevu	3. Jelgavas kājn. p.
61. Kadetu	Aleksandru Nebiju	2. Ventspils kājn. p.
62. Kad. kpr.	Ernestu Ozoliņu	9. Rēzeknes kājn. p.
63. Kadetu	Mārtiņu Pālenu	Vidzemes art. p.
64. Kadetu	Mārtiņu Tujumu	Kurzemes art. p.
65. Kad. kpr.	Arnoldu Baumani	3. Jelgavas kājn. p.
66. "	Jūliju Lidumu	3. Jelgavas kājn. p.
67. "	Ludi Upānu	Krasta art. p.
68. "	Jāni Grozu	9. Rēzeknes kājn. p.
69. "	Otomaru Vaksmani	3. Jelgavas kājn. p.
70. "	Ernestu Rozenbergu	7. Siguldas kājn. p.
71. "	Valdi Ķengu	3. Jelgavas kājn. p.
72. "	Valdi Vitolu	3. Jelgavas kājn. p.
73. "	Arvidu Miezi	8. Daugavpils kājn. p.
74. "	Jāni Liepiņu	Jātnieku pulkā
75. "	Edgaru Grīnfeldu	8. Daugavpils kājn. p.
76. "	Aloizu Salmani	9. Rēzeknes kājn. p.
77. "	Valdemāru Vilmani	Kurzemes art. p.
78. "	Pēteri Segli	1. Liepājas kājn. p.
79. "	Antonu Braču	7. Siguldas kājn. p.
80. "	Fridrichu Kārkliņu	Kurzemes art. p.
81. "	Rolfu Valdmani	2. Ventspils kājn. p.
82. "	Franci Grišanu	Latgales art. p.
83. "	Valdemāru Māliņu	12. Bauskas kājn. p.
84. "	Andreju Kalniņu	2. Ventspils kājn. p.
85. "	Kristapu Lerchi	2. Ventspils kājn. p.
86. "	Robertu Pilupu	Jātnieku pulkā
87. "	Pauli Kubuliņu	7. Siguldas kājn. p.
88. "	Oskaru Nagobadu	10. Aizputes kājn. p.
89. "	Herbertu Gravnieku	11. Dobeles kājn. p.
90. "	Serafimu Veldri	Zemgales art. p.
91. "	Oskaru Kochu	2. Ventspils kājn. p.
92. "	Nikolaju Salnu	2. Ventspils kājn. p.
93. "	Alekseju Stumbri	12. Bauskas kājn. p.
94. "	Jāni Rozīti	12. Bauskas kājn. p.
95. "	Pauli Miezīti	7. Siguldas kājn. p.
96. "	Jāni Bērziņu	1. Liepājas kājn. p.
97. "	Augustu Rūju	11. Dobeles kājn. p.
98. "	Arnoldu Anžjāni	Latgales art. p.
99. "	Adalbertu Saulgozi	7. Siguldas kājn. p.
100. "	Arnoldu Amoliņu	1. Liepājas kājn. p.
101. "	Osvaidu Puriņu	1. Liepājas kājn. p.

12. izlaidums 1938. gada 1. sept.
Uzņēmuma vidū valsts prezidents K. Ulmanis.

102.	Kad. kpr.	Jūliju Burkevicu	1. Liepājas kājn. p.
103.	"	Alfredu Šmitu	12. Bauskas kājn. p.
104.	"	Antonu Asafreiu	1. Liepājas kājn. p.
105.	"	Edgaru Leiti	1. Liepājas kājn. p.
106.	"	Lauru Videjo	12. Bauskas kājn. p.
107.	"	Pauli Turmani	2. Ventspils kājn. p.
108.	"	Pēteri Balodi	12. Bauskas kājn. p.
109.	"	Jūliju Kraftu	Latgales art. p.
110.	"	Jāni Švēdi	10. Aizputes kājn. p.
111.	Kadetu	Aleksandru Jakimoviču	2. Ventspils kājn. p.
112.	"	Kārli Preisu	7. Siguldas kājn. p.
113.	"	Edgaru Āboltiņu	10. Aizputes kājn. p.
114.	"	Oskaru Ābeltiņu	1. Liepājas kājn. p.
115.	"	Jāni Muižņiku	11. Dobeles kājn. p.
116.	"	Viktoru Blomi	Sapiežu pulkā
117.	"	Bruno Zālīti	Latgales art. p.
118.	"	Arvidu Mūzi	11. Dobeles kājn. p.
119.	"	Vladimiru Konradi- Kondrašovu	10. Aizputes kājn. p.
120.	"	Antonu Makovski	10. Aizputes kājn. p.
121.	"	Benjamiņu Dzirnīeku	7. Siguldas kājn. p.
122.	"	Vilhelmu Blūmu	7. Siguldas kājn. p.

Valsts prezidents K. Ulmanis.

Kaŗa ministrs ģen. J. Balodis.

Valsts prezidenta 260. pavēle armijai un flotei

1939. g. 1. septembrī

Paaugstinu par leitnantiem ar izdienu no šīs dienas Kaŗa skolu beigušos kadetus, līdz ar to iedalot viņus zemāk norādītās kaŗaspēka daļās:

1. Kad. serž.	Pāvīlu Tauriņu	Latgales art. p.
2. Kad. serž.	Herbertu Toni	6. Rīgas kājn. p.
3. Kad. virss.	Haraldu Liepiņu	6. Rīgas kājn. p.
4. Kad. kpr.	Valdi Knoku	Vidzemes art. p.
5. Jūŗas kad.	Aleksandru Siliņu	Zemūdeņu divizionā
6. Kad. serž.	Vili Reinfeldu	Smagās art. p.
7. Kad. virss.	Aleksandru Dzenīti	7. Siguldas kājn. p.

8. Kad. serž.	Ansi Mauriņu	6. Rīgas kājn. p.
9. Kad. kpr.	Oļģertu Smelti	Smagās art. p.
10. "	Mikeli Balodi	12. Bauskas kājn. p.
11. "	Alfredu Popi	Auto-tanku pulkā
12. Kadetu	Jāni Antonu	6. Rīgas kājn. p.
13. Kad. kpr.	Rostislavu Irbi	Aviācijas pulkā
14. Kad. kpr.	Vladimiru Švānu	Aviācijas pulkā
15. Kad. serž.	Jāni Balodi	9. Rēzeknes kājn. p.
16. Kad. kpr.	Laimoni Šīnu	Vidzemes art. p.
17. Kad. kpr.	Teodoru Brāķeri	Aviācijas pulkā
18. Jūras kad.	Klausu Udri	Mīnu divizionā
19. Kad. serž.	Arvidu Sarmu	5. Cēsu kājn. p.
20. Kad. kpr.	Jāni Veipu	Krastu art. p.
21. "	Mārtiņu Bezdelīgu	6. Rīgas kājn. p.
22. "	Kārli Dzeguzi	3. Jelgavas kājn. p.
23. Kadetu	Oskaru Zaļaiskalnu	4. Valmieras kājn. p.
24. Kad. kpr.	Visvaldi Graumani	1. Liepājas kājn. p.
25. "	Konradu Ošānu	Atsevišķā art. d-zionā
26. "	Pēteri Antenu	8. Daugavpils kājn. p.
27. Kadetu	Oskaru Rēķi	11. Dobeles kājn. p.
28. Kad. kpr.	Arturu Krastiņu	Vidzemes art. p.
29. Kad. kpr.	Eduardu Štauveru	8. Daugavpils kājn. p.
30. Kadetu	Aleksandru Konradi- Kondrašovu	Krastu art. p.
31. Jūras kad. kpr.	Austri Ķirsi	Zemūdeņu divizionā
32. Kad. kpr.	Alfredu Liepu	Kurzemes art. p.
33. Kad. kpr.	Stanislavu Strautu	Vidzemes art. p.
34. Kadetu	Arvidu Adēns-Kantu	Kurzemes art. p.
35. Kad. kpr.	Frici Baumani	1. Liepājas kājn. p.
36. "	Pauli Grūbi	Aviācijas pulkā
37. "	Zigfrīdu Garailu	6. Rīgas kājn. p.
38. "	Frici Lasmani	11. Dobeles kājn. p.
39. Kadetu	Nikolaju Šmidebergu	10. Aizputes kājn. p.
40. Kad. kpr.	Rolandu Ozolnieks-Ozolu	4. Valmieras kājn. p.
41. Kadetu	Kārli Dunduru	4. Valmieras kājn. p.
42. "	Ēriku Robežgruntnieku	6. Rīgas kājn. p.
43. "	Jāni Raudiņu	5. Cēsu kājn. p.
44. Kad. kpr.	Jāni Ozoliņu	7. Siguldas kājn. p.
45. "	Leonu Kārkliņu	4. Valmieras kājn. p.
46. "	Albertu Vētru	3. Jelgavas kājn. p.
47. Kadetu	Leonardu Kusiņu	12. Bauskas kājn. p.
48. Kad. kpr.	Sergeju Milgrāvi	Aviācijas pulkā
49. Kadetu	Jāni Auziņu	4. Valmieras kājn. p.
50. Kad. kpr.	Arnoldu Ozolu	4. Valmieras kājn. p.
51. Kadetu	Kārli Ciguzi	5. Cēsu kājn. p.
52. Kad. kpr.	Jāni Pelceru	Sapieru pulkā
53. Kadetu	Visvaldi Reimani	Aviācijas pulkā
54. "	Aleksandru Marcevu	Kurzemes art. p.

55. Kadetu	Olgertu Vinkleru	5. Cēsu kājn. p.
56. Kad. kpr.		
LKOK	Teodoru Gaili	Vidzemes art. p.
57. Kadetu	Arvidu Vītolu	8. Daugavpils kājn. p.
58. "	Nikolaju Austrumu	10. Aizputes kājn. p.
59. "	Otomaru Grunti	Auto-tanku pulkā
60. "	Verneru Līgotu	5. Cēsu kājn. p.
61. "	Teodoru Kuprīti	5. Cēsu kājn. p.
62. "	Arnoldu Veidi	Jātnieku pulkā
63. "	Jāzepu Masulani	3. Jelgavas kājn. p.
64. "	Kārli Nebiju	2. Ventspils kājn. p.
65. "	Arvidu Grundmani	Zemgales art. p.
66. "	Aleksandru Martinsonu	Jātnieku pulkā
67. "	Robertu Epneri	10. Aizputes kājn. p.
68. "	Kārli Gāliņu	1. Liepājas kājn. p.
69. Jūras kad.	Borisu Brechmani	Mīnu divizionā
70. Kad. kpr.	Augustu Ancānu	Bruņoto vilc. p.
71. Kadetu	Edvinu Alksni	Bruņoto vilc. p.
72. "	Jāni Kreņģeli	3. Jelgavas kājn. p.
73. "	Jāni Āboltiņu	3. Jelgavas kājn. p.
74. "	Hariju Lēconi	Zemgales art. p.
75. "	Pēteri Ozolu	Bruņoto vilc. p.
76. "	Jāni Krūku	5. Cēsu kājn. p.
77. "	Arnoldu Rublauski	3. Jelgavas kājn. p.
78. "	Kārli Frickopu	2. Ventspils kājn. p.
79. "	Richardu Šmitu	12. Bauskas kājn. p.
80. "	Antonu Brūderu	8. Daugavpils kājn. p.
81. "	Broni Andersonu	Zemgales art. p.
82. "	Tāļivaldi Kārkliņu	8. Daugavpils kājn. p.
83. "	Nikolaju Puponu	7. Siguldas kājn. p.
84. "	Jāni Bicenu	Latgales art. p.
85. "	Rolandu Leitasu	11. Dobeles kājn. p.
86. Jūras kad.	Lionelu Bērziņu	Zemūdeņu divizionā
87. Kadetu	Jezupu Tjarvi	10. Aizputes kājn. p.
88. Jūras kad.	Konstantinu Veseli	Mīnu divizionā
89. Kadetu	Jāni Lēnmani	8. Daugavpils kājn. p.
90. Kadetu	Kārli Kārkliņu	2. Ventspils kājn. p.
91. Jūras kad.	Aleksandru Alksni	Mīnu divizionā
92. Kadetu	Vladimiru Vendeliņu	10. Aizputes kājn. p.
93. "	Vilhelmu Kinausu	Zemgales art. p.
94. "	Arnoldu Runku	Jātnieku pulkā
95. "	Sergeju Nikitinu	1. Liepājas kājn. p.
96. "	Lukašu Delveru	Jātnieku pulkā
97. "	Osvaidu Krūmiņu	12. Bauskas kājn. p.
98. "	Arvidu Krūmiņu	12. Bauskas kājn. p.
99. "	Pēteri Auškapu	2. Ventspils kājn. p.
100. "	Jāni Bachmani	Latgales art. p.
101. "	Richardu Kļaviņu	1. Liepājas kājn. p.

102.	Kadetu	Vincentu Zelmeni	10. Aizputes kājn. p.
103.	"	Osvaidu Laugali	2. Ventspils kājn. p.
104.	"	Kārli Saukumu	Latgales art. p.
105.	"	Miervaldi Ziedaini	Latgales art. p.
106.	"	Teodoru Bērziņu	1. Liepājas kājn. p.
107.	Jūras kad.	Nikolaju Lapiņu	Zemūdeņu divizionā
108.	Kadetu	Frici Grēberu	2. Ventspils kājn. p.
109.	"	Arturu Plūmi	Latgales art. p.
110.	"	Frici Pētersonu	10. Aizputes kājn. p.
111.	"	Pēteri Jankavu	Jātnieku pulkā
112.	"	Jāni Puriņu	2. Ventspils kājn. p.
113.	"	Kārli Bojāru	Jātnieku pulkā
114.	"	Juri Fridrichsonu	Auto-tanku pulkā
115.	"	Maigoni Pečaku	Jātnieku pulkā
116.	"	Adolfu Šūpulnieku	11. Dobeles kājn. p.
117.	"	Pēteri Ermansoni	10. Aizputes kājn. p.
118.	"	Borisu Kalepu	11. Dobeles kājn. p.
119.	"	Konradu Nagaini	Aviācijas pulkā
120.	"	Leopoldu Gruntu	1. Liepājas kājn. p.
121.	"	Ludvigu Kanču	7. Siguldas kājn. p.
122.	"	Volfredu Fogelu	11. Dobeles kājn. p.
123.	"	Juri Kaulu	1. Liepājas kājn. p.
124.	"	Arseniju Bieziņu	10. Aizputes kājn. p.
125.	"	Juliju Plostiņu	7. Siguldas kājn. p.
126.	"	Georgu Svinni	7. Siguldas kājn. p.
127.	"	Pēteri Vitolu	7. Siguldas kājn. p.
128.	"	Ludvigu Znūtenu	7. Siguldas kājn. p.

2.

Paaugstinu par leitnantiem ar izdienu no šīs dienas Francijas kara jūrskolu beigušos jūras kadetus Leonidu *Stūri* un Kārli *Balodi*, un iedalu Flotes pārvaldē.

Valsts prezidents Kārlis Ulmanis.

Kara ministrs ģenerālis J. Balodis.

Valsts prezidenta 4. pavēle armijai

1940. g. 27. jūlijā

Paaugstinu par leitnantiem ar izdienu no šīs dienas Kara skolu nobeigušos kadetus, līdz ar to iedalot viņus turpmāk norādītās karaspēka daļās:

1. Kad. serž.	Franci Misiņu	Armijas stāba bataljonā
2. Kad. kpr.	Jezupu Arni	Smagās art. p.
3. "	Bruno Liepiņu	Smagās art. p.
4. "	Ernstu Lazdiņu	Zenīrtātilerijas pulkā
5. "	Ernestu Balodi	3. Jelgavas kājn. p.
6. Kad. serž.	Arnoldu Berķi	Smagās art. p.
7. Kad. kpr.	Visvaldi Tēraudu	3. Jelgavas kājn. p.
8. "	Edvilu Cepuri	3. Jelgavas kājn. p.
9. "	Arvidu Grinduli	Armijas stāba bataljonā
10. Kad. serž.	Aleksandru Kļaviņu	Armijas stāba bataljonā
11. Kad. kpr.	Nikolaju Tomasu (Tomasi)	Smagās art. p.
12. Kad. kpr.	Leo Dangu	2. Ventspils kājn. p.
13. Kad. serž.	Albertu Ķezēnu	Kurzemes art. p.
14. Kad. kpr.	Visvaldu Juraidu	Smagās art. p.
15. Kad. serž.	Hugo Līdumu	Zenīrtātilerijas pulkā
16. Kad. kpr.	Teodoru Daugavieti	Smagās art. p.
17. "	Rudolfu Rudevicu	3. Jelgavas kājn. p.
18. "	Eriku Luci	Kurzemes art. p.
19. "	Verneru Ozolu	Smagās art. p.
20. "	Adolfu Zeltiņu	8. Daugavpils kājn. p.
21. "	Pēteri Lasi	Zenīrtātilerijas pulkā
22. "	Valdi Volganski	2. Ventspils kājn. p.
23. "	Jāni Incīti	Vidzemes art. p.
24. "	Žani Andersonu	Kurzemes art. p.
25. "	Ādolfu Birznieku	Kurzemes art. p.
26. "	Aleksandru Vilni	Sapieņu pulkā
27. Kadetu	Jāni Blāzmu	3. Jelgavas kājn. p.
28. Kad. vserž.	Augustu Krūmiņu	Krastu art. p.
29. Kad. vserž.	Edgaru Trautmani	Atsevišķā art. d-zionā
30. Kad. kpr.	Arnoldu Sarķi	Zenīrtātilerijas pulkā
31. Kad. serž.	Teodoru Puriņu	Krastu art. p.
32. Kad. kpr.	Jāni Lūzumu	8. Daugavpils kājn. p.
33. Kad. serž.	Alfredu Dambi	Kurzemes art. p.
34. Kad. kpr.	Konstantīnu Kaulu	4. Valmieras kājn. p.
35. Kadetu	Voldemāru Licīti	10. Aizputes kājn. p.
36. Kad. kpr.	Jāni Celmiņu	Auto-tanku brigādē
37. Kadetu	Raimundu Rigelu	Auto-tanku brigādē

38. Kad. kpr.	Antonu Daugavieti	5. Cēsu kājn. p.
39. Kadetu	Jāni Vanagu	Vidzemes art. p.
40. "	Osvaidu Strautu	Auto-tanku brigādē
41. "	Pēteri Bļodānu	Smagās art. p.
42. "	Voldemāru Veldri	3. Jelgavas kājn. p.
43. "	Longinu Viču	Auto-tanku brigādē
44. "	Rudolfu Viesi	Auto-tanku brigādē
45. "	Kārli Jaunāri	Auto-tanku brigādē
46. "	Robertu Krūmu	Auto-tanku brigādē
47. "	Klimanu Daudišu	Auto-tanku brigādē
48. "	Aleksandru Zāliti	6. Rīgas kājn. p.
49. Kad. kpr.	Vadimu Skurbi	Smagās art. p.
50. Kadetu	Ontonu Trukšānu	Auto-tanku brigādē
51. "	Teodoru Liepu	5. Cēsu kājn. p.
52. "	Kārli Jandaus	Smagās art. p.
53. "	Adolfu Pulksteni	4. Valmieras kājn. p.
54. "	Albertu Ermali	Auto-tanku brigādē
55. "	Andreju Lēnmani	4. Valmieras kājn. p.
56. "	Jāni Radziņu	Krastu art. p.
57. "	Alfredu Rutkastu	4. Valmieras kājn. p.
58. "	Verneru Pelniņu	Auto-tanku brigādē
59. "	Leonu Šņukutu	Auto-tanku brigādē
60. "	Žani Straumi	Krastu art. p.
61. "	Frici Vilni	2. Ventspils kājn. p.
62. "	Augustinu Vijupu	8. Daugavpils kājn. p.
63. "	Kārli Skujiņu	8. Daugavpils kājn. p.
64. "	Irakliju Pūpolu	6. Rīgas kājn. p.
65. "	Georgu Kaņepi	6. Rīgas kājn. p.
66. "	Alfredu Zvaigzni	8. Daugavpils kājn. p.
67. "	Eduardu Rubeni	Smagās art. p.
68. "	Pauli Mazpoli	Auto-tanku brigādē
69. "	Leonidu Reimani	Auto-tanku brigādē
70. "	Kārli Vaivaru	8. Daugavpils kājn. p.
71. "	Jāni Vabuli	5. Cēsu kājn. p.
72. "	Viktoru Martinsonu	Zenitartilerijas pulkā
73. "	Kārli Lazdiņu	8. Daugavpils kājn. p.
74. "	Jāni Ķurbi	Smagās art. p.
75. "	Voldemāru Dumbrāju	6. Rīgas kājn. p.
76. "	Kārli Rangu	3. Jelgavas kājn. p.
77. Kad. kpr.	Vili Grāvīti	3. Jelgavas kājn. p.
78. Kadetu	Albertu Ziemeli	6. Rīgas kājn. p.
79. "	Eduardu Graudu	5. Cēsu kājn. p.
80. "	Nikolaju Rumpi (Rumpe)	6. Rīgas kājn. p.
81. "	Eriku Andersonu	8. Daugavpils kājn. p.
82. "	Vilhelmu Silāru	Sapiežu pulkā
83. "	Kriši Reimani	Sapiežu pulkā.
84. "	Henriku Drukteinu	10. Aizputes kājn. p.
85. "	Arnoldu Cēli	5. Cēsu kājn. p.

86. Kadetu	Augustu Viksni	3. Jelgavas kājn. p.
87. "	Kārli Stangu (Stange)	3. Jelgavas kājn. p.
88. Kad. kpr.	Eduardu Jaunzaru	3. Jelgavas kājn. p.
89. Kadetu	Herbertu Zemgali	Auto-tanku brigādē
90. "	Pēteri Pavāru	3. Jelgavas kājn. p.
91. "	Aleksandru Rabenko	2. Ventspils kājn. p.
92. "	Mārtiņu Kūli	Smagās art. p.
93. "	Olgertu Melbārdi	5. Cēsu kājn. p.
94. "	Jāni Neimani	Zenitartilerijas pulkā
95. "	Pēteri Rožkalnu	2. Ventspils kājn. p.
96. "	Rudolfu Rēpiņu	2. Ventspils kājn. p.
97. "	Andreju Rēvaldu	5. Cēsu kājn. p.
98. "	Kārli Puriņu	3. Jelgavas kājn. p.
99. "	Emili Dimzu	3. Jelgavas kājn. p.
100. "	Albertu Zvejnieku	2. Ventspils kājn. p.
101. "	Leonardu Briedi	Zenitartilerijas pulkā
102. "	Rolandu Skambergu	Sapieņu pulkā
103. "	Robertu Gaigalu	Sapieņu pulkā
104. "	Pēteri Leju (Lejiņš)	Sapieņu pulkā
105. "	Jāni Līdaci	Kurzemes art. p.
106. "	Adolfu Raģi	Sapieņu pulkā

Valsts prezidents Prof. Dr. A. Kirchenšteins.

Kaŗa ministrs ģenerālis R. Dambītis.

15. kursa (nepabeigtais) kadetu saraksts

Šis saraksts nav uzskatāms par pilnīgu. Neviena oficiāla šī kursa kadetu saraksta nav. Saraksts sastādīts pēc trimdā esošo šī kursa 40 kadetu atmiņām.

1. Kad. kpr.	Lapiņš,	10. Kadets	Belājevs, Voldemārs
2. "	Leimanis,	11. "	Plaudiņš, Ansis
3. "	Indrāns, Pēteris	12. Kad. kpr.	Bužs,
4. Kadets	Miķelsons,	13. Kadets	Jaunkalnetis, Valentīns
5. "	Vēveris, Leopolds	14. "	Viļumsons, Aleksandrs
6. "	Sīpolnieks,	15. "	Maltenieks, Otto
7. "	Jurgens, Aleksandrs	16. "	Bērziņš, Alfreds
8. "	Ruicēns, Jorens	17. "	Klingenbergs,
9. "	Miķelāns,	18. "	Atvars,

19. Kadets	Rugājs, Jānis	67. Kadets	Kalvis-Počkēnieks,
20. "	Dzītaris, Jānis	68. "	Rāva,
21. Kad. kpr.	Purviņš,	69. "	Dreifelds, Viktors
22. Kadets	Salnājs,	70. "	Neilands, Kārlis
23. "	Dimza, Indulis	71. "	Neretnieks, Jānis
24. "	Tone, Bruno	72. Kad. kpr.	Goppers, Sergejs
25. "	Vilciņš, Edgars	73. Kadets	Leišups,
26. "	Vēveris, Aleksandrs	74. "	Purenīņš,
27. "	Tēraudiņš,	75. "	Ozoliņš,
28. "	Skrūzmanis,	76. Kad. kpr.	Pinkulis, Visvalds
29. "	Zālītis,	77. Kadets	Pētersons, Jānis
30. Kad. kpr.	Lācis,	78. "	Strautnieks,
31. Kadets	Zēbauers,	79. "	Miezis, Jānis
32. "	Kārkliņš, Oskars	80. "	Pamiljens,
33. "	Grīslis, Jānis	81. "	Ukstiņš,
34. "	Sildedzis,	82. "	Austriņš, Kārlis
35. "	Kaģis,	83. "	Tamanis,
36. "	Ringenbergas,	84. "	Kaktiņš-Lippe,
37. "	Dreimanis,	85. "	Lapsiņš,
38. Kad. kpr.	Prikašs,	86. "	Grantiņš,
39. Kadets	Laiviņš,	87. "	Mucenieks,
40. "	Pilāts, Uldis	88. "	Pūliņš, Jānis
41. "	Rumba,	89. "	Stalbovs, Jānis
42. "	Vilkancis, (Vilkāns)	90. Kad. kpr.	Indāns, Romans
43. "	Reščinskis,	91. Kadets	Rožkalns, Harijs
44. "	Orlovskis-Erglis,	92. "	Dūre-Diure,
45. "	Roze,	93. "	Ratnieks, Jānis
46. "	Liepa,	94. "	Kalve,
47. Kad. kpr.	Apinis, Roberts	45. "	Nitišs,
48. Kadets	Vijups,	96. "	Vērdiņš, Jāzeps
49. "	Larsens,	97. "	Auseklis, Cēzars
50. "	Vilcāns,	98. Kad. kpr.	Dravnieks, Albīns
51. "	Strautiņš,	99. Kadets	Dūcis, Eduards
52. "	Skuja,	100. "	Kļaviņš, Jānis
53. "	Jumiķis,	101. "	Beķeris, Pēteris
54. "	Rijnieks, Konstantīns	102. "	Miķelsons, Nikolajs
55. "	Valdmanis,	103. "	Dukurs,
56. "	Driķītis, Nikolajs	104. "	Dārznieks,
57. "	Kalnājs, Arturs	105. "	Kampars,
58. "	Tukums, Pēteris	106. Kad. kpr.	Immurs, Pēteris
59. "	Gaters, Konstantīns	107. Kadets	Lietapurs, Voldemārs
60. "	Matisens,	108. "	Klētnieks, Bruno
61. "	Cepurītis,	109. "	Piterāns,
62. Kad. kpr.	Koncis, Jānis	110. "	Žaugra, Valentīns
63. Kadets	Gārnis, Ivars	111. "	Klētnieks, Kārlis
64. "	Lazdiņš, Ervīns	112. "	Beķeris, Arvids
65. "	Sanders, Jēkabs	113. "	Vilsons, Fricis
66. Kad. kpr.	Bišs, Jānis	114. Kad. kpr.	Galindoms, Kornelijs

115. Kadets	Springis, Vilhelms	123. Kadets	Baško,
116. "	Ozoliņš, Paulis	124. "	Rozenbergs, Sergejs
117. "	Gulbis, Aleksandrs	125. "	Lāva, Nikolajs
118. "	Viksne, Ernests	126. "	Klints, Laimonis
119. "	Stankevics, Voldemārs	127. "	Kārklīšs, Aleksandrs
120. "	Līgers, Jānis	128. "	Novickis, Vladislavs
121. "	Federovskis, Nikolajs	129. "	Avots,
122. Kad. kpr.	Puķītis, Pēteris	130. "	Veldre, Antons

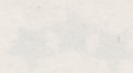

*Kas reizi zem Latvijas karoga stāvējis,
tas uz mūžu, uz dzīvību un nāvi
zvērējis sevi atdot Latvijai*

III DAĻA

Atmiņas par Latvijas Kara skolu

110	...	114	Bello
111	...	115	Rosenbergs, Sergejs
112	...	116	Lava, Nudelis
113	...	117	Klints, Leimotis
114	Stankovics, Valdemars	118	Karstligns, Aleksandrs
115	Ligers, Jānis	119	Novičins, Vladislavs
116	Fulerevskis, Nikolajs	120	Avots
117	Kad. kpr. Puklis, Pēteris	121	Velde, Antons

 III DAĻA

Atmiņas par Latvijas Krievu skolu

1. Liepājas kājnieku pulka karogu goda sardzē vienmēr stāvēja Latvijas KS beigušie virsnieki.

Atmiņas publicējot

Publicējot šo nodaļu, redakcija pūlējās iegūt zīmīgākās un vēsturiski nozīmīgākās atmiņas no KS beigušiem virsniekiem. Šis darbs sagādāja lielas grūtības, jo KS beigušo virsnieku skaits grāmatas sastādīšanas laikā brīvajos rietumos (kam arī vienīgi atmiņas bija iespēja sniegt) ir tikai daži desmiti. No tiem arī ne visi redakcijai bija zināmi un ne visi atsaucās uz tās lūgumu iesūtīt redakcijai savas atmiņas. Tāpēc redakcija izšķīrās grāmatā ievietot arī kādreiz jau publicētos rakstus.

Par Latvijas KS ir parādījušies vairāki raksti daudzās citās trimdas publikācijās. Par savu dienesta laiku KS pat atsevišķu romānu ir uzrakstījis ltn. Pauls Kovaļevskis (Pāvils Klāns) — KADET, UGUNI! (Grāmatu Draugs, 1975. g.), un atsevišķu nodaļu KS ir veltījis majors Vilis Hazners savā atmiņu grāmatā VARMĀCĪBAS TORŅI (Vaidava, 1977. g.).

Visas agrākās publikācijas šajā grāmatā nebija iespējams uzņemt, kāpēc redakcija izvēlējās vienīgi zīmīgākās. No tām plašākā daļa ir veltīta kājnieku nodaļai, bet tas ir arī attaisnojams, jo kājnieki vēl šodien ir „kaujas lauka karaļi”.

Saprotams, ka liels trūkums ir KS priekšnieku un daudzo audzinātāju atmiņas. Bet tie visi ar maz izņēmumiem ir jau pievienojušies Aizsaules cīnītāju pulkiem.

Redakcija pateicas visiem kollēgām, kas pie šīs nodaļas tapšanas ir pielikuši savu roku.

*Pirms dzimtenei brīvību dēli spēj pirkt,
būs karogam varoņu asinīs mirkt*

KADETA JĀNIS NIKĀNS PIRMA ROTĀ

(4. Valmieras kājnieku pulka devīze)

KARA SKOLĀSKAUJĀS, KA TOS

KAPTEINIS JĀNIS NIKĀNS

VARSĀMEKLET SAVĀS ATMIŅAS

1. Pulcēšanās un pirmās kaujas krūtības

Lai ierastos Kara skolā, uzaicināts karotam Jānis Nikāns nebija īsti jāceļo: viņš jau Liepājā bija brīvprātīgi iestājies Indoniju-Sagrieši rotā un tā pārformēšanās atpūlēt strādās Rīgā. Citam Kadeti-šūvien bija jāierodas no Rīgas uzvietoties vienbārn un no Indonij-šūviem. Tāpat 1919. g. oktobra sākumā varēja sākotnēji ierīkot pirmo un vēlāk arī otru rotu. Nikāns lika lodāms pirmā rotā, un pēc augstas pirmā vada pirmā grupā. Viņa vada komandieris bija viņš. Sabors, pirmo rotu komandieris kpt. Babris, bet otro kpt. Čanov; skolas priekšnieks bija kpt. Klinsons.

Drīz iznācēja kaujas, bet atsevišķa forma ierpa nebija. Iekārtas palika tajās drēbēs, kas bija uzņemtas vienbārn. N. savu iekārtu rotā uzņēma, bet viņam bija jāpārvērtas uz Rudzītes, kur tas sevišķi jāpārveidoja, lai būtu pilnā. Apus atzīmējam, pēc aprīļa Landesvāra apvērsuma Pilsētas bataljons ieradās gūstā, uniformu atņēma un pašu pus militāro drēbēs iestājās uz Liepājas kara cietumu, kur jau bija uzņemti pilv. Apinis. Nikānu drīz atzīmēja, bet Apini atzīmēja Rūmniekam Gokšēns (vēlāk Zeltiņš). Arī Liepājas laiki ir atzīmēti piedaloties kaujās, kas tām nav tieši sakars ar Kara skolu.

9. oktobrī pirmā rotā pa koka tiltu un tīkšus šķērsoja uzāja pirmās uzbrūkošiem bormontiešiem. Pēc Ziemeļu kaimiņiem pirmās vada ievērojās pa labi no šūviem, ievērojās kādā un novietojās pa labi, apņemoties kāpu pārgājis un beidz. Parādījās kaimiņnieka šūviens. To vada gan apšandija, bet tā atzīmēja un drīz vada saka, kas ievērojams grāmatas, kas atzīmējums atzīmēja. Pa krūšī bija šūviens ar izņemtoju un šūvienu uguns. Vada frontā saka šūviens atzīmēja, un kādēis N. ievērojās galēja pārgājis beidz. Viņš atzīmēja vada pašā kreisajā flankā, netālu no šūviem. Pēc dienas gūstas viņš saka kaimiņnieka vada labi beidz. Bet kļuva tumšs un beidz saka atzīmēja. Pēc kādēis saka N. atzīmēja šūviens ar beidz pārgājis, un šūviens atzīmēja. Tāko vēl pārgājis, lai noskaidrotu šūviens, un viņu atzīmēja šūvienu uguni un šūviens otru šūvi, kas atzīmēja šūviens maļi un pārgājis viņi pārgājis.

Par Latvijas PSR literatūras darbu
darbības programmu 1977. gada
1. ceturksnī

Atmiņas publicējot

Publicējot šo nodalījumu, redakcija pilnībā atbalsta un veicinās tālāko nodalījuma darbību, lai nodrošinātu Latvijas literatūras darbu saglabāšanu un tālāku izpēti. Šis darbs ir nepieciešams, lai nodrošinātu Latvijas literatūras darbu saglabāšanu un tālāku izpēti. Šis darbs ir nepieciešams, lai nodrošinātu Latvijas literatūras darbu saglabāšanu un tālāku izpēti.

Par Latvijas PSR literatūras darbu - teksti, raksti, dzejoļi, citās trimdās publicējot. Par šo nodalījumu ir iznācis romāns "KADĒT, UGUNĒ, MĪLAMĀ, TĒVĒ" un atsevišķu nodalījumu KS ir veidojis "KĀJNIEKU NODALĪJUMS VARMĀCĪBAS TORŅI" (Valdība, 1977. g.).

Viens no šīs publicēšanas darba galvenajiem uzdevumiem ir nodrošināt šīs publicēšanas darba veikšanu. No šīs publicēšanas darba ir veidojis "KĀJNIEKU NODALĪJUMS VARMĀCĪBAS TORŅI" (Valdība, 1977. g.).

Šis nodalījums ir veidojis "KĀJNIEKU NODALĪJUMS VARMĀCĪBAS TORŅI" (Valdība, 1977. g.).

Redakcija ir veidojis "KĀJNIEKU NODALĪJUMS VARMĀCĪBAS TORŅI" (Valdība, 1977. g.).

Šis nodalījums ir veidojis "KĀJNIEKU NODALĪJUMS VARMĀCĪBAS TORŅI" (Valdība, 1977. g.).

Šis nodalījums ir veidojis "KĀJNIEKU NODALĪJUMS VARMĀCĪBAS TORŅI" (Valdība, 1977. g.).

Šis nodalījums ir veidojis "KĀJNIEKU NODALĪJUMS VARMĀCĪBAS TORŅI" (Valdība, 1977. g.).

Šis nodalījums ir veidojis "KĀJNIEKU NODALĪJUMS VARMĀCĪBAS TORŅI" (Valdība, 1977. g.).

Šis nodalījums ir veidojis "KĀJNIEKU NODALĪJUMS VARMĀCĪBAS TORŅI" (Valdība, 1977. g.).

Šis nodalījums ir veidojis "KĀJNIEKU NODALĪJUMS VARMĀCĪBAS TORŅI" (Valdība, 1977. g.).

Šis nodalījums ir veidojis "KĀJNIEKU NODALĪJUMS VARMĀCĪBAS TORŅI" (Valdība, 1977. g.).

Šis nodalījums ir veidojis "KĀJNIEKU NODALĪJUMS VARMĀCĪBAS TORŅI" (Valdība, 1977. g.).

Šis nodalījums ir veidojis "KĀJNIEKU NODALĪJUMS VARMĀCĪBAS TORŅI" (Valdība, 1977. g.).

KADETA JĀNA NIKĀNA PERSONĪGIE PIEDZĪVOJUMI
KAĶA SKOLAS KAUJĀS, KĀ TOS
KAPTEINIS JĀNIS NIKĀNS
VAR SAMEKLĒT SAVĀS ATMIŅĀS

I Pulcēšanās un pirmās kaujas kristības

Lai ierastos KaĶa skolā, nākošam kadetam Jānim Nikānam nebija tālu jāceļo: viņš jau Liepājā bija brīvprātīgi iestājies InĶenieru-Sapieŗu rotā un tā pārformēšanās stāvokli atradās Rīgā. Citiem kandidātiem bija jāierodas no tālāk novietotām vienībām un no frontes. Tikai 1919. g. oktōŗa sākumā varēja sakomplektēt pirmo un vēlāk arī otru rotu. Nikāns tika iedalīts pirmā rotā, un pēc auguma pirmā vada pirmā grupā. Viņa vada komandieris bija vltņ. Sniķers; pirmo rotu komandēja kpt. Bebris, bet otro kpt. Caune; skolas priekšnieks bija kpt. Klinsons.

Drīz izsniedza šautenes, bet atsevišķa formas tērpa nebija. Ikkatrs palika tajās drēbēs, kādās bija ieradies no agrākās vienības. N. savu InĶenieru rotā izsniegto uniformu pazaudēja, kad viņu Rudbārŗos, kur tas sevišķā uzdevumā bija piekomandēts plkv. Apiņa bataljonam, pēc aprīļa Landesvēra apvērsuma Pfeffera bataljons saņēma gūstā, uniformu atņēma un paŗu pus militārās drēbēs aizsūtīja uz Liepājas kaŗa cietumu, kur jau priekŗā atradās plkv. Apinis. Nikānu drīz atlaida, bet Apini atbrīvoja ritmeistars Goldfelds (vēlāk Zeltiņš). Arī Liepājas laiki ir raibiem piedzīvojumiem bagāti, bet tiem nav tieŗa sakara ar Kaŗa skolu.

9. oktōŗi pirmā rota pa koka tiltu un Bauskas Ŷoseju izgāja pretim uzbrūkoŗiem bermontieŗiem. Pie Ziepnieku kalna pirmais vads novirzījās pa labi no Ŷosejas, izvērsās ķēdē un novietojās pozīcijā, izmantojot kāpu paugurus un bedres. Parādījās ienaidnieka lidmaŗina. To vads gan apŗaudīja, bet tā aizlidoja un drīz vadu sāka klāt lielgabalu granātas, kas zaudējumus nenodarīja. Pa kreisi bija dzirdama arī loŗmetēju un Ŷauteņu uguns. Vada frontē nekas sevišķs nenotika, un kadets N. mierīgi gulēja pielāgotā bedrē. Viņš atradās vada pašā kreisajā flankā, netālu no Ŷosejas. Pie dienas gaismas viņš savus kaimiņus varēja labi redzēt. Bet kļuva tumŗs un redzes sakari pārtrūka. Pēc kāda laika N. mēģināja sazināties ar balss palīdzību, bet neviens neatbildēja. Tikko viņš piecēlās, lai noskaidrotu stāvokli, uz viņu atklāja Ŷauteņu uguni no mājas otrā stāva, kas atradās Ŷosejas malā un puspakreisi viņam priekŗā.

Tā nu nemaz nebija patīkama situācija un sajūta. Tumsas dēļ šāvēju tēmēšana vāja, lodes trāpīja smiltis, un tikai smiltis trāpīja kadetu. Lai glābtos no lodēm, viņš pieskrēja pie augsta dēļu žoga, kas mājai apkārt. Uguns aplusa, un kadets gar žogu mēģināja nokļūt uz šosejas, bet gar šoseju izvilks dzelozstieplu žogs. Lai tiktu tam pāri, viņš sāka lauzt žoga mietus, pa laikam izsaucoties: „Vai te ir kadeti?” Pēc kāda laika no mājas iznāca kādi pieci bermontieši ar šautenēm un bruņu cepurēs. Kadets tos vēroja no žoga ēnas un nezināja, ko iesākt, būdams viens pret pieciem. Tad piepeši bermontieši izšāva baltu raķeti un aizskrēja pa šoseju Bauskas virzienā.

Beidzot kadets N. nokļuva uz šosejas un, ejot Rīgas virzienā, drīz sastapa otrās rotas vltņ. Leiti ar viņa vadu. Pastāstījis tikko notikušo, kadets tika uzaicināts iet tiem līdz un parādīt māju, kuŗu bermontieši tikko atstājuši. Uz to N. atbildēja, ka māja ir pirmā lielākā divstāvu ēka šosejas labajā pusē, bet viņš nu ir noklīdis no savas vienības un grib to atrast. Virsleitnants tam piekrita, un kadets N. drīz atrada savu vadu un rotu. Vēlāk noskaidrojās, ka minētajā mājā atrasts vācu ložmetējs un daudz municijas. Aprakstītā sastapšanās ar bermontiešiem izrādījās pēdējā Pārdaugavas aizstāvēšanā. Arī citās vietās fronte aplusa, un mūsu vienības uzsāka atiešanu, lai turētu Daugavas labo krastu. Pie koka tilta skolai nācās uzkavēties, lai savāktos un tad kopēji pārsoļotu tiltam un atgrieztos savās telpās.

II Daugavas apsargāšana

Atpūta skolai nebija ilga. Drīz vien tā tika nozīmēta Daugavas apsargāšanai un ieņēma tās labo krastu no dzelzs tiltiem līdz eksporta ostai. Pirmās rotas pirmais vads apsargāja frontes daļu tieši lejpus dzelzs tiltam, izliekot dubultposteņus gar piekrasti, un atlikušā vada daļa novietojās kādas ēkas pagrabā. Frontē paretam notika pašaudīšanās, bet citādi viss bija mierīgi. Viegli ievainoja kadetu Andersonu, kad tas, ejot uz savu posteni, bija pārskrējis kādu ienaidnieka ugunij atklātu ielu. Kadets N. no ienaidnieka lodes izvairījās diezgan neparastā kārtā. Viņš, no ierakuma novērojot pretējo krastu, piepeši sajuta vajadzību apskatīt ierakuma priekšējo sienu un nolieca galvu. Tieši šajā momentā ienaidnieka lode iebūvēja ierakuma aizmugurē, vietā, kur nupat bija atradusies N. galva. Novērošanas punktu vajadzēja mainīt.

Novembra sākumā, kad notika pirmie izlūku gājieni pāri Daugavai, kadets N. kopā ar kadetu Namnieku atradās postenī lejpus dzelzs tiltam. Kad ienaidnieks izlūkus bija atklājis, iesākās nikna artilērijas uguns pret mūsu krastu un turpinājās neciešami ilgi; kad, N. atrada patvērumu kādā krasta izrakumā, aizsalušā ūdens malā. Beidzot

artilērijas uguns aplūsa, un N. sāka rāpties ārā no bedres un augstāk krastā, kad viņš piepeši ieraudzīja kadetu Namnieku, kas ar izstieptu durklotu šauteni skrien viņa virzienā, un uzsauca: „Ei, Namniek, kur tu skriesi?” Tas laikā paspēja apstāties un paskaidroja: viņš N. noturējis par bermontieti, kas jau lien no Daugavas.

Kādā citā naktī kadets Nikāns, stāvot uz posteņa, dzird viņam vēl no Liepājas laikiem labi pazīstamu meldiju. Klusā novembra naktī viņš spēj pat saklausīt vārdus: „Nimm den letzten Abschieds Kuss . . .” Kurzemē vienmēr, kad kāda vācu vienība aizgāja no kādas vietas, tā neiztrūkstoši dziedāja šo dziesmu. Nomainīts, kadets N. ziņo vada komandierim: „Vācu vienības aiziet no Pārdaugavas.” Par kadeta N. paskaidrojumu vadā bija liela uzjautrināšanās; bet vada komandieris to tomēr ziņoja tālāk un vēlāk, pārejot Daugavu, tur ienaidnieka pretošanos nesastapām.

III Atkal pāri Daugavai

Koka tilta „klape”, kas atējot tika pacelta, un uz kuņas naktīs atradās mūsu posteņi, tagad tika nolaista un Kaŗa skola to uzmanīgi pārsoļoja. Pārdaugavā bija redzami kritušie — mūsu izlūki un arī bermontieši. Iedzīvotāji mūs apsveica ar lielu sajūsmu. Ejot tālāk pa Jelgavas šoseju, tālumā vēl bija dzirdama reta šauteņu un ložmetēju uguns. Kadets Nikāns, soļojot priekšējā patruļā gar šosejas labo grāvi, saņēma nomaldījušos ienaidnieka lodi, kas vāji sīkdama atsitās pret pār plecu pārņemto telteni un bezspēcīgi nokrita pie tā kājām. To viņš pacēla un aplūkoja ar lielu interesi; rādīja arī vada komandierim un vēl ilgi uzglabāja kā piemiņu no kaŗa. Tā gan bija stipri izkususi, svina pildījums izgaisis, bet citādi maz deformēta. (Vielleicht „der letzte Abschiedskuss.”)

IV Pie Vareļiem un Jelgavā

18. novembrī pirmā vada uzdevums bija no paaugstinātas pozīcijas priedēm apaugušā uzkalnā ar uguni atbalstīt otrā vada uzbrukumu Vareļiem un Katriņmuižai. Mēs to varējām tikai ar šautenēm, bet pretī saņēmām artilērijas granātas, kas notrieca vienu otru priedi un lika birt notrauktajiem skuju zariem uz mums, bet nevienu netrāpīja ne artilērija, ne ložmetēji. Pēcpusdienā mēs novērojām divas ienaidnieka ķēdes, kas iznāca no Katriņmuižas un virzījās pret otro vadu. Šo novērojumu paziņot skolas komandierim bija uzdots kadetam Nikānam. Viņa ceļš uz Kaŗa skolas komandpunktu veda pār atklātu lauku, kas, liekas, bija ienaidniekam pārredzams, jo pret N. tūdaļ tika atklāta mīnmetēju uguns. Granātas krita visapkārt un eksplodēja, bet tas neievainots izpildīja savu uzdevumu.

Atgriezies vadā, viņš atrada stāvokli nemainītu. Vads turpināja apšaudīt Katriņmuižu un pa retam saņēma kādu artilērijas granātu. Tā pienāca vakars un tumsa. No labā spārna sāka pienākt baumas, ka pretinieka pretuzbrukums šosejas rajonā guvis panākumus un piektais pulks it kā esot atgājis. Jau tumsā kadeti N. un Ozols tiek nozīmēti postenī meža malā, pāris simt soļus vada novietojuma priekšā, ar solījumu tos nomainīt pēc divām stundām.

Nakts bija auksta un klusa; arī frontes virzienā vairs nekas nebija dzirdams. Sāka aust gaisma, bet no maiņas ne vēsts. Kadets Ozols beidzot aizgāja uz vada novietojumu raudzīt, kas noticis, un atgriezās apmulsis: tur vairs neviena neesot. Par to pārliecinās abi kadeti, atrodot tikai tukšu cepli, kurā vads bija novietojies, un izdzisušu ugunsgrābi. Nākošais, ko tie var darīt: iet uz skolas komandpunktu. Ceļā tie sastapa plkv. Apini, kas Nikānu pazina no Kurzemes. Informēts par apstākļiem, tas automašīnā aizbrauca frontes virzienā, bet kadeti arī skolas komandpunktā nevienu neatrada un nolēma doties uz agrāko skolas novietojumu, orientējoties pēc kartes, kas laimīgā kārtā Nikānam bija līdz. Ejot pa meža ceļu, tie nonāca pie mežsarga mājas, kur tikko izslauktas govīs. Tā kā kadeti nebija ēduši kopš iepriekšējās dienas pusdienām, tos pacienāja ar sviestmaizēm un siltu pienu. Mežsargs no atbildības atsakās, un kadeti ar svaigiem spēkiem grib doties tālāk, bet, izejot no mežsarga mājas, tiem pretim nāk vesela kolonna: vltņ. Sniķers ar visu vadu. Pārsteigums ir abpusējs. Izrādās, ka vltņ. Sniķers arī ir ceļā uz agrāko skolas novietojumu; bet viņš izvēlējis lielāku ceļu un lielāku likumu un tāpēc abi kadeti tam aizsteigušies priekšā. Stāsts par satikšanos ar plkv. Apini izklaidē arī aizdomas, it kā abi kadeti posteni būtu atstājuši agrāk par vadu. Noskaidrojās, ka kadets Lūmanis, izsūtīts tos noņemt no posteņa, nav varējis viņus tumsā atrast.

Jelgavu Kara skola sasniedza bez tālākām sadursmēm. Tur dega pils, Pēterā ģimnazija, Reālskola, ko savā laika bija apmeklējis kadets Nikāns, un citas ēkas. Ugunsgrēki bija jau pie beigām, jo bermontieši atējot ēkas aizdedzinājuši un nav ļāvuši dzēst. Slimnīcā atradās arī septiņi smagāk ievainotie kadeti, ko bermontieši bija evakuējuši un pārsējuši.

Pirmās rotas pirmais vads novietojās aizbēgušā Bermonta stāba telpās. Tur bija lielas istabas ar tukšiem grāmatu skapjiem. Kadets Nikāns, tos revidējot, kādā atvilktnē atrada savīstītu papīru. Apskatot, tā izrādījās karte, un tuvāk papētījot, tur bija redzamas līnijas un apli ap apdzīvotām vietām ar pakāpeniski atējošiem tuvāko dienu datumiem, kas, griežoties ap Jaunjelgavu kā ap asi, tuvojās Lietuvai. Nepārprotami, tur bija attēlots ienaidnieka tuvākās nākotnes kara plāns. Kadets Nikāns to nekavējoties nodeva vada komandierim vltņ. Sniķerim un pēdējais to virzīja tālāk. Vēlāk kara

vēsturē mēs lasījām par mūsu uzbrukuma smaguma pārvešanu uz Jaunjelgavu, kas izrādījās stipri nocietināta un aizstāvēta, un tika ieņemta smagās cīņās. Bet kad tā bija kritusi, ienaidnieka plāns un aizstāvēšanās fronte sabruka. Kurzeme un Zemgale kļuva brīvas.

Jelgavā izbeidzās Kara skolas kara gājiens, tā atgriezās savās telpās Rīgā un 1919. g. 1. decembrī sākās rēgulārās nākamo virsnieku apmācības.

*

Herberts Cauce

KĀ KADETS P-CHS IZGLĀBĀS NO CAURKRIŠANAS EKSĀMENĀ?

Lai gan notikums, par kuŗu rakstu, jau noticis vairāk kā 50 gadus atpakaļ, taču tas palicis man ļoti spilgtā atmiņā. Visu notikuma dalībnieku sejas, viņu uzstāšanās, izturēšanās man palikušas dzīvā atmiņā. Lūdzu tomēr piedošanu, ja kāds apstāklis vairs man nesakritis ar patiesību — taču galvenos vilcienos tam jāsakān. Domāju, ka šis neikdienišķais notikums būs palicis ikvienam no Kara skolas pirmā miera laika (1920./1922. g.) izlaiduma kadetiem labā atmiņā.

Drāma ar laimīgām beigām norisinājās Kara skolas viesu istabā. Tā bija pirmā stāvā, pirmā istaba pa kreisi no ieejas. Tā bija pārvērsta par eksāmenu istabu, ar vienā galā piekārtām melnām tāfelēm un pilna ar skolas soliem. Eksāmens — „Artilerija”, — kājnieku nodaļai. Eksāminātori: pltn. Andersons un inž. Neimanis. Eksāmena atbildētāji: kad. P-chs un kad. kapr. K-is.

Eksāmenam pilnā gaitā ejot un pa lielākai daļai vairumam kadetu sastaptam ar grumbotu pieri un neslēptām bažām — notikās tā, ka pltn. Andersona vērīgā acs bija noķērusi kad. P-chu, tā sākot, uz līdzenas vietas: rokās tam „špikers”, tas ir neatļauts palīglīdzeklis, uzskatāms kā krāpšana un sodāms . . . Ar to vēl nemazākais tracis nesacēlās. Tikai baigs klusums pārklāja klasi. Varbūt kāda citā eksāminatora nē, bet pltn. A. acīs tas bija nākošā virsnieka necienīgs paņēmiens un pārkāpums zem katras kritikas. Viņš bieži savās lekcijās ietilpināja pārrunas par virsnieku stāju un uzvešanos;

tai vajadzēja būt, apmēram, tik cēlai un staltai, kā dejojot mazurku skolas viesu vakaros. Reiz pat izteicās, ka viņš nesniegs roku kuņģam katram beigušam, ja tas neizskatīsies pēc virsnieka. Un nu taisni viņam iznāca noķert kad. P-chu pie blēdībām. Viņš pat ne vārda nepateica, tikai nicīgi noskatījās uz šo kadeta tērpā gērbto cilvēciņu kā uz kādu retumu — un tad to stāvus iedzina grīdā . . . Ar to tad kad. P-cha karjērai bija izlemtas beigas. Taču glābējs liktenis izdardījās citādāki . . .

Notikuma brīdī pltn. A. bija saistīts pie kāda cita kadeta pārbaudes un pie citas tāfeles. Tur bija 6 tāfeles, un pie katras stāvēja kadets, sagatavojot atbildes programmas jautājumiem un ar ļoti nopietnu seju un vēlēšanos, kaut jau viss būtu aiz deviņiem kalniem. Tiekot pāri tai „Artilerijai” — kājnieks varēs vēl ilgi dzīvot . . .!

Kadets P-chs videja auguma, ar iezīmīgu frizūru (kā toreiz teica, kā ezim), gaišiem matiem un iegarenu seju — pa to laiku tik blisināja ar acīm un klusēja, padodamies likteņa gaitai: kas būs — būs! bet tas gan nu noteikti — vai nu Trīne mirs vai pirts nodegs! Liktenis savu gaitu risināja pamazām tālāk nākošā ainā. Kāmēr pltn. A. turpināja izjautāt savu iesākto pārbaudāmo kadetu — pa to laiku pie kad. P-chs pienāca inž. Neimanis un pārbaudīja kad. P-chs zināšanas. Kad. P-chs, iemācījies no sava „špikera” (neteiktdams ne vārda par „špikera” esamību), pateica tās labākās atbildes, parādīja I šķiras kadeta iespaidu un tā saņēma uz eksāmenu atziņu lapas I šķiras atzīmi, vienpadsmit. Kadets P-chs aizgāja no tāfeles un viņam šķita, ka ne Trīne mirs, ne pirts degs . . .

Kad. P-chs vietā izsauca un pie tāfeles nostājās kad. kapr. K-is. Un tavu liktenīgu sagādīšanos: arī viņš bija vidēja auguma ar iegarenu seju, bet tas galvenais — arī gaišiem eziša matiem!

Pie tāfeles ar „špikeru” bija notikusi ļoti līdzīga izskata kadetu izmaiņa. Šo pārmaiņu pltn. A., aizņemts savā darbā, nebija spējis pamanīt. Pltn. A., atlaidis jau pārbaudīto kadetu, devās pie tāfeles ar „špikeru” un redzēja tur „blēdīgo špikeri” . . . Viņš nu bez želasības „ņēma priekšā” tādu „špikerotāju” un uzbrukumi kad. kapr. K-im bija tik nikni, — tā sakot, lai to bez sāls apēstu. Kad. kapr. K-is bija taisīts no sevišķi cieta koka, un ne velti viņš bija I šķiras kadets. Viņš ar savām labām zināšanām turējās pretim stingri, dodot uz uzstādītiem jautājumiem noteikti pareizas atbildes, un tas vēl vairāk saniknoja pltn. A. Lai arī ko K-is atbildēja, — nekas nebija labi . . . Mēs, pārējie kadeti, solos noraudzījamies šinī divkaujā ar saspīlētu ziņkāri. Pulkvedis nikns bez gala. Kadets kapr. K-is cienīgi saņem un panes neparasto „godu” — pulkveža neatlaidīgo uzstāšanos. Mums, skatītājiem, jau sāka aust gaisma, ka tur droši vien notiek pārpratums. Pulkvedis nepieminēja to, ka viņš nav aizmirsis „špikernieku”, — viņam riebās tādu vārdu

izteikt. Beigu beigās paziņoja, ka viņš ieliek kad.-kapr. K-im atzīmi 2! Pēc pulkveža domām noķertais ar „špikeru” nav pelnījis vairāk par vienu.

Tad sākās otrais cēliens. Kamēr kad. P-chs klusi smaidīja ar citiem kadetiem un neko vairāk nevēlējās, ka tikai lai visam uzaug zāle pāri un visi gali lai pazūd ūdenī — tikmēr kad. kapr. K-is noraizējies, drūmās domās staigāja pa koridoru, nevarēja izprast, kāpēc ielikta tik zema atzīme? Tas izskatījās vairāk pēc soda, nekā pēc taisnīgas atbilžu novērtēšanas. Atzīme 2 dērdzās un sāpināja I šķiras kadeta dvēseli. Atceros, ka mēs — visi kā viens — aplipam ap viņu un ieteicam pieteikties pie mācību daļas priekšnieka pltn. Tidemaņa ar ziņojumu un lūgumu noskaidrot, kāpēc viņa atbildes novērtētas tik zemu un to, ka „špikers” uziets pie kad. P-cha, bet ne pie viņa. Pltn. Tidemanis ieskatījās skolas kopējā, lielajā atzīmju grāmatā, paņēma to un devās pie pltn. Andersona. Viņš ļoti, ļoti saudzīgā, miermīlīgā balsī uzrunāja: „Pulkveža kungs, Jūs kad.-kapr. K. esāt ielikuši atzīmi 2. Viņš ir I šķiras kadets, un viņa zināšanas viscaur ir labas.” „Kā!” — sprāga atbilde spēcīgā detonācijā. „Tādam kadetam ar „špikeru” es vairāk par vienu nelieku.” „Atvainojiet pulkveža kungs, tas nebija kad. kapr. K., pie kuŗa atradāt „špikeri”, bet kad. P-chs.” Nezinu, ko atbildējis uz to pltn. A., bet viņš izlabojis kad. kapr. K. atzīmi divi uz vienpadsmit.

Kad. kapr. K. lieta nokārtojās ar atzīmi 11, kaut gan pie tik barga un grūta eksāmena varēja gadīties atzīme mazāka par 11. Kas attiecās uz kad. P-chu, tad viņš bija dabūjis vienu 11 un vienu 2 atzīmi, — no abām atzīmēm izrēķināja videjo, apmierinošo atzīmi 7 un tā kad. P-chs bija izturējis eksāmenus. Nejaukā pārskatīšanās bija samierinājusi arī pltn. A. Visi bija apmierināti, bet visvairāk kad. P-chs. To, kam laime stāv klāt, pats pltn. A. nevar samalt miltos . . .

*

MANAS ATMIŅAS PAR KAĶA SKOLAS
6. IZLAIDUMA GAITĀM
NO 1924. G. 1. OKTŌBĶA
LĪDZ 1927. GADA 1. SEPTEMBRIM

1924. gada jūnijā beidzu Cēsu Bērzaines valsts vidusskolu Cēsis un biju nolēmis apmeklēt Kaķa skolu, lai kļūtu par virsnieku.

Varbūt šo domu manī bija radījuši jau Pirmā pasaules kaķa laika iespaidi, kad Priekuļu pagasta Inkuļos, kur tanī laikā dzīvoju, vairākkārt tika novietoti toreizējās krievu armijas kaķavīri. Ar dažiem no viņiem arī sadraudzējos, un kāds man deva arī savu skaisto melno ķēvi pajāt. Tā pirmo reizi biju mugurā apseglotam zirgam. Ap 1916./1917. gadu Inkuļos bija novietoti arī Latviešu strēlnieku — 4. Vidzemes pulka kaķavīri. Varbūt doma kļūt par virsnieku bija radusies arī vēlāk, valsts pirmos neatkarības gados. Tad katru vasaru Inkuļu mājām cauri gāja daudzi jaunās Latvijas armijas virsnieki ar planšetēm, izdaridami kādu maršruta uzņēmumu un kādu reizi arī mani iztaujādami. Tikai vēlākos gados uzzināju, ka tie bijuši virsnieku kursu dalībnieki, kuŗos ik gadus uz vienu gadu tika nozīmēti virsnieki, kas nebija beiguši Kaķa skolas miera laika kursu, bet dienesta pakāpes ieguvuši pēc saīsinātā kaķa laika kursa vai paaugstināti par kaujas nopelniem.

Ap skolas beigšanas laiku laikrakstos parādījās norādījums, ka Kaķa skolā uzņems jaunus audzēkņus un ka reflektantiem līdz ar lūgumu jāiesniedz vidusskolas beigšanas un dzimšanas apliecība. Lūgumu līdz ar norādītām apliecībām nosūtīju noteiktā termiņā un ar nepacietību gaidīju atbildi. Kā šodien atceros, kad augusta mēnesī, strādājot pie kuļammašīnas, saņēmu no pagasta ziņneša Kaķa skolas vēstuli. To atvēris, ar iepriecinājumu lasīju, ka mani dokumenti skolā saņemti un atzīti par pietiekošiem, lai uzņemtu skolā bez pārbaudījumiem, izņemot varbūtēju konkursa pārbaudījumu matēmatikā, fizikā, ķīmijā, vai kādā citā priekšmetā. Rakstā bija arī norādīts datums, kad jāierodas skolā uz veselības un konkursa pārbaudījumiem.

Noteiktā datumā, septembrā mēnesī, ierados Krišjāņa Barona ielā Nr. 99 uz veselības pārbaudi. Vairāki kaķa ārsti siki pārbaudīja katra kandidāta veselību un ja kādam bija kaut kas aizdomīgs, lika nogulties uz galda un tad vēl to īpaši pārbaudīja. Nelaimīgā kārtā starp tiem biju arī es, bet beigās izrādījās, kā esmu pārbaudījumu izturējis un atzīts par derīgu dienestam Kaķa skolā.

Vairs labi neatceros, bet domāju, kā konkursa pārbaudījums kādos matemātikas uzdevumos notika nākošā dienā. Tikām izvietoti skolas aktu zālē noliktos solos katrā pa vienam, lai viens otru nevarētu traucēt resp. „špikot”. Vakarā pēc konkursa pārbaudījuma bija jāsapulcējas skolā uz rezultātu paziņošanu. 1924. gadā uzņēma kadetus kandidātus kājnieku un artilērijas nodaļās. Konkursa pārbaudījuma rezultāti bija sargrupēti pēc atzīmju vecākuma un kad kāda vārdu izsauca, tad tam bija jāpasaka, vai vēlas apmeklēt kājnieku, vai artilērijas nodaļu. Artilērijas nodaļā uzņemamo kadetu kandidātu skaits piepildījās pirmais, un kad piepildījās arī kājnieku nodaļā uzņemamo skaits, tad atlikušiem atlika tikai ceļš atpakaļ uz tēva sētu. Kājnieku nodaļā 1924. gada rudenī uzņēma 54 un artilērijas nodaļā ap 35 kadetus kandidātus.

Neatceros vairs, vai skolā uzņemtie vēl tika uz dažām dienām atlaisti uz mājām, jeb vai 1. oktobris, kad bija jāuzsāk skolā mācības, jau bija klāt pie durvīm un uz māju braukšana vairs neiznāca.

Visi uzņemtie bijām privātās drēbēs un pa lielākai daļai vidusskolas beiguši jūnijā, tikai viens kājnieku nodaļā uzņemtais bija dižkareivja pakāpē. Tas bija Ž. Šteinbergs (Zemgalis), kas jau bija paspējis kādā pulkā iziet pirmāpmācības un nobeigt Instruktoru rotas kursu. Viņu nozīmēja par mūsu kursa vecāko. Pirmā dienā pēc ierašanās skolā mūs nostādīja pēc augumiem un sadalīja 3 grupās, pielaiķoja formas tērpus un apavus. Reizē ar kareivja formas frenci izdeva arī sarkanbaltu aukliņu, kuŗa bija pašiem jāapšuj apkārt frenča piedurķņu un apkakles iekantējumiem. Tā bija toreiz kadeta resp. kadeta kandidāta ārējā nozīme.

Skolas pr-ks bija plkv. Kalējs. Viņš bija drukna auguma ar melnām, kuplām ūsām, atstāja reprezentablu iespaidu. Pēc apmēram pāris mēnešiem viņš tika komandēts uz Kara akadēmiju Francijā, un pa skolas pr-ku iecēla plkv. Klinsonu. Klinsonam bija plāns deguns un viņam kadeti vēlāk iedeva palamu — Ķencis.

Kājnieku nodaļas pr-ks bija kpt. Resnais, artilērijas nodaļas pr-ks kpt. Kuplais, jātnieku nodaļas pr-ks kpt. Jursons un inženieru nodaļas pr-ks kpt. Bule. Mācības daļas pr-ks bija kpt. Mauriņš. Viņam bija bijusi kakla operācija, pēc kam ielikta sudraba rīklīte, tā viņš runāja spiedzīgi un kadeti viņu iesauca par Pīkstēni. Skolas adjutants bija kpt. Alsiņš, gaŗa auguma virsnieks. Mūsu kursa vadītājs bija kpt. Klūģe, un viņam kā palīgi — grupu komandieri — bija piekomandēti 1924. gada izlaiduma pirmie beigušie: no 6. Rīgas kājn. pulka ltn. Galdiņš, no 5. Cēsu kājn. pulka ltn. Eglītis un no 4. Valmieras kājn. pulka ltn. Gredzens. Vēl skolā bija vairāki virsnieki kapteiņa dienesta pakāpē — Lobe, Sniķers, Boguslavskis, Jansons, Olte, Kļava, Borkovskis (Zemgals) un nedaudzi arī virsleitnanta dienesta pakāpē.

1924. gada oktobra mēnesis bija ļoti saulains un silts. Pirmās apmācības sākās ar apmācību soļošanā, sevišķi trenējot tā saucamo mācības soli Armijas sporta laukumā, kur dabūjām pamatīgi izsvīst. Bijām jau vairāk nekā 20 gadus katrs soļojis savrupēji, bet nu bija jāmacās kareiviskais solis un jāmacās soļot arī visam kursam kopīgi.

Katram jaunuzņemtam kadetam kandidātam nozīmēja arī savu vecākā kursa kadetu, tā saucamo krusttēvu, kas patrenēja arī no stundām brīvā laikā un bieži vien deva iztīrīt arī savu šauteni. Reizē ar ierindas, vingrošanas, reglamentu un citām apmācībām sākās savas stundas pie privātiem lektoriem. Latviešu valodu mācīja skol. Vičs, matemātiku kājniekiem — doc. Ausējs, artileristiem — doc. Bergmanis, ko kadeti bija iesaukuši par Džeku, politisko vēsturi — prof. Tentelis, neorganisko ķīmiju — doc. Kalniņš, vācu un krievu valodu — skol. Springs.

1923. gadā skolā bija uzņemti kadeti visās četrās nodaļās un tie tagad skaitījās otrā vai vecākā kursā, bet mēs — pirmā vai jaunākā kursā.

Artilerijas nodaļā bez nodaļas pr-ka vēl darbojās kpt. Kļava, vltnti: Mūzis, Riekstiņš, Alksnis un Katiševs, jātnieku nodaļā vltn. Priedītis un inženieru nodaļā vltn. Pērkons.

Ar aukstāka laika iestāšanos, kad jau bija jāsāk lietot mēteļi, ierindas apmācības, sevišķi vaļējās ierindas apmācības, kļuva arvien grūtākas, dabūjām vairāk svīst. Toreiz ierindu mācīja pēc franču reglamenta, kad grupa bija sadalīta patšautenes un strēlnieku posmos. Lai muguras liektu taisnas un lai būtu muguras soma ar svaru, kas tuvinātu kara laika smagumam, tad katram muguras somā ievietoja vienu ķieģeli. Pēc dažām dienām somā ievietoja vēl otru ķieģeli un vēl pēc dažām dienām trešo. Trīs ķieģeļi mugursomā, bija diezgan smags un ciets nesamais, kas vilka plecus atpakaļ, un kad vaļējās ierindas apmācībās bija strauji jānokrīt, tad pamatīgi kādreiz dabūja pa muguru vai pat pakausi. Daudzas reizes tikām soļojuši uz lauka apmācībām Šmerļa vai Meža parka virzienā pa ielas apaļiem akmeņiem, soli piesizdami un dziesmu skandinot. Tā kādreiz par kādu neuzmanību tikām nokomandēti skriešus, un viens no pirmās grupas lielākiem vīriem ar visu patšauteni nolikās gar zemi. Kurša vadītāja norādījums tikai bija: „Kara skola nav nabagu māja, kungi, — auniet kājas, auniet kājas!” Tas nozīmēja, ka bija jau jādomā par labprātīgu skolas atstāšanu, ko nokritušais kadets drīz vien izdarīja. No ierindas apmācībām aukstā ziemas laikā, ar trim ķieģeļiem mugursomā, bieži nācām mājās kūpēdami, izmirkuši savos sviedros. Kad nu tā bijām notrenēti, tad vakaros, kad bija jāmacās reglamenti un jālasa privāto lektoru stāstītās piezīmes un jātīra sava un bieži arī krusttēva šautene, tad visai laba sajūta vis nebija. Dažos vakaros bija arī dziedāšanas stunda skol. Vitoliņa, vēlāk Duka

vadībā, un dažos deju stunda skol. Grebzdzes vadībā. Deju stundā lie-la piekrišana bija tam, kas uzņēmās dāmas lomu, jo tai laikā nevarēja iedomāties, ka kadeti varētu tikt pie īstām deju partnerēm!

Kādu nedēļu pēc uzņemšanas skolā drēbnieks noņēma mums mēru kadeta izejas tērpi un kurpnieks gaŗiem zābakiem. Pirms Lāčplēšu svētkiem tie bija gatavi, un varējām lepoties pirmā mūsu parādē 11. novembrī toreizējā Esplanādē, vēlākā Vienības laukumā. Izejas tērpi bija uzšūti spoŗie, zelta galoni un nevajadzēja vairs pašiem apšūt sarkanbalto vīto aukliņu. Jau pirms 11. novembra piegrieza lielu vērību sveicināšanas apmācībām, un pēc to pārbaudes labākie izpildītāji saņēma atvaļinājumu uz pilsētu. Atvaļinājumu uz pilsētu piešķīra trešdienas, sestdienas vakaros un svētdienā līdz plkst. 8.00 vakarā. Kadetus, kam Rīgā dzīvoja vecāki, palaida atvaļinājumā arī pa nakti no sestdienas uz svētdienu.

Līdz skolas gada svētkiem — 1. decembrim, visi bijām sveicināšanas pārbaudījumu izturējuŗi un varējām dabūt atvaļinājumu uz pilsētu. Gada svētku sarīkojums — balle, pēc parādes Armijas sporta laukumā, toreiz notika Armijas virsnieku klubā, un katrs kadets uz to varēja uzaicināt arī savus viesus. Arī man kāda paziņa Rīgā apmeklēja kādus kursus un biju viņu sarunājis būt par manu viesi. Tad atlaida atvaļinājumā ar tādu aprēķinu, lai var aizbraukt pie meitenes un ar to kopā ierasties Virsnieku klubā. Tāpat bija savs laiks noteikts, kurā meitene pēc sarīkojumā jānogādā mājās un pašam jāatgriežas skolā.

Piecos mēneŗos līdz 1925. gada februāŗa beigām bijām izgājuŗi pirmāpmācības un instruktoru kursu, un tad mūs komandēja uz pulkiem par grupas komandieŗiem, sadalot pa visu armiju. Es kopā ar draugu Kagusu tiku nozīmēts Artilerijas laboratorijas sardŗu rotā, Liepājā, Kaŗa ostā, ko komandēja vlt. Tauriņŗ, un vadu komandieŗi bija vlt. Pūris, ltn. Cīrulis un ltn. Sprogis. Liepāja patika, kad ar to iepazinos svētdienu atvaļinājumos, un tā kā tur nebija pazīstamu, tad atvaļinājums bija jāpavada „slīpējot trotuāŗus”. Jaunkareivju apmācībās palikām nepilnus 3 mēneŗus, līdz maija beigām, kad komandēja atpakaļ uz skolu.

Februāŗa beigās kādi 8 mūsu kursa kadeti tika pārskaitīti uz kaŗaspēka daļām un izslēgti no skolas. Viņu atzīmes bija novērtētas par nepietiekoŗām un tā viņiem bija jāšķīŗas uz neatgrieŗanos. Reizē ar mūsu komandēŗanu uz pulkiem no skolas uz saviem pulkiem atpakaļ aizgāja arī leitnanti: Galdiņŗ, Eglītis un Gredzens, kas bija mūsu apmācītāji — grupu komandieŗi.

Ap to laiku arī mūsu kadetu kandidātu laiks bija beidzies un bijām tikuŗi pilntiesīga kadeta godā. Notika arī kursa vecākā maiņa — Ņ. Ņteinberga vietā tika nozīmēts A. Ņikuts, kas bija izpelnījis labākās atzīmes.

Atgriezušies skolā maija beigās, tūlīņ posāmiem izbraukšanai uz Daugavpili — vasaras nometni, kur pavadījām 3 mēnešus intensīvās apmācībās un izdarot visus paredzētos šaušanas vingrinājumus. Šaušanas vingrinājumos poligonā parasti ieradās arī nodaļas pr-ks. Viņš sevišķi devīgs bija ar papirosiem — Lielo Rīgu — ja mērķi sašāva visas lodes.

Pēc atgriešanās no nometnes augusta beigās atpakaļ Rīgā, gatavojāmiem 28 dienu atvaļinājumam. Atvaļinājumu pavadīju pie mātes Priekuļu pagasta Inkuļos. Tanī laikā no Cēsīm un apkārtnes bijām kādi 6 kadeti, tad nu atvaļinājumā pa reizei satikāmiem Cēsīs un papriecājāmiem arī Viesīgā Biedrībā.

Kad atgriezāmiem pēc atvaļinājuma atpakaļ skolā, bijām pārskaitīti otrā kursā, kur jau apmācības bija interesantākas — ar vairākiem speciāliem militāriem priekšmetiem. Dabūjām arī savus krustdēlus no septembrī uzņemtiem kadetiem kandidātiem, kas nu bija jāpieradina pie skolas kārtības. Ap to laiku kpt. Klūge tika komandēts uz Kara akadēmiju Polijā un viņa vietā par mūsu kursa vadītāju nozīmēts vlt. Treimanis, kas solījās mūs vadīt ar vieglu roku — tā viņš izteicās, pārņemot mūsu kursa vadību!

Otrā kursa laikā saslima kadets Lodziņš un aizgāja mūžībā. Viņu paglabājām Rīgas garnizona kapos.

Maija mēneša beigās kādu svētdienu biju aizgājis atvaļinājumā, lai apmeklētu sava brālēna ģimeni, bet nebiju aizejot salīdzinājis savu pulksteni ar skolas pulksteni. Atgriežoties no atvaļinājuma nesteidzos, jo pēc mana pulksteņa vēl laika bija diezgan, tomēr ieejot dežūrvirsnieka istabā pulkstenis bija 8.00. Pie galdiņa sēdēja skolas pr-ks un spēlēja ar dežūrvirsnieku šachu. Bija jāziņo dežūrvirsniekam par atgriešanos ar nokavēšanos. Vakara jundā kursa vecākais nolasīja skolas pavēli, ka esmu par atvaļinājuma nokavēšanu pārcelts trešā šķirā. No trešās šķiras bija jātiek atpakaļ pirmā šķirā sešu mēnešu laikā, netikšanas gadījumā draudēja izslēgšana no skolas. Trešā šķirā esošie nebaudīja atvaļinājuma tiesības un tā pirms aizbraukšanas uz nometni Daugavpili nedabūju atvadīties no brālēna un citiem Rīgas radiem. Jūlija mēnesī saņēmu telegrammu no Cēsīm, ka miris mans krusttēvs un aizgādnis (pēc tēva nāves 1917. gadā). Kad to pieteicu kursa vadītājam, man piešķīra uz dažām dienām atvaļinājumu, ne vārda nepieminot par trešo šķiru. Tomēr trešā šķira spieda kā lietuvēns, kad tuvojās atkal septembra mēnesis ar 28 dienu atvaļinājuma laiku. Vai trešā šķira nebūs pa šķērslī! Bet biju izpelnījies, ka pēc nepilniem 3 mēnešiem augustā tiku pārcelts atpakaļ pirmā šķirā un līdz ar to atguvu atvaļinājuma tiesības.

Atmiņā uzpeld vēl kāds gadījums — tas varēja būt 1926. gada maijā — izbraucot uz nometni. Uzlādēšanās skolai bija Zemitānu stacijā. Tur novietojām uz dzelzceļa platformas ratus, kuŗu virspusei

apkārt bija dēļi, lai to virsa būtu plataka un uz ratiem varētu salikt vairāk mantu. Ratu virspuse, uzlādējot tos dzelzceļa platformā, izrādījās par daudz plata, un kursa vadītājs vlt. Treimanis kļiedza kadetiem: „Nemiet to drēgi nost!” Kadeti nebija drēga vārdu dzirdējuši un tā nozīmi sapratuši un kavējās pavēli izpildīt, par ko vlt. Treimanis ļoti sirdijies. No tās reizes viņš dabūja palamu — Drēģis.

Pēc 3 gadīga kursa 1926. gada 1. septembrī tika paaugstināti leitnanta dienesta pakāpē mūsu krusttēvi un mums bija no viņiem jāšķiras. Pēc septembra mēneša atvaļinājuma mēs stājāmies viņu vietā, un nu sākās arī mūsu paaugstināšana kadetu instruktoru dienesta pakāpēs. Virsšeržanta dienesta pakāpi sasniedza kursa vecākais Ķikuts un skolas karodznieks Valmiers. 1926./27. gada ziema pagāja intensīvā militāro priekšmetu studēšanā un gatavojoties gala pārbaudījumiem pavasarī. Visus 3 gadus jau bija jāiztur paredzētie repetīciju pārbaudījumi, bet nu bija pienācis laiks, kad bija jādod pēdējais noņēkšins pa visu skolas laiku.

Pirms izešanas no metnē bija jāveic paredzētais jāšanas kurss. Artilērijas nodaļas virsnieki mūs iepazīstināja ar zirgu apseglošanu un apiešanos ar tiem. Sākuma apmācībās — jāšanā bez kāpšļiem, turoties zirga mugurā tikai ar cirkšņiem, dažs dabūja arī „cauru dibenu”. No skolas zirgiem prātā palicis Durklis, kas stipri kratīja savā mugurā, un Meta, kas centās atbrīvoties no jātnieka, to noņemot. Šos divus zirdziņus neviens kadets labprāt negribēja jāt, bet kādam arvien bija ar viņiem jāsamierinājas.

1927. gada martā nomira mūsu valsts prezidents Jānis Čakste. Mēs, vecākā kursa kadeti, tikām norīkoti pili kārtības uzturēšanai, kad divas dienas gar šķirstu gaŗām soļoja tauta, lai atvadītos no sava pirmā prezidenta. Prezidenta šķirsts bija novietots pils Baltā zālē, pie šķirsta goda sardzē stāvēja virsnieki. Tauta plūda pa vienām gala durvīm Baltā zālē, nosoļoja gar šķirstu un pa otrām gala durvīm izgāja ārā. Mūsu uzdevums bija zālē un trepju telpās ieturēt kārtību. Apglabāšanas dienā visa skola soļoja uz pili un tad aiz šķirsta uz kapiem, kur stāvējām goda sardzē.

Pirms izešanas no metnē vēl notika lektora ģen. Auzāna vadībā praktiskie darbi topografijā Rīgas tuvumā, Juglas un Šmerļa rajonā. Bija jāizdara instrumentālais, pusinstrumentālais, acumēra, maršruta un perspektīvais uzņēmums.

Vēl bija jāizdara arī virsnieka tērpa un apavu pasūtīnājums. Skolā ieradās drēbnieki ar paraugiem, no kuriem varējām izvēlēties sev patīkamāko haki krāsu drēbes paraugu. Drēbnieki bija ebrēji — Lībesmanis un Bārinbaums, apavu meistars — Ozols.

Pēc visa tā bija arī pienākušas maija mēneša beigas, kad jādodas vēl pēdējo vasaru no metnē uz Daugavpili. Vasara pagāja atkal lielā

steigā paredzēto šaušanas vingrinājumu izpildīšanā poligonā un piedaloties artilērijas šaušanā un artilērijas praktiskās apmācībās pie lielgabala.

Daudz laika tika noziedots taktiskiem uzdevumiem uz lauka, ik dienas dodoties cauri Daugavpils cietoksnim, pāri Daugavai uz Grīvas, Kalkūnu vai citiem rajoniem Ilūkstes apriņķī. Taktiskos uzdevumos grupu vadītāji bija — plkv. Liberts, pltn. Lindiņš un kpt. Krīpens. Savs laiks bija jāpavada arī praktiskos darbos, fortifikācijā un spridzināšanā kpt. Mieža vadībā un praktiskos darbos sakaru dienestā kpt. Millera vadībā.

Ar skumjām jāatceras, ka viens no centīgākiem kursa kadeti — Arvīds Zemītis — pēdējā ziemā jau bija tik tālu tbc. bacīļu saēsts, ka tam skola bija jāatstāj un viņš aizgāja mūžībā pirms mēs, viņa draugi, beidzām skolu.

Atmiņā palicis kāds gadījums, kad kādi 3 vai 4 draugi atgriezāties no šaujamlauka savrupēji, jo bijām darbojušies pie mērķiem par trapījumu rādītājiem. Karstā saulē poligonā bijām krietni vien izsvīduši, un kādam no mums ienāca prātā doma iegriezties mājiņā Šūnu ezera galā, kur kāda krievu vai ebreju ģimene pārdeva alu. Pirkumu izdarījām un, pudeles salikuši muguras somā, soļojām laukā uz ceļu. Tai pašā brīdī pa ceļu nojāja skolas pr-ks ar adjutantu, bet, mūs neieraugot, tikām cauri ar izbailēm un alutiņu varējām kādā klusākā stūrī nolietot. Šī pārdrošība pēdēja kursā mums varēja dārgi maksāt!

Nesaprotu, kas mājiņā Šūnu ezera galā varēja būt alus gādātāji, jo nekad netiku ne dzirdējis, ne redzējis, ka kāds no kadeti būtu iepriekš riskējis tur alu pirkt.

Grupiņa kadetu instruktoru kādā svētdienā bija aizgājuši atvaļinājumā uz Mežciemū, kas skaitījās kurorts. Tur kādā restorānā viņi bija iebaudījuši kaut ko stiprāku. Kad ap plkst. 12.00 naktī kadeti atgriezās nometnē, kāds no viņiem bija ieskrējis purviņā un samērcējis savus izejas zābakus, kas turējās cieši uz kājas. Nezinu, kā viņš bija ticis garām dežūrvirsniekam ar ziņojumu par atgriešanos, bet kad ienāca guļamtelpās, zābakus nekādi nevarēja novilkt — arī ar vairāku kadetu palīdzību ne. Viss bija jādara ātri, jo varēja ienākt dežūrvirsnieks, tamdēļ izšķīrāmies par zābaku aizmugures šuves atārdīšanu ar nazīti. Tikai tādā ceļā draugi viņu atbrīvoja no slapjiem, sabristiem zābakiem.

No skolas virsniekiem visvairāk atmiņā palicis kpt. Lobe, kas dežūrējot arvien centās ieiet guļamtelpās, tikko bija atskanējusi dežūranta komanda „celties!” un kad mēs Isos krekliņos stāvējām pie gultiņām pēc komandas „uzmanību, mierā!” Sasveicinoties viņš parasti teica: „Sveiki kungi!” Uz mācībām gan mēs nekādi kungi nebijām un dažu reizi tikām nodēvēti par kaupēniem no Jelgavas

siliem! (Toreiz vēl Jelgavas apkārtnē darbojās Kaupēna banda.)

Kad augusta beigās atgriezāties no nometnes, virsnieka tēriņi un apavi bija pagatavoti un tos varējām uzlaikot.

Pēc kalendāra pie mūsu guļamtelpas sienas, ko dežūranti bija citīgi uzmanījuši un dienas svītrojuši kopš 1. janvāra, bija redzams, ka pienācis 1. septembris — mūsu paaugstināšanas datums.

Izlaiduma aktā, saulainā 1. septembra dienā, bijām nostādīti Armijas sporta laukumā virsnieka biksēm un apaviem kājās, bet ar kadeta frenci mugurā. Ieradās valsts prezidents Gustavs Zemgals, ministru prezidents un Saeimas priekšsēdis ar pavadoņiem, kara ministrs un armijas komandieris ar adjutantiem. Pēc mūsu ierindas apstaigāšanas un pēdējās kadetu sasveicināšanās, prezidenta adjutants nolastīja paaugstināšanas pavēli ar norādījumu, kurā pulkā katrs iedalīts. Tad viesi nogāja gar mūsu ierindu, katram spiežot roku. Mums bija jānosauc sava jaunā dienesta pakāpe un uzvārds. Tā bija „priekšā izstādīšanās” valsts un armijas vadītājām amata personām. Pēc tam noskanēja komanda — „Virsnieki!” Mēs skriešus devāmies uz skolu, kur uzvilkām savu virsnieka frenci un gājām uz skolas kāpnēm fotografēties kopā ar viesiem. Pēc tam visi devāmies skolas ēdamtelpās uz pēdējām pusdienām, kur vēl bija jānoklausās viesu vēlējumi, jaunās dienesta gaitas uzsākot. Pēc pusdienām ņēmām savus kofeņus ar mantiņām un devāmies pie piederīgiem 28 dienu atvaļinājumā, lai pēc tam ierastos nozīmētos pulkos.

Nekad laikam Kara skolas pastāvēšanas laikā nav bijis tik liels nobirums kā mūsu kursā. Kājnieku nodaļā 1924. gadā tikām uzņemti 54 kadeti kandidāti, un pēc trim gadiem — 1927. gada 1. septembrī — skolu beidzām 36 leitnanti. Tātad nobirums taisni viena trešā daļa — 18 kadetu. Nevaru pateikt, kāds stāvoklis šini ziņā bija artilērijas nodaļā un nav zināma neviena no viņiem, kam to varētu pajautāt!

Rakstā esmu minējis visiem virsniekiem tādas dienesta pakāpes, kādas bija toreiz — pirms 50 gadiem.

No skolas virsniekiem vēl būtu pieminami specialisti — ložmetējnieki — kpt. Jansons, Miļevskis, vlt. Ošiņš, vlt. Zapackis. Vingrošanas — vlt. Graudiņš, vlt. Lūmanis. No lektoriem — ģen. Buivids, plkv. Skrapce, plkv. Ruškēvics, plkv. Baško, ārsts plkv. Auziņš, ārsts kpt. Heideprimis, veterinārārsts pltn. Soste, kpt. Mucenieks un citi.

Beidzot nevar nepieminēt fotografu Lerchu, kas svarīgos gadījumos arvien bija klāt, brauca skolai līdz ar nometni, kur bija lielākā fotografēšanās dažādos praktiskos darbos. Pa trim gadiem bija sakrājušies daudzi foto, kas visi palika dzimtenē un tika padoti iznīcībai.

GODA TIESA

Ir 1927. gada aprīļa mēneša vidus. Viss ārs liksmo un san. Arī trešā kursa kadeti ir liksms un saulains gara stāvoklis. Līdz izlaiduma dienai atlikuši nedaudzi mēneši. Galvenajos priekšmetos pārbaudījumi izturēti. Atlikuši tikai vasaras praktiskie darbi taktikā, šaušanas vingrinājumi un atkārtojumu pārbaudījumi reglamentos. Klāt būs 1. septembris — izlaiduma diena. Kara skolas devīze „Per aspera ad astra” būs īstenojusies . . .

Šodien trešais kurss ir devies ekskursijā uz Auto tanku pulku. Ekskursijas laikā kadetam kapr. S. draugs atklāj rūpīgi glabātu noslēpumu, ka vakarā pēc jundas notiks kadetu goda tiesas sēde, kurā kā apsūdzētais paredzēts viņš — k. k. S. Apsūdzību iesnieguši daži trešā kursa kadeti. Tiesas sēde sagatavota rūpīgā slepenībā, apsūdzēto par to nemaz iepriekš neinformējot. (K. k. S. negulēja trešā kursa, bet otrā kursa guļamtelpā, jo ar pavēli skolai bija nozīmēts par grupas komandieri otrā kursā). Kad. kapr. S. saulainajam gara stāvoklim uzgūlās smaga, tumša ēna. Ja goda tiesas gaitā apsūdzības iznākums būs nosodošs, tad k. k. S. skola jāatstāj nedēļas laikā. Kur tad paliks skolā pavadītie trīs gadi un daudzie sapņi un cerības par dzīvi nākotnē? . . . Pēc vakara jundas kursa virsseržants kad. vs. Ķ. iesauc k. k. S. trešā kursa guļamtelpā kur tam paskaidro, ka vairāki trešā kursa kadeti iesnieguši sūdzību par viņu — k. k. S., kamdēļ arī notiks šī goda tiesas sēde. Goda tiesas priekšsēdis uzdod vienam tiesas loceklim nolasīt apsūdzību. Apsūdzības rakstā ir divi punkti. Tie radušies kadetu pārrunu rezultātā brīvlaikos. — 1. p.) Kadeti, runājot par Raini un Aspaziju, skarot viņu politisko piederību, daudzu kadetu uzskati bijuši negatīvi, nosodoši. Kadeti bijuši ieskatos, ka ne Rainis, ne Aspazija nav nekā pozitīva devuši latviešu tautai, raugoties no nacionālā viedokļa. Tādās reizēs k. k. S. ņēmies abus dzejniekus-rakstniekus aizstāvēt. Tas liekot domāt, ka pats k. k. S. esot tik pat politiski „sarkans” kā Rainis un Aspazija. 2.) Nesen Latvijas valdība noslēgusi tirdzniecības līgumu ar Padomju savienību. Laikrakstos un sabiedrībā izraisījušās pārrunas. Izvirzījusies doma, ka šāds līgums neesot bijis vajadzīgs. Kad kadeti savās pārrunās noslēgto līgumu kritizējuši kā nevajadzīgu, k. k. S. to aizstāvējis, norādīdams, ka līgumam ir savas pozitīvās puses. Valstī mazināšoties bezdarbs u. t. t. — Līguma aizstāvēšana norādot, ka k. k. S. ir kreisi noskaņots. — Ņemot vērā kadetu kareivisko garu, abi augšminētie punkti bija smaga apsūdzība, kas tika vērsta pret k. k. S. —

Pēc apsūdzības raksta nolasišanas sākās apsūdzības uzturētāju runas un norādījumi. Apsūdzētāju runās izpaudās viena vēlēšanās resp. prasība — k. k. S., kā „kreisi noskaņotam” skolā palikšana nav vēlama. Aizstāvji savās runās k. k. S. nostāju mēģināja pielīdzināt kādām no Saeimas centra partijām, kuŗas arī ārīgi izliekās „rozā”, bet iekšķīgi tomēr esot baltas. — Beidzot vārds tika dots k. k. S. — K. k. S. paskaidroja, ka vidusskolas laikā skolā par Raini un Aspaziju tika daudz stāstīts, lasīts, deklamēts un izrādītas viņu lugas. Lai redzētu Raina lugas „Pūt vējiņi” izrādi, skola pat braukusi uz Rīgu to noskatīties. Skolā neesot iztirzāta abu dzejnieku-rakstnieku politiskā piederība, nedz viņu nacionālā vai internacionālā stāja. Tālāk k.-k. S. paskaidroja, ka noslēgto tirdzniecības līgumu aizstāvējis un par to priecājies tīri aiz sentimentāliem motīviem. Viņa tēvs bijis melnā darba strādnieks un ļoti daudzas reizes bijis bez darba. Viņš vēl tagad atceroties, cik smagas bijušas tēva bezdarba dienas visai ģimenei. Tas gan bijis pirms I. pasaules kara, kad bezdarbinieki nekādu materiālo pabalstu nesaņēmuši. Tagad, aizstāvot noslēgto tirdzniecības līgumu, tas bijis tikai tāds simpatijas prieks, — kad fabrikas atkal atsāks darbus, līdz ar to samazinot bezdarbu. Savus paskaidrojumus k. k. S. nobeidza ar vārdiem: „Latvijas grūtā brīdī es būšu tur, kur viņa mani sauks —”. Noslēgumā runāja kadetu goda tiesas priekšsēdis k. vs. K. Viņš neatrada nozieguma pazīmes nevienā punktā. Kad. kpr. S. viņam esot tikpat labi pazīstams, šeit skolas laikā, kā ikviens pārējais kadets un tamdēļ uzskata k. k. S. kā attaisnotu. — Tiesas priekšsēdis lūdza klātesošos kadetus par notikušo goda tiesas sēdi neko nekur neizpaust, bet visu notikušo atstāt starp šīm četrām sienām. —

Pagāja vairāki gadi. Jau kā virsnieks bij. k.-k. S. devās uz Rīgu, lai piedalītos iestāju pārbaudījumos Augstākajā K. S. Pārbaudījumi šķita izturēti labi. Pārbaudījumu rezultātus paziņojot, virsnieka S. vārdu minēja kā pirmo, kas nav izturējis iestājas konkursu. Konkurso izturējušo skaitā bija tikai viens virsnieks, kas pārbaudījumu neizturēja. — *Kāpēc?* — To zināja tikai armijas stābs. — Nejaušs gadījums atrisināja arī šo mīklu. Virsnieka S. paziņa strādādams galvenajā stabā bija ieskatījies trešās nodaļas aktīs un atradis, ka pie S. vārda bijis pievilks krustiņš. Bija skaidrs, ka „tādus” vajadzēja piebremzēt. Tā bija 1927. gada aprīļa mēneša kadetu goda tiesas sēdes atbalss . . .

Pagājai atkal gadi. Latvijai pienāca grūtas dienas. Virsn. S. aizgāja pildīt sen doto solījumu savai Latvijai. —

Laika tecējumā esmu sekojis laikrakstos aprakstiem un arī vēlāk izdotajās grāmatās, kuŗās bijuši minēti cīņās apbalvoto, ievainoto, kritušo, deportēto, nogalināto un dzīvi palikušo vārdi, bet nav izdevies atrast to virsnieku, bijušo kadetu vārdus, kuŗi tik dedzīgi uzturēja apsūdzību 1927. gada aprīlī kadetu goda tiesā.

KADETI KAĀA SKOLĀ — 1926. — 1929. GADS

Latvijas armijas vēstures skatuvē ienāk Latvijas KaĀa skola (LKS). Tās vispārējās vēstures nodaļu papildina atmiņu raksti, ne tikai noslēdzot aizritējošos gadus, bet dod arī ieskatu skolas iekšējā dzīvē, saistītu ar tradīcijām un pārtapšanu par virsnieku tautas un valsts aizsardzības iekārtā.

Manas konspektīvi tvertās atmiņas iekļauj posmu no 1926. g. sept. līdz 1929. g. septembrim KS kājnieku nodaļā. Nodaļas pr-ks bija pltn. Resnais. Slaida auguma nosvērta rakstura virsnieks. Savu dienestu kārtoja ar kursu vadītājiem un nodaļas kadetu virsseržantu.

Atmiņās esmu atteicies no subjektivitātes, bet pēc 50 gadiem atmiņas kļūdas iespējamās vai arī ir izlaists, pieņemot, ka ir vispārējā nodaļā.

1926. rudenī, uzņemot jaunus kadetus KS no vidusskolu sola, vēl nezināja, ka šis būs pēdējais trīsgadīgais kurss. Šinī sakarībā jānoraida dažu māns, ka 3 gadīgā kursā mācīti arī vidusskolas priekšmeti tāpēc, ka bijuši uzņemti arī ar nepilnu vidusskolu. Jā, mācīja divus vispārējās izglītības priekšmetus: vācu valodu un ievadu augstākā matēmatikā. Pēdējo mācīja universitātes docents Bergmanis, kadetu palamā Džeks — ļoti augstām prasībām, dažu iegāžot otrās šķiras beidzējos, ieliekot 6 un nosakot: „Jums jāsāk no iekavām”. KS lietoja 12 punktu vērtēšanu. „Ievads” bija virs vidusskolu programmas, izņemot matēmatiku reālskolas tipam.

Pieteicās un uzņēma nedaudz pāri divdesmit brašu jaunekļu: trīsgadīgā kursam nebija vairs piekrišanas. Tas sacēla „trauksmi” armijas stābā. Kursa vadītājs bija kpt. Borkovskis, atzīstamu stāju un nosvērti miermīlīgu raksturu. Būdams arī mākslinieks, bija ar īpatnēju garīgo seju — īpatnēju militāram dienestam. Un tomēr viņš bija saviem kadetiem spēka un izturības avots ceļā kļūt par kalpiem Latvijas brīvībai. Kursa vadītāja palīgi bija ltn. Freimanis un Azacs.

Otrā kursa vadītājs bija kpt. Kārlis Lobe, pa reizei saukts arī Napoleons, — priekšzīmīgu stāju un ietēpu ikdienā vai parādē, labākais skolas kadra runātājs. Audzināšanas stundās suģestēja ar pārliecinoši patriotisku saturu. Kursa kadeti viņu īstā nozīmē cienīja un mīlēja, neskatoties, ka stingri prasīja labu stāju, zināšanas un kārtību ietērpā. Viņa palīgs bija LKOK vln. Ošiņš.

Trešo, jebšu vecāko kursu vadīja kpt. Rozenbergs, kustīgs, labi tērpies virsnieks, piederīgs tiem, kuŗu īpatnības nemana.

Iekšējā dzīvē kursu sastāvs bija iedalīts grupās, iecelot komandīerus no vecākā kursa: kadets kaprālis, kursa vecākais — kadets

*Apmācības mīnometējos 1928. gadā Kājn. nod. B. grupai.
Apmācītājs kpt. Jansons.*

seržants un visiem kursiem respektīvi nodaļas — kadets virsseržants. Bez tam pirmam kursam katram kadetam nozīmēja „krusttēvu”. Tas rūpējās, lai viņa „krustdēls” būtu iznesīgs — asprātīgs kadets ar pareizu uzvešanos, atrodoties vecāku kadetu resp. vecāku kaŗavīru vai privātā sabiedrībā. Jāpiemin, ka vairums jaunekļu nāca no nemantīgām aprindām, arī bez ievirzes sabiedriskos notikumos. Uzņemamā ģimenes nostāja pārbaudīta, nezinot ka tas notiek. Vēlāk man kļuva zināms, ka no abu spārnu politiskiem radikālistiem uzņemšana nobremzēta. Šī skolas iekārta un audzināšanas metodika nebija jaunievedums, bet pārņemta no cara Krievijas kaŗa skolām (ne kaŗa laika praporščiku kursiem) un trūcīgiem datiem par rietumu kaŗa skolām. Programma gan vairumā bija grozīta vai papildināta, sevišķi kaŗa taktikas uzbrukuma kaujai, pārējot no Krievijas līniju taktikas uz rietumu (Francijas) atzinumiem.

Trešā kursa kadeti savus pienākumus veica ar toleranci, neskarot mācāmā pašcieņu. Manā laikā zinu tikai dažus gadījumus, kad varas kāri vai vājas inteligences kadeti lietoja ciniskus, rupjus tā sauktās „didīšanas” paņēmienu. Tos centās viņu pašu kursa kadeti mājas kārtībā nobremzēt.

Pēc zināmās mācību programmas beigšanas pirmā trīsgadīgā kursa kadeti parakstīja armijas svinīgo solījumu. Tomēr lielākais pārdzi-

vojums jaunajiem bija viņu uzņemšana kadetu saimē tradīciju kārtībā Baltajā naktī, vēlāk sauktu Tradīciju naktī. Par Balto nakti to sauca tāpēc, ka naktī uzmodināja grupu komandieri un kursa vecākais, tērpti latvju strēlniekiem Ziemassvētku kaujās līdzīgos baltos pārvalkos. Virsnieki nepiedalījās, bet kājn. nod. priekšniekam par notiekošo bija pieteicis kadets virsseržants. Tradīcijas pārzināja krīvs, kas pieņēma svinīgo solījumu — zvērestu. Viņš glabāja tradīciju lādi ar relikvijām. Nākošo krīvu izraudzīja skolu beidzēju kurss. 1926./27. g. tas bija k. k. Harijs Nātiņš.

Uzmodinātos un ikdienas tērpā gērbtos kadetus kolonnā pa divi aizveda skolas auditorijā (visa norise sveču gaismā). Tajā vecākā kursa kadeti, pretim stāvot, veidoja eju, ar durkļotām šautenēm durkļus krustojot virs tās. Ejas otrā galā atradās krīvs ar galvas kausu, noliktu uz galda (no Tīreļa purva strēlnieku kauju vietas) starp svecēm. Pie tā krīvam nodeva svinīgo solījumu, kas atšķīrās no jau dotā. Pirms ievirzes minētā ejā, krīvs nolastīja svinīgā solījuma tekstu, piesakot, ka no tā var atteikties, paliekot savā vietā.

Darbojās arī visai kājnieku nodaļai vecākā kursa izraudzīta kadetu goda tiesa, kuŗas pirmā zona bija pārkāpumi tradīciju pildīšanā un nākošā plāksnē — iekšējās dzīves kārtības ignorēšana, eventuāli konflikti kadetu starpā. Jāpiezīmē, ka tradīcijas, iekšējās dzīves kārtība un norises, protams, arī mācību saturs, nebija izpauzams ārpus kadetu saimes.

Pēc svinīgā solījuma nodošanas pirmo kursu sāka laist sengaidtā atvaļinājumā. Atvaļinājumā iešanas tiesības noteica atsevišķs „kārtības rullis”. Pirmā un otrā kursa kadeti automātiski uzvedībā skaitījās otrā šķirā, trešā kursa kadetus pārcēla pirmā šķirā. Atvaļinājuma dienas bija trešdienās, sestdienās un svētdienās. Pirmo un otro kursu laida līdz plkst. 20.00, trešo līdz plkst. 22.00, bet kadetus instruktorus līdz plkst. 24.00 un nodaļas kadetus virsseržantus līdz plkst. 2.00, izņemot gadījumus, kad skolas disciplinārā komiteja (no virsnieku kadra) pārskaitīja uzvešanās trešā šķirā uz laiku līdz 6 mēnešiem. Šī trešā uzvešanās šķira bija liktenīga, ja tajā „iekūlās” kāds vecākā kursa kadets beidzamā pusgadā. Netiekot ārā no šīs „bēdu ielejas”, viņu nepaaugstināja leitnanta pakāpē reizē ar citiem kursa biedriem, jo tika iedalīts kā trešās šķiras beidzējs. Tādu nosūtīja uz pulku parasti seržanta dienesta pakāpē ar tiesībām tikt paaugstinātam par leitnantu pēc 6 mēnešiem, paaugstināšanu ierosinot pulka komandierim. Tāda parasti arī notika, saņemot virsnieka ietērpam paredzēto summu, binokli un dienesta pistoli.

Aptuveni februārī pirmo kursu aizkomandēja uz pulkiem jaun-kareivju apmācības praksē, parasti instruktoru sagatavošanas rotās. Viņus atkomandēja pirms KS aizbrauca vasaras nometnē.

Spraigā darbā bija aizskrējis laiks un pienācis pavasaris.

Kadeti topografijas praktiskos darbos 1928. g. vasarā. Pa labi lektors pltn. Tirzītis.

KS koris 1928. gada rudenī pie Māras baznīcas. Vidū diriģents Sergejs Duks.

Programmas iesēdušās galvā un eksāmeni izturēti, Pirmā kursa piederīgie tapuši par veikli iznesīgiem kadetiem. Nu laiks mācītam iegūt praksi KS vasaras nometnē tuvu Daugavpils poligonam — pie Šūnu ezera. Tā bija baraku nometne ar dzīvokļiem virsniekiem un arī viņu ģimenēm. Bez intensīva darba taktiskās kaujas mācībās, topografiskiem darbiem, šaušanā ar viegliem un smagiem kājnieku ieročiem, fortifikācijā u.c., laiks arī pietika sportam, peldēšanai un nosauloties ar iespēju kļūt melnam, ieziežoties ar šauteņu eļļu. Sestdienās laida arī atvaļinājumā — ar galveno izvēli uz Daugavpili. Bez tūrisma un kino tur bija arī skaistas meitenes un piemērotas vietas nogaršot stiprāku padzērienu, jo nometnē dežūrvirsnieks savā teltī neuzturējās, bet gan viņa palīgs kadets seržants. Pēdējais apmierinājās ar ziņojumu par atgriešanos no atvaļinājuma, neliekot aizdomīgam „iet pa dēli”.

Vasaras nometni noslēdza iekšējās dzīves tradicionāls (bez virsniekiem) sarīkojums.

Trešā kursa beidzējus pēc atgriešanās Rīgā 1. septembrī paaugstināja par leitnantiem, bet palicējus aizlaida septembra atvaļinājumā.

Armijas vadība saskaņā ar kadetu trūkumu (varbūt vēl kādi motīvi) bija nolēmusi no KS trīsgadīgā kursa pāriet uz divgadīgu. Tanī uzņemt atsāka 1927. g. septembrī. Priekšroku deva vidusskolu un obligātoriskā dienesta instruktoru rotu beidzējiem, uzņemot arī no vidusskolas sola. Uzņēma ap 90, iedalot „A” (garākie) un „B” grupās. Par visa kursa vadītāju iecēla kpt. Rozenbergu, A kursam — LKOK vlt. Ošiņu ar palīgu vlt. Freimani, B grupai — vlt. Treimani ar palīgu vlt. Azaci. Nodaļas virsseržants bija Antons Brūders un KS karodznieks Mittenbergs. Par tradīciju krīvu skolu beigušais kurss bija jau izraudzījis Martenu.

Nodaļas iekšēja dzīve noritēja aptuveni kā 1926./27. gadā. Katram trešā kursa kadetam sanāca pa divi „krustdēli”. Jaunāko kursu uz pulkiem praksē nesūtīja. Jādomā, saīsinātais kursa laiks neatļāva. Tagadējais otrais kurss jutās tādi kā „brīvkungi”. Tie savu pirmo posmu bija beiguši ar labu stāju, bet, protams, bija uzmanīgi pieklājībā satiksmē ar trešā kursa kadetiem un vēroja norises nodaļā.

Aizritēja arī jaukais nometnes laiks ar dziesmām vakaros Dziesmu kalniņā. 1. septembrī paaugstinātie aizgāja savās leitnantu gaitās.

1928./29. mācību gadā pirmais divgadīgais un pēdējais trīsgadīgais kurss paralēli kļuva par vecākiem kursiem uz sadzīves līdzīgas bāzes, bet trešais pats jutās vecāks. Trešais kurss pie jaunienākušā pirmā kursa iekšējā dzīvē nepiedalījās, tomēr prasot savstarpējās pieklājības attieksmes. Arī šī kursa amatos un krusttēvus nozīmēja no otrā kursa. Vecākosursos amatus pildīja no pašu kursa, izņemot: no trešā kursa iecēla nodaļas virsseržantu Kārli Purmali un skolas

karodznieku Pauli Krastu. Par tradīciju krīvu skolas beidzēji bija izraudzījuši Maršandu un viņa adjutantu no otrā kursa — Teodoru Dreimani.

Pirmā divgadīgā kursa kadetu pr-ki un krusttēvi pirmā kursa iekšējās dzīves kārtošana ieturēja disciplinētu pieklājību. Bija jau arī viens otrs „neveikulis”, kas no „krusttēva” prasīja sevišķu piepūli un nervus. Tomēr, — arī apmācāmā sirds vēlme bija beigt KS tāpat kā apmācītājam. Ja abi sadarbojās, trūkumi izlīdzinājās.

1926. — 1929. g. lektori: taktikā — pltn. Krīpens, pltn. Ļūļaks un kpt. Strazdiņš (franču kara akadēmija); kara vēsturē — pltn. Krīpens, kara geografijā — plkv. Ramats; topografijā — ģen. Auzāns; fortifikācijā — kpt. Mieziš; sakari — pltn. Mucenīks; artilerijā — pltn. Kuplais un kpt. Marnīcs; smagos kājnieku ieročos — kpt. Jansons; vieglos — vlt. Zapackis; hipoloģijā — pltn. Zoste; aviācijā — plkv. Baško; bruņu mašīnās — pltn. Pavlovskis; ķīmiskās gāzēs — doc. Kalniņš un plkv. Dušults; militārā pedagogijā un psiholoģijā — ģen. Buivids; sanitārā dienestā — ārsts pltn. Heideprimis; militārā administrācijā — pltn. Līcis; politiskā vēsturē un ekonomijā — plkv. Skrapce; likumu zinātnē — pltn. Linde; mācīja arī dejošanu — tai laikā bez partnerēm.

Jāšanu mācīja kpt. Marnīcs, vingrošanu — vlt. Lūmanis, reglamentus un ierindu — kursa virsnieki. Mācības daļas pārzinis bija pltn. Mauriņš. Saimniecības pārzinis pltn. Olte. Uzturs bija ļoti labs. Galdus klāja un apkalpoja glītas meitenes, un galdu vecākie pirmam kursam norādīja, kā ar ēdieniem „jāapietas”. Bija arī kantīne un frizētava. Tur gan vajadzēja paša naudu, bet nelielu kabatas naudu deva: kadetiem 6, kaprāļiem 8, seržantiem 10, bet kadetam virsseržantam 12 latu mēnesī.

KS gada svētku 1. decembra balle notika Garnizona virsnieku klubā, kur kadeti ielūdza savas meitenes. Pēc pavasara eksāmeniem kadeti paši rīkoja KS auditorijā tradicionālu jautra satura Strēlnieku balli, bez istām jaunkundzēm, bet par tādām pārgērbās kadeti, aizņemoties tērpus no māsām un paziņām. Ballē ieradās glītas „dāmas”. Šajā pavasara ballē izcēlās artilerijas nodaļas kadets Alksnis — ļoti skaistas meitenes izskatā. Nezinātājs varēja iemīlēties „ar pirmo skatu”. Tā bija jauka izklaidēšanas, un tajā ieradās vienmēr labā omā esoši kadeti un arī ziņkārīgie.

Atkal aiztecēja vasara nometnē pie Šūnu ezera. Nometnes mācību laiku noslēdza taktiskas nakts mācības apvidū, bet pēc tam nodaļas iekšējās dzīves tekošo mācību gadu — vakarēšanā pie ugunsкура (bez virsniekiem). KS kājnieku nodaļas beigušo kurss atvadījās no palicējiem ar nodaļas virsseržanta atvadu runu. Jaunais nodaļas virsseržants, kas bija paaugstināts par kadetu kaprāli, palicēju novēlējumu teica ugunsкура noslēgumā. Ugunskurs raksturojās ar

Trīsgadīgo kursu beigušie jaunie leitnanti 1929. g., ieradušies atvadīties no kursa vadītāja Rīgas dzīvoklī. Vidū kpt. Borkovskis, pa kreisi Borkovska kundze.

runu, anekdošu un priekšnesumu brīvību, kursiem savstarpēji cīnoties vai nesot „iekavās” vienu otru skolu beigušo. Piemēram: kad karodznieks virsšeržants Jērs (kam vēl nebija apstiprināts jaunais uzvārds Krasts) kaujas mācībās apvidū, šaujot ar kaujas municiju, bija ar savu vadu par tuvu artilērijas uguns sagatavošanas joslai pirms uguns pārņemšanas, to atzīmē — ka Jērs aizrāvēs pa līpas tiesu briesmās, tomēr laimīgi izpeldējies krastā. Arī kad. Uibasaru, kas arī bija mainījis uzvārdu, pieteicot, ka kad. . . ui,-na-ba-zār mainījis savu dižciltīgo ģimēlijas vārdu pret veco kara trofeju — Vairogs.

Kādā beidzēju kursu kopsanāsmē pieņēma izlaiduma devīzi: Varoņu kapenes mūsu ceļa zvaigzne.

Armijas vadība trīsgadīga kursa beidzējiem piešķīra viena gada vecākumu iepretī 2-gadīgām kursam, paaugstinot pa virsleitnantiem I šķiras beidzējus pēc 2 gadu izdienas, noteikto 3 gadu vietā. Arī pulkos piešķirtās vakances pirmie izvēlējās trīsgadīgie, beigšanas sekmju kārtībā. Tai gadā vakances bija kājnieku nodaļas beidzējiem armijas štāba bataljonā, kājnieku pulkos, jātnieku un sapieru pulkā.

Paaugstināšana par leitnantiem notika Armijas sporta laukumā iepretīm KS. Valsts prezidenta Zemgaļa vietā ieradas kara ministrs Ozols un armijas vadība. Pēc paaugstināšanas pavēles nolasīšanas

tos atlaida. Bija skriešus jādodas uz telpām un jāpārgērbjas virsnieka tērpā, jāsagaida svītas ierašanās pie KS frontes ieejas — fotografēties. Virsnieka zābaki un bikses jau bija uzvilktas, atlika uzvilkt virsnieka svārkus ar leitnanta zīmotnēm, aplikt vidus jostu un pielikt virsnieka zobenu. Tad kopējas pusdienas un līdz vakaram — brīvi. Tumsā ar armijas automašīnām aizbraucām uz Tīreli, strelnieku cīņu vietu, kur jaunie leitnanti deva zvērestu kalpot tēvijai — Latvijai. Tad mēnesis atvaļinājuma un ierašanās savos pulkos.

Virsnieki ar labpatiku pieminēja savus jaukos gadus Latvijas Kara skolā, un dzīvie tos vēl tagad tur mīļā piemiņā.

T. Dreimanis

LATVIJAS KARA SKOLAS KALENDĀRS

Latvijas Kara skolas kadetu dzīvē bija jauka tradīcija — katram gadam uzzīmēt sienas kalendāru, kurā attēlota kadetu dzīve ar raksturīgiem notikumiem katrā mēnesī. Kad šī tradīcija iesākta, to nezinu, bet iestājoties Kara skolā 1927. g. rudenī, tā jau bija un arī kalendārs bija kājnieku nodaļas 3. kursa telpās. Es varu runāt tikai par kājnieku nodaļu; par artilērijas nodaļu nevaru nekā teikt, jo nezinu, vai arī neatminu. Kara skolas sākuma laikos pat bija 4 dažādas nodaļas: kājnieku, artilērijas, jātnieku un inženieru nodaļas; arī par pēdējam divām nodaļām nevaru neko teikt, jo tās izbeidzās 1926. gadā. Vismaz vecajos labos laikos kājnieki bija pamatšķira un mugurkauls, bet pārējās ieroču šķiras bija kājnieku atbalstītāji un palīgi. Tomēr šie atbalstītāji skaitīja sevi it kā augstākā šķirā un, pats par sevi saprotams, bija lepni uz savu ieroču šķiru.

Lai nu kā tas arī būtu bijis, es varu runāt tikai par kājniekiem un notikumiem kājnieku kadetu dzīvē, jo es arī pats biju tikai kājnieks.

Tātad, iestājoties Kara skolā, piedošanu, tas varbūt ir par lepnu teikts, 1927. gada rudenī nākošajiem kadetiņiem bija jāizlien kā „kamielim caur adatas aci”; ja nemaldos, tad no apm. 300 „kamieliņiem” tikai 120 to varēja veikt un tika uzņemti kā kadeti.

Kad nu K. skolā bijām tikuši iekšā un sākām iepazīties ar jauno dzīvi, atradām arī, ka kadetu sienas kalendārs 1927./1928. mācības

gadam ir jau priekšā un piekārts pie sienas. Mūsu, t.i., jaunākajam kursam bija jāizgatavo sienas kalendārs 1928./1929. mācības gadam.

Saprotams, ka 120 jaunuzņemto kadetu barā varēja būt ļoti daudz apdāvinātu jaunekļu dažādās mākslās, kā, piem., dziedāšanā: tēlošanas, jeb aktieņu mākslā, pat jogu mākslā, — piem., Salmiņš un Puriņš dūra adatas savā miesā un asinis netecēja; pat sāpējis neesot, kā viņi to teica, arī fiziskās spējās bija apbrīnojami puīši un arī zīmēšanā īsti mākslinieki.

Uzņemtie 120 kadeti tika sadalīti 2 grupās: A un B grupā, katrā pa 60 kadetu. Katrai grupai bija jāuzzīmē viens kalendārs, lai, abus salīdzinot, varētu pieņemt labāko par zināmā mācības gada kalendāru.

A grupā kalendāru bija zīmējis kadets Krimuldēns, — brīnišķīgi izskatīgs un slaidis zēns, bet B grupā (kurā arī es biju, kā augumā mazāks vīriņš) kalendāru zīmēja kadets Erdmanis (ja tikai nemaldos). Uzvarēja A grupa resp. kad. Krimuldēns un viņa zīmētais kalendārs tika pieņemts par 1928./1929. g. kalendāru. Tas tika piekārts pie sienas lielākajā kadetu guļamistabā. Braucot uz nometni Daugavpils tuvumā, kalendāru ņēma līdzī un novietoja pie sienas kādā barakā.

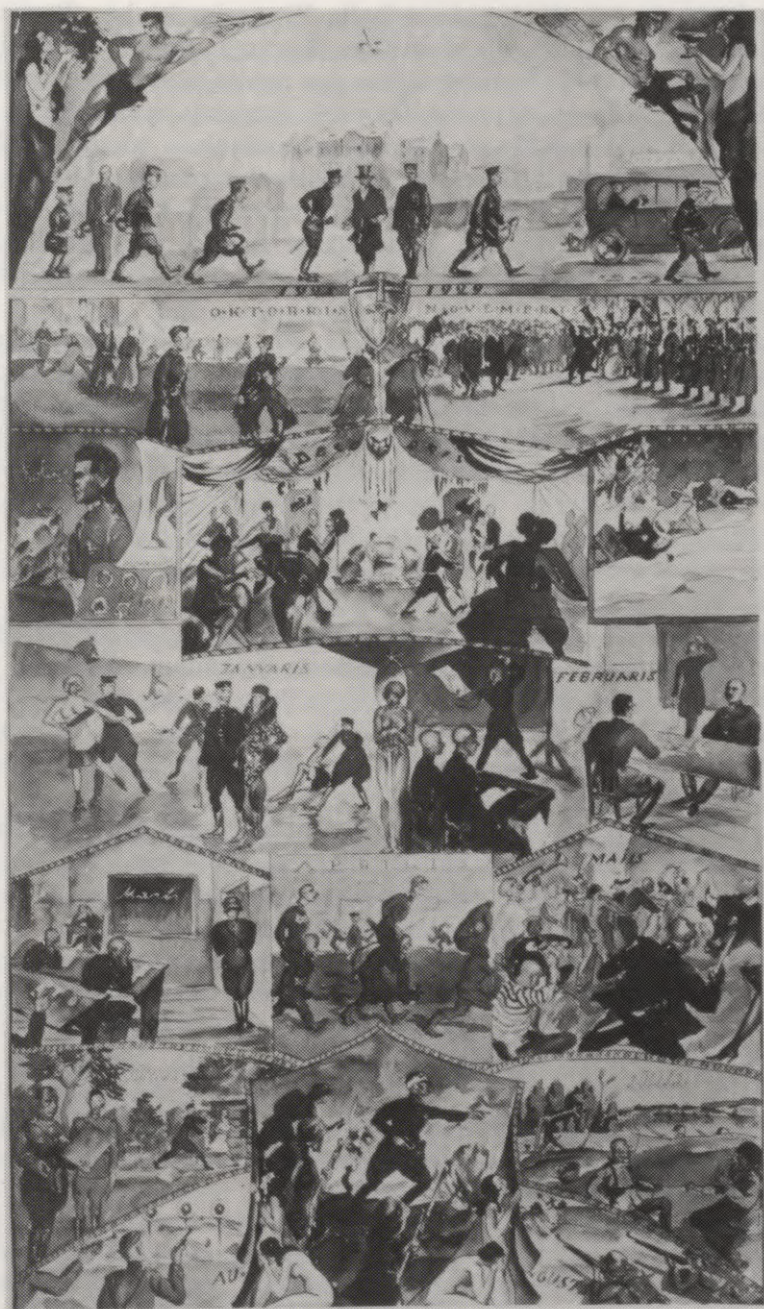
Par šo kadeta Krimuldēna zīmēto kalendāru, kas redzams uzņēmumā, gribu kautko pastāstīt tiem, kas K. skolā nav bijuši, lai viņi varētu saprast, kāda un cik „grūta” bijusi kadetu dzīve līdz viņi kļuva par īstiem tēviņas sargiem.

Kadetu dzīvē septembra mēnesis bija atvaļinājuma mēnesis, un mācības sākās oktobra mēneša sākumā, kad otrā vai trešā kursa kadeti turpināja mācības, bet jaunie, tikko K. skolā uzņemtie kadeti, nometa savas privātās drēbītes, ietērpās kaņavīra tērpā un sāka mācīties ko nozīmīgu komanda „Mierā”, „Brīvi” u.t.t.

Oktobris: „Soļos, marš!”, „Grupa, stāt!”, „Plecā ņemt!”, „Durt!”, „Ar atlēcienu durt!” u.t.t., u.t.t. Daļa no visa tā ir redzama oktobra mēneša apmācību zīmējumā. Šī bija pirmā dresūra, lai iemācītu jauno kadetu soļot: ne tikai soļot, bet braši soļot, kā kadetam un nākošajam virsniekam tas pieklājas. Braši soļot arī ierindā pilnīgā saskaņā ar citiem, jo drīzi nāks parādes un tad visiem jābūt kā vienam. Parasti šīs apmācības notika Armijas sporta laukumā, kas bija tieši pretim K. skolai otrā pusē Barona ielai.

Novembris: Šis bija divu lielu parāžu mēnesis: Armijas jeb Lāčplēšu diena 11. novembrī un Latvijas pastāvēšanas gada svētki 18. novembrī. Abas parādes notika Esplanādes laukumā. Zīmējumā rādīts parādes pieņēmējs — valsts prezidents (domāts laikam J. Čakste) un parādes komandieris — Rīgas garnizona priekšnieks ģen. K. Goppers. Redzams arī kāds balts zirgs, kas vēl nav paguvis piesavināties miera stāvokļa stāju.

Decembris: Pirmais un lielākais notikums kadetu dzīvē decembra mēnesī bija Kara skolas gada svētki ar parādi „savās mājās” Armijas

1929. gada izlaiduma kalendārs. Zīmējis kadets
Krimuldēns.

sporta kluba laukumā un vakarā balle Virsnieku klubā. Zīmējumā varat redzēt, cik galanti kadetam bija jāuzvedas ballē. Balti cimdi rokās. Jāskūpstā rokas kundzēm, kas gan nebija tik viegli uzzināms, kuŗa kundze, kuŗa jaunkundze, kamdēļ skūpstīja rokas visām, jo visas bija jaukas un skaistas. Tā tiešām bija jauka „nodarbošanās”.

Kā oktobrī, novembrī, tā arī decembrī notika arī apmācības klasē resp. bija jāklausa lekcijas. Zīmējumā redzama kāda epizode no lekcijas chipoloģijā, kur pltn. Zoste stāsta kautko par zirga galvas kausu; redzami arī dažādi zirga pakavi un oldenburgiešu pakalģals ar asti.

Decembra mēnesis bija ievērojams ar Ziemassvētku un Jaungada atvaļinājumu, bet tikai tad, ja viss bija kārtībā, t.i., ja bija izturēta sveicināšanas pārbaude un nebija izdarīti kādi citi grēki, kas nobīdīja nabaga kadetiņu t.s. trešajā šķirā par uzvešanos. Tādam grēciniekam nebija iespējas tikt atvaļinājumā, izņemot tikai ārkārtīgi tuvu radu miršanas gadījumā. Tādu nelaimīgo nebija daudz, bet pa reizei kāds gadījās. Atvaļinājuma prieki parādīti, kad, braucot uz tēva mājām, kamanu labā sliece iebūk sniegā un kadetiņš ar vedēju gāžas sniegā.

Janvāris: Atkal mācību un lekciju mēnesis ar vienīgo izklaidēšanos Armijas sporta kluba laukuma slidotavā, ja kādam slidošana bija sirdslieta un patika arī jaukās meitenes, kas ieradās vakaros, kad kadetiņiem bija atļautais slidošanas laiks. Jāatzīstas, ka šo rindiņu rakstītājs arī tur iekrita un vēlāk pazaudēja savu puīša brīvību pavisam.

Februāris: Pagājušos 3 līdz 4 mēnešos bija bāzts galva tik daudz kaŗa un dažādu cita veida gudrību, ka tur vairs nebija vietas un galva bija jāatbrīvo citām mācībām un gudrībām. Sākās pārbaudījumi. Zīmējums rāda kadetu pārbaudītāju un viņa asistentu sēžam pie galda, uz kuŗa ir meklējamā laime jebšu laimīgais vinnests — biļetes. Redzams viens kadets ar paceltu roku, domājot ko rakstīt. Otrs kadets, tādā pat pozā, arī vēl nav sācis rakstīt tāpēc, ka vēl nav paspējis atrast atbildes saviem jautājumiem uz „špikera”, kas redzams uz programmas lapas. Diemžēl, kā jau visās labās mācību iestādēs, „špikeru” tradīcija bija arī K. skolas kadetu saimē. Šķiet, ka zīmējumā domāts pārbaudījums artilērijas mācībā un pie galda sēd pltn. Kuplais ar asistentu vlt. Azaci.

Marts: Tikpat pārbaudījumu pilns un smags mēnesis. Kadeti cītīgi mācījās pat līdz pusnaktij un, kā redzams, noguruši un galvas atbalstījuši rokās, nepavisam nav pamanījuši, ka ienācis dežūrvirsnieks vlt. Zapackis (vēlāk pārkrustījās par Zelmeni). Viņš stāv un gaida kad kāds kadets viņu pamanīs un nokomandēs: „Celties, mierā!” Tā kā neviens to neizdarīja, tad arī visi „gulētāji” dabūja kārtīgu brāzienu.

Aprīlis: Arī pārbaudījumu pilns mēnesis. Ziema tikpat kā aizmirsta, pavasaris klāt, zeme apžuvusi, pamats Armijas sporta kluba laukumā stingrs un var sākties rīta vingrošana — soļošana, skriešana, dziļa elpošana un cita veida vingrojumi. Zīmējumā redzams vltņ. Lūmanis ar gaŗu pātagu, dzenot ap laukumu aizelsušos kadetus vieniniekus vai arī „divstāvā”. Saprotams, ka tādas pātagas nebija; šis bija tiešām veselīgs sports, bet jauki, ka kalendāra autors tur varējis ielikt tik labu humoru.

Maijs: Vēl turpinājās lekcijas un pārbaudījumi, bet sākās arī t.s. lauka mācības, piem., topografiskie darbi, parasti Šmerli. Kadetu jautrajā dzīvē bija ieviesusies tradīcija rīkot t.s. strēlnieku balli. Šinī ballē piedalījās tikai kadeti bez ārējiem viesiem resp. meitenēm. Bet kas tur bija par skaistulēm! Protams, ka meiteņu apģērba piederumus varēja sagādāt bez lielām grūtībām, ja kādam bija laba draudzene, bet ja kādam tas neizdevās, tad, kā jūs varat redzēt zīmējumā, bija arī skaistas meitenes bez „itin nekā”.

Jūnijs: Šinī mēnesī K. skola bija jau vasaras nometnē pie Šūnu ezera Daugavpils tuvumā. Lekcijas un mācības telpās vairs nebija. Visas nodarbības notika apvidū. Taktiskie darbi parasti notika Daugavas kreisajā krastā aiz Grīvas, uz kuriem bija jāsoļo apm. 15 km turp un atpakaļ. Šaušana notika poligonā, ap 1,5 km attālumā no nometnes. Šāva ar šautenēm, patšautenēm, ložmetējiem un pēdējā kursa kadeti ar pistolēm.

Jūnija mēneša apmācības rāda zīmējums, kur pltn. Ļūlaks pārbauda kāda kadeta taktiskā uzdevuma atrisinājumu, kamēr kāds cits kadets, atstājis savu planšeti guļot zālītē, pats dzenas pakāļ kādai vietējai daiļavai. Tik uzkrītoši tas tomēr nenotika, bet lauku sētās gadījās satikt pa daiļavai un kadeta sirds nespēja atteikties no „maza amiziera vai velna padzišanas”.

Jūlijs: Atkal šaušanas apmācības kaujas šaušanā un mērķi šaušanā. Kamēr daži kadeti bija t.s. ugunsliņijā un šāva, pārējie, gaidot savu kārtu, ieslīdēja apvidū, pīpoja un, kā saka, „stiepa gumiju”. Kā tas apm. notika, rāda zīmējums.

Katras pagājušās dienas datums kalendārā tika pārstriņots un vecākā kursa kadeti tuvojās izlaidumam arvien tuvāk. Sākot ar 50-to dienu pirms izlaiduma, nodaļas dežūrants pēc parastā rīkojuma „celties!” varenā balsī turpināja tālāk: „Mierā! Līdz izlaidumam tik un tik dienas, Brīvi!” Šī bija vienīgā reize vienkāršā kadeta dzīvē, kad viņš drīkstēja komandēt savus priekšniekus, vai tie būtu kadeti-kaprāļi, seržanti vai pat virsseržanti. Dežūranta ziņojums bija jānoklausās visiem stāvot miera stāvoklī. Tā tas turpinājās, līdz visas 50 dienas bija noziņotas un pienākusi augusta mēneša pēdējā diena.

Augusts: Vēl kaujas mācības un dažādas šaušanas. Kā zīmējumā rāda, lodes lidoja arī pāri mērķiem un daži ienaidnieki palika dzīvi,

par ko ziņoja pie mērķiem noslēptie trāpījumu novērotāji.

Kadetu mācību gads noslēdzās augusta mēneša beigās. Kara skola atgriezās atpakaļ uz Rīgu savā pamatnovietojumā.

Septembris: 1. septembris — K. skolas vecākā kursa kadetu izlaiduma diena resp. paaugstināšana par leitnantiem. Vispirms parāde K. skolas priekšā, t.i., Armijas sporta kluba laukumā. Tur ieradās armijas augstākā priekšniecība, nolasīja valsts prezidenta pavēli par vecākā kursa kadetu paaugstināšanu un iedalīšanu karaspēka vienībās.

Pēc pēdējās soļošanas Kara skolas ierindā jaunie virsnieki steidzīgi pārgērbās jaunajā uniformā un kā virsnieki piedalījās kopējās pusdienās. Jāpiemin, ka gadījās arī kāds nelaimīgais, kas K. skolu beidza, kā saka, ar trešo šķiru, pagaidām iegūstot tikai seržanta dienesta pakāpi, kuŗu varēja cerēt apmainīt pret leitnanta dien. pakāpi pēc labas uzvešanās un kalpošanas pulkā vismaz 6 mēnešus.

Zīmējumā šis svarīgais notikums bijušā kadeta dzīvē parādīts kalendāra augšā. Redzami bijušie kadeti ar pulka numuru padusē un arī viens ar seržanta zīmotni padusē. Simboliski rādīts, ka valsts prezidents pasniedz jaunajam virsniekam zīmotni ar leitnanta zvaigzni. Pārmetums kalendāra māsliniekam, — ka jaunajiem virsniekiem, izņemot vienu, ir gaužām vāja stāja. Tāda saliekta un neveikla stāja varēja būt tikai vienam — ar seržanta zīmotni apbalvotam.

Šo trūkumu izlabo virsnieks kaujā, kas pats ievainots galvā, ved savus karavīrus cīņā pret ienaidnieku, sargājot savu tēviju — Latviju.

Kalendārs vēl izdaiļots ar dažām figūrām. Tur ir meitenes, kas bailojas, skumst un ilgojas pēc jaunā varoņa, kas no kara var arī nepārnākt. Rādīti jaunā, brašā virsnieka kārdinājumi daiļā dzimuma pasaulē — ko dod ziedu pušķis vai vīna kauss.

Tiešām lielisks kadetu dzīves attēlojums. Lielisks kalendārs mākslas un humora pilns.

*

MANS KARA SKOLAS LAIKS*

(V. Hāzners K. S. mācījās no 1929. gada 1. oktobra līdz 1931. gada 1. septembrim. *Red.*)

Mana māte bija liela sapņu tulkotāja un bieži vien tika mums bērniem stāstījusi, ka tie sapņi, kurus sapņojot pirmajā naktī jaunā dzīves vietā, piepildoties. Mans 30. septembra nakts sapnis arī vēlāk patiešām piepildījās. Es tajā naktī, jau uz rīta pusi, gulēdams Kara skolā pirmo nakti, redzēju sevi ietērptu jaunā mētelī, virsnieka-leitnanta tērpā, ar uzpleču zīmi septiņi, tas nozīmēja, ka es biju jau 7. Siguldas k. pulka leitnants. Bet, lai tiktu līdz šai pirmajai virsnieka dienesta pakāpei, bija jānoiet grūts, divu gadu garš ceļš.

1. oktobra rītā, plkst. 6.00, atskanot skolas dežuranta komandai „celties”, sākās negaidīts un pārsteidzīgs ļembasts. Izrādījās, ka ar šo brīdi mēs bijām nokļuvuši pilnīgi vecākā kursa audzināšanā, kuŗa sastāvēja no grūti aprakstāmas „jāšanas” vai terrora vispāri. Bļāvieni mazā mājiņā, mazgātuvē, satiksmē ar vecākā kursa kadetiem bija kaut kas negaidīts. Un tā atlika sakost zobus, lai visu to izturētu. Nezin kāpēc visvairāk dresūras skāra bijušos virsdienesta instruktorus, jo mūsu didītāji uzsvēra, ka „esot jāizdzen instruktoru gars”, un tā nevienu brīdi nebijām brīvi no kāda pārsteiguma. Mūsu tiešā priekšniecība — grupas vadītājs kpt. Rozenbergs un mūsu tuvākie priekšnieki — grupas komandieris kadets kapr. Grīnerts un vada seržants kadets serž. Vanags šo „jāšanu” nemaz neievēroja, tāpat visus komandas bļāvienus un trenkāšanu pa skolas koridoriem „nedzirdēja” arī skolas priekšnieks plkv. Klinsons, kuŗš dzīvoja skolas pirmā stāva dienvidus galā.

Mūsu B grupas pirmajā ierindas grupā bijām iedalīti septiņi kadeti — Pēteris Kvāļbergs, Jānis Mednis, Jānis Maizītis, es, Valdemārs Grīslītis, Arnolds Raģis un Mārtiņš Robiņš. Mednis un Maizītis bija atstāti Kara skolā uz vēl vienu gadu, tie vecāko kursu jau pazina un arī tik daudz netika dresēti. Mūsu kursā bija vairāki „otrgadnieki”, no kuŗiem mūsu mācību grupā bija vēl Jānis Turks un Osvalds Kēbers. Atstāšanas iemesli bija dažādi, g. k. tie bija kavējuši mācības slimības pēc vai arī nebija izturējuši kādu pārbaudījumu. Šie „otrgadnieki” tika skolā saukti par „majoriem” un daudzkārt palīdzēja mums, pirmgadniekiem, orientēties skolas sadzīvē.

*Fragments no atmiņu grāmatas „Varmācības torņi”.

Mūsu vada seržants Vanags bija lēnprātīgs un godīgs mūsu audzinātājs, nemilēja bļautīties, vienīgi nopietni pamācīt, ja kas gāja aplamā virzienā. Viņa jājamais zirdziņš bija uzvešanās pie ēdiena galda. Uz ēdamtelpu pagraba telpās (mūsu dzīvojamās telpas bija pēdējā augšstāvā) mūs visus veda ierindā, soļojot pa trepēm kā apmācību laukumā un bija brīnums, ka visa skolas ēka nesagāzās, pāri par simts vīriem sitot kājas ar visu spēku. Bet laikam jau sava veida dresūra bija bijusi bursakiem — Garīgā semināra audzēkņiem, kurū vajadzībām šī ēka bija kalpojusi ķeizara laikos. Pēc Vanaga uzskatiem gandrīz neviens kadets nemācēja ne noturēt karoti, ne dakšu, ne pieklājīgi ielikt karoti mutē vai ieturēt labu stāju pie galda. Visvairāk bāriena dabūja Grīslītis. Man pat lika viņu apmācīt uzvedībā pie galda, kaut gan pēc manām domām Grīslītis nekā nemākulīga vai nepieklājīga nedarīja.

Grīnerts bija pretēja tipa audzinātājs, mūždien rūca, milēja uzblaut. Nekad nekas nebija kārtībā rīta apskatēs, vienmēr staigāja saviebtu seju un es nekad neredzēju viņu pat pasmaidām. Kā mūsu tuvākam priekšniekam viņam ar mums bija vislielākā nodarbošanās. Pirms iestāšanās Kara skolā viņš bija dienējis Jātnieku pulkā un tur nēsāto dzelteno zīmotņu pēc Mārtiņš Robiņš jau skolas pirmajās dienās viņu nosauca par „dzeltenām briesmām”. Laikam pamatā bija kāda nepelnīta Robiņa nobāršana vienā no pirmajām svētdienām, kad sēžoties pie pusdienu galdiem redzējām saldā ēdienā paredzēto dzērveņu ķīseli, saliktu šķīvjos un jau aplietu ar pienu. Robiņš priecīgi iesaucās: „Kādā jaukā dienā ķīselis peldēj's pienenā!” un ar to pietika, lai Grīnerts to sabārtu par „mutes palaišanu”.

Ēdienu reizes mums dienā bija četras: brokastis, otrās brokastis, pusdienas un vakariņas. Lielākiem izēdājiem bija iespējams vēl vakarā, pirms gulēt iešanas, ieiet ēdamtelpās, kur bija klāti galdi ar dienas uztura pārpalikumiem. Šo maltīti sauca par „naksniņu”, bet mums, jaunākam kursam, šajā ēdienreizē piedalīties iznāca maz, jo vecākais kurss tajā laikā nodarbojās ar mūsu dresēšanu un ja kāds parādījās ēdamtelpās, tad arī to bieži „izdresēja” laukā.

Celšanās ik rītus bija sešos, svētdienās stundu vēlāk. Pēc īsas apkopšanās sekoja pastaiga, patiesībā ikrītus skriešana Armijas sporta kluba laukumā, kurš atradās tieši pretīm Kara skolai, ielas otrā pusē. Astoņos bija brokastis un pēc tam sākās mācības, kuras ilga pat pēc pusdienām līdz 5 vakarā. Tad pāris stundas bija atļautas mācīties klasēs, pēc kam sekoja dresūra. To gan bieži „kašķīgākie” vecākā kursa kadeti atļāvās izdarīt arī pa mācības laiku vakaros, kaut gan šīs pāris stundas citādi bija mierīgākās mūsu pirmo mēnešu dzīvē. Vakaros arī notika repetīcijas vai eksāmeni. Vecākais kurss mācījās pa sevi. Vienīgi kopējas mums bija ierindas mācības, it sevišķi gatavojoties uz skatēm vai parādēm un sākuma mēnešos mēs bijām

par „mācības līdzekli” vecākā kursa treniņiem savrup apmācībā. Mūs didīja tikpat kā jaunkareivjus, iedzina mums stāju, sveicināšanas prasmi un citas primitīvās kara dienesta lietas, kuŗas visi jau tāpat zinājām. Tās bija gaŗlaicīgākās mācību stundas un lieks laika tēriņš mūsu militārai sagatavošanai.

Pirmajā šādas savrup apmācības dienā mums priekšniecība izraudzīja „krusttēvus” no vecākā kursa, kuŗi arī bija šis savrup apmācības izvedēji. Patiesībā šis krusttēvu institūts bija domāts plašākā nozīmē, tiem bija pienākums arī mūs draudzīgākā veidā ievadīt skolas tradīcijās un dot citādus padomus, kur nu tie mums vai viņiem izrādījās par nepieciešamiem. Mans krusttēvs bija Ferdinands Olinš, inteligents, jauks kadets. Bija ļoti mierīgs apmācībās, vienmēr laipns un draudzīgs, kaut gan mani nekad citu patvarību priekšā neaizstāvēja un vispāri bez liekas vajadzības ar manim nenodarbojās. Ferdinands, beidzot Kara skolu, aizgāja uz 1. Liepājas kājnieku pulku; viņu tikai reizi pēc tam satiku Rīgā, virsnieku klubā. Nekad arī vēlāk dzīvē nesazinājāmies. Kaut kādi viņš bija pārdzīvojis arī krievu un vācu okupācijas gadus un vēlāk dzīvoja Austrālijā. Kad es tur viesojos 1967. gadā, viņu nesatiku, jo nezināju viņa adresi. Viņš mira 1972. gada 14. oktobrī.

Mūsu dzīvojamās telpas bija iekārtotas visai mācību grupai kopā. Iekārta bija kā jau kazarmās, vienīgi salmu maisu vietā mums bija madrači, kas atļāva ikrītus dažās minūtēs savest kārtībā gultiņas. Telpu mazgāšanai vai tīrīšanai bija norīkots atsevišķs personāls. Tas bija patīkamāki nekā parastā kazarmju dzīvē. Vienmēr viss bija tīrs, arī miesas tīrības pēc ik sestdienas gājām pirtī, un apmazgāšanās iespējas pastāvēja arī mazgātuvēs. Mazām mājīnām bija atsevišķi kambarīši, nebija jāsēd rindās, kā tas bija pulkos.

Uzturs bija ļoti labs un pietiekams, arī tā garša nebija tik vienmuļīga, kā tas bija pulku virtuvju lielajos kopkatlos. Dežurantu pienākumus telpās un virtuvē pildīja vecākā kursa kadeti. Tāpat sākumā pie vārtiem stāvēja to sardze. Vēlāk gan sardzes ieņēma pirmais kurss, tam viens no posteņiem bija arī pagalmā. Patiesībā viss skolas bloks bija apjozts ar augstu sētu un nekāda vajadzība pēc šīm sardzēm nebija, bet tās bija domātas treniņa nolūkiem, kas atkal mums dažkārt bija lieki, jo pulkos mēs visas sardžu gudrības jau bijām apguvuši. Sliktākais bija arī tas, ka pēc sardžu dienesta mācībās nākamā dienā bija jāpiedalās tāpat pilnu laiku.

Mūsu laikā uzņemot Kara skolā vairs nepastāvēja prasība būt zināmā — 170 cm — augumā un tagad uzņēma arī augumā mazākus, pie kam pats mazākais no mums bija kadets Jānis Auziņš — tikai 156 cm gaŗš. Nezin kāpēc vecākam kursam tieši nepatika mazākie vīreļi un tā man liekas, ka tieši B mācību grupa tika vairāk trenkāta nekā A grupa. Arī man „laimējās” piedzīvot grūtākos dresūras veidus:

noskriet, saprotams pilnā kaujtērpā, „mazo” un „lielo riņķi” un reizi pat, izpildot „gulties un celties” pavēles, nodeldēt savu svārku elkoņus tik tālu, ka drēbes bija nākamā rītā jāmaina noliktavā pret veselām.

Lielākie jaunākā kursa dīdītāji bija kadeti Neimani un Timuška, tiem gan centās nepalikāt iepakā arī citi, bet neviens tā nemācēja izkliegt kā šie abi. Man personīgi iznāca visvairāk darišanas ar Neimani un no „mazākblāvēju” grupas ar Lampu un Eliņu. Bija arī viens otrs jautrāks dresūras paņēmiens. Piemēram, man kādu vakaru bija otrā kursa guļamtelpās jānolasa pusstundu garš referāts par tematu: „Veca mēneša iespaids uz govju asti”. „Referāta” sagatavošanas laiks bija divas stundas un to man uzdeva izdarīt kadets Jansons. Gan jāatzīstas, ka vēlāk šis referāts atvieglāja citas dresūras, jo uzkāpu uz loga pamales un nokomandēju otram kursam „uzmanību!” (kā man Jansons bija licis), ar savu uzstāšanos izsmīdināju klausītājus līdz asarām. Kā man tas izdevās, lāga neatceros, bet pēc tam man lika vairāk mieru. Visas „piesiešanās” gan bija gaužām lētas: par uguns nepasniegšanu kādam vecākā kursa kadetam vajadzīgā laikā, par laikus nesveicināšanu vai vajadzīgās stājas nepieņemšanu.

Viens no manā vērtējumā apkaunojošākiem rīkojumiem bija sestdienās izpurināt skolas pagalmā vecākā kursa gultas segas, sevišķi tas attiecās uz savu krusttēvu gultu uzmanišanu. Man gan Oliņš nekad to nelika darīt, tāpat vairāki otrā kursa kadeti šo darbu veica paši.

Ar saviem dīdītājiem Neimani, Timušku, Lampu, Eliņu un vēl citiem arī pēc skolas beigšanas nekad draugi nekļuvām. Abi pirmie bija sava kursa staltākie un izskatīgākie puīši, bet arī visslinkākie. Toreiz mūs visus, t.i., 1931. gada izlaidumā, sasāpināja „onkuļu būšana”. Arvīds Neimanijs bija pulkveža Klinsona krustdēls un viņu „stājas un izskata pēc” ārpus kārtas iedalīja Armijas stāba bataljonā, kur parasti tika tie, kuŗi skolu beidza kā pirmie, bet tā laikam arī bija pirmā šāda reize KS dzīvē. Georgs Timuška aizgāja uz Jātnieku pulku. Viņš jau iepriekš bija ar pārējiem kursa kollegām norunājis, lai viņam atstāj šo izvēli. Jātnieku pulkā toreiz bija ļoti skaisti un izskatīgi virsnieku izeju tērpi. Timuška bija tajā tik skaists un izskatīgs, ka viņu varēja apskaust. Vēlāk viņš apprecēja tajā laikā jauno dzejnieci Veltu Tomu, un es atceros, ka reizi trīsdesmitajos gados, viņiem abiem Rīgas virsnieku klubā ienākot uz kādu pēcpusdienas tēju, visi zālē aplūsa un izskatījās tā, ka būtu ieradies valsts prezidents vai cita kāda augsta amata persona. Vienīgi neviens kājās nepiecēlās, lai apbrīnotu šo abu laulāto draugu skaistumu un saderīgo izskatu.

Visi mani un citi lielie dresētāji ir jau sen gājuši bojā. Timuška kara dienestu atstāja un Spānijas pilsoņu kara piedalījās kā Jaunāko Ziņu

speciālkorespondents. Viņš bija arī viens no tiem kadetiem, kas nāca no tā laika tautas „augstākās šķiras”, viņa tēvs bija Dzelzceļa virsvaldes direktors.

*

Mana dresēšana bija sākums pret to, ko, piemēra pēc, piedzīvoja kadets Grīslītis, tāpat mazais Graudiņš un Arnolda Raģa vecākais brālis Ernests, kuŗš bija uzņemts mūsu kursā. Pēdējais no KS aizgāja, jo vienkārši šo vecākā kursa patvarību neizturēja. Aizgāja arī pāris citi, lūdzot sevi atkomandēt uz pulkiem no kuŗiem bija nākuši, bet mazais un sirsnīgais, arī pēc dabas maigais Graudiņš izdarīja pašnāvību nošaujoties skolas drēbju noliktavā, kur glabājās mūsu izejas drēbes. Pēc tam gan dažas dienas otrs kurss bija mierīgāks, bet tikai dažas dienas.

Mums bija pārliecība, ka šī kursa pienākums bija „izjāt” no skolas katru kadetu, kuŗš šķitās viņiem nepiemērots virsnieka karjērai. Tāds šķitās arī Grīslītis. Viņš bija nabadzīgu vecāku bērns un bija iecerējis, ka iespējas tikt pie augstākas izglītības var notikt vienīgi caur Kaŗa skolu. Viņu dresēja pat mums paredzēto mācīšanās stundu laikā, tā ka viņam pat nebija laika iedziļināties repetīciju vai pārbaudījumu prasībās un bieži naktīs, pēc plkst. 10.00, kad bija jāiestājas nakts mieram, mācības sagatavoja slepeni, tā ka neredz skolas dežurants, palīdis zem segas un lietodams elektrisko kabatas laternu.

Var jau būt, ka vecākam kursam bija taisnība: Grīslītim nebija istas militāras stājas, nākdams no Augšzemgales arī runāja turienes dialektu tādā kā kakla balsī, viņa komandas bija diezgan neskanīgas, bet citādi bija reti centīgs, draudzīgs un lāga puisis. Viņš, saņemdams mūsu kursa labvēlību, skolu beidza ļoti sekmīgi, palika dienēt Rīgā 4. Valmieras k. pulkā, pēc tam isā laikā beidza studijas Latvijas universitātē, beidza arī papildus kursu pie Augstākās kaŗa skolas un kā pirmais no mūsu izlaiduma ieguva kapteiņa dienesta pakāpi un kaŗa inženiera gradu. Viņš savu mērķi bija sasniedzis.

Vispāri viss KS kadetu sastāvs nāca no valsts trūcīgām ģimenēm, tie bija laukstrādnieku, amatnieku, strādnieku bērni, kuŗu vecāki nespēja sagādāt līdzekļus studijām universitātē vai citās augstākās mācības iestādēs. Daži studijas bija sākuši, bet nespēja tās nobeigt un tā nonāca Kaŗa skolā. Te mācības, uzturs un ietērps bija par brīvu. Visiem, kas beidza skolu, arī bija drošs darbs mūsu valsts bruņotos spēkos. Skolu beidzot, arī katram izmaksāja 1000 latus, lai būtu ko iegādāties virsnieku formas tērpu un citus dienesta piederumus. Tāpat tika izmaksāta alga par vienu mēnesi uz priekšu. Un tā mēs visi sitāmies cik varēdami un mācēdami, lai tiktu pie pirmās virsnieka dienesta pakāpes. Katram, kas bija iecerējis skolu nobeigt, bija jāturas pie skolas devīzes:

„Per aspera ad astra” — Caur ērkšķiem pie zvaigznēm.

Mūsu B grupas īstais audzinātājs bija tās vadītājs kpt. Pauls Rozenbergs. Viņš bija ļoti izskatīgs virsnieks, vidēja auguma, reti inteligents, lielisku stāju, pārvaldīja vairākas svešvalodas un ar mums nodarbojās ar lielisku sirsnību. Viņš, bez ierindas mācībām, mums vēl mācīja armijas reglamentu gudrības un metodiku. Pēc amata viņam bija rotas komandiera tiesības. Katrā apmācību grupā tās komandierim (vai vadītājam) bija paredzēts arī palīgs ar vada komandiera tiesībām. Pie mums šajā amatā tikai vēlā rudenī, ap valsts svētku laiku, atnāca no Liepājas kājn. pulka leitnants Alfons Ķikuts. Viņš bija beidzis mūsu Kara skolu 1927. gadā kā pirmais, būdams arī šī izlaiduma virsseržants. Mūsu armijas zināmas birokrātijas pēc viņu sakarā ar pārvietošanu uz Kara skolu bija piemirsuši paaugstināt par virsleitnantu 1929. gadā, un šo paaugstinājumu saņēma tikai pēc gada — 1930. gada rudenī.

Ķikuts bija ļoti rūpīgs apmācītājs, lielisks stājā un uzmanīgs audzinātājs.

Abi šī mūsu tā laika tuvākie priekšnieki — virsnieki palikuši labā atmiņā. Rozenbergs gan mūsu kursu atstāja 1930. gadā, pie mums būdams tikai vienu gadu, bet viņa audzināšanas pamati mūs pavadīja visās virsnieku gaitās. Tā kā Rozenbergs nebija beidzis Augstāko kara skolu, tad viņa vietā no 2. Ventspils k. pulka ieradās kpt. Andrejs Siliņš. Pēdējais bija pāresns, neliela auguma, diezgan nevarīgs audzinātājs, mīlēja iedzert un pīpoja lielu, līku pīpi. Jau sākumā to iesaucām par „pīpi”. Ķikuts palika kopā ar mums līdz skolas beigšanai.

Pauls Rozenbergs, valcēnietis, bija dzimis 1895. gadā; pēc aiziešanas no KS apprecējās ar vienu no izskatīgākām Rīgas dāmām — sporta tirgotāja Baniša meitu, sākumā dienēja 5. Cēsu k. pulkā un pēc tam Vidzemes divīzijas sakaru rotā; būdams tās komandieris, pārzināja visus sakarus Latvijā 15. maija notikumu naktī. Otrā pasaules kara laikā, 1941. gada ziemā, viņam izdevās repatriēties uz Vāciju, kur kara laikā bija iesaistīts Pozenes militāro tulku skolā par apmācītāju. Krieviem okupējot A. Prūsiju, bija kritis gūstā. Izsēdējies Rīgas un Leningradas cietumos, tika notiesāts uz 25 gadiem par „valsts nodevību”. No gūsta tika atbrīvots 1956. gada ziemā un bija apmeties pie savas ģimenes Mainas krastos kādā mazā pilsētiņā Frankfurtes tuvumā. Tur viņu apciemoju. Veselība pa gūsta laiku bija sašķobījusēs, bet garā bija možs. Mani patīkami pārsteidza, ka viņa vienīgā meita, jau pieaugusi skaistule, mums ciemojoties, skaidrā latviešu valodā noprasīja tēvam atļauju kaut kur aiziet. Viņa bija pilnīgi izaugusi Vācijā un gods, kam gods pienākas — māte bija pūlējusēs saglabāt tēvu valodu. Tā bija arī pēdējā un otrā reizē, kad

Rozenbergu satiku pēc šķiršanās 1930. gada rudenī. Pirmo reizi tikāmies 1934. gada pavasarī, kad viņš bija uz dažām dienām ieradies Alūksnē atrazdamies komandējumā — rekognoscijas uzdevumā.

Alfons Ķikuts beidza Latvijas Augstāko kara skolu un Latvijas universitātes tautsaimniecības fakultāti. No armijas neatkarības pēdējos gadus bija izstājies un ieņēma atbildīgo valsts cenu inspektora posteni Rīgā. Otrā pasaules karā komandēja kādu no bataljoniem un palika Kurzemē. Ar Ķikutu Rīgā satikāmies vairākas reizes, un vienmēr mūsu tikšanās bija draudzības un sirsnības pilna.

* * *

Kad vecākais kurss un vadība bija jaunākā kursa sastāvu izsijājusi un bija izlemts, ka visi, kas palikuši, arī skolā jāpatur līdz beigšanai, tika izvesta viena no atmiņā labāki palikušām skolas tradīcijām — Baltā nakts. Vienīgi atmiņā nav palicis šis nakts datums, bet tas varēja būt pēc apm. 10 nedēļu pavadīšanas skolā. Vakarā visi ikdienas nogurdināti devāmies pie miera. Ap pusnakti mūs visus (šoreiz dežūrants čukstošā balsī) pamodināja un bez liekām komandām lika saģērbties, vienīgi svārkos un pat bez vidusjostām. Tas viss bija jāizdara neiededzinot spuldzes, bet apgaismojumam tika lietotas rezervē esošās sveces.

Tikpat klusi mūs visus nostādīja vienrindu kolonnā un veda uz skolas aulu; tā visa bija apgaismota ar pieticīgu sveču gaismu. Pie klavierēm mans krusttēvs Oliņš spēlēja tautas dziesmu melodijas, kuŗām cauri vijās „kaŗavīri bēdājās”. Mums bija jāiet cauri abās pusēs stāvošai vecākā kursa kadetu kolonnai, kuŗa virs mūsu galvām turēja paceltas durkļotas šautenes, durkļus vienu pret otru klusi trinot. Aulas vienā galā bija ar sarkanu drēbi pārklāts galds, uz kuŗa stāvēja cauršauts galvas kauss (tas bija atvests no Tīreļpurva), rūgtais biķeris, tradīciju grāmatas un citi atribūti, bet aiz galda stāvēja skolas kadets virsseržants Brants un kadets seržants Balodis. Abi tie bija lielākā auguma kadeti, kuŗi nekad, vai ļoti reti ap mums, jaunāko kursu, nodarbojās. Tie bija skolas tradīciju sargi. Kad visi bijām nostādīti, uzrunu teica Balodis, nolasīdams mums vairākus noteikumu pantus, kas skaŗ kadetu un nākamo virsnieku dzīvi. Nolasīja kadeta solījuma tekstu, un noprasot, vai kāds atteiktos tos pildīt (tādu nebija), paziņoja, ka mēs visi līdz ar šo brīdi esam ieskaitīti kadetu kārtā. Un šajā kārtā mūs iesvaidot, katram uzsita ar virsnieka zobenu uz kreisā pleca, virsseržantam izsniedzot katram ieroču šķiras nozīmītes, kuŗas nākamās dienās bija jāpiešuj zem kreisās krūšu kabatas atloka. Tas bija ļoti iespaidīgs un atmiņā paliekošs brīdis. To laikam atceras katrs no kadetiem, kas to ir līdzī izdzīvojis. Tikpat klusi mēs atgriezāmies uz guļamtelpām. Nākamā ritā šķitās, ka

vecākais kurss ir izbeidzis mūsu trako didišanu. Katrā ziņā tā ar šo dienu samazinājās.

Līdz ar uzņemšanu kadetu kārtā (šajā ceremonijā neviens no skolas virsniekiem nepiedalījās) sākās iespēja mums iziet pirmajos atvaļinājumos. Tie gan bija gaužām īsi. Sestdienās no plkst. 6 līdz 8 vakarā un svētdienās no plkst. 2, tāpat līdz 8 vakarā. (Mācības mums bija arī sestdienās līdz pusdienas laikam, vakarpuse bija domāta telpu apkopšanai, pirts apmeklēšanai un citiem, tā teikt, mājas darbiem).

Pirms iziešanas atvaļinājumā un pēc atgriešanās notika stingras dežūrvirsnieka pārbaudes un ja tam kas nelikās pa prātam, atlikās palikt skolā.

Īsie atvaļinājumi tika izmantoti vienīgi paziņu vai radu apciemošanai. Teātru, koncertu vai citu notikumu apmeklējumiem tie bija par īsu. Bez tam kadets bija trūcīgs arī naudas ziņā. Mūsu ienākumi bija vienīgi kabatas nauda, kuŗu maksāja obligātā karādienesta dienesta pakāpju lielumā (man kā bijušam seržantam bija 10 lati). Bez tam nauda bija jātaupa arī Kara skolas gada svētku sarīkojumam, kaut daudz izgāja friziera vajadzībām, slidotavas apmeklēšana arī prasīja ieejas maksas (tā atradās — Armijas sporta kluba laukumā un bija izdevīga vieta satikties ar meitenēm, jo arī kadets „nebija no koka”).

Kara skolas gada svētku priekšvakarā 30. novembrī bija tradīcija visai skolai ierindā iziet cauri Rīgai un pāriet Rīgas koka tiltu, lai godinātu tos pirmos kadetus, kas pirms skolas mācību sākšanās bija devušies cīņā pāri šiem tiltiem. Kadeti gāja ierindā, viņu dziesmas, dziedātas četrbalsīgi no vairāk nekā simts vīru mutēm, patika visai Rīgai, un, mums soļojot pa Kr. Barona ielu uz Iekšrīgu, gandrīz visu dzīvokļu logi bija atvērti un pat pa reizei uz mūsu ierindu nobira pa no loga mestam ziedam. Bija arī kādreiz ielu krustojumos sastājušies ļaužu bariņi, kuŗi Kara skolas ierindai veltīja aplausus. Šo 30. novembra vakaru zināja visa Rīga. 1. decembrī Virsnieku klubā notika balle, kuŗu apmeklēja visa armijas vadība. Šīs abas svinīgās skolas dzīves dienas lepnī iederējās jauno virsnieku audzināšanas gaitā. Jāpiezīmē, ka 30. novembra vakarā, pārnākot no gājiena pāri tiltiem, jau vēlā naktī notika tradicionālās vakariņas, tāpat kā 1919. gadā — rupja maize ar marmelādi un melna miežu un cigoriņu kafija. Arī šajās vakariņās piedalījās nevien skolas vadība, bet arī augstākie armijas vadītāji.

*

Skolā tās pirmajā stāvā bija iekārtota viesu istaba. Viesi varēja ierasties ik vakarus starp 6 un 8. Viesu istaba derēja arī kā lasītava un vēlāk tur iekārtoja nelielu kafejnīcu. To gan mēdza okupēt vecākā

kursa kadeti un mums, jaunajiem, par vienu otru pēc viņu prāta izdarītu neuzvedību šad un tad bija jāpiedzīvo parastās tramdīšanas.

Viesistabā pie sienas bija novietotas trīs marmora plāksnes. Uz vienas no tām bija ar zelta burtiem iegravēti visu Brīvības cīņās kritušo kadetu vārdi — Beļinka, Dēliņš, Boms, Dzelzkalns, Erdmanis, Irbe, Kalniņš, Lācis, Pauls un Otto Palmi, Pelše, Rutkis, Skalde un Skudrulis. Visu šo kadetu vārdi bija jāzina katram, kas pēc tam mācījās Kaŗa skolā. Šos vārdus arī reizi gadā — 30. novembra vakarā — izsauca vakara jundā, atbildei no ierindas skanot: „Kritis par Latviju”. Otrā plāksnē bija iegravēti to kadetu vārdi, kas Kaŗa skolu bija beiguši kā pirmie, un trešā plāksnē bija iegravēta katra kursa devīze. Pēdējo kursi izraudzīja savās sanāksmēs. Mūsu laikos šīs devīzes bija apdvēstas ar lielāku romantismu, bet pēdējos gados jau vairāk ar pārāki pasvītrotu patriotismu. Mūsu kursa devīze bija: „Jo tumšāka nakts, jo spožāki spīd zvaigznes.”

*

Mācību laiks bija ļoti intensīvs. No oktobra līdz maija vidum tās noritēja Rīgā. No maija līdz augusta beigām Daugavpilī. Rīgā galvenokārt bija teoretiskās mācības, bet Daugavpilī viss notika praktisko darbu jomā. Skolai bija savs lektoru skaits, bet speciālos priekšmetus, kas nāca ārpus kājnieku vai artilērijas zināšanām, mūs mācīja lektori no ārpuses. Pavisam divu gadu kursā bija jāizņem 34 priekšmeti.

Šie priekšmeti bija: taktika, kaŗa vēsture, artilērija, kaŗa ģeogrāfija, fortifikācija, kaŗa topogrāfija, kaŗa administrācija, sakaru mācība, kaujas gāzes, bruņu mašīnas, aviācija, strēlniecība, likumu zinātne, Latvijas valsts tiesības, militārā pedagogija, militārā psiholoģija, kaŗa higiēna, militārā hipoloģija, iekšējā dienesta reglaments, garnizona reglaments, kaŗa disciplīnas reglaments, šaušanas reglaments, kaŗaspēks vadībā un kaujā, ieroču reglaments, automatiskie ieroči, mīnumetēji, mīnumetēju ierindas reglaments, ložmetēju šaušanas reglaments, kājnieku apmācības reglaments, fiziskās audzināšanas reglaments, aizsargāšanās pret kaujas gāzēm, ķīmija, vācu valoda un ierinda. Atzīme tika dota arī par uzvešanos. Viss vairums priekšmetu pasniedzēju nāca no armijas aprindām, bet Latvijas valsts tiesības un vācu valodu mācīja civilisti — universitātes mācību spēki. No ģenerāļiem — mācību pasniedzējiem jāpiemin Andrejs Auzāns, Jēzups Baško (toreiz bija vēl pulkvedis), Jānis Buivids, Otto Grosbārts (arī toreiz vēl pulkvedis), Mārtiņš Peniķis un Pēteris Skrapce. Neaizmirstami paliks arī mūsu ieroču mācību pasniedzēji pltn. Jansons un kpt. Zapackis (vēlāk Zelmenis), tāpat garlaicīgais taktikas pasniedzējs pltn. Strazdiņš un kaŗa

vēstures skolotājs pltn. (vēlāk pulkvedis) Arvīds Krīpens. Kaŗa higiēnu mums mācīja skolas vecākais ārsts pltn. Heideprimis, kuŗš nēsāja mazu bārdu un kuŗu mēs bijām tāpēc iesaukuŗi par Mefisto. Viņŗ pārzināja nelielu ambulanci skolas pagalma mājīņā, kur bija astoņas gultas vieglākiem slimniekiem un kur ik mēneŗus tika izdarītas veselības pārbaudes. Artilerijas priekŗmetus mums mācīja KS artilerijas nodaļas priekŗnieks pltn. Kuplais, stingrs prasībās un skops atzīmēs.

Nodarbības, par kuŗām atzīmes nelika, bija vingroŗana, jāŗana, dziedāŗana un dejoŗana.

Vingroŗanas skolotājs mums bija vltņ. Ēvalds Lūmanis, KS pirmā izlaiduma virsnieks. Viņŗ mūŗdien staigāja drūmu seju un vienīgi mīlēja pasmaidīt, ja kādam vingrotājam kas nepadevās. Man pret vingroŗanu bija lieli iebildumi jau kopŗ zēnības un jaunības sākuma dienām, jo mums vidusskolā to nemācīja nemaz, un 3. Jelgavas k. p. instruktoru rotā arī īsajā apmācības laikā neko nepaspēju apgūt, kaut gan vēlāk biju pieradis un darīju visu kas darāms. Bet galīgi manu pretestību vingroŗanai iemūŗināja Kurzemes divīzijas komandieris ģenerālis Krustiņŗ, 1928. gada pavasarī izdarīdams Jelgavā skati. Viņam toreiz vienīgais kaŗaspēka skates priekŗmets bija vingroŗana! Viņa priekŗā bija jāŗstājas visam pulka sastāvam, katru kareivi, instruktoru vai virsnieku pārbaudot pēc saraksta! Man toreiz palika iespaids, ka divīzijas komandierim militārā ziņā vienīgā prasība ir labi vingrot un citu militāro zināŗanu apgūŗana ir pilnīgi bez nozīmes. Es visu to uzskatīju un vēl ŗodien uzskatu par traku ģeķību, un kopŗ tiem laikiem man pret ģen. Krustiņu bija vienmēr iebildumi, kaut gan vēlākās dienesta gaitās iznāca pat cieŗi sadarboties.

Un nu KS bijām nonākuŗi Lūmaņa varā. Skola bija apgādāta ar visiem nepiecieŗamiem vingroŗanas apmācības līdzekļiem, un nebija arī mums ŗaubu, ka „veselā miesā mājo vesels gars”. Bet Lūmaņa jājamais zirdziņŗ bija zviedru sols. Noguldījis uz tiem pāris desmit kadetus, viņŗ lika tiem pacelt kājas un griezt tās pa gaisu, kamēr vēdera muskuļi vairs neizturēja un kadetu dibena gali sāka „purkŗķināt”. Un tad Lūmanis jauki pasmaidīja. Tā viņŗ mūs mocīja arī pie citiem rikiem, un jau pašā sākumā ieguva mūsu kursa palamu „slepkava”.

Reizē ar vingroŗanas stundām tajā pat laikā notika arī apmācības jāŗanā. Arī te liela prieka nebija, jo apmācības notika vai nu artilerijas nodaļas manēŗā, vai apmācību laukumā un braucamie vai iejūga zirgi gāja un lēca kā nu kuŗais. Bet apmācības mums sagādāja daudz prieka mūsu skolotāja kpt. Marnica pēc.

Marnics bija artilerijas nodaļas grupas vadītājs un bija savā laikā Krievijā beidzis kādu artilerijas jāŗanas skolu. Viņŗ gan atzina tikai vienu uzsēdes veidu, tādu, kādu lietoja mūsu artilerijā un nekad

nepiekrita tam uzsēdes veidam, kādu mūsu Jātnieku pulkā bija ievēdis plkv. Buks. Patiesībā abiem šiem uzsēdes veidiem bija labās puses, jo valsts jātnieku ekipu veidoja abu šo ieroču šķiru — artilērijas un kavalerijas — jātnieki, būdami līdzvērtīgi arī sacensību rezultātos. Bet Marnics bija ievērojams arī citādi. Viņš bija vāciskas izcelsmes, prata vairākas valodas, bet tā lamāties kā latviešu valodā, pie tam neatkārtojoties, prata tikai viņš. Visus viņa izteicienus laikam neviens arī lāgā atcerēties nevar un ja tos visus pārskaitītu, tad būtu jāraksta daudzas lapaspuses. Viņu kādreiz atvietoja arī citi artilērijas nodaļas virsnieki, bet pamatu licējs mūsu jāšanas prasmei bija Marnics.

Man ar jāšanu sevišķi lielas neveiksmes nebija, bet tādas bija gan vairākiem pilsētas puisiem, kuri zirgus pat lāgā nebija tuvumā redzējuši. Diezgan pāniskas bailes no zirgiem bija manas apmācības grupas kadetam Arvidam Zāgerim. To jau pirmajā jāšanas stundā niķīgais zirgs „Durklis” (tam bija arī gaužām šaura mugura un jāgot bez sedliem spieda dibenu tā, ka nevarēja izturēt) iznesa no apmācības laukuma uz Kr. Barona ielu, izšūpoja nabaga kolleģu tiku tikām un, neganti Arvidam blāujot „trpū”, to beidzot ienesa staļļu pagalmā un nometa zemē.

Izrādījās, ka ne Lūmanis, ne Marnics savus apmācāmos neatzīmēja un arī neievēroja, prasība bija tikai pārbaudīt skaitu, ko katras stundas sākumā noziņoja vecākais no klātesošiem kadetiem. Un tā mēs ar Arvidu vienojāmies, ka es iešu viņa vietā jāt un viņš manā vingrot. Tā arī mēs apmānījām savus apmācītājus. Gan jāpiezīmē, ka Arvidam pēc skolas beigšanas izgāja diezgan prasti: viņu 6. Rīgas k. pulkā bija nozīmējuši par jātnieku vada komandieri. Bet galā viņš kaut kā bija ticis.

Dziedāšanas skolotājs ierindu un koŗa dziesmām bija Sergejs Duks, viens no tā laika populārākiem un apdāvinātākiem vīru koŗu diriģentiem Rīgā. Ierindas dziesmas dziedāt mācīja visus, bet koŗi uzņēma tikai tādus kam „bija balss” un kas daudzmaz varēja orientēties nošu lasīšanā. Koŗa gribētāju netrūka, jo tiem bija dažas priekšrocības: atvaļinājums bija par divām stundām ilgāks. Tā kā mēģinājumi notika vienīgi vakaros, tad bija arī pirmā kursa kadetiem iespēja pa mēģinājumu laiku tikt vaļā no vecākā kursa „audzinātājiem”. Koŗi pa abiem kursiem kopā sanāca ap 100 vīru. 1930. gada ziemā devām koncertu Konservātorijas zālē, to noklausoties visai latviešu mūzikas pasaulei ar Jāzepu Vītolu priekšgalā. Atsauksmes bija labas, zāle bija pārpildīta līdz pēdējai vietai. Otrā kursā, kad 1930. gada izlaidums jau bija noticis, dziedāšanas māka tā kā apklusa, bet ar visu to koris piedalījās 1931. gada dziesmu svētkos. Tie notika īsi pirms Jāņiem, kas mums, koŗistiem, deva iespēju pabūt arī prom no Daugavpils apmācībām vairākas dienas, un man pat to

reizi Līgo vakarā nācās piedzīvot pirmo zāļu kauju Daugavmalā, kas savās izdarībās bija vienreizēja.

Dejot mākslā mūs „ielocīja” deju skolotājs Grebзде. Pirmā kursā dejas stundās piedalījās tikai kadeti vien, bet otrā tika dota piekrišana uz deju stundām, kuŗas notika svētdienas rītos ziemas mācību periodā, aicināt līdzī savas dāmas. Vēlāk, pēc mums, jau organizētā veidā plkv. Krīpens bija nokārtojīs, ka kadetus apmāca kopā ar dāmu korporāciju dalībniecēm.

Grebзде vadīja polonēzi un vispāri noteīca deju kārtību Kuŗa skolas gadu svētku vai citās ballēs, vienmēr būdams ietērpīes nevainojamā frakā.

Skolā pastāvēja arī pašu kadetu vēlēta goda tiesa. No mūsu B grupas tajā bijām ievēlēti divi — Jēkabs Stīlis bija priekšsēdis, es sekretārs. Pārējos trīs deva A grupa. Mums gan ar goda lietām bija pa visu skolas laiku darīšanas tikai vienu reizi, kad apsūdzētais atvainojās, un tā lieta izbeīdzās bez sāpēm. Goda tiesai bija liela teīkšana. Tā varēja lūgt vainīgo izslēgt no skolas.

*

1929. gada Zīemassvētku atvaīlīnājuma divas nedēļas pagāja ātri. Izciemojos Jelgavā un laukos. Jaunā gadā atsākām atkal skolas gaitas. Mācības prasīja daudz laika, un atvaīlīnājumā gāju samērā maz. Īsī pirms Lieldīenām mani piemeklēja liela nelaīme. Pūpol-svētdīenā bīju ielūgts ciemos pie kādas pazīstamas jelgavnieku gīmenes, kur iesvētīja vienu no viņu dēliem.

Vīesības draugu mājās ievīlkās. Tikām lietojuši arī nedaudz vīna un pašbrūvēta alus. Man atvaīlīnājums beīdzās plkst. 10.00, un tā kā vīesības notīka netālu no Kuŗa skolas, Matīsa ielā, tad bīju aprēķīnājis, ka 15 minūtēs es būšu skolā. Visu laiku uzmanīju pulksteni, un tikai kad rādītājs ilgāku laiku stāvēja uz 15 minūtēm pirms 10, atklāju, ka mans pulkstenis ir apstājīes. Bīju gaužām pārsteīgts, sāku ātri atvadīties un blakus istabā konstatēju, ka turīenes sienas pulkstenis rādīja 5 minūtes pirms 10.

Uz skolu nu devos skriešus, kaut par piecām minūtēm izredzes to vairs sasniegt nebīja. Kad plkst. rādīja 5 minūtes pāri desmītiem, bailīgi pieklauvēju pie dežūrvīrsnieka durvīm, bīja vēl vīena vīenīga cerība, ka viņš varbūt neatrodas telpās un dežūrējošais instruktors varētu manu kavēšanos attaisnot. Tomēr atskanēja vītn. Ošīņa balss „īekšā!” — viņš bīja vecākā kursa grupas vadītāja palīgs, mūsu KS pirmā izlaiduma vīrsnieks. Bīju noskrējīes, nosvīdis, bāls, un laīkam arī mans zīņojums neskanēja tā kā vajadzētu. Uzbļāvis man, ka varu iet un, ka par nokavēšanos man būs jārunā ar skolas priekšnieku, gībēju braši pagriezīties apkārt, bet arī tas neīzdevās tā, kā Ošīnam

patiktu. Un tad atskanēja nikns bļaviens: „Kadet, jūs esat apdzēries”. Atbildēju „Apdzēries neesmu, kaut gan alkoholu esmu lietojis.” Noskanēja vēl komanda: „Augšā, gulēt!” un manas cerības tikt kaut kā mierīgāki cauri bija izkūpējušas. Mani istabas biedri mani uzņēma ar lielu līdzjūtību, un visi spriedām, kādas „ziepes” mani sagaida. Kadetam bija aizliegts lietot alkoholiskus dzērienus, tāpat kā pīpot vai ēst uz ielas, un par šādiem pārkāpumiem, sevišķi dzēršanu, varēja izslēgt no skolas. Naktī tikpat kā negulēju, jo varēja izplēnēt manas cerības kļūt par virsnieku. Nākamā dienā notika skolas pedagogiskās padomes sēde, un tās lēmums nebija ne pārāki bargs, ne pārāki mīksts: par uzvešanos tiku pārskaitīts III šķiras kadetos. Tie skolā bija tie pēdējie. Disciplīnas pārkāpēji, tādi, kas nemācījās vai kam arī satiksmē ar pārējiem kollēgām bija kādi „grēki”. Trešā šķira arī nozīmēja, ka sešus mēnešus (kā mēr skaitījās šajā šķirā) nebija iespējams tikt atvaļinājumā, varēja gan skolā pieņemt apmeklētājus, bet tos nevarēja sagaidīt pie ieejas garderobes telpā, bija atļauts tos saņemt vienīgi pie ieejas durvīm pirmā stāva koridorā, kuŗam pretim atradās arī viesu istaba. Tāpat pa šīm durvīm nebija tiesības viesus tālāki pavadīt. Bet mēs bijām iemanījušies, ka sarunājām kādu draugu, kas sagaidīja mūsu viesus, ja to ierašanās bija zināma un ja tās bija meitenes, palīdzēja tām garderobes telpās novilkt virsdrēbes, tāpat tās pavadīt aizejot.

Un tā pa manām pirmajām Kaŗa skolas Lieldienām bija jāpaliek „garnizonā”, kā sauca tos, kuŗiem atvaļinājums bija liegts, vai arī tādus, kas negribēja vai kam nebija kur braukt. Bijām kāds ducis puišu, starp tiem arī visi mani lielākie dīdītāji — Neimanis, Timuška, Lampa un vēl citi. Arī tiem visam vairumam bija par uzvešanos iedota III šķira. Skolas pavārs mūs ēdināja lieliski, kopā draudzīgi pavadījam laiku. Vecākā kursa kollēgas mums taisnojās par dresūras negausīgumu, jo skolā taču pastāvēt audzināšanas kārtība: katram, kas gribot un kam būšot jāpavēl, arī esot jāprot izpildīt katra pavēle, kaut tā būtu arī netaisna.

*

Ik gadus uz 1. maiju Kaŗa skola tika nolikta trauksmes stāvoklī, valsts drošības apsvērumu pēc, jo arī 1924. gada ziemā, komunistiem taisot apsvērumu Tallinā, pirmais iebrukums bija noticis Igaunijas Kaŗa skolā un pirmos apvērsuma upuŗus arī bija devuši tās kadeti. 1. maijs bija komunistiski svētki, un Rīgā tāpat kā provincē šī diena pagāja lielā uzmanībā, jo sarkanie karogi tika izkārti visur, komunistu baumošana par valsts varas gāšanu bija dzirdama bieži. Sarkanos karogus gan nēsāja un svētkus svinēja arī Latvijas sociāldemokrati, bet tie valsts varai nebija bīstami, jo tajā laikā Latvijā valdīja

demokrātiskā iekārta. Bija zināms arī, ka skolas priekšnieks pulkvedis Klinsons mīlot kādu dienu pirms 1. maija sarīkot skolas trauksmi, lai pārbaudītu kadetu modrību un gatavību ātri izvietoties trauksmē paredzētā plāna ietvaros. Katram kadetam vai patiesībā kadetu vienībai bija nozīmēta sava pulcēšanās vieta. Mūsu B grupai un citiem, kuriem nebija kādu sevišķu uzdevumu bija jānostājas pirmajā stāvā iepretim dežūrvirsnieka telpām, kur tika arī trauksmes gadījumā izsniegta municija. Tā arī 1930. gada aprīļa beigās bijām pārrunājuši trauksmes iespējas, apmācīti, ko kuŗam darīt un mierīgi gaidījām, vai šogad šāds mēģinājums notiks.

Trauksmes mēģinājums notika 30. aprīlī.

Skolas priekšnieks tajā rītā bija ļāvis mums izgulēties un signāls, ka jābūt visiem savās vietās, atskanēja tieši plkst. 6.00. Visi sprukām laukā no savām gultas vietām, saģērbāmies kaujtērpos un steidzāmies uz nozīmēto vietu. Vai nu treniņi 3. Jelgavas k. p. instruktoru rotā, vai arī vecākā kursa tramditāju pavēle saģērbties „mērkaķa ātrumā” kaujas tērpā jeb vienkārši palaimēšanās mani sveda kārtībā nedaudz sekundēs, un kad noskrēju lejā, tad izrādījās, ka biju pirmais. Trepju galā stāvēja pulkvedis Klinsons ar chronometru rokās un pārbaudīja pirmo, tāpat citu un it sevišķi pēdējā kadeta ātrumu. Kad visi pēc pāris minūtēm bijām jau nostājušies un dežūrinstructors sāka izdalīt municiju, pie manis pienācis Klinsons noprasīja, kā mani sauc. Viņam palika garš ģimis, ka III šķiras kadets varēja būt pirmais. Pateica man paldies un paziņoja visai ierindai, ka pirmais esot bijis kadets Hāzners 58 sekunžu laikā un pēdējais bija kāds no gaŗajiem vecākā kursa slaistiem ar pāri par divu minūšu laiku.

Šis mans dienesta „jestrums”, saprotams, daudz palīdzēja vēlāk mācību laikā, jo visiem bija neērti tik dūšīgu kadetu pārāki tramdit.

Pirmais maijs pagāja mierīgi un pamazām jau sākām gatavoties doties uz vasaras nometni Daugavpilī. Otrā kursa kadeti bija palikuši pavisam mierīgi, mūs daudz vairs netraucēja, jo bija jāveic pēdējie eksāmeni teoretiskos priekšmetos. Tos kārtojām arī mēs. Maija vidū visu sapakojuši vagonos, devāmies ceļā. Brauciens ilga gandrīz visu diennakti. Izbraucām no Rīgas pēcpusdienā, un otrā rītā gaismai austot bijām Daugavpilī. Vilciena iekraušana un izkraušana bija prakses darbs, to veicām labi, un jau pēcpusdienā bijām iekārtojušies Kara skolas nometnes barakās. Sākās intensīvs vasaras apmācību posms. Visus šos darbus vadīja skolas kadra virsnieki. Mūsu rīcībā bija lieliski apmācības laukumi vietējā poligonā, un taktikas praktiskos darbos izstaigājām visu Daugavpils apkārni vairāk desmit kilometru radiusā. Vasaras noslēgumā notika arī manevri, kuŗus izveda Daugavas kreisajā krastā, nostaigājot pāri par 200 km — līdz Drujai un atpakaļ. Tas gan bija ļoti bargs treniņš.

Nometne atradās tieši Šūnezera krastā, kas deva arī labas iespējas peldēties. Ezera krastā bija arī mūsu skolas dziesmu kalniņš, kur vakaros sapulcējās visa skola, lai piedziedātu visu Daugavpils apkārtni. Blakus mums atradās virsnieku nometne, un tā mums klausītāju netrūka. Dziesmas parasti skanēja vakaros vairākas stundas.

Vasara bija bagāta ar sporta nodarbībām. Spēlējām volej- un basketbolu, futbolu un dažas citas sporta spēles, piekopām arī vieglatlētiku (Klinsons jau bija izvēlīgs un izcils sporta darbinieks) un galvenais nodarbojāmies ar šaušanas sportu. Municipijas netika taupīts, tās pietika vienmēr. Tajā vasarā arī Kaŗa skola gatavojās ikgadējām armijas meistarsacensībām, kurās jau vairākus gadus bija uzvarējusi. Paredzētā komandā bija jābūt vienam virsniekam, vienam instruktoram un trīs kareivjiem, mums tas bija jau savādāki, kareivju nemaz nebija, bet līdz šim Kaŗa skolas kadeti bija tikuši pielaisti armijas sacensībās kā kareivji. Mūsu komandā trenējamies: no virsniekiem pats skolas priekšnieks un ltn. Ķikuts, no pirmā kursa kadetiem bijām mēs abi ar Puriņu no A grupas. Vienu vai divus deva otrais kurss. Instruktoru grupā šava kadets virsseržants Brants. Mēs šaušanai lietojām garās Lee Enfield šautenes, un pulkvedis Klinsons bija atklājis arī kādu sevišķu municiju, kuŗa deva labu blīvumu. Trenēšanās notika ik dienas, un olimpiskos mērķos attālumā uz 300 metriem mēs vienmēr sašāvēm visas trīsdesmit lodes melnajā ripā. Bija jāšauj no trīs stāvokļiem, stāvus, sēdus (vai no ceļa) un gulus no rokas, bez atbalsta. Mums nebija ne mazāko šaubu, ka arī šajā gadā armijas sacensībās KS būs pirmā. Bet rudenī, kad sacensībām bija jānotiek (tās parasti notika Dreiliņu šaujamlaukā), mūs diskvalificēja: mēs esot par labiem armijas sacensībās, bez tam kadeti visi esot beiguši instruktoru rotas un tā vairs nav pielaizami sacensībās, kur piedalās obl. dienesta kareivji. Klinsons gan protestēja, bet šis protests palika neievērots. Tā bijām trenējušies par velti. Bet šim treniņam bija cita nozīme: mēs ieguvām lielu vērību Klinsona, tāpat citu skolas virsnieku acīs. Saprotais, ka zināmā mērā cieta citas šaušanas apmācības. Mēs, šie izlases šāvēji, bijām iedalīti toreiz populāri kļuvušā snaiperu komandā, kur šautenēm lietoja tālskatus. Patiesībā nebijām izšāvuši nevienu snaiperu vingrinājumu un rudens skatē, kad Armijas strēlniecības inspektors plkv. Kaminskis pārbaudīja mūsu snaiperu komandas spējas, tad 1000 metrus noliktajās galvas figūrās netrāpījām nevienu lodi. Bet vecais Kaminskis bija lāga virs. Sekodams tālskatī mūsu ložu gulšanās vietām bija konstatējis, ka tās mērķiem krīt tuvu un tā arī noteica: „Tomēr labi!”

Pie atpūtas izprieicām, mums, kas atvaļinājumā netikām, piederēja arī laivošana Šūnezērā. Tā otrā krastā bija vairākas peldvietas

sievietēm, un Daugavpils krievietes parasti peldējās kailas. Tā arī kādā svētdienas ritā mūsu laiva bija pieirusēs diezgan tuvu vienai no šīm peldvietām, kad no citas ezerā esošās laivas atskanēja sauciens: „Kadeti, šurpu”. Mūsu saucējs bija skolas adjutants kpt. Alsiņš. Sabāris mūs par šādu netiklības braucienu, lika tūdāļ airēties uz māju un pieteikties pie grupas vadītāja. Kad bailīgi iegājām Rozenberga istabā, tas, noklausījies mūsu ziņojumu, tā kā drusku pasmaidīja un noteica: „Varat iet!”

Rozenbergs vispāri šād un tad mīlēja arī pats palaist pa jokam, gan pieklājības robežās. Reizi, pirms kādām kaujas mācībām, viņš mūs visus nostādīja vienrindas līnijā un lika visiem pēc komandas, arī pašam to darot, izčurāties, nosakot, ka nopietnu mācību laikā nedrīkstot sakāpt mīzali galvā.

Tuvojās Jāņi. Atkal viss sastāvs gatavojās doties atvaļinājumā. Kādu dienu mācību laikā pirms Jāņiem Rozenbergs, tā stingri mani nopētījis, noteica: „Palicis vājš kā gailis, tādu jau nevar arī atvaļinājumā laist, nevarēs nekā nevienai meitai padarīt”. Es atbildēju: „Kapteiņa kungs, tie vājie gaiļi jau kādreiz knābj niknāki.” Mani mācību grupas kollēgas sāka spriest, ka es varot sagaidīt amnestiju un tikt Jāņos atvaļinājumā, sāku arī pats uz to cerēt. Bet jau 21. jūnija vakarā, kad visi bija jau aizbraukuši, manas cerības bija noliktas pie malas. Vakarpusē mani iesauca pie sevis kpt. Rozenbergs (viņš dzīvoja mūsu grupas barakā) un man pateica, ka šovakar būšot paidagoģiskās padomes sēde, esot iespējams, ka mani amnestējot, uz kurieni es brauktu, ja tas notiktu. Pateicu paldies par informāciju un par savu atvaļinājuma vietu minēju Jelgavu. Paidagoģiskās padomes sēde ievilkās, bet es biju amnestēts un vēl tajā pašā vakarā paspēju tikt uz vilcienu un savus kollēgas, kas arī bija devušies uz Jelgavas, jau sasniedzu nākamā dienā. Mans III šķiras kadeta laika bija ildzis vēsturiski īsi — tikai divus mēnešus un 8 dienas!

Man gan vēl tagad uz sirdsapziņas guļ pārmetums, ka toreiz netiku klausījis Rozenberga brīdinājumu vairs skolas laikā alkoholiskus dzērienus nelietot, jo tajos pat Jāņos jau Jelgavā kārtīgi „salaidām”. Bet to neviens nedabūja zināt, jo neviens no kadetiem nekad otru netika nodevis.

*

Augusta pēdējās dienās bijām atpakaļ Rīgā. Ar 1. septembri uz mēnesi sākās mūsu atvaļinājums. Vecākais kurss bija mūs pavisam piemirsis. Dresūras vairs nekādas kopš nometnes laikiem nenotika. Mēs visi bijām par to priecīgi. Vēlāk dienēju Alūksnē, pulka bibliotēkā atradu krievu ģenerāļa Krasnova grāmatu „Zverjāda!”, kurā tas stāstīja par kadetu dresēšanu Krievijas kara skolās, un tad

man arī kļuva skaidrs, ka jaunākā kursa „jāšana” nav izgudrota Latvijā, bet to atnesuši lidzi no Krievijas kara skolām mūsu armijas virsnieki, kuŗi bija mācījušies tā laika militārās iestādēs. Žēl, ka šī kārtība tika iedzīvināta arī mūsu Kara skolā. Mūsu kursa puiši nolēma to likvidēt, bet mums gan neiznāca vairs darišanas ar jaunāko kursu, jo kadetus 1930. gadā vairs Kara skolā neuzņēma.

Kā vēlāk mums stāstīja 1935. gadā atjaunotās Kara skolas kadeti, tad zināma dresūra gan pastāvējusi, bet tā bijusi daudz maigāka un to pašu pārtraucis pēdējais skolas priekšnieks plkv. Mateuss 1939. gadā.

Aizejot atvaļinājumā mums arī paziņoja, kas būs mūsu jaunie tuvākie priekšnieki no pašu kadetu vidus: mūsu virsseržants kadets Jānis Auziņš, vada seržants kadets Jēkabs Sīlis un grupas komandieris kadets Pēteris Kvālbergs. No mums atvadījās arī KS priekšnieks plkv. Klinsons, mūsu kājnieku nodaļas priekšnieks pltn. Jurēvičs un grupas vadītājs kpt. Rozenbergs. Klinsons mums nekādus teorētiskus priekšmetus nepasniedza, tāpat to nedarīja viņa pēctecis plkv. Kārklīņš. Pltn. Jurēvičs lasīja lekcijas taktikā un citos priekšmetos, bet pēcnācējs pltn. Nikolajs Balodis pildīja vienīgi administratīvus pienākumus. Rozenberga vietnieks kpt. Siliņš ar mums nodarbojās tikai praktisko zināšanu jomā. Vadības pārmaiņas mums nepatika, jo tomēr tās mēģinās skolā ienest „citu gaisu”. Vienīgi vecajā amatā palika mācību daļas pārzinis pltn. Mauriņš, un tā mūsu mācību programma un plāni netika grozīti.

Pirmais mūsu ilgākais atvaļinājuma laiks — septembra mēnesis tika saīsināts uz divām nedēļām. Skolas vadība jau agrāki bija izlēmusi uzcelt pieminekli pie Vareļu mājām kritušiem kādetiem. Tā mets jau bija gatavs, to bija radījis kpt. Borkovskis (vēlāk Zemgals) — A grupas vadītājs. Tas bija obelisks, kuŗš uzstādāms uz kāda paaugstinājuma vai kalna. Tādu dabīgā veidā pie Vareļiem nebija. Kalns bija jāuzbeŗ mākslīgi. Kas to darīs? — Un tā mūsu kurss viss pieteicās brīvprātīgi divas nedēļas no sava atvaļinājuma septembra beigās pavadīt Vareļos, lai šo kalnu uzbērtu. Atlika vienīgi nokārtot darba rīku un ierīču sagādi. Trulišus un vajadzīgās sliedes deva Ceļu un satiksmes pārvaldes Jelgavas nodaļa. Tos nogādāja uz Vareļiem ar Auto tanku pulka transportu. Darba rīki mums bija skolā, cita jau nevajadzēja kā lāpstas. Darba spēku devām mēs. Un tā pēc sapulcēšanās Kara skolā mūs, 64 abu nodaļu vīrus, kopā ar pavāriem un šīs komandas vecāko, mūsu sporta skolotāju vln. Lūmani, nogādāja uz darba vietu. Lūmanis dzīvoja pie Vareļu saimnieka, mēs visi tikām novietoti lauku šķūnī. Turpat tuvumā iekārtoja lauku virtuvi, un darbs varēja sākties. Lielupes krastā bija neliels smilšu paugurs. To mums vajadzēja ar trulišiem pārvietot pie Vareļu šķūņa, Bauskas-Jelgavas lielceļa malā. Visi strādājām no gaismas līdz

tumsai, laiks bija rudenīgi jauks. Lielupe tecēja savā zemgaliskā burvībā, un mūsu darbs veicās sekmīgi. Divās nedēļās darbs bija pabeigts. Šis laiks mūs visus saliedēja vēl ciešākā brālībā. Sevišķi ar A grupu, kuŗu pa mācību laiku skolā nebija laika tuvāki iepazīt. Arī „slepkava” Lūmanis izrādījās labs darbu uzraugs un nekad „nemanija”, kad mēs vienu otru vakaru pavadījām tuvākajā „kaktu krodziņā” un samērā bieži tur dziedājām ilgāki, nekā nakts miers to atļautu.

Norokamais kalniņš Lielupes malā izrādījās bija kādas vecas kapenes, tur arī atradām kāda cilvēka skeletu un vienu tā stilba kaulu paņēmam līdzī uz Rīgu, lai pievienotu skolas tradīciju atribūtiem, sak!, ja tas arī nav mūsu kritušo kadetu stilba kauls, tad tomēr tas var būt kāda cita krituša cīnītāja paliekas. Ap skeletu zārka pazīmju nebija.

Vareļi izvērtās par visu nākamo Kara skolas kadetu svētceļojuma vietu.

*

1930. gada 30. septembrī atgriezāmies Rīgā un 1. oktobrī sākās mūsu pēdējais mācību gads. Tas bija gaužām mierīgs mūsu sadzīvē un mācību gaitās, un, kaut gan Kara skola tajā pat gadā sāka sagatavot virsnieku vietniekus mūsu armijas vajadzībām, tie mūs un mēs viņus netraucējām. Bet darba bija daudz. Bija jāpieliek visas pūles, lai skolu beigtu iespējami sekmīgi, jo no sekmju rezultāta atkarājās iespējas izraudzīt labāko kara spēku daļu. Man bija jācīnās par 7. Siguldas kājnieku pulku.

Ik ziemu ap karnevāla laiku skolā kadeti rīkoja t.s. „ļembastu”, kad, izģērbusies dažādās ērmīgās drēbēs, kopā pasmējās viens par otru, padziedāja un izlādēja savu jaunības enerģiju, lai pēc tam atkal stātos nopietna darbā. Daudz tika veltīts metodikai, audzināšanai nacionālā garā, veidojot priekšzīmīgus tautas un valsts sargātājus un jauno kara vīru audzinātājus.

Daudz laika veltījām arī tīri politiskām zināšanām un valsts pārvaldīšanas jautājumiem. Mums patika lasīt valstī iznākušos laikrakstus un žurnālus, to saturu kopīgi arī iztirzājot. Jaungada numurā ilustrētais žurnāls „Atpūta” mēdza vienmēr par kaut ko pasmieties, kaut gan to viņa humoristiskās nodaļas redaktors Drekslers darija samērā bieži. 1931. gadu sagaidot, bija iespiests teksts ar zīmējumiem vairākās slejās, kuŗās bija runa par zvaigznēm. Vienā no bildēm bija uzzīmēts kadets, lepni soļojam, ar brillēm uz acīm. Mēs kursā bijām tikai divi brillu valkātāji — es B grupā un Balodis A grupā. Bet kursa puīši nezin kāpēc nosprieda, ka šī bilde un teksts ir domāts man. Teksts skanēja:

Brašam kadetam kā šitam
Prāts uz zvaigznēm nesās citām,
Kuŗas viņš tai dienā mantos,
Kad to iecels leitenantos.

Un tā mani pavadīja līdz izlaidumam „brašā kadeta” apzīmējums!
Novembrī atkal bijām izstaigājuši Lāčplēša un Valsts svētku parādes, šogad gan mazākā sastāvā, kādu jebkad Kaŗa skola bija devusi. Toties mūsu solis bija brašāks un uzkrītošāks nekā lielāka sastāva ierindā; bijām 30. novembra vakarā atkal gājuši pāri Rīgas tiltiem un nodejojuši gada svētku balli 1. decembrī. Polonēzi un mazurku ballē atkal novadīja mūsu deju skolotājs Grebзде. Mūsu mazurkas deļotāju skaits bija lielāks kā citus gadus, jo mūsu partneres deju stundās bija meitenes.

Kadetus aicināja uz virsnieku klubu arī Virsnieku apvienības dāmu komiteja. Par mūsu sabiedrisko audzināšanu rūpējās arvienu vairāk. Bet mācības, repetīcijas, pārbaudījumi nāca viens pēc otra, un drīzi vien pienāca 100. diena pirms izlaiduma. To skolā sāka atzīmēt atsevišķi. Pēc tradīcijām ikgadus izlaiduma kurss uztaisīja attiecīgu kalendāru (daŗādu mākslinieku lielākās ļauŗu grupās nekad netrūkst) un katru rītu, sākot ar 100. dienu, pavadītā tika nosvītota un deŗūrants komandēja rīta ceļšanos ar vārdiem: „Celties, līdz izlaidumam vēl tik un tik dienu.”

Mūsu koris vēl dziedāja, gan tikai kādu 40 vīru sastāvā, bet mūsu skolas himna — Kaŗavīru dziesma no Guno operas Fausts — „Varoņu slava gaida mūs . . .” skanēja arvienu lepni.

Vispāri, dziedāšana brīvlaikā bija viena no jaukākām skolas tradīcijām. Mūsu kursa laikā tās vadīja Jēkabs Sīlis, kam bija neizsmelams dziesmu, sevišķi tautasdziesmu krājums.

*

Drīzi pienāca pavasaris, un maijā atkal devāmies uz Daugavpili, kaut gan arī daŗas praktiskas nodarbības topografijā vai vispāri apvidus pazīšanā notika Rīgas pievārtē, Šmerli.

Viss ceļš līdz Daugavpilij pagāja dziedot. Vēl tagad atceros, ka kādu no nerātnām dziesmām iztaisījām stundām gaŗu un to nodziedājām no Krustpils līdz Līvāniem nevienu pantu neatkārtojot.

Vēl rudenī mūs, septiņus kadetus — Auziņu, Sviķi, Sīli, Balodi, mani, Karmazo un Āboliņu — iepazīstināja ar kādu slēgtu virsnieku organizāciju, kuŗu veidoja Latvijas KS beigušie virsnieki, no katra izlaiduma septiņi. Tā bija slepena brālība, ar nolūku laika tecējumā panākt zināmu noteikšanu mūsu armijas vadībā. Lai sevi maskētu, tad tās sadzīves saturs it kā izteicās iedzēršanā. Par savu dziesmu tās dibinātāji bija noteikuŗi T. Bebra komponētu, ar viņu paŗa tekstu —

„Dzer, draugs, mēs esam kadeti!” Pēdējos neatkarības gados šis brālības ietekme armijā arī sāka parādīties. Bet tā skaitījās pilnīgi slepena, un par tās pastāvēšanu tās dalībniekiem, kuŗi tuvojās skaitlim 50, bija jādod klusēšanas vārds. Saprotams, ka šie septiņi vīri katrā izlaiduma kursā savās rokās turēja skolas tradīcijas, goda tiesu un vispāri centās vadīt kadetu dzīvi pašu izlemtā garā.

1931. gada vasara Daugavpīlī pagāja ātri. Pavisam nemanot bija pienākušas augusta beigas, kad atzīmes jau bija zināmas. Tās noteica beigšanas kārtību. Līdz ar to nometnē notika nākamās dienesta vietas izvēle. Labāki beigušie, ar maz izņēmumiem, visi centās palikt Rīgā. Daudzi gribēja dienēt savas bijušās dzīves vietas tuvumā vai bijušos pulkos. Mana izvēle jau bija nosapņota. Ar mani kopā uz 7. Siguldas k. p. solījās nākt arī mans tuvākais skolas draugs polis Karmazo, bet pēdējā momentā tas savus uzskatus grozīja un aizgāja uz 1. Liepājas k. pulku.

Augusta beigās atgriezāmies Rīgā, lai trīs vai četrās atlikušajās dienās vēl uzlaikotu pavasarī pasūtīnātās drēbes, sakārtotu visas jaunā virsnieka mantas un piederumus un nodotu kadetu armatūru. Laiks pagāja vienā iešanā un skriešanā. — Priecīgā satraukumā 31. augusta rītā mūs dežūrants modināja ar saucienu „Celties, līdz izlaidumam viena diena!” — Un tā arī pienāca! Iepriekšējā vakarā mums izdalīja līdz tam laikam slepenībā turētās Psihotehniskā institūta atsauksmes par mūsu piemērotību virsnieku amatam. Šīs pārbaudes tika izdarītas pirms diviem gadiem, mums iestājoties Kaŗa skolā. Toreiz mums šī institūta darbība likās amizanta, un mēs, viss vairums nākamā kadetu, arī dažādās pārbaudēs vairāk „dzinām velnu” nekā to ņēmam nopietni, sevišķi, kas attiecās uz nervu vai inteliģences pārbaudēm, krāsu atšķiršanu, dažādu trokšņu uzņemšanu un t.t. Manā atsauksmes lapīnā bija rakstīts „Virsnieka amatam nav piemērots”. Šo lapīnu bija parakstījis šī institūta vadītājs Rūdolfis Drillis. Man toreiz neienāca prātā, ka Drilli satikšu pēc daudz, daudz gadiem un kad ar to kopš 1953. gada iznāks sadarboties Komitejā Latvijas brīvībai un vispāri, kārtojot nacionālpolitiskus jautājumus pēc ieceļošanas ASV 1956. gadā. Bet tad jau es biju citu novērtēts un atzīts virsnieks gan miera, gan kaŗa laikos. Bet, saņemot šo mazo papīra gabaliņu, toreiz Rīgā pie sevis nolēmu, ka ar nopietnām lietām tomēr dzīvē „velnu nedrīkst dzīt”. To arī netiku darījis. Es gan nebiju vienīgais, kam bija dots šāds institūta novērtējums, bet mūs laikam izglāba ieteikumi, kādi nāca līdzī no pulkiem, un man liekas, ka toreizējā Kaŗa skolas vadība arī šādus institūta novērtējumus par pilnu neņēma, jo vēlākos gados arī tajā vairs virsnieku karjēras pārbaudījumi netika noturēti.

*

Mūsu izlaiduma akts notika pavisam citā izkārtojumā, kā tas bija noticis pirms mums un pēc pastāvošām tradīcijām Kaŗa skolā. Varbūt vainīgi bija jaunie skolas pēdējā gada vadītāji, bet tikpat labi var būt arī citi apstākļi. Mums tā bija miglā tīta lieta.

Izlaiduma rītā visi brokastis vēl paēdām kadetu ieterpā.

Pēc tam sākām pamazām ieterpties savās jaunajās uniformās. Plkst. 10.00 bija paredzēta mūsu paaugstināšanas paziņošana, kuŗa notika skolas viesu telpā, mums visiem nostājoties vienrindu līnijā jau virsnieku tērpā ar zobenu pie sāniem. Paaugstināšanu izdarīja valsts prezidenta v.i. Saeimas priekšsēdētājs Dr. Pauls Kalniņš, jo prezidents Kviesis tajā laikā bija ārzemju ceļojumā. Dr. Kalniņu pavadīja kaŗa ministrs plkv. E. Laimiņš. Viņi, skolas priekšnieka pavadīti, ienāca viesistabā, palika stāvēt zāles vidū, un adjutants plkv. Lūkins nolasiŗa paaugstināšanas pavēli. Pēc tam augstā priekšniecība, pateikusi daŗus apsveikuma vārdus, nogāja gar mūsu ierindu, bez rokas spiediena vai sarunas ar kādu no jaunajiem virsniekiem. Vienīgi Dr. Kalniņš apstājās pie manis un jautāja, vai man brilles netraucēŗot dienestu. Laikam otro izlaiduma virsnieku ar brillēm, kas stāvēja ierindas labajā spārnā, Jāni Balodi, viņš nebija pamanījis. Atbildēju, ka nē, jo brilles nav stipras.

Pēc tam visi izgājām laukā, skolas priekšā taisīt kopēju foto uzņēmumu (tas ir ievietots Latvju Enciklopēdijas 355. lpp. un uz šīs bildes redzami arī citi augstie izlaiduma viesi), tad sekoja pusdienas un plkst. 3.00 mums bija pavēlēts skolu atstāt.

Vakara krēslā, pēc vecas tradīcijas, viss jauno virsnieku sastāvs, kopā ar iepriekšējo izlaidumu tradīciju sargu pārstāvjiem, divos autobusus devāmies uz Vareļiem, jo šī ciņu vieta bija mūsu izlaiduma tradīciju sargu izraudzīta par jauno virsnieku svinīgā solījuma vietu. Aizbraukšana notika nevis no skolas telpām, bet gan no Artilerijas ielas, blakus Kaŗa skolas art. nod. staļļiem. Skolas virsnieki šajās tradīciju naktīs nepiedalījās. Līdz Vareļiem vēl dziedājām savas jaunības atvadu dziesmas. Svinīgais solījums notika Lielupes malā, kur bijām rakuŗi smiltis pieminekļa pamatam (tas tajā laikā vēl nebija gatavs), uz mūsu sarkanā drēbē klātā tradīciju galda parakstījām arī savu solījumu lielajā tradīciju grāmatā. Mūsu solījums notika sveŗu gaismā, tieŗi pusnaktī un tas saturēja apņemŗanos būt gataviem atdot savas dzīvības par Latvijas godu un slavu.

Šīs tradīcijas akts nebija garŗš. Pēc tam ieradāmies 3. Jelgavas k. p. virsnieku klubā, kur notika mūsu agrās brokastis un maza iestiprināŗšanās pirms lielās izkliŗanas. Es, un vēl daŗi, to rītu palikām Jelgavā. Citi atgriezās Rīgā, lai izkliŗstu.

Mūsu Alma mater telpās es pēc tam nekad vairs netiku iegriezies. Mēs bijām mūsu Kaŗa skolas 10. izlaidums, audzināti demokratiskā

garā un arī pēdējais demokrātiskās Latvijas izlaidums. Pēc tam sekoja seši gadi līdz atkal mūsu Armija dabūja jaunu virsnieku kadru papildinājumu. Mēs toreiz un arī vēlāk domājām, ka tā bija liela mūsu valsts vadības kļūda, jo jau pēc pāris gadiem sāka trūkt jaunu asiņu mūsu karavīru sagatavošanā. Tagad, atskatoties atpakaļ no tālu gadu skatījuma, ir jāprieccājas, ka Kara skolā bija tik ilgs pārtraukums, jo ja tāda nebūtu bijis, tad mūsu bruņotos spēkos būtu nācis klāt vismaz, pavisam minimāli rēķinot, 400 — 500 jaunu virsnieku, kuŗi Baigajā un tam sekojošos kara gados būtu atdevuši savas dzīvības par tēvzemi.

*

Mūsu izlaiduma aktā katrs no jaunajiem virsniekiem saņēma valsts prezidenta un kara ministra parakstītu pavēli, kuŗa bija iespiesta zelta burtiem.

Mēs bijām 52 kājnieku, 12 artilērijas un viens kara flotes jaunie virsnieki. Izvietojoties pa savām dienesta vietām, viens otru pat savā dzīvē vairs nesatikām. Katram no mums bija savādāki likteņi.

Kā pirmais no šīs dzīves šķīrās flotes leitnants Robežnieks, kuŗš jau nākamā gadā mira pēc kādas nenozīmīgas operācijas, kuŗai bija sekojusi asins saindēšanās. Kā otrs 1937. gada ziemā pašnāvību, nošaujoties, izdarīja viens no mūsu nodaļas jaukākiem puīšiem — Edvīns Pužaks. Viņš bija gribēts iekļaut Daugavpili toreizējā Fridrichsona spiegu prāvā un vairāk citu nekā savu godu glābdams aizgāja no šīs dzīves. Mēs viņu apbedījām Rīgā, goda sardzē stāvot mums, viņa izlaiduma biedriem.

Militāro zinātņu kalnos uzkāpām mēs četri — Auziņš, Baumanis, Kociņš un es, 1939. gada beigās beigdami Augstāko kara skolu.

Kociņš palika par mācības spēku Augstākajā K. S., mēs ar Baumani aizgājām uz Armijas staba apmācības daļu, Auziņš uz atbildīgo operatīvā adjutanta posteni Vidzemes divīzijas stābā. Augstāko izglītību ieguva arī Žanis Zālmanis, beigdams Latvijas universitātes juridisko fakultāti un Augstākās kara skolas speciālo nodaļu. Viņš aizgāja uz Kara tiesu. Svīķis beidza Latvijas universitāti.

Augstāko militāro dienesta pakāpi sasniedza Kociņš, kļūdams par pltn., mēs abi ar Baumani bijām majori. Lielu daudzumu no mūsu izlaiduma deportēja Baigajā gadā, citi krita Otrā pasaules kara laukos. Tomēr daži vēl turamies zem šīs saules: Sīlis, izcietis krievu gūstu, dzīvo Rīgā, Lange, Liepājā, Kociņš R. Vācijā, Jakāns Kanadā, Auseklis Rīgā, Maizītis Brisbanē, Zālmanis ASV, Turks ASV, Jansons Vācijā, Robiņš, Jurēvics un es ASV, Avotnieks Anglijā, Raipalis Vācijā, Vēveris Anglijā, Ķēbers Jelgavā, Mednis

Anglijā, Grošs ASV, un tas arī viss. Daudzi jau ir Tā Kunga priekšā, sevišķi tie, kas visvairāk cieta Otrā pasaules kara laikā. Gandrīz visus no minētiem vēl dzīviem esošiem esmu šad un tad saticis. Visi esam sirmām galvām un savas dienas vadām ēzdami svešu zemju pensionāru maizi. Tie, kas turas vēl Latvijā, mums par savām ikdienas rūpēm nestāsta.

Mēs bijām samērā raiba sabiedrība arī tautību ziņā, starp mums bija krievi, poļi, citi. Bet visi bijām Latvijas dēli un savus virsnieka solījumus tikām pildījuši. Neviens nekļuva nodevējs, svešu varu kalpībā esot.

Artilerijas nodāja

ATMIŅAS PAR KARA SKOLU

(Fricis Telmanis KS mācījās no 1922. līdz 1924. gadam)

1922. gadā sākās otrais divgadīgais miera laika KS kurss ar paplašinātu programmu, vairāk piemērotu miera laika prasībām.

Viena daļa skolas audzēkņu nāca no kara spēka daļām, citi tikko beigusi dažādas vidusskolas ar tiesībām iestāties vaļsts sūgtākās mācības iestādēs.

Sākumā skolas priekšnieks bija plkv. Oepītis, vēlāk plkv. Kalpis. Mācību daļas priekšnieks bija pltn. Mauriņš un pēcēja kurss — pltn. Tidermanis.

Vair KS audzēkņi skola iestājās brīvprātīgi, tādai arī iegūstot kadeta dienesta pakāpi. Itajā laikā tika ieskaitīti arī tie, kas jau armijas daļās bija bijuši kaprāļi, seržanti vai c. dienesta pakāpē. Visi kadeti bija pakļauti absolūtai disciplīnai. Visiem bija jādarbo skolas tāpās tārt precētiem, kaut to gūmēns darvoja Rūzī. Strādā spējās, mācības, uzturs bija jānodrošina. Katram bija jāatī 1 x 1 x 1000 (patiesībā kabatas) un jānodrošina ar obligātu dienesta laiku. Tiesa, kas bija sūgtākās kara spēka daļās bija iegavņši instruktoru vai dilkareivju dienests pakāpē, algu maksēja, kāda bija noteikta attiecīgai abt. dien. dienesta pakāpei. Otrā kursā visi kadeti lika paaugstināti spūijas kaprāļi dienests pakāpē it it, tie kuriem vēl tādus nebija). Tie arī sagūma kaprāļi dienests pakāpē atbilstošā algu. Disciplīnas zīns, ārpus skolas attiektās pret citu kara spēka daļu karavīriem, kadets bija pūldzināts armijas kaprāļim.

Kadeti kaprāļi, kadeti seržanti un kadeti virsseržanti tika paaugstināti skolā, pamat vārā mācību sekmes, uzvaldānos un arī armijā iegūtas dienests pakāpes.

Iekšējā skolas dzīvē šīs dienests pakāpes bija nepāreidomas iekšējā disciplīnas un organizācijas vajadzībām.

Kadeti, kam nebija disciplīnas pārkaņons un tie lēli savējas, skaitījās I širas, bet tie, kam bija disciplīnas pārkaņons vai kuboja uzvaldānos — II širas. Nedēļas nogāles un no dienests brīvais laiks kadeti varēja liet pilnā paaugstināties vai apņēkt paaugstināties: I širā kadeti līdz plkst. 24.00, II širas — līdz plkst. 23.00.

Bez artilerijas priekšmetiem skolā mācīja arī spū. 20x priekšmetus: sūgtāko matemātiku, polītisko un militāro vēsturi, psiholoģiju, deshetas un konsultāciju. Šos priekšmetus paaugstināji bija universitātes vai citu sūgtāko mācību iestāžu profesori vai lektori.

In hoc signo vinces
Ihrer Majestät Kaiserliche
Kriegsmarine

Artilerijas nodarījums

ATMIŅAS PAR KAĶA SKOLU

(Fricis Telmanis KS mācījās no 1922. līdz 1924. gadam)

1922. gadā sākās otrais divgadīgais miera laika KS kurss ar paplašinātu programmu, vairāk piemērotu miera laika prasībām.

Viena daļa skolas audzēkņu nāca no kaŗaspēka daļām, citi tikko beiguši dažādas vidusskolas ar tiesībām iestāties valsts augstākās mācības iestādēs.

Sākumā skolas priekšnieks bija plkv. Ceplītis, vēlāk plkv. Kalējs. Mācību daļas priekšnieks bija pltn. Mauriņš un pēdējā kursā — pltn. Tidemanis.

Visi KS audzēkņi skolā iestājās brīvprātīgi, tūdaļ arī iegūstot kadeta dienesta pakāpi (tajā tika ieskaitīti arī tie, kas jau armijas daļās bija bijuši kaprāļi, seržanti vai c. dienesta pakāpēs). Visi kadeti bija pakļauti absolūtai disciplīnai. Visiem bija jādzīvo skolas telpās (arī precētiem, kaut to ģimenes dzīvoja Rīgā). Skolā apģērbs, mācības, uzturs bija par brīvu. Kadeti maksāja arī t.s. algu (patiesībā kabatas naudu), kāda bija noteikta kareivjiem obligātā dienesta laikā. Tiem, kas dienesta laikā armijas kaŗaspēka daļās bija ieguvuši instruktoru vai dižkareivju dienesta pakāpes, algu maksāja, kāda bija noteikta attiecīgai obl. dien. dienesta pakāpei. Otrā kursā visi kadeti tika paaugstināti armijas kaprāļa dienesta pakāpē (t.i., tie, kuriem vēl tādas nebija). Tie arī saņēma kaprāļa dienesta pakāpei atbilstošu algu. Disciplīnas ziņā, ārpus skolas attieksmē pret citu kaŗaspēka daļu kaŗavīriem, kadets bija pielīdzināts armijas kaprālim.

Kadeti kaprāļi, kadeti seržanti un kadets virsseržants tika paaugstināti skolā, ņemot vērā mācību sekmes, uzvešanos un arī armijā iegūtās dienesta pakāpes.

Iekšējā skolas dzīvē šis dienesta pakāpes bija nepieciešamas iekšējās disciplīnas un organizācijas vajadzībām.

Kadeti, kam nebija disciplīnas pārkāpumu un tie labi uzvedās, skaitījās I šķirā, bet tie, kam bija disciplīnas pārkāpumi vai kliboja uzvešanās — II šķirā. Nedēļas nogalēs un no dienesta brīvajā laikā kadeti varēja iet pilsētā pastaigāties vai apmeklēt piederīgos: I šķ. kadeti līdz plkst. 24.00, II šķiras — līdz plkst. 22.00.

Bez artilērijas priekšmetiem skolā mācīja arī speciālos priekšmetus: augstāko matemātiku, politisko un militāro vēsturi, psiholoģiju, tieslietas un konstitūciju. Šo priekšmetu pasniedzēji bija universitātes vai citu augstāko mācības iestāžu profesori vai lektori.

Visi KS mācības kurss bija iedalīts divās daļās: teorētiskās notika ziemas periodā skolā un praktiskās vasaru — nometnēs. Vispirms Salaspilī, Daugavas labajā krastā. Te dzīvošana bija teltīs, kur varēja dzirdēt putnu dziesmas un klusās naktīs arī strūdenieku čalošanu vai arī to palīgā saucienus, kad kāds baļķu plosts bija uzskrējis sēkli. Vēlāk vasaras nometne bija Daugavpilī, barakās pie Šūnu ezera.

Artilērijas nodaļa bija iedalīta divos vados. Vienu vadu, ko teorētisko mācību ziņā klasē sauca par grupu, komandēja kpt. Birkenšteins un vēlāk kpt. Lipinskis, otru grupu — kpt. Kuplais. Otrā kursā vēl pienāca klāt vlt. Alksnis.

Nodaļas priekšnieks bija pltn. Andersons. Minētie virsnieki arī bija nodaļas komandējošais sastāvs un tās audzinātāji. Zināmus audzināšanas pienākumus uzņēmās arī vecākā kursa kadeti, jo katram jaunākā kursa kadetam tika nozīmēti viens vai divi vecākā kursa kadeti, ko sauca par krusttēviem. Viņu uzdevums bija dienesta brīvajā laikā apmeklēt savus krustdēlus un tiem palīdzēt (sevišķi pirmajā gadā tiem, kas nāca tieši no vidusskolām un neko par kaŗavīru dzīvi nezināja) izprast kaŗavīra pienākumus un dažādus reglamenta pantus attiekmē uz disciplīnu un vispārējiem pienākumiem. Nodaļas virsnieki pa lielākai daļai bija ierindas mācību un dresūras vadītāji.

Skolas pirmais gads bija izšķirošs kadeta tālākām gaitām. Sekmes teorijā, praktiskos darbos, disciplīnā un iekļaušanās audzināšanas augstajās prasībās noteica katra kadeta turpmākās gaitas. Visi tie, kas neizturēja noteiktās prasību normas, bija spiesti skolu atstāt. Arī pašā pēdējā gadā mācību sekmes, disciplīna un uzvešanās noteica to kadetu skaitu, kas varēs iegūt virsnieka dienesta pakāpi. Bija gadījumi, ka uzvešanās vai disciplīnas pārkāpums tikai pāris nedēļu pirms izlaiduma atņēma iespēju tikt paaugstinātam virsnieka dienesta pakāpē.

Pulkvedis Ceplītis kā skolas priekšnieks disciplīnas un audzināšanas ziņā vairāk paļāvās uz nodaļas priekšnieku rīcību. Lielu pārgrozību skolas dzīvē ienesa plkv. Kalējs, kas, tikko atgriezies no komandējuma Francijā, bija paņēmis līdzīgas jaunas idejas, ko ieviesa skolas ikdienišķā dzīvē un audzināšanā vispār. Pirmais jaunums bija, ka kadeti darba drēbēs nedrīkstēja staigāt pa skolas ēkas frontes ieejas trepēm un galvenās ieejas koridoru (gaiteni), jo tur varēja sastapt kādu augstāku valsts ierēdni vai augstākas pakāpes kaŗavīru.

Plkv. Kalējs arī rēgulāri lasīja lekcijas par uzvešanos sabiedrībā, pašdisciplīnu un franču pieklājības normām. Viņš ieviesa paražu, ka kadetus sāka ielūgt kāda no latviešu dāmu organizācijām uz oficiālām ballēm, kur kadetu rīcību novēroja kāds no skolas virsniekiem. Tāpat pulkvedis Kalējs deva norādījumus, kādas jaunavas kadeti drīkst aicināt KS gadskārtējos sarīkojumos. Kalēju kadeti ļoti cienīja un

KS Artilerijas nodaļas kadra virsnieki 1920. — 1922. gadam. No labās pltn. Andersons ar kundzi, kpt. Kuplais un vltņ. Birkenšteins ar kundzi.

respektēja.

Artilerijas nodaļas priekšnieks pltn. Andersons bija ļoti inteligents un korekts attiekmēs iepretim kadetiem. Viņa orientācija arī bija franču un tā simtprocentīgi sakrita ar skolas priekšnieka uzskatiem kadetu audzināšanā.

Kapteinis Kuplais bija Pirmā pasaules karā rūdīts karavīrs un palika artileristiem atmiņā kā taisnīgs, bet ļoti bargs priekšnieks. Viņš nepalaida garām ne mazāko disciplīnas pārkāpumu, un ap viņu kadeti izjuta absolūto disciplīnu!

Kpt. Lipinskis nāca no krieva cara armijas virsnieku kadriem. Latviski neprata, bet citīgi mācījās. Pie tam viņš arī nebaidījās runāt latviski, kaut gan viņa runāšana kadetos bieži radīja jautrību. Viņš to bija arī ievērojis jo, pateicis kādu teikumu latviski, pētīja kadetu sejas — vai kāds nesmaida. Tā, kādā 11. novembra rītā, kad nodaļa bija nostādīta iziešanai parādes gājienam, pirms ieradās nodaļas priekšnieks, kpt. Lipinskis kadetus apsveica šādiem vārdiem: „Jūs būs viens drožsirdīgs karavīrs iekš to kaujas laukums, kad dzimtene sauks aizstāvēt savs tēvijs — sveiks kadets!” Mums vajadzēja atbildēt — esat sveiki! Bet, atbildot un aizturot smieklus, kadetiem

sāka birt asaras. Viņš laikam saprata, ka kadeti apraudas 11. novembra piemiņas svarīguma pēc.

Dažas reizes izdevās izmantot kpt. Lipinska valodas neprašānu kadetiem sev par labu. Tā kā pa galvenās ieejas gaiteni nedrīkstēja iet darba drēbēs, bet tomēr steidzamības gadījumos to darija, riskējot, ka skolas dežūrvirsnieks neredzēs. (Tajā pašā gaitenī, tuvu galvenai trepju ieejai bija dežūrējošā virsnieka istaba.) Reizi, būdams dežūrvirsnieks, kpt. Lipinskis satika kādu gājēju gaitenī, kas bija artilerists darba drēbēs. Viņš kadetu apturēja un jautāja: „Vai jūs nezin, ka pa koridori nevar darba drēbēs iet?” Kadets atbildēja: „Zinu, kapteiņa kungs, bet es neēju pa koridoru, bet pa koridora malu”. Kpt. Lipinskis, kādu brīdi padomājis, nosacīja: „Ak tā. Jūs var iet!” Tā gājējs, pateicoties ātrai apķērībai, bija ticis sveikā cauri. Vēlāk gan kpt. Lipinskis bija noskaidrojis, ka arī pa koridora malu nedrīkst iet un nākošie kadetu mēģinājumi jau bija nesekmīgi.

Pltn. Konradi-Kondrašovs mācīja vācu, krievu, franču un angļu sistēmu lielgabalu notēmēšanu mērķī un artilērijas šaušanu, izlietojot jau krievu armijā ar sekmēm lietotu viegli saprotamu metodi. Viņam bija grūtības runāt latviski un tā bieži, formulējot šaušanas likumus, lietoja speciālus izteicienus krievu valodā. Bija ļoti labs lektors un nevienam neradās grūtības saprašanā.

Gen. Vācietis mācīja artilērijas šaušanas teoriju un šāviņu sprādzienu novērošanu mērķī, lietojot speciālu izteicienu: „Būt bijš knābiens!” Tas arī bija par iemeslu, ka artilēristi viņu nokristīja par „būt bijš knābiens”.

Matēmatiks skolotāju Bergmani visi skolas kadeti pazina ar vārdu Džeks. Viņš uz lekcijām vienmēr ieradās vizītsvārkos, bija tikpat kā plikgalvis un rakstot formulas uz tāfeles izturējās īpatnēji.

Gen. Ruškevics lasīja lekcijas ārējā ballistikā un nekad nenobeidza formulu izskaidrošanu un izrakstīšanu līdz galam. Arvienu līdz zvanam viņš bija ticis tikai līdz lekcijas pusei un ikreizes nosacīja: „To nobeidziet paši.”

Prof. Celms lasīja lekcijas psiholoģijā. Viņš šo neinteresanto priekšmetu spēja padarīt patīkamu klausīties un minēja daudzus praktiskus piemērus no notikumiem ikdienas dzīvē.

LKOK ltn. Lukstiņš bija fiziskās audzināšanas instruktors. Agrā rītā vingrošana parasti notika visai skolai kopā vienā un tajā pašā laikā. Nebija izņēmums vai lija, sniga, bija silts vai auksts. Visi kadeti pirms brokastīm izdarīja brīvās elpošanas vingrinājumus un skriešanu. Kad pārnāca mājās sasviđuši, tad steidzīgi bija jānomazgājas un jāiet brokastīs. No sākuma, kamēr nenorūdījās, daudzi jaunākā kursa kadeti slimoja ar saaukstēšanos, sevišķi ziemā.

Plkv. Tepfers lasīja lekcijas tieslietās, prof. Tentelis — politiskā vēsturē, kpt. Kuške — lafetu un ratu teorijā, LKOK plkv. Lavenieks

*KS Artilērijas nodaļas priekšnieks pltn.
A. Andersons.*

— bruņotie vilcieni, ģen. Skrapce — intendantūras dienestā, LKOK pltn. Pavlovskis — auto un tanki, plkv. Baško — aviācijā. Viņa lekcijas palika labi atmiņā, jo tās bija humora pilnas, patika arī viņa latgalešu izloksne. Daudz viņš stāstīja par lidojumiem Pirmā pasaules kara laikā ar lidmašīnu „Ilja Muromecs” — divplāksni, kuŗā lidotājs sēdēja starp abiem spārniem un bumbas meta pāri malai ar roku.

Pltn. Grīnbergs mācīja vispārējo taktiku. Viņa labās manieres un šarms kadetus stipri ietekmēja un viņa lekcijas tika gaidītas ar ilgošanos.

Ģenerālis Radziņš mācīja patreiz lietojamo taktiku, bija ļoti kompetents savā priekšmetā un visu teikto varēja viegli saprast un piesavēties.

Pltn. Ramats lasīja lekcijas politiskā ģeografijā, viņš bija arī sarakstījis grāmatu šajā priekšmetā.

Ģen. Auzāns mācīja topografiju. Visi gatavoja soļu mērogu, ko nācās lietot vasaras praktiskos darbos Salaspils un Daugavpils nometnēs, izstaigājot apvidu taktiskos darbos pat līdz Polijas robežām. Šīs vasaras palikušas jaukā atmiņā ar savām druvām un rudzu puķēm!

Strēlnieku inspektors pltn. Kaminskis mācīja kājnieku ieročus, viņš pats bija speciālists ložmetējos.

Higiēnu mācīja Dr. med. plkv. Auziņš, un viņa audzēkņi — kadeti to atceras vēl šodien ar viņu definīciju, ka „sirds ir viens pumpveidīgs orgāns”. Ja eksāmenos kāds mēģināja sirdi aprakstīt citiem vārdiem, tad pulkvedis vienkārši nosacīja „sēžieties!” un ielika nulli (pēc 12 atzīmju sistēmas!).

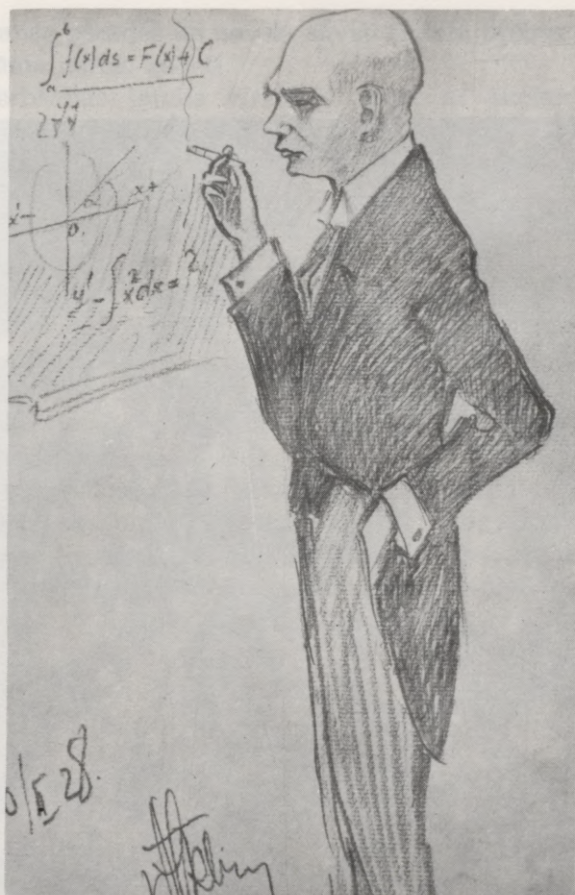
Ģen. Ed. Kalniņš pasniedza iekšējo ballistiku, pltn. Alksnis — pulveri un sprāgstvielas, LKOK plkv. Skaistlauks — artilērijas taktiku, kpt. Kleppers — jātnieku taktiku, ģen. Peniķis lasīja lekcijas par Latvijas atbrīvošanas cīņām. Viņa priekšmets bija nopietni jānācās, lai eksāmenos neizkristu. Viņš savu priekšmetu pārzināja visos sīkumos, zinot ne tikai, kur kauju laikā atradies kāds vads vai rota, bet pat katru strēlnieku vai patšautnes grupas novietojumu vai uzbrukuma virzienu!

Skolā teorētiskais un fiziskais treniņš bija ļoti intensīvs un prasīja daudz enerģijas. Uzturs bija nepietiekošs. 1923. gada brokastis un vakariņās pasniedza kafiju, rupjo maizi un divas tējkarotes cukura. Uz maizi smērēja t.s. „amerikāņu mērkaķu taukus”, ko armijas intendantūra saņēma resp. bija iepirkusi ASV. Patiesību sakot, mucās bija smalki saplucināts treknu cūku speķis. No ilgākas stāvēšanas tauki jau bija dzeltenā krāsā. Brokastu un vakariņu vajadzībām šos taukus skolas virtuvē gan kausēja, pieliekot sīpolus un piparus, jo tad tie bija garšīgāki, kaut gan pati kausēšana stipri smirdēja. Kadetiņiem ēstgriba bija liela, un viss tomēr garšoja labi.

Ar visu to daudzi vienmēr jutās izsalkuši un jau pēc maza laiciņa gribējās ēst atkal. Toreiz Kaŗa skolai šī armijas deva bija drusku lielāka nekā armijas oļģigātoriskā dienesta kaŗavīriem, jo kadetu treniņš bija daudz intensīvāks kā armijas vienību kaŗavīriem. Bez tam daudzi kadeti vēl bija augoši zēni.

Daugavpils nometnē pēdējā kursa kadetus deŗūrants cēla augšā ikrītus, saucot: „Celties, līdz izlaidumam tik un tik dienu”, minot arī katru rītu vēl palikušo dienu skaitu.

Pirms atvadīšanās no Daugavpils nometnes vecākā kursa kadeti vēl izpildīja toreizējās skolas tradīciju un audzināšanas pēdējo notikumu. Tumšā naktī, kad kadeti tikko bija iemīguši, izziņoja trauksmi. Kadetiņiem visīsākā laika sprīdī bija jāsaŗģērbjas un jāierodas

KS matēmatikas skolotājs doc. Bergmanis. Pašu kadetu zīmēts šaržs 1928. gadā.

trauksmes instrukciju noteiktā vietā. Tad kadetus noveda uz kādu no Daugavpils cietokšņa tumšajām katakombām, kur parādījās tēls (sevišķi iespaidīgi izdomāts), kas pieņēma kadetu zvērestu. Tas visiem bija liels pārdzīvojums, un šis svinīgais solījums augt un kļūt par savas tautas slavas un goda sargātājiem katram palicis neizdzēšamā atmiņā.

Pēc atgriešanās Rīgā no Daugavpils vasaras nometnes katram kadetam jau bija zināms, kuŗi tiks paaugstināti pirmajā virsnieka dienesta pakāpē. Sākās jauno uzvalku uzlaikošana.

Jāpiezīmē, ka vēl 1924. gadā Kara skolai bija zināmas grūtības ietērt jaunus — pirmā kursa kadetus. Skolai rezerves krājumos nebija tik daudz drēbju un apavu, lai visiem pietiktu. Iesācējiem tā bija jāgaida, kamēr pēdējā kursa kadeti atgriežas no 1. septembrā

Latvijas bruņoto spēku artilērijas vadība 1926. gadā.
 Pirmā rindā no kreisās: plkv. Danebergs, Art. virsnieku kursu priekšnieks, plkv. Skaist-
 lauks, Art. insp. stāba priekšnieks, ģen. Vācietis, Art. inspektors, plkv. Fogelmanis,
 Vidzemes art. p. komandieris, plkv. Gundars, Latgales art. p. kom., plkv. Konradi-
 Kondrašovs, Krasta art. p. kom., otrā rindā: plkv. Veimanis, Smagā art. p. kom., plkv.
 Lavenieks, Bruņoto vilcienu p. kom., plkv. Jēkabsons, Zemgales art. p. kom. un pltn.
 Jommerts, Art. instr. btr. komandieris.

paaugstināšanas parādes un novelk savas kadeta drēbes un zābakus, ko tad pārņēma jaunie kadeti.

Pēc pārgērbšanās jaunie virsnieki kopā ar skolas vadību un lūgtajiem viesiem piedalījās kopējā mielastā, ko rīkoja paaugstinātiem par godu. Pēc mielasta jaunie virsnieki atvadījās no skolas un devās piešķirtā atvaļinājumā, lai pēc tam ierastos savās jaunajās karaspēka daļās, kur tie bija iedalīti veikt darbu, kādam skolā tie bija sagatavoti.

Pltn. Andersons bija KS art. nodaļas priekšnieks no tās dibināšanas dienas līdz 1924. gadam, pēc tam divus gadus mācījās Francijas kara akadēmijā, pēc kam darbojās Latvijas Augstākā KS par lektoru, īsu laiku 1929./1930. gadā komandēja Smagās art. pulku un ilgāku laiku Zemgales art. pulku (pulkveža dienesta pakāpē).

Mira 1930. gada pavasarī.

Pēc pltn. Andersona art. nodaļas priekšnieka pienākumus līdz 1931. gadam pildīja pltn. Jānis Kuplais. Pēc art. nod. likvidēšanas pltn. Kuplais kalpoja Smagās art. pulkā līdz Latvijas armijas likvidācijai 1940. gadā, kad mūsu zemi okupēja krievu karaspēks.

Pēteris Vīlps, 1926. gada izlaiduma virsnieks

ATCERAS:

Tos, kas 1923. gadā iestājās Kara skolā un kam nebija vidusskolas beigšanas apliecības, pārbaudīja vidusskolas beigšanas zināšanu apmērā. Pēc tam sekoja konkursa pārbaudījumi matēmatikā (rakstiski pie doc. Jāņa Bergmaņa). KS tajā gadā pārgāja uz trīsgadīgu kursu un pēc matēmatikas konkursa pārbaudījumu rezultātiem vispirms papildīja inženieru, tad artilērijas, pēc tam jātnieku nodaļu un beidzot — kājnieku nodaļu. Katrai nodaļai bija paredzēts zināms skaits, un sliktākie konkursā skolā uzņemti netika. Visiem uzņemšanā paredzētiem bija stingra veselības pārbaude Kara slimnīcā. Pirms tam gan jau skolas ārsts — plkv. Auziņš bija devis savus atzinumus.

Tajā gadā art. nod. tika uzņemti 48 kadeti, vēlāk tiem pievienojās 6 kadeti no inženieru nodaļas, kas bija domāti sagatavot dienestam Auto tanku pulkā.

Mūs visus 54 nosūtīja uz Artilērijas instruktoru btr. Vidzemes kazarmās pie Krusta baznīcas. Visus mūs ietērpa kareivju drēbēs un

mūs sauca par kadetu kandidātiem. Visiem bija jāiziet jaunkareivju un pēc tam instruktoru apmācības kurss. Tad, lai mūs atšķirtu no kareivjiem, uz svārku abiem roku galiem tikai uzšūtas nacionālā krāsā savītas lentītes, kas nozīmēja, ka esam kadeti kandidāti.

Instruktoru btr. mūs sadalīja divos vados, katrs vads bija sadalīts divās grupās. Vadu seržanti bija virsdienesta instruktori, bet grupu komandieři obl. dienesta kaprāži vai dižkareivji. Ja vadu seržanti bija pietiekami inteligēnti, tad to nevarēja teikt par obl. dienesta mūsu grupu komandieřiem. Tā kā visi kadeti kandidāti bija ar vidusskolas izglītību, tad liela saprašanās ar grupu komandieřiem neiznāca.

Pēc šāda veida pirmā gada apmācībām atgriezāmie Kaŗa skolā un tur arī uzsākām savas apmācību gaitas kadetiem atbilstošos apstākļos.

Pirms atgriešanās KS mums bija vēl diezgan garas citas dienesta gaitas. Pats jaunkareivju un instruktoru baterijas laiks neatšķīrās ne ar ko no obl. dienesta kaŗavīru dienesta gaitām. Zirgu tīrīšana, ieroču un ierindas mācības — viss noritēja pēc vienas un tās pašas programmas. Tāpat kājnietu apmācības un vingrošanas stundās no mums prasīja vienmēr vairāk nekā no obl. dienesta vīriem.

1924. gada janvāŗa beigās mūs visus paaugstināja par dižkareivjiem, jo jaunkareivju un instruktoru apmācības laiks bija beidzies. Pēc tam tikām sadalīti pa visiem mūsu armijas art. pulkiem; es — kopā ar vēl citiem sešiem kadetiem kandidātiem — biju nozīmēts Zemgales art. p. Daugavpilī. Pirms došanās uz pulkiem sarīkojām Sieviešu palīdzības korpusa telpās Blaumaņa ielā mūsu instr. kursu beigšanas balli. To pagodināja ar savu klātieni visi mūsu audzinātāji, pie kam augstākais viesis bija ģen. Goppers, Rīgas garnizona priekšnieks. Atmiņā labi palikuši arī mūsu audzinātāji instr. btr. — tās komandieris pltn. Jommerts, kpt. Lielbriedis un vltņ. Baumanis.

Pulkos mūs visus sadalīja pa btr. un mums bija jāpilda dienests kā visiem instruktoriem gan jaunkareivju apmācībās, gan kā lgb. priekšniekiem. Pulkos palikām no 1924. gada februāŗa sākuma līdz t.p. gada augusta sākumam, kad mūs visus no pulkiem nosūtīja uz KS vasaras nometni Daugavpilī. Šo vienīgo augusta mēnesi tā arī bijām kopā ar vecākā kursa art. nod. kadetiem, kas mūs iepazīstināja ar dzīvi Kaŗa skolā vispāri, ar art. nod. kadetu tradīcijām, tad mūs visus pārdēvējot par kadetiem.

Mani laikam tāpēc, ka biju vecs skautu darbinieks un, šķīet, vairāk arī sabiedriski aptēsts, vecākais kurss izraudzīja par nākamo tradīciju sargu, ko sauca par Burtnieku. Tradīciju atribūtiem piederēja lādē glabāts cilvēks galvas kauss un svece, kas tika lietota „astes nocīršanai”. Šī astes nocīršana sastāvēja no tā, ka tumšā naktī vecākais kurss mūs visus uzcēla no miega, lika sagērbties un tad noveda uz kādu vecu fortu Daugavpils cietoksnī. Tur kaktā,

Kadeti art. šaušanas apmācībās Daugavpils art. poligonā I direktrisē.

Pie priedes stāv KS ārsts-pltn. Heideprimis, sēd, pa kreisi, kpt. Juris Kociņš un pa labi vlt. Jānis Mūzis — art. nod. lektori.

Uzņēmumā pa kreisi — art. nod. kadetu grupa. Uzņēmums izdarīts 1931. gada 14. jūlijā.

iesprausta galvas kausā, dega jau pieminētā svece. Mums pa vienam bija jāiet šajā pustumšajā kaktā, kur divi vecākā kursa kadeti mūs pārsteidzoši sagrāba un noguldīja uz kāda bluķa, bet trešais kadets ar kailu zobenu uzsita mums katram pa dibenu. Ar to mums „aste bija nocirsta”, un mēs skaitījāmies uzņemt kadetu kārtā.

Kad vecākais kurss saņēma jaunus virsnieku tērpus, tad mums izsniedza viņu bijušos kadetu tērpus. Tajos arī devāmies ar 1. sept. vienu mēnesi ilgā atvaļinājumā, lai 1. oktobrī uzsāktu mācības KS, nu jau kā pilntiesīgi kadeti.

1923. gada septembrī mēs KS iestājāmies 48 plūs vēlāk 6, tātad 54 kadeti, bet pēc trim gadiem — 1926. gada 1. septembrī beidzām skolu tikai 26. Tātad nobirums bija liels, bet lielas bija arī prasības nākamajiem virsniekiem.

Tajā laikā es un vēl citi kadeti daudz skautojām un šīm nodarbībām saņēmām skolas priekšniecības pilnu atbalstu. Vēlāk nebeidzu skautot arī tad, kad biju jau virsnieks.

Vēl gribu piezīmēt, ka manā laikā art. nod. priekšnieks bija pltn. Kuplais un par lektoriem darbojās kpt. Marnics un Francijas KA beigušais kpt. Kristaps Kārklīšs. Visus apmācītājus kadeti ļoti cienīja. Kārklīšs sasniedza pulkveža dienesta pakāpi un bija Krasta art. p. komandieris. Vēlāk viņš bija art. insp. stāba priekšnieks.

Jau pieminēju, ka mūsu kursā bija liels „nobirums”. Liela vaina par to uzkrājama doc. Bergmanim, kas mūs nomocīja ar savām augstākās matemātikas zināšanām un daudzus kadetus izgāza eksāmenos. Bet viņam, saprotams, bija arī sava taisnība: katram artilērijas virsniekam bija jābūt arī labam matemātikim!

Artilērijas nodaļu līdz 1931. gadam (no 1925. gada) vadīja pltn. Kuplais, lielisks audzinātājs un artilēristu tradīciju veidotājs. Stingrs savās prasībās, bet korekts un disciplinētības paraugs.

Jānis Tūte, 1928. gada izlaiduma virsnieks.

MANAS ATMIŅAS PAR KAĀA SKOLU

Nu jau ir pagājuši 50 gadi kopš beidzu mūsu Kaāa skolu un tā daudz kas pakūpējis no atmiņām, bet centīšos pieminēt visu, kas mani vairāk saistīja mūsu virsnieku kaltuvē. Es KS iestājos 1925. gadā un tajā pavadīju trīs gadus, jo toreiz kurss vēl bija trīsgadīgs. Mēs iestāšanās gadā bijām 700 kandidātu, un iestāšanās konkurss notika matemātikā. Mūsu nodaļā uzņēma ap 40 kadetu. Starp šiem laimīgiem mēs septiņi nācām no Valsts Cēsu Bērzaines vidusskolas, no tiem seši izvēlējamies art. nodaļu, pie kam viens no mums bija izgudrojis, ka artilēristiem kaāa esot labāki — tālāk no ienaidnieka!

Pirmā oktōbra pievakarē, kad bijām sapulcējušies KS, mums katram, kad bijām jau ietērti un mati nogriezti, iedeva tukšu maisu. Mūsu I kursa vada seržants Kārlis Preiss, kaut kā dabūjis mūs ierindā, noveda uz KS staļļiem, kur noskaidrojās, ka tukšie maisi jāpiebāž ar salmiem un ka tie būs mūsu guļammaisi. Salmi (rudzu) un maisa piebāšana man kā lauciniekam bija pazīstama lieta un mēs, arī citi laucinieki, maisus piebāzām cieti cietos, bet pilsētas puišiem tie iznāca kā nu kuāam. ŀibeles sākās, kad maisus uz skolu atveda saimniecības komandas vīri un mēs tā arī vairs nevarējām izšķirt, kuāam kuāš maisis pieder: jāņem bija, kāds gadījās pa rokai. Ejot uz un nākot no staļļiem, bija arī vēl cita nelaime: vairumam kājas jaunajos zābakos un neierastajos autos bija noberztas jēlas, bet par to nebija laiks domāt. Visi bijām jaunās dzīves kārtības noguruši un bijām priecīgi, ka tikām gultās. Man tā pirmajā naktī arī likās, ka ir visviens — vai esi artilērists vai kājnīeks! Tāpat vien būs jācinās vai nu frontes pirmajās līnijās, vai pie lielgabala aizmugurē.

7. kursa kadeti 1928. gadā, pirmā rindā no kreisās kad. serž. Kārlis Bērziņš, kad. kapr. Jānis Tūte un kad. serž. Hermanis Sīmanis, otrā rindā kadets Jānis Zariņš un kadets Jānis Kalniņš.

Ar maisu piebāšanu un citiem pirmās dienas darbiem arī sākās dziļšanās pēc ātruma — aizvienu lielāka un precīzāka visās nodarbībās un visos apstākļos. Katrā ieroču šķiras nodaļā gan bija savas īpatnības un atšķirības iekšējā dzīvē vai sadzīvē ar vecākiem kursiem. Dresēšana bija diezgan negausīga, bet bez ļaunuma un bez pazemojuma. Tā tas ilga apmēram līdz Ziemassvētkiem, kad pirmā kursa kadetus sadalīja pa pulkiem. Mēs trīs — es, Bērziņš un Broks tikām atstāti KS pie saimniecības komandas un tāpat kā citi pulkos 1926. gada pavasarī piedalījāmies jauniesaukto apmācībās un arī līdz ar to paši pieradām pie apstākļiem un dzīves kazarmās. Vēlāk visi atkal atgriezāmies skolā, lai uzsāktu regulārās kadetu apmācības.

Mūsu rīcībā bija 4 lgb. šķūņos aiz sporta laukuma un viens skolas telpās — materiālās daļas apmācību vajadzībām. Vienalga, kurš no art. nod. virsniekiem mūs apmācīja pie lielgabaliem, tas savu lekciju uzsāka šādi: „Te, jūs redzat, ir angļu 18 mārčiņu vieglais lauku lielgabals (citreiz vēl pielika vārdu — ātršāvējs),” un tad sāka izskaidrot, kāpēc tas ir angļu, kāpēc 18 mārč. un t.t. Labam lielgabalniekam visi augšminētie viena lgb. apzīmējumi un to secība bija jāzina kā bauslis, un mēs reizēm kļuvām pedanti un zaudējām

spēju vērtēt, kas vēlāk pulkos būs jauno karavīru apmācībās svarīgs vai nesvarīgs.

Mūsu kursa tiešie priekšnieki bija: pltn. Kuplais — art. nod. priekšnieks, kpt. Veinerts — kursa priekšnieks, ltn. Priede un ltn. Tukums — vada komandieri. Vēlāk vadu komandieri bija vlttn. Katiševs un vlttn. Mūzis. Vēl manā laikā art. nodaļā bija kpt. Riekstiņš, kpt. Kociņš, kpt. Bluķis, bet kādus amatus tie pildīja — neatceros.

Darbību pie lielgabaliem pirmā gadā vadīja ltn. Priede, vēlāk citi virsnieki. Apmācītāji visi bija labi, un apmācāmie centīgi, un ar lgb. bijām iepazinušies līdz skumiem. 1928. gadā, kad mēs — vecākais kurss — darbojāmies par lgb. kaprāļiem, vada komandieriem un vecākiem virsniekiem (btr. virsniekiem), kpt. Marnics izšāva art. akselbanti. Cik atceros, tad tā bija pirmā reize, kad art. nod. to panāca.

Zirgu KS bija pietiekamā daudzumā — gan jājamie, gan lgb. un municijas ratu vilcēji, gan vezumnieku.

Mūsu pirmā kursa sākumā kādu laiku vakaros un rītos bija jāiet uz stalliem — tīrīt zirgus un pašus stallus. Tā arī dabūjām pazīt gan draudzīgus, naidīgus vai vienaldzīgus zirgus. Bija vairāki tādi, kas spēra un koda. Tīrīšanai pēc komandas „pie zirgiem” mēs skrējām katrs ko mācēdams, lai nebūtu jātra „naidīgie”.

Jāšanas un braukšanas apmācības vadīja kpt. Marnics. Viņš mācību laikā nežēloja ne zirgus, ne kadetus, apmācību stundu beigās visi bijām nosviduši — gan zirgi, gan kadeti un nokusuši uz nebēdu. Jāšanas lielākā stundas daļa pagāja rikšojot bez kāpšļiem. Kpt. Marnics stāvēja manēžas vidū ar garu pātagu, kas skāra katru zirgu un katru jātnieku. Kad jātnieks sāka justies nedrošs, tad kpt. Marnics tišām zirgam uzšāva ar pātagu un jātnieks bija zemē kā likts.

Par šādu nevarību vienmēr sekoja sods — viena vai divas stundas zem zobena, ko viņš paziņoja pusbalsī vai vienkārši paceļot vienu vai divus pirkstus! Sods tad vakaros bija „jānostāv” apakšējā skolas koridorā. Kad pēc kpt. Marnica domām kāds bija apguvis jāšanas māku, tad bija tiesības jāšanas stundās un ejot atvaļinājumā nēsāt piešus. To arī visi, agrāki vai vēlāku, sasniedzām. Kamēr tikām līdz „zirdziniekiem”, daudziem bija jēli ceļi un dibeni, bet tas daudz neko nenozīmēja: no jāšanas stundām reti kad kādu atbrīvoja noberzumu vai „furunkuļu” pēc. Kpt. Marnics bija ciets apmācītājs, bet noteikti bez ļaunuma.

Mums visiem atmiņā palicis vēl viens skolotājs — docents Bergmanis, kas mums mācīja ievadu augstākā matemātikā. Lai izskaidrotu kādu formulu vai vispār ko pierādītu, Džeks (kā docentu bija iesaukuši kadeti) pie tāfeles ar kritu vienā rokā un dzēšano lupatu otrā reizēm visu stundu nepārtraukti rakstīja formulas, tās tikko

uzrakstītas dzēsa un rakstīja atkal, un dzēsa atkal, nedomājot, vai mēs visi kaut ko dabūjam no teiktā savās smadzenēs. Tāpat jebkādas piezīmes izdarīt (viņa ātrās rīcības pēc) bija tikpat kā neiespējami. Doc. Bergmanis, liekas, pieņēma, ka mēs visi jau pamatus zinām un tāpēc nav daudz ko tūlāties ar vilcināšanos un paskaidrojumiem. Pēc rakstura viņš bija klusākais lektors visā manā KS laikā.

Kad pie Bergmaņa pienāca pārbaudījumu laiks, daudziem, sevišķi neoģimnazijas kursu beigušiem, bija neiespējami dabūt kaut apmierinošu atzīmi. Tādu varējām iegūt vienīgi ar asistējošā virsnieka palīdzību, kuŗam bija atzīmes likšanā resp. zināšanu novērtēšanā vienādas tiesības ar pasniedzēju. Bet pietiekoša atzīme vien (6 vai 7) bija par maz, lai KS beigtu ar I šķiru, kas deva vairākas priekšrocības dienestā. Šīs pašas matemātikas atzīmju (nepietiekamo) pēc arī vairākiem kadetiem skola bija jāatstāj, kas radīja samērā lielus nobirumus.

Eksāmenos asistenti daudzkārt palīdzēja tikt cauri arī citos priekšmetos, bet matemātikā mums gāja visgrūtāk.

Noslēgumā gribu vēl pieminēt, ka tāpat kā pulkos arī KS nodaļu virsseržanti bija vīri un personas, uz kuŗiem varēja paļauties un uz kuŗiem arī paļāvāties. Es pārdzīvoju trīs lieliskus kadetus virs-seržantus: I kursā Veldri, II kursā — Zutīnu, manā kursā — Insbergu.

Kristaps Insbergs

MANAS ATMIŅAS PAR KAĶA SKOLU

(1925. — 1928.)

Pēc tik daudz gadiem nav vairs iespējams atcerēties toreizējos notikumus saistošā secībā, kamdēļ mēģināšu tos rādīt kā atsevišķus epizodus.

1925. gadā iestāšanās pārbaudījumi kandidātiem KS bija literātūrā un matemātikā. Rezultātus sapulcētiem kandidātiem paziņoja skolas mācību daļas pārzinis pltn. Mauriņš. Izvēle bija tikai divās nodaļās — kājnieku un artilērijas. Sekmīgākie, ja tie vēlējās, tika artilērijas nodaļā.

Oktōbrā pirmās dienās jaunie kadeti pēc ikdienas apģērba saņemšanas un tā pielāgošanas tika sadalīti divos vados (pēc auguma). Par vadu seržantiem un lielgabalu kaprāļiem nāca kadeti no trešā (vecākā) kursa, kuŗi tad arī bija mūsu apmācītāji un audzinā-

tāji. Kurša vadītājs bija kpt. Kļava un vadu komandieri — ltn. Priede un ltn. Tukums. Pirmais — gaŗa auguma, braŗš virsnieks un labs audzinātājs (Otrā pas. kaŗā krita pie Œeņingradas), otrs — maza auguma un nenoteikts savās prasībās (viņu kā rezerves virsnieku saņemu divizionā 1944. gadā pie Dŗūkstes).

Sākās jauna dzīve, neparasta, ar pārsteigumiem katru dienu un pat naktīs. Telpas deŗūrants naktī uzgriezta telpās gaŗsmu un satrauktā balsī deva rikoŗumu celties un daŗās minūtēs apŗēbties. Eŗot gulēt apŗērbts bija jāsaliek uz ķēbliŗa „pa ķērienam”; uz katra zābaku stulmja jāuzklāŗ auts, lai varētu tieŗi grūzt kāju zābakā, — zeķes uzvilķšana prasītu par daudz laika.

Ēstuvē, maltītes iebaudot, bija atkal jaunumi: jānostājas pie galda aiz sola un jāgaida komanda „sēsties”; pie galda bija jāseŗ ar taisnu muguru ēŗanas laikā uz ko stingri skatījās kpt. Marnics (krita pie Œeņingradas), kad viņŗ bija skolas deŗūrvirsnieks.

Cik atceros, tad tā vienkāŗŗākā un gaŗŗīgākā maltīte bija toreiz „haŗē” (siļķu un gaŗas savāŗījums vai sacepums) ar vāŗītiem kartupeļiem; vai vakarā — auksti, kausēti cūkas tauki uz rupjmaizes.

Sākās gatavoŗanās uz novembŗa parādēm Esplanādē. Notika soļoŗana un vēlreiz soļoŗana visam kursam kopēji. Kurŗa priekŗnieks ne viemmēr bija apmierināts ar mūsu soli un bieŗi dzirdējam viņa saucienu: „Kas tur atkal lēkā?!”

Lai pēŗ parādes gūtu iespēju tikt pirmos atvaļinājumos, bija jāvingrinās sveicināŗanā ar uz bez cepures un ziņoŗanā. Lai to panāktu bija jāizmanto viss brīvais laiks — gan telpās, gan ārpusē. Beidzot mans audzinātājs kadets Blūms bija apmierināts ar mani.

Kad pēŗ parādes vakarpusē devos pa kāpnēm uz vecākā kurŗa telpām ziņot savam audzinātājam par doŗanos atvaļinājumā, mana zobena skārdta maksts ieķēŗās kāpņu dzelzs margā un drusku saliecās. Steigā bija jādabū cits zobens. Tā galu galā arī dabūju apskatīt RĪgu svētku ugunīs.

Vasaras nometnē Daugavpilī kursanti nodarboŗās pie lielgabaliem par apkalpi lielgabalu parkā vai izbraucot taktiskās apmācībās. Arī tur neiztrūka pārsteigumu ar sekojoŗu sodu — „Vienu stundu zem zobena”. Jāstāv bija uz „linijas” pret deŗūranta logu miera stāvokli. Pēŗ komandas „zobenus vilkt” bija jāstāv, turot zobenu izstieptā rokā uz leju pie pleca. Rokas delna un pirksti ātri notirpa un kļuva nejūtīgi, radot lielas grūtības zobenu noturēt. To izlaiŗot no rokas, sods bija jāsāk atkal no gala. Radās ģeniāls izgudrojums — „Āķis”, kā atvieglot zobena turēŗanu. Karstā saule arī darīta savu iespaidu, un gadījās, ka gaŗākais vīrs vadā miera stāvokli visā augumā gulēja smiltīs.

Atbraucot no nometnes atpakaļ RĪgā, visiem bija vienas rūpes: vai tiks pāri uz otro kursu. Notika pēdējie pārbaudījumi art. materiālā

KS artilērijas nodaļas virsnieki 1927. gadā.

Pirmā rindā no kreisās: vltņ. (vēlāk pltn.) Juris Kociņš, pltn. Jānis Kuplais, kpt. (vēlāk pltn.) Ludvigs Marnics, vltņ. (vēlāk kpt.) Jānis Veinerts.

Otrā rindā: vltņ. (vēlāk pltn.) Nikolajs Katiševs un ltn. (vēlāk kpt.) Jānis Mūzis.

daļā, reglamentos un jāšanā. Kurša vadītājs kpt. Kļava aizgāja, un tā vietu pagaidām pārņēma kpt. Kārklīšs, kas tad arī mūs „izsijāja”, vai kā toreiz teica — „izskaloja”.

Uz otro kursu pārgāja tikai 26 kadeti.

1926. gada 1. septembrī kurss aizgāja atvaļinājumā uz vienu mēnesi. Oktobra pirmās dienās visi bijām atpakaļ skolā. Sākās intensīva apmācība jāšanā, ko vadīja kpt. Marnics. Viņam bija vecās krievu skolas jāšanas apmācības metodes. Jāšanas manēžas bija starp Kr. Baronu un Tērbatas ielu un starp Artilērijas un Lielgabalu ielu. Vienā manēžā, gar Lielgabalu ielu, arī man nācās bieži jāt. Tur vairākstāvu augstā ēkā dzīvoja mani paziņas. Lai gan manu uzvārdu Marnics reti pieminēja, tomēr bija neērti dzirdēt viņa ne visai glaimojošos izteicienus par grūtībās nonākušo jātnieku, kas sēdot kā „... uz rugājiem” jeb „daudzoties kā... pa pannu”. Tās 30 minūtes ierindas riksī, bez sedliem, dažreiz atstāja paliekošas zīmes jātnieku stilbos. Bija jāiet pie skolas sanitāra, lai saglabātu bojājumus līdz nākošai jāšanas stundai. Toties ļoti patīkami bija jaukie svētdienas rīti, ko nākošie artilēristi kopā ar kpt. Marnicu pavadīja

jānot Meža parkā. Tur daudzas acis apbrīnoja jaukos un skaistos zirgus un brašos jātniekus.

Otrā kursa vadību pārņēma kpt. Veinerts. Vasaras nometnē kadeti bija saistīti artilērijas braukšanas apmācībās, darbojoties kā braucēji. Apmācības vadīja kpt. Marnics. Braucām baterijas sastāvā gājiena kolonnā, vadu un baterijas kolonnā. Pavēles tika dotas ar zobena palīdzību, rādot ar to attiecīgas — zināmas zīmes. Tā tika lielgabali uzvesti pozīcijā un noņemti no priekšratiem pēc komandas: „Pa labi no priekšratiem”, vai atkal noņemti no pozīcijas un uzkabināti uz priekšratiem pēc komandas: „Uz priekšu ratos!”. Notika arī artilērijas braukšanas sacensības, kur lielgabala aizjūgam pa šauru, norobežotu un nospraustu ceļu bija jāizbrauc rikšos vairākas figūras un pagriezieni. Pamatjūga braucējam tad nu bija tas grūtākais uzdevums — „izraut” lielgabalu pa noteiktām figūrām un pagriezieniem. Pirmie divu zirgu pāru braucēji „ierāva” lielgabalu braucienā un tad „lasījās nost no kājām”.

Nometnes beigās vecākam kursam bija artilērijas šaušana, kur piedalījās arī jaunākie kursi. Pienāca atkal kārtējais mēneša atvaļinājums, un pēc tā, 1927. gada 1. oktobrī sākās vecākā kursa laiks.

Man par pārsteigumu tiku nozīmēts par kursa resp. artilērijas nodaļas kadetu virsseržantu. Otrs pārsteigums — jaunākā, tagad divgadīgā kursā tika uzņemts mans brālis.

Sākās lekciju laiks speciālos un arī artilērijas priekšmetos, artilērijas taktikā, ballistikā, augstākā matemātikā. Pēdējo mācīja rez. virsnieks docents Bergmanis (viņu kā rezerves virsnieku saņēmu savā dzn. 1944. gadā frontē pie Džūkstes). Viņš bija ļoti stingrs savās prasībās. Pārbaudījumos bieži dzirdējām viņa izteicienu: „Sēžaties, jums jāšāk ar iekavām!”. Tas nozīmēja, ka pārbaudījums bija jāatkārto. Interesantas bija lekcijas par lafetu un ratu teoriju, ko lasīja pltn. Kuške. Arī pārējie lektori savos speciālos priekšmetos bija augsti vērtējami un arī ar augstām dienesta pakāpēm.

Mūsu kursā nebija daudz kadetu no Rīgas, bet pa diviem iepriekšējiem gadiem arī man izdevās iegūt paņņas pilsētā, kurus varēju apmeklēt atvaļinājumos, tagad jau nēsājot virsnieka zobenu.

1928. gada vasaras nometnē kursa kadeti piedalījās praktiskās art. šaušanas novērošanā gandrīz vai katru dienu, kad nometnē sabraukušie art. pulki izdarīja art. šaušanu. Praktiskie darbi bija btr. notēmēšanā mērķī, art. šaušanas reglamenta lietošanā, piedalīšanās art. nakts šaušanas novērošanā un daudzu citu interesantu art. jautājumu atrisināšanā. Tie aizņēma lielāko daļu no nometnē pavadītā laika.

Beidzot notika praktiskā art. šaušana, kur vecākā kursa kadeti darbojās par komandieriem, jaunākais kurss — lgb. apkalpe un otrais

kurss — braucēji. Baterijai tika dots taktiskais uzdevums. Sekoja pozīcijas ieņemšana un pēc mērķu norādīšanas — baterijas notēmēšana mērķī. Izdarot mērķa piešaudi, dažreiz gadījās grūtības ar „attāluma koeficientu” un „leņķmēra soli”, kas nevēlami iespaidoja „spīles” atrašanu.

Es savu mērķi apkaņoju ar šrapneli, diemžēl deglis bija „par Īsu” un sprādzieni „par augstu”.

Atgriežoties Rīgā mēs skaitījām dienas līdz izlaidumam un lielā sienas kalendārā nosvītrojām aizvadītās dienas. Radās jaunas rūpes: kādu drēbi izvēlēties uzvalkam, kādu mētelim? Uz kādu pulku tiksim nozīmēti? Man šīs pēdējās rūpes atkrita, jo tradicionāli kadets virsšeržants pulku varēja izvēlēties pats. Četru iepriekšējo izlaidumu kadeti virsšeržanti bija aizgājuši uz Smagās art. pulku, tā arī es darīju to pašu.

No rīta, ceļot kursu, nodaļas dežūrants nosauca: „Vēl trīs dienas līdz izlaidumam!” un kalendārā nosvītvoja iepriekšējo dienu, līdz pienāca pēdējā.

No 1928. gada 1. septembra izlaiduma 26 vīriem, cik man zināms, brīvajā pasaulē ir: ASV — 2, Austrālijā — 2, Kanadā — 1, Jaunzēlandē — 1. Kritis ir viens, miris viens un komunistu nošauts arī viens. Deportēti 6 un man nezināmi — 10. Viens dzīvo dzimtenē.

Andrejs Radomiška

MANS KARĀ SKOLAS LAIKS

1927. gada septembrī KS art. nodaļā uzņēma 33 jaunus kadetus. Mūsu sastāvs bija dažāds: viens bija virsdienesta seržants no Krasta art. pulka, divi dižkareivji no Vidzemes art. pulka (abi bija beiguši Rīgas valsts tehnikumu), divi kareivji no Jātņieku pulka un viens no Armijas stāba rotas, tad civilisti — divi studenti un pārējie ar pabeigtu vai nepabeigtu vidusskolas izglītību. Vidusskolu nebeigušiem bija jāiztur pārbaudījumi vidusskolas kursa apmērā.

Tajā laikā art. nod. priekšnieks bija pltn. Kuplais, tā palīgs kpt. Marnics, kursu vadītāji — vltņ. Veinerts, vltņ. Riekstiņš un vltņ. Kociņš, to palīgi vltņ. Katiševs un ltn. Mūzis. Nodaļas kancelejas rakstvedis-mantzinis bija serž. Dauge — ASK futbolists. Vēlāk uz KS art. nodaļu no Latgales art. pulka pārnāca vltņ. Uptis.

Lektori mums bija: art. šaušanā gen. Kalniņš, varbūtības teorijā gen. Vācietis, topogrāfijā — gen. Auzāns, intendantūras dienestā —

KS vltņ. Jānis Mūzis uz zirga Ciāns. 1929. g. 21. sept. starptautiskās jāšanas sacensībās Rīgas hipodromā lēkšanā pār šķēršļiem vltņ. Mūzis ieguva Valsts prezidenta balvu par izcīnīto pirmo vietu.

ģen. Ruškevics, psiholoģijā — ģen. Buivids, kājnieku taktikā — pltn. Lūļaks, sprāgstvielās — pltn. Alksnis, tehniskā zīmēšanā — pltn. Kušķis un tiltu un ierakumu būvē kpt. Miezis.

No civiliem lektoriem atceros Ivanovu, kas mācīja mehaniku un doc. Bergmani (bij. cara armijas art. vltņ.), kas mācīja matemātiku.

KS virsnieku grupa pirms izbraukšanas uz vasaras nometni Daugavpilī 1931. gadā.

No kriesās: 1.) ?, 2.) ?, 3.) ārsts pltn. Heideprims, 4.) pltn. Strazdiņš, 5.) aizmugurē — kpt. Kociņš, 6.) pltn. Kuplais, 7.) aizmugurē — pltn. Mauriņš, 8.) kpt. Alsiņš, 9.) plkv. Kārklīņš, 10.) adm. vlt. Holms, 11.) plkv. Brigge, 12.) pltn. Jansons, 13.) aizmugurē — vlt. Ošiņš, 14.) ?, 15.) ?, 16.) ?, 17.) kpt. Siliņš un 18.) vlt. Ķikuts.

Ar pirmajām mācību dienām sākās stājas „iedzišana”. Vienam otram jau tas likās par grūtu un līdz Ziemassvētkiem divi no mums no skolas izstājās. Lielas prasības bija sveicināšanas apmācībā, daži pārbaudījumus izturēja tikai īsi pirms Ziemassvētkiem. Šī pārbaudes izturēšana nozīmēja iegūt tiesības iziet atvaļinājumos.

Atvaļinājumus no mūsu kursa neviens nenokavēja, kas bija ļoti svarīga prasība.

Visjautrākās stundas mums bija pie ģen. Buivida, pltn. Alkšņa un kpt. Mieža. Tie visi mīlēja humoru. Nepatīkamākās bija matematiķas un jāšanas stundas.

Interesanti gadījumi bija kājnieku taktikā. Parasti mums ar kājn. nod. kadetiem bija vienādi mājas darbi. Bet, ja, piem., artilerists norakstīja no sava kājn. nodaļas kolēģas, kuŗa darbs bija novērtēts uz 12, tad art. darbs bija sasvītrots un novērtēts ar 6 vai labākā gadījumā ar 8. „Spikošana” tika viegli atklāta!

Līdz 1928. gada pavasarim, kad izbraucām uz nometni, divgadīgā kursā bijām palikuši tikai 25 kadeti. Nobirums bija matemātikas dēļ. Nākošā gadā gan četri no tiem atgriezās skolā un to beidza gadu vēlāku par mums.

Otrais mācību gads jau bija ierastāks. Mums, artileristiem, bija tradīcija tāpat kā kājniekiem ieviest savu 100 dienu kalendāru. Mums to uzzīmēja kadets Alksnis ar manu piepalīdzību. Mūsu kalendāra moto tajā gadā bija — „Vīns, sievietes un rozes”. Pēc tradīcijām izlaiduma dienā kalendārs bija jāsadedzina, bet mūsu nodaļas priekšnieks to neatļāva, soloties šo kalendāru ievietot Kaŗa mūzejā. Vai tas notika — nezinu. Otrā gadā mūsu nodaļā vairs nobirumu nebija. Beidzām visi 25, kaut viens no mums (kadets Tomsons) pēdējos mēnešus slimoja ar kādu nedziedināmu kaiti un pavisam ātri pēc skolas beigšanas nomira.

1929. gadā art. nodaļu beidzām mēs 25 no divgadīgā kursa un 16 no trīsgadīgā kursa. No mūsu izlaiduma 5 kadeti izturēja pārbaudījumus uz Aviācijas skolu.

Mūsu, jauno leitnantu, gaitas šajā dzīvē ļoti ātri izbeidza septiņi: Tomsons mira īsi pēc skolas beigšanas, Krastiņš nositās Aviācijas skolā 1930. gadā, Alksnis nošāvās 1931. gadā, Kitovs mira 1932. gadā, Ozoliņš noslika Daugavgrīvā, Hvastkovs nositās Aviācijas pulkā un Jaudzems noslika Stropu ezerā pie Daugavpils. No sava izlaiduma šodien nezinu vairs nevienu.

Tāpat šīs dzīves gaitas ir beiguši gandrīz visi art. nod. tā laika audzinātāji: miruši ir pltn. Kuplais, vln. Katiševs, kas vēlāk bija pltn. dienesta pakāpē, tāpat miruši ir kpt. Veinerts un kpt. Riekstiņš. Deportēts Baigajā gadā tika kpt. Kociņš un krituši Otrā pas. karā ir kpt. Marnics (pie Ļeņingradas) un pltn. Upītis (pie Pasienas). Vienīgi dzīvajo vidū ir kpt. Mūzis.

Mūsu laiks ir bijis traģisma pilns.

ATMIŅAS PAR KS JĀTNIĒKU NODAĻAS GAITĀM

Kapteinis *Jānis Rullīņš* stāsta:

Pirmā pasaules kara noslēguma posmā karaļu Dienvidkrievijā un, atgriezies Latvijā jau pēc Brīvības cīņu beigām, iestājos robežapsardzības dienestā. Divus gadus biju rūdiņies kaujas laukos, bet tie notika svešā zemē un man bija žēl, ka savas tautas grūtajos brīžos nevarēju būt tās karaļtāju pulkā. Ilgi prātoju, kā tagad labāki varētu pakalpot savai valstij, un beigās secināju, ka jāiestājās Kara skolā un pēc tam jāpaliek Latvijas armijā. 1920. gada septembra beigās šķīros no labiem draugiem — robežsargiem un devos uz Alūksnes staciju, pirms tam Ziemeļos saņēmis komandējuma apliecību no sava tiešā priekšnieka kpt. Tukuma. Mēs bijām divi, kas braucām uz Kara skolu Rīgā: es un kareivis Purvietis no kaimiņu posteņa. Es biju izvēlēties KS jātnieku nodaļu, jo zirgi un jāšana man ļoti patika. 30. septembra rīta agrumā iebraucām Rīgā. Pilsēta izskatījās tīra un uzposta, Daugavmalā karā bojātās ēkas bija izlabotas un postījumi nolīdzināti. Paēduši brokastis Daugavmalā, abi ar Purvieti dodamies kājām uz KS Kr. Barona ielā. Pie ieejas durvīm skolā stāv vecs lielgabals. Pāri ielai, pretim KS, liela gruvešu kaudze, — te vēlāk iekārtoja priekšzīmīgu sporta un apmācību laukumu.

Pēc reģistrēšanās tikām aicināti pie skolas priekšnieka pulkveža Cepliņa, viņš vēlējas katru kandidātu redzēt un katru izjautāt. Ikvienam kandidātam bija jāizpilda aptaujas lapa ar daudz jautājumiem un jāuzraksta īss dzīves apraksts. Pirms iedalīšanas nodaļā vēl katru kandidātu pārbaudīja skolas ārsts plkv. Auziņš. Tiku viegli cauri — derīgs. Tā kā biju beidzis pilnu reālskolas kursu, man nekādu pārbaudījumu nebija. Jātnieku nodaļai ierādīja lielu gaišu telpu ēkas otrajā stāvā, ar skatu uz Kr. Barona ielu. Nodaļā sanācām pāri par 40 jaunekļi, vēlāk gan vairāki izstājās.

Telpu iekārta bija vienkārša, lietderīga. Ēkas abos stāvos plati, gaŗi gaiteni, tur tika noturēta vakara junda. Gaiteni galos mazgājamās telpas. Virtuve un ēdamtelpas pagrabā. Vecākais pavārs Lapiņš ar saviem palīgiem gatavoja vienkāršas, bet garšīgas maltītes.

Skolā sastapu savu draugu no reālskolas Cēsis — Aleksandru Mateasu, kas bija izvēlēties artilērijas nodaļu.

Jātnieku nodaļā bijām raiba sabiedrība. Daži huzāru tērpos, tie nāca no atsevišķiem mūsu armijas eskadroniem, daži nāca tieši no vidusskolas sola. Kadets Jānis Blaus bija atbraucis no Kubāņas latviešu kolonijas „Zvaigzne”, uz kuriem viņa dzimta bija izceļojusi

*Kapteinis, vēlāk pltn. un pulkvedis Liepiņš,
KS jātnieku nodaļas priekšnieks no 1920.
līdz 1926. gadam.*

pirms kādiem 60 gadiem, bet viņš runāja nevainojami latviski, jo bija mācījies kolonijas latviešu skolā. Daži no kadetiem bija piedalījušies kaujās 1919. gadā pret bermontiešiem. Kadeti Pauls Švarcbergs un Arvīds Skabards — abi kaprāļi, atsevišķo eskadronu sastāvā bija piedalījušies kaujās Latgales frontē. No vācu landesvēra eskadrona divi kadeti — Strazdiņš un Veisbergs — vāji pārvaldīja latviešu valodu un vēlāk uz pašu vēlēšanos skolu atstāja. Kadets Mikus Kevešāns bija nācis tieši no skolas sola. Kadeti Ručs un Žukovskis turējās cieši kopā un izvairījās no sarunām ar pārējiem. Pēc kāda mēneša abi klusi no skolas pazuda.

Jātnieku nodaļu sadalīja divos vados. Par nodaļas priekšnieku bija iecelts kpt. Caune. Īsi pirms mācību sākuma viņš pēkšņi saslima un

*KS jātnieku nodaļas I vada komandieris
kapteinis V. Jursons.*

nomira. Par nodaļas priekšnieku nozīmēja kpt. Albertu Liepiņu. Viņš bija paņēmis līdzī uz skolu savu jājamo zirgu. Kpt. Liepiņš bija liels zirgu mīlotājs un labs jātnieks. Ļoti nopietns, taisnīgs un korekts. Pirmo vadu komandēja vltņ. Valdis Jursons. Viņš bija beidzis Tveras kavalerijas skolu, dienējis kādu laiku krievu gvardijas jātniekos, ļoti mīlēja veco krievu „cuku”, mēdza tēlot stingru vīru un nereti sodīja kadetus.

Jursons nemīlēja jāt un sēdās zirgā tikai, kad bija nepieciešamība. Līdztekus kara dienestam studēja Latvijas universitātē medicīnu un tā ieguva palamu „medicīnas kavalerists”.

Es biju otrā vadā. Mans vada komandieris bija vltņ. Jānis Kleppers. Viņš bija pārskaitīts uz KS no Atsevišķā eskadrona, kuŗu, liekas, komandēja pltn. Goldfelds-Zeltiņš.

Vēl ilgu laiku KS viņš nešķīrās no cepures ar dzeltenu aploku. Viņš bija istis jātnieks, dienējis kazaku vienībās, atbraucis no Tālajiem Austrumiem ar Imantas pulku, kādu laiku Krievijas pilsoņu karā bija dienējis Atamana Semjonova jātniekos. Vln. Kleppers arvienu mēdza parunāties ar kadetiem, jautāja par vajadzībām un neatceros, ka viņš kādu būtu sodījis. Viņš ļoti labi voltizēja un mūs, kadetus, ļoti ieinteresēja šajā mākā un tā mums kļuva par iecienītāko sportu. Otrā vada kadeti mīlēja savu vada komandieri. Vēlākos gados Kleppers beidza Latvijas augstāko KS un vadīja Armijas stābā izlūkošanas nodaļu. Viņš mira 1930. gadā un tika apbedīts Meža kapos, tieši aiz Brāļu kapu Mātes Latvijas tēla. Viņa kapu rotā Somijas sarkanā granīta piemineklis ar senlatvju karavīra attēlu. Viņa bērēs piedalījās kā Jātnieku pulka pārstāvis.

Jātnieku nodaļā par kadetu virsseržantu nozīmēja kadetu A. Skabardu, par pirmā vada seržantu kadetu V. Dimzi, pazīstamo sportistu, par otrā vada seržantu — kadetu J. Rulliņu.

Algas bija šādas: kadetam virsseržantam 12 latu mēnesī, kadetam seržantam 10, kadetam kaprālim 8 un kadetam 6 lati. (Šādas algas pastāvēja visu laiku līdz 1931. gadam. Red.)

Mūsu ikdienas tērps bija pavalkātas angļu armijas kareivju drēbes. Izejas tērpus šūdināja Intendantūras drēbnieku darbnīcā no pelēkas vadmalas, cepures bija ar nagu, arī pelēkas vadmalas, ar uzlēcošas saules zīmi.

Visām nodaļām bija sarkanas zīmotnes ar baltu svītru vidū. Atvaļinājumā ejot kājnieki un inženieri pie jostas nēsāja durkli, jātnieki un artileristi — krievu laiku jātnieku zobenus.

Mūsu zirgu staļļi un jāšanas mācību laukums bija skolas tuvumā. Pirmajā gadā zirgus apmācībām deva Vidzemes ats. eskadrons, otrajā gadā zirgus iepirka ārzemēs. Zirgus kopa un sedloja saimniecības komanda, ko komandēja vln. Siliņš, komandas virsseržants bija Šļakāns, vecās cara armijas jātnieku podpraporščiks. Komandas elpinieks bija kaprālis Kārlis Cilītis.

Piecelšanās skolā bija plkst. 06.00. Pēc sakārtošanās un nomazgāšanās bija 20 minūtes ilga rīta pastaiga. Gājām Griziņkalna virzienā, vienmēr ar dziesmām. Atgriežoties ieturējām brokastis. Galdus klāja divas jaunavas, viena glīta blondīne, to saucām par „saulīti”, jo viņa arvienu smaidīja. Brokastis bija rupja maize ar taukiem un marmelādi, labības kafija ar pienu.

Rīta cēlienu sākām ar jāšanas apmācībām. Tā notika pie staļļu laukuma. Apsedlojums bija jāpārbauda pašiem kadetiem, tad sekoja parastā jāšanas trenēšana: bez kāpšļiem, tad maiņas kustības — soļos, rikšos, virzienu maiņa, volti un citi vingrinājumi. Kad zirgi bija iesiluši, voltizējām, griezām šķēres un izpildījām dažādus vingrinājumus zirga mugurā. Kaut jāšana visiem patika, stundas beigās

vienmēr bija muguras slapjas. Mācījāties rīkoties ar plūki un zobenu. Plūkis svēra 9 mārciņas un rīkošanās ar to prasīja gan spēku, gan veiklību. Zobeni bija krievu jātnieku zobeni, laba tērauda, asi notrīti, ar tiem bija jācērt kārklu vīcas un mālu figūras, tāpat jādur manekeni. Gadījās arī, ka kāds nocirta zirgam ausi. Tā, piemēram, kadets Riņķis, vīcas cirtienā nocirta savam zirgam ausi, ko izžāvēja un glabāja kā talismanu.

1921. gadā KS saņēma jaunus zirgus, iepirktus Austrumprūsijā, Traķenes apgabalā. Jaunie zirgi bija strauji un prasīja ilgāku iejādes laiku. Vēlākos gados Jātnieku pulkam jaunus zirgus apmācīja Remonta eskadronā Svētes muižā pie Jelgavas, KS tas bija jādara mums pašiem.

Katram kadetam bija tiesības lietot arī piešus, tos piešķīra vadu komandieri saziņā ar nodaļas priekšnieku.

Pēc jāšanas mācībām līdz pusdienas laikam nodarbojāties ar kājnieku ierindu. Ziemas laikā vienu stundu pēc jāšanas apmācībām vēltīja fiziskai audzināšanai. To pasniedza vltņ. A. Lukstiņš, labs lietpratējs sporta jautājumos. Skolā art. nod. kadets Ottomārs Ozoliņš, LKOK, izcēlās ar lieliskiem panākumiem svaru celšanā, tāpat viņš ļoti sekmīgs bija arī citās sporta nozarēs.

Pirmajā kursā mums bija angļu kājnieku šautenes, vēlāk tās apmainīja pret angļu karabinām.

Pēc priekšpusdienas mācībām sekoja pusotras stundas pusdienas pārtraukums, pēc tam bija mācības klasē. Reglamentus mācīja vltņ. Sniķers un vltņ. Veckalniņš, Japānas kara vēsturi — skolas priekšnieks plkv. Ceplītis. Pirmā pasaules kara vēsturi mācīja pltn. Lindeners krievu valodā. Ļoti interesantas stundas bija pie pltn. V. Ozola, kas saistīgi stāstīja par mūsu Brīvības cīņām, sevišķi par Cēsu kaujām, kurās viņš pats bija piedalījies. Kara saimniecību mācīja pltn. Dambītis, ar kara tiesu darbību mūs iepazīstināja kapteiņi J. Ducens un A. Grāmatiņš. Artilērijas materiālo daļu mācīja pltn. Andersons, kas tajā laikā bija art. nod. priekšnieks. Viņš nepilnīgi pārvaldīja latviešu valodu un lietoja vārdus, ko klausītājiem bija grūti atšifrēt. Piemēram, art. divričus viņš sauca par „dviričiem”, lielgabala riteņa šķeltapu par „šķeļtapu” un tt. Visumā viņa prasības nebija lielas, un atzīmes viņš vienmēr lika labas. Ģen. Ruškēvics savās artilērijas stundās pierakstīja pilnu tāfeli ar dažādām formulām, kurās dažkārt daudziem kadetiņiem bija grūti saprast.

Inženieru zinātni mācīja vecs, jau pensionēts plkv. Irbe. Kaut gan viņam bija lieliskas zināšanas savā priekšmetā, tad ar latviešu valodu gāja pavāji. Viņa stundās bija daudz jautrības. Tā, piemēram, pagaidu tilta pāļus viņš sauca par „laicīgiem stabiem”, simtdaļas par „sotkām”.

Pirotehniku un spridzināšanu mācīja kpt. Vanags. Savas lekcijas viņš uzsāka ar vārdiem: „Spridzināšanas uzdevums ir ārdīt, dedzināt un spārdīt . . .”

Plkv. Baško sniedza pārskatu par aviāciju un tās uzdevumiem. Bija ļoti asprātīgs lektors, runāja dziļā latgaliešu izloksnē, bet lekcijas bija patīkamas un tika gaidītas.

Skolas ārsts plkv. Auziņš, jau korpulents kungs cienīgā vecumā, mācīja veselības kopšanu, izsargāšanos no slimībām un par uztura vielām. Ik mēnešus izdarīja kārtējo miesas apskati visiem kadetiem.

No kara lietām plkv. Auziņam nebija lielas jēgas, bet viņš bija ļoti anekdotisks savā saturā. Viņu kadeti bieži „āzēja” gan ar ziņojumiem, gan citādi. Bet viņš bija reti labsirdīgs un arī atzīmes lika labas.

Vienu lekciju mums nolastīja arī plkv. Adienis, tuvu 80 gadus vecs kungs. Viņš gan stāstīja par bitēm un biškopību un kaut kā šīs zinības saistīja kopā ar kara dienestu. Bet tā arī bija viņa vienīgā lekcija KS.

Apmēram puse no kadetiem bija ar nepilnu vidusskolas izglītību, kāpēc mums mācīja arī vispārizglītojošus priekšmetus. Matēmatiku mums mācīja skolotājs Bergmanis, liels pedants un ar stingrām prasībām. Fiziku mācīja doc. Petrikalns, latviešu valodu — skolotājs Vičs un Milbergs (Skuju Frīdis).

Rīgā toreiz dzīvoja daudz krievu emigrantu, no tiem daudzi karavīri ar augstām dienesta pakāpēm: ģen. Maļavins, plkv. Rožins, ģen. Gončarenko un citi. Skolas vadība dažus no tiem uzaicināja uz mūsu nodaļas jāšanas stundām, lai dotu novērtējumus un padomus. Liela labuma gan no tā nebija.

Ikdienas darbi beidzās ar vakara jundu, kas notika visai skolas kadetu saimei kopēji skolas gaitenī.

Mācību laikā maz redzējām skolas priekšnieku plkv. Ceplīti. Viņš sevišķu vērību pievērsa skolas saimniecībai, rūpējās par uzturu, tērpiem un apaviem un arī gādāja par izklaidēšanos, sarīkojot deju vakarus skolā. Pēc dabas plkv. Ceplītis bija ļoti jūtīgs un atsaucīgs. Neatceros gadījumu, kad viņš kādu būtu sodījis. Svarīgākos gadījumos par sodīšanu lēma kadru virsnieki resp. skolas paidagoģiskā padome.

Mācību daļas pārzinis bija kpt. Tidemanis. Neilgu laiku skolas kadrā bija pltn. Frickauss.

Ar pārējām KS nodaļām mums bija cieša draudzība un laba saskaņa.

Kājnieku nodaļu komandēja kpt. Resnais. Vadu komandieri bija kpt. Lobe, kpt. Sņķers, vltņ. Veckalniņš, kpt. Boguslavskis un ložmetēju virsnieks kpt. Jansons. Mums patika kpt. Lobe. Viņš ļoti cienīja apmācības slēgtā ierindā. Ierindas priekšā viņš bija pilnīgi

savā elementā. Viņa komanda „mierā” bija garī stiepta un drīzāki atgādināja saucienu „mierhaa . . .”

Kājnieku nodaļas kadets virsseržants bija Luste.

Artilērijas nodaļas priekšnieks bija pltn. Andersons. Vadu komandieri: vlt. Rumba, vlt. Birkenšteins, vlt. Skrēbers un kpt. Lipinskis. 1921. gada 1. maija naktī bez vēsts pazuda vlt. Skrēbers. Viņš bija Latvijā pārnācis no Baltās armijas, studēja Latvijas U. Nākot mājā no savas korporācijas konventa viņu bija sasniegusi čekas garā roka.

Kpt. Adomirs Lipinskis bija polis, vāji pārvaldīja latviešu valodu. Viņš bija vienīgais kadra virsnieks, kas vakara jundas laikā sasveicinājās ar kadetiem. Valodas grūtību pēc notika arī vairāki komiski gadījumi, piem., Lāčplēšu dienā viņš kadetus apsveica ar „lāču dienu”.

Art. nod. kadets virsseržants bija Ž. Vikš-Soboļevskis, ilggadīgs skautu darbinieks.

Inženieru nodaļu komandēja ltn. Teteris. Viņš saslima un atvaļinājās no kara dienesta. Vietā nāca kpt. Bulle. Nodaļas kadets virsseržants bija A. Ronis.

Visi skolas mācībspēki pildīja savus pienākumus, cik vien labi prata, visu vērību veltījot nākamo armijas virsnieku apmācībai un audzināšanai. Audzināšanas jautājumu bija daudz. Bija jāpielāgo vai arī jāpārtaisa visi krievu armijas reglamenti, kas mūsu armijai vairs neatbilda. Bija kārtojami disciplīnas jautājumi. Viss gandrīz bija jāsāk no gala. Reizēm trūka piedzīvojumu, ko un kā darīt, bet viss tika veidots iecietībā un mierā.

Bija daudz jārunā arī par skolas tradīcijām un armijai tradīcijām vispār, — kadetu saime bija jāsaliedē vienā stingrā vienībā.

Attieksmē uz KS tradīciju veidošanu daudz norādījumu deva jātnieku nodaļas vada komandieris vlt. Kleppers. Artilērijas nodaļas kadets A. Mateass bija ierosinājis sasaukt sanāksmi, kurā pārrunātu skolas tradīciju jautājumus. Atsaucās kadeti A. Skabards, Ž. Vikš-Soboļevskis, J. Alksnis, Konstants un J. Rulliņš. Šie vīri bija pirmie tradīciju licēji Latvijas KS. Sākumā daži ierosinājumi bija naīvi, bet citi atkal ļoti nopietni, un tā ar laiku KS radās savas — pašu kadetu veidotas tradīcijas. Vienas no skaistākām bija 11. novembra Lielā junda, tad 30. novembra gājieni pāri Rīgas tiltiem, melnās kafijas vakariņas, Brāļu kapu apmeklējumi, izbraukumi uz bijušo cīņu vietām un virsnieku svinīgais solījums izlaiduma naktī.

Par skaistu varoņu godināšanas dienu izvērtās 1921. gada 11. novembra parāde Esplanādē. Te Satversmes sapulces prezidents Čakste pasniedza LKO pirmiem Latvijas Brīvības cīņu varoņiem. Šo parādi komandēja Rīgas garnizona priekšnieks ģen. J. Apinis. Šī bija arī pirmā tik vērienīga notikuma parāde jaunajai Latvijas Kara

skolai. LKO saņēma arī daži KS kadeti. Tiem šī diena bija lielākā svētku diena viņu karavīra mūžā.

Šo kpt. J. Rullīņa stāstu par Latvijas KS miera laika apmācību sākumu papildina kpt. Alberts Liepiņš, tā laika KS jātnieku nodaļas priekšnieks. (Vēlāk pulkvedis un Jātnieku pulka komandieris.) Viņš atceras:

1913. gadā pēc Rīgas pilsētas reālskolas pilna kursa beigšanas iestājos Kājnieku kara skolā Kijevā. Pēc apmācības plāna divas reizes nedēļā no garnizona kavalerijas pulka atveda apsedlotus zirgus uz skolas slēgto manēžu. Tāni varen tukls rotmistrs ar gaŗu pātagu rokā nostājās manēžas vidū, bet jājamie zirgi viens aiz otra virknē bija nostādīti gar vienu manēžas sienu. Pāris pirmās stundās sedliem vēl bija kāpšļi, bet vēlāk zirgus atveda sedlotus bez kāpšļiem. Mums, kadetiem, jau ar kāpšļu palīdzību nebija viegli tikt sedlos, bet bez kāpšļiem — ar kājām atlecoties no zemes un rokām pieķeroties pie sedlu lokiem un pievelkoties, kamēr ieguvām vajadzīgo veiklību, — bija stipri jānopūlas.

Mūsu apmācītājs neskopojās ar kodolīgām piezīmēm un pat lamuvārdiem. Zirgu virknes priekšgalā parasti jāja kāds kavalerijas pulka instruktors tādā gaitā, kādu rotmistrs komandēja. Mēs, pārējie, sekojām. Soļos jau gāja labi, bet rikšos un tā saucamos — atvieglotos — ne ikreiz izdevās piemēroties zirga ritmam. Grūti gāja, kad bija jājāj ierindas rikšos, t.i., jāsaplūst ar zirga kustībām un lēkšu gaitā. Pēdējā zirgi ne labprāt gāja, jo jātnieku neveiklo kustību dēļ tiem tika daudzāta mugura. Rotmistrs ar gaŗo pātagu skaļi plikšķināja, lai it kā zirgus uzmundrinātu iet lēkšos, bet bieži pātagas sitiens mazāk skāra zirgu, bet vairāk jātnieku. Kad sākās jāšana bez kāpšļiem, lai noturētu līdzsvaru, ar rokām centāmies pieķerties priekšējo sedlu lokam. Lai to aizkavētu, bija pavēlēts rokas turēt aiz muguras, jo zirgi automatiski sekoja priekšējam. Te nu bieži gadījās, ka rikšu vai lēkšu gaitās līdzsvars zuda un jātnieks krita zemē. Rotmistram tas sagādāja zināmu baudu, kas izpaudās treknās piezīmēs. Jāšanas stundu beigās kāju muskulatūra bija piepūlēta tā, kā ejot nemaz nejuta, kā kājas liek. Sāpes kājās juta vairākas dienas, un kad tās sāka pāriet, sekoja nākamā jāšanas stunda. Bet ļaunākais bija, ka, cenšoties noturēt līdzsvaru, kāju iekšpuse, sākot no ceļa locītavas uz augšu līdz gurnam, tika norīvēta gar sedlu ādu jēla, it īpaši, ja pagadījās zirgs ne ar līganu gaitu, bet kas krata. Ja aizgāja uz ambulanci, tad noberztās vietas iesmērēja ar jodu. Tas koda skaudri. Ja negāja uz ambulanci, tad jēlumā no drēbēm ierīvējās netīrumi un sāka strutot. Bet tamdēļ no mācībām neatbrīvoja.

Domāju, ka tas bija darīts ar nolūku, lai radītu zināmu treniņu sāpju izjūtas pārvarēšanā.

Ar laiku, ja ievingrinoties radās līdzsvara ieturēšanas izjūta,

*KS jātnieku nodaļas II vada komandieris
vltņ. J. Kleppers. 1920. gada uzņēmums.*

nocietinājās āda un kāju muskulatūra un pati jāšana vairs nebija tik liela mocība. Bet par baudu to gan nevarēja saukt.

Tā es iepazinos ar krievu cara kavalerijas apmācību metodi. Pusotra gada laikā mūs drusku apmācīja arī ciršanā ar zobenu vicās un mālu pikās, jāgot uz zirga. Piķa lietošanu mums nemācīja. Neviena stunda nebija arī hipoloģijā, tāpat jaunzirgu apmācībās un ievilkšanā darbā.

1914. gada beigās mani paaugstināja krievu armijas podpuručika dienesta pakāpē un norīkoja darbā krievu kājnieku rezerves pulkā rotas komandiera amatā. Pulkā man piešķīra labu jājamo zirgu. Kā zirga kopēju starp rotas kareivjiem izdevās sameklēt izdienējušu bijušo krievu kavaleristu, kas bija četrus gadus nokalpojis aktīvā dienestā un patiešām prata labi jāt. Tas arī mani ievadīja nedaudz

zirgu iejāšanas mākslā un mani pašu zirga vadišanas prasmē. Krievu rezerves pulkā sabiju līdz 1916. gada pavasarim, kad devos uz fronti, kur kauju ugunīs, lai gan man kā rotas komandierim bija savs jājamais zirgs, nekāda liela jāšana neiznāca. To varēju atsākt tikai Latvijas Brīvības kara beigu posmā — Latgales partizānu pulka sastāvā. Tur iegādājos personīgu jājamo zirgu, tāpat sedlus.

Īsi pirms miera noslēgšanas ar Krieviju 1920. gadā mani aicināja uz dibināmo mūsu miera laika Kara skolu. Septembrī sākās skolas organizēšanas darbs. Nākošie kadeti nāca gan no kara spēka daļām, gan kā civilisti.

Drīzi mani nozīmēja par jātnieku nodaļas vadītāju, laikam tāpēc, ka man bija savs personīgs zirgs.

No nodaļā iedalītiem 40 kadetiem tikai nedaudzi bija ar nobeigtu vidusskolas izglītību, pārējie bija beiguši tikai dažas vidusskolas klases. Lai dotu tiem iespēju mācībām sekot un nedaudz nonivelētu zināšanu līmeni, bija jāievieš mācības programmā vispārizglītojoši priekšmeti — matemātika, fizika, ķīmija, drusku vēsture un ģeografija, tāpat viena svešvaloda (vācu). Šis apstāklis spieda sašaurināt trīs militāro zinību apjomu.

Lielas grūtības bija sakomplektēt apmācītāju personālu un izveidot kopēju, vienveidīgu pavēļu un komandu valodu.

Reglamentu latviešu valodā nebija. Armijas stāba apmācības daļa nebija tik plaša un daudzskaitlīga, lai īsā laikā radītu reglamentus. Tamdēļ mēs paši, apmācītāji, pēc savas izpratnes un zināšanām tulkojām un lietojām komandu vārdus no bijušās krievu kara armijas.

Jātnieku pulkā un artilerijā izdarīja arī jāšanas apmācības. Vārdos bija atšķirības. Kamēr sazinājāmies, apmainījāmies uzskatiem un vienojāmies par kopīgi lietojamiem vārdiem, pagāja laiks, un tā radās traucējumi apmācību gaitā.

Par apmācītājiem jātnieku nodaļā izdevās iesaistīt divus virsniekus, no kuriem viens (vltn. Jursons) bija ar iesāktu universitātes izglītību, beidzis krievu kara laika četru mēnešu ilgu kara skolas kursu, bet otrs (vltn. Kleppers) — gan beidzis kara laika kājnieku kara skolu, pēc tam bija kalpojis vairākus gadus kādā kazaku pulkā.

Abi virsnieki bija labi paidagogi. Bet sākumā KS nebija jājamo zirgu. Apmācību vajadzībām atveda no Rīgas apkaimē novietotā eskadrona jau apsedlotus zirgus. Vēlāk, kad Vācijā iepirka pirmos remonta jājamus zirgus, KS saņēma no tiem ap 40, kurus gan vispirms vajadzēja iejāt. Bet attiecīgu cilvēku, kas to varētu un mācētu, nebija. Tāpēc sākām kadeti ierādīt zirgu apmācīšanu paši, lai arī mums nevienam nebija pietiekošu zināšanu un pieredzes šajā darbā. Tā bija iznācis, ka neapmācītiem kadetiem bija jānāca jauni, neapmācīti zirgi. Mēs paši — apmācītāji, taču arī nebijām pilnvērtīgi. Saprotams, ka šāds stāvoklis traucēja un apgrūtināja tekošu apmācības kursa veikšanu. Bet otrā gadā, kad zirgi un kadeti jau bija

„apvēlušies”, jāšanas apmācības un sekmes bija apmierinošas.

Nezinu kamdēļ bija paredzēts, ka jātniekiem bez šaujamiem ieročiem, rokas granātām un durkļu cīņu kājniekotā ierindā vēl bija jāprot rīkoties bez zobena arī ar pīķi. Pie tam rīkošanās ar pēdējiem minētiem ieročiem jau prasa zināmu abrobātisku veiklību, kādu var iegūt vienīgi ar nepārtrauktu un ilgstošu vingrināšanos. Laimīgā kārtā apmācītājs virsnieks no kazaku pulka bija pietiekami veikls darbībā ar pīķi, un mēs, pārējie, trenējāmies līdzī, tā arī šim šķērslim tīkot pāri. Cik atceros, tad ap 1925. gadu armijas komandieris ģen. P. Radziņš svītvoja pīķi no jātnieku ieroču arsenāla, t.ē. ievērojami atvieglinot apmācības KS un Jātnieku pulkā.

No visa minētā redzams, ka kadetu apmācības programma bija pārslogota kā ar teorētiskām, tā praktiskām apmācībām un paredzēto divu gadu laikā to pilnībā nevarēja veikt. Bija jāņem vērā arī toreizējo kadetu iepriekšējās izglītības līmenis, audzināšana, rakstura un morālās īpašības.

Daudzi no viņiem, nepabeiguši vidusskolu, bija iestājušies armijā un kādu laiku dzīvojuši frontes dzīvi ar visām tās negatīvām īpašībām, kādas it sevišķi pielīp jauniem un nenobriedušiem puisiem. Tamdēļ starp kadetiem bija arī tādi, kas labprāt, kad vien varēja, lietoja alkoholu, atļāvās slepenu „brīvsoli”, lietoja narkotiskas vielas, pat piesavinājās cita īpašumu un atļāvās citas nākošā virsnieka cieņai un stāvoklim nepieļaujamas izdarības. Ar to arī izskaidrojams, ka no sākotnējiem 40 kadetiem jātnieku nodaļu beidza tikai 35, pie kam septiņi netika tūlīt paaugstināti virsnieka pakāpē, bet nosūtīti uz pulku vēl novērošanai un attiecīgai pārbaudei — ja tie izrādīsies virsnieka stājas cienīgi, tad pēc viena gada tiks paaugstināti par leitnantiem.

Tādā veidā 1922. gada rudenī Jātnieku pulks saņēma 35 ne jau ideālus, bet tomēr derīgus jaunus virsniekus vai to kandidātus. Starp tiem daži bija arī ļoti labi.

Par savām turpmākām gaitām vēl stāsta kpt. J. Rullīņš. Tikko minētais plkv. Liepiņa stāsts mums parāda, kādi ir bijuši KS jātnieku nodaļas pirmie audzinātāji un ar kādām grūtībām tiem ir bijis jāveido pirmais jauno jātnieku virsnieku izlaidums.

Kpt. Rullīņa stāsts ir šāds:

Mūsu mācību laikā bija vairāki lieli notikumi valsts un skolas dzīvē. 1921. gada 26. janvārī Latvijas valsti atzina de jure. Visa tauta, arī visa Rīga gavīlēja. Mēs, kadeti, tai līdzī. Piedalījāmies arī lielajās tautas demonstrācijās. Mēs visam dzīvojām līdzī ar visu sirdi. 1921. gada aprīlī notika Kara skolas svinīgais solījums. Kadeti pa nodaļām nostājās sporta laukumā (iepretim skolai). Visiem pēc tam bija jāiet garām galdam, kur bija jāparaksta svinīgais solījums valstij un tēvzemei. Toreiz skolai vēl sava karoga nebija. Pēc īsa dievkalpojuma kadetus uzrunāja ģen. M. Peniķis — toreizējais kara

mācību iestāžu pārzinis. Svinīgais solījums noslēdzās ar parādes gājienu.

1921. gada Vasarassvētkos Doma baznīcā iesvētīja 100 kadetus, jo viss vairums no KS audzēkņiem kuŗa un bēgļu gaitu pēc nebija vēl iesvētīti. Pēc iesvētību ceremonijas, ko vadīja mācītājs P. Apkalns un prāvests E. Bergs, mūs apsveica piederīgie un draugi baznīcas laukumā un bagātīgi apveltīja ar ziediem. Liekas, sirmais dievanams reti kad bija piedzīvojis tādu iesvētāmo skaitu un katrā ziņā tikdaudz kadetu iesvētīja pirmo un pēdējo reizi šīs baznīcas vēsturē.

Skolā notika arī deju vakari, uz kuŗiem aicinājām piederīgos un paziņas. Toreiz arī Rīgas meiteņu ģimnazijas uz saviem sarīkojumiem labprāt ielūdza kadetus. Dažas draudzības pēc skolas beigšanas vēlāk tika noslēgtas uz mūžu. Skolas vakaros sanāca daudz virsnieku no Armijas stāba ar savām kundzēm. Gandrīz ikkatrā sarīkojumā ieradās arī ģen. Peniķis ar kādu jauku dāmu, kuŗa vēlāk kļuva ģenerāļa kundze. Neiztrūka nekad arī doktors Auziņš ar savu daiļo kundzi. Viņš pats nedejoja, bet viņa kundzei kavalieŗu netrūka.

Kadetu vidū vienmēr bija arī mūsu audzinātāji. KS arī bieži organizēti apmeklēja operas un Rīgas teāŗu izrādes. Viss tas piederēja pie audzināšanas.

Līdz ar šo audzināšanu arī pamazām veidojās skolas tradīcijas.

Pirmajā mācību gadā skola uz nometni neizgāja. Šaušanas apmācības notika Dreiliņu šaujamlaukā.

1921. gada vasara pagāja intensīvās topografijas mācībās. Plkv. Ceplītis, pats būdams topografs, šīm mācībām pievērsa lielu uzmanību. Apmācības notika Juglas un Baltezera apkārtņē. Kadetus sadalīja nelielās grupās, un katru no tām vadīja virsnieks. Skolas kadros to nepietika un tāpēc tika pieaicināti arī atvaļinātie krievu emigrantu virsnieki. Piem., jātnieku nodaļas grupu, kuŗā biju iedalīts arī es, vadīja ģenerālis Maļāvins. Viņš, saprotams, ar mums sasveicinājās un sarunājās krieviski. Viņam ļoti glaimoja, ja uz viņa apsveikumu arī atbildējām krieviski. Katrā ziņā topografiju apgūvām labi, un man te iegūtais arī krietni noderēja, kad 1925./26. gadā mācījos virsnieku skolā Somīrā, Francijā.

Vasarā notika apmācības arī aviācijā un mūs visus „iepazīstināja ar gaisu”. Tā laika lidmašīnas bija vecas kastes, bet arī šie lidojumi sagādāja dažkārt daudz jautrības.

Pirmais gads skolā pagāja ātri, un 1921. gada 1. decembrī svinējām KS gada svētkus. 30. novembŗa vakarā gājienā pārstaigājām kauju vietas pie Rīgas tiltiem, arī pārējot pašus tiltus. Vln. Lukstiņš mums plaši stāstīja par kaujām pie Rīgas un Vareļiem. Atgriezušies ēdām tradicionālās vakariņas — rupju mazi ar marmelādi, piedzeŗot melnu kafiju. Svinīgas bija arī šī vakara lielās jundas. Šo dienu tradīcijas palika skolā uz laiku laikiem.

1922. gads pienāca nemanot. Ziemassvētkos bijām visi atvaļinā-

jumā. Es biju Cēsis, kur satiku māti un māsu pēc vairākiem gadiem, jo tās tikko bija atgriezušās no bēgļu gaitām Krievijā.

Otrajā mācības gadā skola sevišķu vērību pievērsa kaujas mācībām apvidū. Tika ieviests jauns kaujas apmācību reglaments. Daudz kas tajā bija ņemts no vācu, daļēji arī franču reglamentiem. Lineārā ierinda kaujā bija pavisam atmesta, jo tagad bija jārēķinās ar uzlabotu automatisko ieroču darbību.

Tāpat kara mākslā bija parādījušies spēcīgi, agrāk mazāk pielietoti, ieroči — lidmašīnas un tanki. Radās mācības par frontes dziļumu, šļērslīnijām un uztverošām pozīcijām, kādas vecais krievu reglaments nemaz nepazina. Šīm apmācībām vajadzēja plašāku apvidu.

Pēc 1. maija parādes izgājām uz Salaspili vasaras nometnē. Kadetus novietoja teltis. Nometne atradās Daugavas labajā krastā, iepretim Doles salai. Krasts te bija augsts, apaudzis ievām. Teltis uzcēla ap 200 m no krasta, jaukā, trīsdesmitgadīgā birztalā. Bērzi bija jau izplaukuši, un ievas pilnos ziedos. Nepārtraukti kūkoja dzeguzes, un vakaros pogoja lakstīgalas. Skaistāku vietu nometnei bija grūti atrast. Apmācībām laukumu un iespēju pietika.

Nometnē cēlāmies plkst. 5.00 un katru rītu bija jāskrien uz Daugavu mazgāties. Pēc brokastīm bija jāšanas apmācības, pēc tam kaujas mācības. Pēcpusdienās bija izlūku patruļu dienests jāšus. Te arī bija daudz raibu piedzīvojumu. Mūsu jāšanas apmācības vadīja vltņ. Jursons un vltņ. Kleppers. 1922. gada vasarā abus paaugstināja par kapteiņiem.

Nometnē skolas priekšnieks plkv. Ceplītis nosvinēja kāzas. Tās svinējām trīs dienas, trešajā dienā kāznieki izjāja zaļumos uz Ikšķili. Tajās piedalījās visi virsnieki, un arī mums iznāca sava svinēšana — mācību nebija.

Skolas priekšnieks ļoti rūpējās, lai kadeti uzlabotu uzturu. Nometnē tika iekopti ogulāju un sakņu dārzi, tā radot iespējas uzturu uzlabot, kaut arī paši dārzi bija kadeti jākopj. Nedēļas nogalēs parasti palikām nometnē, jo Rīga bija tālu un naktīs vilcieni negāja. Bieži ciemojāmies Doles salā, kur mūs sirsnīgu uzņēma turienes zvejnieki. Uz Doles salu arī dažreiz pārpeldējām ar visiem zirgiem (apmācību nolūkos).

Te arī taisījām visādus jokus. Lielisku spoku nospēlēja kadets seržants Dimze.

1922. gadā no 18. līdz 22. jūnijam Rīgā, Esplanādes laukumā, notika dziesmu svētki. Kājnieku un jātnieku nodaļu kadeti piedalījās masu uzvedumā, visi ietērpti senlatvju karavīru tērpos un apbruņoti veciem, vēsturiskiem ieročiem. Svētkus ievadīja prāvesta Kundziņa vadīts dievkalpojums Ģertrūdes baznīcā, kur pirmo reizi atskaņoja Melngaiļa liturģiju.

Senlatvju karavīru gājienu vadīja kadets seržants Dimze, kas tēloja Virsaiti Imantu. Gājienā piedalījās arī 87 gadus vecais dainu krīvs Krišjānis Barons. Skats bija iespaidīgs un varens. Laužu masas, kas stāvēja ielu malās, uzgavilēja gājienam un līdz ar to arī latviešu kadetiem. Šie dziesmu svētki bija labi organizēti un palika katram no mums neaizmirstamā atmiņā.

1922. gadā jātnieku nodaļa piedzīvoja nepatīkamu gadījumu. Vasarā bijām izjājuši uz Rīgu pavadīt eskortā Rumānijas sūtni, kas devās uz pili akreditēties pie Latvijas valsts prezidenta. Jātnieku eskortu vadīja abu vadu komandieri — kapteiņi Jursons un Kleppers. Pēc sūtņa akreditēšanās abi virsnieki bija ielūgti pili uz glāzi vīna. Šī pienēmšana ielgusi, un pa to laiku kadeti uz savu roku bija Rīgā sarīkojuši iedzeršanu. Visi bija „iesiluši”, un kadets Tichomirovs, kaut kur sameklējis plēšenes, rāva vaļā mūziku un visi sāka dziedāt. Jājot mājās gar Vjazmas kazarmām, kadeti vēl bija „izgāzuši citu podu”. Nometnē tūdaļ notika izmeklēšana. Notika pedagogu padomes sēde un tās lēmuma rezultātā kadetu virsseržantu A. Skabārdi atcēla no amata un degradēja par kadetu. Četrus kadetus pārskaitīja trešā šķirā, kas nozīmēja, ka tos, skolu beidzot, nepaaugstinās par virsniekiem. Par jātnieku nodaļas virsseržantu pagaidām iecēla kadetu seržantu V. Dimzi.

Jau 1922. gada pavasarī, kad skola vēl nebija izgājusi vasaras nometnē, intendantūras drēbnieki noņēma mērus virsnieku uzvalkiem un kurpnieku darbnīcā gatavoja jaunus gaŗos zābakus. Vasarā divas reizes bija jābrauc uz šīm darbnīcām uzmērošanai.

Īsi pirms izlaiduma Rīgas pili valsts prezidents rīkoja balli diplomātiskajam korpusam, valdībai un armijas vadībai. Kadetus norīkoja pili viesu sagaidīšanai un pavadīšanai. Visur varēja redzēt rīkojamies smaidīgo ministru prezidentu Kārli Ulmani. Kad mūsu pienākumi bija beigušies, visi tikām aicināti apakšējās pils telpās pie klātiem galdiem. Bija ar dzeŗamie, un kaut gan pastāvēja aizliegums lietot alkoholiskus dzērienus, mums ministru prezidents to atļāva.

Mūsu paaugstināšana un līdz ar to skolas beigšana bija paredzēta 1. septembrī. Augusta mēneša beigās atstājām Salaspils nometni. Mums jau pastāvēja t.s. kalendāra tradīcija. Mūsu kalendāru bija zīmējis kadets Tauniņš.

1. septembrī skolas telpas tika uzpostas un puŗķotas zaļumiem. Pēc brokastīm visas nodaļas nostājās aktu zālē. Bijām vēl kadetu tērpos. Ieradās ģenerāļi J. Balodis, M. Peniķis, P. Radziņš un J. Apinis, arī ministrs Zigfrīds Meierovics.

Vispirms tika nolasīta apsardzības ministra 1922. gada 1. septembra pavēle Nr. 20. Ar to bijām visi skolu beigušie paaugstināti par leitnantiem. Tad ģen. Balodis un Zigfrīds Meierovics mūs visus apsveica sakarā ar skolas beigšanu un pirmās virsnieka dienesta

*Jātnieku nodaļas kadeti pie Zviedru zvaigznes reduta Salaspils
nometnē 1922. gada vasarā.*

pakāpes iegūšanu. Skolas adjutants kpt. K. Āre visiem izsniedza šīs apsardzības ministra pavēles norakstu.

Generālis Balodis lika izsaukt četrus labāki skolu beigušos kadetus un tiem katram pasniedza aploksni ar naudas balvu. Šie četri bija: kājnieku nodaļas kadets virsseržants Luste, jātn. nod. kadets seržants Rulliņš, art. nod. kadets virsseržants Vikš-Soboļevskis un inž. nod. kadets virsseržants Konstants. Šo kadetu vārdi arī tika ierakstīti (kā pirmie) marmora plāksnē, kas tika piestiprināta KS viesistabā pie sienas. Vēlāk katrs kadets saņēma greznu žurnāla Kadets 1. numuru.

Paaugstināšanas parādei bija jānotiek 2. septembrī, pēcpusdienā, Esplanādes laukumā. Atlika vēl laika pielairot jaunās drēbes un apavus, un ja bija kādi defekti, to visu vēl uz ātru roku izlabot.

2. septembris bija skaista, saulaina diena, kad jaunie virsnieki savos skaistajos formas tērpos nostājās gājienam uz Esplanādi. Katrai ieroču šķirai *pirmo reizi* bija sava krāsa: kājniekiem — ķiršu sarkana, jātniekiem — oranždzeltena, artileristiem — gaiši zila un inženieriem — melna. Jauno virsnieku gājiena kolonna bija krāšņa kā puķu lauks. Gājieni noskatījās Rīgas publika — viņiem tas bija neredzēts skats. Esplanādē nelielā nojumē pulcējās jauno virsnieku

piederīgie un goda viesi. Ļoti spilgti izcēlās angļu flotes virsnieku tērpi. (Rīgā tieši šajā laikā viesojās daži angļu kara kuģi).

Nodaļas nostājās vienrindu linijā. Izlaidumu apsveica valsts prezidents Jānis Čakste, Zigfrīds Meierovics, ģenerālis Balodis, ģen. K. Goppers, adm. Kaizerlings, jūras kpt. Spāde, pulkvedis E. Ramats un citi. Apsveicēji apstaigāja jauno virsnieku ierindu un katram spieda roku. Apsveicējus pavadīja skolas priekšnieks pulkvedis Ceplītis, ar katru no mums viesus iepazīstinādams. Pēc tam notika mielasts Virsnieku klubā. Līdz ar to bijām uzņemti Latvijas virsnieku saimē. Bija daudz viesu — virsnieku. Pie jātnieku galda sēdēja Nāves salas varonis pulkvedis, vai kā viņu parasti sauca, — vecais Kalniņš. Tika pasniegtas vīna glāzes un teiktas daudz runu, doti padomi un izteikti vēlējumi mūsu turpmākam darbam. Šis svinības ieilga līdz 3. septembra rītam, — tad vecais Kalniņš mūs visus uzaicināja virsnieku kluba verandā, kur kopīgi nodziedājām dažas dziesmas.

Pēc svinību beigām visi atgriezāmies skolā, lai sakārtotu savas mantas un dotos uz jauno dienesta vietu — Jātnieku pulku. Pulka komandieris pulkvedis Vilhelms Kārklīņš bija lūdzis jaunus virsniekus steidzami sūtīt uz pulku, jo tur trūka virsnieku. Mums pienākošos vienu mēnesi atvaļinājuma solīja piešķirt vēlāk. Uz pulku visi izlaiduma virsnieki pēc pāris dienām devāmies reizē. Pēc viena gada mums pulkā sekoja arī pulkvedis Ceplītis un nu jau par pltn. paaugstinātais nodaļas priekšnieks Liepiņš.

Pulkā mēs visi bijām gaidīti.

Mūsu Kara skola bija mūs labi sagatavojusi mūsu uzdevumiem, paveicot lielu, grūtu darbu. Mēs bijām pirmais miera laika izlaidums. Skola mums visiem patika un paliks mūžīgi atmiņā un sirdī.

Visi šie lieliskie sākuma un vēlāko gadu virsnieku korpusa veidotāji — KS priekšnieki un mācībspēki visā vairumā nu jau staigā Aizsaules dārzos, bet tiem ir jāpateicas par valsts drošības sargu sagatavošanu un audzināšanu. —

Avoti: Jātnieku pulka vēsture, 1977. gadā (manuskriptā).

KATRS SĀKUMS IR GRŪTS

Kad 1920. gada septembrī ierados no Latgales frontes Rīgā, jaunnozīmētā Kara skolas priekšnieka pulkveža C. rīcībā, pēdējam bija izdevies sameklēt tikai kādus 7 ierindas virsniekus un sakārtot skolas pārvaldes daļu resp. stābu, kas iedalījās 3 daļās — saimniecības, apmācības un administratīvā (adjutants). Es nezinu, kādas prasības bija uzstādītas jaunajiem kadetu kandidātiem, bet pēc 1. oktobra tie sāka ierasties un pieteikties Kara skolā. Pēc ierašanās tiem uzdeva pašrocīgi uzrakstīt biogrāfiju un ziņas par izglītību. Pēc tam mums, virsniekiem, šīs biogrāfijas vajadzēja izvērtēt — daļēji no latviešu valodas pārzināšanas viedokļa, spējam izteikt savas domas, izglītības līmeņa un nacionālās noskaņas. Laba daļa kadetu kandidātu nāca no kara spēka daļām, pārējie bija vidusskolu skolnieki ar ļoti dažādu izglītības pakāpi un arī vecumu gados. Bija skolnieki, kas nupat beiguši vidusskolu, bet bija arī tādi, kas skolas solu pametuši kādus gadus iepriekš, nemaz to nebeidzot.

Sevišķi neizlīdzināts izglītības līmenis bija kandidātiem no kara spēka daļām. Ļoti nedaudzi bija ar nobeigtu vidusskolu. Tamdēļ, lai sakomplektētu paredzēto kadetu skaitu, nolēma uzņemt arī ar nepabeigtu vidusskolu. Tikai tā izdevās salasīt paredzēto kadetu skaitu un noraidīti tika nedaudzi, galvenā kārtā veselības stāvokļa dēļ. Beidzot vajadzīgais kopskaits sanāca — tānī bija ietilpināts arī paredzamais nobirums.

Sākās mācības. Priekšpusdienās klasēs, pēcpusdienās ierindas. Mani kā kājnieku virsnieku sākumā iedalīja kājnieku nodaļā, bet, tā kā jātnieku nodaļai vadītāja nebija, pēc dažām nedēļām to uzdeva vadīt man. Es domāju tamdēļ, ka man no pulka līdz bija personīgs jājamais zirgs, kurū pret elpes samaksu ieskaitīja pie skolas zirgiem (vezuma). Pēc mācībām bieži ar to izjāju gan staļļu rajona laukumā, gan uz Meža parku, it īpaši svētdienās.

Kad uzņēmamos mūsu jātnieku nodaļas vadību, tānī bija 48 kadeti. Skolai jājamais zirgu nebija. Jāšanas apmācībām zirgus atveda pie skolas staļļiem no Vidzemes divīzijas Atsevišķā eskadrona. Šī esk-na virsnieki sākumā, kamēr nodaļai sameklēja savus virsniekus, apmācīja kadetus un komandēja maiņas. Parasti atveda ap 30 apsedlotus zirgus, tā ka visiem kadetiem reizē vienlaicīgi jā neiznāca, bet maiņās. Kas nejāja, tos turpat tuvumā apmācīja zobena paņēmienu vai šaušanas apmācībā. Tā tas ilga vairākus mēnešus. Pa to starpu arī izdevās saistīt pie jātnieku nodaļas pastāvīgus

virsniekus — audzinātājus virsleitnantus: Kl. un J. Pirmais bija krievu armijā beidzis kara laika kājnieku praporščiku skolu kaut kur Urālu kalnu rajonā un pēc tam kalpojis cara armijas kazaku daļās. Kazaku karaspēka daļu karavīri cara armijā bija slaveni ar savu voltizēšanas un piķu lietošanas mākslu. Tā nu mūsu Kara skolas jātniekiem arī bija savs pārstāvis apmācītājs šim nozarēm.

Virsleitnants J. turpretim bija beidzis cara armijas kara laiku kursu krievu jātnieku virsnieku sagatavošanas skolā Ukrainā. Krievu kara skolas bija slavenas ar savu „cuk”, it īpaši jātnieku. „Cuk” latviski varētu apzīmēt ar jēdzienu — cūkot, t.i., darīt kaut ko nejēdzīgu, nelogisku. Varbūt zināma audzināšanas nozīme tādām „cuk” bija, jo iedresēja pie aklas paklausības. Arī mūsu neatkarīgās valsts pastāvēšanas laikā mūsu akadēmiskās jaunatnes vidū bija sava veida „cuk” studentu korporācijās starp krāsnešiem un fukšiem.

Mūsu Kara skolas jātnieku nodaļā „cuk” neieviesās, jo nebija pamatelementu — vecākā un jaunākā kursa reizē. Tomēr savas atspulgas, gan pozitīvā nozīmē, bija. Atceros, reiz kadeti savu audzinātāju virsnieku virsleitnantu J. apsveica viņa dzimšanas dienā un uzsēdinātu uz krēsla pašūpoja gaisā. Vlt. n. tūlīt pēc tam pavēlēja visiem paņemt zobenus, nostādīja kadetus izlīdzinātā vienrindas līnijā, nokomandēja „zobenus vilkt” un ar kailiem zobeniem pie pleca stāvēt miera stāvoklī kādas desmit minūtes. Tad pateica, ka tas esot par mēģinājumu apdraudēt viņa miesas neaizkaramību un, pateicies par apsveikumu, kadetus atlaida.

Tagad, kad jātnieku nodaļai nu bija pašai savi virsnieki apmācītāji, esk-na virsnieki vairs nenāca. Maiņas komandēja nodaļas virsnieki, bet kadeti bez zirgiem vingrinājās piķu griešanā vai zobena cirtienos.

1921. gada pavasarī skola saņēma, iepirktus Vācijā, ap 40 jājamus zirgus. Zirgi bija jauni, darbā neievilkti, neapmācīti. Pēc ienākšanas skolas staļļos drīz sākās to pārslimošana ar kumeļu ienāšiem. Daži slimoja ļoti smagā veidā. Vairāki nobeidzās. Tikai, kad slimošana izbeidzās un pēc atveseļošanās atkopās, varēja sākt ar tiem darboties. Bet jaunu zirgu iejāšana un ievilkšana darbā prasa māku un zināšanas. Un to mums nevienam nebija. Nevar taču prasīt to kadeti, kas paši vēl neprata jāt, lai apmācītu zirgus. Jātnieku pulkā jaunos zirgus apmācīja un ievilka darbā ne ātrāki kā viena gada laikā un to veica virsdienesta instruktori ar 10 — 15 gadu praksi. Mūsu kadeti tas bija jāsāk tūlīt. Šāds apmācības gaitas stāvoklis nelabvēlīgi atsaucās uz kadetu jāšanas sekmēm, jo nevar vienlaicīgi apmācīt jāšanā cilvēku un zirgu, lai pēdējais izprastu un klausītu jātniekam, kas pats neprot un nevar to vadīt. Tomēr ar pacietību un neatlaidīgu darbu mērenas sekmes ieguvām. Kadeti dabūja mazu ieskatu, kā jauni zirgi jāsāk mācīt. Zirgi atkal pierāda pie sedlošanas un jātnieka nešanas bez liekiem sānu lēcieniem un mīdīšanās, kad pēc

apsedlošanas jātnieks sēdās sedlos. Īstenībā apmierinošas sekmes jātnieku nodaļas kadeti jāšanā ieguva tikai vasarā, kad skola izgāja uz Salaspils nometni un sākās taktiskās lauku apmācības. Tad kadeti pa apvidu dabūja jā vairākas stundas no vietas un tas labi iespaidoja līdzsvara izjūtas iegūšanu un savu kustību saskaņošanu ar zirga kustībām. Uz nometnes beigām kadeti puslīdz droši turējās sedlos un bija spējīgi jau zirgu apmierinoši vadīt.

Lai paceltu kadetu jāšanas praksi, skolas vadība nometnes laikā sameklēja 2 jāšanas „specus” — cara armijas krievu pulkvežus, tā ap 55 gadus vecus. Tiem nu it kā vajadzēja dot jāšanas apmācības paraugstundas. Pirmais no viņiem savu stundu vadīja pēc apmēram tāda pat parauga, kā mani apmācīja Kijevā — tas ir, bargi, bez kāpšļiem, dažādās zirga gaitās kratīties sedlos. Ja zuda līdzsvars, tad laida vaļā stiprus vārdus. Stunda noritēja tādā satraucošā gara noskaņā, daļēji kadetus it kā neievājot viņu nevarības dēļ. Pats pulkvedis zirgā nemaz nekāpa un tā isto māku neparādīja. Mēs, jātnieku nodaļas virsnieki, tādai apmācības metodei nepiekritām un pēc dažām stundām šo „specu” atlaida. Otrs pulkvedis atkal bija pavisam kluss. Viņš dažas nedēļas mums jāja līdz, centās teorētiski paskaidrot zirga vadīšanas principus, bet tā kā neviena īsti labi iejāta zirga nebija, nevarēja praksē tos demonstrēt. Un zirgu jau nevar apmācīt dažās dienās vai nedēļās, tur vajadzīgi mēneši vai gads. Tā arī no otrā „specu” mēs nekā paliekoša neieguvām.

Kad sākās otrais mācību gads, nodaļas kadeti jau apmierinoši un puslīdz droši turējās sedlos, varēja bez liekas piepūles zirgu vadīt dažādās gaitās. Pa ziemas apmācības laiku jāšanas prasme nostiprinājās. Tāpat ievingrinājās zobena un pīķa lietošanā, drusku šķēršļu pārvarēšanā. Pa vasaru samērā labi apguva voltizēšanas māku un uz skolas beigšanas laiku tos varēja uzskatīt kā pietiekami labi satavotus ierindas dienestam.

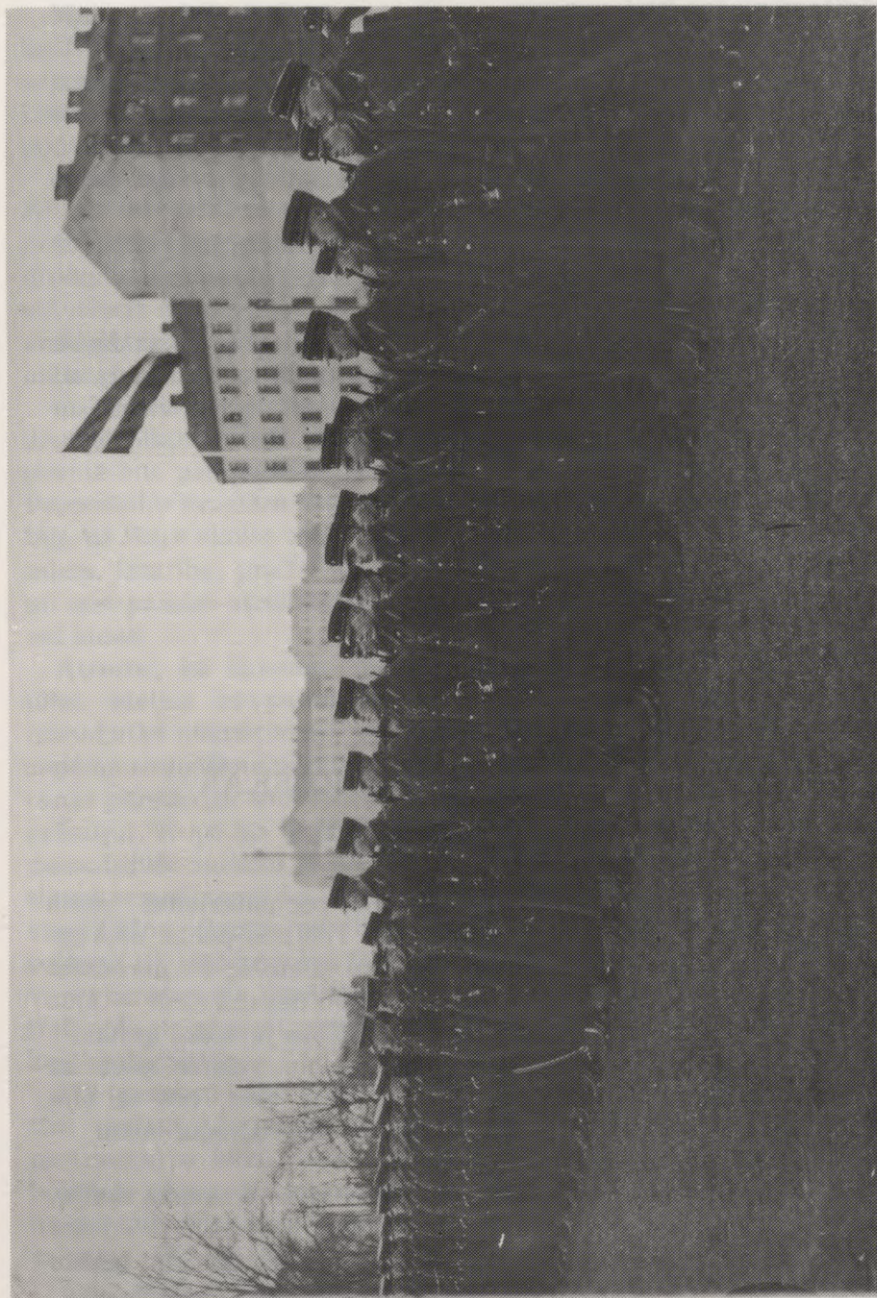
Kaŗa skolas kursam sākoties, kadeti ar nobeigtu vidusskolas izglītību iesaistījās pa lielākaī daļai artilērijas un inženieru nodaļās. Kājnīeku un jātnīeku nodaļām atlika vairumā bez pilna vidusskolas kursa. Lai kaut cik izlīdzinātu zināšanas, tad tiem bez militāriem priekšmetiem vajadzēja vēl papildus mācīties vispārīzglītojošus priekšmetus vidusskolas apjomā — matemātikā, ķīmijā, fizikā un latviešu valodā. Tas, protams, darba slodzi ļoti pavairoja. Šo priekšmetu pasniegšanai skolotājus sameklēt grūtību nebija. Citādi tas bija ar militāra rakstura priekšmetiem. Starp armijas vecākiem virsnīkiem nevarēja sameklēt pasniedzējus visās paredzētās nozarēs. Un, man šķiet, arī skolas apmācības daļa nebija īsti skaidrībā, kādi militāri jautājumi un kādos apmēros kadetiēm būtu jā māca. Ja izdevās kādā militārā priekšmetā atrast pasniedzēju, viņam pateica apmēram, cik stundas šīnī jautājumā piešķirtas. Pašas vielas sīkāku

izkārtošanu atstāja pasniedzēja ziņā. Ja pasniedzējs bija ar labiem piedzīvojumiem un savu nozari pārzināja, tad lietas nokārtojās labi. Bet bija arī lielāki trūkumi. Mums, skolas ierindas virsniekiem audzinātājiem, vajadzēja iet klasēs un dažreiz noklausīties, ko un kā lektors mūsu audzēkņiem pasniedz. Atceros reiz klasē, kā lektors — civilinženieris uzstājās satiksmes jautājumos. Runāja par dzelzceļa satiksmi, bet tik izplūstoši un nesakarīgi, ka pie vislielākās uzmanības sasprindzināšanas nevarēja izlobīt, ko isti lektors pateica vai gribēja pateikt, lai gan visu stundu nepārtraukti runāja. Pēc tādas lekcijas noklausīšanās savus iespaidus pateicu skolas pr-kam. Kad par šo jautājumu aprunājos arī ar kadetiem, lektoru atbrīvoja.

Atceros noklausījies pltn. V. Ozola (pulkveža Zemitāna stāba pr-ks) taktikas lekciju, kur tas, pēc maniem ieskatiem, vienā jautājumā par izlūkošanu izteica nepareizas domas. Pēc stundas beigām lektoru istabā piegāju pie viņa un sāku šo jautājumu noskaidrot. Man par pārsteigumu pltn. savu kļūdu tūdaļ atzina, bet pieteica lai par to kadetiem neko nesakot. Kādēļ? Jā, tad tiem radišoties šaubas par pasniedzēja autoritāti un kadeti vairs visu, ko viņš mācīšot, nepieņemšot ar aklu ticību. Pltn. Ozols bija krievu ģenerālštāba akadēmijas audzēknis un gribēja būt nekļūdīgs. Tomēr tas nesaskanēja ar mūsu Kaŗa skolas audzināšanas ieskatiem. Par laimi viņš drīz aizbrauca uz Lietuvu, un taktiku turpināja pasniegt cits lektors.

Cik teorētiskās mācības dažos gadījumos ir bijušas nepilnīgas vai paviršas, dabūju pārliecināties vasaru Salaspils nometnē, kad kadetiem vajadzēja sākt praktiskos topografijas darbus. Bieži bija jāuzduŗas uz visvienkāršāko elementāro zināšanu trūkumu. Tas mani tikai par jaunu nostiprināja atziņu, ka skolas darbā ir ļoti lieli trūkumi. Un kā lai tādu nebūtu? Darbs bija jāsāk no paša gala. Latviešu reglamentu un noteikumu nebija. Nebija latvisko komandas vārdu, latvisko tehnisko nosaukumu un t.t. Mēs, apmācītāji, nebijām ieguvuši attiecīgu militāru izglītību, lai mācītu kadetus, bet bijām vienkārši ierindas virsnieki, pie tam vairākus gadus pavadījuši frontē, kaujas līnijās, kur attiecības ar padotiem un to dzīves un izglītības līmenis ir pavisam citāds nekā Kaŗa skolā. Tamdēļ viegli mums nebija, bet jāatzīstas, arī mūsu audzēkņiem kadetiem darbs bija ļoti, ļoti smags. Tomēr latviskā centība, darba spējas un godīga vēlēšanās pašizliedzīgi kalpot savai tautai un valstij deva spēku un izturību mērķi sasniegt. Lai gan tas izdevās no sākotnējiem 48 kadetiem jātnieku nodaļu 1922. gada oktobrī beigt kā leitnantiem tikai 28 un 6 kā kadet-seržantiem. Pēdējie visi pēc dažiem mēnešiem pulkā arī tika paaugstināti virsnieka dienesta pakāpē.

Šāda izlase tomēr izrādījās svētīga. Miera laika dzīvē neviens jātnieku nodaļas virsnieks savu virsnieka goda neaptraipīja. Darbā

KS jātņieku nodaļa parādē ASK laukumā 1923. gada 11. novembrī.

bija priekšzīmīgi un sabiedrībā baudīja labas atsauksmes.

Sākoties mūsu valstij un tautai drūmajām neatkarības un brīvības norieta dienām, jātnieku virsnieku un viņu audzināto karavīru stāja izpaudās klusā spītē un pretestībā, kas darbos izteicās tā, ka 1. jātnieku resp. pārdēvētam par 20. kavalerijas pulku 24.teritoriālā korpusā sarkanās varas piešķirto karogu — standartu, slepus sagraizīja, ar to arī izsaucot pulka izformēšanu.

Pēc manām ziņām 10 jātnieku virsniekus sarkanie deportēja, bet 5 tepat dzimtenē čekistu nogalināti.

Saformējoties Latviešu leģionam, ciņās ar sarkanarmiju ir krituši 2 jātnieku virsnieki. Cik daudzi krituši sarkanās varas rokās pēc kapitulācijas, nav zināms.

Tā jātnieku nodaļas kadeti, kauču ar lielu piepūli sākot savas darba gaitas mūsu Kara skolā, godam attaisnoja tās devīzi „Per aspera ad astra” un tāpat pašaieliedzīgi turpināja kalpošanu Latvijas valstij un tautai pulkā, uzticīgi sekojot 1. jātnieka pulka devīzei — Dievs, tēvija, pulks.

Konrāds Kārklīņš

PĀRDOMAS UN ATMINU DRUSKAS PAR MŪSU KARA SKOLU

Pēc izkarošanās svešās zemēs un dzimtenē, pēc pabūšanas gūstā bija jāizšķīras, pa kuŗu ceļu dzīvē iet tālāk. Izšķīros palikt uzticīgs kara dienestam, jo kaut kas tur šķita gaužām saistošs, vēl neredzēts un nesasniegts. Un tā 1921. gada rudenī ar lielu degsmi sirdī — kļūt jātniekam, ierados Kara skolā. Ar to sākās manas jātnieka gaitas.

Skatoties šodien uz tiem — pagājušiem laikiem, vēlētos teikt, ka Kara skola nebija militāro zinātņu iestādījums vien, bet tā bija pasaule pati par sevi, kuŗa veidoja zināmu sabiedrisku slāni — noblesse oblige — pienākumu bruņiniekus.

Ar pateicību atceros priekšniekus un audzinātājus, kas mūs rūdīja, kala un veidoja, lai mēs kļūtu par jaunu, spēcīgu miera un kara laikam piemērotu komandējošo sastāvu. Kā kaleidoskopā atmiņā slid gaŗām skolas priekšnieki un audzinātāji: plkv. Ceplītis, ģen. Kalējs, plkv. Liepiņš, kpt. Jursons, kpt. Kleppers, plkv. Lobe, plkv. Andersons, ģen. Ruševics, ģen. Auzāns, plkv. Irbe, plkv. Tepfers, ārsts plkv.

Auziņš, ģen. Skrapce, vet.-ārsts plkv. Zoste, doc. Bergmanis, plkv. Grinbergs un c.

Visas tās bija izcilas personības ar savām dotībām un īpašībām, kas veidoja savu īpatnēju vidi. Tā bija vide, kurā to pasauli, kas pēc I pasaules kara un revolūcijas plūdiem bija izgājusi no saviem krastiem, centās ievirzīt atpakaļ Dieva un dabas veidotā gultnē. Un godam jāsaka, to viņi spēja veikt.

Jātnieku nodaļas tiešais priekšnieks un vadītājs bija plkv. Liepiņš. Kluss, nosvērts, mierīgs, bezbailīgs un nelokāms. Viņā bija apvienota prūšu karavīra precizitāte un latviska sirds. Viņš prata mūs kausēt un kalt. Bieži pulkveža teorētiskie pārbaudījumi bija tikpat kā stāvēšana zem zobena. Ja toreiz tas dažkārt šķita pārāk spartakisks audzināšanas veids, tad jau pēc Kara skolas atstāšanas un vēlāk kara un bēgļu gaitās sajūtām, kādu svētību šī audzināšana ir devusi.

Pulkvedis saviem principiem ir palicis nemainīgi uzticīgs līdz šai dienai. Liktenis bija piešķīris man to laimi II pasaules kara beigu posmā būt par pulkveža adjutantū. Sākot no Tornas pārstaigājām Pomerāniju krustām šķērsām līdz gūstam pie amerikāņiem. Šis laiks bija kā Kara skolas atkārtojums praksē, kaujas apstākļos. Pulkveža miers, izturība, precizitāte, spēja aptvert situāciju katros apstākļos un rast pareizo atrisinājumu, vairākkārt glāba mūs no krievu gūsta vai lodes.

Atceros, kā šķietami mierīgā situācijā reiz pulkvedis brīdināja pltn. Meijas būvpulku un pltn. Veckalniņa bataljonu nepalikot izraudzītās naktsmītnēs, bet soļot tālāk. Kā atbildi toreiz pulkvedis saņēma smīnēšanu un vienu otru divdomīgu piezīmi, bet naktī krievu tanki pārsteidza gulošos pltn. M. un pltn. V. karavīrus, daudzus apšaujot. Kopš šīs liktenīgās nakts nav vairs nekādas ziņas arī par mūsu bijušo sacīkšu jātnieku kpt. Pencī. Kaujas apstākļos plkv. bija tikpat konsekvents savās ikdienas prasībās kā miera laikā vai klusus starpbrīžos. Papīru plūdi kancelejās bija arī šai karā. Es dažkārt paļāvos uz stāba virsseržanta lielo praksi un pieredzi un parakstīju vienu otru rakstu nepārbaudījis. Bet ikreizes tad dabūju ierasties pie pulkveža un saņemt piezīmi: „Adjutant! atkal jūs neesiet izlasījuši, ko parakstiet!”

DP nometņu laikā Vācijā satikāmies Imhausenes kursos. Un atkal, tīri nezinot, kļuvām pulkvedis un adjutants. Kad pusdienas pārtraukuma laikā gājām pastaigāties un pastaigas laiks tuvojās beigām, ziņoju, ka laiks griezties atpakaļ. Plkv. paskatās pulkstenī un mierīgi nosaka: vēl mēs varam 2 minūtes soļot uz priekšu un divas minūtes soļojām tālāk.

Tā bija skaista dzīves skola, kas pavēra iespēju sevi izveidot par personību. Pienākuma apziņa, cieņa pret vecāko, autoritāte bija Kara skolas pirmais bauslis. Varbūt ar to arī izskaidrojamas mūsu

leģionāru varonīgās cīņas un Kurzemes cietoksnis.

Mēs mācījāmies kara dienestu un kara darbību saprast kā godīgu cīņu par savu tautu un valsti, kur cīņas līdzekļus lieto saskaņā ar kara morāli un ētiku. Svešs un atbaidošs mūsu izpratnē ir tāds cīņas veids, kāds II pasaules karā tika lietots pret Drezdeni, Hirošimu, Nirnbergas tiesā, Katinā un Zviedrijas izrīcībā pret mūsu karavīriem.

Tie visi ir kauna traipi.

Laiki mainās. Kopš Kara skolas dienām cits dzīves veids kā postošs viesulis ir gājis pāri tautām un valstīm. Daudz, ļoti daudz, kas toreiz šķita ievēribas cienīgs un nozīmīgs, šodien ir tikai ar vēsturisku nozīmi. Bet garu, to veco labo garu, ar kuŗu mūsu senči gadu tūkstošus ir spējuši saglabāt sevi un savu tēvzemi un beidzot iegūt neatkarīgu Latviju, to garu neviens nav spējis mums atņemt un tas dzīvo vēl šodien. Tas dzīvo par spīti tiem spalvainiem un pinkainiem individiem, kas pašreiz grib nostāties jaunatnes avangardā. Patiesībā tie ir nožēlojami, jo viņu vienīgais sasniegums ir nekopta un netīra āriene un nespēja sevi kontrolēt. Bet dzīvē vēl nemainīgs ir likums, ka āriene ir dvēseles spogulis un ka cilvēks tikai par tik ir cilvēks, cik viņš ir audzināts. Šie dzīves pabērni tālāk par izlaidībām netiek un visu to, kas ir labāks kā viņi paši, tie cenšas iznīcināt. Viņu sauklis ir „Mums ir tiesības!” — Pienākuma jēdziens viņiem ir svešs, un pienākumu tie uzskata kā vienu no lielākiem ļaunumiem. Žēl, ka mūsu jaunatnei jāauzaug un jādzīvo tādā vidē.

Humors, tāds humors, par kuŗu var smieties visi, arī tas, par kuŗu smejas, ir viena no lielākām Dieva dāvanām. Priekšnieks, kuŗam trūkst humora izjūtas, ir smags un grūti paciešams padotiem. Dzīve bez humora ir slogs. Tas, kas šai laukā palicis atmiņā no Kara skolas laikiem, šķiet vispatīkamākais, jo drīkstēja sevi parādīt tikai tad, ja bija izgājis caur visiem disciplīnas un reglamenta sietiem.

Toreiz Kara skolas ārsts bija ārsts pulkvedis Auziņš. Viņa pienākumos ietilpa gādāt par mūsu kadetu veselību un mācīt higiēnu. Uzsākot lekcijas, pulkvedis atgādināja, ka tas, ko viņš mums stāstīšot, nevienā grāmatā neesot rakstīts. Sākumā šaubījāmies par šādu apgalvojumu, bet vēlāk pārlicinājāmies, ka plkv. runā tīru patiesību. Tā, piemēram, par elpošanu plkv. stāstīja gaŗi un plaši, bet kopsavilkumā iznāca, ka elpošana nav nekas cits kā ielpošana un izelpošana. Lai pārbaudēs atbilde neiznāktu uzkrītoši īsa, tad teicām: „Pulkveža kungs, elpošana, plkv. kgs, sastāv no ielpošanas, plkv. kgs, un no izelpošanas, plkv. kgs!” — Pēc šādas atbildes pulkvedis gan tālāk vairs neļāva runāt un noteica: — sēdieties! zināšanas jums ir vājas — 6, godināšana ļoti laba — 12, vidējais jums iznāk apmierinoši — 9. Un tā abas puses bija apmierinātas. Ja gadījās atbildēt par sirdi, tad norisinājās šāds dialogs: „Kas ir sirds?” — „Sirds ir, pulkveža kungs, pumpveidīgs organs.” — „Kamdēļ

pumpveidīgs? ” — „Tamdēļ, plkv. kgs, ka tā pumpē.” — Šādu atbildi pulkvedis bija kā gaidījis un ar pārākuma apziņu, ka higiēna kadetam tik viegli nemaz nav saprotama, paskaidro: — „Nevis tamdēļ, ka tā pumpē, bet tamdēļ, ka sirdī ir klapāni (domāts vārstuļi).”

Bija drošinieki, kas uzdrīkstējās jautāt — kas tas ir klapāni? Bet tad bija jārēķinās, ka saņems atzīmi — 1. Atzīme — 1 bija rīkste, ar kuŗu pulkvedis mūs domāja turēt disciplīnas rāmjos.

Ārstēšanā pulkvedis bija tikpat oriģināls kā lekcijās. Slimnieku pieņemšana atgādināja sūtņu pieņemšanu karaļu galmos. Ambulances telpas vienā galā bija novietots tronim līdzīgs antīks krēsls, kuŗā sēdēja pats pulkvedis. Aiz krēsla labā pusē stāvēja vecākais feldšeris Javoīšs ar staltām uz augšu saslietām ūsām, kreisā pusē stāvēja dežūrējošais sanitārs.

Pie pretējās sienas rindojās kadeti, kuŗi, domājās, esot slimi. Šiem „slimīem” pēc kārtas parādes soli bija jāsoļo pāri ambulances telpai un jāgaida kāds pulkveža mājiens, zināmā attālumā paliekot miera stāvoklī. Reiz kadetam Kevešānam sāpēja zobs. Tas izdara visu pieņemšanas ceremoniālu un ziņo: „Pulkveža kungs! kadets Kevešāns! Sāp zobs!” Pulkvedis māj pienākt tuvāk, paņem aiz auss un nosaka: „Javoīš, iepūderēt!” Kad kadets Kevešāns iebilst — „Plkv. kungs, man nesāp auss, bet zobs!” — Pulkvedis saka: „Es esmu ārsts un labāk zinu, kas jums sāp! — Javoīš! iepūderēt! Nākošais!”

Un kadeta Kevešāna zobs ir izārstēts.

Mūsu matēmatikas skolotājs bija docents Bergmanis. Jātniekos valdīja uzskats, ka matēmatika ir artileristu lieta un tamdēļ šinīs stundās turējāmieš tikai reglamenta un disciplīnas rāmjos.

Reiz, kamēr doc. B. veikli manipulēja pa tāfeli ar formulām, kāds kadets vingrinājās ar krīta gabaliņu trāpīt priekšā sēdošā pakausī. Bet, ak briesmas! Trāpījuma aplēsē bija pielaista kļūda, un krīta gabaliņš slaidā lokā uzlidoja uz docenta plikā pakauša. Stāvoklis nu nebija patīkams. Apakšnieki bija fiziski apvainojuši priekšniecību, kaut arī negribot. Kamēr docents gāja meklēt palīdzību pie skolas vadības, dežūrējošais kadets izbakstīja virs tāfeles griestu apmetumu tā, lai apmetuma gabaliņi būtu uz grīdas pret tāfeli. Gaidījam, kas notiks. Pirmais klasē ieradās dežūrējošais virsnieks un paziņoja, ka esam visi arestēti. Un tad pēc laba starpbrīža ieradās skolas priekšnieks ar veselu svītu virsniekiem, lai lemtu, ko ar mums darīt. Visiem bija gaužām drūmas sejas, un mums šķita skolas pr-ka stalto ūsu gali nebija saslieti uz augšu kā parasti, bet kā kaujai saņemti piķi — uz priekšu!

Dežūrējošais kadets ziņoja par notikumu un lūdza ņemt vērā neparedzēto griestu apmetuma nobirumu. Tādu laimīgu atrisinājumu

neviens nebija gaidījis. Visi atviegloti smaidīja, arī pats docents, kaut gan skaidri varēja redzēt, ka neviens griestu nobirumam netic. Bet šoreiz šis mazās kaļķu druskas visus glāba no nepatikšanām. Aizejot skolas pr-ks tikai noteica: „Gādājiet, lai nākamo reizi vairs kaļķi no griestiem nekrīt!” — un ar to viss notikums bija nokārtots.

Mums tā bija skaista dzīves pamācība, ka ātra orientēšanās un veikla rīcība var izglābt arī vissmagākā stāvoklī un to padarīt par jautru humora notikumu.

Vasaras nometņu laikā kā papildus lektori un apmācītāji uz ilgāku vai īsāku laiku darbojās Latvijā palikušie bij. cara armijas ģenerāļi. Atmiņā iespiedušies divi — gvardijas kirasieru pulka ģen. Jūrijs Gaļičs un ģen. Maļāvins. Ģen. Gaļičs ar savu stāju rādīja, ka virsnieki ir viena kopēja saime, vienalga, kāda ir dienesta pakāpe, kādas tautības un no kādas valsts virsnieks nāk.

Ģen. Maļāvins pasniedza mums praktisko topografiju. Lai pie viņa iegūtu labāku atzīmi, vajadzēja uz planšetes iesākt apvidus zīmējumu, tad planšeti paberzēt pa rasainu zāli, lai būtu iespaids, ka ap to daudz strādāts, un tad iet pie ģenerāļa lūgt palīdzību tālākam darbam. Labākie panākumi bija tiem, kas prata ģen. uzrunāt ar „vaše visoko prevoshogoļķestvo”, bet arī tiem, kas tālāk netika par „vaše . . . , vaše . . . , vaše . . .”, jeb „vāše visoko . . .” ģen. laipni uzsita uz pleca, noteica: „Ja znāju!” (es saprotu), ātri pabeidza pasniegto uzmetumu un ielika atzīmi — 12. No malas skatoties varētu domāt, ka visi šie kadetu gājieni ir parastās skolnieku nerātības vai apzināta liekulība. Īstenībā tā mēs smaidot apzinīgi ieaugām cieņā pret priekšniecību, autoritāti, mācījāmos disciplīnu, tradīcijas, pienākumu un rēķināties ar otra jūtām resp. smalkjūtību. Bet pats galvenais, mācījāmos saprast un lietot dzīvē mēra izjūtu un taktu, bez kuŗa viss dzīvē pārvērstos rupjībā.

Vasaras nometņu laiku pavadījām Salaspils bij. kaŗavīru nometnē, kur vēl šis tas bija saglabājies pēc I pasaules kaŗa. Dzīvojām teltīs.

Nometnes divainākā ēka bija kaŗavīru labierīcības. Tā bija celtne, kuŗa atgādināja seno romiešu amfiteātri, kur uz pakāpēm bija sabūvēti tādi kā dadanu bišu stropi.

Reiz kādā klusā rīta stundā artilērijas kadetam kaprālīm P. gadījās vest savu grupu gar šo divaino celtni un tas pa gabalu redz, ka kaut kur uz augšējās kāpnes ir kāds apmeklētājs. Bet, piesolojot tuvāk, redz, ka tas nav vis „kaut kāds”, bet skolas mācības daļas pārzinis pltn. T. Neparedzēta situācija. Bēgt ar visu grupu? — Ir par vēlu! Neredzēt? Kapr. P. reglamentu pārzin kā reizes rēķinu, bet atbilstošu pantu šinī situācijā atmiņā nevar atrast. Beidzot izšķīras rīkoties pēc tā, kas nosaka, ka bīstamās situācijās jārikojas ātri un enerģiski. Atskan spēcīga komanda: „Grupa mierā! pa labi skaties!” un kadeti brašā soli nomaršē gaŗām „Bīstamai situācijai”. Par šo „pagodinā-

Jātņieku pulka virsnieku saime 1939. gada 1. janvāra rītā, jaungada sagaidīšanā virsnieku klubā Daugavpilī.

šanu'' pltn. T. kad. kaprālim P. neielika atzīmi — 12, bet P. gandrīz zaudēja kaprāļa nozīmes.

Skaists bija Kara skolas laiks, bet katram skaistam reiz pienāk savas beigas un tā arī mēs, kadeti, kādā skaistā septembra dienā tikām nostādīti uz laukuma iepretim Kara skolai. Tur nolasīja valsts prezidenta pavēli par paaugstināšanu, nodevām zvērestu, noslojām gar priekšniecību parādes gājienā un atgriezāmies telpās kā leitnanti, paši savā brīvā valstī, savā armijā.

Kad pēc dažām stundām atstājām savu Alma Mater ar skaisto devīzi: „Per aspera ad astra”, mums bija jauni spoži tērpi, jauna zvaigžņota dienesta pakāpe, mēs paši vēl bijām jauni un ikviens gāja pretīm jaunai, cerību pilnai, dzīvei un jaunai devīzei. — Mums, jātniekiem, tā bija — „Dievs, tēvija, pulks”. Šai devīzei ikviens Jātņieku pulka virsnieks ir palicis uzticīgs līdz šai dienai, vienalga, kur un kādos apstākļos neatrastos.

Spofford's
Practical
Arithmetic

(Second Edition)

Interior Notes

LATVIJAS KAĀA SKOLAS INŽENIERU NODAĻAS PIRMAIS IZLAIDUMS

1920. — 1922. G.

Rūdolfs Jēkabsons un Antons Liepiņš stāsta:

1920. g. 1. sept. nodibināja apvienoto KaĀa skolu ar divgadīgu kursu un četrām nodaĻām: kājnieku, artilērijas, jātnieku un inženieru.

KaĀa skola atradās Krišjāņa Barons ielā 99, agrākā Garīgā semināra ēkā, kas bija apjozta ar augstu žogu. Inženieru nodaĻai bija nozīmēta atsevišķa klase un guĻamistaba. Skolas pārējās telpas visām nodaĻām bija kopējas.

Inženieru nodaĻā uzņēma kandidātus ar vidus- un augstāku izglītību. Tiem, kas nevarēja uzrādīt apliecības par savu izglītību, bija jāiztur pārbaudījumi vidusskolas kursa apmērā. Gandrīz visi inženieru nodaĻā uzņemtie kadeti bija Pirmā pasaules kaĀa vai Latvijas brīvības cīņu dalībnieki, kurus vienoja kopēji pārdzīvotās grūtības kaĀa laukā.

KaĀa skolas priekšnieks bija plkv. Jānis Ceplītis, vēlāk Jātnieku pulka kom., beidzis cara Krievijas (Viļņas) KaĀa skolu un Pēterpils KaĀa akadēmiju.

Inženieru nodaĻas priekšnieks bija LKOK kpt. Alberts Bulle, Rīgas namsaimnieka dēls. Sācis studēt Rīgas Politehniskā institūtā, bet Pirmā pasaules kaĀā iesaukts krievu armijā, kur beidzis KaĀa skolu, pēc tam dienējis sapieru vienībās. Latvijas brīvības cīņu laikā komandējis Latgales divīzijas inženieru rotu. Par kaujas nopelniem cīņās pret Bermontu apbalvots ar LKO un paaugstināts kpt. dienesta pakāpē. Bulle jau bija demobilizējies pirms boļševiku pirmā iebrukuma Latvijā. Pēc Otrā pasaules kaĀa dzīvoja ar kundzi Švābu Gmindes bēgļu nometnē Rietumvācijā. 1950. gadā izceĻoja uz ASV, kur pēc neilga laika mira.

Kpt. A. Bulle bija nobrieduma gados, vidēja auguma, izskatīgs virsnieks. Taisnīgs un gādīgs, ar kadetiēm apgājās sirsnīgi un bija uzmanīgs audzinātājs. Viņš prata šos kauju piedzīvojušos kadetus saliedēt vienā ciešā vienībā. Piedalījās visās pārbaudēs un vērtīgi sekoja apmācībām.

Kā grupu vadītāji un apmācītāji inženieru nodaĻā darbojās:

Vltn. Kuplais, stalts un iznesīgs virsnieks, inteligents, stingrs apmācībās un labs audzinātājs. Inženieru nodaĻā ilgi nepalika, jo bija artilērists un pārgāja uz artilērijas nodaĻu.

Kpt. Krišjānis Lūlaks — vēlāk pārgāja uz Armijas stāba Apmācības daļu — beidzis cara Krievijā (Čugujevas) Kara skolu un Kara akadēmiskos kursus Latvijā. Iedzina kadetiem stāju un sveicināšanas prasmi. Bija samērā labs ierindas un reglamentu apmācītājs. Viņš sodus nekad nelietoja, bet vainīgam nolastīja iespaidīgu morālisku sprediķi.

LKOK kpt. Skudra, pamaza auguma virsnieks, kaujās bija kontuzēts, kādēļ samērā nevarīgs audzinātājs. Vienmēr drūms, neredzēja viņu pat smaidot. Vadīja ierindas un šaušanas apmācības un mācīja arī reglamentus.

Vltn. Pērkons, vidēja auguma, samērā jauns gados un labsirdīgs. Apmācīja reglamentu zināšanās, ierindu un šaušanas mākslu. Palika vēl Kara skolā pie vēlākiem izlaidumiem, pēc kam pārvietots uz Sapieņu pulku, kur komandēja rotu un bataljonu, paaugstināts par pltn. Baigajā gadā deportēts uz Sibīriju.

LKOK kara inženieris ltn. Teteris, slaidis, bet no ievainojuma mugurā gāja drusku saliecies uz sāniem. Bermonta uzbrukuma laikā, izgriezot pie Rīgas Daugavas tiltus zem pretinieka uguns, izrādījis izcilu varonību. Ltn. Teteris bija inteligents, labs apmācītājs un audzinātājs, izpalīdzīgs, vienmēr laipns un draudzīgs. Viņš mācīja ceļus, tiltus, techn. zīmēšanu un tēlotāju geometriju, retāk piedalījās ierindas un šaušanas apmācībās.

LKOK ltn. Alfrēds Lukstiņš, Kara skolas pirmā izlaiduma virsnieks, vadīja vingrošanu un fizisko audzināšanu. Bija ļoti labs sportists un vingrotājs uz rīkiem.

Inženieru nodaļas virsseržants pirmo gadu bija LKOK kadets A. Ronis. Otrā mācību gadā viņu par kādu neuzmanību pret kpt. Skudru no virsseržanta pienākumiem atbrīvoja un viņa vietā iecēla kadetu seržantu Jāni Rutku.

Bez skolas ierindas virsniekiem — audzinātājiem, inženieru nodaļā lektori nāca arī no ārpusē: universitātes, vidusskolas (ģimnazijas), Armijas stāba virsnieki un virsnieki no citām karaspēka daļām.

Inženieru nodaļas mācību programma ietvēra ap 36 priekšmetu, ar mazu atšķirību dažos priekšmetos vēlākos izlaidumos:

Taktika	Militārā paidagōģija	Ķīmija
Kara vēsture	Militārā psiholoģija	Matēmātika
Artilerija	Kara higiēna	Mechanika
Kara ģeografija	Militārā hipoloģija	Techn. zīmēšana
Fortifikācija	Iekš. dienesta regl.	Tēlotāja ģeometrija
Kara topografija	Garnizona regl.	Fizika
Kara administrācija	Kara disciplīnas regl.	Politiskā vēsture
Sakaru mācība	Šaušanas regl.	Būvmāksla
Kaujas gāzes	K. Vadība un Kauja	Latvju valoda
Bruņ. mašīnas	Automatiskie ieroči	Vācu valoda

Aviācija
Likumu zinātne

Kājn. apmāc. regl.
Fiziskās audzin. regl.

Krievu valoda
Ierinda

Piezīme: Pirmā izlaiduma programmā bija tikai viena svešvaloda. Otrā un trešā izlaidumā nebija tēlotāja ģeometrija, lokomotīve un tās vadišana.

Galvenie militārie priekšmeti bija taktika, kara vēsture, kara ģeografija, inženieru zinības un sakari.

Taktikā: Ģenerāļi E. Aire, R. Bangerskis, P. Radziņš un Maļāvins (krievs, īsu laiku tikai), pltn. Andersons (artilērijas nod. priekšnieks), pltn. Ozols un kpt. G. Grīnbergs. Praktiskos darbus Salaspils nometnē vēl vadīja ģen. J. Buivids un Maļāvins.

Kara vēsturē: Ģen. M. Peniķis.

Fortifikācijā: Iesk. ilggadīgos nocietinājumus — pltn. (vēlāk pulkv.) Andrejs Vanags, Sapieru batalj. resp. pulka komandieris, un armijas inženieris kara inženieris plkv. Irbe.

Sakaru mācībā: Kpt. Antens un vlt. Millers, abi no Elektrotehniskā divizionā (vēlāk Sakaru baltj.). Antens bija divizionā kom. vietnieks.

Artilērijā: Ģen. J. Ruškēvics (Kara ministrijas bruņošanās pārvaldes priekšnieks) un pltn. Andersons, pasniedza ballistiku, ieroču mācību un artilērijas taktiku.

Būvmākslā: a) Zemesceļus un tiltus — ltn. Teteris, b) dzelzceļus — kpt. (vēlāk pltn.) Jānis Krūmiņš no Sapieru batalj. resp. pulka, kur komandēja rotu un batalj., pēc tam Rīgas pasīvās gaisa aizsardzības priekšnieks. 1941. g. jūnijā deportēts uz Sibīriju, pēc 6 gadiem atgriezies Latvijā, kur miris 1971. g. Dzelzceļus vēl papildināja ar mācību par lokomotīvi un tās vadišanu.

Kara topografijā: Ģen. A. Auzāns un plkv. J. Ceplītis. Viņi vadīja arī praktiskos darbus laukā.

Kaujas gāzēs: Inženieris ķīmiķis Oskars Jirgenšons, universitātes vec. asistents, sarakstījis zinātniskus darbus: Ķīmisko kauju vielu identificēšana un gāzmasku aktīvās ogles pagatavošanas un pārbaudes metodes — inženieris speciālists militārā ķīmijā Kara ministrijas bruņošanās pārvaldē pie ķīmisko kauju vielu pētīšanas, gāzmasku konstruēšanas un pārbaudes, kā arī mākslīgas miglas aparātu izveidošanas. Mācījis ķīmisko kauju vielu kursu Kara akadēmiskosursos.

Bruņ. mašīnās: Plkv. (vēlāk ģen.) O. Grosbarts, Auto tanku pulka komandieris, ļoti pašapziņīgs un iedomīgs, nesimpatisks vīrs.

Aviācijā: Plkv. (vēlāk ģen.) J. Baško, Aviācijas pulka kom., ļoti patīkams un simpatisks lektors.

Militārā pedagogijā un psiholoģijā: Ģen. J. Buivids.

Mācības ziemas laikā, no oktobra līdz maijam, notika Rīgā, bet no maija līdz augustam — vasaras nometnē Salaspilī. Otrā mācības gadā inženieru nodaļa pavadīja apm. vienu mēnesi arī Bolderājā pie Sapieņu pulka (toreiz batalj.). Nometnē, galvenokārt, izdarīja praktiskos darbus taktikā, šaušanā, fortifikācijā, ieroču un kaujas mācībā un reglamentu zināšanu apgūšanā. Nometņu noslēgumā notika manevri visai skolai kopā ar kādu no Rīgas kājnieku pulkiem. Pēc tam ar 1. septembrī sākās atvaļinājums uz 4 nedēļām.

Pēc divu gadu intensīvām apmācībām un militāras dresūras tuvojās pēdējie pārbaudījumi un gatavošanās izlaidumam. Skolas izlaiduma akts notika 1922. g. 1. septembrī. Ierindā vēl nostājāmie kadetu tērpos. Absolventu vārdi bija sarindoti sekmju secībā. Ar pirmo šķiru beigušie varēja izvēlēties nākošo dienesta vietu; mazāk sekmīgiem jānododas turp, kur vēl bija palikušas vakances.

Pēc valsts prezidenta pavēles nolasīšanas par paaugstināšanu gājām pārgērbties leitnantu tērpos un jau virsnieki atgriezāties aktu zālē. Sekoja virsnieka zvērasts, apsveikumi un kopējas pusdienas. Vakarā Virsnieku klubā izlaiduma balle, ko apmeklēja visa armijas vadība.

Kaŗa skolā pavadītais laiks bija skaista dzīves skola. Pienākumu apziņa, cieņa pret vecāko un autoritāti bija pirmais bauslis. Jaunie virsnieki mācījās kaŗa dienestu un kaŗa darbību saprast kā godīgu un taisnīgu cīņu par savu tautu un valsti.

Inženieru nodaļa beidza darboties 1926. gadā. Vēlāk pārgāja tikai uz kājnieku virsnieku sagatavošanu, jo atzina, ka katra virsnieka zināšanu pamatā jābūt kājnieku apmācībām. Tie, kas pēc Kaŗa skolas beigšanas nokļuva citās ieroču šķirās, zināšanas papildināja speciālosursos.

Pirmā izlaidumā bija iestājušies divi vairāk nekā skolu beidza. Viens no tiem no skolas izstājās un otrs tika izslēgts par nesekmību.

LATVIJAS KAĀA SKOLAS INŽENIERU NODAĻAS OTRAIS IZLAIDUMS 1922. - 1924. G.

Jānis Meiers un Rūdolfs Sāns stāsta:

KaĀa skolas inženieru nodaĻas 2. izlaiduma gaitas sākās jau ar iestāju pārbaudījumiem 1922. g. augusta mēnesī. KaĀa skolas priekšnieks tai laikā bija pulkvedis Ceplītis; lāga vīrs ar „mīkstu” sirdi. Agrāko izlaidumu kadeti bija viņu iesaukuši par „austiņu”. Šis vārds dabūts aukstā ziemas laikā, kad pulkvedis bieži kadetiem vaicājis: „Vai kadetiņiem nav austiņas nosalušas?”. Savas labsirdīgās stājas dēļ pulkvedis Ceplītis būtu bijis vairāk piemērots direktora vietai meiteņu kolledžā nekā KaĀa skolas priekšnieka amatā. Viņš tomēr drīz tika nomainīts, un par KaĀa skolas priekšnieku iecēla pulkvedi Kalēju. Viņš bija vīrs istā vietā; stingrs, bet taisnīgs. Plkv. Kalējs nejaucās skolas nodaļu lietās, bet drīz KaĀa skolas dzīvē nāca notikums, kur viņš sevi varēja parādīt kā istu aristokratu un džentlmeni. Latvijas Dzelzceļnieku biedrība 1922. g. decembrī dāvināja Latvijas kaĀa skolai skaistu karogu ar isti piemērotu uzrakstu — „devīzi”: „Per aspera ad astra”. Karogu pasniedza Rīgā, Esplanādē, ko vēlāk pārdēvēja par Vienības laukumu. Karogu saņēma skolas priekšnieks un pēc tam skolas virsnieki un arī viens kadets no katras nodaļas iesita karoga kātā pa sudraba nagliņai. No inženieru nodaļas tas gods piekrita kadetam Meieram. Pēc tam Esplanādē notika skolas parāde un vakarā kopā ar Dzelzceļnieku biedrību skolas telpās balle. Pāris nedēļas pirms balles kadeti parakstīja ielūgumus, kuĀos skolas vadība, saziņā ar Dzelzceļnieku biedrības pārstāvi, ierakstīja to jaunkundžu vārdus, kas strādāja Dzelzceļu virsvaldē un citās Latvijas dzelzceļnieku iestādēs. Balles vakarā, kad jaunkundzes ieradās un uzrādīja ielūgumus, vakara dežūrkadeti izsauca ielūguma parakstītāja kadeta vārdu un saveda jaunos cilvēkus kopā, kas gandrīz visi redzējās pirmo reizi, bet varbūt ne pēdējo. Dejas notika vingrošanas zālē, un blakus klasēs bija klāti mielastu galdi. Pēc — dejojot un mielojoties — skaisti pavadītā vakara bija noorganizēta arī viesu mājās nogādāšana. Bija uzsnidzis sniegs un labs kamanu ceļš. KaĀa skolas saimniecības komandai bija uzdots sagādāt ragavu divjūgus. Vienkāršām vezuma kamanām vidū gareniski bija uzstiprināts sols un pārklāts ar kareivju gultas segu.

Izskatījās glīti un sēdēšana pietiekoši ērta, tikai griezienos ap stūri varēja atkrist atmuguriski, jo nebija atzveltņes, kur atspiest muguru. Daža jaunkundzīte sākumā gan atteicās iekāpt šādā divu zirgu ragavu pārvāgā un prasīja pēc Rīgas parastā kamanu ormaņa, bet kad kadets pavadonis paskaidroja, ka ormaņa samaksai nav naudas, tad meitene iekoda lūpiņā, savu iedomību pārvarēja un ar kadeta palīdzību uzrāpās uz divjūga augstā sēdekļa.

Inženieru nodaļu vadīja un pārzināja trīs virsnieki. Nodaļas priekšnieks kapteinis Bulle, cēlies no Rīgas namīpašnieku — patriciešu ģimenes; stingrs, mazrunīgs, taisnīgs, prata uzturēt disciplīnu bez bargiem sodiem un bija savu kadetu ļoti cienīts. Iespējamības robežās uzturēja sakarus ar saviem bijušiem kadetiņiem arī pēc viņu Kaŗa skolas beigšanas. Grupu priekšnieki — vadītāji — kapteinis Lūļaks un virsleitnants Pērkons.

Kapteinis Lūļaks jau vecāks kungs — liels runātājs. Diemžēl jāsaprot, ka Kaŗa skolas programmā nebija sabiedrisko zināšanu un audzināšanas stundu. Šo trūkumu inženieru nodaļas kadetiņiem pa daļai atvietoja kapteinis Lūļaks, ik brīvo britiņu stāstīdams gan vecus, gan jaunus stāstus, notikumus un pamācības. Labi bija klausīties, ja dabūja sēdēt kaut kur paēnā, bet kadeti gan ne labprāt klausījās, ja bija jastāv, lai arī „brīvi”, ierindā. Kpt. Lūļaks drīz skolu atstāja, jo viņu aizkomandēja uz Kaŗa akadēmiskiem kursiem. Pēc dažiem gadiem viņš atgriezās Kaŗa skolā par tās lektoru.

Virsleitnants Pērkons bija kluss, mierīgs, nedaudz aptaukojies kungs, kas savu speciālitāti — sapieŗu darbus pārzināja labi. Latvijas neatkarības sākuma gados gribētāju iestāties Kaŗa skolā nebija tik daudz kā vēlākā laikā, tāpēc uzņēma arī jauniešus ar nepilnu vidusskolas izglītību. Viņiem gan bija jāiztur pārbaudījumi vidusskolas zināšanu apmērā pēc noteiktas programmas. 1922. g. rudenī Latvijas Kaŗa skolā uzņēma kadetus kājnieku, artilērijas, jātnieku un inženieru nodaļā. Pēdējā bija vislielākais iestāju konkurss, un daži kadeti, kuriem nebija pietiekošas pārbaudījumu atzīmes, lai tos uzņemtu inženieru nodaļā, iekļuva kājnieku nodaļā (Kīlītis, Salmiņš u.c.). Vidusskolu beigušos Kaŗa skolā uzņēma bez pārbaudījumiem, izņemot inženieru nodaļu, kur bija pieteikušies vairāk kandidātu nekā bija vietu, tādēļ šeit bija arī vidusskolu beigušiem jāiztur konkursa pārbaudījumi algebrā, ģeometrijā un trigonometrijā. 1922. g. rudenī Kaŗa skolas inženieru nodaļā uzņēma 22 kadetus. Tai skaitā trīs bija Latvijas armijas kareivji, bet visi pārējie nāca no skolām un viņiem nebija iepriekšējās militārās izglītības. Oktōbra pirmās dienās jaunuzņemtiem kadetiņiem bija jāierodas Kaŗa skolā. Inženieru nodaļā uzņemtos skolas deŗūrvirsnieks nodeva kāda vecāka kursa kājnieku nodaļas kadeta rīcībā un viņš jaunuzņemtos kadetus nostādīja ierindā otrā stāva koridorā. Tur viņus apsveica inŗ. nodaļas priekš-

nieks kpt. Bulle. Sveiciena atbilde: „Esat sveiki!” gan bija gauži vāja un saraustīta. Pēc nelielas uzrunas nodaļas priekšnieks izraudzīja jaunuzņemto inž. nodaļas kadetu vecāko. Viņš sāka izvēli no labā spārna, t.i., augumā garākiem un Latvijas armijas tērpā iegērbtiem. Kpt. Bulle pirmo uzrunāja kadetu Apkalnu, jautājot, ko viņš darījis savā bijušā armijas vienībā. „Biju rakstvedis,” atbildēja Apkalns. Nākošais tika uzrunāts kadets Ābols, atbildot: „Biju mantzinis.” Pēdējais kareivja tērpā uzrunātais kadets Meiers atbildēja: „Biju ierindā.” Kapteinis Bulle tad noteica: „Kadet Meier, pagaidām jūs būsiet inženieru nodaļas vecākais.” Vārds „pagaidām” vēlāk atkrita, jo kadets Meiers palika par inž. nodaļas vecāko visu kursa laiku, otrā gadā iegūstot kadeta kaprāļa, kadeta seržanta un kadeta virsseržanta dienesta pakāpes. Savās „pozīcijās” noturēties nodaļas vecākam kadetam Meieram (tāpat citu nodaļu vecākiem), izrādot kautcik centības, nenācās grūti, jo vecāko vārdi kadetu sarakstos bija pasvītroti un daudzi lektori pasvītrotā vārda īpašniekam pārbaudījumos ielika augstāku atzīmi. Vispār Kara skolā uz kadetu virsseržantu, kadetu seržantu un kadetu kaprāļu vietām izvirzīja kadetus ar labākām atzīmēm un labāku militāru stāju.

Inženieru nodaļā otrā gadā par kadetu kaprāli, vēlāk kadetu seržantu kļuva cara armijas virsnieka dēls Perevozčikovs, bet par kadeti kaprāļiem dvīņu brāļi Sāni. Brāļi Sāni, Kara skolā ienākot, bija izskatā tik līdzīgi, ka grūti bija viņus atsevišķi pazīt. Jau pirmā nedēļā inženieru nodaļā kadetiem nācās atzīt, ka brāļu Sānu vienīgā atšķirīgā pazīšanas zīme ir zeķes — Rūdfam tās bija gaišākas nekā Jānim. Kara skolas laikā gan Jānis pastiepās nedaudz garāks, tā ka skolu beidzot leitnantus brāļus Sānus jau varēja atsevišķi pazīt. Par kadetu kaprāli vēl paaugstināja arī kadetu Ābolu.

Inženieru nodaļai nebija vecākā kursa kadetu un otrā izlaiduma kadeti nebija lemts ne vienu dienu pavadīt kopā ar pirmā izlaiduma inženieru nodaļas kadeti, tādēļ otrā izlaiduma inž. nodaļas kadeti neguva nekādu „dresūru” un arī ne mazākos norādījumus par kadetu interno sadzīvi un paražām. Šo trūkumu pa daļai novērsa inženieru nodaļas trešā izlaiduma kadeti, jo viņus atkomandēja (viņi uzsāka 3-gadīgo Kara skolas kursu) no savām kara spēka daļām uz Kara skolu vairākas dienas pirms 1. sept., t.i., pirms otrā izlaiduma kadetu paaugstināšanas par leitnantiem. Šie jaunie kadeti tika nedaudz informēti par kadetu dzīvi un nakts vidū, skalu uguns gaismā, arī „kristīti”. Katrs „jaunais” dabūja vienu „veco” par krusttēvu, ar kuru tad uzturēja ilggadīgas saites.

Uzsākot ierindas mācības, inženieru nodaļas otrā izlaiduma kadetiem trūka arī apmācītāju, tāpēc šim uzdevumam nodaļai uz pāris dienām piekomandēja dažus kājnieku nodaļas vecākā kursa kadetus. Centība bija ļoti liela, un nepilnu divu mēnešu laikā inž.

nodaļas kadeti bija ieguvuši tik labu stāju un teicamu soli, ka Kara skolas gada svētkos 1. decembrī parādē Esplanādē nosloja teicami.

Kara skolai visas teorētiskās apmācības notika Rīgā. Inženieru nodaļas kadetiem bija jāiztur pārbaudes un jāsaņem atzīmes 35 priekšmetos. Kara skolas nodaļām kopējos priekšmetus mācīja gandrīz visi tie paši lektori. Neuzskaitot visus apmācītājus, ar atzinību var minēt profesora Tenteļa lekcijas politiskā vēsturē, generāļa Goppera — militarā psiholoģijā un kara ministra Ducena un generāļa (toreiz kapteiņa) Tepfera — likumu zinātnē. Inženieru nodaļai atsevišķi mācīja būvmākslu. To veica inženieris Ivanovs, īsts speciālists savā nozarē, apmācot kadetus galvenokārt tiltu būvē. Pastiprināti „inženierus” apmācīja arī fortifikācijā, ko veica pulkvedis Irbe. Kopīgi inženieru un artilērijas nodaļām lasīja ķīmiju, fiziku, matemātiku un mehaniku. Ķīmiju mācīja pulkvedis Dūms, patīkams, taisnīgs karavīrs, kas savās lekcijās galveno vērību piegriezta pulveru un sprāgstvielu analīzei. Fiziku lasīja docents Hunchens, iepazīstinot kadetus arī ar toreiz jauno Einšteina relatīvitātes teoriju. Mehaniku un augstāko matemātiku mācīja vidusskolas skolotājs Bergmanis, saukts „Džeks”. Viņš bija, sevišķi matemātikā, kadetu „cietais rieksts”. Pārbaudījumos matemātikā tikai rets kadets dabūja augstāko atzīmi — 12. Eksāmenos „Džeks” prasīja uzrādīt mājas darbu burtnīcu. Šos mājas uzdevumus vairums kadetu nebija rēķinājuši. Tad nu centīgāko kadetu matemātikas mājas darbu burtnīcām bija vairākas reizes jāliek jauni vāki, lai dabūtu cita izskata burtnīcu ko uzrādīt „Džekam”.

Ziema Kara skola pavadīja Rīgā, Krišjāņa Barona ielā Nr. 99. Pārī ielai atradās Armijas sporta laukums un ziemā ierīkotā slidotava. Pēc intensīvām dienas mācībām tur vakaros bija patīkama izklaidēšanās, jo uz „kadetu” slidotavu labprāt nāca arī Rīgas meitenes. Ar meitenēm nācās tikties arī skolotāja Grebzdē dejas kursus. Kā no slidotavas, tā arī dejas kursiem daži kadeti ieguva sev visam mūžam dzīves draugu.

Vasaras skola pavadīja Daugavpilī, baraku nometnē, kur apkārtnē bija labi piemērota praktiskām taktiskām apmācībām un netālu bija sevišķi izcils šaušanas laukums, saukts poligons, piemērots arī artilērijas šaušanai. Tuvējās kāpās „inženieriem” bija iespēja izvēlēties labas vietas pozīciju un slēptuvju — bunkuru būvei. Starp diviem uzkalniņiem (gan uz sauszemes) inž. nodaļa uzbūvēja izturīgu, glītu koka tiltu, kas vēlāk gan pašiem būvētājiem bija jānojauc.

Kadetiem Kara skolā bija jānēsā īsi apgriezti mati. Matus varēja sākt audzēt pēdējā mēnesī pirms izlaiduma, kas notika 1. septembrī. Viena mēnesa laikā nekas liels neizauga, tāpēc inženieru nodaļas kadeti, pretēji nerakstītiem noteikumiem, sāka audzēt matus jau 1924. g. jūlija mēnesī, dažs pat ātrāk. Mācībās, kas notika ārā, galvas

visu laiku bija segtas cepurēm — „laiviņām”, tā ka nodaļas virsnieki neko nebija ievērojuši. Kādu vakaru pēc mācībām nodaļas priekšnieks kapteinis Bulle ienāca inž. nodaļas barakā un ieraudzīja, ka visiem kadetiem ir jau pagari mati. Kapteinis Bulle diezgan bargi, bet varēja arī manīt pusapslēptu irōniju, iesaucās: „Kas te par kārtību, vai te ir salasīti kādi saules brāļi? Kadet virsseržant Meier, gādājiet, lai mati visiem būtu apgriezti!” Nodaļas kadeti pēc mazas apspriedes nolēma, ka kadetam virsseržantam jāiet pie nodaļas priekšnieka kapteiņa Bulles un jāmēģina šo lietu nokārtot labvēlīgāki. Meiers izmeklēja brīdi, kad nod. priekšnieks bija labā garastāvoklī, t. i., kad viņš bija iebaudījis vakariņas un laikam arī pāris glāzes alus un koka paēnā smēķēja cigāru, pieteicās kpt. Bullem un lūdza atļauju ziņot. Pēc īsas skaidrošanās kpt. Bulle paziņoja kadetam virsseržantam Meieram, ka pēdējam par inž. nod. kadetu matu audzēšanas noteikumu neizpildīšanu jāizpilda 7 dienas aresta sods, bet rīkojumu par matu apgriešanu vai nogriešanu neatkārtoja, un tā šī lieta tika „aizmirsta”. Nodaļas virsseržants 7 naktis pavadīja aresta teltī (dienā bija jāiet mācībās), un inž. nodaļas kadeti izlaiduma dienā 1. septembrī bija labi paauguši un tīri glīti sasukāti mati. Šīs 7 dienas aresta nodaļas virsseržantam laikam arī bija vienīgais disciplinārais sods, kādu nod. priekšnieks divu gadu laikā saviem kadetiem uzlika. Kursā laikā no otrā izlaiduma inženieru nodaļas gan izslēdza kadetus Lauci un Veidemani, bet tas bija par nodarījumiem, izdarītiem pirms iestāšanās Kara skolā.

Pēdējā vasarā Daugavpilī, līdzīgi citām nodaļām, inž. nodaļai bija uzzīmēts skaists sienas kalendārs, kurā dienas, uzvārdu alfabēta kārtībā, kadeti nosvītvoja. Piecas pēdējās dienas pirms 1. septembra nosvītvoja 3 kadeti kaprāļi, 1 kadets seržants un pašu pēdējo kadets virsseržants. 1. septembris bija atzīmēts ar zīmotni un zvaigzni, bet klāt arī jautājuma zīme — „Dievs zin, vai visiem laimēsies to sasniegt?”. Laimējās, „inženieru” vidū nebija sliņķu, tāpēc par leitnantiem 1. septembrī paaugstināja visus. Paaugstināšanas laikā viens inž. nodaļas kadets — Teodors Bērziņš — bija saslimis un ievietots Rīgas Kara slimnīcā. Viņš tika paaugstināts par leitnantu dažus mēnešus vēlāk.

Pirmos 13 kadetus, arī vēlāk beigušo kadetu Bērziņu, paaugstināja ar I šķiru un pēdējos 6 ar II šķiru, kas nozīmēja, ka pirmos varēja paaugstināt par virsleitnantiem pēc trīs gadu izdienas, bet pēdējiem uz to bija jāgaida četri gadi. Paaugstināšanas pavēles vārdu ierakstu kārtībā kadeti varēja arī izvēlēties karaspēka daļas, kurās vēlējās vēlāk dienēt. Ar šo izvēli otrā izlaiduma „inženieriem” radās neliels juceklis. 1924. g. pavasarī, kad izvēle notika, „inženieriem” deva iespēju izvēlēties dienēt — Aviācijas pulkā, Auto tanku divizionā, Elektrotehniskā divizionā un Sapiēru bataljonā. Rudenī, Isi pirms 1.

sept., kad Kara skola atgriezās Rīgā, inženieru nodaļai paziņoja, ka Aviācijas pulkā šogad jaunus leitnantus neņems, bet viņiem jāizvēlas dienests vienā no atlikušajām trim daļām. Tiem, kas izvēlējās Auto tanku divizionu, sarežģītumu nebija, bet bij. kadets Apkalns nolēma dienēt Elektrotehniskā divizionā. Viņam kādu gadu vajadzēja staigāt citu, zaļi tērpto karavīru vidū ka melnam krauklim, jo viņa drānas bija šūdinātas, paredzot dienestu Aviācijas pulkā. Pēdējā un Auto tanku divizona karavīriem bija melnas krāsas formas tērpi, bet visiem citiem Latvijas armijas karavīriem — zaļā krāsā.

Skolas vingrošanas zālē, vēlāk viesistabā, pie sienas bija novietotas divas marmora plāksnes. Pirmā bija iegravēti Bermonta uzbrukuma laikā kritušo kadetu vārdi, bet otrā plāksnē iegravēja katra izlaiduma nodaļas ar visaugstāko atzīmi beigušo kadetu vārdus. No inženieru nodaļas kadetiem 1924. g. plāksnē iegravēja J. Meiera vārdu, viņš saņēma arī balvu 60 latu apmērā.

Pēc paaugstināšanas visi jaunie leitnanti saņēma komandējuma apliecības uz izvēlētajām karaspēka daļām, kur bija jāierodas 1. oktobrī, t.i., pēc viena mēneša atvaļinājuma.

Paaugstināšanas dienā Kara skolā vēl notika jauno leitnantu, visu Kara skolas virsnieku un armijas vadības kopējas pusdienas. Vēl bija jāizpilda, likās, — tīra formālitate: Kara skolu atstājot, bija jānostādās priekšā skolas priekšniekam pulkvedim Kalējam. 1924. g. Kara skolu beidza pavisam 119 kadetu. Pulkvedis Kalējs, uzdodot dažus jautājumus un pasakot pāris sirsnīgu teikumus, arī piemetinot, ka jaunais leitnants varbūtējies vēlākos dienesta sarežģījumos katrā laikā var pie viņa griezties pēc padoma un palīdzības, gandrīz visiem jauniem leitnantiem šo formālītāti pārvērta par neaizmirstamu, siltu atvadas brīdi. Inženieru nodaļas beigušiem kopā ar savas nodaļas virsniekiem vēl 1. septembra vakarā ārpus skolas, laikam Zemnieku kluba telpās, bija kopējs atvadu mielasts, pēc kuŗa devās uz savām mājām.

Visu Kara skolas kursa laiku, t.i., no 1922. g. līdz 1924. g., inženieru nodaļas kadetiem bija ļoti labas attieksmes ar kājnieku, artilerijas un jātnieku nodaļu kadetiem. Vēl 1939. g. 1. septembrī, t.i., piecpadsmītā gada dienā pēc skolas beigšanas nodaļu vecākie sarunāja ierasties pie kritušo kadetu pieminekļa Vareļos, lai tur noliktu ziedus. Vareļos ieradās un tur klusu galvas nolieca, pieminot kritušos, no bij. kājnieku nodaļas kpt. Galdiņš, artilerijas nodaļas kpt. Velmers, inženieru nodaļas kpt. Meiers un jātnieku nodaļas atvaļināts virsleitnants Gedrovics.

Tai pašā dienā, t.i., 1939. g. 1. septembrī, sākās Otrais pasaules karš, kas atnesa tik daudz netaisnības, posta un nelaimes.

Vairāki otrā izlaiduma inženieru nodaļu beigušie virsnieki arī vēlāk turpināja mācīties. Augstāko kara skolu beidza Jevgeņijs Ābols,

K S vasaras nometne Šūnu ezera krastā pie Daugavpils.

Pēteris Apkalns, Marks Perevozčikovs, kas bija pārdēvējies par Paleju un Jānis Sāns; Augstākās kara skolas speciālo nodaļu ar kara inženiera elektriķa gradu — universitātes gradu inženieris elektriķis — beidza Rūdolfis Sāns; Augstākās kara skolas speciālo nodaļu ar kara inženiera ķīmiķa gradu — universitātes gradu inženieris ķīmiķis — beidza Aleksejs Stiprais un Latvijas universitātes tautsaimniecības un juridiskās fakultātes juridisko nodaļu beidza Jānis Meiers ar tiesību zinātņu magistra gradu, iegūstot vēlāk Vācijā arī tiesību zinātņu doktora gradu. 1940. g. augustā Igaunijas Augstāko kara skolu beidza Sakaru bataljona vln. (vēlāk kpt.) A. Ābolkalns (Latv. karavīrs 2. pas. kara laikā, 1. grāmatā 171. lpp. J. Šmits). Augstākās militārās dienesta pakāpes sasniedza Marks Palejs un Aleksejs Stiprais, abi kļūdami par Latvijas armijas pulkvežiem leitnantiem. Gandrīz visi pārējie ieguva kapteiņa dienesta pakāpes. Rūgtāko sāpju biķeri izdzēra Jānis Sāns, ko komunisti arestēja jau 1940. g. augustā, notiesāja ar izsūtīšanu, izsūtīts uz Sibīriju un pazudis bez vēsts. Marks Palejs — izsūtīts uz Sibīriju, vēlāk atgriezies Rīgā un dzīvo ļoti noslēgti. Arvids Milītis — izsūtīts uz Sibīriju, vēlāk atgriezies

Latvijā, Valkā, kur miris. Pēteris Apkalns — izbēdzis uz Zviedriju, izdots komunistiem, izsūtīts uz Sibīriju, vēlāk atgriezies Latvijā un izlaists uz Kanadu, kur miris. Ne tikai minētie, cietēji ir visi bijušie kadeti un visa latvju tauta. Pagaidām nav mums savas neatkarīgas valsts, pagaidām nav Latvijas Kara skolas. Tās komunistu padomju tirannijas brutāli okupētas. Tās dzīvo tikai mūsu atmiņās un sirdīs. Bet neviena tirannija nav mūžīga, un nāks izdevīgi apstākļi, kad kadetu un visu latviešu pēcnācēji kā dzimtenē, tā trimdā varēs tvert ieroci un Latviju atbrīvot. Protams, uz šādu brīdi nav bezdarbībā jāgaida, bet tā atnākšana visiem iespējamiem līdzekļiem jāveicina. Gandrīz visi bijušie Kara skolas audzēkņi un viņu pēcnācēji, kā arī vairums latviešu trimdā to arī dara, lai gan ir iespēja darīt vēl vairāk.

Latvju tauta un valsts nezudīs, ja būs, kas cīnās, cieš un mirst par tautu un valsti.

PER ASPERA AD ASTRA.

Jānis Šmits

LATVIJAS KARA SKOLAS INŽENIERU NODAĻAS TREŠAIS IZLAIDUMS 1923. — 1926. G.

1923. g. rudenī 13 no pavasarī beigušajiem Valmieras valsts vidusskolas skolniekiem devās uz Rīgu, lai mācītos kara zinības Kara skolā. Jau no senām dienām valmierieši ir pazīstami kā kareivīgi noskaņoti ļaudis un ar savu darbību un izdarībām bija ieguvuši nosaukumu Valmieras puikas.

No Valmieras un tās apriņķa ir nākuši kupls skaits latviešu virsnieku, pie kam Latvijas neatkarības laikā 9 ir iesoļojuši ģenerāļu kārtā. Un ja te vēl pieskaita tos četrus, kuŗu dzimšanas vietas ir pie Valmieras apriņķa austrumu robežas un kuŗu apriņķa pilsēta Valka ir apm. divas reizes tālāk nekā Valmiera — tātad ar lielāku Valmieras ietekmi — tad ģenerāļu skaits jau sasniedz 13. Arī Latvijas atbrīvošanas karā Ziemeļlatvijas armijas Cēsu pulka brīvprātīgo Skolnieku rotā, kuŗa arī piedalījās izšķirīgās Cēsu kaujās 1919. g. 22. jūnijā, 65% bija Valmieras skolu audzēkņi un 35% Cēsu skolu audzēkņi.

Dažreiz lauka mācībās ieradās arī divīzijas komandieris plkv. K. Kūķis, jādams uz pamaza zirdziņa, bez pavadoņa, tērpies apnēsātā pelēkā mētelīti, kas ar savu nokrāsu atšķīrās no pārējiem, laikam vēl no Latvijas brīvības cīņām. Pulkveža zvaigznes nekad nevarēja redzēt, jo tās nosedza kupla bārda. Viņa āriene bija tik izteiksmīga un atšķirīga, ka jau no laba attāluma varēja pateikt, ka jātnieks ir plkv. Kūķis.

Apmācības laikam tuvojoties pie beigām, mūsu izturību pārbaudīja ar vienas dienas pārgājienu — pilnā kaujas tērpā apkārt Tosmares ezeram — kuŗā piedalījās arī citas pulka vienības.

Pēc intensīvām apmācībām kurss bija nobeigts, un pulka virsnieku klubā instruktoru rotas virsnieki mums rīkoja atvadišanās vakaru — balli, uz kuŗu no Liepājas uz Kaŗa ostu ar pulka kamanām atvizināja arī vidusskolas (ģimnazijas) vecāko klaŗu skolnieces, skolotāju pavadībā. Šo vakaru vēl kuplināja paŗu kadetkandidātu dubultkvartets, kuŗā no inŗenieru nodaļas piedalījās A. Augulis un J. Šmits.

Mūsu tālākās gaitas veda uz kājnieku pulkiem, kur bijām izraudzīti jaunkareivju un jauno instruktoru apmācībai. Sadalīšana pa pulkiem notika izlozes kārtībā, pie kam varēja arī labprātīgi mainīties. Mūsu paaugstināšana instruktoru dienesta pakāpēs nenotika.

Kā labi sagatavoti instruktori teorijā un praksē, mēs 1924. g. augustā atgriezāmies atpakaļ Kaŗa skolā, katrs savā nodaļā. Šeit būtu jāpiezīmē, ka 1924. g. beigās viens valmierietis atstāja Kaŗa skolu, to nebeidzis. Pārējie 12 visi beidza Kaŗa skolu 1926. g. 1. sept.

Apmērām nedēļu mums, inŗenieru nodaļas jaunajiem kadetiem, iznāca saskare ar šīs nodaļas iepriekšējā kursa kadetiem, kuŗiem 1. sept. jau bija paredzēts izlaidums — paaugstināšana par leitnantiem. Īsā kopdzīves laikā iepazināmies ar vecā kursa kadetiem, nodibinot draudzīgas attieksmes, kas palika visā brīvās Latvijas laikā un arī pēc tā, ja liktenis bija lēmis kādu vēl satikt.

Pirms šķiršanās vecais kurss pēc ģpaŗa ceremoniāla izdarīja kadetkandidātu „kristīšanu”, ieceļot tos „kadetu kārtā”:

Pusnaktī pie katra jaunā kadeta gultas bija nostājies tā krusttēvs. Krusttēvi mudināja mūs celties un dziedāja „Inŗenieri esam mēs”. Tad pie rokas, tāpat naktskreklos, mūs noveda pagrabā, kur kādā telpā liesmoja skalu uguns, ap kuŗu aplī, sadevuŗies rokās, mēs visi nostājāmies. Tad kursa vecākais svinīgā balsī pavēstīja, kādam jābūt „īstam kadetam”, beigās jautānot, vai apsolāmies tādi būt? Saņēmis apstipriņoŗu atbildi, mums paziņoja, ka nu esam kristīti un iecelti kadetu kārtā, kam sekoja sprādziens ar krietnu plaukŗķi, apŗilbinājumu un savu tiesu dūmiem, kuŗa laikā ceremonijas vadītājs un visi krusttēvi bija pazuduŗi. Palikuŗi vieni, drusku apmulsuŗi, cik klusi spēdami, čāpojām uz savām gulŗvietām, lai deŗūrvirsnieks vēl mūs nenokertu nedarbos. Bet jādomā, ka tas to zināja jau iepriekŗ.

Jau kā pilntiesīgus kadetus, bet tajos pašos apnēsātos kadetkandidātu tērpos, mūs atlaida septembrī atvaļinājumā, lai tā paša mēneša beigās atkal ierastos Kaŗa skolā. Oktobrī sākās rēgulārās mācības pa nodaļām.

Inženieru nodaļas trešā izlaiduma mācību programma ietvēra 35 priekšmetus, ar mazu atšķirību no pirmā izlaiduma mācību programmas. Bez minētiem priekšmetiem mēs vēl mācījāmies jāšanu, paukošanu, dziedāšanu un dejošanu (gan bez meitenēm).

Vispārēja rakstura civīlos un militāros priekšmetus mēs klausījāmies kopā ar artilērijas nodaļas kadetiem, bet speciālos (profesionālos) priekšmetus mums pasniedza atsevišķi, kā fortifikāciju, kaŗa topogrāfiju, sakaru mācību, matēmatiku, mehaniku, techn. zīmēšanu un būvmākslu. Pārbaudījumi gan notika atsevišķi pa nodaļām, pie kam tajos piedalījās arī nodaļas priekšnieks.

Sākot 1924. gadā mācības Kaŗa skolā, skolas priekšnieks bija plkv. (vēlāk ģen.) R. Klinsons, kas tur vēl palika pēc 1926. g. 1. sept., kad mūs paaugstināja par leitnantiem. Inženieru nodaļas priekšnieks bija kpt. Bulle un viņa vietnieks kpt. Pērkons no Sapiēru pulka. Vēlāk kpt. A. Bulle demobilizējās, un viņa vietā palika kpt. Pērkons, kas nodaļu vadīja līdz 1925. g. oktobrim, kad to atkal pārcēla atpakaļ uz Sapiēru pulku. Kpt. Pērkona vietā 1925. g. oktobrī nāca Sapiēru pulka kpt. R. Sūna, kas arī mūs vadīja līdz izlaiduma dienai.

Inženieru nodaļa skaitliski bija neliela (15 vīru), un to vadīja tikai viens virsnieks — nodaļas priekšnieks. Sekojošos divos gados mēs pēc kārtas bijām padoti trim priekšniekiem. Kaut kādu ievērojamu atšķirīgu īpašību raksturos vai izdarībās grūti bija saskatīt. Vairāk no viņiem savā ārējā izteiksmē un stājā atšķīrās kpt. A. Bulle, kas vairāk atgādināja kādu „direktoru”. Bet visi viņi bija miermīlīga rakstura vīri, bez ārišķībām un liekvārdību, lietpratēji savās nozarēs vai tas bija klasē, vai vasaras nometnē lauka darbos.

Reglamentu zinības un ierindas mācība atradās nodaļas priekšnieka ziņā. Ierindas mācība mūsu nodaļā redzamu vietu neieņēma. Tikai kad tuvojās kādi valsts vai Kaŗa skolas svētki, kas sastīti ar parādēm, tad nodaļas priekšnieks gan arvien mēdza pārbaudīt mūsu ierindas stāju, pie kam arī mēs no savas puses centāmies sniegt to labāko, ko kājnieku pulkos bijām iemācījušies. Pārmetumus par nekareivisku stāju nekad netikām saņēmuši.

Kaŗa skolas mācībspēki bez pašas Kaŗa skolas stata virsniekiem nāca no dažādām mācību iestādēm: universitātes, teknikuma, vidusskolas resp. ģimnazijas, kā arī Kaŗa resora augstāki virsnieki — akadēmiķi savās speciālitātēs. Visi bija piedalījušies Latvijas brīvības cīņās vai arī savās profesijās snieguši ievērojamus pakalpojumus mūsu tautai un tēvu zemei. Daļa akadēmisko izglītību ieguvuši

Vakareuropas universitātēs, daļa — cara Krievijas universitātēs, daudzi bez tam vēl beiguši cara Krievijas kara skolas un Kara akadēmijas vai arī vēl izglītojušies speciālu zinību institūtos. Skolas mācību gaitu pārzināja mācību pārzinis pltn. Mauriņš. Pēc daudzu gadu desmitiem atmiņā ir uzglabājušies tikai daži daudzo mācību pasniedzēju vaibsti.

Kara higiēnā: Dr. med. plkv. J. Auziņš, visvecākais pulkvedis, sirms vīrs, bet viens no amizantākiem un populārākiem lektoriem. Bija arī Kara skolas ārsts. Kopš 1906. g. viņam Rīgā bija sava klinika, kurā Pirmā pasaules kara laikā nodevis Latviešu strēlnieku un pēc tam Latvijas brīvības cīnītāju rīcībā. Studējis Tērbatas, Vīnes, Prāgas un Berlīnes universitātēs, sarakstījis grāmatu par higiēnu un vēl citus zinātniskus darbus.

Pulkvedim ierodoties uz lekcijām, kadeti viņu īpaši sagaidīja. Tie bija vienmērīgi sadalījušies un nostājušies uz kāpnēm no pirmā stāva līdz otram stāvam un vēl gabaliņu otrā stāvā, kur atradās lektoru atpūtas telpas. Kad pulkvedis tuvojās kāpnēm, tad pirmais, apakšā stāvošais, kadets komandēja: „Mierā!” Pulkvedim lēnām kāpjot augšā, arī pārējie uz kāpnēm stāvošie kadeti pēc kārtas komandēja: „Mierā!” Un tas tā turpinājās, līdz pulkvedis bija sasniedzis kadetu rindas augšējo galu. Visā skolā ar īsiem pārtraukumiem atbalsojās komanda „mierā”, un ikviens zināja, ka skolā ierodas plkv. Auziņš. Pats pulkvedis, lēnām kāpdams pa kāpnēm, ar atkārtotiem galvas palocījumiem saņēma sveicienus un pa starpām deva arī savas komandas: „Brīvi, kadetu kungi! . . . Pavisam brīvi! . . . Brīvi uz abām kājām! . . .” Sākumā dažas kadetu izdarības bija ar peļamu raksturu, kurās tomēr vēlāk atmeta. Pulkvedim vēl patika, ka viņu pa reizei nodēvēja par ģenerāli. Tādās reizēs viņš mēdza atjautāt: „Vai es pēc tāda izskatos?” uz ko, protams, arvien saņēma kadeta apstiprinošu atbildi: „Tieši tā, ģenerāļa kungs, jūs pēc tāda izskatāties!”

Pulkvedis atšķīrās arī ar savu mācīšanas metodi. Piem., par sirdi viņš stāstīja: „Sirds ir dubultpumpveidīgs organs. Diennaktī sirds 12 stundas strādā un 12 stundas gul”. Šis formulējums nebija jāsaprot burtiski, un pārbaudījumos kadetam bija jāpaskaidro, kā patiesībā sirds darbība norit: sirds vienādu laiku saraujas un vienādu laiku izplešas. Ja kadets eksāmenu bija sagatavojis pēc cita autora higiēnas grāmatas un atbildēja kā visgudrākais ārsts, bet nelietoja Auziņa īpatnējos izteicienus, tam nebija ne mazāko cerību dabūt augstāko atzīmi.

Militārā paidagoģijā un psiholoģijā: Ģenerālis J. Buivids, viens no visvecākiem ģenerāļiem, beidzis cara Krievijas ģenerālstāba akadēmiju, sarakstījis: Militārā paidagoģija, Aizmugures taktika, Kara mākslas vēsture un Napoleona biogrāfija. Starp citu, viņš

stāstīja, ka smieklī ir lipīgi, un kad viņš pats, kaut ko jocīgāku pastāstīdams, smējās, mēs visi ģenerālim par patikšanu sirsnīgi smējāmies līdz. Tāpat viņa apgalvojuma pareizību, ka tukli cilvēki atstāj nomierinošu, bet kalsni nemierīgu iespaidu, mēs pilnīgi varējām novērot praksē pie mūsu priekšniekiem — virsniekiem: jo kāds bija tuklāks, jo mierīgāks.

Militārā hipoloģijā: Veterinārārsts plkv. K. Soste, beidzis Tērbatas veterinārīnstitūtu, Latvijas brīvības cīņu laikā Zemgales div. vet. ārsts. Sarakstījis grāmatas par zirgu audzēšanu, kopšanu, apkalšanu u.c. zirgkopības jautājumiem. Lekcijās bieži pārgāja uz isiēm, aprautiem teikumiem, kuŗi dažreiz sastāvēja tikai no pāris vārdiem. Sevīšķi tas notika, kad aprakstīja zirga veselības stāvokli pēc izbirušiem zirga bambuļiem: ciets — vesels, mīksts — nevesels, lūk, pamatdoma!

Likumu zinātnē: 1924./1925. mācības gadā J. Ducens, beidzis Maskavas universitātes tieslietu fakultāti, mācījies Pēterpils Inženieru kaŗa skolā, pēc Brīvības cīņām 1919. g. Kaŗa tiesas prokurors un virsprokurora palīgs, vēlāk virsprokurors un tiesnesis Rīgas apgabaltiesā, 1923. — 1924. kaŗa ministrs.

1925./1926. mācības gadā pltn. (vēlāk ģen.) V. Tepfers, beidzis Maskavas universitātes tieslietu fakultāti un Kaŗa skolu. Pēc Latvijas brīvības cīņām Kaŗa tiesu prokurors un pārvaldes priekšnieks un virsprokurors. Sarakstījis Kaŗa tiesu un sodu likumus, rakstījis periodikā par militāriem jautājumiem.

Abiem lektoriem piemita viena kopēja īpašība. Stāstot par tieslietām un likumiem, abi mēdza lēni soļot klases priekšā, no vienas puŗes uz otru, domīgi noliektām galvām un uz muguras saliktām rokām. Atšķirība bija tikai soļu gaŗumā: Tepfers, liela, stalta auguma, soļoja ar gaŗiem soļiem, bet Ducens, būdams mazāks par Tepferi, soļoja ar īsākiem soļiem.

Kaŗa vēsturē: Ģenerālis M. Peniķis, beidzis Pēterpils Kaŗ akadēmiju un Latvijas armijā paaugstināts par ģenerāli jau 1920. g. Publicējis vairākus kapitāldarbus kaŗa vēsturē: Latvijas armijas cīņas 1919. g. vasarā, Latvijas armijas sākums, Latvieŗu strēlnieku cīņas 1. pasaules kaŗā un Latvijas atbrīvoŗanas kaŗa vēsture. Ģenerāļa stāja arvien pauda zināmu gravitāti, un arī par kaŗiem viņš stāstīja svinīgā nopietnībā, atbilstoŗi priekŗmetam, jo kaŗš jau nav izprieŗas medības. Nekad arī nepasmaidīja pats par savu pateikto joku. Daŗreiz ģen. M. Peniķi atvietoja plkv. J. Karlsons, arī beidzis cara Krievijas Kaŗa akadēmiju, Pirmā pasaules kaŗā cīnījies latvieŗu strēlniekos, Latvijas armijā bijis Organizācijas mobilizācijas daļas priekŗnieks un Kaŗa akadēmisko kursu lektors.

Kaŗa ģeografijā: Ģ. Ramanis, Latvijas universitātes subasistents, vēlāk vec. docents un Ģeografijas institūta direktors. Sarakstījis: Latvijas teritorijas ģeografiskie reģioni, Praktiskā ģeografija u.c.

Kaŗa topografijā: Pltn. (vēlāk plkv.) Bergs, Elektrotehniskā divizona komandieris, vēlāk pārgājis uz Armijas stāba Ģeodēzijas topografijas daļu. Lekcijas lasīja mīlīgā tonī, tās papildinot ar zīmējumiem uz tāfeles un pie izdevības norādot, kā lopiņi izmanto apvidus reljefu. Viņš pats arī vadīja lauka topografiskos darbus, arī līmetņošanu, kuŗi notika Rīgas tuvumā, Biķernieku un Šmerļa apkārtnē.

Kaŗa administrācijā: Plkv. (vēlāk ģen.) P. Skrapce, beidzis cara Krievijas kaŗa skolu un Intendantūras akadēmiju. Sarakstījis grāmatu Kaŗa administrācija.

Taktikā: Plkv. Liberts, liela auguma, ar kuplām ūsām, lasīja lekcijas un vadīja vingrinājumus kartēs ziemas periodā klasē. Praktisko uzdevumu risināšanas laikā, kad kadeti zīmēja schēmas un nopūlējās ar labāku pozīciju noteikšanu ienaidnieka sekmīgākai sakaušanai, pulkvedis sēdēja katedrā un pie sevis dungoja krievu nerātno dziesmiņu: „Neraud, manu zēn, un neskumsti . . . (Ņeplač, moi maļčik, i ņegruskī . . .). Vasarā nometnē taktiskās lauka mācības vadīja pltn. Mauriņš.

Polītiskā vēsturē: A. Pommers, beidzis Varšavas universitātes vēstures filoloģijas fakultāti, Rīgas pils. 1. ģimn. skolotājs. Piedalījies Latvijas brīvības cīņās. Sarakstījis: Latvijas vēsture, Seno laiku vēsture, Jauno laiku vēsture u.c.

Matēmatikā: Bergmanis, vidusskolas (ģimn.) skolotājs, arvien tērpies melnos svārkos un strīpotās diplomāta biksēs, kurpes ar getrām. Vai nu pateicoties savai mācīšanas metodei, vai rakstura īpatnībai, pārbaudījumos kadetus apbalvoja ar samērā zemām atzīmēm. Kadetam atbildot pie tāfeles, Bergmaņa pēdējais norādījums parasti bija: „Ātri nodzēšat un veikli sēžaties!” Klasi atstāja, kāpjoties atmuguriski atpakaļ.

Būvmākslā, mehanikā un techn. zīmēšanā: Būvinženieris Ivanovs, Rīgas valsts teknikuma skolotājs, teicams speciālists un pasniedzējs savās nozarēs. Stāstot par būvju pamatiem, viņš teica, ka nevarot „piekrist” Bībelei, kuŗā teikts: „Nedibiniet savu namu uz smiltīm, bet uz klints!” Prakse tomēr rādot, ka smilts esot piemērotāka pamatu būvei nekā klints.

Fortifikācijā: Inženieris plkv. Irbe, beidzis cara Krievijas Inženieru kaŗa skolu. Jau no pirmiem Latvijas patstāvības gadiem līdz aiziešanai pensijā trīsdesmito gadu sākumā pildīja Armijas stāba armijas inženiera pienākumus. Kā izcils speciālists savā nozarē daudz darījis, lai jauno Latvijas armiju, īpaši Sapieŗu bataljonu resp. pulku apgādātu ar mācības līdzekļiem sapieŗu nozarē. Sarakstījis Sapieŗu

darbi visām ieroču šķirām u.c. rokas grāmatas.

Sakaru mācībā: Kpt. Millers, no Elektrotehniskā divizona, neliela auguma, padrukns, arvien smaidīgs. Mācīja klasē un vadīja arī lauka praktiskos darbus. Ja kaut ko neizdarījām pa prātam, tad piedraudēja mūs sodīt ar „augstu voltāžu”.

Automatisko ieročos: Vln. Ošiņš, spēcīga auguma vīrs, ar automatiskiem ieročiem rīkojās kā ar rotāllietām. Savienojumu daļas, kas, pēc savas formas un novietojuma atgādināja vīriešu un sieviešu kārtas locekļus, viņš mēdza nosaukt vienkāršās tautas valodas vārdos, lietojot gan lietvārdu pamazināmo formu. Mēs nebijām pie tā pieraduši un kautrējāmies šos vārdus lietot.

Pēc vln. Ošiņa nāca vln. Zapackis, sīkaks augumā un ļoti straujš kustībās. Ieradās arvien „uzcirties”, ar piedurkņu aprocēm.

Pēdējā gada (1926.) sākumā vln. Zapacki nomainīja kpt. (vēlāk pltn.) Jansons, svinīga izskata, nosvērts vīrs.

Jāšanā: Artilērijas nodaļas kpt. Marnics, neliela auguma ar smagnēju gaitu. Jāšanas apmācība notika skolas manēžas laukumā, kuram apkārt bija izveidojusies zirgu iemīta taka. Kapteinis ar gaŗu pātagu rokā nostājās laukuma vidū, un pēc viņa komandām mēs jājām pa iemīto taku gan soļos, gan rikšos un dažreiz arī lēkšos. Jāšana notika bez sedliem, tos lietoja tikai apmācības beigu posmā. Vai nu tas tā gadījās vai arī mums tie tika tā izmeklēti, bet zirdziņi, nelieli, bija dažādu niķu pilni. Kad apmācītājs uzplīkšķināja ar gaŗu pātagu, tad dažs zirdziņš tūlīt uzspēra savas pakalķājas gaisā, izsvieda jātnieku no savas vietas, un, ja nu zirdziņš savu spērienu vēl atkārtoja, tad jātnieks uz zirga muguras vairs nenoturējās, jo arī krēpēs nedrīkstēja turēties, un novēlās zemē. Bet zirdziņš, it kā nekas nebūtu noticis, pa aploci turpināja savu gaitu. Arī lēkšanā pār šķērsli zirdziņi uzrādīja savus untumus. Dažs zirdziņš tīri naski nesās uz šķērsli, bet, pieskrējis pie tā, tas piepeši apstājās, varbūt tikai galvu pārbāzīs pāri. Jātnieks, kas jau savu ķermeni bija padevis uz priekšu, vairs nevarēja līdzsvaru noturēt, viens pats novēlās šķērsļa otrā pusē, Vispār, mēs laikam diez cik brašus jātniekus neatgādinājām, ko varēja spriest pēc kpt. Marnica baritonā izsuktās piezīmes: „Tup kā sūds uz rugāja!” Tik gleznainu salīdzinājumu nebiju vēl dzirdējis un tas ir iespiedies atmiņā uz visu mūžu. Vienu otru reizi pēc jāšanas stundas bija jāiet uz skolas ambulanci iepūderēt noberztās sēdamvietas. Bieži pastīvi gājām uz mājām, bet arvien bijām dzīves priecīgi.

Sākot ar oktōbri, rudens, ziema un pavasaris pagāja intensīvās mācībās. Katra darbdiena sākās ar soļošanu, skriešanu un brīvu kustību vingrojumiem laukā, ja vien meteoroloģiskie apstākļi atļāva. Pēc tam sekoja brokastis un lekcijas, un citas nodarbības.

Pēc 11. un 18. novembra parādēm ievērojams notikums skolas dzīvē bija Kaŗa skolas gada svētki 1. decembrī — ar parādi Armijas

sporta laukumā (pretī Kaŗa skolai) un balli vakarā, ko mūsu laikā rīkoja turpat skolas telpās. Lai radītu svētku gaisotni, telpas pienācīgi izdekorēja. Telpu izdaiļošanai lietoja eglītes, egļu zarus un krāsainu papīru vītnes, pie kam inženieru nodaļa vēl lietoja maskēšanas tīklus. Bez tam pie zāles ieejas un galveno kāpņu galā apakšējā un augšējā stāvā bija vēl novietoti lauru koki.

Bez Kaŗa skolas stata virsniekiem un viņu kundzēm balles dalībniekos varēja redzēt arī augstāku priekšniecību, kā arī vairākus iepriekšējos gados Kaŗa skolu beigušos. Kadeti, savukārt, rūpējās par meiteņu — deju partneru ievēšanu.

Gada svētkus ievadīja jau 30. novembra vakarā, kad vakariņās pasniedza tradicionālo melno kafiju, marmelādi un rudzu maizi, kas atgādināja 1919. g. 30. nov. vakariņas, kad kadeti pēc kaujām atgriezās skolā. Pēdējā (1926. g.) gadā Kaŗa skola pirms tradicionālām vakariņām vēl aizsoļoja uz Daugavas tiltiem, kuŗus 1919. g. sargāja kadeti un pār kuŗiem tie 11. nov. devās tālākās Latvijas atbrīvošanas cīņās.

Vasaras mēnešus, no maija vidus līdz augusta vidum, Kaŗa skola pavadīja nometnē, kas atradās rietumos no Daugavpils, pie Šūnu ezera. Nometnē visas mācības norisa praktiskos lauka darbos: ierakumu, tiltiņu un laipu būves, sakaru tīklu iekārtošana, šaušanas apmācība u.c. Šeit notika arī kopēji manevri skolas visām nodaļām artilērijas poligonā. Inženieru mācās visus praktiskos darbus vadīja nodaļas priekšnieks — pirmā vasarā kapt. Pērkons, bet otrā vasarā kpt. Sūna — izņemot sakaru mācību, ko vadīja kpt. Millers. Lauka taktiskās mācības vadīja pltn. Mauriņš, Kaŗa skolas mācību pārzinis. Organizējot aizstāvēšanās un uzbrukuma kaujas, ar kājām izstaigājām plašu apkārtni Daugavas kreisā krastā. Šeit arī radās izdevība tuvāk iepazīt Mauriņu. Viņa balss augstās skaņas dēļ, sekas no kakla un pleca ievainojuma kaŗā, kā arī no Isiem jautājumiem un norādījumiem, sastopot kadetu mācību daļā, bijām iedomājušies viņu kā samērā agresīvu raksturu. Patiesībā Mauriņš bija labsirdīgs un sirsnīgs vīrs, ar labu tiesu humora, bieži kūpinot savu mazo pipīti. Pēc pēdējā uzdevuma veikšanas, kad karstā dienā atradāmies aiz Daugavas, tālu no nometnes, Mauriņš, aprunājies ar lauka saimnieci, mūs arvien atspirdzināja ar vēsu saldu pienu, ko baudījām sēdēdami koku ēnā.

Vasaras nometnē, ejot uz mācībām vai atgriežoties no tām, inženieru nodaļas kadeti nemēdza iet stingrā ierindas solī. Sastopoties ar kājnieku nodaļu, kuŗa arvien ieturēja brašu soli, un komandām sasveicinoties, mēs tīšām ātri pārgājām brīvsoli, pie tam kājas vēl nevižīgi vilkdami un pašiem vēl pagrīļojoties. To, laikam, bija ievērojuši daži kājnieku nodaļas virsnieki, un mūsu nodaļas nometnes programma tika papildināta ar slēgtas ierindas apmācību, kas bija

uzdota kājnieku nodaļas diviem jauniem leitnantiem. Trīs vai četras dienas, katrā vismaz vienu stundu ar šautenēm plecos mēs soļojām un skrējām, un viena pēc otras dažādās kombinācijās sekoja komandas: „Stāt! . . . Ceļos! . . . Gulties! . . . Celties! . . . Plecā ņemt! . . .” u.t.t. Visos stāvokļos mēs bijām sasnieguši apskauzamu vienveidību, ka mēs pat revijās varētu uzstāties. Pēc katras stundas, nopūtējuši un nosvīduši, mēs devāmies uz Šūnu ezeru noskaloties.

Latviešu lauku sētas bija raksturīgas ar saviem augļu dārziem, un vasaras otrā pusē sākās jau ābolu laiks, kad nogatavojušās bija ābolu agrīnās šķirnes: baltais dzidrais, bumbiežābols, Krapes cukuriņš, rožābols u.c. Risinot savus lauka uzdevumus, kadetiem bija iespēja iegādāties un pa pilnam garšot arī sulīgos ābolus. Bet ābolu ēšana izsauca biežās nakts pastaigas: caurmērā ar vienas minūtes atstarpi viens vienmēr atradās uz celiņa, kas veda uz labierīcību baraku.

Pēdējā vasarā inženieru un kājnieku nodaļām notika arī skate kaujas šaušanā. Nometnē bija atbraukusi arī augstāka priekšniecība. Atmiņā palicis viens gadījums, kas laimīgi beidzās, bet varēja būt ar ļoti traģiskām beigām. Šajā taktikas kaujas šaušanā man (kadetam seržantam Šmitam) bija uzdots komandēt inženieru nodaļu — 14 vīru grupu, pie kam mums bija piedalīta arī viena patšautene. No ieņemtām izejas pozīcijām ar īsiem pārskrējieniem bija jāizvirzās uz uguns pozīciju, no kuŗas pēc noteikta taures signāla bija jāapšauda tālumā novietotie maskētie mērķi. Dodot vajadzīgās komandas, izvirzīju pēc visiem kaujas reglamenta noteikumiem grupu uguns pozīcijā. Norādījis mērķi, apšaudes kārtību un attālumu, es vēl nedevu komandu uguns atklāšanai, jo man pašam likās, ka vēl nav bijis taures signāls. Bet no aizmugures nāca atkārtoti saucieni: „Kadet seržant, kādēļ nekomandējat uguni?” Es arī sāku pieņemt, ka taures signālu, grupu virzot kaujas pozīcijā, neesmu ieklausījis, kādēļ arī komandēju: „Uguni!” Tikko patšautenes šāvējs izšāva pirmo kārtu, kad tālumā, mērķu līnijā, viens cilvēka stāvs palecās uz augšu un nokrita. Tūlīt nokomandēju: „Pārtraukt uguni!” Aizmugurē sacēlās liels satraukums. Strēlnieku inspektors plkv. Kaminskis, kas karā gūto ievainojumu dēļ kliboja un lietoja spieķi, satraukts ātri soļoja no vienas puses uz otru un, vicinādams gaisā savu spieķi, sauca: „Nu ir viens pagalam! . . . Nu ir viens pagalam! . . .” iestājās klusums. No mērķu blindāžas pa telefonu ziņoja, ka viens mērķis nav labi stāvējis, kādēļ viens kareivis aizgājis to izlabot un tādēļ arī nebija ziņots, ka mērķi uzstādīti un paši aizsegā. Pēc pirmiem šāvieniem, kad kareivis redzējis, ka no mērķu figūrām „skaidas lec”, tas ar vienu gaŗu lēcieni neievainots bijis atpakaļ blindāžā. Visi atviegloti uzelpoja. Noskanēja taures signāls, es komandēju: „Uguni!” un kaujas šaušana atjaunojās un nobeidzās ar labiem šaušanas rezultātiem. Arī mana grupas komandēšana tika

Virsnieka zobens.

labi novērtēta.

Pēdējā pavasarī pirms aizbraukšanas uz nometni vēl uzzīmējām lielu sienas kalendāru par pēdējo skolā pavadāmo mēnesi. Katra diena bija ilustrēta ar kādu notikumu mūsu dzīvē. Mākslinieciskais izveidojums, varētu teikt, bija visu kolektīvs darbs. Kad bijām nodzīvojuši līdz pēdējam mēnesim, tad katru nodzīvoto dienu nodaļas dežurants izsvītroja no kalendāra.

Tāpat pēdējā pavasarī ietēpa amatmeistari noņēma mūsu mērus, kas vajadzīgi jauno leitnantu formas tērpu pagatavošanai. Arī skolas frizieris centās mūs apgādāt ar bārdas dzenamiem.

1923. g. rudenī, iestājoties Kara skolā, inženieru nodaļas kadeti, saskaņā ar pastāvošiem noteikumiem pēc skolas beigšanas atkarībā no viņu sekmēm bija iespēja izvēlēties vienu no Tehniskās divīzijas vienībām: Aviācijas pulku, Autotanku divizionu (vēlāk brigāde), Elektrotehnisko divizionu (vēlāk Sakaru bataljons) vai Sapiēru pulku. Šis plašās izredzes mūs pavadīja visus trīs gadus. Bet kad nu pēc visām intensīvām nodarbībām un čaklās mācīšanās bija pienākusi diena, kad bija jāizvēlas, kur mēs katrs kā jauns leitnants vēlētos dienēt, tad mums paziņoja, ka ir tikai divas izvēles: Sapiēru pulks un kājnieku pulki. Sapiēru pulku izvēlējās pēc beigšanas kārtības pirmie astoņi:

kadets virsseržants V. Luturs,
kadets kaprālis A. Putns,
kadets seržants J. Šmits,
kadets kaprālis K. Kaļiņš

kadets K. Paegle,
kadets A. Augulis,
kadets K. Birznieks,
kadets V. Brekteris.

Kaŗa skolas viesistabā pie sienas atradās divas marmora plāksnes: vienā bija iekalti 14 kadetu vārdi, kas bija krituŗi Latvijas brīvības cīņās 1919. gadā, bet otrā bija iekalts katra izlaiduma vislabāk beiguŗā kadeta vārds. 1926. g. izlaidumā plāksnē iekala inŗenieru nodaļas kadeta kaprāļa Alfrēda Putna vārdu.

1926. g. 1. septembrī ar valsts prezidenta pavēli armijai un flotei Nr. 143, visus 15 inŗenieru nodaļas kadetus paaugstināja par leitnantiem.

Paaugstināšanas dienā vēl notika jauno leitnantu, Kaŗa skolas stata virsnieku un armijas vadības kopēja fotografēšanās un kopējas pusdienas — atvadu mielasts.

Mūsu izlaidums bija treŗšais un arī pēdējais inŗenieru nodaļas izlaidums, pie tam kā vienīgais ar trīsgadīgu kursu. Tādēļ ar I ūķīru beiguŗos jau pēc 2 gadiem, bet ar II ūķīru beiguŗos pēc 3 gadiem, paaugstināja par virsleitnantiem.

Izlaiduma dienas vakarā mēs vēl sapulcējamies Latvijas siev. nac. līgā, lai draudzībā un sirsnībā pavadītu daŗas stundas. Trīs gadus bijām atraduŗies arvien kopā, plecu pie pleca: guļamtelpā, ēdamtelpā, klasē, klausoties un mācoties lekcijas, kā arī lauka mācībās. Őajos 3 gados mūsu starpā nebija notikusi ķīldoŗšanās un naidoŗšanās, un pēc izkliŗšanas atkal sastopoties, mēs varējam sniegt viens otram roku kā labi draugi. Arī ar pārējo nodaļu kadetiem mums bija izveidojuŗšas draudzīgas attiecsmes.

No pēdējā izlaiduma 8 jaunajiem leitnantiem, kas ieradās Sapieŗu pulkā, tikai vltņ. (vēlāk kpt.) V. Luturs palika tur visu laiku. 1939. gadā viņŗ beidza arī Augstāko kaŗa skolu, un pirmajā okupācijas gadā krievi viņu deportēja.

Vispirms no Sapieŗu pulka aizgāja vltņ. A. Putns uz 7. Siguldas kājn. pulku, no turienes uz Autotanku divizionu, beidza Latvijas universitātes matēmatikas fakultāti, ķļuva par mācībspēku universitātē, bet drīz vien saslima un nomira ar tolaik vēl nepazītu slimību, ko laja izpratnē varētu apzīmēt par ķermeņa disintegrāciju (muskulu atrofiju).

Drīz pulku atstāja arī vltņ. V. Brekteris, kas demobilizējās, lai pārņemtu tēva aku urbšanas uzņēmumu Liepājā. Komūnistu pirmajā okupācijas gadā (1940./1941.) arestēts un ieslodzīts Liepājas cietumā. Kad 1941. g. 22. jūn. Vācija uzbruka Pad. Savienībai, krievi atķāpās, pie kam komūnisti bēgot apŗāvuŗi visus apcietinātos. Brekteris izlicies beigts un tā izglābies. Krieviem otrreiz okupējot Latviju, par viņa tālāko likteni mums nekas nav zināms.

Nākošais no pulka aizgāja vltņ. K. Birznieks uz Aviācijas pulku. Iesāka arī studēt universitātē, bez tam pārmērīgi nodevās jomu mācībām, pārliecībā iegūt pārcilvēciskus spēkus, pieslējās vēl šo mācību šarlatānu grupai, kuŗas ietekmē piekopa normālam cilvēkam nepiemērotas publiskas izdarības, kas rezultējās ar viņa ievietošanu nervu un gara slimnieku Sarkankalna slimnīcā un beigās atvaļināšanu no armijas. Pārāk bieži un atklāti izteica savu uzskatu, ka visas nelaimes nākot no tās tautības, kuŗas piederīgie parasti ir ieņēmuši atbildīgos drošības dienesta amatus komunistu režīmā. Krievi jau pirmās okupācijas gadā viņu apcietināja un aizsūtīja uz kādu vergu nometni.

1930. g. rudenī no Sapieŗu pulka aizgāja virsleitnanti: A. Augulis, K. Kaļiņš un K. Paegle uz Armijas stāba Ģeodēzijas topografijas daļu, kur tie beidza Kaŗa topografu-kartografu kursus, iegūstot kaŗa topografa kārtografa gradu; drīz vienu pēc otra paaugstināja par kapteiņiem.

Kā pēdējais 1934. g. rudenī pulku atstāja vltņ. J. Šmits, kas jau bija uzsācis studijas Latvijas universitātes inženierzinātņu fakultātē, pārējot uz Augstākās kaŗa skolas speciālo nodaļu, kuŗu beidza 1939. g. 31. dec. (pēdējais pārbaudījums Kaŗa vēsturē), bet inženierzinātņu fakultāti beidza 1940. g. 12. janvārī (Inženierzinātņu fakultātes padomes lēmums). Pēc abu šo mācību iestāžu ļoti sekmīgas beigšanas ieguva būvinženiera un kaŗa inženiera gradu; 1940. g. janvārī jau pārvietots uz Kaŗa būvniecības daļu, kad arī sekoja paaugstināšana par kapteini.

No pārējiem inženieru nodaļas trešā izlaiduma virsniekiem, kas aizgāja uz kājnieku pulkiem, tikai maj. Alksnītis beidza Augstāko kaŗa skolu (pirms pēdējā izlaiduma). Otrā pasaules kaŗā komandēja Latviešu leģiona 15. divīzijā bataljonu. Miris Anglijā. Brīvās pasaules smiltainē vēl atdusas: virsleitnanti N. Goldmanis un J. Laucis — Anglijā, un kpt. K. Kaļiņš — ASV. Vltņ. J. Meisters miris jau pirms Otrā pasaules kaŗa sākuma. Kpt. K. Paegle, atrazdamies frontē kādā Latviešu būvpulkā, kritis krievu gūstā pie Rostokas, Austrumvācijā, un nosūtīts uz Sibīrijas vergu nometnēm. Pēc atbrīvošanas atgriezies RĪgā, bet vēlāk izsūtīts otrreiz. Pēc soda izciešanas atkal atgriezies RĪgā un 1978. g. sākumā vēl ir starp dzīvajiem.

Starp inženieru nodaļas pēdējā izlaiduma dzīvajiem virsniekiem, kas šodien zināmi, ir tikai divi: kpt. J. Šmits un kpt. A. Augulis Toronto, Kanadā, kuŗš arī palīdzēja atcerēties notikumus, kas risinājušies pirms daudziem gadu desmitiem. Pārējo mūsu izlaiduma virsnieku likteņi nav zināmi.

Kpt. A. Bulle atradis savu mūžīgās dusas vietu brīvā svešajā zemē — ASV; kpt. Pērkons, ja liktenis nav lēmis atgriezties un klusi

nomirt savā dzimtenē, tad atdusas Sibīrijas tālos ziemeļos, bet kpt. R. Sūnas dzīves ceļa pēdējais posms ir neziņā tīts.

Dzilā cieņā un pateicībā mēs pieminam inženieru nodaļas trešā izlaiduma priekšniekus un līdz ar viņiem arī visus pārējos apmācītājus, audzinātājus un mācību pasniedzējus par viņu krietno devumu jauno virsnieku sagatavošanā.

KS slogs nr. 11, izlaiduma daļiņai
„Tēvzemei un brīvībai”

Pēteris Prīulis **Apvienotā Kara skola**

LATVIJAS KARA SKOLA UN TĀS
VIENPĀDSMITAIS IZLAIDUMS

1977. gada 11. augustā pagāja 30 gadu kopējā diena, kad valsts prezidents ar pavēli Nr. 83 armijai un flotei paspēcināja 124 kareivju leitnanta dienesta pakāpi un iedalīja dažādās bruņotu spēku daļās. Šie 124 virsnieki bija šīs skolas 11. izlaiduma.

Diemžēl daudzi par 11. izlaidumu pabeidza pirmā 8 gadu kpt. Augusta Millera rakstā „Tēvzemei un brīvībai”. Šis Kapitāns Kadets Nr. 8. Tāpat daudzi citi aprakstījuši Latvijas Kara skolu dažādos laikos. Reizēm dzirdēts, ka mēs par daudzi rakstājiem pagātnē. Esam taiesni pretēji ieskaties, ka to darām par mūs. Katrs mūsu pienākums atstāt rakstu vai citā ziņojumā par latviešu Latvijā pavadīto laiku, jo pēc mūsu atgriešanās Atzinais netiks vairs neviena, kas varētu kļūt kā liecināt par šo laiku.

Katra no mums leģis uz savu skolas laiku, savu izlaidumu, bet 11. izlaiduma lielā mērā atgriešanās no krievizācijas izlaiduma un pat arī no vēlākiem trim izlaidumiem.

1875. gada 1. jūlijs. Sīrijas kara ziņojums, bet kpt.
H. Sūnā dzīves cēla pēdējais posms ir nāvēs tūks.

Dzīvs cēls ir patiešām nāvēs tūks, kas ir
patiešām nāvēs tūks, kas ir patiešām nāvēs tūks.
Dzīvs cēls ir patiešām nāvēs tūks, kas ir
patiešām nāvēs tūks, kas ir patiešām nāvēs tūks.

Apvienota Kara skola

*KS zīme ar 11. izlaiduma devīzi
„Tēvzemei un brīvībai”.*

Pēteris Priede

LATVIJAS KAĀA SKOLA UN TĀS VIENPADSMITĀIS IZLAIDUMS

1977. gada 11. augustā pagāja 40 gadu kopš dienas, kad valsts prezidents ar pavēli No. 83 armijai un flotei paaugstināja 124 kadetus leitnanta dienesta pakāpē un iedalīja dažādās bruņoto spēku daļās. Šie 124 virsnieki bija šīs skolas 11. izlaidums.

Diezgan daudz par 11. izlaidumu pateicis pirms 8 gadiem kpt. Augusts Millers rakstā „Tēvzemei un brīvībai”, kas iespiests Kadets No. 2. Tāpat daudzi citi aprakstījuši Latvijas Kaŗa skolu dažādos laikos. Reizēm dzirdēts, ka mēs par daudz rakņājamies pagātnē. Esmu taisni pretējos ieskatos, ka to darām par maz. Katra mūsu pienākums atstāt rakstu veidā atmiņās par brīvā Latvijā pavadīto laiku, jo pēc mūsu aiziešanas Aizsaulē nebūs vairs neviena, kas varētu kaut ko liecināt par šo laiku.

Katrs no mums lepns uz savu skolas laiku, savu izlaidumu, bet 11. izlaidums lielā mērā atšķirās no iepriekšējiem izlaidumiem un pat arī no vēlākiem trim izlaidumiem.

Atšķirības iemesli meklējami:

1.) Kara skola nebija četrus gadus sagatavojusi virsniekus;
2.) Starplaikā bija notikušas ievērojamas pārmaiņas valsts politiskā un saimnieciskā struktūrā, jo nedarbojās vairs parlaments un politiskās partijas. Šīs pārmaiņas skāra lielā mērā arī bruņotos spēkus gan vadības, gan ideoloģijas ziņā;

3.) Jauni uzņemšanas noteikumi, kas prasīja, lai aspirants būtu beidzis instruktoru kursus, tāpat beidzis vidusskolu vai līdzīgu mācības iestādi. Dzimis ne agrāk par 1909. gadu, ka arī vismaz 170 cm augumā. Noteikumos pāris izņēmumu bija paredzēti Brīvības cīņu dalībniekiem un proti, no tiem neprasīja vidusskolas beigšanu un tiem bija jābūt jaunākiem par 1900. gadā dzimušiem;

4.) Pamatos pārveidota pati skolas struktūra, jo armijas vadība bija pieņēmusi, ka visiem virsniekiem jāzina kājnieku apmācības. Pārstrādātas mācību programmas, apvienojot visas nodaļas vienā kadetu nodaļā;

5.) Neesot vecākam kursam, kā iepriekšējos un vēlākos izlaidumos, kadeti paši pilnīgi brīvi varēja veidot savu iekšējo dzīvi vispārējo reglamentu un noteikumu rāmjos;

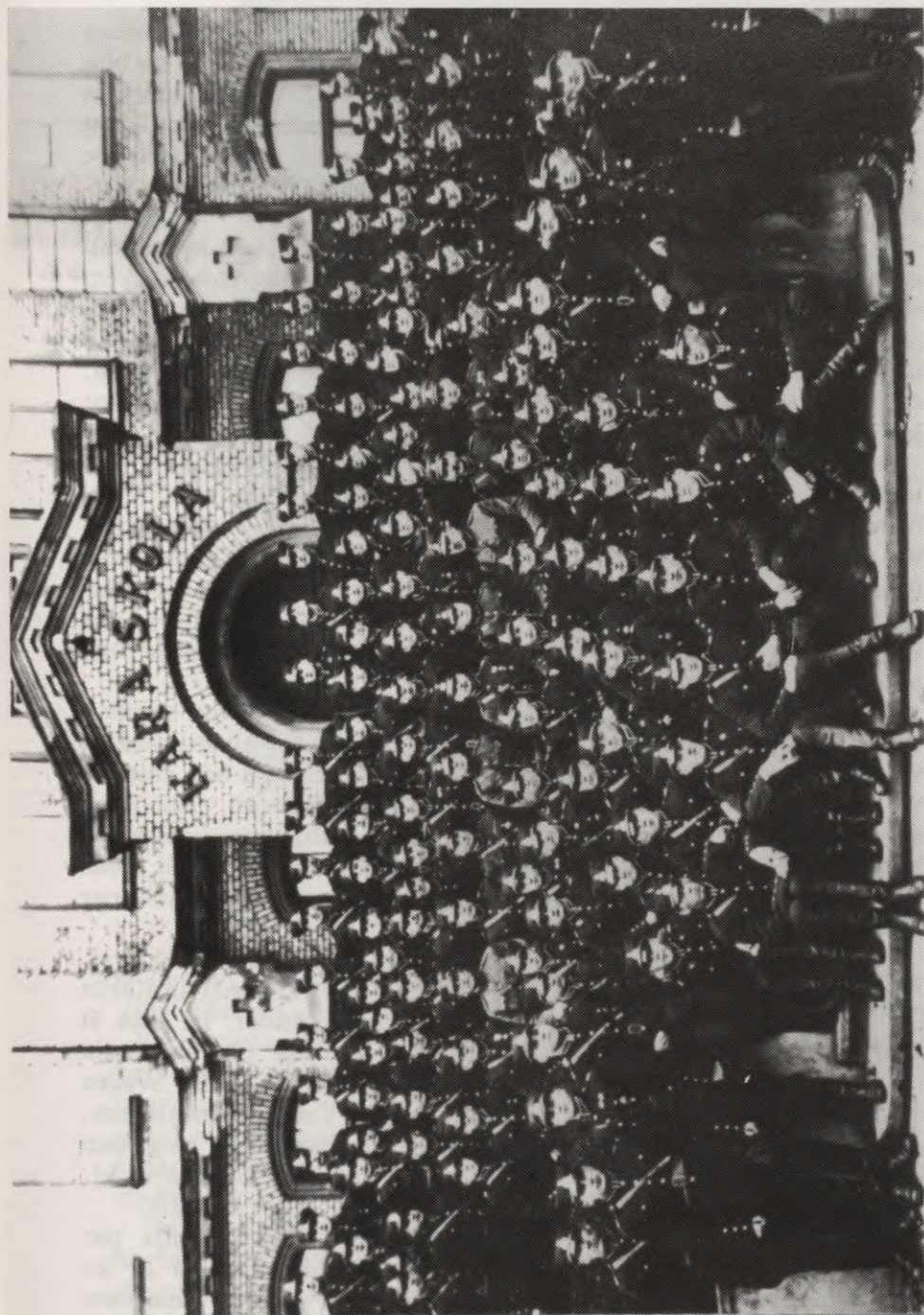
6.) Pilnīgi jauna skolas vadība un pārējais apmācītāju stats;

7.) Un beidzot — izlaiduma diena bija nolikta 11. augustā, kas vēsturiski svarīga Latvijai un tās bruņotiem spēkiem, jo 11. augustā 1920. gadā parakstīja miera līgumu ar Padomju Savienību.

Tanī laikā un arī vēl šodien dzirdams termins: atjaunotā Latvija, un tā arī šo 11. izlaidumu sāka titulēt par atjaunotās Latvijas Kara skolas 1. izlaidumu, kā to pat nosauc kara ministrs LKOK ģen. Jānis Balodis savā 11. izlaiduma gadījumā izdotā 21. pavēlē.

Pēc 1934. g. 15. maija valdība pūlējās izveidot vienotu tautu, paredzot attiecīgus priekšmetus skolās un arī bruņotos spēkos. Visur pasvītvoja jauno laiku un no jauna uzplaukušo tautas un tēvzemes mīlestību. Šādu audzināšanas noteikumu un mērķu nebija iepriekšējiem izlaidumiem. Ievērojamas pārmaiņas pašā augstākā bruņoto spēku vadībā.

Jaunie uzņemšanas noteikumi radikāli mainīja arī uzņemto kadetu sastāvu, salīdzinot ar iepriekšējiem izlaidumiem. Pirmām kārtām bija atļauts ar atvieglotiem noteikumiem uzņemt instruktorus, kas bija piedalījušies Brīvības cīņās. Tā 1935. gadā skolā uzņēma sešus Brīvības cīņu dalībniekus: LKOK virsn. vietn. Jūliju Ausekli, virsn. vietn. Jēkabu Kārklīņu, virsp. vietn. Vili Miesnieku, virsn. vietn. Kārli Ozolu, virsn. vietn. Frici Vārnu un LKOK virsn. vietn. Gustavu Veibeli. Vispāri, uzņemtie kadeti bija gados vecāki nekā iepriekšējos izlaidumos. No uzņemtiem kadetiem vismaz 60% bija virsdienesta instruktori un pie tam lielākā daļa virsnieku vietnieki, tātad ar lielāku pieredzi militārā laukā, kā arī ar jau nostiprinājušamies dzīves

1935. gada rudenī KS uzņemtie kadeti (11. kurss).

uzskatiem.

Atzīmējams arī, ka 17 kadeti vai 14% bija precējušies un ģimenes cilvēki. Šie precējušies kadeti saņēma pilnu atalgojumu, kādu tie bija saņēmuši kā virsdienesta instruktori. Neprecējušies kadeti, kas bija bijuši virsdienesta instruktori, saņēma pusi no bijušās instruktoru algas. Kadeti, kas nebija bijuši virsdienesta karavīri, algu saņēma pēc obligātoriskā dienesta normām. Visu to neredzam iepriekšējos kursos.

Pārstrādātas bija ne tikai mācību programmas, bet faktiski radikāli mainīta visa virsnieku sagatavošanas sistēma. Atsevišķo ieroču šķiru nodaļu vietā nodibināta viena kadetu nodaļa. Visiem kadetiem tādā veidā tika dota vienveidīga militārā pamatizglītība, liekot uzsvāru uz kājnieku vienību apmācību un to eventuālo vadīšanu kaujā. Protams, vispārējos vilcienos kadetus iepazīstināja ar visu pārējo ieroču šķiru darbības principiem un taktikām.

Iepriekšējiem izlaidumiem vienmēr bijis vecākais kurss, kas ievadījis jaunāko kursu izveidotajās tradīcijās. Daudzas reizes dzirdēts, ka šo tradīciju galvenā sastāvdaļa bijusi t.s. „dresēšana” un vairāki virsnieki izteikuši domas, ka to Latvijas Kara skolā ienesuši tie virsnieki, kas beiguši bij. Krievijas kara skolas. Šodien esam lasījuši par izdarībām ASV un Francijas kara skolās un redzam ka „dresēšana” nav tikai bij. Krievijas kara skolu patente, bet piekopta arī citu zemju kara skolās.

Lai arī nebija vecākā kursa, kas iemācītu visus „niķus un stiķus”, tomēr tīri garām visa šī izdarību lieta neizgāja arī 11. izlaidumam, jo vēl esot pirmā kursā tikām iepazīstināti ar tām. Šodien nav zināms, vai par tradīciju nodošanu pirmie interesējušies 10. izlaiduma audzēkņi vai kādi no mūsējiem; lai arī kā tas būtu bijis, iepriekšējā kursa audzēkņi vltm. Auziņš un vltm. Hāzners bija nodevuši visus materiālus mūsu kursa kadetam Dekšeniekam un arī instruējuši par to lietošanu.

11. izlaiduma tradīciju sargi bija kadeti: B. Dekšenieks (krīvs), Aleksandrs Zariņš (saimnieks), Jānis Donis, Vilis Skābards un Kārlis Ozols. Šodien, pēc vairākiem desmitiem gadu, jāsaka, ka visa šī tradīciju lieta šķietas miglā tīta. Varbūt tās visā pilnībā zināja tradīciju sargi, bet atklātībā no tām parādījās: Kara skolas svētku atzīmēšana, gājiens pāri tiltiem, melnā kafija, Vareļu apmeklēšana, pēdējā nakts nometnē, balvas pasniegšana pēdējam skolu beigušam un izlaiduma kalendārs, kā arī izlaiduma devīze. Kalendāru 11. izlaidumam zīmēja kadeti: Arvīds Rožkalns un Elmārs Sproģis.

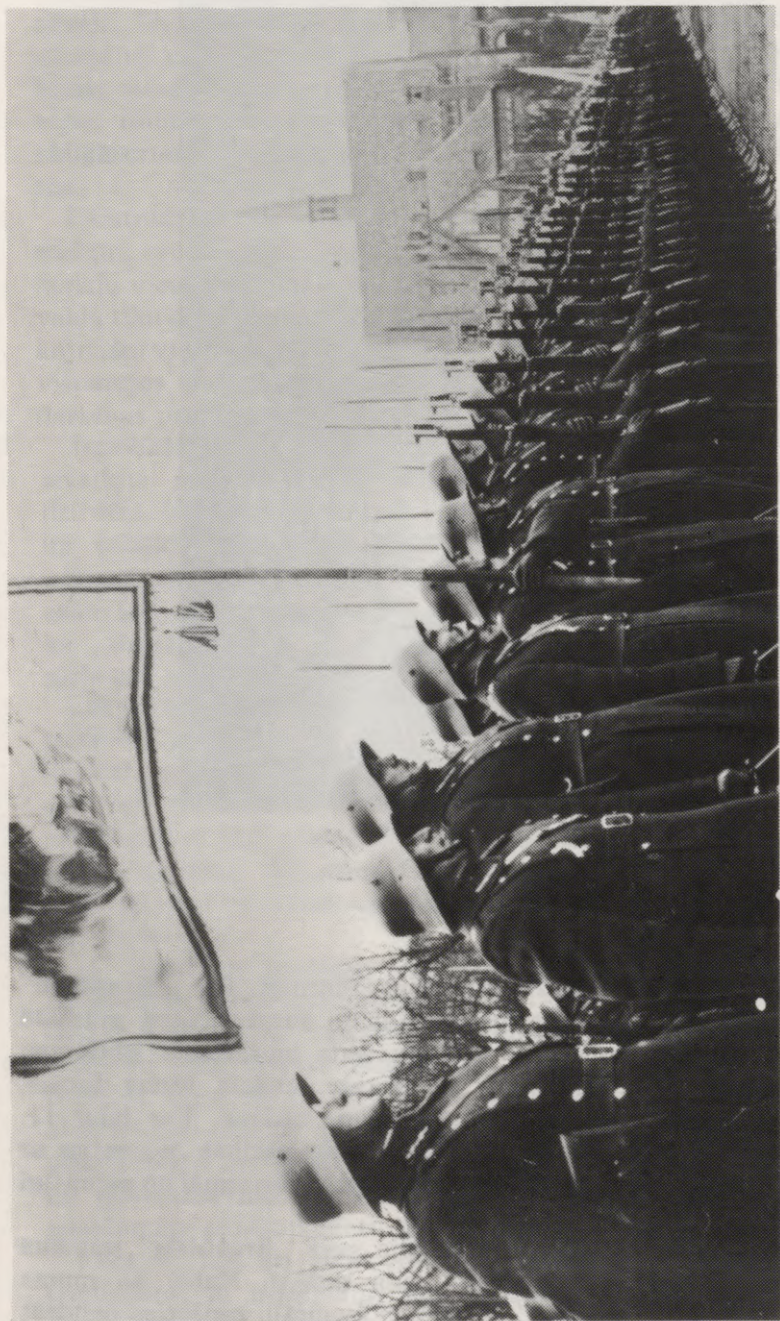
Faktiski tas arī bija viss, ko lielākā daļa kadetu zināja par tradīcijām, jo nedomāju, ka pie tradīcijām piederēja ne ar ko neattaisnojamā jaunākā kursa „dresēšana”. Par šīm izdarībām jāsaka, ka mūsu izlaidums to no pirkstiem neizzīda, bet vajadzēja

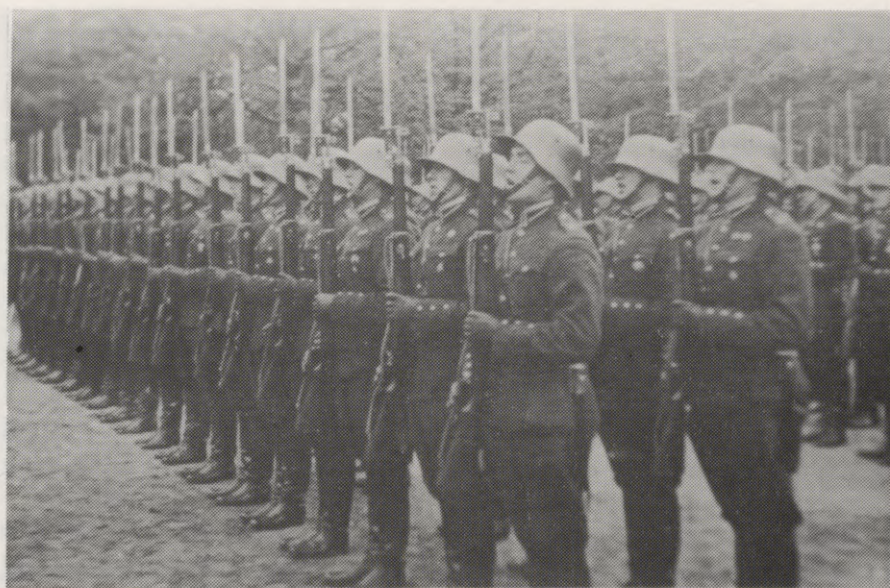
*Apvienotās KS kadetu
nodaļas pr-ks LKOK pltn.
Rozentāls 1935. g.*

kādam no iepriekšējā izlaiduma mūsējos informēt. Par „dresēšanu” Vilis Hāznars, kas pats instruēja tradīciju sargus, savā grāmatā „Varmācības torņi” visasākā veidā nosoda iepriekšējo izlaidumu patvaļīgās izdarības. Vai viņš arī toreiz izteicis šādas domas, instruējot mūsējos, nav šī raksta autoram zināms. Par labu 11. izlaidumam jāsaka, ka tam nebija vaļas ne arī patikas noņemties ar šādām tīri vai puiciskām izdarībām, jo visi bija pieauguši un saprātīgi cilvēki.

Protams, katram no mums vēlāk bija savs „krustdēls” jaunākā kursā, kas mācības uzsāka 1936. gada rudenī. Katrs no mums attiecības ar savu „krustdēlu” veidoja individuāli, cenšoties palīdzēt iedzīvoties jaunajās gaitās. Katrs no mums apzinājās, ka vienreiz

*KS 11. kurss parādē Vienības laukumā 1935. gada 11. novembrī.
No kreisās KS priekšnieks plkv. Krīpens, pltn. Meija, kpt. Alsiņš
un pltn. Rozentāls (kursa priekšnieks).*

1936. gadā 11. kurss parādes laukumā: „Dievs, svētī Latviju!”

mēs un viņi būs virsnieki Latvijas bruņotos spēkos un varbūt iznāc dienēt pat vienā daļā, tāpēc pilnīgi neticami liekas, ka pēc 11. izlaiduma nākošie izlaidumu vecākie kursi „dresēšanas” ziņā sākuši pārspēt pat iepriekšējos izlaidumus, ja var ticēt ltn. P. Klāna rakstītam grāmatā: „Kadet, uguni!”.

Pārtraukuma laikā skola bija uzsākusi sagatavot virsnieku vietniekus, un skolu bija vadījis plkv. V. Kārklīšs, bet atjaunojot virsnieku sagatavošanu, par skolas priekšnieku bija iecelts plkv. Arvīds Krīpens, kas iepriekš pildīja Kurzemes divīzijas stāba priekšnieka amatu. Plkv. Krīpens bija piedalījies Brīvības cīņās Kalpaka bataljona rindās.

Par skolas pr-ka palīgu un mācības daļas vadītāju bija iecelts pltn. Osvalds Meija, kas arī bija piedalījies Brīvības cīņās un par parādīto varonību 1919. gada 14. novembra cīņās Liepājā pie ziemeļu un vidus fortiem apbalvots ar LKO 3. šķiru. Skolā par kadetu nodaļas priekšnieku bija pārcelts arī Brīvības cīņu līdzdalībnieks LKOK pltn. Rozentāls.

Kadetu nodaļu iedalīja trīs mācību grupās auguma kārtībā. Par 1. mācības grupas vadītāju iecēla kpt. Cimmermani un par palīgu kpt.-ltn. Zapacki, 2. mācības grupas vadītājs — kpt. A. Ķimens ar palīgu vlt. Kunkuli un 3. māc. grupas vadītājs — kpt. Āboltiņš ar palīgu vlt. Ābeltiņu. Visi grupu vadītāji un to palīgi bija beiguši šo

pašu skolu un ne vairs kādas bij. Krievijas kara skolas. Tāpat visi grupu vadītāji bija beiguši Latvijas Augstāko kara skolu. Tā 11. izlaiduma tiešie audzinātāji un tuvākie priekšnieki bija sēdējuši paši uz šīs skolas soliēm, ko nevar teikt par iepriekšējo izlaidumu vadītājiem. No agrākiem virsniekiem skolā bija palikuši: pltn. Mauriņš, kpt. Alsiņš — adjutants un adm. vlt. Holms saimniecības daļā.

Divi mācību grupu vadītāji, laikam tekot, tika pārcelti uz citām daļām: 1. mācības grupas vadītāju kpt. Cimmermani nomainīja kpt. Švirkstis un otrā kursā par 3. māc. grupas vadītāju kpt. Āboltiņa vietā nāca kpt. Šteinerts.

Beidzot jāpiemin izlaiduma diena, jo tā bija atkal citā laikā nekā citiem izlaidumiem — trešdien 11. augustā, un tā nav bijusi nejaušība, ka taisni šī diena izvēlēta par izlaiduma dienu, jo šī diena taču bija ar likumu nozīmēta par Brīvības cīņu piemiņas dienu.

Interesējošo jautājumu, cik aspirantu bijis pašā sākumā un kādi pārbaudes procesi tiem bijis jāiztur, noskaidrot šodien nav vairs iespējams. Pēdējās pārbaudēs piedalījās ap 350 reflektantu.

Vispāri, pārbaudes var iedalīt trīs daļās: 1) politiskās uzticības pārbaude; kas bijis šīs pārbaudes izdarītājs un kādas mērauklas lietotas, šodien nav iespējams patiesi noskaidrot, bet fakts paliek, ka tāda bijusi un ievērojami samazinājusi aspirantu skaitu; 2) visai rūpīga veselības pārbaude Kara slimnīcā, un 3) rakstveida pārbaudījums Latvijas vēsturē un diktāts latviešu pareizrakstībā. Raksta darba temats Latvijas vēsturē: Hercoga Jēkaba laikmets Kurzemē. Pārbaudi vadīja prof. Blesse.

Pēc šiem pārbaudījumiem bija jāstādās priekšā skolas pr-kam plkv. Krīpenam. Šī ceremonija notika dežūrvirsnieka telpās. Telpā bez plkv. Krīpena vēl atradās LKOK pltn. Meija, LKOK pltn. Rozentāls, LKOK pltn. Vidiņš no Armijas stāba, un kpt. Ķimens. Šī priekšā stādīšanās vairāk vai mazāk novērtējama kā formāla procedūra, jo vairumam par daļas nosaukumu nekas cits nav ticis prasīts un neviens no klātesošiem virsniekiem nav neko atzīmējis.

Visas šīs pārbaudes notika septembrā mēnesī ar pāris dienu atstarpēm un skaidrs, ka konkurss bija lielāks, nekā iestājoties vienā otrā fakultātē augstskolā.

Šodien, kas esam lasījuši, kā līdzīgas pārbaudes notiek ASV un PSRS kara skolās, redzam, ka pie iestāšanās mūsu Kara skolā iztrūkusi viena visai svarīga pārbaude: fiziskās izturības pārbaude. ASV šādu pārbaude notiek pat policijas skolu reflektantiem.

No daudzajiem reflektantiem Kara skolā sākumā uzņēma 126 dažādu pakāpju instruktorus. Uzņemto skaitā bija reprezentētas visas ieroču šķiras un pat flote ar 5 aspirantiem. Pāris nedēļas vēlāk ieradās vēl divi (Aufmanis un Miģis), un tā mācības uzsāka 128

KS kadra virsnieki 1936. gadā.

Pirmā rindā no kr.: kpt.-ltn. Zapackis, LKOK pltn. Meija, plkv. Krīpens, LKOK pltn. Rozentāls, vltņ. Kunkulis.

Otrā rindā no kr.: kpt. Švirksts, kpt. Ķimens, kpt. Āboltiņš un vltņ. Ābeltiņš.

kadeti. Daži atceras, ka krietni vien vēlāk esot ieradies arī E. Pārups.

Skolā bija jāierodas trešdien, 3. oktobrī. Pēc pieteikšanās dežūrvirsniekam tikām atlaisti pie frizieriem matu nogriešanai, jo kailo galvu mode bija paturēta arī Kara skolā un matus bija atļauts ataudzēt tikai otrā kursā uz beigām, atrodoties nometnē. Šai procedūrai nevar atrast kādu loģisku pamatojumu. Tā vien šķietas, ka tā mantota no bij. Krievijas armijas, jo tur tā pastāvēja higienisku apstākļu dēļ.

Iedalīšana mācības grupās notika augšējā stāva koridorā. To izdarīja nodaļas pr-ks LKOK pltn. Rozentāls ar mācību grupu vadītājiem un to palīgiem. Nostādīja pēc augumiem divi rindās un tad sāka bīdīt pa labi no kreisās no pirmās rindas otrā un otrādi, līdz vadība likās apmierināta.

Visus iedalīja trīs mācību grupās: 1. mācību grupā augumā garākie, 2. grupā viduvēja auguma un 3. grupā augumā mazākie. Sākumā katrā mācību grupā bija 42 kadeti. Vēlāk ieradušos Aufmani iedalīja 1. māc. grupā, bet Miģi 2. māc. grupā.

Mācību grupu vadītāji ar saviem palīgiem sadalīja tālāk savus padotos piecās ierindu grupās un izraudzīja māc. grupas seržantu, kā arī piecus ierindas grupu komandieņus.

Nodaļas virsseržantu izraudzīja pats nodaļas priekšnieks, un par to tika 4. Valmieras kājn. pulka virsn. vietn. LKOK Jūlijs Auseklis, ko mēs vēlāk saucām par „boci”.

Par 1. māc. grupas seržantu izraudzīja Brīvības cīņu dalībnieku virsn. vietn. Frici Vārnu no 11. Dobeles kājnieku pulka. Otrā māc. grupā šini amatā tika virsn. vien. J. Papēdis no 8. Daugavpils kājn. pulka un trešā māc. grupā atkal Brīvības cīņu dalībnieks, virsn. vietn. Jēkabs Kārklīšs no 7. Siguldas kājn. pulka. Fricis Vārna un Jēkabs Kārklīšs savos amatos palika visu skolas laiku, bet 2. māc. grupas seržantu Papēdi kaut kad nomainīja Ē. Pārups.

Šie trīs kadeti vēlāk tika paaugstināti par kad. seržantiem. Pie šim iecelšanās, liekas, ka lomu spēlēja vienīgi vieta, kur šim kadetam pēc auguma iznāca stāvēt. Izteiktas domas, ka vērā ņemta dienesta pakāpe un no kādas ieroču šķiras tas nācis, jo visi mūsu nodaļas virsnieki, izņemot kpt. Āboltiņu, nāca no kājnieku daļām. Sadalīšanas laikā vēl visi bijām vecās uniformās ar dažādām goda zīmēm, un tā varēja redzēt, no kurienes katrs nācis un kāda pakāpe. Kā arī lai būtu, lielum lielā daļa izraudzītajos amatos nāca no kājnieku daļām.

Pēc sadalīšanas grupās sākās iekārtošanās uz dzīvi nākošiem divi gadiem. Katrai mācību grupai bija sava guļamistaba. Pirmai grupai nama ziemeļaustrumu stūrī ar logiem uz Kr. Barona ielu, otrai māc. grupai pa kreisi no kāpnēm ar logiem uz skolas pagalmu, bet trešai māc. grupai nama dienvidrietumu stūrī. Visas guļamistabas atradās augšējā stāvā.

No armijas noliktavām bija atvesti darba ietērpi. Katrs individuāli uzlaikvoja virskrekļus, bikses un zābakus. Pēc ietērpšanās bija jāparādās savas mācību grupas vadītāja palīgam un tas noskatījās, vai tērps piemērots augumam. Vienam otram to iznāca mainīt vairākas reizes. Vēlāk skolā ieradās no tām pašām armijas noliktavām darbinieki un nomērija katru, lai pēc mēra pašūtu izejas tērpu. Šeit atkal norādāma kāda 11. izlaiduma atšķirība no pārējiem izlaidumiem, jo šim izlaidumam vienīgam zeltotais galons bija apkakles augšmalā.

Nākošos divi gados diena sākās plkst. 06.00 un oficiāli beidzās ar jundu plkst. 21.00. Pēc jundas vairs nevarēja trokšņot, bet vēl bija atļauts mācīties klasēs.

Visu laiku, kamēr bijām skolā, nebija jā rūpējas par telpu aptīrīšanu, veļas mazgāšanu un ēdienu pagatavošanu. Visus šos darbus veica brīva liguma darbinieki un darbinieces. Kadetiem pašiem bija jāuzkopj sava gulta un jātur kārtībā pie gultas esošais skapītis, kuŗā glabājās veļa un citas mantiņas. Šie darbi nebija arī jādara dzīvojot nometnē, izņemot, kad vajadzēja dežūrēt virtuvē.

Ēdiens visu laiku bija nesalīdzināmi dažādāks un garšīgāki sagatavots kā ierindas daļās. Vai skolai bija piešķirtas papilddevas,

nezinu, bet tā vien likās, ka ar parasto devu tas nevarēja būt iespējams. Ēdienu pasniedza ēdamistabā, kas bija ierīkota pagraba telpās. Katrai ierindas grupai bija savs galds.

Plkv. Krīpens kādā rakstā norāda, ka viņa laikā ievērojami uzlabots priekšmetu pasniegšanas veids un vairāk vērības veltīts praktiskai pusei. Par to, vai bijis uzlabots pasniegšanas veids, neņemos spriest, jo nezinu, kā tas bijis citosursos, bet pilnīgi nepievienojos godātam pulkvedim, ka lielāka vērība veltīta praktiskai pusei. Man šķiet, ka 11. izlaidums vairāk tika sagatavots teorētiski. Visai maz runāja par tiešo ikdienas darbu pulkos, un tā man, nākušam no kara flotes un aizejot pēc Kara skolas beigšanas uz kājnieku pulku, daudz kas bija jāmacās uz vietas, ko no kājnieku daļām nākušie jau zināja.

Visu mācību mugurkauls bija kājnieku taktika, sākot ar vadu un beidzot ar bataljonu. Apskatīja visus galvenos kaujas veidus. Katram kaujas veidam no vecāko virsnieku vidus bija izraudzīts lektors, kas nolasīja visam kursam kopā ievadlekciju. Vēlāk šos kaujas veidus iztirzāja ar piemēriem mācības grupās, un mācības nobeidzās ar pavēles uzrakstīšanu dotos apstākļos.

Ka pirmo apskatīja aizstāvēšanas kauju. Par šo kaujas veidu ievadlekciju lasīja nodaļas pr-ks LKOK pltn. Rozentāls. Uzbrukuma kaujas veidu apskatīja LKOK pltn. Meija, bet pats skolas pr-ks bija izvēlējis atkāpšanos ar vilcinošu pretošanos.

Bez kājnieku taktikas skolā pasniedza daudzus citus priekšmetus: 1) vispārējo un Latvijas atbrīvošanas kara vēsturi — skolas pr-ks plkv. Krīpens, 2) artileriju — pltn. Kuplais, 3) jātnieku taktiku — plkv. Kārklīšs, 4) spēkratu taktiku — pltn. Blaus, 5) aviāciju — plkv. Baško, 6) sakaru tīklus — pltn. Ronis, 7) ķīmiskās kaujas vielas — plkv. Ozols, 8) kara topografiju — plkv. Bergs, 9) fortifikāciju — pltn. Krūmiņš, 10) hipoloģiju — kara vet. ārsts pltn. Soste, 11) ieroču mācību — kpt. Jansons un kpt.-ltn. Zapackis, 12) kara higiēnu — kara ārsts pltn. Bergs, 13) militāro audzināšanu — LKOK pltn. Rozentāls, 14) kara likumus — plkv. Tepfers, 15) vispārējo psiholoģiju — prof. Celms, 16) politisko vēsturi — doc. Vālbergs, 17) politisko oikonomiju — doc. Vitols, 18) vācu valodu — LKOK pltn. Meija un lektors Springs no L. universitātes, 19) krievu valodu — lektors Nusbaums un LKOK pltn. Rozentāls. Bez tam atsevišķas lekcijas nolasīja prof. Arnolds Spekke, ārlietu ministrijas ģenerālsekretārs doc. Albāts un citi.

Katrā priekšmetā bija vai nu mutvārdu vai rakstveida pārbaudījumi. Sekmes novērtēja pēc 12 punktu sistēmas. Katram priekšmetam atkarībā no priekšmeta svarīguma bija savs koeficients ar kuŗu pareizināja iegūto atzīmi. Augstākie koeficienti bija visām taktikām. Beidzot iegūtie punkti noteica skolas beigšanas kārtību.

Skolu beidzot, visi tika atkarībā no iegūto punktu skaita iedalīti ļoti sekmīgi, sekmīgi un apmierinoši beigušos. Šis beigšanas klasificējums noteica vecākuma kārtību. Tos, kas beidza skolu ļoti sekmīgi, varēja labas attestācijas gadījumā paaugstināt par virsleitnantiem pēc divi gadiem, sekmīgi beigušos pēc trim gadiem.

Sekmju novērtēšana visās skolās gan skolotāju, gan audzēkņu vidū daudz pārrunāta un Kara skola arī nav izņēmums. Vienmēr atradušies indivīdi, kas domājuši, ka viņu zināšanas nav pietiekoši augsti novērtētas un tāpat skolotāju vidū sastopami indivīdi, ko bieži vien iespaidojuši blakus apstākļi, bet nevis audzēkņu zināšanas. Tāpat visās skolās bijuši audzēkņi, kas darījuši visu, lai tikai iegūtu labākas atzīmes, kaut arī tiši būtu jākaitē līdzbiedriem. Žēl un pat kauns teikt, ka arī 11. kursa laikā Kara skolā bija šādi tipi. Šodien zināms, ka katrā mācību grupā bijis vismaz viens ziņotājs. Esot skolā šos divi gadus, lielākai daļai kadetu pat prātā neienāca, ka pastāv šāda iekšēja spiegošana, un šodien gribas jautāt: vai tradīciju sargi zināja par šīm lietām un ja zināja, tad kāpēc nekas netika darīts, jo nedomāju, ka viņu pieņemšana būtu Kara skolas tradīciju sastāvdaļa un arī nākamā virsnieka godam pieņemama.

Varētu domāt, ka kopējās gaitas un vieni un tie paši nākotnes mērķi būs saliedējuši visus kadetus vienā kompaktā draugu masā, bet patiesībā nekas tamlīdzīgs nenotika. Visu skolas laiku daudz stingrākas un tuvākas attiecības palika starp kadetiem, kas bija nākuši no viena pulka. Saliedēšanai vienā draugu saimē par labu nenāca dažādie vecumi, nevienādie atalgojumi, kā arī ģimenes stāvoklis, jo precētie kadeti, ja nebija norīkojuma, dabūja atvaļinājumu no sestdienas pēcpusdienas līdz svētdienai plkst. 24.00. Nodaļas virsnieki arī neko nedarīja šinī virzienā, jo tie skolā pavadīja tikai noteiktās darba stundas un pēc mācību beigām aizbrauca mājās. Skolā palika tikai dežūrvirsnieks.

Visi mācību grupu vadītāji bija jauki cilvēki, bet tas arī bija viss. Tiem pašiem bija savas rūpes, un šķietas, ka tuvākas draudzības saites to starpā, ieskaitot arī ģimenes, nenodibinājās. Atsevišķi gribas pieminēt kpt. Cimmermani, kas bija sākumā pirmās grupas vadītājs. Lielisks virsnieks un izcilus lektors, kas bieži vien ārpus darba stundām bija redzams savas grupas vidū pārrunājot dažādus jautājumus. Dažu bij. pirmās grupas kadetu novērtējumā beidzamais grupas vadītājs kpt. Švirkstis nav ticis ne tuvu kpt. Cimmermanim.

No augstākās priekšniecības pats par sevi stāv nodaļas resp. kursa priekšnieks LKOK pltn. Rozentāls. Tanī es un lielais vairums kolēģu toreiz un šodien saskatījām virsnieka ideālu, viņš bija vairāk kā mūsu tēvs un domāju, ka neviens no mums neaizmirsīs viņa gaišo skatu, lai gan valoda un komandas bija dažreiz paskarbas. Liekas, ka viņš agrāko dienestu bija pavadījis ierindas amatos, bet nevis stābos, un

11. kursa kalendārs. Kalendāru zīmējuši kadets Arvīds Rožkalns un kadets Elmārs Sprogis (1936. g.).

tā viņš bija tuvāks pat zemākam padotam. Prieks, ka pēc mūsu izlaidšanas no Kara skolas viņš tika paaugstināts par pulkvedi, bet sirds sāp šodien, ka mēs nezinām viņa likteni, jo Padomju okupācijas laikā viņš tika izsūtīts uz „plašo” zemi. Droši vien viņš šodien no Aizsaules laukiem noskatās uz mums, bet mēs neesam varējuši nolikt kaut vienu vienīgu ziedu uz viņa kapa.

Runājot par priekšniekiem, nevar aizmirst mācības grupu vadītāju palīgus: kpt.-ltn. Zapacki, vltm. Kunkuli un vltm. Ābeltiņu. Par kpt. Zapacki viņa grupas kadeti atsaucās labi un domā, ka viņš bijis vīrs savā vietā. Tas jau tā arī varēja būt, bet nav noliedzams, ka dažreiz savās izrīcībās ar āriskumu aizgāja par tālu. Citādi tas bija ar beidzamiem divi minētiem, kuriem istā vieta būtu bijusi kādā pulkā, sagatavojot un apmācot kareivjus, bet ne nākošos virsniekus.

Ja slēgtos priekšmetos bija pārbaudījumi, tad dažādās taktiskās kadetu zināšanas izteicās dažādu pavēļu sakopojumos. Divu gadu laikā tika sarakstīts liels daudzums dažādu pavēļu; iesietas tās veidotu pabiezu grāmatu un šodien būtu interesanta lasāmviela. Vispāri, papriekšu iztirzāja ar piemēru attiecīgo kauju, vēlāk deva izdomātu stāvokli par ienaidnieku, ka arī mūsu vienību uzdevumiem, un kadetam vajadzēja uzrakstīt pavēles, kā viņa komandētā vienība uzdevumu veiks. Nodotos darbus izlaboja mācības grupu vadītāji ar saviem palīgiem un ielika atzīmi. Labojot kadetu darbus, priekšniecība visai stingri pieturējās pie jau iepriekš pieņemtā atrisinājuma visas nodaļas apjomā.

Risinot uzdevumus, lietoja 1:10000 kartes un reljefā izveidotas smilšu kastes tāda pat mēroga. Visa karošana notika Rēznas ezera apkārtnē. Vasarā mācības notika tieši dabā, dienvidos no Daugavpils līdz pat Latvijas robežai. Vispārējam stāvoklim lietoja 1:75000 un 1:25000 kartes. Kājnieku taktika bija viens no priekšmetiem, kur mācības grupas vadītājs varēja izcelt kādu kadetu, jo viņš novērtēja savas grupas kadetu darbus. Šis stāvoklis būtu bijis viegli novērsams, ja, darbus labojot, labotājs nezinātu, kāda darbu viņš labo, kā tas tiek praktizēts šinī zemē.

Runājot par taktikas apmācībām vasarā, jāpiemin vēl kāda 11. izlaiduma dažādība, un proti, 1936. gada maijā pirms izbraukšanas uz nometni katrs kadets nopirka velosipedu, tāpat arī virsnieki, kam tādu nebija. Tā faktiski visa nodaļa bija uz riteņiem un taktiskās mācības varēja izdarīt plašākā apkārtnē un katru reizi dažādās vietās. Tā pārvietošanai uz attiecīgo vietu patērēja mazāk laika un vairāk varēja ziedot uzdevumu veikšanai, jo nebija jāstaigā kājām, kā to bija darījuši iepriekšējie izlaidumi.

Vispāri bija interesanti atrisināt uzdotos taktiskos uzdevumus, bet visa kartes karošana bija bez dzīvības, jo uzdevumu risināšanas laikā netika, ja tā varētu teikt, iesprausta ienaidnieka pret darbība un radīts

1936. gadā — 11. kursa 1. māc. grupa pēc praktiskiem darbiem topografijā Rīgas apkārtnē.

jauns stāvoklis, jo nekad un nekur cīņas nav notikušas vienpusīgi, un ka tas tā, to vislabāk zinās tie kolēģas, kas kara laikā komandēja vienības tieši kaujas laukā.

Atrodoties Rīgā vienīgās nodarbības laukā bija ierindas apmācība un rīta vingrošana, ko vadīja vlt. Grīnbergs, piekomandēts no 6. Rīgas kājn. pulka. Šis virsnieks, kā jau visi speciālisti, bieži vien pārspilēja savas nozares svarīgumu un pat pārcentās, tā, piemēram, rīta skrējienos uz ielas liekot gulties un celties. Šādas izdarības gan drīz izbeidzās, jo kādam vadībā bija apskaidrojies prāts, ka ar tām pašām drēbēm, apvaļātām ielas netīrumos, nav ne higiēniski, ne aistētiski iet pie brokastu galda un iznesāt tālāk šo „aromātu” pārējās telpās.

Ierindas apmācība notika Armijas sporta laukumā, kas bija taisni pretim Kara skolai. Neskatoties, ka visi kadeti bija militāri soļojuši un pat apmācījuši ilgus laikus kareivjus soļot, tomēr tika pastiprināti trenēti soļošanā, jo priekšā stāvēja novembra parādes. Ierindas apmācību vadīja grupas vadītāju palīgi, un tā vien liekas, ka tie domāja, ka soļot prot tikai tie kadeti, kas nākuši no kājnieku pulkiem. Šī soļošanas trenēšana saprotama, jo vadībai un tautai bija jāreda kadetu brašā stāja, bet nesaprotami, kāpēc tik lielu vērtību vajadzēja pievērst durkļu cīņai?

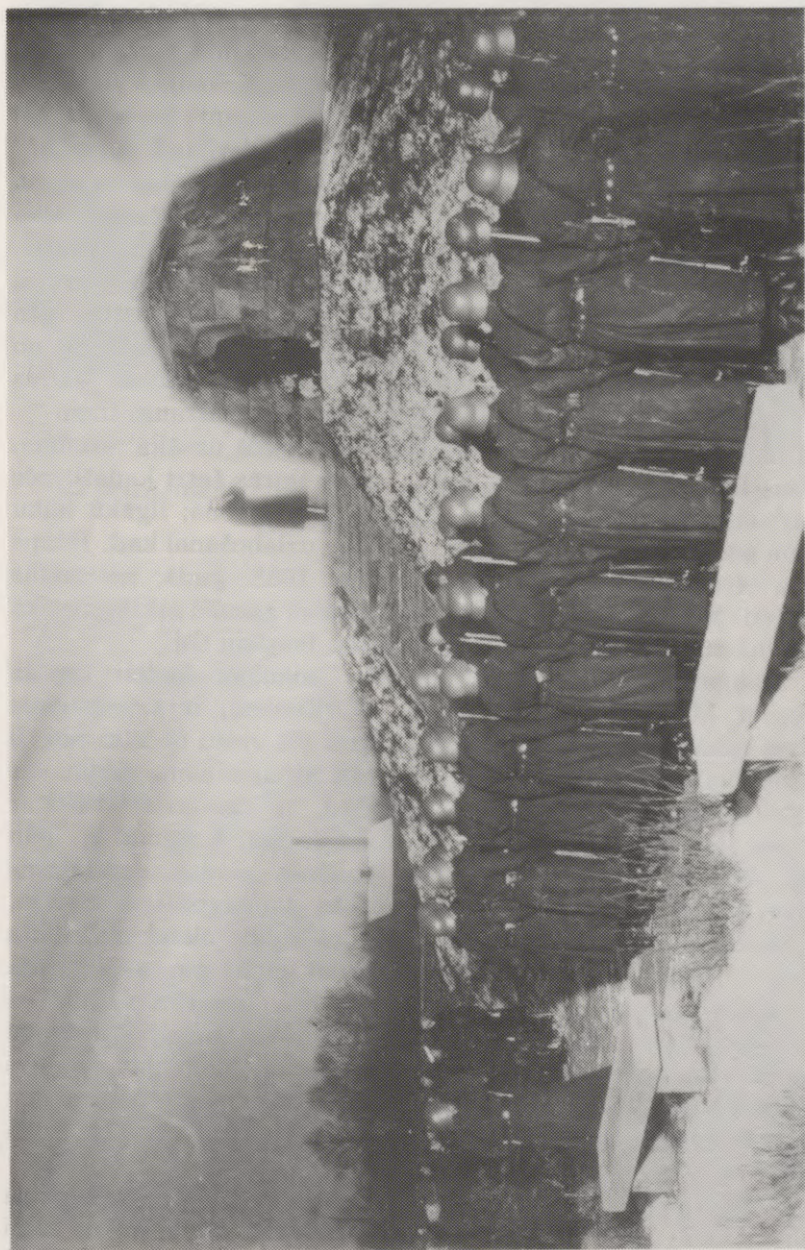
No visām parādēm, kurās divi gadu laikā piedalījās Kara skola, atļaušos pieminēt tikai divas. jo tās bija vienreizējas ne tikai mūsu

dzīvē, bet pat visai Latvijai. Pirmā no tām bija 1935. gada 18. novembra parāde, kad Kara skola stāvēja goda sardzē, atklājot Brīvības pieminekli, un otrā 1936. gada 11. novembra skate, atklājot Brāļu kapus. Vēl šodien mums, izklīdušiem pasaules ārēs un nelaimīgajiem smokot okupācijas varā dzimtenē, ceļu rāda tās trīs zeltītās zvaigznes, ko Māte Latvija tur savās paceltās rokās. Ar Brīvības pieminekli arī vēl citādāk saistīts 11. izlaidums, jo, izraugoties kursa devīzi, bija ienācis tikai viens vienīgs priekšlikums, kas teica tos pašus vārdus, kas kalti Brīvības pieminekli: „Tēvzemei un brīvībai”. Šī devīze iegravēta arī 11. izlaiduma Kara skolas krūšu nozīmes atmalā.

Jundā visā armijā un tātad arī Kara skolā bez valsts himnas dziedāja luterāņu himnas: „Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils” pirmo pantu, bet tālāk reliģiskai audzināšanai nekādu vērību neveltīja. Baznīcu Kara skola apmeklēja pilnā sastāvā tikai oficiālos dievkalpojumos, veltītus valsts svētkiem. Tiešām jābrīnās, ka kādam bija ienācis prātā par kadetu iesvētīšanu, jo citādi būtu krietns skaits neiesvētītu virsnieku. Tā iesvētīja 28 kadetus. Iesvētīšanu izdarīja armijas mācītājs LKOK Apkalns un tāpēc jāpieņem, ka tie tika ieskaitīti arī Armijas draudzē ar kuŗu tiem vēlāk droši vien nekādu saišķu nebija. Pašā skolā nekad dievkalpojumi netika noturēti vai pielūgts Dievs. Īsu aizlūgumu, kā to atceras daži kollēgas, esot noturējis LKOK māc. Apkalns, kadetiem uzsākot skolas gaitas 1935. gadā. Protams, par reliģiskām lietām, ticēšanu vai ateismu katrs var būt dažādos ieskatos, bet toreiz Latvijā šāda filozofija nebija paredzēta audzināšanas paņēmienuos.

Ārpus tiešiem pienākumiem un mācībām klāt nāca daudzi citi darbi. Šeit pirmām kārtām pieminams skolas koris, ko vadīja Sergejs Duks, un vēl lielākā izlase: dubultkvartets ar dziedātājiem kadetiņiem Dreimani, Čeveri, Fichtenbergu, Gailīti, Krūmiņu, Puzi, Rimšu, Sačoku un Vanagu. Šīs abas dziesmotās vienības bija ar augstu kvalitāti, dziedāja gan skolas sarīkojumos, radiofōnā un pat atklātos koncertos. Iedziedāta bija pat vesela skaņu plate. Dubultkvartets ar dziedāšanu pat kuplināja Valsts prezidenta pieņemšanu 1936. gada 18. novembrī Rīgas pilī. Par dubultkvarteta dziedāšanu sajūsmā mēs bijām visi un arī skolas pr-ks plkv. Krīpens, piešķirot pirms visiem citiem kadetiņiem tiesības dubultkvarteta vīriem nesāt Kara skolas žetonu. Bez diriģenta Duka dziedāšanas laukā atzinība pienākas kad. Dreimanim, kas veltīju daudz no sava brīvā laika dziedāšanai.

Nezin kāpēc no virsnieka bez kareivju apmācības un vadīšanas kaujas laukos prasīja arī pārvaldīt dejošanas mākslu. Skolas programmā ietilpa arī dejošana, ko vakaros savā studijā mācīja deju skolotājs Grebzde. Armijā pieņemts, ka priekšniecība gādā par visu, un tā arī skolas pr-ks plkv. Krīpens bija parūpējies par deju

*Svinīgs akts pie KS kritušo kadetu pieminēkļa Vareļos 1936. gada
30. novembrī.*

partnerēm. Neprecējušos kadetu deju partneres bija studenšu korporācijas Daugaviete locekles. Precētie varēja dejot ar savām sievām, ja tādas dzīvoja Rīgā. Bez vispāri pieņemtām dejām tā laika sabiedrībā, liela vērība tika pievērsta, mācot dejot mazurku. Šo deju citur sabiedrībā vairs nedejoja, izņemot Virsnieku kluba sarīkojumos. Šīs dejas mācīšana bija atkal viena no bij. vecās Krievijas virsnieku tradīcijām. 1936. gada rudenī, ienākot jaunākam kursam, par partnerēm pieaicināja vēl Gundegas un beidzot Imerijas konventu.

1936. gada rudenī jaunākam kursam no mūsu kursa izraudzīja komandierus dažādiem amatiem. Par kursa virsseržantu tika Aleksandrs Zariņš, par mācības grupu seržantiem: Jānis Cirulis, Ādolfs Jankovskis un Vilis Skābards, tāpat 15 ierindas grupu komandieri. Visi šie mūsu kursa kadeti tika paaugstināti attiecīgās kadetu instruktoru dienesta pakāpēs. Bez šiem komandieriem arī no paša jaunākā kursa izraudzīja kadetus, kas izpildīja uz vietas „melno” ikdienas darbu, un mūsējie bija savā ziņā pārraugi tiem.

Tālāk jāatzīmē, ka ne visi kadeti, kas 1935. gadā uzsāka mācības, arī beidza skolu. Jau esot pirmā kursā no tā šķīrās četri kadeti: pēc aklās zarnas operācijas mira kad. Olgerts Mārtinsons; ilgāku laiku slimoja un pēc garāka atvaļinājuma veselības uzlabošanai kad. Pīlups palika uz otru gadu un skolu beidza tikai 1938. gadā; no skolas izslēdza kad. Melderis un kad. Bluķi. Izslēgšanas iemesli atklāti netika paziņoti, bet runāja, ka tie izslēgti politisku iemeslu dēļ.

Esot Daugavpilī nometnē pa nedēļas nogalēm kadeti centās iepazīties ar Māras zemi. Pateicoties divriteņiem, bija iespējams samērā īsā laikā izdarīt garākus izbraucienus. Tā vienu nedēļas nogali visa nodaļa aizbrauca uz Krāslavu, kur mūs laipni uzņēma Krāslavas sabiedrība. Pilsētas valde pat deva mielastu, un mēs pateicāmies ar mūsu koŗa koncertu. Mūsu dziesmas krāslavieši uzņēma ar lielu sajūsmu. No nometnes dzīves vēl jāpiemin skolas sarīkojums Mežciema kūrmājā, kur skola reprezentējās daugavpīliešu priekšā. Tāpat pieminama Līgo svētku svinēšana, ko ārpus cietokšņa rīkoja kopīgi visam Daugavpils garnizonam. Pirmā gadā resp. 1936. gadā skolas vadība komandēja 10 kadetus kpt.-ltn. Zapacka vadībā uz Alūksni piedalīties Jāņu sarīkojumā, ko visas armijas mērogā izrīkoja 7. Siguldas kājn. pulks. Uzvedumā piedalījās vairāki tūkstoši pulka karavīru un civilo alūksniešu. Pa ceļam kadetu grupu uzņēma vietējā policijas iecirkņa pr-ks F. Sproģis un garnizona virsnieki.

Līdz ar Kara skolas atjaunošanu 1935. gadā kadeti pārņēma goda pilno pirmo vietu soļot parādēs no Armijas stāba rotas, un ne tikai parādēs vien, bet arī citās ceremonijās. Tā 11. izlaiduma kadeti stāvējuši goda sardzēs, sagaidot vienlīgo reizi oficiālā apciemojumā ieradušos Padomju Savienības ģenerālstāba priekšnieku maršalu

KS priekšnieks plkv. Krīpens noliek vainagu Brāļu kapos 1936. g. 30. nov., ievadot KS gada svētkus.

11. kurss Brāļu kapos 1936. gadā. Otrais no kreisās kpt.-ltņ. A. Zapackis (Zelmenis).

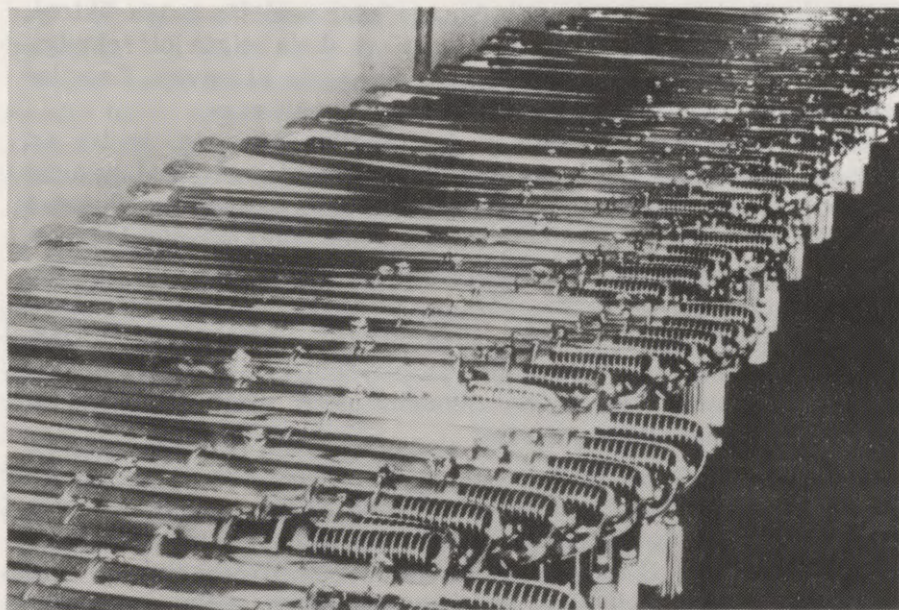
Jegorovu, kā arī sagaidot Lietuvas armijas komandieri ģen. Raštiķi. Padomju maršala sagaidīšanai izveidoja speciālu ierindas kārtību. Atmetas tika ierindas grupas, un visa mācību grupa kā viens kompakts bloks nosloja garām maršalam. Pirms apciemojuma kadetus pltn. Rozentāls apmācīja, kā maršals krievu valodā varētu apsveikt kadetus. Faktiski viss tas izrādījās lieki, jo maršals Jegorovs ar ne visai stipru akcentu latviešu valodā uzsauca: sveiki kaŗavīri.

Lietuvas armijas komandierim goda sardze bija nostādīta ārpusē pie Jūrmalas dzelzceļa pietātnes. Padomju maršals ar savu svītu apmeklēja arī pašu Kaŗa skolu, kur ienāca mācību telpās, kā arī guļamistabās. Mācību telpās tanī laikā iztirzāja kādu taktisku uzdevumu, un ienākot otrās grupas telpā grupas vadītāja palīgs vltņ. Kunkulis knapi paspēja nodzēst uz melnā dēļa uzzīmēto schēmu. Toreiz runāja, ka pavadībā esot bijis kāds latviešu izcelsmes pulkvedis, kas sapratis katru latviski runātu vārdu.

Toreiz un tāpat šodien satiekoties vienmēr sarunās pacēlies jautājums par dažu kadetu protežēšanu, neskatoties uz to zināšanām. Dzirdēts sakām, ka kpt. Āboltiņš izcēlis savu mācības grupu, liekot augstas atzīmes taktikas darbos un citos priekšmetos, kur viņam bijusi teikšana. Tāpat dzirdēts, ka kpt. Švirkstam vairāk un tuvāk sirdij stāvējuši kadeti, kas bijuši Latgales dēli. Sveikā nav izgājis arī otrās mācības grupas vadītājs kpt. Ķimens, kas dažiem kadetiņiem par tīri personīgiem pakalpojumiem sev un ģimenei licis augstākās atzīmes, lai tie varētu skolu beigt ļoti sekmīgi. Skaidri redzams tas varbūt bija tikai dažu Brīvības cīņu dalībnieku gadījumos, un ne tur, ne arī citos dzirdētos pārmetumos lietišķu pierādījumu nav bijis un dzirdētās runas dibinātas tikai uz subjektīvām nojautām.

Ja apskatām paaugstināšanas pavēli, tad redzam, ka pirmie trīs beidzēji nāk no trešās mācību grupas, viens artilerists, viens kaŗa jūrniece un viens kājniece. Tas, ka visi trīs nāk no vienas grupas, nedod vēl iemeslu teikt par sevišķas labvēlības parādīšanu savas mācību grupas kadetiņiem. Vispāri apskatot tos 49 kadetus, kas skolu beidza ļoti sekmīgi, redzam, ka 21 kadets nāk no 1. mācības grupas, 15 no 3. mācības grupas un 13 no 2. mācības grupas. Neviens cilvēks nav 100% neitrāls vērtējumos, un droši vien subjektivitātes tieksmes lielākā vai mazākā mērā bija arī mūsu priekšniekiem.

Tuvu apskatāmam tematam gan uzkrīt kāda cita parādība, ka no 49, kas skolu beidza ļoti sekmīgi, 33 bija kadeti instruktori un sekmīgi beiguši tikai 5 kadeti instruktori. Šeit jāatceras, ka mūsu kursa kadeti instruktori tika izraudzīti pirmajā dienā un mācību grupu vadītājiem nebija pazīmju, cik sekmīgi tie mācīsies vēlāk, bet tie visi gandrīz beidza ļoti sekmīgi. Nav ko iebilst pret tiem mūsu kadetiņiem, kas bija izraudzīti par instruktoriem jaunākam kursam, jo tie jau gada laikā bija parādījuši savas sekmes. Protams, visa šī spriedelēšana šodien ir

1937. gada 11. augustā KS aktu zālē — sarindotie zobeni gaida saņēmējus . . . (Zobenu pasniegšanas ceremoniju piedzīvoja 11. 12. un 13. izlaidums).

1937. gada 11. augustā Kara skolas 11. izlaiduma leitnantam V. Krūmiņam Kara ministrs ģen. Balodis pasniedz amata simbolu — zobenu.

*

Zobenu saņemot, jaunie virsnieki deva solījumu zobenu nest:

„ — Savam godam,
latvju slavai,
tēvzemei un brīvībai — ”.

ar tīri akadēmisku pārrunu nokrāsu, jo kā izveidojās mūsu likteņi, tam visam nebija nekādas nozīmes, vai Kaŗa skola beigta ļoti sekmīgi, sekmīgi vai apmierinoši. Nozīme būtu bijusi, ja pastāvētu Latvijas valsts, un arī tad varbūt ne tik liela, kā iedomājames.

Kādā kārtībā beigsim skolu, to jau zinājām nometnē, un tur arī faktiski izvēlējāmes kaŗaspēka daļu, kuŗā vēlamies dienēt. Laukumā pie virtuves bija uzstādīts melnais dēlis un uz tā uzrakstīts, cik katrā daļā vakanču. Izvēle notika beigšanas kārtībā. Ļoti sekmīgi beigušie lielākā daļā turpmākam dienestam izvēlējās Rīgas garnizona pulkus, Jātnieku pulku un Artilerijas pulkus. No 49 ļoti sekmīgi beigušiem tikai 7 izvēlējās kājnieku pulkus citās pilsētās. Visvairāk, skaitā 18, aizgāja uz 3. Jelgavas kājn. pulku un pēc tam 17 — uz 7. Siguldas kājnieku pulku. Uz šiem divi pulkiem tātad aizgāja 35 no 11. izlaiduma, vairāk nekā trešā daļa.

Atbraucot beidzamā gadā no nometnes Rīgā, viss laiks pagāja pielaiķojot pasūtīnātos virsnieku tērpus. Šūšanas darbus veica Kraulis, Lībesmanis un arī Armijas ekonomiskais veikals. Ietēriem bija piešķirts Ls 1050,- katram. Naudu uz rokas nedeva, bet samaksāja par pasūtīnātiem tēriem, zābakiem, veļu un citiem piederumiem. Ja kas bija palicis pāri pēc visu izdevumu segšanas, tad to izdeva uz rokas. Bez maksas personīgā lietošanā saņēām zobenu, tālskatu un Webley-Scott 9 mm pistoli.

Kad deva, isti neatceros, bet skolu beidzot kā balvu vēl esot skolā saņēām Ls 181,- līdzīgu jaunākā virsnieka mēneša algai.

Patī izlaiduma diena bija silta, debesis daļēji apmākušās, reizēm gan paspīdēja saulīte. Līdz lietum tomēr nenonāca, kaut gan pamalēs dūcināja pērkons.

Izlaiduma parāde notika Armijas sporta laukumā. Parādi pieņēma kaŗa ministrs LKOK ģen. Balodis līdz ar armijas komandieri LKOK ģen. Berķi. Svinībās bija ieradušies vairāki ģenerāļi un gandrīz visi Rīgā novietoto pulku komandieŗi. Turpat laukumā nolastja valsts prezidenta pavēli par paaugstināšanu leitnanta dienesta pakāpē.

Pēc parādes devāmies uz telpām un pārgērbāmies virsnieku ietērpus un nostājāmies aktu zālē svinīgam aktam. Zāles rietumu galā bija balti klāts galds, uz kuŗa bija sarindoti zobeni. Adjutants kpt. Kalīņš beigšanas kārtībā izsauca mūsu vārdus. Jaunais virsnieks gāja klāt kaŗa ministram, nostājās pamatstājā, nosauca savu dienesta pakāpi un uzvārdu, izstiepa rokas līmeniski pretim ģen. Balodim, saņēma zobenu no viņa un deva soltjumu: „Ģenerāļa kungs, solos nest — ‚Savam godam, latvju slavai, tēvzemei un brīvībai’.” Kaŗa ministrs ar rokas spiedienu apsveica katru no mums, un pēc tam katrs aizgāja uz savu vietu ierindā.

Skolu kā pirmais beidza kad. kapr. Vilis Krūmiņš, saņēmot armijas balvu Ls 500,-, otrais bija kad. kapr. Ādams Zvaigzne un 3. kad.

kapr. Aleksandrs Abiķis; naudas balvas saņēma arī abi 2. un 3. vietas beidzēji.

Skolu ka pēdējais beidza kad. Zuševics, kas saņēma tradicionālo naudas balvu no pašiem kadetiem 1230 latu. Interesanti atzīmēt, ka notika sacensība par pēdējo vietu starp LKOK kad. Veibeli un kad. Zuševicu. Veibelis bija visai nelaimīgs, ka saņēmis augstāku atzīmi jāšanā, jo droši vien to nopelnījis Lāčplēša ordenis un ne viņš, un tā palicis priekšpēdējais.

Pēc akta visi viesi un jaunie virsnieki iebaudīja ēdamistabā kopējas pusdienas. Pusdienas menū vairs neatceros, bet gan atceros dzirdējis, ka Vidzemes div. kom. LKOK ģen. Virsaitis noteica: pusdienas bijušas lieliskas un vai viņš nevarot ierakstīties Kara skolā uz uzturu. Pēc pusdienām notika tradicionālā fotografēšanās skolas priekšā.

Piepildījušās bija ilgas, lolotas divus gadus, un nu? Vairs nebijām šīs skolas sastāvā, jo uz uzplečiem jau nesājām jauno daļu numurus, kuŗas dažiem no mums atradās simtiem kilometru attālu no Rīgas.

Skolas vadība bija izplānojusi autobusus braucienu uz Liepāju. Pa ceļam apmeklējām Vareļus pie Jelgavas šosejas, kur bija krituši pirmie kadeti. Pie pieminekļa, kas uzcelts, lai godinātu kritušos kadetus, mūsu izlaiduma vārdā ziedus nolika ltn. Vilis Krūmiņš. Braucot tālāk pa ceļam apmeklējām Airītes, kur zemes gaitas izbeidza pirmais Latvijas bruņoto spēku pavēlnieks plkv. Kalpaks. Izlaiduma vārdā ziedus nolika ltn. Ādams Zvaigzne.

Liepājā apstājāmie garnizona virsnieku klubā, kur tie mūsu kollēgas, kas par savu dienesta vietu bija izvēlējušies Liepāju, dabūja iepazīties ar tur jau kalpojošiem virsniekiem. Atpakaļceļā uz laiciņu apstājāmie mājās, kas piederēja ltn. Tontegodes vecākiem vai radiem, un tikām bagātīgi pacienāti. Tuvāk ar apkārtni nevarējām iepazīties, jo lija lietus.

Braucieni noslēdzās Ķemeru viesnīcā. Kaut gan galdi bija klāti ļoti bagātīgi visādā ziņā, tomēr ista omulība neradās, jo visi bija paguruši. Šeit savu nodaļu beidzamo reizi uzrunāja LKOK pltn. Rozentāls, un viņam atbildēja kāds no mums. Man un daudziem citiem tā arī bija beidzamā reize, kad vaigā skatījām iemīļoto nodaļnieku, kā viņu saucām visus divi gadus. Vēl brauciens uz Rīgu, un pēc tam izklišana visos četros debess vējos, jo lielākā daļa daudzi no mums redzējāmie beidzamo reizi.

Kaut gan pēc skolas beigšanas bija paredzētas 4 nedēļas atvaļinājums, tomēr pulkos vajadzēja ierasties jau pēc divi nedēļām, jo 28. augustā sākās lielie armijas manevri.

Noslēgumā par 11. izlaidumu virsnieku tālākām gaitām vispārējā veidā, kā katram klājies personīgi, nav iespējams uzrakstīt. 11. izlaiduma virsnieki bija beidzamie Latvijas bruņotos spēkos, kas tika paaugstināti virsleitnanta dienesta pakāpē. Nepaaugstināti palika tie

leitnanti, kas skolu bija beiguši apmierinoši, un tādu varēja būt apmēram kādi 10.

Jau pēc gada nodienēšanas pirmos pulkos daži tika pārcelti dienesta labā uz citām daļām. Vairāki tika sūtīti uz dažādiem speciālistu kursiem, kā, piem., sakaru un kājnieku smago ieroču virsnieku kursiem. Divi no mūsu izlaiduma aizgāja uz kara topografu kursiem pie Armijas stāba Topografijas daļas. Vairāki cītīgi mācījās, lai varētu izturēt konkursa pārbaudījumus Augstākā kara skolā. Cik zināms, tad visi, kas iesniedza pieteikšanos, tika arī uzņemti. Jāatzīmē, ka pēc militārās karjēras izbeigšanās 10 pabeiguši augstskolas dažādās zemēs un ieguvuši licences darboties savos profesionālos arodos. Tāpat jāpiemin, ka vairākumā brīvā pasaulē atrodošies 11. izlaiduma virsnieku aktīvi iesaistījušies latviešu sabiedriskos pasākumos: biedrībās un draudzēs, ieņemot vadītājus amatus.

Atceroties visas pozitīvās puses par 11. izlaiduma virsniekiem, patiesības labā jāatzīmē viens ne visai patīkams notikums — no armijas disciplinārā kārtā atvaļināja ltn. A. Miģi.

Visus labos nodomus izjauca Latvijas okupācija. Latvijas armiju vispirms pārkristīja par tautas armiju, virsniekus pratināja, izmeklēja to pagātni, atvaļināja un daļu beidzot pārskaitīja Padomju bruņotos spēkos kā Teritoriālā korpusa virsniekus. No vajāšanas neizbēga arī 11. izlaiduma virsnieki, un jau pirms lielās akcijas 1941. gada 14. jūnijā apcietināti tika vltņ. B. Dekšinieks, vltņ. H. Eichlers un vltņ. E. Šķerstēns. Pie apcietināšanas vai citādi komunistu nošauti: 1) vltņ. Pēteris Skuja 1941. gada ziemā, bēgot no apcietinājuma, 2) vltņ. K. Ķergalvis 1941. gada pavasarī Rīgā, 3) vltņ. J. Kārklīšs 1941. gada vasarā un 4) vltņ. F. Feldmanis 1941. gada 14. jūnijā pie arestēšanas.

Aizvesti uz Padomju savienību 1941. gadā 27 virsnieki, pieskaitot 4 nogalinātos, iznāk, ka Padomju okupācijas vara pazudinājusi 26% no visiem 11. izlaiduma virsniekiem. Šis ir visai augsts procents, salīdzinot ar citiem. No visiem 124 izlaiduma virsniekiem tikai viens — vltņ. Valerijs Irbe sadarbojās ar okupācijas varu un, kaņam izceļoties, aizgāja tiem līdzi.

Sekojošā vācu okupācijas laikā, kad daļa vecāko virsnieku pa galvu pa kaklu organizēja latviešu kaņavīrus slēgtās vienībās cīņai kopā ar vāciešiem pret Padomju savienību, 11. izlaiduma virsnieki visumā bija atturīgi, jo neticēja, ka vācu melnais ērglis, kas savos nagos turēja kāšu krustu, atlidinās atkal Latvijai brīvību un neatkarību. 11. izlaidums bija par daudz nacionāli audzināts, lai par lēcu virumu pārdotu savu pārliecību, un to taisni acīs pateicu plkv. Krīpenam izlaiduma 5 gadu atcerē 1942. gadā Piena restorānā.

Vairāki šī izlaiduma virsnieki iesaistījās pretestības kustības pasākumos, bet šo kustību nožņaudza vācu drošības policija. Ar

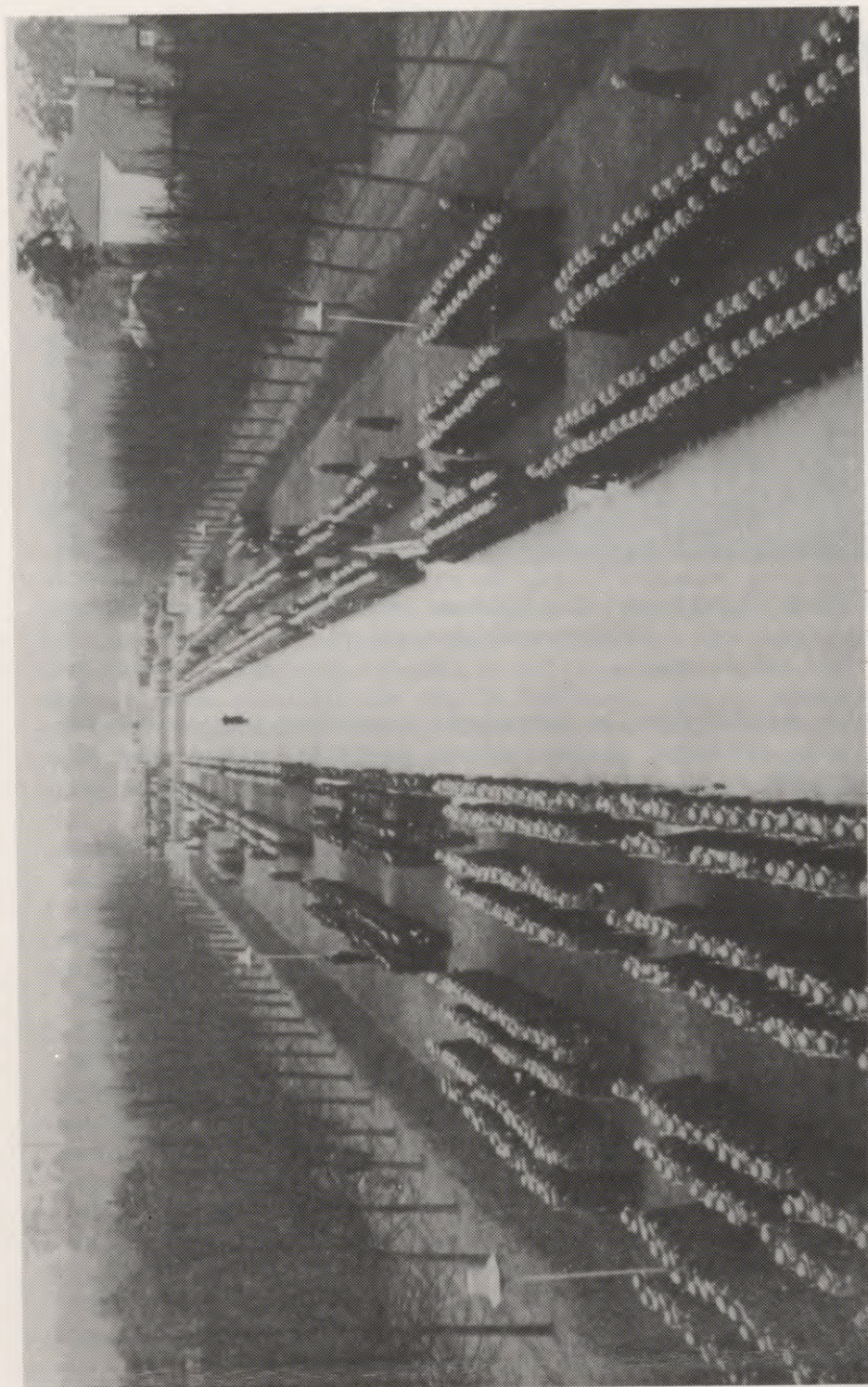

1937. g. 3. septembrī 11. izlaiduma virsnieki pirms vizītes pie Vidzemes div. komandiera.

nožēlu jāatzīmē fakts, ka daži vienību komandieri, kas piederēja pie latviešu virsnieku vecākās saimes, nevēlējās uzņemt šos bij. pretestības kustības dalībniekus savās vienībās, kad vācieši lika tiem izvēlēties, vai nu iet uz fronti vai koncentrācijas nometni.

Laiku tecējumā tomēr visi, kas bija palikuši dzīvi pēc padomju laika, tika ar ģen. Dankera pavēli iesaukti leģionā. Tanī vai citās atsevišķās vienībās cīnoties, 2. pasaules karā krituši 19 virsnieki no 11. izlaiduma: vltņ. Kārlis Niedrīte (1944. g. pie Jelgavas), kpt. Ansis Eglītis (1945. g. Berentes apkaimē, Vācijā), vltņ. Arvīds Milgrāvis (1944. g. pie Turmontiem), vltņ. Arvīds Endziņš, (1944. g. pie Dno Krievijā), vltņ. Tāivaldis Holms (1944. g. 12. I pie Neveles), vltņ. Roberts Reķelis (1943. g.), vltņ. Kārlis Zieptis (1944. g. pie Elejas), vltņ. Jānis Dreimanis (1944. g. pie Livbērzes), vltņ. Arnolds Cērpiņš (1944. g. pie Jelgavas), vltņ. Juris Jurševskis (1945. g. miris no ievainojuma), vltņ. Alberts Pliens (1945. g. Pomerānijā), kpt. Egons Eglīte (1945. g. 3. II pie Landavas, Vācijā), vltņ. Vladimirs Valters, vltņ. Arvīds Krastiņš, vltņ. Konstantīns Nadziņš (Krievijā), vltņ. Voldemārs Gailītis (1945. pie Dancigas), vltņ. Vilis Miesnieks, vltņ. Arnolds Vilks un kpt. Pēteris Čevers.

Vāciešu nošauti: 1) vltņ. Skābards, vāciešiem ieņemot Tukumu 1941. gadā un 2) vltņ. Osvalds (Zauers) Zarums — pēc vācu kara tiesas sprieduma 1944. gadā austrumu frontē.

*Brāļu kapus atklājot — 1936. g. 11. novembrī. Sarindotās Rīgas
garnizona karaspēka daļas Brāļu kapu gatvē. KS atradās goda
sardzē Brāļu kapu altārī.*

Kaŗam beidzoties, Rietumvācijā bija nokļuvuŗi 42 virsnieki no 11. izlaiduma. Ŗie virsnieki kopā ar pārējiem latvieŗiem izceļojuŗi uz daŗādām pasaules malām. Lielākais skaits dzīvo ASV — 15, Kanadā — 6, Austrālijā — 5, Anglijā un Vācijā katrā pa trim, Zviedrijā un Venecuēlā katrā pa vienam. Okupētā Latvijā apzināti 4 izlaiduma virsnieki.

Laika tecējumā miruŗi: vltņ. A. Palcmanis 1947. g. Vācijā, vltņ. Edgars Baumanis 1968. g. Kanadā, vltņ. Jānis Piksis Zviedrijā, vltņ. Jānis Donis 1969. g. ASV, kpt. Kārlis Ozols 1961. g. Anglijā, vltņ. Ādams Zvaigzne 1972. g. Kanadā un vltņ. J. Auseklis 1976. g. Kanadā. Okupētā Latvijā miruŗi vltņ. Jānis Marŗāns 1965. g. un vltņ. Arvīds Mazbrālis.

Gandrīz pusei liktenis nav zināms. Ŗīni grupā ietilpst aizvestie, cīņījuŗies 19. divīzijā Kurzemē un 13 citi, par kuriem nav ziņu.

Ja pēc Kaŗa skolas beigŗanas 11. izlaiduma virsnieki izklīda pa visu Latviju, tad Ŗodien — pēc 40 gadiem, tie izklīduŗi ne tikai pa visu pasauli, bet daudzi Ŗo jubilejas dienu atcerējās Aizsaules laukos.

Izlaiduma 40. gadu dienā Toronto bija sapulcējuŗies 12 vīri, kas sirsnīgākā draudzībā nekā pirms 40 gadiem pārrunāja savas gaitas, pieminēja cīņās krituŗos, aizvestos, nogalinātos, visus it visus, jo Ŗodien vairāk kā jebkad iedzīvināmi izlaiduma devīzes patiesie vārdi: „Tēvzemei un brīvībai”.

Pāvils Klāns

SAULE, SVELME, SMILTIS

Fragments no romāna „KADET, UGUNĪ!”

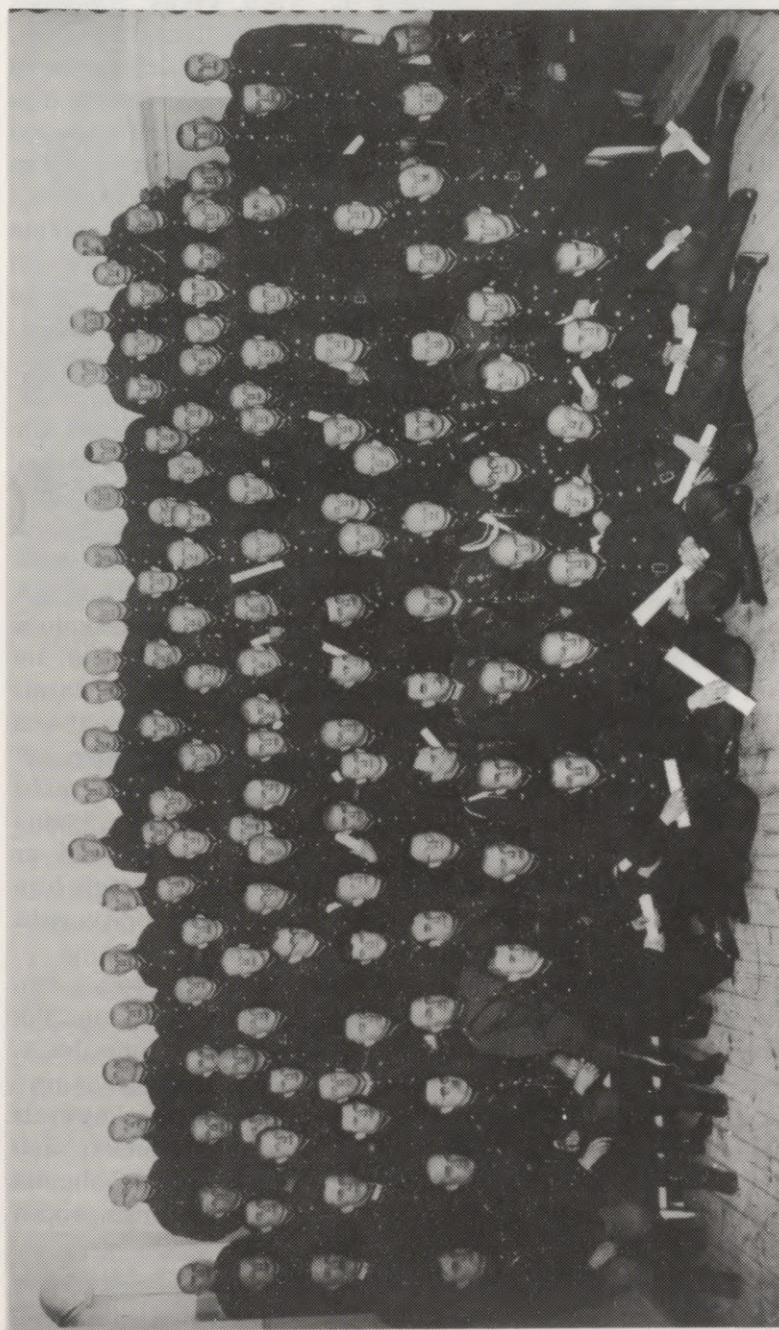
Vienu dien' visi grāmatu murgi bija gaŗām. Eksāmenu sesija bija beigusies, ballistikas principi ar savām trajektorijām un Ŗaviņu sniedzamību, 18 mārciņu lielgabala apraksts, loŗmetējs ar savu klani un stobra vītņēm, Brīvības cīņu vēsturiskais mudŗeklis un iekŗējā dienesta reglamenta pagalam apnikuŗie paragrafi pēkŗņi piederēja pagātņei, kam, protams, piemita īpaŗība it viegli atkal atdzīvoties. Bet Ŗobrīd par to neviens nedomāja — ziema bija aizvadīta, priekŗā stāvēja gaiŗa, spoŗa vasara, Kaŗa skolas gaitēnos valdīja kņada un steiga, skanēja pavēles, smiekli, papēŗu klauzdoņa, smagu lāŗu Ŗvikstoņa uz akmens grīdas, durvju pēdējā aizcirŗanās — tad klases un kabineti, zāles un guļamtelpas, pagrabi un noliktavas iegrima

klusumā, kāds nebija piedzīvots pat ziemas melnajās naktīs. Viņi bija projām; trīs simti jaunu dvēseļu Rīgas-Daugavpils vilcienā, riteņu rakstā šūpodamies un priecīgi drebēdami, kratījās pretim saulei un smiltīm kaut kur tālu valsts galējā nostūrī, par kuŗu bija zināms, ka tur ir daudz krievu un poļu, un žīdu, un ka tie savu veco mētropoli dēvē vienkārši par Dvinsku, un Poguļanka joprojām ir Poguļanka, par spīti šīs kūrvietas tik daiļskanīgajam jaunajam apzīmējumam — Mežciems.

*

Nav tā, ka tikai tad, kad esi pārlēcis dziļai aizai, viņā pusē vari atskatīties un nodrebināties par to, kas viss būtu noticis, ja tavi kauli būtu iegāzušies bezdibenī. Atskatīties var arī uz visādiem citiem lēcieniem, bieži bez drebināšanās, dažreiz ar nožēlu par to, ka neesi laikus zinājis šo vai to, kam kāda nozīme tādas pārvietošanās gaitā un jaunajos apstākļos. Varbūt kādiem iedzimtajiem, kuŗu nebija daudz, Daugavpils rādījās kā mīļa, pazīstama dzimtā puse. Pārējiem tā šķita kā kāda tāla, garīgi un saimnieciski atpalikusi province, pabērnis, kas no valsts prasa īpašas rūpes un piemaksas un kārtīgu ļaužu sabiedrībā neko daudz vairāk nepelnī kā niecinošu rokas mājienu — „ko nu par to.” Kam toreiz bija kāda jēga, ka šī pati Dvinska reiz bijusi visas poļu Vidzemes jeb tā sauktās Inflatijas galvaspilsēta? Kuŗai jaunajai galvai toreiz būtu varējis ienākt prātā meklēties pa grāmatām, lai uzzinātu, ka Daugavpils reiz nesusi leišu apzīmējumu Naujene — Jaunpils, ka vācu ordenis to dēvējis par Dinaburgu, ka tikai pagājušā gadusimtena beigās tā kļuvusi par Dvinsku? Ja mūsu rokās būtu gadījusies, teiksim, kāda „Ceļtransa” tūrisma brošūra — kādas nemaz nebija —, no tās būtu varēts izpētīt, ka senais, vācu ordeņa celtais Daugavpils placdarms vēstures gaitā vairākkārt mainījis īpašnieku, staigādams no rokas rokā vācu, leišu, krievu, poļu un zviedru starpā, un krievi 1810. gadā sākuši celt jaunu cietoksni, lai nosargātos pret Napoleonu. Tad būtu varēts šādai informācijai pievienot arī faktu, ka franči papildinājuši daudz senās Naujenes tīkotāju rindu, 1812. gadā tiešām arī ieņemdami vēl nepabeigto cietoksni.

Napoleons? Tas ir visu laiku visu kuŗavīru paraugkuŗavīrs, Fridricha Lielā vai Kārļa XII slavas aureols nekad nav starojis tik fascinējoši kā šī mazā un tomēr lielā korsikāņa lielgabalu uguns, un kādas atblāzmas no tās iekvēlojās arī mūsu jauneklīgajās, pārāk labticīgajās sirdīs, kad gandrīz ar aizrautības asarām acīs dziedājām savu „Varoņu slavu”. Kas par to, ka viņu sakāva lupatu lanckās un pašu mērdēja Elbas salā? Vēsturiskā netaisnība likās vēl jo lielāka tādēļ, ka savā taisnīgumā to bija nodarījuši krievi, tie paši, par

KS virsnieku vietnieku kursu izlaidums 1936. gada pavasarī.

kuŗiem Brīvības cīņu vēsturē lasījām, ka viņus tikai ar poļu un leišu palīdzību 1920. gadā izdevās atspiest no vecu vecās Naujenes apmetnes. Jā, ja mēs toreiz būtu zinājuši vairāk . . . Taisnību sakot, mums arī nebija laika daudz ko vairāk uzzināt jau tā milzīgās darba un mācību slodzes dēļ. Bet kaut kur augšā, stābos, katrā ziņā bija vīri, kas zināja, kādēļ Kara skolas vasaras nometnei izvēlēta Daugavpils. Tās apkārtnē, proti, atradās artilērijas poligons. Tas labi nodereja šaušanas apmācībām. Līdzīgs poligons bija arī Lilastes vasaras nometņu rajonā. Bet, jāteic, apvidus nemaz nelīdzinājās tiem pauguriem, ielejām un smilšu klajumiem, kas ap Daugavpili iesniedzās tālu austrumu pusē no pilsētas un izrādījās tik piemērots kājnieku taktikas mācībām. Tās visas bija aizstāvēšanās mācības.

Taču ar to nav pateikts viss, ko būtu derējis iegaumēt. Reiz — 1929. gadā — Daugava pie Rīgas jau ceturto reizi kopš gadu simteņa sākuma pārplūda tā, ka aplēja zemākās vietas Sarkandaugavā un Pārdaugavā. Gar pili ledus gabali nesa no laukiem norautas salmu kaudzes, sagāztu šķūnišu dēļus, vistu kūts kāpnēs, un arī viena dzīva, bet vairs neglābjama cūka aizlīgoja pretim Daugavgrīvas cietoksnim. Apaļus simts gadus agrāk, 1829. gadā, tādi paši briesmīgi plūdi bija piemeklējuši Daugavas augšgalu, kur toreizējā Vitebskas guberņas provinces pilsētā Daugavpilī ūdens pieskaloja pagrabus un sakāpa ēku apakšējos stāvos. Tā nebija ne pirmā, ne pēdējā reize, kad mūsu likteņupe nodarīja lielu postu arī lauksaimniecībai, uz daudzām nedēļām atstādama savu ledu tālu abpus abiem krastiem, kur tas izgulēja sējumus un sagrauca nabaga ļaužu vēl neizaugušo maizi. Lai tā vairs nenotiktu, gar Daugavas labo krastu tika uzcelts 6 km garš aizsargdambis. Un kad tas bija gatavs, kādus gadu desmitus vēlāk, 1860. gadā, atklāja dzelzceļa satiksmi ar Pēterburgu, pēc tam arī ar Rīgu un Varšavu, un pēdēji minētais bija tas pats sliežu ceļš, pa kuŗu 1919. gada beigās uz Latviju ripoja poļu karavīru transporti, lai palīdzētu latviešiem pie Daugavpils.

Mēs, jaunie puīši no Kara skolas, šūpojāties un līgojāties šim pagātnes ainām garām un pāri, neko daudz par tām nejauzdami. Tik pa taku blaku-blaku, tik pa taku blaku-blaku —, kā Plūdoņa dzejā. Kādas atraitnes dēļs reiz tā klanīja nogurušo galvu, tiekdamiem pretim iedomātai labākai, gaišākai dzīvei, kur cerēja nonākt pa Pēterpils skolu kāpnēm. Vai mūsu vidū bija kāds viņa gara tuvinieks? Jeb mēs visi tādi bijām? Tādi, kam nācās izbrist Daugavpils poligona smiltis, lai visu pārbaudījumu un sviedru galā saņemtu spožu leitnanta zvaigzni no Baltā ģenerāļa rokām?

Bads, sals un posts mums bija aiztaupīti, Atraitnes dēļs bija miris kopā ar savu laiku, vēlākos gados bija izaugusi Māte Latvija, kam vārdu deva leģendu apvītais pulkvedis Lobe jau krietni pēc viņas ienākšanas latviešu dzīves telpā, nu atlika apliecināt tai savu

1939. gada 1. septembrī sapulcējušies 1929. gada izlaiduma virsnieki KS priekšā sava izlaiduma 10 gadu atcerē.

piederību un, ja vajadzīgs, „uz ežiņas galvu likt”.

Tas bija jāiemācās, — jāiemācās, kā to dara. Ak, kā mēs vēlāk svidām un lādējāmieš poligona svelmē, paši savu kāju sacelto putekļu mākoņos aizrīdamies. Mēs nenojautām, kādu dabas un vēstures plūdu smiltis un dūņas ierijām plaušās, tā bija tīra pagātnes matērija, saberzta starp gadu simteņu dzirnakmeņiem, pilna brīdinājumu un solījumu, mēs aplipām ar to kā ar likteni, kas savas nākotnes konsekvences atvasina no senatnes, un Mežciema vasaras nometnes dušas spēja nomazgāt tikai to, kas klāja miesu, bet neredzamās nolemtības zīmes palika smadzeņu šūnās un nervos, vezdamas uz tādām dienām, uz kādām bija iebraukta pagājība.

Tik pa taku, blaku-blaku.

*

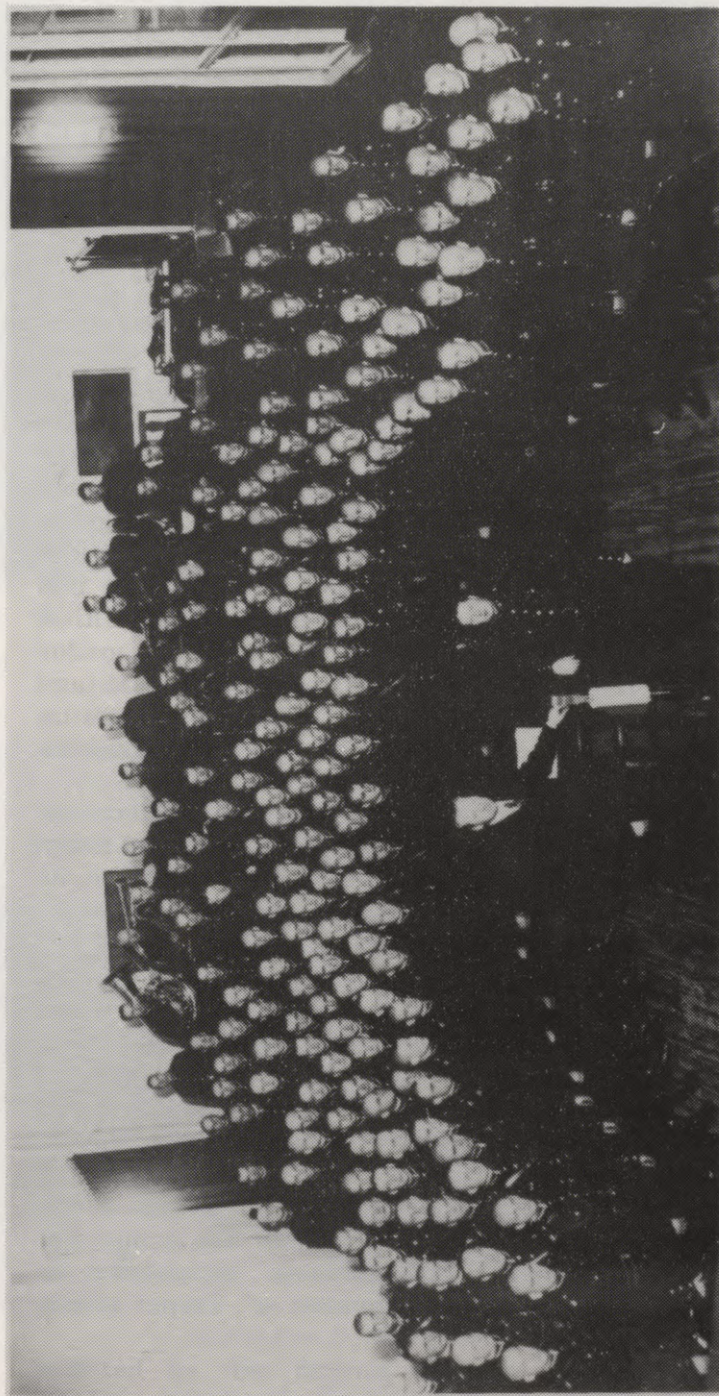
Tikai vienu reizi manus un daudzu citu latviešu prātus netikami savīlņoja Daugavpils goda aizkārums, kad franči, laikam 20. gadu vidū, bija iedomājušies gatavot filmu par kādu krievu temu ar krievu izcelsmes filmaktieri Ivanu Možuchinu (Mosjouchine) galvenā lomā. Nekur citur Eiropā, acīm redzot, režisori nebija varējuši atrast tik

atbilstošu *back ground* krievu provinces pamestībai un atpalcībai kā tieši Daugavpilī. „Jaunākās ziņas” toreiz sniedza dažas filmas ainas, kur Možuchins bija redzams sēžam uz pilsētas nekalto akmeņu bruģa, nožēlojams kā kapsētas ubags. Viņa intervijas nonievāja mūsu austrumu pērli, viņš žēlojās par putekļiem un blaktīm un aizbrauca atpakaļ uz Napoleona sabrukušo imperiju, latviešu sabiedrības nievu pavadīts.

Bet nav noliedzams, ka Daugavpils aina, to pirmo reizi skatot, iespaidās acīs itin kā no Možuchina perspektīvas — gan jau bija uzcelts Vienības nams, gan daža laba iela bija asfaltēta, taču saule tajās kaltēja zirgu mēslus un pa šķērsielu akmeņiem grabēdami kratījās laucinieku kokasu pajūgi. Šur tur uz stūriem savā bukā zvilnija kāds važonis, kas netika un netika vaļā no senā apzīmējuma „fūrmanis”; gaisā lidoja žvadzoša metalla skaņas, kas cēlās no skārdnieka darbnīcas — arī to joprojām dēvēja par „klempneri”; virs saulē sakaisušiem lēzeniem jumtiem planēja baloži, ļaudis kustējās nesteigdamies, kaut kur svilpa lokomotīve, oda pēc dedzinātas krāsas un oglēm, un pār visu šo stāvošo, it kā snaudošo ainavu lija spoža debesu gaisma, piekaldama pilsētu Daugavas ielejas smiltīm.

Mēs Latgales mēropolē varējām nokļūt tikai svētdienās, atvaļinājuma laikā — vasaras nometne atradās ārpusē, dažus kilometrus no pilsētas. Te, plašā teritorijā ieplētušās, zem tās pašas kontinentālās, nežēlīgi spiedīgās saules gulēja kaņavīru barakas — virsniekiem un viņu ģimenēm savas, kadetiem savas, ar virtuvi, klubu, noliktavām, sporta laukumu, mazgātuvēm, ugunsdzēsšanas ierīcēm. Koki vēl nebija lāga paaugušies, starp barakām plētās izdeguši zāļu laukumi, kā visās vasaras nometnēs baltu kāršu žodziņu norobežoti, ar granti kaisītiem celiņiem pa vidu. Te, šajā no ārpasaules norobežotajā pilsētiņā noritēja visa mūsu vasaras dzīve, pilna spraigas rosības, darba daudzuma ziņā neko neatšķirdamās no ziemas mēnešiem Rīgā.

Nometne atradās pie Mežciema, kas agrāk, kā minēts, bija nesis nosaukumu Poguļanka, tā laikam atbilstams krievu vasarnieku tikumam pastaigāties — *paguļatj*. Gar Daugavas krastu zem kuplām liepām tvērās koka vasarnīcas — dažas ar krieviskiem balkoniņiem un logu slēgu rotājumiem, auklās izkārti žāvējās slapji peldkostīmi un veļa, pa ēnaino gatvi bārdains pārdevējs stūma ratiņus ar saldējuma kastī, no kāda atvērta loga atlidoja klavieņu skaņas, krastmalā kalta zvejnieku laivas un pa liepu zaru spraugām zibēja upes baltais, vilinošais ūdens. Te vēl likās paglābusies kāda daļa vecū vecās Krievijas, kur Ļermontova pasaules labošanas sapņi no pagātnes iesniedzās Ļeņina jau stipri sajauktajā cilvēku sadzīvē, bez kā viens vai otrs tajā būtu iespējis ko grozīt — te, 70 kilometrus no Krievijas robežas, ļaudis vēl sirsniģi pielūdza savu pareizticīgo Dievu kādā no

*Kara skolas koris un 4. k. p. orķestris 1936./37. g. ziemā. 11. un
12. kurss.*

*Priekšā, vidū, kora diriģents S. Duks un kapelmeistars vltņ.
P. Banders.*

Daugavpils bizantiskajām baznīcām un vakaros spēlēja kārtis un dzēra tēju kā Jevgeņija Oņegina laikos.

*

Kad stacijā „Nometne” bija izkrautas visas smagās lādes un atgādātas vasaras mītnēs, kad kaut cik iekārtojāties un iepazīties ar novietojumu, sākās istā vasaras dzīve. Dažam labam vēl bija jāatmaksā kāds parāds — iecietīgais pulkvedis Kripens kādā ēnainākā stūrī zem klajas debess pārbaudīja tos, kam bija pēceksāmens Brīvības cīņu vēsturē: kas isti notika Melnupes krastos? Kur atradās igauņu spēki, kur Skolnieku rota? Viens no šīs rotas vecajiem cīnītājiem, kadets virsseržants Haralds Liepiņš visu būtu varējis jo sīki pastāstīt, taču bija aizņemts ar vecākā kursa saimniecības lietām un viņam arī neviens neko nejautāja. Turpat blakus kapteinis Zapackis, vēlāk Zelmenis, noņēmas ar kādu pirmā kursa kadetu, kas Rīgā nebija pratis ne izjaukt, ne salikt krievu Maksima ložmetēju. Bet baraku aizmugurē, pie Šūnu ezera, grupa puisi ķerrās pieveda citur grieztas zaļas velēnas, ar kurām izklāt sēdvietas Amfiteātri — lēzenā krastmalas nogāzē; tās pakājē bija izveidots laukums svinīgiem notikumiem un priekšnesumiem. Citiem nācās uzpost celiņus, atjaunot salauztās žogu kārtis, nolasīt gruzus no zālāju laukumiem. Tādi necili, gaļlaicīgi darbi, kas bija pazīstami jau no dienesta pulkos, taču labi diezgan, lai jokotu un smietu un izmantotu izdevību „stiept gumiju”, šo visu laiku visu kaņavīru neizskaužamo parašu — izlikties ko darām un tomēr nedarīt.

Bet drīz tā vairs nevarēja. Kādu rītu dežūrants mūs cēla jau piecos, pa kaklu pa galvu metāties stāties, saule jau bija gabalā, vēl miega pilni mēģinājām kaut cik piesist pēdu, lai solis neiznāk gurdens, un virsleitnants Kvālbergs piepalīdzēja ar zobgalīgu, spalgu balsi:

„Labo! Labo! Viens, divi, trīs!”

Citi bija cēlušies trijos un jau sen atradās poligonā, kur raka strēlnieku bedres šīsdiēnas šaušanas apmācībām. Ap mums uzvirpuļoja Daugavas senlejas pazīstamā smilts — patiesībā sausi dūņu putekļi un viršu trūdi, saberzti zvirgzdi un gliemežvāku drumsļas, dzeltenī pelēks mākonis, no kuŗa drīz spraucās laukā vienīgi šauteņu stobri un kāda gaŗaka vīra bruņu cepure. Viņam, Kvālbergam — tam jau bija viegli, viņš naski soļoja pa priekšu vingrā jauneklā gaitā, tikai zaļā vasaras uniformas kreklā ar laiviņu galvā, un pa reizei atskatījās, vai putekļu vāls vēl seko. Bet mums, kas stiepām 20 kg smagu kaujtēru un šautenes, patšautenes un municijas kastes, mums bija ko svīst. Un svīdām ar'. Turpat stundu bija ko soļot.

Poligona krūmi un sīkās priedītes saņēma mūs kā baznīcas labestība ar ēnu un vēsumu un atpūtas brīdi. Šaujlauskā, sarkanu

Armijas manevru noslēguma parāde Ērgļos 1937. g. rudenī. KS 12. kurss parādes maršā. Priekšā vltņ. P. Kvālbergs.

Melnā kafija 1937. g. 30. novembrī. (12. kurss)

karodziņu apzīmēta, jau gaidīja uguns līnija, kaut kur priekšā puīši patlaban izlika mērķus — cilvēka auguma saplākšņu figūras garos koka kātos, mērija distances, sasaucās savā starpā un pa brīžam pazuda krūmu raibajā lapotnē, no kurienes parādījās arvien jauni un jauni ienaidnieka stāvi savos garajos mietos.

Drīz sāka sprēgāt pirmie šāvieni. Pa grupām mēs metāmies uguns līnijā, klupām strēlnieku bedrēs, šāvām, pārskrējām, šāvām atkal. Četri simti metru? Tādā attālumā cilvēka figūra ir tik liela kā sērkokociņu kastīte jeb kā izstieptas rokas iekšķis. Sarīko mērķekli, ievēl patronu stobrā, piemiedz aci un nospied mēlīti.

Kaut kur blakus pa kreisi tarkšķēja patšautenes. Mēs iekaisām. Kļuva karsts un dīdīja godkāre trāpīt ātri un labi. Viss pēc laika un centimetriem. Dīvaini, nevienu brīdi neienāca prātā doma, ka koka figūras īstenībā nozīmēja dzīvus cilvēkus — protams, tādus, kas ar ļaunu nolūku ielauzušies mūsu zemē. Vai visi mūsu apmācību reglamenti nebija dibināti uz aizstāvību? Vai kājnieku taktiskajās apmācībās uzbrukums nebija izdarāms tikai tad, kad nācās izspiest iebrucēju no ieņemtās vietas? Mēs tai laikā par to daudz nedomājām. Tās bija intensīvas, gandrīz nopietnas spēles, kas prasīja maņu, izturību, uzņēmību, un kad garās uguns stundas pret pusdienu kļuva arvien sutīgākas un poligona krūmu nosegtais šaujlauks likās dvešam karstu versmi, no kuņas sāka lēkāt tumši laukumi gar acīm, tad puīšu sejās ieviesās kāda atblāzma no tās lielās nopietnības, kam īstenībā šis priekšspēles kalpoja.

Saule bija zenītā, kad kadetu kolonna atkal stāvēja uz smilšainās stīgas un sākās ātrs gājiens pa mežu, pāri saknēm un celmiem, pa krūmiem un pāri grāvjiem, smacējošā bezvēja sutā, ar melnu putekļu mākonī pastāvīgi ap pleciem, ar virsleitnantu Kvālbergu vingrā solī pa priekšu — kādi pārdabiski lēcieni gan nebija jāizdara nabaga „pingvīniem”, trešās grupas mazā auguma kadeti, lai tiktu līdz saviem nežēlīgajiem, steidzīgajiem, garķājainajiem biedriem tur priekšā.

Atgriezušies nometnē, kad putekļu vāli nedaudz atkrita, mēs viens otru tikko vairs pazinām — sviedri tecēja aumaļām un ievilka melnajos vaigos svītras, kas spīdēja kā tauki. Šobrīd šautenes nācās salikt piramidās. Kvālbergs paskatījās rokas pulkstenī:

„Un nu uz ezeru peldēties — skriešus, marš!”

Tur bija ko redzēt, kad desmiti un atkal desmiti saulē izkaitušu augumu gāzās Šūnezera veldzē un gaisā uzmirguļoja dzestra ūdens šaltis. Drēbes, protams, vairs nebija lietojamas, tās aizceļoja uz mazgātavu. Un pēc nedaudz minūtēm arī šis dienas darbs bija padarīts, sekoja cits, viens no jaukākajiem — pusdienas pie vienkārši klātiem koka galdiem ar alumīnija šķīvjiem un milzīgu smeļamo kausu gaļas virai.

KS Brāļu kapos 1937. g. 1. decembrī.

*12. kursa kadeti jāšanas apmācībās Daugavpilī, 1. Jātnieku pulkā
1938. g.*

Pēc tik spraigas dienas prāts ne uz ko citu nenesās kā uz rāmu pievakari un drīzu miegu. Bet vēl jau bija jāsakārtojas rītdienas taktikas stundām apvidū, jāpārskata iepriekšējo stundu rakstiskās pavēles un jāierodas dubultkvarteta mēģinājumā, kur jau kopš nedēļām tika mācīta melodiskā Jāņa Cīruļa „Jaunība” ar grūti apgūstamu tonkārtas maiņu vidū.

*

Atkal dedzināja saule savu sistematisko, gauso, sauso dedzināšanu. Bet tagad mēs bijām divriteņos, ap mums staigāja rīta vēsmas, nākdamas pār vēl rasas pilnajiem laukiem un pļavām, pretim laipni māja svaiga zaļuma un zemes smarža, mēs bijām dabā un brīvībā, mundri, strauji un pārgalvīgi, un tā bija nieka lieta nobraukt kilometru pa riepas platuma grāvmalu, kur vienā pusē viltīgi žāvājās grāvis, otrā uzglūnēja dziļi iebraukta lauku ratu vēža. Mugurās mums klabēja zīmējamās planšetes, kur piespraust schēmu papīru, bet pie sāniem šūpojās dzeramā ūdens pudeles — šajā izplatījumā bez ēnas tas bija kā pats dzīvības eliksīrs.

Vietējie iedzīvotāji mūs pazina un neko nebrīnījās, kad vairāki desmiti divriteņu zibošiem spieķiem aizriboja tiem gaļām. Meitenēm vagās uz lauka mēs uzsaucām labrītu, večus pazinām pēc bārdām un apmēram zinājām, no kuŗa ciema tie nāk, bet pašiem somās bija 1:10.000 mēroga apvidus kartes, pēc kuŗām varēja pateikt arī ciemu nosaukumus.

Norādītā vietā apstājamies un no kapteiņa Kaukuļa saņemām pavēli, kas saturēja šīs dienas mācību saturu: Stāvoklis — ienaidnieks pagājušā naktī ar nelieliem spēkiem ieņēmis tādu un tādu vietu; uzdevums — tādas un tādas rotas tādām un tādām vadām līdz plkst. tikiem un tikiem atspiest ienaidnieku atpakaļ; izpildīšana — jā, ar uzdevuma izpildīšanu mums bija jātiek galā pašiem, ieskaitot sakaru un aizmugures dienesta noorganizēšanu un atrisināšanu, tur tas suns aprakts.

Puiši sadalījās nelielās grupās un izklīda „apvidus krokās”, kā mēdza apzīmēt paugurus un ieplakas, un centās atrisināt uzdevumu tā, kā ziemas mēnešos klasē bija mācījušies. Bija jāprot izmantot apvidu, izvēlēties vajadzīgos spēkus, atrast vismazāk apdraudēto pieeju ienaidniekam. Kā darīt? Nav ko kautrēties — mēs bieži paļāvāmies uz kadetu Jansonu, kas vēlāk pārdēvējās par Juraidu un dziedāja tik spalgā baritonā, ka no sienām kaļķi bira. Apvidū viņš orientējās viegli, lēmumu pieņēma ātri, un, skaties — uz viņa schēmas jau parādījās pirmās sarkanās un zilās līnijas ar ieroču novietojumu un triecienu virzienu. Viena patšautene aizmugurē segšanai, otra apiet ienaidnieku no ziemeļiem, trešā no dienvidiem, divas grupas uzbrūk frontāli . . .

*12. kurss pēdējo reizi Brāļu kapos 1938.
gadā pirms skolas atstāšanas. Vidū kpt.
Juris Švirksts — 3. māc. gr. vadītājs.*

„Divas grupas par daudz,” vēlāk teica Kaukulis, kad visi kopā izvērtējām rezultātus. „Paturiet vienu katram gadījumam šī paugura aizsegā.” Viņš rādīja ar roku, acis saulē piemiedzis, un daudzi pārī citu acu vērīgi sekoja. Tās bija jaunas, nopietnas, savai lietai nodevušās sejas, no kuŗu izteiksmes varēja nojaust, cik dzīvi topošie virsnieki iedomājās pašu kauju, kad no ieņemtā šķūņa stūra atskanēs ložmetēja rējieni.

Tā mēs mācījāmies karot — un pazīt viens otru un savas un citu cilvēciskās īpašības. Sauksim viņu par kadetu Brīvkalnu — tai dienā

12. kursa kadeti 1938. gada 15. maijā atstāj Brāļu kapus. Priekšgalā KS priekšnieks plkv. Krīpens, aiz viņa kreisā pusē skolas p-ka palīgs pltn. Vinters, viņam blakus adjutants kpt. Kalīņš. Karogu nes kad. kapr. LKOK Fr. Sisenis.

12. izlaidums parādē 1938. gada 1. septembrī.

Zobenu pasniegšana 12. izlaiduma virsniekiem 1938. gada 1. septembrī.

Zobenu no valsts prezidenta rokām saņem leitnants Ervīns Ziplāns.

*Pa kreisi no prezidenta KS priekšnieks pulkvedis Kriepens un
ultn. Feliks Auseklis.*

bija tik karsts, ka viņš neapdomīgi izdzēra visu savu ūdeni un apvaicājās, vai nevaru kādu lāsīti noziedot no savējā?

„Protams, varu, bet atstāj kādu nieku arī man.”

Bet zēnam slāpes bija pārāk lielas — lauku pudele vienā paņēmienā bija tukša līdz dibenam. Es ilgi nolūkojos viņa kāriģajā, un nu arī kauna sārtuma klātajā, sejā. Līdz vakaram mēs vairs nerunājām un izvairījāmies paskatīties viens uz otru. Ko tādām teiksi.

Vakarā, stājoties uz celiņa jundai, tuvojās lietus un gaisā sīca bezkaunīgi, uzmācīgi odi. Tā bija gaŗa procedūra. Jau līdzināšanās aizņēma daudz laika, kur nu vēl pārbaude, dienas pavēles nolasišana, tad korālis „Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils”. Kaut kur vidū starp pavēli un korāli jutu, ka man uz kakla uzmetas ods, bet kadetam, protams, nekas nav neiespējams, un kur nu vēl tādām, kas stāv pirmajā rindā, ar vaigu pret deŗūrējošo virsnieku. Pēc tā, kā kukainis ar savām vārgajām kājām iekārtojās pie manām vēnām, varēja nojaust, ka tas ir sevišķi cinisks. Kā ārsts viņš mirkli pataustīja, tad

dūra savu aso dzeloni un sāka sūkt — un jo kāriģāk, jo trakāk man sāka niezēt. Pacelt roku un aizdzīt? Tagad — pēc komandas „mierā”? Neiespējama lieta . . . Ciet, dēls, un rādi, ka esi kaŗavīrs.

Moku vissāpīgākajā brīdī kāda viegla plauksta no aizmugures pārslīdēja manam kaklam. Es zināju, tas bija viņš, izslāpušais.

Pēc tam mēs atkal varējām draudzīgi sarunāties.

Visi kopā mēs nogājām līdz Šūnu ezeram, sasēdāties paugurā un līdz vēlai tumsai dziedājām — pašu iemācītās soļojamās dziesmas, kuŗas pazist katrā kājnieku pulkā, dubultkvarteta programmu un tautas dziesmas — ak, kā gāja pie sirds Jāņa Kalniņa sabalsojums „Tumša nakte, zaļa zāle”! Kadets-kaprālis Ošāns ar Šopēna profilu vieglu roku izvadīja sulīgās balsis pāri ezeram Latvijas naktī, kur, kā vēlāk dzirdējām, daļa lauku meitene bija klausījusies ar aizturētu elpu, cenzdamās atšķirt sava zēna tenoru.

Pret rītu sāka līt. Lāses grabinājās rūtīs un jumta skārdā un turpināja jaunības dziesmas sapņos, čabēdamas izkaltušajā zālē.

Pauls Ozoliņš

BIJ. KADETU ARDIEVAS SAVAM PULKVEDIM

Latvijas Kaŗa skolas saime trimdā piemin mācības kursa priekšnieku un vadītāju LKOK pulkvedi-leitnantu Kārli Vidiņu pēdējā gājienā . . .

Lieli notikumi un neaizmirstams liktenis skāruši šo Brīvības cīņu Lāčplēsi, dzimtenes brīvībai dzimstot un mirstot divu pasaules kaŗu ugunīs. Viņa vārds paliek visciešākām saitēm saistīts ar mūsu nacionālās armijas Brīvības cīņām, ar mūsu Armijas stābu un mūsu Kaŗa skolu.

Savā pēdējā militārā postenī mūsu brīvās valsts nacionālā armijā pulkvedis-leitnants Vidiņš bija mūsu Kaŗa skolas pēdējā, 15., nepabeigtā kursa priekšnieks. Ar savu priekšzīmīgo stāju kadetiem, ar savām labajām militārām zināšanām un paidagoģisko māku tās pasniegt mums, viņš isā laikā iemantoja visu kadetu nedalītu uzticību, cieņu un paļāvību. Bet ar savu vīrišķīgo drosmi — atklāti kadetu ierindas priekšā pateikdams svarīgas nacionālas atziņas un patiesību boļševiku okupācijas trešā mēnesī — viņš ieiet neaiz-

*Jaunpaaugstinātie virsnieki pie kritušo kadetu pieminekļa Vareļos
1938. g. Priekšā pa labi plkv. Krīpens.*

mirstamā un mūžīgā piemiņā mūsu Kara skolas un nacionālās armijas vēsturē.

Kārlis Vidiņš dzimis 1896. g. 2. aprīlī Bērzmuižā, Zemgalē, un cēlies no kuršu ķoniņiem, kas, pēc vēsturiskiem pierādījumiem spriežot, ir seno Kursas valdnieku pēcnācēji, kas uz vecu lēņu tiesību pamata gadu simteņiem cauri eksistējuši kā brīva kārta.

Sākoties 1. pasaules karā, Kārlis Vidiņš ir 18 g. vecs ģimnazists. Jau nākamā gadā viņu skar cara armiju paplašinātā vispārējā mobilizācija, un Vidiņš dodas karavīra gaitās. Savas stājas un zināšanu dēļ komandēts uz Kara skolu, Vidiņš to nobeidz ar pirmo virsnieka dienesta pakāpi, pēc kam viņu sūta uz fronti. Vācijai kapitulējot rietumos (1918. g. 11. novembrī), Vidiņš atgriežas dzimtenē, nedomā par atpūtu, bet dodas uz galvas pilsētu Rīgu un brīvprātīgi pievienojas mūsu pirmajām, brīvajām, nacionālām militārām vienībām formēšanās stadijā, 22 g. vecumā uzsākot atkal aktīvas kara gaitas, šoreiz tēvzemes atbrīvošanai no abiem okupantiem.

Par viņa pirmo latvisko vienību kļūst Instruktoru rezerves rota, kuŗu pēc pirmās uzbrukuma kaujas pret lieliniekiem pie Skrundas 1919. g. 29. janvārī, kas iezīmē kara pagriezienu, par kaujas nopelniem pārdēvē par 1. Latvijas neatkarības rotu. Šis priekšzīmīgās Latvijas neatkarības rotas sastāvā Vidiņš pārstaigā visus tēvijas atbrīvošanas kara laukus no Kurzemes rietumiem līdz Latgales austrumiem, gandrīz divus gadus ilgās Brīvības cīņās piedaloties neskaitāmās kaujās. Mūsu tēvijas atbrīvošanas karā

1920. g. augustā beidzoties ar uzvaru, 24 g. vecais Kārlis Vidiņš par kaujās parādīto varonību saņem augstāko militāro apbalvojumu — Lāčplēša kara ordeni.

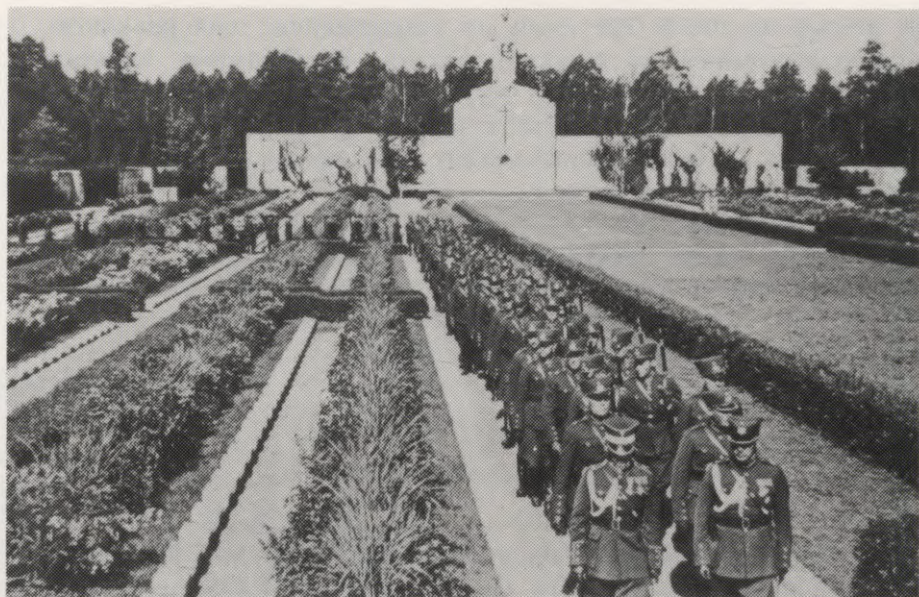
1921. g. Vidiņš uzsāk studijas Latvijas universitātē un iestājas studentu korporācijā „Selonija”.

Pārtraucot studijas universitātē, Vidiņš atkal pievēršas militārām studijām un viņu komandē uz Augstāko kara skolu, ko viņš nobeidz ļoti sekmīgi. Pēc tam valsts augstākā militārā vadība piekomandē Vidiņu sevišķi svarīgiem valsts aizsardzības uzdevumiem Armijas stābam.

1939. g. rudenī mūsu Kara skolai Rīgā uz 120 brīvām vietām (visām ieroču šķirām) bija pieteikušies 600 braši latvju puisi ar pabeigtu vidusskolas un armijas instruktora kursu izglītību. Pēc konkursa pārbaudījumiem latviešu valodā un Latvijas vēsturē un ļoti stingriem vispusīgiem veselības pārbaudījumiem Kara slimnīcā, Kara skolas vadība uzņēma brīvām vietām atbilstošo skaitu plūs nepilnu grupu piekomandēto jūras kadetu. Visus uzņemtos kadetus pēc auguma sadalīja 3 mācības vados, kuŗu pr-ki un vadītāji bija kapteiņi ar palīgiem virsleitnanta dienesta pakāpēs, un visi 3 māc. vadi kopā sastādīja mācības kursu, kas mūsu 2-gadīgajā Kara skolā bija jaunākais un šai aktuālajā gadījumā pēdējais un kuŗa priekšnieks un vadītājs bija Lāčplēša kara ordeņa kavalieris pulkvedis-leitnants Kārlis Vidiņš.

Mēs, jaunuzņemtie kadeti, viņu speciāli ievērojām jau no pirmā mirkļa, kad viņš pirmo reizi nostājās mūsu pirmās kadetu ierindas priekšā un īsiem, noteiktiem vārdiem apsveica mūs sakarā ar uzņemšanu Kara skolā. Tas bija brašs, plecīga auguma virsnieks, 43 g. vecs, noteiktām, apvalditām kustībām un cieņas pilnu virsnieka stāju, savā runā militāri lakonisks, bet lietišķs un mērķtiecīgs — neviens vārds par daudz, neviens par maz.

Kadetiem Kara skolas disciplīnas un militārās pieklājības robežās parādot augstāko uzmanību un cieņu visiem mūsu Kara skolas virsniekiem, turpmāk sevišķu uzmanību pievērsām mūsu kursa pr-kam pltn. Vidiņam visos oficiālos sarīkojumos, ko tuvākā laikā piedzīvojām: mūsu kursa svinīgajā uzņemšanas aktā, piedaloties armijas k-rim ģen. Berķim, Armijas mācītājam Apkalnam un Kara skolas pr-kam plkv. Mateusam ar visiem kadetiem; mūsu kursa svinīgā solījuma aktā — ikvienam no mums individuāli zvērot uzticību Kara skolas karogam, pltn. Vidiņš kopā ar skolas pr-ku atradās karoga tiešā tuvumā un bija viens no mūsu uzticības solījuma pieņēmējiem; sevišķi nozīmīgus pienākumus un uzdevumus kā kursa pr-kam pltn. Vidiņam pildot mūsu Kara skolas 20. gada svētkos 1. decembrī, ko iepriekšējā dienā ievadīja ar vainaga nolikšanu kritušiem brīvības cīnītājiem Brāļu kapos, piedaloties abiem kursiem, ar

KS Brāļu kapos 1938. gadā.

Kaŗa skolas gājienu vēlā vakarā pāri tiltiem uz Brīvības cīņu vietām un Lielo jundu, un melno kafiju atgriezoties, un otrā rītā noslēdzot ar militāru parādi Kaŗa skolas priekšā. Tradicionālā lielā kadetu balle Virsnieku klubā 1. dec. vakarā nenotika, jo sakarā ar „kārtību” mīlošās Hitlera Vācijas un „mieru” mīlošās Staļina Krievijas kopējo iebrukumu Polijā mūsu Kaŗa skola solidarizējās ar mums draudzīgās poļu nācijas rūgto likteni. Tai pašā Kaŗa skolas 20. gada svētku priekšvakarā saņēmām ziņu par Padomju Krievijas iebrukumu Somijā — Karelijā — 30. nov., lai tur apliecinātu savu „mūžīgā miera mīlestību”. Visas trīs Baltijas valstis nonāca Hitlera Vācijas un Staļina Krievijas kopējā ielenkumā.

Kaŗa skola uzsāka intensīvas mācības, lai, kā tas vēlāk pierādījās, pēdējā brīvības gadā sagatavotu virsniekus uzdevumiem un pienākumiem nezināmai nākotnei.

Mūsu militāro mācību pamatā bija kājnieku taktika kā aizstāvēšanās kaujās, vilcinošā atiešanās, tā uzbrukuma kaujās ar dažādo ieroču šķiru sadarbību, un tā bija pltn. Vidiņa speciālitate; mēs viņa taktikas stundās saņēmām augstvērtīgu mācību ar nekur neuzrakstītiem svarīgiem piemēriem no mūsu tēvzemes atbrīvošanas cīņām.

Bet Vidiņš nebija tikai kaŗavīrs, cīnītājs un kājnieku taktiķis vien. Viņš ļoti labi pārzināja visu ieroču šķiru taktiskās iespējas un piemērotos brīžos viņš nopietni pieskārās svarīgiem audzināšanas jautājumiem ar psiholoģiski svarīgiem norādījumiem mūsu personi-

gā nostājā un dzīvē. Kā vienu no svarīgākajiem viņa paskaidrojumiem atceramies, kā kadetam jāizturas atvaļinājumā: kadetam arvien jāietur noteikta militāra stāja, jābūt acīgam un modram un bez liekām kustībām jātur kontrolē sava tuvākā apkārtnē. Šī mācība mums vēlāk ar labiem panākumiem noderēja kaujas laukā, kad atradāmies ienaidnieka tuvumā.

Tāds bija mūsu kursa pr-ks pltn. Vidiņš, kas dažos vārdos un pusteikumas pēkšņi konstruēja veselu jēdzienu ar augstākā mērā mērķtiecīgu efektu. Bet kad viņš nostājās visa kadetu kursa ierindas priekšā, mēs pamatstājā izstiepāmies un pacēlāmies gandrīz vai uz pirkstgaliem, koncentrējoties viņā un instinktīvi jūtot viņa autoritāti un militāro personību . . .

*

Tad pienāca liktenīgās 1940. gada jūnija dienas. Mēs atradāmies Kaŗa skolas vasaras nometnē Daugavpilī un piedalījāmies brīvās Latvijas pēdējos dziesmu svētkos Daugavpilī 15. jūnijā ar 4 kaŗa dziesmām. Pusnakts stundā, atgriežoties no dziesmu svētkiem nometnē, pēkšņi atskan komanda visam kursam nostāties ierindā, un mūsu priekšā iznāk pltn. Vidiņš, stingrā balsī caur zobiem nolasot pavēli par Padomju Savienības ultimātīvo pieteikumu okupēt Baltijas valstis, lasīšanu noslēdzot ar: „. . . lai novērstu veltīgu asins izliešanu situācijā, kuŗā atrodamies bez ārējās palīdzības, neizrādīt okupantiem pretestību . . .” Iestājās nāves klusums, mēs pat apstājāmies elpot un mūsu pirmā reakcija nav vārdos aprakstāma. Tad skaidri un spēcīgi atskan Vidiņa balss: „Kadeti! Nepazaudējiet mieru un aukstasinību. Otrs pasaules kaŗš vēl nav beidzies!” Pulkvedis aiziet, un mēs izklīstam, bet mūsu ausīs vēl ilgi skan viņa pēdējie vārdi, kas savu aktuālo nozīmi nav zaudējuši vēl šodien, jo Otrs pasaules kaŗš nav beidzies — tikai noslēdzot miera līgumus ar Otrā pasaules kaŗā okupētajām zemēm un tautām tas beigsies.

17. jūnijā, sākoties bolševiku okupācijai, Kaŗa skolas liktenis bija apzīmogots, bet līdz tās slēgšanai vēl pagāja 5 mēneši. Viegļā apbruņojumā pašaizsardzībai Kaŗa skola 2. jūlijā izgāja no nometnes sarkanarmijas ielenkumā un evakuējās uz Rīgu, bet 4. jūlijā pārcēlās uz Baldoni, kur viss bija kluss un bolševiku vēl nebija. Jūlija beigās notika vecākā kursa — 14. izlaidums. Mēs palikām. Un tad, augusta sākumā, no Rīgas mūsu kursam piekomandēja poļitruku — nodevēju, svaigā, piesavinātā Latvijas armijas pulkvežleitnanta formas tērpā. Tas laikam pltn. Vidiņam būs bijis par daudz, un konflikts atbildīgā kursa pr-ka un neatzītā poļitruka — nodevēja starpā bija nenovēršams.

13. kursa kadeti peldēšanas apmācībās KS nometnē Šūnu ezera peldētavā 1939. g.

Nezinājām, kādas sarunas skolas kancelejā notika starp kursa pr-ku un politrūku, bet rezultātā — politrūka nodevības darbs nesekmējās un kadeti pa viņa runas laiku izturējās kā klāt neesot. Arī vēlāk atsūtītais sarkanarmijas „oficiēris” Avotiņš ar propagandu tālu netika; ar anonīmi rakstītiem jautājumiem un faktiem viņš tika piespiests pie sienas un pēc tam nekad vairs nerādījās. Bet kad tajās pašās dienās kadetu novietnei garām brauca smagā automašīna ar mītiņu organizētājiem, pret kadetiem kratot dūres, tie vienkārši uzgriezta muguru, konsekventi atturoties no visa sarkanā. Tā vietā tie iepriecina uzticīgos Baldones latviešus ar kārtējo jundū un koŗa koncertiem vakaros.

Bet ziņas par pltn. Vidiņa drošsirdīgo opozīciju politrūkam un kadetu nelokāmo stāju acīm redzot bija sasniegušas augstākās politrūku instances. Tālākajos notikumos, pltn. Vidiņš kādu dienu — augusta otrajā nedēļā — saņēma pavēli ierasties Rīgā. Labi zinādams, ko šāda pavēle nozīmē, viņš vēlējās atvadīties no saviem kadetiem, ko veselus divus mēnešus bija pasargājis no visiem boļševīku pārsteigumiem. Viņš lika visiem 120 kadetiem nostāties divrindu līnijā; pēc tam, ne ar vaibstu nenododot savas patiesās situācijas

nopietnību, poļitrukam stāvot aiz muguras, viņš nostājās kadetu ierindas priekšā un teica savu pēdējo atvadu runu:

„Kadeti! Es pateicos jums par krietno stāju! Nākotne no jums prasīs smagus pārbaudījumus un upurus. Esiet modri. Neapreibinieties no lētas slavas solījumiem. Tā plūktie lauri drīz novītīs, bet sirdī paliks tukšums un aptraipīts latvieša gods. Palieciet stipri un cīnieties! Mēs aiziesim — paliksiet jūs!

Atvadoties es paņemu līdz to dziļo tēvzemes mīlestību, kas mirdz jūsu acīs, un tas būs mans stiprinājums nezināmās gaitās!”

Kadetu rinda saviļņojās, bet pulkveža pavēlošais skats, slīdot gar ierindu, lika mums no jauna sastingt un koncentrēties, instinktīvi jūtot šis liktenstundas nopietnību, bet vēl nezinot sekas, un — mēs pēdējo reiz acīm pavadījām mūsu pulkvedi, viņam ejot gar ierindu . . .

Pēc smagām pratināšanām pltn. Vidiņš par savu tēvzemes mīlestību tika deportēts uz Sibīriju, kur pavadīja ilgus gadus.

Latvijas Kara skolas pēdējais — 15. — kurss, kas brīvprātīgi austrumu kaujas laukos noslēdza savas Kara skolā sāktās militārās mācības, dziļā piemiņā paturēs savu Kara skolas kursa priekšnieku un vadītāju, militāro audzinātāju un politisko sargātāju — Lāčplēša kara ordeņa kavalieri pltn. Kārli Vidiņu.

REDAKCIJAS PIEZĪME:

K. Vidiņu apcietināja 1940. g. 24. aug. un ievietoja Rīgas centrālcietumā. Viņu notiesāja uz 10 gadiem un 1941. g. aprīlī izsūtīja uz spaidu darbu nometni Pečorā. Smagi slimu 1944./1945. g. to nosūtīja uz dienvidiem pie Staļingradas, kur viņš palika līdz 1950. g. — soda izciešanai. Viņam neatļāva atgriezties Latvijā, bet nometināja Tālos ziemeļos, aiz polārā loka, Tuchauska sādžā. Vēlāk viņu nosūtīja uz Krasnojarskas slimnīcu, kur tam amputēja labo kāju virs ceļgala; pēc tam to ievietoja invalidu namā Ģenisejskā. 1956. g. rudenī viņam atļāva atgriezties Latvijā, kur viņš ievietots invalidu namā Ventspilī. Tur viņš arī 1959. g. 5. februārī miris un apbedīts.

KARĀ SKOLA 1939./40. GADĀ

1939. gada rudenī kadetu uzņemšana Karā skolā notika vēl.

Sākoties Vācijas iebrukumam Polijā, Latvijas valdība 1. septembrī iesauca aktīvā kara dienestā ne tikai pirms dažām nedēļām atvaļinātos 1916. gadā dzimušos, bet arī 1915. un 1914. gadā dzimušos karavīrus. Drīz pēc tam notika lielāki pārkārtojumi Latvijas armijā. Tad nāca Padomju Savienības uzspiestais līgums un Latvijas vāciešu repatriācija.

Jādomā, ka visu šo apstākļu dēļ uzņemšanas pārbaudījumi notika tikai oktobra beigās. Tos vadīja jaunais Kara skolas priekšnieks pulkvedis LKOK Mateuss un viņa palīgs pltn. Vinters. Tāpat kā iepriekšējos gados kandidātiem vajadzēja būt beigušiem instruktoru rotu. Reizē notika pārbaudījumi arī jūras kadetu kandidātiem, bet tie varēja būt tikai tādi, kas nebija vēl pildījuši obligāto kara dienestu. Uzņemšanas pārbaudījumi notika pēc līdzšinējās kārtības. Latvijas vēstures pārbaudījuma temats bija Latvijas atbrīvošanas karš.

Uzņemtajiem kadetiem Kara skolā bija jāierodas 13. novembrī, bet seši jūras kadetu kandidāti tika piekomandēti kādam kājnieku pulkam instruktoru kursa iziešanai.

1939. gada Kara skolā bija uzņemti 130 kadeti, bet pieci kadeti no iepriekšēja kursa bija atstāti uz otru gadu (Miķelēns, Ringenbergs, Lapsiņš, Leišups, Krieviņš).

Kā parasti kadeti nāca no dažādām karaspēka daļām.

Krietns skaits atnāca tieši no virsnieku vietnieku nodaļas, bija vairāki virsdienesta instruktori, bet septiņi bija pabeiguši rezerves virsnieku nodaļu. Starp jaunuzņemtiem kadetiem bija arī vairāku Latvijas armijas augstāko virsnieku dēli: Goppers, Klinsons, Galindoms un Tone. Nebija gan vairs neviena Latvijas atbrīvošanas kara dalībnieka.

Līdzšinējais Kara skolas priekšnieka palīgs pltn. Vinters bija repatriējies uz Vāciju, un viņa vietā bija iecelts pltn. LKOK Pētersons.

1. nodaļas (jaunāka kursa) priekšnieks bija pltn. LKOK Vidiņš, bet līdz gadu maiņai viņš bija komandējumā un nodaļas priekšnieka amatu pildīja kpt. Jansons.

Grupu (vadu) vadītāji bija: 1. kpt. Ramiņš, palīgs vlt. Kunkulis; 2. kpt. Brūders, palīgs vlt. Ābeltiņš un 3. kpt. Zilvers, palīgs vlt. Padēls.

No vecākā kursa jauno kadetu audzinātāji bija: virsseržants kad. vserž. Trautmanis un vadu seržanti 1. — kad. serž. Berķis, 2. — kad.

serž. Kezēns, 3. — kad. serž. Misiņš. Vecākā kursa priekšnieki bija: nodaļas priekšnieks pltn. Ķimēns, grupu vadītāji — kpt. LKOK Petrītis, kpt. Kaukulis un kpt. Švirksts, bet to palīgi vltņ. Auseklis, vltņ. Kvietiņš un vltņ. Moruss. Pēdējā vietā pavasarī nāca vltņ. Kunkulis.

No jaunākā kursa virsseržanta vietnieka pienākumus pildīja kad. Lapiņš, bet grupu (vadu) seržantu vietnieki bija kad. Leimanis, kad. Apinis un kad. Dravnieks.

Pēc neilga laika notika svinīga kadetu uzņemšana Kaŗa skolā, uz kuŗu bija ieradies arī armijas komandieris ģenerālis LKOK Berķis. Kadeti nodeva solījumu un noskūpstīja Kaŗa skolas karogu. Ģenerālis Berķis savā uzrunā atgādināja kadetiem to pienākumus un uzsvēra, ka turpmāk vairs nesekmības dēļ neviens netiks atstāts uz otru gadu, bet tam Kaŗa skola būs jāatstāj.

Jaunā skolas vadība bija noliegusi vecākajam kursam jebkādu jaunāka kursa „dresēšanu” jeb „dīdīšanu”. Tiesības komandēt bija tikai priekšniekiem, un viņi tās izlietoja visai mēreni. Nebija arī krusttēvu kā iepriekšējos gados. Šad tad gan kāds vecākā kursa kadets „piesējās” jaunajam vai nu par nekārtīgu apģērbu vai arī stāju, bet „lielais un mazais riņķis” bija tikai atmiņas.

Nebija arī „Baltās nakts”, un attieksmes kursu starpā bija visai vēsas. Ja arī šī „neatzīšana” zināmā mērā atstāja iespaidu uz jaunākā kursa kadetiem, tad tomēr palika apziņa, ka viņi bija Latvijas armijas un Kaŗa skolas vadības atzīti un uzņemti Kaŗa skolā, tas ir, to virsnieku, kas bija izcīnījuši Latvijas brīvību.

Drīz vien pienāca Kaŗa skolas 20. gada svētki. Skolas vadība paziņoja, ka sakarā ar armijas vadības rīkojumu tradicionālā balle Virsnieku klubā nenotiks, jo sakarā ar starptautisko stāvokli tā nebūtu piemērota.

Gada svētku svinības 30. novembrī ievadīja Kaŗa skolas gājiens uz Brāļu kapiem, tad vakarā gājiens pāri Daugavas tiltiem. Atgriežoties no tā, uzzinājām, ka Padomju Savienība uzsākusi kaŗu ar Somiju. Tādēļ arī sekojošā junda ieguva svinīgu nozīmi. Uz jundu bija ieradusies armijas vadība un arī Kaŗa skolas 1. izlaiduma virsnieks ministrs Alfrēds Bērziņš.

1. decembrī notika Kaŗa skolas parāde Armijas sporta kluba laukumā, bet vakarā balles vietā izrāde Nacionālā teātrī.

Bija paredzēts izrādīt Akurātera „Viesturu”, bet īsi pirms izrādes paziņoja, ka to aizvietos ar Zivertā „Cilvēks grib dzīvot”, ko Nacionālais teātris bija iestudējis savai 20 gadu darbības atcerei.

Ziemassvētku mācību pārtraukumā lielākā daļā kadetu tika aizlaista atvaļinājumā, bet skolas apsardzību pārtraukuma laikā pildīja jaunākā kursa kadeti — trijās piecu dienu maiņās pa deviņi kadeti katrā.

1939. g. jūlijā Kara skolas nometni inspicēja Latvijas kara ministrs ģen. J. Balodis.

No kreisās: KS pr-ks plkv. A. Krīpens, ģen. J. Balodis, armijas komandieris ģen. K. Berķis un Zemgales div. kom. ģen. Bachs.

1940. gada sākumā iestājās liels aukstums, kas ierobežoja āra mācību norisi. Tomēr arī visaukstākajās dienās notika slēpošanas apmācības.

Februārī Kara skola piedalījās Vidzemes divīzijas ziemas manevros. Tie notika ap 20 kilometru no Rīgas — Jelgavas šosejas rajonā. Jaunākais kurss un rezerves virsnieku kursi ietilpa pltn. Vidiņa komandētā kājnieku bataljonā, bet vecākais kurss kā slepotāju rota bija iedalīts „ienaidnieku” pusē. Pirmā manevru nakts jaunākajam kursam bija jāpavada mežā, sapieņu buvētās egļu zaru būdās. Tās apskatīt bija ieradusies armijas vadība un ārvalstu militārie atašeji.

Vispārējo un kājnieku taktiku jaunākajam kursam mācīja nodaļas priekšnieks un grupu vadītāji. Jātņieku taktiku mācīja kpt. Kaukulis (grupas vadītājs otrā kursā), bet lektors artilerijā bija Kara skolas adjutants kpt. Ķīsis.

Aviāciju mācīja ģenerālis Baško. Vācu un krievu valodas stundās kadeti bija sadalīti trīs klasēs — atkarībā no to spējām katrā valodā. Vācu valodas augstāko klasi mācīja Kara skolas priekšnieka palīgs pltn. LKOK Pētersons.

Pavasārī izmainījās nodaļas komandētājs sastāvs. Par 2. grupas vadītāju kpt. Brūdera vietā nāca kpt. Zapackis (Zelmenis), par 3. grupas vadītāju kpt. Zilvera vietā kpt. Ķilitis un vltņ. Kunkuļa vietā vltņ. Rudzītis (no 4. Valmieras kājnieku pulka).

Dziedāšanu mācīja diriģents Sergejs Duks. Notika arī iepriekšējos gados pasāktās deju stundas, piedaloties studenšu korporāciju locekļiem. Jaunākais kurss dejoja ar daugavietēm un gundegām. (Vecākais ar dzintrām un imērietēm.)

Deju stundu noslēgumā Kaŗa skola rikoja saviesīgu vakaru, uzaicinot visas tās studentes, kas piedalījās deju stundās. Arī kadeti viesojās studenšu korporāciju mītnēs.

No kursa tika izslēgti divi kadeti (no jaunuzņemtiem Liepa un no otrgadniekiem Krieviņš).

(No vecākā kursa izslēdza kad. Puzi.)

Izslēgtajiem bija jāatdien par katru Kaŗa skolā pavadīto gadu, pilnu vai nepilnu, divi gadi.

Kadeti ar lielu interesi sekoja kaŗa norisei Somijā. Ja no sākuma pienāca arī labvēlīgas ziņas, tad martā Somijas stāvoklis stipri pasliktinājās, un noslēgtais miera līgums atstāja visai drūmu sajūtu. To vēl pastiprināja Vācijas iebrukums Dānijā un Norvēģijā. Uz brīdi gan cerības radīja Rietumu sabiedroto desants Norvēģijā, bet to drīzi vien apēnoja Vācijas iebrukums Beļģijā un Holandē, un tad straujais caurrāvums Francijā.

1940. gada 18. maijā Kaŗa skola izbrauca uz Daugavpils nometni.

Nometnē Kaŗa skola izvietojās kā parasti, tikai virsnieku vietnieku nodaļas vietā šogad bija jaunāko virsnieku nodaļa. Tanī par virsniekiem sagatavoja zināmu skaitu virsdienesta virsnieku vietniekus. Šis kurss nobeidzās jūnijā, un to beigušie tika paaugstināti par leitnantiem.

Par leitnantiem jūnijā tika paaugstināti arī divi Latvijas universitāti beigušie kadeti speciālisti (Dībietis un Lauks).

Mācības nometnē notika intensīvi. Šaušanas vingrinājumus kadeti izpildīja Daugavpils poligonā, jāšanu mācījās Jātnieku pulkā, bet taktiskās mācības parasti norisa dienvidos no Daugavpils, Ilūkstes apriņķī. Šeit varēja vērot daudzus pagājušajā bargajā ziemā izsalušos augļu dārzus.

Kadeti citīgi gatavojās Daugavpils dziesmu svētkiem, kas bija nolikti 16. jūnijā.

15. jūnijā notika kopmēģinājums dziesmu svētku laukumā. Atgriežoties nometnē pārsteidza ziņa, ka Padomju Savienības kaŗaspēks iesoļojis Lietuvā. Tāpat uzzinājām par iebrukumu robežsargu mītnē Abrenes apriņķī.

Lai gan katru brīdi varēja notikt visjaunākais, dziesmu svētku koncerts noritēja svinīgi un lielā pacilātībā. Valsts prezidents Dr. K.

13. izlaiduma leitnanti ar vainagu pie Vareļu pieminēkļa. (1939. gadā)

Ulmanis nebija ieradies, bet viņa runu svētku apmeklētāji noklausījas pārraidītu pa radio.

Kadetu koris koncertā dziedāja vīru korā sastāvā, kas nodziedāja četras dziesmas. Dziesmu svētku nobeigums izvērtās patriotiskā demonstrācijā, trīs reizes nodziedot Dievs, svētī Latviju!

Drīz pēc koncerta beigām kadeti tika sapulcināti un saņēma pavēli doties atpakaļ uz novietojumu. Šādu pavēli saņēma visu kaŗaspēka daļu piederīgie.

Kadeti arī tūlīt ar divriteņiem devās atpakaļ uz nometni. Braucot cauri Daugavpils cietoksnim, vērojām, ka tur novietotās kaŗaspēka daļas steidzīgi pārvieto savas mantas. Piebraucot Kaŗa skolas nometnei, redzējām, ka tiek izvāktas mantas no Virsnieku nometnes un tā steidzīgi atstāta.

Pēc atgriešanās nometnē jaunāko kursu sapulcināja 2. grupas (vada) mītnē, un nodaļas priekšnieks pltn. LKOK Vidiņš paziņoja: „Rīt Padomju Savienības kaŗaspēks ienāks Latvijā. Tāds ir mūsu valdības lēmums. Tomēr nezaudējiet mieru. Kaŗš rietumos vēl nav beidzies.” Šo ziņu kadeti uzņēma klusā satraukumā. Lai gan pēdējo dienu notikumi diezgan skaidri norādīja, ka tas bija sagaidāms, tad tomēr katrs kadets cerēja līdz šim brīdim, ka krievus bez cīņas Latvijā neielaidīs un tā varēs savu brīvību nosargāt.

17. jūnijs nometnē pagāja mierīgi, tikai apkārtni pārlidoja krievu lidmašīnas. Bija gan ziņas, ka Padomju karaspēks no Lietuvas puses ienācis Daugavpili un komunistu piekritēji rikojuši demonstrācijas un nekārtības. Pēc dažām dienām virsnieku nometnē ievācās krievu vienības un tā tie bija Kaŗa skolai tieši kaimiņos.

Līgo vakars tika gan nosvinēts, bet nospiegtā sajūtā. Līgošana bija izraisījusi interesi „kaimiņos” un tie lielos baros nāca klausīties, bet gan tikai līdz savai robežai.

Pēc 17. jūnija lauku mācības notika stipri ierobežoti, lai neradītu pārpratumus ar krieviem.

2. jūlijā Kaŗa skola uzlādējās vilcienā braucienam uz Rīgu. Nometni Kaŗa skola atstāja izejas tērpos un parādes ierindā, kas atkal izraisīja lielu krievu karavīru skatītāju pulku.

Kaŗa skola Rīgā atgriezās 3. jūlijā un nakti pārgulēja savās telpās. Visu nakti pa Kr. Barona ielu braukāja krievu bruņotās mašīnas.

4. jūlijā Kaŗa skola ar divriteņiem pārvietojās uz Baldoni. Vecākais kurss novietojās Baltā pili, jaunākais — Baldones pamatskolā. Kopējās vakara jundas tika noturētas Baltās pils priekšpuses laukumā. Pēc jundas jaunākais kurss pie savas mītnes nodziedāja vairākas dziesmas, kuŗas klausīties sanāca daudz vietējo iedzīvotāju.

Taktiskās mācības varēja atkal izdarīt normāli, jo Baldones apkārtnē krievu nebija. Šaušanas vingrinājumus tomēr izpildīt nevarēja.

Baldonē bija izbūvēts āra peldbaseins, un to kadeti varēja izmantot peldēšanai katru dienu.

Smagu iespaidu atstāja katru dienu laikrakstos ziņotie un radio izkliegtie soļi Latvijas līdzšīņejas iekārtas nojaukšanā un komūnisma ieviešanā.

Pirms „Saeimas vēlēšanām” ienāca ziņas, ka būšot arī otrs saraksts, bet to atklāti neturēšot. Tādēļ kadetiņ radās doma vēstulū akcijai: aicināts rakstīt radiem un paziņām un ieteikt vēlēšanu iecirknī prasīt otru sarakstu un balsot par to. Tomēr līdz vēlēšanām otrs saraksts netika, un arī liela daļa kadetu rakstīto vēstulū adresātus nerasniedza, jo priekšvēlēšanu laikā Rīgas galvena pastā Baldones pasta maiss neattaisīts bijis jānodod cenzūrai un vēstules tad arī ir tur palikušas. Parasti maiss atvērta pasta darbinieki un cenzūrai nodeva daļu privāto vēstulū (pēc cenzūras darbinieku norādījumiem).

Vēlēšanās Kaŗa skola nepiedalījās organizēti, bet kadetiņ piešķīra atvaļinājumu vēlēšanu dienā. Pēc laikrakstos publicētiem vēlēšanu rezultātiem Baldonē bija vislielākais pretbalsotāju skaits, ap 10%.

Jūlijā iecēla politiskos vadītājus. Kaŗa skolā par politisko vadītāju atsūtīja Ezernieku. Par politikū viņš gan daudz nerunāja, bet galvenā kārtā aicināja rīkot volejbola un peldēšanas sacīkstes. Viņa ierosmē gan radās sienas avīze, un tai atradās arī redaktors (Indāns —

*15. kurss Brāļu kapos 1939. gada 30. novembrī.
Priekšā kpt. Jansons, aiz viņa kpt. Ramiņš un vltņ. Kunkulis.*

kritis Volchovā 1943. gada septembrī), bet tā tika ieturēta visai mērenā garā. Dažus asumus gan radīja no Rīgas atsūtītā „ārkārtējā profesora” Avotiņa lekcija un tai sekojošā jautājumu un atbilžu sesija.

Jūlijā beigās Baldoni atstāja vecākā kursa kadeti un devās uz Rīgu, kur tie 27. jūlijā tika paaugstināti par leitnantiem.

Rūgts pārdzīvojums kadetiņiem bija pavēlētā piedalīšanās pateicības mītiņā par uzņemšanu Padomju Savienībā.

Drīz vien Kara skola bija jaatstāj pltn. LKOK Vidiņam, ko pārvietoja uz 8. Daugavpils kājnieku pulku un neilgi pēc tam apcietināja. Viņa vietā iecēla kpt. Ramiņu.

Savā atvadu runā pltn. Vidiņš kadetiņiem teica: „Nedzenaties pēc lētiem lauriem, bet raugaities, lai savu mūžu varat ar godu nodzīvot.”

Augusta vidū Kara skolas priekšnieks paaugstināja 19 kadetus par kadetiņiem kaprāļiem.

Jaunāka kursa kadeti Kara skolā bija uzņemti 1939. gada rudenī, kad bija jau iesācies 2. pasaules karš, un viņi bija nākuši ar skaidru apņemšanos cīnīties par Latviju.

Kaut arī Latvija tagad bija Padomju Savienības okupēta, tomēr kadetiņiem bija ticība, ka kādreiz iespēja būs cīnīties un atgūt brīvību. Kopības sajūta bija stipra, un naidis pret okupantiņiem pieauga.

Pēc kādām Baldones tuvumā izdarītām naktsapmācībām, kadetiem atpūšoties, kāds uzsāka: „Padziedāsim, mēs bāliņi, visi vienā pulciņā.” Dziesmai pievienojas arī pārējie. Pēc tās sekoja daudzas citas dziesmas. Kā kadetiem, tā arī virsniekiem bija sajūta, ka ilgi vairs nebūsim kopā un atpūta izvērtās stipri gaŗa.

Mācības noslēdzās augusta beigās. Lai gan gala atzīmes un beigšanas stāvoklis oficiāli netika paziņots, tomēr to uzzinājām. Pirmais kursu bija nobeidzis kad. kapr. Dravnieks un otrs — kad. kapr. Goppers.

Pēc šauteņu un kaujtēŗpu nodošanas kadeti atstāja Baldoni un devās rudens atvaļinājumā.

Šini laikā Baldonē ierādas virsnieku vietnieku nodaļa un novietojās Baltā pilī.

Drīz vien sākās „Tautas armijas” pārveidošana par teritoriālo korpusu. Kaŗa skolai bija jāatstāj savas telpas Kr. Barona ielā, un skolas likvidācijas komisija bija novietota kādā mazā ēkā Citadelē. Kadetiem atgrieŗoties no atvaļinājuma bija jānodod mācības līdzekļi un arī gultas piederumi. 25. oktobrī kadetiem paziņoja, ka tie, kas vēlēšies, varēs pāriet jaundibināmā krievu kājnieku kaŗa skolā. Tai telpas bija paredzētas jaunceltā Kaŗa mūzejā un Torņa ielas kazarmās, kurās līdz šim bija novietotas dažas Rīgas pilsētas iestādes.

Uz jaundibināmo krievu kaŗa skolu jau bija pārskaitīti gandrīz visi Latvijas Kaŗa skolas virsnieki, arī tie, kas bija rezerves virsnieku nodaļā, izņemot Kaŗa skolas priekšnieku un viņa palīgu.

Vispirms kadetiem bija jāiet vizītē pie krievu skolas priekšnieka, krievu majora. Tas paskaidroja, ka tie, kas vēlas, var pāriet krievu skolā pēc iestāju pārbaudījuma izturēšanas, bet pārējie tikŗot nosūtīti uz korpusu. Uz jautājumu: kādās dienesta pakāpēs — krievs atbildēja, ka nezinot.

1939. gadā ar pavēli armijai kadetus pielīdzināja serŗantiem, bet bija jautājums, vai korpusa vadība to būs atzinusi.

Iepazīšanās vizītē kadetiem bija jāiet pa grupām (vadiem), pie kam pirmā gāja 3. grupa. No tās, grupas vadītāja ietekmē (kpt. Ķīlītis), krievu skolā pieteicās puse, no 2. grupas pieci, no pirmās astoņi kadeti, bet no kadetiem speciālistiem — neviens. Noraidīts tika tikai viens — kad. kapr. Goppers, kas uz jautājumu: ko dara tēvs — bija atbildējis, ka tas esot cietumā.

Krievu Kaŗa skolā bija pieteikuŗies 35 kadeti — apmēram ceturtdā daļa no kursa un viņiem tūlīt bija jāierodas skolā, kur tos izmantoja telpu iekārtošanai un citiem darbiem.

Pārējiem kadetiem bija ik pārdienas jāpieteicas Citadelē, kur vēl arvienu bija Kaŗa skolas priekšnieks, viņa palīgs un adjutants.

13. novembrī kadetiem, kas nebija pieteikuŗies krievu skolā,

paziņoja, kā viņi pagaidām piekomandēti 613. korpusa artilērijas pulkam, kas bija novietots Rīgā.

Kaŗa skolas adjutants kpt. Ūīsis veda nodaļu, ap simts kadetu, ar dziesmu gaŗām Brīvības piemineklim uz pulka stābu Annas ielā. Pie stāba ēkas arvienu vēl bija plāksne, kuŗas uzraksts vēstīja, ka 1918. gadā ūeit dibinātas pirmās Latvijas armijas vienības.

Kadetus sadalīja, 1. grupu piedalot 1. divizionam, 2. grupu — 2. dzn., un 3. grupu — 3. dzn. Pirmais un otrais diviziņs piedalītos atvaļināja līdz nākošajai dienai, bet trešais savējos noveda uz mītnēm, kur tiem tūlīt bija jāpiedālās politiskā mītiņā.

14. novembrī, kad kadeti bija ieradušies pulka stābā, tiem paziņoja jaunu pavēli: kadeti tiekot no kaŗa dienesta atvaļināti, izņemot tos, kas bija sākuši obligāto kaŗa dienestu 1939. gada pavasarī (1917. gada dzimušie), jo viss iesaukums vēl dienēja korpusā.

Atvaļināmos 79 kadetus kpt. Ūīsis noveda atpakaļ Citadelē, atkal ar dziesmām, kur tos atvaļināja 27. novembrī.

Uzzinot par atvaļināšanu, daļa kadetu mēģināja izklūt no krievu kaŗa skolas, un kādiem desmit tas izdevās, un viņus atvaļināja kopā ar pārējiem. Atvaļināja arī visus kadetus speciālistus. Visiem atvaļinātiem piešķīra un kaŗaklausības apliecībās ierakstīja jaunāka leitnanta (virsnieka vietnieka) dienesta pakāpi.

Atvaļinātiem atstāja lielāko daļu ietēŗpa.

613. korpusa artilērijas pulkā palikušos 30 kadetus sadalīja pa baterijām, pa divi un trīs katrā. Pēc pāris dienām atvaļināja vēl dažus kadetus, kas gan bija iesaukti 1939. gada pavasarī, bet bija dzimuši pirms 1917. gada.

Ar 15. novembrī korpuss pārgāja uz krievu uztura normām, un piekomandētie kadeti līdz ar pārējiem latviešu kaŗavīriem dabūja iepazīties kā ar „prosa putru”, tā arī ar „voblām”.

Piekomandētos kadetus 27. novembrī izsauca uz pulka stābu, kur tos sagaidīja kpt. Ūīsis un noveda atpakaļ uz Citadeli. Lai gan ūinī grupā bija tikai 27 kadeti, tie tomēr mēŗoja ceļu atpakaļ ar dziesmām. ūī bija pēdējā Latvijas Kaŗa skolas kadetu ierinda, kas gāja pa Rīgas ielām. Arī ūos kadetus atvaļināja jaunākā leitnanta dienesta pakāpē. Tanī pašā dienā no korpusa atvaļināja daudzus virsdienesta instruktorus. Divi 1917. gada dzimušie kadeti, kas bija aizgājuši uz krievu kaŗa skolu un pēc tam mēģinājuši no tās izklūt, tomēr tika aizsūtīti uz korpusu. Viņus abus atvaļināja tikai 1941. gada pavasarī.

Drīz pēc Kaŗa skolas likvidācijas apcietināja arī pulkv. LKOK Mateusu, bet pltn. Pētersenam izdevās izbraukt uz Vāciju.

Mācības uzsāka arī krievu kājnieku kaŗa skola. Tā nesastāvēja korpusā, bet gan bija pakļauta tieši Baltijas kaŗa apgabala komandierim. ūajā skolā bija pāŗvietoti gandrīz visi Latvijas Kaŗa skolas virsnieki (izņemot priekšnieku, tā palīgu un adjutantu). Skolas

priekšnieks bija krievs un tā sastāvēja no diviem bataljoniem, pa četrām rotām katrā. Pirmā bataljonā bija tikai krievi, bet otrā par kursantiem bija uzņemti latviešu karavīri no teritoriālā korpusa. Sākumā visi bijušie kadeti bija iedalīti 5. rotā, bet vēlāk tie sadalīti arī pa pārējām.

Gada sākumā no skolas izkļuva un uz Vāciju izbrauca kadets Galindoms.

14. jūnijā deportēja 7 virsniekus un divus bijušos kadetus (Federovski un Vilcānu).

1941. g. 22. jūnijā, karam sākoties, krievu kara skolā bija vēl kādi 20 bijušie kadeti. Kara pirmajās dienās skolu nosūtīja uz Kurzemi. Tur kāda latviete nošāva kpt. Zelmeni (Zapacki), noturēdama viņu par krievu.

Kara darbības un pārgājienu laikā izdevās izbēgt un izglābties kādiem desmit kadetiem, bet vienu nošāva, mēģinot bēgt. Pārējie tika aizrauti, vai arī paši aizgāja līdz sarkanarmijai. Skolas latviešu virsnieku lielākai daļai izdevās izglābties.

Pēc tam kājnieku kara skolu evakuēja uz Pleskavu un vēlāk uz Bašķiriju.

*

Par Latvijas KS pēdējām dienām savas atmiņas uzrakstījis arī 15. (nepabeigtā) kursa kadets Pauls Ozoliņš. Tās iespiestas žurnālā Kadets, Nr. 4, 1974. gadā.

Kadetu pēdējais tuvākais priekšnieks KS likvidācijas laikā bija kpt. Ķīsis.

1940. gada 28. oktobrī (pāris dienas pirms vizītes krievu kara skolas priekšniekam) grupa kadetu ieradās Brāļu kapos, kur nolika ziedus uz kapu altāra un uz kadeta Dēliņa kapa.

Tā arī bija Latvijas pēdējo kadetu pēdējā parāde Brāļu kapos.

REDAKCIJAS PIEZĪME:

Kpt. Kārlis Ķīsis bija beidzis KS artilērijas nodaļu 1929. gadā un Latvijas Augstāko kara skolu 1939. gadā. Viņš kopš 1939. gada rudens mācīja KS artilēriju un izpildīja KS adjutanta pienākumus. Viņu par šajās atmiņās pieminētiem „grēkiem” (izcilo patriotisko nostāju!) īsi pēc KS likvidācijas apcietināja NKVD un par viņu vairs nekādu ziņu pēc tam nav izdevies iegūt.

KS kadeta tērpu kā pēdējais novilkā kadets Jānis Liģers. Par to savās atmiņās viņš stāsta:

„Pēdējā Latvijas KS kadetu gājienā, kas noslēdzās Citadelē, visi saņēma atlaišanas dokumentus, atskaitot tos, kas nebija vēl izpildījuši obligāto kara dienestu vai tos nedaudzos, kas iestājās

Pēdējo Latvijas kadetu pēdējais apciemojums Brāļu kapos 1940. gada 28. oktobrī.

No kreisās: Vilkančis, Rožkalns, Viļumsons, Lapsiņš, Jaunkalnietis, Puķītis, ? , Sprinģis, Dukurs, Lāva, Lietapurs.

Kadetu grupa 1940. gada oktobra beigās Citadelē.

Latvijas KS 15. (nepabeigtā) kursa vēlākie virsnieki vakara jundā Saulainē (Kanadā) 1977. gada septembrī.

Virsniekus uzrunā LVA Kanadā valdes priekšsēdis vltņ. E. Ziplāns.

Ierindā no kreisās: Leopolds Vēveris, Valentīns Jaunkalnetis, Otto Maltenieks, Jānis Dzītars, Viktors Dreifelds, Kārlis Austrīņš, Ivars Gārnis, Jēkabs Sanders, Eduards Dūcis, Pēteris Immurs, Pauls Ozoliņš, Kārlis Neilands, Jānis Ratnieks, Jānis Ligers un Jānis Koncis.

krievu Rīgas Kara skolā. Man nebija vēl nodienēti 24 mēneši un iztrūkstošos divus nodienēt mani aizsūtīja uz Valmieru — 8. Daugavpils k. pulku, kur iedalīja sakaru rotā. Pulks jau toreiz bija ieskaitīts teritoriālā korpusā. Rotas politruks G. Morozs pēc ilgākas izskaidrošanās man atļāva nēsāt kadeta uniformu, jo mani dokumenti par pārvietošanu uz šo pulku nebija pienākuši. Es tiku nozīmēts rotas virsseržanta amatā, un, vedot savas rotas karavīrus pa ielu vai nu apmācībās, vai ēdienu reizēs, mana kadeta uniforma ar plecu siksnu un zeltītām apšuvēm bieži vien samulsināja krievu virsniekus. Tie dažreiz jau pa gabalu grieza man ceļu un pat bieži sveicināja, kas man sagādāja zināmu jautrību.

Beidzot, pēc ilgas sazvanīšanās un sarakstīšanās ar KS priekšnieku plkv. Mateusu (kas kārtoja manus atlaišanas dokumentus Baltijas kara apgabala pārvaldē Rīgā) man izdevās tos sameklēt un 1941. gada februārī es kā pēdējais Latvijas KS kadets novilku šo uniformu, mani atvaļinājot no kara dienesta.”

*Mēs ticam Latvijas neatkarības
atjaunošanai un uzticīgi kalposim
savai tautai un tēvzemei.*

VIRSNIEKU APVIENĪBAS

Latvijas KS beigūšie virsnieki apvienojas Latvijas Kara skolu Beigūšo Virsnieku Apvienība, kas rūpējas par KS tradīciju saglabāšanu, jaunu tradīciju radīšanu un paturēšanu.

Šī apvienība dibināta pēc pirmā miera laika izslaiduma un tās vadību gadskārtēji biedru sapulcēs ievēlēja resp. pārvēlēja no jauna. Tās izgladīgs priekšnieks bija piltn. Jānis Kalniņš un tā vietnieks sabiedrisko lietu ministrs Alfreds Bērziņš (KS 1. izl.).

Viens no apvienības uzdevumiem bija ik gadus izdot žurnālu „Kadets”.

Trīdās tika nodibināta kopēja virsnieku apvienība — Latvīšu Virsnieku Apvienība, kura uzņēma KS tradīciju saglabāšanu un izpēt žurnāla „Kadets” izdošanu. Tā pirmajam numuram izneca 1907. gadā Austrālijā (redaktors piltn. Krīpens) un līdz šī vēsturiskā apskata sagatavošanai v. s. „Kadets” numuri — 71.

Pielikumi

Latviešu Virsnieku apvienības

Šī apskata atnūgu nodāja par Latvijas KS vairāki raksti ir pārņemti no žurnāla „Kadets” numuriem.

Iznākot „Kadets” pirmajam numuram trīdās, piltn. Krīpens deva šādu rakstu:

Žurnāls „Kadets” ar šo trīdās pirmo numuru dar un tic atjaunot savas pārtrauktās gaitas. Toren, pirmā pasaules un arī mūsā lielā delaimas (1939-1946), „Kadets” bija vienotājs saite un tēvijas sirgu un tā vadītājs lielā gūmenes doņu graudu krātave. Latvijas neatkarības laika žurnālu izdeva Latvijas Kara skolu Beigūšo Virsnieku Apvienība, saīsināti to apzīmēja LKSBA. „Kadets” iznāca reizi gā. LKS beigūšo virsnieku izslaiduma dienā, kas — parasti — bija 1. septēbris. „Kadets” pēdējais numurs iznāca 1939. gadā. LKS beigūšo virsnieku 13. izslaiduma dienā, jo gadu vēlāk Maskava nodibināja Padomju Latviju, un šī jaunā Maskavas vara sīdza un izslīdza LKSBA.

Latvijas Kara skolu Beigūšo Virsnieku Apvienība varēja nodibināties tikai tie Latvijas armijas virsnieki, kas bija beigūši Latvijas Kara skolu. Krievijas kara skolu beigūšo virsniekus šajā apvienībā neapņēma. Izņēmums bija vienīgi Latvijas Kara skolas kādre virsnieki, un uz tiem šis noteikums neizmēģās. Latvijas armijas

Latvijas KS 15. (nepabeigta) sēdes protokols, kas tika pieņemts 1941. gada 24. septembrī.

Īstenošanas komisijas priekšsēdētājs: B. Čerņakovs.

1. Sēdes priekšsēdētājs: J. Čerņakovs.
Otrā sēdē piedalījās: J. Čerņakovs, V. Čerņakovs, K. Čerņakovs, A. Čerņakovs, P. Čerņakovs, E. Čerņakovs, J. Čerņakovs, J. Čerņakovs un J. Čerņakovs.

Īstenošanas komisija ir pieņēmusi lēmumu par to, ka 24. septembrī un 25. septembrī tika izstrādāta komisijas ziņojuma projekts par 1941. gada 15. sēdes protokolu. Komisija ir pieņēmusi lēmumu par to, ka 24. septembrī tika izstrādāta komisijas ziņojuma projekts par 1941. gada 15. sēdes protokolu. Komisija ir pieņēmusi lēmumu par to, ka 24. septembrī tika izstrādāta komisijas ziņojuma projekts par 1941. gada 15. sēdes protokolu.

Īstenošanas komisija ir pieņēmusi lēmumu par to, ka 24. septembrī tika izstrādāta komisijas ziņojuma projekts par 1941. gada 15. sēdes protokolu. Komisija ir pieņēmusi lēmumu par to, ka 24. septembrī tika izstrādāta komisijas ziņojuma projekts par 1941. gada 15. sēdes protokolu.

VIRSNIEKU APVIENĪBAS

Latvijas KS beigušie virsnieki apvienojās Latvijas Kara skolu Beigušo Virsnieku Apvienībā, kas rūpējas par KS tradīciju saglabāšanu, jaunu tradīciju radīšanu un paturēšanu.

Šī apvienība dibināta pēc pirmā miera laika izlaiduma un tās vadību gadskārtējās biedru sapulcēs ievēlēja resp. pārvēlēja no jauna. Tās ilggadīgs priekšnieks bija pltn. Jānis Kalniņš un tā vietnieks sabiedrisko lietu ministrs Alfrēds Bērziņš (KS 1. izl.).

Viens no apvienības uzdevumiem bija ik gadus izdot žurnālu „Kadets”.

Trimdā tika nodibināta kopēja virsnieku apvienība — Latviešu Virsnieku Apvienība, kuŗa uzņēmās KS tradīciju saglabāšanu un tāpat žurnāla „Kadets” izdošanu. Tā pirmais numurs iznāca 1967. gadā Austrālijā (redaktors plkv. Krīpens) un līdz šī vēsturiskā apskata sagatavošanai ir iznākuši septiņi „Kadets” numuri.

Otrais iznāca ASV (red. kpt. E. Sproģis), trešais Kanadā (red. kpt. Šmits), ceturtais Austrālijā (red. kpt. Ozoliņš) un sākot ar piekto „Kadets” numuru, LVA prezidijs par žurnāla pastāvīgo redaktoru aicināja kpt. E. Sproģi.

Šī apskata atmiņu nodaļā par Latvijas KS vairāki raksti ir pārspiesti no žurnāla „Kadets” numuriem.

Iznākot „Kadets” pirmajam numuram trimdā, plkv. Krīpens deva šādu rakstu:

Žurnāls „Kadets” ar šo trimdas pirmo numuru cer un tic atjaunot savas pārtrauktās gaitas. Toreiz, pirms pasaules un arī mūsu lielās nelaimes (1939-1940), „Kadets” bija vienotāja saite un tēvijas sargu un to vadītāju lielās ģimenes domu graudu krātuve. Latvijas neatkarības laikā žurnālu izdeva Latvijas Kara skolu Beigušo Virsnieku Apvienība, saīsināti to apzīmēja LKSBVA. „Kadets” iznāca reizi gadā, LKS beigušo virsnieku izlaiduma dienā, kas — parasti — bija 1. septembrī. „Kadets” pēdējais numurs iznāca 1939. gadā, LKS beigušo virsnieku 13. izlaiduma dienā, jo gadu vēlāk Maskava nodibināja Padomju Latviju, un šī jaunā Maskavas vara slēdza un aizliedza LKSBVA.

Latvijas Kara skolu Beigušo Virsnieku Apvienībā varēja iestāties tikai tie Latvijas armijas virsnieki, kas bija beiguši Latvijas Kara skolu. Krievijas kara skolu beigušos virsniekus šajā apvienībā neuzņēma. Izņēmums bija vienīgi Latvijas Kara skolas kadra virsnieki, un uz tiem šis noteikums neizmējās. Latvijas armijas

augstāko vadību — generāļus un pulkvežus — uzņēma kā goda biedrus. Jāteic arī, ka ikviens virsnieks, kas beidza Latvijas Kara skolu, turēja par savu pienākumu iestāties LKSBVA un tūlīt pēc skolas beigšanas arī iestājās Apvienībā, izņēmumi bija gaužām mazi.

Varētu taujāt, kāpēc LKSBVA neuzņēma arī pārējos virsniekus, Krievijas kara skolu beigušos? Gaužām mazs bija to virsnieku daudzums, kuriem bija pilna Krievijas kara skolu izglītība. Pārējā virsnieku daļa sastādījās: 1) paaugstināti par kaujas nopelniem, bet bez kara skolas izglītības, 2) paaugstināti pēc Krievijas kara skolu kara laika saīsinātu kursu (4 — 5 mēneši) beigšanas un 3) paaugstināti pēc Latvijas Kara skolas kara laika saīsinātu kursu beigšanas (tādu bija tieši 300). Virsnieki, kuri nebaudīja tiesības sastāvēt LKSBVA, uzskatīja šādu stāvokli kā gribu norobežoties no viņiem, uzņēma — zināmā mērā — kā apvainojumu, vai arī, ka viņus skaita par mazvērtīgākiem. Lai papildinātu un paceltu kara laika virsnieku izglītību un zināšanas, nodibināja viengadīgus virsnieku kursus. Šo virsnieku kursu beigušie tika pielīdzināti virsniekiem ar pilnu kara skolas izglītību.

Tāds dalīšanās stāvoklis gan nedeva nevienam pamatu ļaunoties. Armijas augstākā vadība ne sevišķi labi ieredzēja LKSBVA, bet tomēr to piecieta. LKSBVA vadītājas personas diezgan neuzmanīgā veidā pauda ieskatus, ka ar laiku visa latviešu virsnieku saime būs tikai Latvijas Kara skolas absolventi. To varēja uzskatīt kā kādu vēlēšanos drīzāk tikt vaļā no Krievijas kara skolu beigušiem virsniekiem. Šādu uzskatu dzirdēšana bez šaubām nenāca par labu LKSBVA. Protams, ar laiku tas tā būtu noticis un ja valsts politiskie vadītāji tam būtu pievienojušies. Uz Latvijas valsts brīvības dienu beigām tikai viens virsnieks bija avansējies līdz pulka komandiera amatam no Latvijas Kara skolu beigušiem virsniekiem, un tas bija Aviācijas pulka komandieris pulkvedis Kandis.

Vispār, neviena valsts negrib redzēt savus virsniekus totāli organizētus. Valdības pieļauj vienīgi daļēju organizēšanos, piemēram, kādas noteiktas kara skolas apmēros. Totāla virsnieku organizācija var kļūt valsts politiskai vadībai nepatīkama un pat bīstama, jo tai var rasties iespēja uzspiest savu gribu valdībai ar militāru varu. Tas var gadīties, ja politiskā vadība ir izraisījusi neapmierinātību tautā, kā, piemēram, Latvijas Saeimas laikos.

Tāpēc arī Latvijas armijas virsnieku totālā organizēšanās bija pilnīgi neiespējama, valdība to nebūtu pieļāvusi. LKSBVA pastāvēšana nenozīmēja nekādā ziņā kādu vēlēšanos sašķelties un kaut ko pārņemt ap savu Alma Mater organizētiem virsniekiem. Ja kas tamlīdzīgs notika, tad tas parādījās aiz apstākļu neizpratnes.

Žurnāls „Kadets” bija LKSBVA gadskārtējs izdevums, kuŗa uzdevums bija vienot šīs organizācijas saimi. Katram Kara skolas

izlaidumam žurnāls kļuva par mūžīgu piemiņu. Tajā uz izlaiduma dienu bija visu jaunpaaugstināto foto attēli, valsts prezidenta pavēle par paaugstināšanu, Kara skolas un armijas augstākās vadības raksti ar novēlējumiem jaunajiem virsniekiem. Žurnāls atspoguļoja paaugstināšanas svīnību norisi, sākot ar Brāļu kapu apmeklējumu un noslēdzoties ar došanos atvaļinājumā pirms ierašanās nozīmētās karaspēka daļās. Tā „Kadets” kļuva katram Alma Mater absolventam par neaizstājamu piemiņu.

Bez tam „Kadets” sekoja un atzīmēja savu biedru dienesta gaitas, notikumus ģimenes dzīvē un pieminēja Aizsaules ceļa gaitniekus. Katrs biedrs atrada žurnālā vietu, kur sākt vingrināt spalvu gan militāros, gan audzināšanas jautājumos.

„Kadets” arvien pauda augstu patriotismu, uzpurēšanās gribu tautas labā, un tēvzemes brīvība tam kļuva par augstāko bausli. Apliecinot šo nesatricināmo gribu, jaunais leitnants, saņemot savu varas simbolu, uz zobena zvērēja:

*Savam godam,
latvju slavai,
tēvzemei un brīvībai!*

Ja visas pasaules politiskie notikumi un sekojošais Vispasaules otrais karš noveda Latviju pie kapitulācijas un brīvības zaudēšanas, neizšaujot „nevienu šāviena”, tad tā nebija to vīru vēlēšanās un griba, kas deva augstāk minēto solījumu. Šie vīri nekad nav gribējuši un negrib atsacīties no cīņas.

Žurnāls „Kadets”, atsākot savas gaitas trimdā un laikā, kad Latviju izmanto nekrietna, sveša okupācija, vēlas iet un paust vienotājas domas un vienotu darbību. Kā Latvijas Kara skolu, tā bij. Krievijas, Vācijas, ASV, Kanadas, Austrālijas un citu nekomunistisko valstu kara skolu beigušiem latviešu virsniekiem jāapvienojas un jāturas kopā. Ir pamats ne tikai cerēt, bet arī ticēt, ka latviešu virsnieki, Latvijas vārdā un labā apvienosies.

Visu mūsu uzdevums šodien lai būtu — uzturēt gribu cīnīties par mūsu tēvzemi, paust ticību jaunām, skaistām brīvības dienām un neaizmirst karogiem dotos solījumus, no kuŗiem neviens mūs nevar atbrīvot.

„Kadets” sekos virsnieku un viņu ģimeņu dzīvei trimdā, apskatīs jaunākos militāros notikumus un kļūs par sakarnieku plaši izkaisītai latviešu virsnieku saimei, ik gadus ierodoties apciemot. — Šos solījumus „KADETS” ir arī pildījis nu jau 10 gadus!

Nonākot trimdā Otrā pasaules kara noslēgumā, radās arī ideja atjaunot „Latvijas KS beigušo virsnieku apvienību”, un tā 1947. gada pavasarī Hamburgā tika saaicināti uz darbības atjaunošanas sanāksmi visi bijušie Latvijas KS beigušie virsnieki resp. LKSBA biedri. Šajā sanāksmē, ko organizēja bij. apvienības priekšnieks pltn.

Jānis Kalniņš, bija sabraukuši tikai ap 15 bijušo biedru. Sanāksmē arī konstatēja, ka darbību atjaunot būs gaužām grūti, pat neiespējami, jo pa visu Vāciju bija izkaisīti tikai ap 100 KS beigušo virsnieku, bet tomēr nolēma mēģināt darbību uzsākt; trimdas sākuma gadi bija politiskās darbības aktivitāšu pilni, un LKSBVA negribēja stāvēt malā. Tā arī tika ievēlēta apvienības valde, kuŗas vadība palika līdzšinējā priekšnieka pltn. Kalniņa rokās, tika izraudzīti delegāti Latviešu Nacionālās Padomes sastāvam, tie arī šajā padomē apvienību pārstāvēja, bet tad sākās lielais izklišanas vilnis. Tika atstāta Vācija, izvietojoties pa visu rietumu puslodi. Līdz ar šo izvietojanos arī zuda jebkādas cerības LKSBVA uzsākt kaut cik virsnieku vienojošu darbu, jo mūsu spēks bija pārāk vājš.

Negribot atstāt latviešu virsniekus ārpus sabiedriskās un politiskās darbības jomām, radās doma dibināt jaunu Latviešu Virsnieku Apvienību, kuŗā uzņemt visus latviešu virsniekus neatkarīgi no tā, kādu KS tas beidzis vai arī ieguvis dienesta pakāpi kaujas laukos. Šīs domas aizstāvji un iniciātori bija gandrīz vienīgi bijušie LKSBVA biedri, un dibinot jauno biedrību — apvienību — pastāvēja izcila doma: arī šai apvienībai būtu jābūt par Latvijas KS tradīciju turpinātāju un saglabātāju tuvākā un tālākā nākotnē.

Par to, kā tapa LATVIEŠU VIRSNIEKU APVIENĪBA, stāsta kpt. Andrejs Ozoliņš.

Latviešu virsnieks, kā jau latvietis, nekad nevar aizmirst savu tēvzemi, savu tautu un Latvijas atbrīvošanas karu, kuŗa iznākumā nodibinājās, plauka, ziedēja un auga mums laimīgā Latvijas valsts. Latviešu virsnieks ir dzimis, audzis un nobriedis Latvijas saulē, Latvijas vējos un aukās, Latvijas ziemās un puteņos. Latvija bija devusi viņam visu un uzticējusi daudz. Šī apziņa un pienākums dziļi guļ latviešu virsnieka sirdī. Un šajā pamatojumā latviešu virsnieki nāk cits pie cita kopā, lai pildītu pienākumus, kuŗus varētu prasīt valsts un tauta. Šīs domas un ticības apgaroti, latviešu virsnieki arvien turējās kopā un loloja cerības nodibināt savu apvienību.

DP laikos no nopostītās Vācijas, kur katru pratināja, trenkāja un dzenāja, mūsu vislielākai daļai vajadzēja izceļot no Eiropas pāri jūŗām un okeaniem. Tādos tautu staigāšanas laikos un dažus gadus pēc tam, kad katram no mums bija tikai kāda kastīte un somiņa, mēs apvienību nespējām nodibināt. Vajadzēja paiet vēl dažiem gadiem, nonākot patvēruma zemēs, lai sirdīs nesto domu par apvienību varētu izpildīt.

Apmēram trīs gadus pēc izceļošanas 1951. gada beigās Kanadā, Toronto pilsētā dzīvojošie virsnieki izmēģina dibināšanu. Bet pēckara kara noziedznieku histerija vēl toreiz bija svaiga un dibināšanas jautājums bija jāatliek. Uzvarētāji dzīvoja tajā laikā uzvaras

apmātībā. Neskatoties uz to, atsevišķas, izkaisītās vietās dzīvojošie virsnieki sazinājās un vismaz reizi gadā sanāca kopā, lai atcerētos Latviju un Kara skolu. Un tā šīs mazās sanāksmes veidoja ceļu uz nodaļu, kopu, zemju apvienību un galā uz visas apvienības nodibināšanu.

Paiet vēl trīs meklēšanas gadi, kad Kanadā, Toronto, 26 virsnieki, kapteiņa A. Millera ierosināti un aicināti, nolemj 1954. gada 30. oktobrī dibināt LVA globalā apmērā un šim nolūkam ievēl pagaidu valdi. 1955. gada 20. oktobrī pagaidu valde bija apzinājusi jau 303 virsniekus brīvajā pasaulē. Šī 303 lielā saime un tās pagaidu valde panāk, ka gadu vēlāk, t. i., 1956. gada 7. aprīlī pieņem un apstiprina vispārējos statūtus. Šie vispārējie statūti ir bijuši mērķa vietējo nodaļu un zemju apvienību statūtiem. Un tā no 1956. gada 7. aprīļa sāka darboties: 1) LVA Kanadas nodaļa jeb LVA Kanadā. Šī apvienība turpat 8 gadus (7 gadus 11 mēnešus un 28 dienas) izpildīja blakus vietējiem pienākumiem Globālās Latviešu Virsnieku Apvienības valdes jeb Centrālās valdes pienākumus līdz 1964. gada 4. aprīlim. No 1964. gada 5. aprīļa tā ir LVA Kanadā, 2) 1956. gada 10. jūnijā LVA Melburnas nodaļa Austrālijā; 3) 1956. gada 11. augustā LVA Sidnejas nodaļa Austrālijā un 4) 1957. gada 19. oktobrī LVA Ņujorkas nodaļa. Šī nodaļa 1963. gadā pārdēvēta par LVA Amerikas Savienotās Valstīs. Bez tam bija nodibinātas un pastāvēja LVA Londonas nodaļa Anglijā un LVA Adelaides nodaļa Austrālijā. Ziņu nav par to, kad šīs divas nodaļas nodibinātas un kad tās izbeigušas darbību kā nodaļas. Piezīmējams, ka no 1965. gada 27. novembra Latvijas Kara skolu Beigušo Virsnieku Adelaides kopa ir sastāvdaļa Latviešu Virsnieku Apvienībā Austrālijā.

1960. gadā Apvienībā bija 208 biedri un 5 goda biedri — ģenerāļi, LKOK.

Kā liekas, pirmās globālās Apvienības Kanadā darbības traucējums bija globālās vēlēšanas. Tur darbojās arī vēlēšanu komisija. Vēlēšanu darbības lielais apjoms aizņēma daudz laika un patērēja labu tiesu līdzekļu. Bet pats īstais darbs sprausto mērķu sasniegšanai notiek tieši uz vietas nodaļās jeb kopās un arī zemju apvienību valdēs. Bez tam, protams, juku laiki bija ienesuši arī mūsu vidū vienu otru juceklīgu domāšanu par notikumiem, kas radās svešu uzbangotajos pasaules uzskatos.

Laika tecējumā vietējās nodaļas jeb kopas izveidoja un nodibināja atsevišķo zemju apvienības. Tā, piemēram, radās: 1) 1957. gadā — LVA Amerikas Savienotās Valstīs. Valdes priekšsēdis majors Vilis Hāzners, 2) 1964. gada 5. aprīlī — LVA Kanadā. Valdes priekšsēdis kapteinis inženieris Jānis Šmits un 3) 1964. gada 10. oktobrī LVA Austrālijā. Valdes priekšsēdis pulkvedis Arvīds Kripens.

Pēc 13 gadiem, t. i., no 1951. gada līdz 1964. gadam mūsu

Apvienība bija nonākusi līdz stāvoklim, ka pastāv trīs atsevišķo zemju apvienības bez kopējās vadošās pārvaldes.

Lai šo robu aizpildītu, pulkvedis A. Krīpens, kā vecākā autoritāte (Kaŗa skolas priekšnieks, pulka komandieris un divīzijas stāba priekšnieks) saņēma gan no nodaļu vadītājiem, gan no atsevišķo zemju valžu vadītājiem ierosinājumus un priekšlikumus uzņemt darbu nodibināt visu apvienību vienojošo Centrālo Apvienību.

Un tad arī LVA Austrālijā valde 1965. g. 14. jūlijā lūdza nodaļu valžu priekšsēžus un dažus atsevišķus virsniekus atsūtīt ierosinājumus un projektus par to, kādam vajadzētu būt tam iestādījumam, kas pārzinātu, vadītu un vienotu visas atsevišķo zemju mūsu apvienības. LVAA valde, saņēmusi atsauksmes un projektus no LVAA Sidnejas un Melburnas nodaļām, kā arī no LVA — ASV valdes un LVA Kanādā valdes, stājās pie Latviešu Virsnieku Apvienības Satversmes izstrādāšanas. Pulkvedis Arvīds Krīpens vadīja darbus, deva padomus un uzmundrinājumus. Majors Vilis Hāzners, kapteinis inženieris Jānis Šmits un kapteinis Jēkabs Dzenis zināja, ko vēlas, ko var un ko nevar, un viņu ieteikumi visur labi iederējās. LVA Satversmes izstrādāšanas darbs un tās apstiprināšana ilga no 1965. gada 14. jūlija līdz 1966. gada 2. martam. Latviešu Virsnieku Apvienības Austrālijā valde 1966. gada 2. martā nosūtīja Latviešu Virsnieku Apvienības prezidijam apstiprinātu Latviešu Virsnieku Apvienības Satversmi, novēlot prezidijam panākumiem bagātas sekmes.

SATVERSME

DEVĪZE: MĒS TICAM LATVIJAS NEATKARĪBAS
ATGŪSANAI UN UZTICĪGI KALPOSIM SAVAI
TAUTAI UN TĒVZEMEI.

I UZBŪVE UN NOSAUKUMS:

Atsevišķo zemju latviešu virsnieku apvienības nodibina savu virsvadību un nosauc to — „LATVIEŠU VIRSNIĒKU APVIENĪBA”. Latviešu Virsnieku Apvienību vada *PREZIDIJS*.

II MĒRĶI:

1) pārstāvēt un reprezentēt latviešu virsnieku saimi visā pasaulē;
2) uzturēt dzīvas latviešu virsnieku un Latvijas armijas tradīcijas; 3) papildināt latviešu virsnieku militārās zināšanas, sekojot un savstarpēji apmainoties ar jaunāko informāciju kaŗa

vešanas mākslā un 4) virsnieku organizēšanās veicināšana un zemju apvienību darbību koordinēšana.

III PREZIDIJS:

Prezidija pienākumus uzņemas un izpilda, rotācijas kārtībā, attiecīgas zemes latviešu virsnieku apvienības valde. Prezidēšanas laiks ir divgadīgs. Piezīme: 1) atkarībā no dibināšanas dienas, pirmais divgadīgais periods var būt īsāks jeb garāks par diviem gadiem, bet lai nākošais un turpmākie būtu pilni divi kalendāra gadi un 2) pirmā prezidējošā valde ir tā, kuŗas valdes priekšsēdis ir vecākais dienesta pakāpē. Pirmā prezidējošā valde nosaka LATVIEŠU VIRSNIĒKU APVIENĪBAS dibināšanas dienu.

IV PREZIDIJA AMATU NOSAUKUMI UN SASTĀVS:

1) prezidija priekšsēdis ir attiecīgās zemes prezidējošās valdes priekšsēdis; 2) prezidija locekļi ir attiecīgās zemes prezidējošās valdes locekļi un 3) adjutants.

V ADJUTANTA IZVĒLE:

Adjutantu izvēlas un pieaicina prezidija priekšsēdis.

VI PREZIDIJA SĒDES UN LĒMUMI:

Prezidija priekšsēdis sasauc un vada prezidija sēdes un apspriedes. Kur tas nav iespējams — jautājumu izlemšana izdarāma sarakstes veidā. Steidzīgos gadījumos jautājumus izlemj prezidija priekšsēdis vienpersonīgi, bet — konsultējoties ar adjutantu.

VII PREZIDIJA FINANSES:

Prezidiju finansē attiecīgās zemes prezidējošā latviešu virsnieku apvienība.

VIII DARBĪBAS UZSĀKŠANA:

Latviešu Virsnieku Apvienība uzsāk darbību tad, kad vismaz trīs atsevišķo zemju LVA valdes ir apstiprinājušas ar parakstiem šo Satversmi un pirmās prezidējošās zemes valdes priekšsēdis pieņēmis pienākumus un stājies amatā.

1966. g. 19. janv.:

Pulkvedis Arv. Krīpens, Latv. Virsn. Apv. valdes pr-dis, Austrālijā; priekšsēža vietnieks kapteinis J. Dzenis, sekretārs kpt. A. Ozoliņš.

Minētā Latviešu Virsnieku Apvienības Satversme pieņemta (apstiprināta) Latviešu Virsnieku Apvienības Kanadā biedru pilnsapulcē 1966. gada 20. februārī. 1966. g. 21. februārī, Toronto, Kanadā. Kpt. J. Šmits, valdes priekšsēdis. Vln. A. Eglītis, sekretārs.

Minētā LVA Satversme pieņemta Latviešu Virsnieku Apvienības ASV 1966. gada 1. marta valdes sēdē. Bez tam satversmes teksts tika apstiprināts LVA ASV biedru sapulcē 1965. gada 24. oktobrī. Ņujorkā 1966. gada 1. martā. Majors Vilis Hāzners, Latviešu Virsnieku Apvienības ASV valdes priekšsēdis. Kapteinis Haralds Liepiņš, valdes sekretārs.

Izpildot LVA Satversmes nosacījumus, LVA Austrālijā valdes priekšsēdis pulkvedis Arvids Krīpens uzņemas LVA pirmā prezidija priekšsēža pienākumus un stājās amatā 1966. gada 3. martā. 1966. gada 3. marta LVA dibināšanas sēdes 1. protokolā ir pateikts, ka: 1) LVA dibināšanas diena ir 1966. g. 3. marts, 2) LVA darbība uzsākta 1966. gada 3. martā, 3) prezidija priekšsēdis ir pulkvedis Arvids Krīpens un locekļi: kapteinis Jēkabs Dzenis un kapteinis Andrejs Ozoliņš, 4) LVA prezidija adrese ir 40 Farnell Street, Merrylands, N.S.W., 2160, Australia un 5) LVA prezidija adjutants ir kaptenis Andrejs Ozoliņš.

Analizējot LVA Satversmi, atrodam, ka: 1) puslīdz katrā atsevišķā zemē pastāv vairākas latviešu virsnieku nodaļas jeb kopas kuŗas darbojas uz viņu pašu izstrādātiem un pieņemtiem statūtiem, vai arī bez nekādiem statūtiem, 2) kādas atsevišķas zemes nodaļas jeb kopas ir izraudzījušas savas zemes apvienības valdi. Piemēram — Latviešu Virsnieku Apvienības Austrālijā valde un 3) ir zemes, kur nodaļu jeb kopu nemaz nav. Piemēram — Amerikas Savienotās Valstīs un Kanadā. Šajās zemēs pastāv tikai LVA ASV, un LVA Kanadā. Abām šīm apvienībām ir savi vietējie statūti un pēc tiem tās darbojas.

Minētā iemesla dēļ, 1966. gada 3. marta LVA Satversme neatkārtoto, kas rakstīts vietējos statūtos jeb noteikumos, bet apstiprina visu jau iesākto, padarīto un ticībā iecerētā gaidāmā piepildīšanos. Iedziļinoties LVA devīzē, mēs atradīsim visus jautājumus un visas atbildes uz to, kādi ir mūsu pienākumi un kas mums darāms.

Latviešu Virsnieku Apvienības lielumu un raksturu parāda skaitļi par goda biedriem, biedriem un biedriem veicinātājiem. 1966. gada 1. janvāra ziņu kopsavilkums stāsta: Kanadā — goda biedri 2, biedri un biedri veicinātāji 87; ASV — biedri un biedri veicinātāji 68 un Austrālijā — biedri un biedri veicinātāji 103. Pavisam kopā — goda biedri 2 un biedri & biedri veic. 258, — kopsumā 260. Pēc dienesta pakāpēm 260 sadalās: ģenerāļi 3, pulkveži 5, pulkveži-leitnanti 9, majori 7, kapteiņi 59, virsleitnanti 70, leitnanti 87 un virsnieku vietnieki 20.

Bez tam LVA un tās nodaļas ir apzinājušas kādu daļu virsnieku, kuri attālumu, vecuma un citu iemeslu dēļ aktīvi nepiedalās Apvienības darbā un tāpēc viņi ieskaitīti apzināto virsnieku resp. pasīvo sarakstos. 1966. gada 1. janvāra kopsavilkums ar apzinātiem virsniekiem rāda: Kanādā — 7, ASV — 30 un Austrālijā (ieskaitot Jaunzelandi) — 108. Pavisam kopā 145 apzināti virsnieki. 145 sadalījums pēc dienesta pakāpēm: ģenerāļi 1, pulkveži 1, pulkveži leitnanti 9, majori 5, kapteiņi 22, virsleitnanti 36, leitnanti 55 un virsnieku vietnieki 16. Saskaitot kopā aktīvos un pasīvos — dabūjam skaitli 405, kas bija zināms 1966. gada 1. janvārī. Šajā 405 skaitlī neietilpst liela daļa mūsu virsnieku, kas dzīvo Vakareuropā (sevišķi Vakarvācijā), Anglijā un Dienvidamerikā. Ir zināms, ka latviešu virsnieki izceļojuši uz itin visām pasaules daļām, ieskaitot Āziju un Afriku.

Grūts un sarežģīts jautājums ir ar tiem latviešiem, kas kalpo par virsniekiem ārzemju armijās. Ļoti reti atraduši iespēju un gribu piedalīties LVA darbā. Lielākā un svarīgākā daļa no tiem kalpo ASV bruņotos spēkos. Maza daļa no tiem pārvaldot latviešu valodu, bet lielākā daļa pārvaldot vāji latviešu valodu. Kāda daļa šo latviešu virsnieku ir ideālisti (piemēram, ASV ģenerālstāba pltn. Vilmārs Kukainis). Un šie ideālisti pašreizēji pūlas nodibināt sakarus ar latviešiem un palīdzēt nezinātājiem iemācīties latviešu valodu. Puslīdz drošas ziņas ir, ka ASV visu šķiru bruņotos spēkos atrodas latvieši virsnieki: majori — 12, kapteiņi — 58, pirmie leitnanti — 39, otrie leitnanti — 27, inženieri — 3 un virsnieka vietnieki — 7, kopā 146. Vēl bez šiem, esot daži pulkveži-leitnanti un pulkveži.

Viss minētais raksturo LVA darbības uzsākšanu. Vēl būtu jāpiemin, kādas profesijas un arodi veido tagadējo virsnieku apvienību.

LVA locekļi ir visi bijuši virsnieki armijā un arī kara laukā. Tagadējais sabiedriskais stāvoklis ir ļoti dažāds. Virsnieku saņēmēs mēs sastopamies ar virsniekiem, bet tagad profesoriem, universitāšu lektoriem, inženieriem, ķīmiķiem, tautsaimniekiem, ārstiem, mācītājiem, konsulāriem pārstāvjiem, biedrību un apvienību vadītājiem, koru diriģentiem, uzņēmējiem, tirgotājiem, laikrakstu redaktoriem, valsts, pašvaldību un slimnīcu darbiniekiem un kalpotājiem, dažādu nozaļu amatniekiem, strādniekiem un pensionāriem. Sabiedriskā stāvokļa atšķirības netraucē nevienu mūsu kopējā darbā, jo mūsu svēts pienākumus ir turpināt virsnieku un Latvijas armijas tradīcijas, lai ar to pakalpotu mūsu Latvijai un viņas tautai.

Par LVA Kanādā stāsta tās bij. priekšsēdis kpt. J. Šmits:

Pēc Otrā pasaules kara bēgļi no Austrumeiropas valstīm, kas galvenām kārtām bija saplūduši Rietumeiropā, izceļoja uz aizjūras

zemēm. Nonākot jaunās dzīves vietās, latviešu trimdinieki iesākā organizēties pēc konfesijām, profesijām un citām kopīgām interesēm un tradīcijām, dibinot draudzes, latviešu skolas un dažāda veida organizācijas.

Jau 1951. gada beigās arī bij. latviešu virsnieki, kas bija apmetušies Toronto pilsētā, sanāca uz pirmo apspriedi Sv. Andreja baznīcas telpās, lai pārrunātu iespējas par Latviešu Virsnieku Apvienības (LVA) dibināšanu trimdā. Bet — ievērojot dažu rietumvalstu nelabvēlīgo nostāju pret karavīriem, īpaši virsniekiem, kas, aizsargādami savu zemi un tautu, bija cīnījušies pret sarkano armiju, kuŗa toreiz bija Rietumu sabiedrotais, kā arī esot svešos dzīves apstākļos — daži no klātesošiem izteica bažas, vai LVA dibināšana un piederība pie tās nelabvēlīgi neatsauksies uz personīgo drošību? Tamdēļ arī šajā sanāksmē nekādu noteiktu lēmumu nepieņēma.

Bet, paejot gadiem, Rietumvalstu nostāja kļuva arvien labvēlīgāka pret tiem, kas bija cīnījušies pret sarkaniem iebrucējiem. Atkal pacēlās jautājums par Latviešu Virsnieku Apvienības dibināšanu. 1954. gada 30. oktobrī kapteiņa A. Millera ierosinājumā un aicinājumā dibināt Latviešu Virsnieku Apvienību, Daugavas Vanagu namā, Toronto, bija ieradušies 18 virsnieku (kuŗu sarakstu pievienoju šī raksta beigās), kā arī 8 virsnieki bija atsūtījuši rakstveida pievienošanas apvienības dibināšanai.

Pēc pārrunām sanāksmes dalībnieki arī nolēma dibināt LVA, kas bija domāta globālā apmērā, pieņemot, ka tai pievienosies arī virsnieki citās valstīs un kontinentos.

APVIENĪBAS MĒRĶIS:

apzināt un vienot virsnieku saimi brīvajā pasaulē;
uzturēt latviskumu svešumā un ticību Brīvai Latvijai;
sniegt morālu un materiālu atbalstu iespēju robežās;
pieminēt un cildināt tos, kas cīnījušies un darbojušies mūsu zemes un tautas brīvības labā;
piemērota goda parādīšana un piemiņas saglabāšana trimdā mirušiem virsniekiem;
savstarpējas sadraudzības veicināšana, rīkojot referātu un pārrunu sanāksmes.

Sanāksme ievēlēja pagaidu valdi ar uzdevumu izstrādāt statūtu projektu.

PAGaidu VALDES SASTĀVS:

Pltn. J. Rucels, priekšsēdis,

Kpt. A. Augulis, kasieris un

Kpt. A. Millers, priekšsēža vietnieks,

Vlt. A. Eglītis, biedrzinis.

Kpt. J. Tūte, sekretārs,

*KS gada svētku virsnieku ierinda jundas laikā Toronto 1970. gada
decembrī.*

Nākošā pilnsapulcē 1955. gada 29. oktobrī LVA pagaidu valde ziņo, ka apzināti virsnieki:

1. Kanada — 110
2. ASV — 55
3. Dienvidamerikā — 14
4. Rietumvācijā — 37
5. Anglijā — 17
6. Zviedrijā — 6
7. Austrālijā — 62
8. Austrijā — 2

Visiem apzinātiem virsniekiem pagaidu valde piesūtīja atsauksmei izstrādāto statūtu projektu un, ievērojot iesūtītās atbildes, izstrādāja statūtus galīgā veidā, kurus arī pieņēma Toronto sasauktā virsnieku sapulce 1956. g. 7. aprīlī. Rūpīgi izstrādātie statūti, kurus piesūtīja visiem virsniekiem, vispusīgi aptvēra mūsu politiskās, kultūrālās un sabiedriskās dzīves jautājumus trimdā.

Uz šo statūtu pamata nodibinājās nodaļas:

1. Kanādā, Toronto (globālā valde).
2. ASV, Ņujorkā
3. Austrālijā, Sidnejā
4. Austrālijā, Melburnā
5. Austrālijā, Adelaidē
6. Anglijā, Londonā

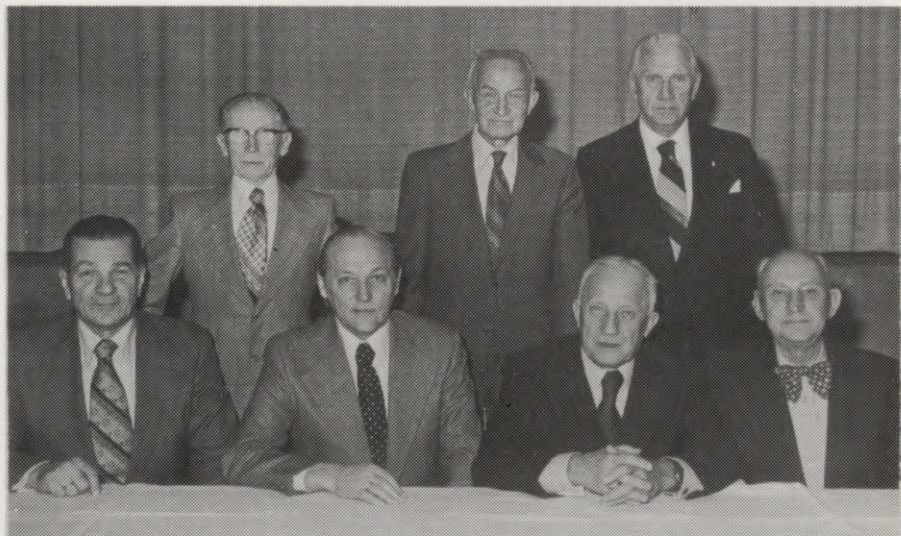
Biedru skaits apvienībā arvien pieauga un 1960. g. 6. martā bija:

1. Kanādā — 66
2. ASV, Ņujorkā — 35
3. Austrālijā, Sidnejā — 32
4. Austrālijā, Melburnā — 36
5. Austrālijā, Adelaidē — 14
6. Anglijā, Londonā — 16
7. Rietumvācijā — 7
8. Venecuēlā — 2

LVA goda biedri:

1. LKOK ģen. J. Priede
2. LKOK ģen. O. Dankers
3. LKOK ģen. R. Bangerskis
4. LKOK ģen. J. Lavenieks
5. LKOK ģen. V. Skaistlauks.

Kā jau iepriekš minēts, Kanādā nodibinātā LVA bija domāta globālā apmērā un tādā garā tika virzīta arī tās darbība, sūtot vēstules un apkārtrakstus virsniekiem gan Eiropā (Vācijā un Anglijā), gan apvienības nodaļām ASV un Austrālijā. Pacēlās jautājums par globālās apvienības prezīdija sēdekli, nosakot tā atrašanās vietu rotācijas vai balsošanas kārtībā.

Toronto 1978. g. 19. febr. uz 3 gadiem ievēlētā jaunā LVA Kanadā valde, reizē arī LVA prezidijs, un revīzijas komisija. Pirmā rindā no kr.: L. Vēveris (biedrzinis), J. Āboltiņš (sekretārs un kasieris), E. Ziplāns (valdes priekšsēdis) un V. Krūmiņš (valdes loceklis sevišķiem uzdevumiem). Aizmugurē revīzijas komisija, no kr.: A. Zēvalds, A. Augulis un N. Linājs. Nav klāt priekšsēža vietnieks V. Dreifelds.

Bet gadiem aizejot bija radies šāds stāvoklis:

No Eiropas valstīm Kanadas valde atbildes nesaņēma (biedru naudu jau neviens nemaksāja), izņemot atsevišķus gadījumus, kas arī vēstīja par klusumu. Austrālijā dzīvojošie virsnieki izteica globālās apvienības vēlamību, pie tam izstrādājot jaunus statūtus. ASV Ņujorkas grupa paziņoja, ka dažu apstākļu dēļ, vismaz ap to laiku (1961. g.), globālai apvienībai nav iespējams pievienoties. Bez tam ASV dažos lielākos centros pastāvēja lielākas vai mazākas patstāvīgas LVA kopas, kuŗas neizrādīja nekādu vēlēšanos pievienoties kopējai apvienībai.

1962. g. ievēlētā LVA valde Kanadā, apskatot patieso stāvokli par globālo apvienību, atzina, ka pie tādiem apstākļiem nevar būt runa par globālo virsnieku apvienību, jo tā patiesībā tāda nebija. Tamdēļ 1964. g. 5. aprīlī Toronto sasauktā pilnsapulcē, pēc valdes vispusīga paskaidrojuma un iepazīstinot sapulces dalībniekus ar sarakstes rezultātiem, nolēma LVA valdi Kanadā turpmāk par globālo LVA valdi vairs neuzskatīt, un LVA Kanadas nodaļa turpmāk sauksies par Latviešu Virsnieku Apvienību Kanadā.

Šo lēmumu paziņoja kā Kanadas nodaļas biedriem, tā arī LV Apvienībām Ņujorkā un Austrālijā un apzinātiem virsniekiem pārējās valstīs, kurās LVA nodaļas nepastāvēja. Virsniekus, kas dzīvoja valstīs, kur LVA nodaļas nepastāvēja un kas neizteica vēlēšanos būt LVA Kanadā, no sarakstiem svītroja. Rakstot par šo jautājumu uz Austrāliju, izteica arī domu, ka globālās apvienības organizēšana, ja tādu dara, būtu jāuzņemas plkv. A. Krīpenam kā autoritātīvai personai un kas arī visu laiku aktīvi darbojas LVA Austrālijā. Un kā jau tagad zināms, tad LVA nodibināšana globālā apmērā arī ir notikusi (1966. g. 3. martā).

Gadu tecējumā LVA Kanadā ir vadījuši:

No 1954. g. 30. okt. — 1955. g. 29. okt. pagaidu valdes priekšsēdis pltn. Jānis Rucels.

No 1955. g. 29. okt. — 1960. g. 6. martam valdes priekšsēdis kpt.

Augusts Millers. 1956. g. 7. apr. virsnieku sapulce pieņēma statūtus galīgā veidā un saziņā ar apzinātiem virsniekiem nodibināja LVA nodaļas ASV, Austrālijā un Kanadā. Kanadas nodaļa 8 gadus pildīja arī LVA globālās valdes pienākumus.

No 1960. g. 6. marta — 1962. g. 9. martam valdes priekšsēdis kpt.

Alfreds Ābolkalns. Miris 1967. g. 17. dec. Kanadā.

No 1962. g. 9. marta — 1968. g. 3. martam valdes priekšsēdis kpt.

Jānis Šmits. 1964. g. 5. apr. virsnieku sapulce nolēma, ka LVA valde Kanadā turpmāk par globālo LVA valdi vairs nedarbosies, un LVA Kanadas nodaļa turpmāk sauksies par LVA Kanadā. 1966. g. 3. martā nodibināja globālo LVA ar plkv. A. Krīpeni kā prezidija priekšsēdi.

No 1968. g. 3. marta — 1970. g. 8. febr. valdes priekšsēdis vltm.

Vilis Krūmiņš.

No 1970. g. 8. febr. — 1972. g. 13. febr. valdes priekšsēdis kpt.

Aleksandrs Augulis.

No 1972. g. 13. febr. — 1978. g. 19. febr., kad atkal ievēlēts uz nākošiem 3 gadiem, valdes priekšsēdis vltm. Ervīns Ziplāns.

Biedru skaits apvienībā svārstās visus darbības gadus ap 90.

LVA Kanadā katru gadu riko Latvijas Kaŗa skolas dibināšanas atceri ar svinīgu jundu, pieminot mūsu tēvu zemi Latviju un par viņu kritušos cīnītājus, godinot Lāčplēšus, kā arī tos, kas cīnījušies un darbojušies par mūsu valsts brīvību, un arī klātesošās virsnieku dzīves biedres, kurās zaudējušas savus vīrus Baigā gadā, Brīvības cīņās un pāragras nāves gadījumos trimdā. Svinīgo jundu noslēdz ar melno kafiju, kas simbolizē uzpurēšanos un pieticību, ko no mums ikviens prasa arī trimdas dzīvē. Vakara oficiālā daļa noslēdzas ar svētku runu. Bez tam ir rīkotas atsevišķas sanāksmes, kā arī kopējas ar pārējām Veterāņu organizācijām. Kopā ar pārējām latviešu

Virsplkv. A. Silgailis sarunā ar Kara skolas 1. izlaiduma virsniekiem virsnieku sapulcē 1978. g. 19. febr. Toronto. No kr.: kpt. T. Miezītis, LKOK maj. A. Ameriks, uplkv. A. Silgailis un pltn. J. Rucels.

organizācijām ir cildināti izcilus sabiedriski darbinieki un provinces valdības locekļi viņu jubilejās vai īpašos gadījumos. Tāpat sveikti mūsu saimes locekļi viņu nozīmīgās jubilejās.

1963. g. martā Toronto sarikota LVAK vadībā mūsu goda biedra ģen. O. Dankera godināšana viņa 80 gadu jubilejā; tad nopelniem bagāto sirmo karavīru sveica visas Toronto latviešu draudzes, skolas un organizācijas, kā arī LVA ASV pārstāvis. Bija ļoti daudzi rakstveida sveicienu no visiem kontinentiem.

1976. gada vasarā Toronto dziesmu svētku laikā LVA Kanadā rīkoja globālu virsnieku salidojumu, pulcējot ap 150 virsnieku no visiem kontinentiem.

1961. gada septembrī Kanadas Pavalstniecības un imigrācijas ministrija pieprasīja LVA Kanadā ziņas par tās mērķiem, aktivitātēm un lielumu, un to ministrijai arī paziņoja tā laika valde. Tātad Kanadas valdībai ir zināms, ka Kanadā pastāv LVA, un ministrija nekādus iebildumus nav cēlusi vai radījusi kādus traucējumus.

PIELIKUMS

Virsnieku saraksts, kas piedalījās LVA dibināšanā Toronto:

1. Kpt. A. Millers	10. Ltn. E. Ozoliņš
2. Kpt. J. Tūte	11. Ltn. V. Dreifelds
3. Kpt. A. Augulis	12. Kpt. T. Miežītis
4. Ltn. A. Makovskis	13. Vltņ. E. Ziplāns
5. Ltn. J. Āboltiņš	14. Ltn. A. Ancāns
6. Vltņ. O. Perro	15. Ltn. V. Mukts
7. Vltņ. A. Eglītis	16. Ltn. P. Mazpolis
8. Ltn. L. Vēveris	17. Vltņ. E. Krūka
9. Ltn. J. Niedra	18. Pltn. J. Rucels

Līdzīgi Kanadai, arī citās zemēs LVA ir pieteiktas attiecīgās valsts iestādēs un to darbība ir zināma un nekādā gadījumā nav tikusi traucēta.

Ši apskata pielikumā minētie 18 virsnieki arī uzskatāmi par pamatlicējiem virsnieku saimes vienošanai brīvajā pasaulē.

Šis grāmatas tapšanas laikā — 1978. gadā LVA Kanadā ir arī prezidējošā globālā mērogā. Vispāri jāpiezīme, ka dažādu aktīvitašu ziņā latviešu virsnieku saime Kanadā ir viena no rosīgākām globālā mērogā. Viņu ik gadus KS gada svētku sarīkojumi ir vienmēr gaidīti, labi apmeklēti, un svētku balle ir viena no greznākām Toronto.

Kanadā ir notikuši arī vairāki dažādu izlaidumu KS beigušo virsnieku salidojumi.

LATVIEŠU VIRSNIEKU APVIENĪBA ASV

Tās iss darbības pārskats ir šāds:

LVA ASV dibināšanas ierosinātāji bija maj. V. Hāzners un kpt. E. Sproģis, aicinot iniciatoru grupā plkv. Zeniņu, vltņ. Zāmueli, vltņ. Kārkliņu un ltn. A. Bērziņu.

Uz iniciatoru grupas ierosinājumu 1957. g. 19. oktobrī tika sasaukta Ņujorkā un apkārtnē dzīvojošo virsnieku sanāksme ar mērķi: — dibināt Latviešu Virsnieku Apvienību.

Sanāksmē bija ieradušies 22 virsnieki un tika nodibināta LVA Ņujorkas nodaļa.

1958. g. biedru sapulcē tika pieņemts lēmums: mainīt nosaukumu uz Latviešu Virsnieku Apvienību Ņujorkā. Vēlāk apvienībā iestājās arī virsnieki, kas dzīvo ārpus Ņujorkas valsts, un 1963. g. biedru sapulcē apvienības valdes priekšsēdis ziņoja, ka ir ienācis ierosinā-

jums no biedriem, kas dzīvo ārpus Ņujorkas, apvienību pārdēvēt par: Latviešu Virsnieku Apvienību Amerikas Savienotās Valstīs. Biedru sapulce šo ierosinājumu pieņēma.

Apvienībā par biedri var būt katrs latvietis, kas ieguvis virsnieka pakāpi tādu valstu bruņotos spēkos, kuŗas virsnieka pakāpes iegušanas laikā nav atradušās komunistiskā režīmā.

APVIENĪBAS DARBS IZPAUŽAS:

1. Apzināt un vienot virsniekus savā organizācijā;
2. Latviešu virsnieku tradīciju kopšana, uzturēšana cieņā un godā un to tālāka nodošana jaunajai latviešu virsnieku audzei;
3. Nerimtīga darbošanās mūsu dārgās dzimtenes Latvijas brīvības atgūšanai;
4. Vākt un uzglabāt datus par latviešu virsniekiem;
5. Veikt savstarpēju palīdzības darbu un
6. Veicināt kultūras un sabiedrisko dzīvi.

Apvienība ir iestājusies Amerikas Latviešu Apvienībā un Apvienības delegāts piedalās ALA-s kongresa sēdēs, tāpat ir pārstāvēta ar delegātu Ņujorkas Latviešu Organizāciju Padomē.

Ar 1960. g. biedri, kas sasniedz „apaļo” gadu dzimšanas dienas, saziņā ar viņiem pašiem 50, 60, 65, 70, 75 u.t.t. gadu gadījumos, tiek godināti — vienreizēji pasniedzot Nameja gredzenu. Šo godināšanu parasti izdara Kaŗa skolas atceres vai kādā citā apvienības sarīkojumā. Tiem biedriem, kas nevar ierasties attāluma dēļ godināšanas aktā, gredzens un apsveikums tiek nosūtīts.

Apvienība katru gadu ir atcerējusies un godinājusi LKOK vai nu 11. novembrī, vai tuvākā sanāksmē.

Savstarpējā palīdzības darbā apvienība ir atbalstījusi biedrus, kritušo virsnieku ģimenes un dažos gadījumos ārpus apvienības esošus virsniekus. Apvienība ar ziedojumiem ir atbalstījusi LKOK biedrību, DV apvienību, LKI apvienību un ALA-s Informācijas daļu.

Apvienības biedru un ģimenes piederīgo miršanas gadījumos, ja tas ir iespējams attāluma dēļ, apvienības pārstāvji piedalās izvadīšanā un noliek ziedus, par biedriem tiek ievietota sēru ziņa „Laikā”.

1963. g. apvienība ziedoja ceļojošu balvu — kausu basketbola sacensībām, Latvijas valsts komandas kapteiņa, 2. pasaules kaŗā kritušā ltn. Visvalža Meldera piemiņai.

Apvienība katru gadu rīko vienu plašāku sarīkojumu — Latvijas Kaŗa skolas dibināšanas atceres vakaru ar jundu, tradicionālo melno kafiju un kopējām vakariņām. Sarīkojuma programmā ietilpst iss referāts un mākslinieku priekšnesumi.

Notiek referāti, atceres sanāksmes, izbraukumi zaļumos un ar dāmu komitejas rosīgu līdzdalību tiek rīkoti apvienības biedru un ģimeņu draudzības vakari.

Apvienība ir uzsākusi virsnieku dzīves arhīva kārtošānu, vācot biografiskas ziņas, dienesta gaitas, aprakstus, fotografijas un dokumentus ne tikai par biedriem, bet par visiem, arī kritušiem un aizvestiem virsniekiem.

Apvienības biedru skaits pastāvēšanas laikā ir bijis ap 80.

Apvienības priekšnieks kopš dibināšanas līdz 1970. gadam bija majors Vilis Hāzners, pēc tam vltņ. Fridrichs Ļucis. Ilggadīgs rev. kom. priekšsēdis plkv. Kārlis Zeniņš, bet valdē ilgāku laiku darbojušies kpt. E. Sproģis, kpt. H. Liepiņš, vltņ. V. Vanaģelis, ltn. H. Karlsons, kpt. V. Priedītis un vltņ. J. Zaķis.

Apvienībai ir savi statūti. Tā uzņem arī biedrus veicinātājus, kas nav bijuši virsnieki. Tāpat par biedriem veicinātājiem var būt virsnieku vietnieki.

Arī Ņujorkā, līdzīgi kā tas ir Kanadā, KS gada svētku sarīkojums ir gaidīts notikums.

Aktīva savā darbībā ir arī LVA Austrālijā. Tās gaitas ir šādas:

Latviešu Virsnieku Apvienības Austrālijā dibināšana nav kādu ārpus organizāciju vai delegātu lēmumu rezultāts, bet atzinums, kas bija nobriedis Virsnieku Apvienības Sidnejas un Melburnas nodaļu darbības posmā no 1962. līdz 1964. gadam. Mūsu Apvienības pamatvienības bija un ir Sidnejas nodaļa, Melburnas nodaļa un Adelaides kopa.

Metot skatu atpakaļ, ir jāatceras, ka labu laiku pirms statūtu pieņemšanas un apstiprināšanas Sidnejā, Melburnā un Adelaidē dzīvojošie latviešu virsnieki pulcējās kopā, lai atcerētos Latvijas valsts, armijas un Kara skolas svētkus, kā arī pieminētu kritušos un mirušos virsniekus. Nodibinoties — 1956. gada 7. aprīlī — Globālai apvienībai Toronto Kanadā, mūsu nodaļām vajadzēja izstrādāt savus statūtus, piemērotus vietējiem apstākļiem. Melburnas nodaļa to izdarīja 1956. gada 10. jūnijā, bet Sidnejas nodaļa — 1956. gada 11. augustā. Abu šo divu nodaļu statūti ir vienādi un tajos ielikta toreizējās Globālās apvienības statūtu pamatidejas. Turpretī Adelaides kopa nepieņēma nekādus statūtus, bet kopdarbībā ieslēdzās ar to, ka izvēlēja savu pilnvarotu pārstāvi. Iniciatoru sapulces toreiz, 1956. gadā vadija: 1) Melburnā — kapteinis Jēkabs Dzenis un protokolēja leitnants Herberts Ziemelis un 2) Sidnejā — pulkvedis Arvīds Krīpens un protokolēja virsleitnants Voldemārs Tauriņš. Pirms darbības uzsākšanas bija apzināti virsnieki: 1) Melburnā un Viktorijas pavalstī — 64, 2) Sidnejā un NSW pavalstī — 70 un 3) Adelaidē — 19. Aktīvi darbības uzsākšanā piedalījās: 1) Melburnā — 18, Sidnejā — 23 un 3) Adelaidē — 14. Pirmajās darbības valdēs bija ievēlēti: 1) Melburnas nodaļā valdes pr-dis, vltņ. Konrāds Kalējs; sekretārs, ltn. Herberts Ziemelis; kasieris, v. v. Valentīns Rolavs.

Revīzijas komisijas pr-dis, kpt. Kārlis Miglis; komisijas locekļi: ltn. Arnolds Veide un Vec. b. t. Jānis Mežaks, 2) Sidnejas nodaļā — valdes pr-dis, plkv. A. Krīpens; sekretārs, ltn. Jāzeps Masulāns; kasieris, vlt. Vilis Miežis. Dāmu komitejas pr-ce A. Birzuļa kdze; sekretāre Šeibeļa kdze un 3) Adelaides kopā — pag. valdes pr-dis, ltn. Brunis Andersons; pr-ža vietn., vlt. Voldemārs Māliņš; pag. valdes loceklis, ltn. Jānis Radziņš. Ievēlēto pilnvaras turpinās vienu gadu. Valdes, revīziju komisijas un dāmu komitejas katru gadu sapulces pārvēl vai atstāj iepriekšējās. Tāpēc turpmākie pārvalžu locekļi ir citi, izņemot galvenos, t. i., pulkvedi Kripeni, kapteini Dzeni un leitnantu Andersonu.

Nākošo gadu sekmīgas darbības norise atklāja dažas neskaidrības Globālās apvienības (Kanadas) statūtos. Iemesls tam bija, ka Austrālijā pastāvēja vairākas nodaļas jeb kopas un tās sazinājās ar Globālo valdi separāti, bet ne vienotas Austrālijas apmērā. Melburnas nodaļas ierosināta, LVA Kanadā valde (Globālā valde) uzaicināja Melburnas nodaļu iesniegt labojumu projektu Globālos statūtos. Blakus tam globālo statūtu jautājums bija Sidnejas nodaļas sapulču pārrunās. Dažās sapulcēs bija arī rotācijas jautājums.

Pēc tam notika 19 virsnieku pārstāvju (Sidnejas nod., Melburnas nod. un Adelaides kopas) sanāksme-apspriede Kultūras dienu laikā 1960. gada decembrī Melburnā. Šī apspriede vienojās par galvenām vadlīnijām globālo (Kanadas) statūtu papildināšanā. Turpmāk sarakstīšanās ceļā noskaidrojās, ka LVA Kanadā (globālā) valde nevarēja visumā pievienoties jaunajiem labojumiem viņas statūtos. Tad LVA Kanadā (globālā) valde 1963. gada augustā ierosināja, lai LVA globālo vadību uzņemtu pulkvedis Arvīds Krīpens Sidnejā, Austrālijā. Šis pēdējais Kanadas valdes, ierosinājums parādīja, ka kādas zemes atsevišķa nodaļa viena pati nebūs spējīga izpildīt globālās valdes pienākumus un darbus, kas ar to saistīti. Tas viss nu norādīja, ka pastāvošām nodaļām un kopām Austrālijā jānodibina šīs zemes Apvienība, kas pārziņātu šo nodaļu un kopu kopvadību un kopdarbību.

Melburnas nodaļas pilnsapulce 1964. gada 18. janvārī un Sidnejas nodaļas pilnsapulce 1964. gada 15. jūnijā nolēma: 1) dibināt Latviešu Virsnieku Apvienību Austrālijā un 2) lūgt pulkvedi Arvīdu Krīpeni uzņemties LVA Austrālijā vadību un sastādīt LVA Austrālijā statūtu projektu.

Pulkveža Arv. Krīpena sastādītos noteikumus Latviešu Virsnieku Apvienībai Austrālijā apstiprināja Melburnas nodaļas valde 1964. gada 17. septembrī, bet Sidnejas nodaļas valde — 1964. gada 10. oktobrī un šo noteikumu saturs ir sekojošs:

NOTEIKUMI

LATVIEŠU VIRSNIIEKU APVIENĪBAI AUSTRĀLIJĀ

Atsevišķas latviešu virsniieku nodaļas vai kopas Austrālijā apvienojas kopējā organizācijā — ar nosaukumu: „LATVIEŠU VIRSNIIEKU APVIENĪBA AUSTRĀLIJĀ.”

MĒRĶI: a) virsniieku organizēšanās veicināšana, b) visu Austrālijā esošo virsniieku apzināšana, c) nodaļu un kopu darbību koordinēšana un vienotības idejas uzturēšana, d) morālās un materiālās palīdzības sniegšana un e) virsniieku saimes reprezentēšana un pārstāvēšana.

VADĪBA: Apvienības mērķu iztēnošanai darbību vada valde, sastāvoša no valdes priekšsēža, tā vietnieka un sekretāra. Valdes priekšsēdis un tā vietnieks izraugāmi nominācijas kārtībā, ievērojot vecākumu, no divām lielākām nodaļām. Sekretāru kooptē valdes priekšsēdis, vadoties no lietderības.

DARBĪBA: Valdes priekšsēdis vada valdes darbību un pieņem lēmumus, sazinoties ar priekšsēža vietnieku. Steidzamos gadījumos lēmumus pieņem priekšsēdis un sekretārs, informējot par to priekšsēža vietnieku.

FINANCES: Pasta, rakstu darbu, reprezentēšanas un pārstāvēšanas izdevumus sedz nodaļu un kopu valdes, proporcionāli viņu biedru skaitam. Materiālās palīdzības līdzekļus vāc katra nodaļa vai kopa atsevišķi.

Šie noteikumi sastādīti labā ticībā Latvijas armijas virsniieku saimes tradīciju stiprumam.

Apvienība iesāk darboties pēc šo noteikumu apstiprināšanas esošo nodaļu valžu sēdēs.

Sidnejā, 1964. gada septembrī. —

Sidnejas nodaļas kapteinis Andrejs Ozoliņš 1964. gada Lačplēša KOK atceres svētkos pieņēma pulkveža Arvīda Krīpena aicinājumu strādāt par valdes sekretāru LVA Austrālijā. Pulkvedis A. Krīpens 1964. gada 22. novembrī ziņoja nodaļām un kopām: 1) 1964. gada 10. oktobris uzskatāms par LVA Austrālijā dibināšanas dienu; 2) LVA Austrālijā valdes priekšsēdis — pulkvedis Arvīds Krīpens; valdes pr-ža vietnieks — kapteinis Jēkabs Dzenis Melburnā; valdes sekretārs — kapteinis Andrejs Ozoliņš Sidnejā un 3) LVA Austrālijā valdes adrese: 40 Farnell Street, Merrylands, N.S.W., Australia.

Šī jaunā valde, nepieciešamības radīta, tad arī stājās darbā, ko tai nodeva un uzticēja darbīgā latviešu virsniieku saime Austrālijā. Sākumā likās, ka daudz darba nevajadzētu būt, jo nodaļas un kopas ilgāku laiku bija pašas izkārtojušas savus darbus un piemērojušas apstākļiem. Tomēr jaunā valde saņēma vairākus jautājumus un

ierosinājumus, ka skāra organizācijas iekšējo dzīvi un iekārtu. Tos tad arī nācās izšķirt, saskaņot dažādus uzskatus, rakstīt lēmumus un šos lēmumus izsūtīt jautātajiem vai ierosinātājiem.

Lai ierosinātu virsniekus aktīvākai darbībai, 1965. gada jūlija un augusta mēnešos izsūtīja pulkveža Krīpena aicinājumu visiem apzinātiem virsniekiem Austrālijā un Jaunzelandē — lūdzot viņus iestāties Apvienības nodaļās, bet kur tas nebūtu iespējams, dibināt jaunas nodaļas vai kopas. Daži jauni biedri pieteicās, bet ne tik, cik bija cerēts. Šis aicinājums un sarakstīšanās noskaidroja, ka: 1) LKSBV Adelaides kopa iekļaujas Apvienības darbā (bez statūtiem jeb noteikumiem) un šo kopu pie Apvienības pārstāv pilnvarotais leitnants Brunis Andersons; 2) Jaunzelandē nevar nodibināt un uzturēt kopu. Jaunzelandes kopa nenoraida Apvienības esamību un tās darbību un vēlas uzturēt sakarus. Sakarnieks ir vlt. K. Bērziņš un 3) Brisbanes kopa nevar nodibināties. Divi brisbanieši iestājās Sidnejas nodaļā. Sakarnieks ir ltn. K. Lundbergs.

Latviešu Virsnieku Apvienība Austrālijā savu darbību attaisnojusi ne tikai ar sava vārda ierakstu latviešu organizāciju sarakstā, bet ar to, ka tā koordinējusi savu nodaļu un kopu darbu un sadarbībā ar tām apzinājusi 211 virsniekus, no kuriem aktīvi līdzdarbojas 103 virsnieki. Kaut arī aktīvo dalībnieku skaits nav liels, taču, salīdzinot ar citām latviešu organizācijām, kuŗām biedru skaits daudz lielāks, aktīvo virsnieku skaits % ir labs. Še jāpiezīmē, ka aktīvie virsnieki arī darbojas daudzās citās latviešu organizācijās un veicina šo organizāciju sabiedrisko dzīvi. Tā ir apsveicama zīme un apstiprina to, ka virsnieku stāja svešumā nav zudusi un viņi savu kādreiz doto solījumu — kalpot tautai un tēvzemei — nav aizmirsuši.

Pie tā, kas agrāk minēts, te jāpiemin vēl darbs, kuŗu vajadzēja padarīt Latviešu Virsnieku Apvienībai Austrālijā un tās valdei, t. i., Latviešu Virsnieku Apvienības dibināšana. Bija pagājuši turpat divi gadi kopš 1963. gada augusta, kad LVA Kanada (Globālā) valde ierosināja, lai pulkvedis A. Krīpens uzņemas Globālās Apvienības vadību. Pēc šī ierosinājuma LVA Kanadā valde vēl turpināja vadīt Globālo Apvienību līdz 1964. gada 4. aprīlim, ieskaitot, t. i., 1. gadu, 2 mēnešus un 9 dienas.

LVA Austrālijā valde, apzinoties uzdotā un uzticētā darba apjomu un nopietnību, iesāka 1965. gada 14. jūlijā sarakstīšanos Globālās Apvienības jautājumos ar savām nodaļām, pārejo zemju valdēm un arī ar atsevišķiem virsniekiem. Pirmos projektus un priekšlikumus LVA A. valde saņēma 1965. gada augustā. Pirmo ierosinājumu ideja bija, ka atsevišķo zemju valžu priekšsēži pēc savstarpējās vienošanās izrauga LVA prezidija priekšsēdi un paši arī ieiet prezidijā. Tātad prezidija atrašanās vieta un tā pilnvaru laiks bija atkarīgs no atsevišķo zemju valžu priekšsēžu kopējās un savstarpējās rīcības.

Praktiski runājot, atsevišķo zemju valžu priekšsēžu sanāksmes būtu LVA padome. Šis pirmais projekts jeb galvenie noteikumi, kā tos nosauca, bija jāpārredīgē nosaukuma un devīzes dēļ. Otrais, 1965. gada septembra projekts tika izsūtīts atsauksmēm zemju valdēm. 1965. gada novembrī un decembrī ienāca jauni papildinājumi un grozījumi no LVA ASV un LVA Kanadā. Tā radās trešais un galīgais projekts, kuŗu LVA Austrālijā valde kā pirmā savā 1966. gada 19. janvāra pieņēma un apstiprināja. Tam sekoja LVA ASV valdes un LVA Kanadā valdes apstiprinājumi, un ar to Latviešu Virsnieku Apvienība bija nodibināta un par tās dibināšanas dienu noteica 1966. gada 3. martu.

Darbība Austrālijā daudz neatšķiras no darbības ASV vai Kanadā. Apvienībā aktīvo biedru skaits pastāvēšanas laikā ir svārstījies ap 100.

LVA Austrālijā ir vienīgā virsnieku apvienība, kas par pilntiesīgiem biedriem uzņēm virsnieku vietniekus.

Latviešu Virsnieku Apvienības Austrālijā valdes amatpersonu saraksts.

- 1) *No 1964. g. 10. oktobra līdz 1968. g. 19. augustam*
Valdes priekšsēdis — pulkvedis Arvīds Krīpens
Pr-ža vietnieks — kapteinis Jēkabs Dzenis
Sekretārs — kapteinis Andrejs Ozoliņš
- 2) *No 1968. g. 20. augusta līdz 1969. g. 2. maijām*
Valdes priekšsēdis — kapteinis Jēkabs Dzenis
Pr-ža vietnieks — kapteinis Eduards Tīdemanis
Sekretārs — kapteinis Andrejs Ozoliņš
- 3) *No 1969. g. 3. maija līdz 1970. g. 13. aprīlim*
Valdes priekšsēdis — kapteinis Eduards Tīdemanis
Pr-ža vietnieks — kapteinis Jēkabs Dzenis
Sekretārs — kapteinis Andrejs Ozoliņš
- 4) *No 1970. g. 14. aprīļa līdz 1972. g. 25. martam*
Valdes priekšsēdis — virsleitnants Voldemārs Tauriņš
Pr-ža vietnieks — kapteinis Jēkabs Dzenis
Sekretārs — kapteinis Andrejs Ozoliņš
- 5) *No 1972. g. 26. marta līdz 1977. g. 25. martam*
Valdes priekšsēdis — kapteinis Andrejs Ozoliņš
Pr-ža vietnieks — leitnants Arnolds Veide
Sekretārs — virsleitnants Voldemārs Tauriņš

- 6) *No 1977. g. 26. marta līdz 1981. g. 25. martam*
Valdes priekšsēdis — majors Leonārds Trēziņš
Pr-ža vietnieks — kapteinis Arturs Bērtiss
Sekretārs — virsnieku vietnieks Reinholds Krūmiņš

*

Eiropā latviešu virsnieku saime nav organizēta. Virsnieki arī ir izkaisīti pa visām Eiropas zemēm, un te kopēja organizācija patiesībā nemaz nav iespējama. Tomēr tie pie izdevības satiekas un tāpat atceras savas gaitas gan KS, gan kaujas laukos.

Visās LVA darbības zemēs par biedriem ir iestājušies arī šo zemju KS beigušie virsnieki, kaut nelielā daudzumā, bet tā zināmā mērā turpina tradīciju kontinuitāti, kas radušās Latvijas Kara skolā.

Jāpiezīmē, ka visi LVA līdzšinējie priekšnieki Kanādā, ASV un Austrālijā ir beiguši Latvijas KS. Tas lielā mērā ietekmē garu, kāds valda šajās apvienībās. No tiem atzīmējamākais būtu — KS tradīciju turpināšana, cik vien tas svešumā iespējams.

Neviens pasaulē nevar pieteikt, vai atkal reizi Latvijas nākamās brīvības dienās nenāksies ieviest vecās tradīcijas atjaunotās KS dzīvē. Nekur mūsu KS tradīcijas citur nesaglabās kā vienīgi latviešu virsnieku saimē. Ir tiesa, ka KS tradīcijas neatkarības gados bija uzrakstītas, bija dažādi jaunajiem kadetiņiem rādāmi simboli, relikvijas, solījumu grāmatas un daudz kas cits, kas glabājās sevišķā „pūra lādē”, kurā vienmēr atradās noslēgta blakus tradīciju tēva gultai KS kadetu guļamtelpās. Šo pūra ladi ar visiem tās svētumiem 1939. gada izlaiduma kadets virsseržants Haralds Liepiņš, kad jau Padomju Savienība bija okupējusi Latviju, 1940. gada beigās apraka Latvijas zemē tikai viņam zināmā vietā. Šo noslēpumu kapteinis Liepiņš arī paņēma līdzi kapā, nevienam nepateikdams, kur šo ladi meklēt.

Kas atdots zemei, tas lai paliek zemei.

Avoti: LVA darbības pārskati,
Laika biedru atmiņas.

Sevišķi plaši LVA atzīmēja Latvijas Kara skolas 50 gadu jubileju. Tika izdots arī sevišķs KADETA jubilejas numurs (Nr. 2), ko redīgēja kpt. E. Sproģis. Šajā grāmatā atzīmēsim divus šai numurā iespīestos rakstus, kā arī Elzas Ķezberes dzejoli.

Tēvzemei un brīvībai
— Latvijas Kara skolas 50 gadu atcerei —

*Mainās gadskārtas un gadi.
Aužas laikmeti un irst.
Nāk kā ordenis, kā radi
Kopā tie, kas neaizmirst.*

*Izgājuši cauri liesmām
Kārotāji — brāļu cilts
Piemīn klusumā un dziesmām
To, ko laiki sedz un smilts.*

*Dzird — kā senreiz — zobensķindas.
Tālās cīņas tuvu šķiet.
Mirušo un dzīvo rindas
Atkal vienā solī iet.*

*Solījums skan: sirdis dodam
Likumam un lūgšanai šai:
— Latvju tautai! Savam godam!
Tēvzemei un brīvībai! —*

Elzas Kezberes vīrs Osvalds Kebers beidza Kara skolu 1931. gadā.

*

Latvijas KS 50 gada svētkos žurnālā KADETS (Nr. 2, 1969. g.) rakstu bija devis 1931. gada izlaiduma majors Vilis Hāzners. Tas bija šāds:

ALMA MATER 50 GADI

Latvijas Kara skola 1969. gada 1. decembrī top 50 gadus veca. Tā tika dibināta mūsu Brīvības cīņu laikā, kad pār Latvijas zemi vēl valdīja neziņa, dūmi un asinis. Ar asinīm nākamie latviešu virsnieki ievadīja jaunās tautas goda un slavas audzinātājas sākuma dienas. Pie Rīgas tiltiem un Vareļiem, topošie Latvijas virsnieki mācījās zināt, ka brīvību var pirkt tikai ar asinīm.

Virsnieku audzināšanas iestādes — Kara skolas — nozīme katras tautas un valsts dzīvē ir daudzkārt noteicoša. Kādi ir nācijas virsnieki, tāda ir tās dzīve — mierā, brīvībā, laimē. Virsnieku loma ikkatras valsts dzīvē ir izšķiroša tās likteņu veidošanā. Vēl vairāk: virsniecība ir tā, kas patiesībā nosaka valsts nacionālo dzīvi, tās vadību, tās politiku, tās saistības ar kaimiņiem. Cik stipra ir kādas nācijas virsniecība, tik stipra ir pati nācija, tās valdība un tās labklājība. Un cik stiprs ir virsnieku korpuss, tik stiprs arī nācijas karaspēks, valsts bruņotie spēki.

Virsnieks ir nevien savas vienības komandieris, bet arī vienības audzinātājs, vadītājs, veidotājs un tās kaldinātājs. Par tādiem Latvijas Kara skola audzināja un izskoloja savus kadetus, par tādiem tie tapa valsts slavas un valsts posta dienu laikos. Latviešu virsnieks bija tautas gods un lepnums, tautas brīvības sargs, tautas atzīts un mīlēts likteņu veidotājs un sargs. Mums nevajaga citu liecību kā skaistos neatkarības gadus, mūsu valsts brīvības zaudēšanas laiku un beidzot — pēdējos brīvības iegūšanas, atgūšanas un visus kara gadus. Vai ir cita nācija, kuŗa no sava virsnieku korpusa, okupācijas sākumā 1940. gadā ir zaudējusi dažos mēnešos 80% sastāvu? Vai ir cita nācija, kuŗa zem ieročiem Otrā pasaules karā nolika v i s u savu virsnieku sastāvu? Un vai ir nācija, kuŗa ir pratusi pārdzīvot visus drausmīgos zaudējumus vergu nometnēs un kara laukā?

Un ja tādas nav, tad latviešu virsnieku korpuss, audzināts un veidots Latvijas kara skolā, ir apliecinājis savu vēsturē nepazīstamu varēšanu, spēku, izturību un uzticību savai tautai un tēvu zemei.

No vairāk nekā 1600 Latvijas Kara skolu beigušiem virsniekiem tautai par godu vēl dzīvo vidū ir daži desmiti. Pārējie piepulcināti Aizsaules pulkiem. No šiem dažiem desmitiem niecīgs skaits staigā dzimtenes tekās, postā, izmisumā, pat vēl verdzībā. Tikpāt niecīgs skaits atrodas trimdā, izkaisīts pa visu rietumu pasauli. Vairums no tiem ir darba un kara invalidi, kuŗus saēdis vergu darbs padomijas izsūtījumu un sodu nometnēs un sagrauzis karš. Bet viss vairums no tiem arvienu vēl staigā paceltām galvām, apziņā, ka tautas un valsts slavas un goda dienas piederēja tiem. Ir tiesa, ka daudzus no pāri palikušajiem ir sabeidzis trimdas laiks, dzimtenes apspiestība, svešums un grūtums. Reizēm pat šķiet pašu vainas pēc. Bet stiprākie ir atraduši vietu un laiku, kur lietā likt savus spēkus un savu darbu latvietības un latviešu tautas labā. Vēl arvienu ir mums skaisti paraugi, kā jākalpo savai tautai, kaut esošai vērzdzībā, kā jākalpo latviešu sabiedrībai, kā jāpalīdz savam cietušam brālim Daugavas Vanagu un citās organizācijās un kā jāaizstāv ar vārdu un spalvu Latvijas gods un slava svešo nezinātāju vai tautas apspiedēju priekšā. Un tas ir daudz.

Latvijas Kara skolas himnas vārdi sākas ar paredzējumu —

„Varoņu slava gaida mūs . . .” Un šis paredzējums ir daudzkārt piepildījies. Zināmie un nezināmie Brāļu kapi, varoņslavas stāsti un citi liecinājumi ir redzamākais pierādījums latviešu virsnieka kalpošanas gribai tautai un Latvijai.

Bet laiks ir gājis. Un laiks ir nesaudzīgs notikumu un vēstures priekšā. Jau piecdesmit gadu mūs šķīr no tām cerību dienām, kad Latvijas galvas pilsētā Rīgā savas mācību un audzināšanas gaitas uzsāka pirmie kadeti. Jau trīsdesmit gadu mūs šķīr no Kara skolas pēdējā izlaiduma. Vai šie garie gadi par daudz mūs nav attālinājuši no solījumiem, ticības apliecinājumiem, cerībām un varēšanai kalpot ideāliem, kuŗiem tikām sagatavoti? It sevišķi tos, kuŗi jau divdesmit piecus gadus mīt svešumā, vai arī tie, kuŗus salauzt mēģinājis vergu darbs, pazemojumi un nevarība kalpot tā, kā esam mācīti, kā esam solījušies? Bet tas pats laiks ir arī mums daudziem devis iespējas un spēku patstāvēt, strādāt un ticēt labā uzvarai par ļauno.

Lai šie jautājumi, pārmetumi un atgādinājumi šodien skar mūsu sirdis pārdomu brīdī mūsu Alma Mater 50. gada dienā. Varbūt tad kas atkal atsils, atgādinās un iepriecinās jauniem darbiem un jaunai ticībai.

Mūsu zvērstis, saņemot virsnieka dienesta pakāpi līdz ar amata simbolu — zobenu, skanēja

„SAVAM GODAM, LATVJU SLAVAI,
TĒVZEMEI UN BRĪVĪBAI”.

Esiet līdzī ar šiem vārdiem sveicināti Jūs visi, kas esat tapuši stiprināti mūsu Kara skolā. Jūs visi — Aizsaules pulkos, tēvu zemē Latvijā un plašajā svešumā. Esiet stiprināti visi jaunām cerībām mūsu nākamo gadu dzīvē, mūsu tēvu zemes brīvības atgriešanās laikam un mūsu pienākumiem un darbiem vēl gados, kas nāks.

Dievs, svētī Latviju!

*

Pirmā izlaiduma leitnants Bērziņš, vēlāk Sabiedrisko lietu ministrs un Latvijas KS beigušo virsnieku apvienības valdes loceklis, bija KS 50 gada dienā devis šādu apceri žurnālā „KADETS” Nr. 2 1969. g.

MŪSU KAĀA SKOLĀ...

Ir pagājuši piecdesmit gadi, turpat vesels cilvēka mūžs, kopš 13. septembrī, 1919. gadā, bijušā Pareizticīgo semināra ēkā pulcējās pirmie Kara skolas audzēkņi, lai pēc sešu mēnešu kursu beigšanas kļūtu par jaunās Latvijas armijas virsniekiem.

Skolas audzēkņu skaits un audzinātāju kadri vēl nebija sakomplektēti, kad oktobra pirmajā pusē sākās Bermonta uzbrukums Rīgai. Kara skolas audzēkņus šajās kritiskās dienās steidzīgi izsūtīja pretim uzbrūkošam ienaidniekam. Pie Katlakalna norisinājās pirmās kaujas.

Pēc šim atvaires kaujām kadetus pārveda atpakaļ skolas telpās, kur sastāvu papildināja, pārorganizēja, apgādāja ar iztrūkstošiem ieročiem un nosūtīja Rīgas svarīgāko iecirkņu sargāšanai starp tiltiem un muitas dārzu. Atskaitot vienu demonstrācijas uzbrukumu pāri dzelzs tiltam, nopietnākas kaujas nenotika, jo Latgales divīzijas uzbrukums pie Bolderājas saistīja ienaidnieka spēkus, kavējot tos mēģināt Rīgu ieņemt tiešā uzbrukumā.

Šajā gadā iestājās agra un bargā ziema. Jau novembra pirmajās dienās Daugava bija pārklāta ar tik biezu ledus kārtu, ka par to varēja cilvēki pārklūt pāri viegli no viena krasta uz otru. Tas nervozēja kā bermontiešus, tā Rīgas aizstāvjus.

Ierakumu dzīve karavīriem parasti ir garlaicīga un nogurdinoša. Vairums skolas kadeti bija „karazēni” ar zināmu kaujas pieredzi. Tālab dažas ložmetēju kārtas, artilērijas un mīnmetēju granātu sprādzieni mūs pārāk neietekmēja. Pa vaļas brīžiem, kad dabūjām dažas atvaļinājuma stundas, pavadījām parastās karavīru nodarbībās, meklējot iespējas, kā uzlabot toreiz ļoti pieticīgās uztura devas. Kāds uzņēmīgs kadets bija muitas dārza noliktavās atradis dažus maisus baltos kviešu miltus, bet kāds cits saulespuķu eļļu. Kaut arī trūka parastās piedevas kā olas, piens un cukurs, pankūkas iznāca labas.

Patīkamākās stundas tomēr bija šie atvaļinājumi. Tie, kuriem piederīgie vai radi dzīvoja Rīgā, apmeklēja tos, bet kuriem tādi nebija, devās viesos uz Latviešu biedrību. Biedrības telpās laipnas rīdzenieces vienmēr gaidīja mūs ar karstu kafiju un sviestmaizēm. Tās gan par sviestmaizēm sauca tikai vārda pēc. Īstenībā tās bija rupjas maizes rīcieni apziesti vai nu ar taukiem, vai ievārijumu. Izsalkušiem kadetiem, ja šie pieticīgās maizes rīcieni tika pasniegti ar rīdzenieču laipnu un draudzīgu smaidu, bija liels atbalsts un morālisks stiprinājums. Mēs ierakumos izjutām, ka aiz mums stāv visa latviskā Rīga un visa latviešu zeme.

Beidzot pienāca gaidītā Rīgas atbrīvošanas diena, 11. novembris. Jau iepriekšējā vakarā skolas komandieris kpt. Klīnsons mūs

brīdināja būt gataviem jeb kuŗu brīdi doties uzbrukumā pāri dzelzs tiltiem. Nakts stundas, uzbrukuma satraukumā, pagāja gandrīz negulētas. Kad pirmie rīta saules stari glāstīja Rīgas namu jumtus, saņēmam pavēli no izejas pozīcijām tilta galā skriešus doties uz Pārdaugavu. Rīgas dievnamu baznīcu zvanu svinīgās skaņas mūs pavadīja šajā uzbrukumā. Bažas par varbūtēju spēcīgu bermontiešu pretošanos izrādījās veltas. Mūs sagaidīja tikai daži atsevišķi šāvieni no bēgošo bermontiešu puses, kas nekādus zaudējumus nesagādāja. Uz tilta gulēja, dažs ar šauteni sastingušās rokās, kritušie no agrāko pārgājēju mēģinājumiem. Gaŗām kritušiem mēs steidzamies, viņus atriebt un atbrīvot mūsu zemi un tautu jaunai dzīvei.

Pēc Rīgas atbrīvošanas un sastapšanās Šmita eļļas fabrikā ar citām mūsu armijas vienībām, kas nākdamas no Bolderējas salauza bermontiešu pretestību, Kaŗa skola devās pakaļ bēgošam ienaidniekam Jelgavas virzienā. Mūsu kaujas josla bija pa kreisi no Jelgavas šosejas. Mēģinājums atbrīvot Jelgavu uz Latvijas neatkarības proklamēšanas pirmo gada dienu beidzās nesekmīgi. Naktī uz 18. novembri Kaŗa skolas pirmā rota uzbruka Vareļu māju rajonā, bet otrā rota pa kreisi no pirmās rotas, cenšoties iegūt pāreju Mīsas upei. Pasākums bija nelaimīgs. Pirmās rotas kadeti uzdūrās spēcīgai, tehniskiem ieročiem labi apgādātai bermontiešu vienībai. Uzbrukumā, bet sevišķi atkāpjoties pa klaju lauku, krita 12 kadeti. Šajā kaujas vietā vēlākie Kaŗa skolas audzēkņi uzcēla kritušiem pieminekli. Šī pieminekļa cildenākā īpašība ir tā, ka tas celts pašu kadetu rokām, pieminot un godinot tos skolas kadetus, kas kā pirmie no skolas audzēkņu vidus ar savām dzīvībām apliecināja Latvijas armijas jauno virsnieku apņemšanos ziedot sevi tēvzemei un brīvībai.

Pēc Jelgavas atbrīvošanas un dažu dienu atpūtas, kadeti kājām atgriezās 30. novembrī skolas telpās. 40 kilometru pārgājiens ziemas apstākļos prasīja lielu piepūli, bet to pilnos apmēros gandarīja apziņa, ka viens bīstams ienaidnieks ir iznīcināts, Zemgale un Kurzeme atbrīvota un ka varēsim skolā normālos apstākļos pabeigt virsnieku sagatavošanas kursus. Skolā mūs sagaidīja karsta kafija ar svaigu rudzu maizi un ievārijumu.

Šī atgriešanās diena pēc uzvaras par bermontiešiem, 1. decembris, kļuva par Kaŗa skolas dibināšanas dienu, bet kafija, rudzu maize un ievārijums piederēja pie tradicionālām vakariņām Kaŗa skolas audzēkņiem ik gadus atceroties skolas darba sākumu.

Pirmais izlaidums atstāja Kaŗa skolu 20. maijā 1920. gadā. Pirmais ministru prezidents Kārlis Ulmanis veltīja šim izlaidumam sevišķu uzmanību. Katram kadetam pēc mēra tika šūts formas tērps, pelēkas vadmalas, pēc angļu virsnieku tērpa parauga. Tāpat arī pēc mēra tika izgatavoti garstulmainie zābaki. Pēc divu nedēļu atvaļinājuma katrs devāmies uz izraudzītiem pulkiem, lai uzsāktu virsnieku gaitas. Bet

tas jau iekrita pamiera laikā.

Pēc Latvijas atbrīvošanas daļa pirmā izlaiduma virsnieku demobilizējās no armijas, lai vai nu turpinātu pārtraukto izglītību, vai pārietu privātā dzīvē. Kāds daudzums tomēr palika armijā, sasniedzot pat pulkveža dienesta pakāpi.

Pirmais komunistu okupācijas gads prasīja no Kara skolas pirmā izlaiduma daudzus upurus. Tāpat vēlākās cīņās pret Maskavas tiranniņu pirmā izlaiduma virsnieki Latviešu leģionā pildīja savus kaŗavīru pienākumus, un daŗs labs no viņiem atdusas nezināmo kaŗavīru kapenēs.

Ja tagad, Kara skolas dibināšanas 50 gadu atceres brīdī mēs vēlētos pārbaudīt, cik vēl no pirmā izlaiduma atrodas dzīvajo ierindā, būtu pavisam maz, kas, izsaucot viņa vārdu, pats atsauktos. Gadi paņēmuši daļu, bet vairums ir aizgājuši bojā mūsu tautas lielajā traģēdijā. Mēs, nedaudzie dzīvajie pirmā izlaiduma virsnieki, skumstam, ka esam palikuši dzīvajo ierindā tik mazā skaitā, bet esam lepni, ka nevien mūsu izlaidums, bet visu Kara skolas izlaidumu virsnieki ir cienīgi pildījuši savus virsnieka pienākumus tēvzemes grūto pārbauģdījumu laikā. Goddevībā un pazemībā mēs liecam mūsu sirmās galvas šajā dienā, viņsaulē aizgājušos pieminot.

Latvijai dzīvot — par Latviju mirt

*Latviešu virsnieki darbos,
dzīvē un kaŗā*

... un šķērsiņā, kas ir ...
... un šķērsiņā, kas ir ...
... un šķērsiņā, kas ir ...

... un šķērsiņā, kas ir ...
... un šķērsiņā, kas ir ...
... un šķērsiņā, kas ir ...

... un šķērsiņā, kas ir ...
... un šķērsiņā, kas ir ...
... un šķērsiņā, kas ir ...

... un šķērsiņā, kas ir ...
... un šķērsiņā, kas ir ...
... un šķērsiņā, kas ir ...

... un šķērsiņā, kas ir ...
... un šķērsiņā, kas ir ...
... un šķērsiņā, kas ir ...

... un šķērsiņā, kas ir ...
... un šķērsiņā, kas ir ...
... un šķērsiņā, kas ir ...

... un šķērsiņā, kas ir ...
... un šķērsiņā, kas ir ...
... un šķērsiņā, kas ir ...

... un šķērsiņā, kas ir ...
... un šķērsiņā, kas ir ...
... un šķērsiņā, kas ir ...

... un šķērsiņā, kas ir ...
... un šķērsiņā, kas ir ...
... un šķērsiņā, kas ir ...

... un šķērsiņā, kas ir ...
... un šķērsiņā, kas ir ...
... un šķērsiņā, kas ir ...

Latvijas vārdam un Latvijas idejai
vajaga degt mūsu sirdīs
ar karstu un gaišu liesmu

(Kārlis Ulmanis)

VIRSNIEKI LATVIJAS

Brīvēs Latvijas sporta dzīves noorganizēšanā un tālākai izveidei
sauk Latvijas armijai, bet īpaši tās virsniekiem, bija izšķirošs
kūna. Kad dzimzemes āres bija apkārsušas kara vaļņi, bet vīri
ieroču nest spējīgi vīri un jaunekļi vēl atradās armijas rindās. 1902
gadā Latvijas galvas pilsētā Rīgā organizēti tika Vispārējais Sports
svētki. Lielāko dalībnieku skaitu deva armija un labākos rezultātus
uzrādīja sportisti-karavīri. Uzvarētāji vīri: sovīki: izcils kpt. T.
Rudziņš, ltn. A. Luksis, kpt. K. Kļimons. Atgriezies savās
vienībās, šie virsnieki organizēja sporta klubus dažādās Latvijas
pilsētās, kur atradās Latvijas armijas karaspēks vienības. Armijas
Sporta Klubi nodibinājis: Līvonia, Daugavpils, Rēzekne, Cēsis,
Jelgava un arī Rīgā. Vadītājos amatos sporta klubos izraudzāti tika
virsnieki un virsdiensiste instruktori. Vairākos atradās sporta dzīve
mazākās Latvijas pilsētās un iedzīvotāju domu tie spēlēja arī garvīri
pilsētās it īpaši, kur randzē visās sporta savienībās vadītājs vietās
atradās virsnieki. Tās bija: Rēzekne, Jelgava, Cēsis, Daugavpils, Līvonia.

Latviešu virsnieki darbos, dzīvē un karā

Latvijas armijā virsnieki bija cilvēki, kas bija gatavi darboties
latviešu jaunatnes labā, kas bija gatavi darboties latviešu
"besguku" armijā, kas bija gatavi darboties latviešu virsniekiem un
virsdiensiste instruktoriem bija gatavi darboties latviešu virsniekiem un
fizisko audzināšanu un sportu. Domāju, ka šiem bija tāds īpašs
mūsu jaunatnes labā, kas bija gatavi darboties latviešu virsniekiem un
sportu, bet viņu rokās atradās arī izcilie, lai izkoptu šo latviešu
pilsētu fiziskās spējas un izlabotu arī sportiskos sasniegumus.

Latvijas armijā fiziski audzināšanai bija paredzēti noteikti standarta
skats: auguma vingrošana, vingrošana uz rīkiem, militāram
sportam un sporta veidiem, kā polkšana, skrējiena apvidū un brīva
laika dažādam sporta spēļu: futbols, volejbols un citu sporta
spēļu. Šo nodarbību vadītāji bija jaunākie virsnieki. Viņu tonis
armijas sporta dzīvē bija ļoti svarīgs. Tā bija svarīga arī — vai
latviešu jauneklis, kas ar fizisko audzināšanu un sportu bija apzinies
armijā, aktīvo sportistu rindās palika arī pēc tam, kad tas, novērtis
karavīra tērpj, atgriezies privātā dzīvē.

Latvijas virsnieku jaunākā paaudze savu izglītību ieguva Latvijas
Kara skolā. Kara skolas programmā paredzēta bija fiziskā
audzināšana — kadetu fizisko spēju izkoptānai. Skolas programmā
bija paredzētas arī stundas, lai sagatavotu kadetus — nākošos Latvijas
armijas virsniekus, fiziskā audzināšanai vadītājiem. Aptinoties, ka

Latvian virsma un Latvian
Latvian virsma un Latvian
Latvian virsma un Latvian

Latvian virsma

Latvian virsma un Latvian
Latvian virsma un Latvian

VIRSNIEKI LATVIJAS SPORTA DZĪVĒ

Brīvās Latvijas sporta dzīves noorganizēšanā un tālākā izveidošanā Latvijas armijai, bet īpaši tās virsniecībai, bija ievērojama loma. Kad dzimtenes ārēs bija apklusušas kara vētras, bet vairums ieroču nest spējīgie vīri un jaunekļi vēl atradās armijas rindās, 1920. gadā Latvijas galvas pilsētā Rīgā organizēti tika Vispārējie Sporta svētki. Lielāko dalībnieku skaitu deva armija un labākos rezultātus uzrādīja sportisti-kaŗavīri. Uzvarētāju vidū sevišķi izcēlās kpt. T. Rudzrogs, ltn. A. Lukstiņš, kpt. R. Klinsons. Atgriezušies savās vienībās, šie virsnieki organizēja sporta klubus dažādās Latvijas pilsētās, kur atradās Latvijas armijas kaŗaspēka vienības. Armijas Sporta Klubi nodibinājās: Liepājā, Daugavpilī, Rēzeknē, Cēsīs, Jelgavā un arī Rīgā. Vadītājos amatos sporta klubos izraudzīti tika virsnieki un virsdienesta instruktori. Viņu rokās atradās sporta dzīve mazākās Latvijas pilsētās un ievērojamu lomu tie spēlēja arī galvas pilsētā Rīgā, kur gandrīz visās sporta savienībās vadošās vietās atradās virsnieki. Tā tas bija valsts neatkarības sākuma gados.

Latvijā pastāvēja obligātais kara dienests. Tas nozīmēja, ka latviešu jaunatne, sasniegusi pilngadību, uz 15 vai 18 mēnešiem tika „iesaukta” armijā. Latvijas armijas vadītājiem — virsniekiem un virsdienesta instruktoriem bija iespēja šos jaunekļus iepazīstināt ar fizisko audzināšanu un sportu. Domāju, ka viņiem bija ne tikai iespēja mūsu jaunatnes labākā daļā attīstīt interesi par fizisko audzināšanu un sportu, bet viņu rokās atradās arī līdzekļi, lai izkoptu šo jauno pilsoņu fiziskās spējas un uzlabotu arī sportiskos sasniegumus.

Latvijas armijā fiziskai audzināšanai bija paredzēts noteikts stundu skaits: auguma vingrošanai, vingrošanai uz rīkiem, militāriem sportam un sporta veidiem, kā peldēšanai, skriešanai apvidū un brīvā laikā dažādām sporta spēlēm: futbolam, volejbolam un masu sporta spēlēm. Šo nodarbību vadītāji bija jaunākie virsnieki. Viņu loma armijas sporta dzīvē bija ļoti svarīga. Tā bija svarīga arī — vai latviešu jauneklis, kas ar fizisko audzināšanu un sportu bija iepazīsies armijā, aktīvo sportistu rindās paliks arī pēc tam, kad tas, novilcis kaŗavīra tērpu, atgriezīsies privātā dzīvē.

Latvijas virsnieku jaunākā paaudze savu izglītību ieguva Latvijas Kara skolā. Kara skolas programmā paredzēta bija fiziskā audzināšana — kadetu fizisko spēju izkopšanai. Skolas programmā bija paredzētas arī stundas, sagatavot kadetus — nākošos Latvijas armijas virsniekus, fiziskās audzināšanas vadīšanai. Apzinoties, ka

jaunākam virsniekam pēc skolas beigšanas, nonākot rotā, būs jāvada fiziskā audzināšana, jautāsim — vai Latvijas Kara skola mūs pienācīgi sagatavoja šim uzdevumam? Kara skolas virsnieku-apmācītāju sastāvs bieži mainījās. Vispārināt jauno virsnieku sagatavošanu fiziskās audzināšanas jautājumā tamdēļ ir neiespējami. Domāju, ka būšu tuvu patiesībai, ka: Kara skolas apmācības programmās fiziskai audzināšanai bija ierādīta svarīga loma, bet ka fiziskās audzināšanas vadītāju-virsnieku izvēle ne vienmēr bija laimīga. Taisnība, Kara skolas fiziskās audzināšanas vadītāja rīcībā esošie sporta rīki bija ierobežoti. Pilnīgi trūkstot sporta zālei, fiziskās audzināšanas stundas ziemas periodā nevarēja pildīt savu uzdevumu. Armijas sporta laukums gan deva lielisku iespēju kadetos izkopt spējas dažādos sporta veidos, bet tas tika atstāts novārtā. Tāpat nometņu periodā Daugavpili par fizisko audzināšanu un sportu domāja maz, neorganizēja gandrīz nekā! Liekas, ka tam par iemeslu bija zināšanu un arī intereses trūkums. Kadeti, nākošie jaunie virsnieki, auguši tādā noskaņā, arī no savas puses fiziskai audzināšanai un sportam veltīja pārāk maz vērības. Nonākot kaŗaspēka vienībās, tiem bija jāpārvar lielas grūtības, līdz tie varēja pildīt savu uzdevumu: vadīt fizisko audzināšanu.

Aktīva līdzdalība sporta sacensībās Latvijas mērogā kadetiņiem bija gandrīz neiespējama. Apmācībās ziemas periodā skolas telpās Rīgā un vasaras 3 mēnešus pavadot nometnē Daugavpili, nākošo virsnieku darbu un domas aizpildīja tikai — skolas darbs un sagatavošanās virsnieka uzdevumam. Un tomēr, ja paraugāmies Latvijas valsts sporta dzīvē, mēs redzam, ka virsnieki bijuši aktīvi vadot sporta dzīvi, tie piedalījušies arī meistarsacīkstēs visdažādākos sporta veidos, sasniedzot izcilus panākumus.

No vecākās paaudzes virsniekiem goda vietā jāmin ģenerālis R. Klinsons. Pats būdams izcilus sportists savos kadeta un jaunākā virsnieka gados, 1. pasaules kaŗā gūtie ievainojumi ierobežoja viņa aktīvu līdzdalību vieglatlētikā. Viņa vadībā Armijas Sporta Klubs izveidojās par vienu no svarīgākām organizācijām Latvijas sporta dzīvē. Attīstot aktīvu darbību 14 dažādos sporta veidos, ASK biedru skaits tuvojās vairākiem tūkstošiem. Būdams izcils šāvējs, viņš nodibināja Latvijas Šaušanas Savienību, būdams visu laiku tās vadītājs. Rosīgi sporta darbinieki bija plkv. V. Spandegs, pltn. E. Ceplītis, pltn. R. Ceplītis, pltn. J. Kārklīņš, pltn. Dāvids Veiss (viņš arī piedalījās Stokholmas olimpiādē šaušanā), kpt. Panteļejevs, kpt. A. Kārklīņš, kpt. E. Ķirkums, kpt. A. Liepiņš, kpt.-ltn. E. Martinsons (Daugavpili), kpt. A. Dzenis, pltn. J. Redlichs — latviešu futbola dzīves vadītājs. Aktīvi sporta sacensībās piedalījušies: admirālis T. Spāde, pltn. K. Kauke-Dauge, pltn. Alberts Rumba. Pēdējais bija izcilus ārtslidotājs — 9 gadus pēc kārtas Latvijas

meistars un rekordists. Vēlāk Latvijas Sporta Padomes ģenerālsekretārs. Kpt. I. Eichmanis (futbolā), kaŗa ierednis K. Graupners (futbola vārtsargs), pltn. N. Karlsons (ledushokejā), vltņ. Alfreds Lukstiņš (vieglatlētikā, ātrslidošanā, slēpošanā), ltn. Oļģerts Lukstiņš (vieglatlētikā-tāllēkšanā). Īpaši atzīmējami kpt. T. Rudzroga sasniegumi, viņš I. Vispārējos Latvijas Sporta svētkos uzvaras izcīnīja 7 vieglatlētikas disciplīnās!

No Latvijas Kaŗa skolu beigušiem virsniekiem: kpt. Voldemārs Dimza bija Latvijas meistars desmitcīņā un rekordists augstlēkšanā; kpt.-ltn. H. Marvē Latvijas meistars 800 m skr. un rekordists 400 m skr. pāri barjērām; vltņ. Valdemārs Baumanis — valsts vienības dalībnieks basketbolā un Latvijas valsts vienības vadītājs Eiropas meistarsacīkstēs un olimpiādē 1936. g. Berlīnē; vltņ. Arvīds Bradiņš — valsts futbola vienības spēlētājs; vltņ. A. Tauriņš — meistars paukošanā; vltņ. Arnolds Melbergs izcilus futbolists; vltņ. E. Mitenbergs bendī un futbola spēlētājs; vltņ. Eriks Pārups — meistars sprinta skr.; ltn. Ansis Mauriņš — aktīvs futbolists un vēlāk sporta darbinieks; ltn. Haralds Karlsons — izlases volejbolists; vltņ. O. Īlens — izcilus futbolists; vltņ. O. Laukmanis izcilus futbolists; vltņ. A. Jakimovičs — izcilus peldētājs — 20 reizes Latvijas meistars peldēšanā un 30 reizes pārspējis Latvijas rekordus; vltņ. E. Dārznieks — meistars šķēpa mešanā; vltņ. B. Dekšenieks — valsts vienības spēlētājs basketbolā; vltņ. N. Šenbruns — vieglatlēts un volejbolists.

Šaušanas un jāšanas sportā pilnīgi dominēja virsnieki. Šaušanā — vltņ. Kārlis Kļava — pasaules meistars šaušanā ar pistoli; kpt.-ltn. H. Marvē, vltņ. E. Laukmanis, vltņ. R. Ozoliņš, vltņ. J. Lūsis.

Jāšanā — kapteiņi — Upītis, Puķītis, Kārkliņš, vltņ.: V. Ozols, Broks, Insbergs, Barkāns, Zīle-Zīlupe, Pencis, Rēbergs, Cielēns, Pētersons, Jostsons. No Latvijas armijas virsnieku vietniekiem, kas Otrā pasaules kaŗā Latviešu leģionā cīnījās virsnieku dienesta pakāpē — ltn. Visvaldis Melderis — mūsu valsts basketbola vienības kapteinis, kas Latvijas krāsas aizstāvējis 40 reizes; ltn. Orests Cīpsts — izlases volejbolists; ltn. Vilis Čika — izlases basketbolists un galda tenisists; ltn. Semons Popovs — izlases riteņbraucējs.

Vai šis saraksts ir pilnīgs? Bez šaubām nē. Nav manā rīcībā vēsturisku datu, un atmiņa var arī pievilt.

*

VIRSNIEKI SABIEDRISKĀ UN POLĪTISKĀ DARBĀ

Latvijas Kara skola, mūsu virsnieku korpusa sagatavotāja un veidotāja, pievērsa ļoti mazu uzmanību savu audzēkņu ievadīšanai sabiedrisko darbu pienākumos, nemaz nerunājot par politisko sagatavotību. Tas bija liels trūkums, ko dienesta gaitās un sabiedriskā dzīvē visvairāk izjuta mūsu virsnieku saimes locekļi. Ir gan tiesa, ka politiskai sagatavotībai samērā lielu uzmanību pievērsa mūsu Augstākā kara skola. Bet Augstākā kara skola sagatavoja un izlaida ļoti ierobežotu skaitu virsnieku, un pie tam visi viņi izjuta lielus traucējumus — pašu elementārāko zināšanu trūkuma dēļ politiskos un sabiedriskos jautājumos.

Turpretī praksē, latviešu virsniekus dienesta vietās, it sevišķi provincēs, iesaistīja sabiedriskās dzīves pienākumos jau no pirmās dienesta dienas. Daudzi savos pienākumos un panākumos bija piemērs un paraugs sabiedriskās dzīves sejas veidošanā sava pulka vai divīzijas apkārtnē. Pēdējais vienmēr man nāk prātā, atceroties savu pirmo dienesta laiku 7. Siguldas kājnieku pulkā un šī pulka komandierā pulkveža Frickausa vienreizīgo personību tieši Malienas sabiedriskās dzīves veidošanā un pat vadīšanā. Pats par sevi saprotams, ka pulkvedis Frickauss aizrāva līdzī šim darbam daudzus sava pulka virsniekus, ieskaitot jaunākos. Visa Malienas dzīve būtu bijusi daudz bālāka nacionālā un sabiedriskā ziņā, ja to nebūtu tik mērķtiecīgi un jauki veidojuši tur novietotā pulka virsnieki.

Līdzīgs stāvoklis bija arī citās Latvijas garnizonu pilsētās, vai nu tas bija Jelgavā, Ventspilī, Cēsīs, Valmierā, Rēzeknē vai Ludzā. Lielāko garnizonu pilsētu sabiedrisko attiecību veidotāji spēja panākt daudz vairāk īpatnību sabiedriskā laukā, vienalga, vai tā Liepāja vai Daugavpils.

Visumā vairums latviešu virsnieku korpusa piederīgo savas sabiedriskās intereses apmierināja un dotības parādīja pašu virsnieku organizācijās, kā, piem., — Virsnieku Apvienībā, Kalpaka bataljona saimē, latviešu strēlnieku, ziemeļnieku vai cita veidojuma organizācijās. Pēdējos gados virsnieku saimes piederīgie aktīvi darbojās Aizsargu organizācijā un dažās vietējās savu garnizonu kultūrāla rakstura biedrībās.

Kara ministrijas un Armijas stāba galvenie vadītāji virsnieki varēja ļoti piesardzīgi darboties politikā. Šo galveno vadītāju virsnieku tiešais darbs bieži tos saveda kopā ar politiķiem un diplomātiem.

Būtu lieki apgalvot, ka 22 neatkarīgās valsts pastāvēšanas gadi bijuši pārāk īsi, lai latviešu virsniekus sagatavotu plašākā mērā

pienākumiem ārpus tiešiem dienesta uzdevumiem. Kara dienesta uzdevumus, pastiprinātā kārtā, padarīja par vienīgo virsnieku nodarbošanos. Virsniekus visādā veidā atturēja no līdzī domāšanas un runāšanas politiskos jautājumos. Manā vērtējumā tā bija ļoti liela un neattaisnojama valdības kļūda, un to novērst vai grozīt sāka mūsu pēdējais Armijas stāba priekšnieks ģenerālis LKOK Rozenšteins. Bet tad daudz kas bija jau nokavēts. Atļaujot virsniekiem, atbildīgo uzdevumu pildītājiem, runāt līdzī valsts dzīves veidošanā (politikā) — un katrā ziņā piedalīties politikas analizēs — mūsu neatkarīgās Latvijas bojā eja varēja būt arī savādāka. Bet viss tas pieder jau vēsturei, un no tās kļūdam mēs varam mācīties.

Neatkarīgas valsts 22 gadi bija pārāk īss laiks, lai kāds spētu sagatavoties visiem pienākumiem savas nācijas dzīves veidošanā un sargāšanā. Šis laiks pat neaptver vienu paaudzi! Tragiskais laiks mūsu virsnieku korpusa vēsturē bija 1940. un 1941. gads, kad 80% no kadru virsniekiem paņēma Maskavas režīms. Krievu un vācu okupācijas gadi un Otrais pasaules karš nedeva atelpu virsnieku saimes izveidošanas un pārveidošanas gaitā. Un, kaņam beidzoties, mēs visi bijām izmesti uz sēkļa un nostādīti jaunu, nepazīstamu uzdevumu priekšā — veidot nevien jaunu sabiedrisko iekārtu trimdā, bet arī uzņemties izpildīt augstākos sabiedrības vadības amatus. No mums prasīja nevien veidot trimdas nometnes, bet arī kārtot visus politiskos jautājumus. Un tie pēc zaudētā kara (mums piedaloties Vācijas pusē) bija tik jucekliģi un nepārskatāmi, ka mūsu korpusa piederīgiem svešumā bieži vien radīja neiedomājamas grūtības un pat nesaskaņas. Pēdējās bija tās ļaunākās, tās radās rutīnas trukuma dēļ. Vēl šodien pārāk daudzi virsnieki pilnīgi atturas no jebkāda sabiedriska pienākuma un, manā vērtējumā, ir nevien neatbildīgi uzveduģies, bet arī iegrimuģi trimdas pasīvajā masā un ne ar ko vairs neattaisno savu kādreizejo piederību mūsu tēvijas slavas dienu laikiem.

Bet būtu netaisni šos pārmetumus adresēt mūsu vecāko virsnieku vairumam un daudziem jaunākiem „ierindniekiem” (viņi visi jau tagad arī kļuvuģi veci gados), kas ar saviem darbiem un stāju daudzkārt ir veidoģuģi mūsu trimdas dzīves saturu un vēl arvien veic neatkārtojamus darbus mūsu apspīestās tēvzemes labā.

Latvieģu politiskās un sabiedriskās dzīves veidoģana sveģumā nebūtu bijuģi iespējama un būtu daudz nenozīmīģāka, ja tajā nebūtu līdzī runāģuģi un darboģuģies tādi vīri kā Bangerskis, Skaistlauks, Krīpens, Janums, Lobe, Plensners, Osis. Ja viņi nebūtu bijuģi klāt pie mūsu bijuģo un tagadēģo nacionālo pārstāvību veidoģanas, tad šodien būtu pavisam grūti saredzēt mūsu nacionālās sejas vaibstus, — katrā ziņā, — mēs būtu savā saturā daudz bālāki.

Latviešu virsnieki ir ielikuši savu sirdi un darbus galvenām kārtām Cedelgēmā radītās „Daugavas Vanagu” organizācijas pamatsaturā. Tās dibināšanas ierosinātāji bija virsnieki, un tās veidošanā un vadībā vienmēr paliks ierakstīti Krīpena, Januma Skurbes un citi vārdi. It sevišķi nozīmīga bija „Daugavas Vanagu” organizācijas veidošanās pēc Vācijas atstāšanas. Maz ticams — vai un kādi būtu DV koporganizācijas saturi Anglijā — bez Tomasa, Alksniša; Austrālijā — bez Lauvas, Aufmaņa, Masulāna, Māliņa; Kanadā — bez Purmaļa, Baloža, Mukta, Epnera un Krūkas uzpurējošās vadības? Piezīmējams, ka DV saimi Kanadā ir vadījuši tikai virsnieki, tas pats ir bijis Vācijā. DV CV alaž ievēlēti virsnieku saimei piederīgie. Kas būtu DV organizācija bez pulkveža Januma autoritātīvās un uzticīgās vadības? Un, ja šodien DV organizāciju citi (ne jau paši) raksturo par trimdas mugurkaulu, tad tas arī jānovērtē kā virsnieku korpusa neapstrīdams nopelns. Vēl vairāk — ja DV organizācija ir viena no nozīmīgākām Latvijas brīvības atgūšanai, tad arī tas ir tieši viens no lielākiem virsnieku korpusa nopelniem un ar to virsnieki pierādījuši savas spējas iedziļināties un izprast politisko stāvokli un notikumus izmantot mūsu tautas nākotnes labā.

Būtu netaisni nepieminēt latviešu virsnieku vadīto atsevišķo karavīru organizāciju nozīmi neba jau trimdas sabiedrībā vien, jo šo karavīru organizāciju saknes un pamati atnākuši līdzīgi no atstātām mājām, dzimtenes un tēvzemes. Kā nozīmīgākā ir jāpiemin Latviešu Virsnieku Apvienība ar darbības nozarojumiem Kanadā, Austrālijā un ASV. (Žēl, ka latviešu virsnieku saime Eiropā vāji organizēta.) LVA ir organizētā latviešu virsnieku korpusa pārstāvētāja un reprezentētāja. Šai apvienībai piederīgie virsnieki ir tie, kas ķeras pie darba tur, kur sauc pēc darītājiem. LVA vīri to var darīt un izdarīt, jo viņas rindās esošiem vīriem vēl ilgi būs spēka gana. Šos vīrus stiprina tēvzemē dotās un mantotās karavīru tradīcijas. Tāpat bez nozīmes nav tādas organizācijas kā Kalpaka Bataljona Savienība, Latviešu Strēlnieki, LKOK Biedrība, LKI Apvienība un vēl citas. Tās visas darbojas virsnieku vadībā un savā sabiedriskā (arī politiskā) nozīmībā ne vienreiz vien ir stādītas un arī bijušas par paraugu daudziem pasākumiem svešumā, un ar savu brālības raksturu likušas sevi sajūst arī okupētā dzimtenē.

Bez nozīmības nav mēģinājums piesaistīt neatkarīgās Latvijas virsnieku saimei arī mūsu patvērumu zemju armiju latviešu tautības virsniekus. Šķiet, mazs panākums būs šim mēģinājumam. Mēs, vecie, paliksim savas korporācijas — „zeme un sāls”.

Visvairāk tomēr jāpiemin virsnieku korpusam piederīgo darbība mūsu centrālajā organizācijā vadībā šeit pie mums svešumā: Brīvās Pasaules Latviešu Apvienībā, atsevišķo zemju centrālās organizāci-

jās un beidzot — Komitejā Latvijas Brīvībai. Tās ir vietas, kur vistiešākā nozīmē var kalpot savai tautai un mūsu saimes lepnajai devīzei —

Tēvzemei un brīvībai!

Raimunds Čaks

VIRSNIEKI SKAUTU VADĪBAS DARBĀ

Latvijā skautu vadītāju rindās ļoti augsts procents bija virsnieku. Mūsu virsniecība pareizi novērtēja un atskārta, ka skautu gaitas zēnu un jauniešu gados vēlāk palīdz karavīra gaitās. To vēlāk, pēc Otrā pasaules kara pirmā Vācijā notikušā skautu vadītāju konferencē kādā oficiālā atzinumā apliecināja arī skautu vadītāji — Otrā pasaules kara dalībnieki. Jāatceras arī, ka skautiem pirmsākumi meklējami britu-būru kara laikā, kad toreizējais Mefekingas pilsētas komandants britu ģenerālis Bēden-Pauls dažādos armijas izpalīgu pienākumos ar labām sekmēm iesaistīja zēnus un jauniešus. Šķiet, ka Latvijā daudziem virsniekiem izšķirties par skautu vadītāju darbu no armijas pienākumiem brīvājā laikā palīdzēja arī populārā ģenerāļa Kārļa Goppera priekšzīme — virsnieka tērpu brīvā laikā pārmainīt pret skautu kreklu un toreiz mūsu zemē vēl neparastajām isajām bikšelēm.

Ģen. Goppers ar skautismu netieši bij iepazinies jau pirms Pirmā pasaules kara, kad viņa rokās bij nonācis skautisma dibinātāja B.-P. sarakstītās skautisma pamatgrāmatas „Skautisms zēniem” tulkojums krievu valodā. Ģen. G. vēlāk kādā rakstā „Ugunskurā” atcerējās, ka vairākas šai grāmatā gūtās idejas viņš kā virsnieks izlietojis, apmācot kareivjus. Goppers visus Latvijas neatkarības gadus sabija mūsu skautu augstākā vadītāja pienākumos un kļuva plaši pazīstams un populārs arī starptautiskā skautu kustībā. Trīsdesmito gadu beigās Latvijas iekšpolitisko strāvojumu dēļ viņš nevarēja kandidēt Starptautiskās skautu komitejas locekļa amatam.

Daudzi augstākie virsnieki skautu organizācijā darbojās kā biedri-veicinātāji un bija organizācijas nodaļu pr-ki: ģenerāļi Bangerskis, Dankers, Dūze un Krustiņš; pulkveži: Daukša, Dūms, Frickauss, Gundars, Gustavs, J. Liepiņš, Mangulis un J. Vītols, un plkv.-ltn. Orniņš. Skautu org. Centrālā pārvaldē īslaicīgi darbojās arī ģen. J. Balodis, bet ilgus gadus — ģen. Ed. Kalniņš.

Kad 1938./39. g. biju algots skautu stāba darbvedis Rīgā, personīgi iepazīnu daudzus skautu vadītājus virsniekus; daudzus pazinu pēc izskata, bet par daudziem zināju, ka viņi ir virsnieki pēc vadītāju kartotēkas datiem, jo skautu sanāksmēs arī virsnieki lielāko tiesu ieradās skautu tērpos.

Kad sāku šo rakstiņu par skautu vadītājiem-virsniekiem, tad kā pirmais man jāmin pltn. Jēkabs Pone. Iepazīnu viņu kā zēns un 79. Madonas skautu vien. skauts. Pone toreiz bij Malienas skautu novada pr-ks un bija atbraucis inspicēt mūsu vienību. Mums, zēniem, ļoti imponēja, ka pēc oficiālās inspekcijas viņš aprunājās arī ar ikvienu personīgi un izrādīja interesi par mūsu skautu gaitām un nākotnes sapņiem personīgā dzīvē. No savas vēlāko gadu pieredzes un vērojumiem varu liecināt, ka P. bij viens no aktīvākajiem provinces novadu pr-kiem. Kad trīsdesmito gadu otrā pusē Poni no 7. Siguldas kājn. p. pārcēla uz 4. Valmieras k. p., sagadījās, ka viņš kļuva Latvijas skautu pr-ks tad, kad es biju skautu stāba darbvedis. Abi par to bijām lepmi un priecīgi! Savas atmiņas par Poni esmu publicējis 7. Siguldas p. piemiņas fonda izdevumā „Mūsu Dzīve”, 1965. g.

Un tad — chronoloģiskā kārtībā jāmin — Elmārs Sproģis. Skolas gados vasaras pavadīju tēva mājās, Saikavas pagastā. Mūsu skautu vienība katru vasaru rīkoja nometni pie Meirānu Visagala ezeriem, kuŗas laikā katrreiz gājām svētceļojumā uz netālo pulkveŗa Kalpaka atdusas vietu Visagala kapsētā. Un tā kādā sestdienas vakara vēlā stundā, ar velosipedu mērojis tālu ceļu, mūsu nometnē ieradās toreizējais 7. Siguldas k. p. ltn. Elmārs Sproģis. Viņš tai laikā veica sevišķu uzdevumu vadītāja pienākumus Malienes skautu apgabalā, vēlāk bija Pededzes novada pr-ks. Kpt. E. Sproģis bija arī viens no pirmajiem, kas atsāka skautošanu Vācijā 1945. gadā Oldenburgā, noorganizējot un vadot Tērvetes novadu.

Nākamais manu atmiņu lokā ir kpt. Aleksandrs Mateāss. Gulējām ar viņu blakus vienā teltī Gaŗezera vadītājuursos. Tur iedraudzējāmies. Viņš bija viens no pirmajiem Cēsu skautiem, piedalījies arī Cēsu skolnieku rotas cīņās. Ilgajos gados arī skautu org. viņš bija pildījis dažādus amatus un pienākumus. Tolaik viņš bija augstā amatā — Rīgas skautu pr-ks. Vēlākos gados ar Mateāsu man bija dažādas neparastas tikšanās. Vācu okupācijas laikā biju iebraucis Rīgā tieši tai dienā, kad uz fronti izbrauca mūsu pirmais brīvprātīgo bataljons. Gadījās būt Valdemāra ielas un Kalpaka bulv. krustojumā, kad šai vietai tuvojās bataljona gājiens. Biju pārsteigts, kad redzēju tā priekšgalā jājam zirgā savu draugu kpt. M. Bataljons pie Mākslas mūzeja kāpnēm fotografējās, un tā man bij izdevība uz īsu brīdi satikt Mateāsu un novēlēt viņam karavīra laimi. Visi tagad zināms, ka tās viņam tomēr pietrūka pašā Otrā pas. kara beigu posmā. Nākamā tikšanās ar viņu man bija Jelgavā, kad Mēdemis pieņēma

LJO vadītājus, un tad — atkal nejauši un negaidīti — Berlīnē — Fridricha ielā, kad saskrējās ar viņu krūtīs pie kāda tukša ieroču veikala. Abi meklējām — skrotis!

Rīgas skautu pr-ka amatā Mateāsu nomainīja vltņ. K. Plienīšs. Viņš kādu laiku bija ministru prezidenta biedra M. Skujenieka adjutants. Skaists, slaidis vīrs ar filmaktiera Klarka Gebla ūsiņām. Rīgas apkārtnes apgabala skautu pr-ks bija kpt. P. Vilips, arī viens no pašiem pirmajiem latviešu skautiem. Trimdā Vilips dažus gadus bija arī Latviešu skautu pr-ks. Skautu vadītāju saimē ar savu sirsnīgo un draudzīgo stāju iemīlots un populārs bija kpt. A. Raiskums, bet no vltņ. Mārtiņa Puriņa daudzi „raustījās”: viņš paskarbs un paass un apveltīts „asu mēli”. Puriņš prata arī lietuviešu valodu un kā virsnieks vienu gadu bij piekomandēts Lietuvas armijai. Skautu vadītāju žurnālam „Garežera Raksti” viņš sniedza pārskatus un tulkojumus no Lietuvas skautu periodikas.

Adm. kpt.-ltņ. R. Raits (agrāk Rutkis-Rutkins) bija kāda novada pr-ks Daugavpilī, vēlāk līdzīgu amatu pildīja Rīgā. Izcilu darbu skautu organizācijā veica adm. kpt. A. Lūks. Viņš pazīstams kā veikls publicists, un viņa draudzie apcerējumi skautu „Ugunskurā” un vadītāju „Garežera Rakstos” deva jaunas ceļa zīmes skautu un vadītāju darbam. Adm. pltn. R. Putnaērglis skautu org. iekļāvās ap. 1936. g., kad skautu org. pievienojās baptistu jaunatnes organizācija — „Laifu” brigāde, kuŗas pr-ks P. bija bijis. Putnaērglis kādu laiku bija arī roveru virsaitis un skautu stāba pr-ks (arī tai laikā, kad es biju darbvedis). Ļoti spējīgs un vispusīgi apdāvināts; pats strādāja daudz, skatījās arī, lai citi neslinko! — Man liekas, ka arī uz kpt. K. Tiltiņa uzplečiem bija burts „A” (varbūt arī — ne). Tiltiņš bija dinamisks skautu org. saimniecisko lietu kārtotājs; viņam palīdzēja adm. vltņ. Konrāds. Pirms Tiltiņa šos pienākumus bij veicis kpt. Ž. Vikš-Soboļevskis, kādreizējais Troickas pulka kaŗavīrs, kas kopā ar citiem Latvijas skautisma celmlaužiem, bija veicis dižus darbus mūsu skautisma labā, kādu laiku bijis arī Latvijas skautu pr-ks. Es viņu tuvāk nepazīnu, jo „manā laikā” viņš no aktīva darba bija drusku atrāvies.

Plkv. J. Lendiņš bij ievērojams skautu darbinieks Ventspilī, bet pārcelts uz galveno stābu Rīgā, skautu stābā kļuva Starptautiskais pārstāvis, ko paši skauti godāja par „skautu ārlietu ministru”. Pienākumi skautu stābā bija arī galv. stāba kpt. un LKOK Ķevietim. 20. gadu sākumā skautu darbā aktīvs bija bijis arī kpt. Rēbergs un ltņ. A. Lauva.

Ltn. (vēlāk kpt.) E. Eglīte bija kādas vien. pr-ks Rīgā. Gara acīs redzu viņu Lielupes kāpās, 4. Lielā nometnē: isajās skautu biksēs un gaŗajos virsnieka stulmu zābakos! Nometnes avīzes redakcijā par viņu ienāca zobgalīgs rakstiņš ar zīmējumu, bet tā autors nebija

zinājis, kamdēļ E. staigā garajos zābakos. Īsi pirms nometnes Eglīte bij savainojis kāju un garajos zābakos staigāja, lai tie vainu aizsargātu no viršiem un krūmiem. Bet jāatzīstas arī man, ka jocīgi izskatījās gan. Kpt. E. kritis kā artilērijas divizona komandieris Pomerānijā.

Jūras kpt. E. Barotājs kādu laiku bija jūras skautu inspektors. Šai posteņi vēlāk bija arī komandkpt. T. Spāde. Jūras ltn. M. Plēsums, kas mazā laiviņā 30. gadu vidū šķērsoja Atlantijas okeānu, arī bija jūras skautu vadītājs. Aviācijas skautu inspektors bija jūras aviācijas vln. O. Čakanovskis, bet, ja atmiņa nevil, tad aviācijas plkv. Indāns arī bija saistīts ar aviācijas skautu darbu; man pat gribas minēt, ka viņam bija arī skautu vadītāja pakāpe.

Plkv. R. Bebris bija sk. novada pr-ks Daugavpili un Jelgavā, bet pēdējos gados, būdams Rīgā, Valsts prezidenta pils komandants, skautu darbā aktīvi nepiedalījās.

Pie pašiem pirmajiem Bauskas skautiem pieder arī kpt. V. Akermanis. Skautu gaitās viņu neiepazīnu, bet citos pienākumos mūsu ceļi krustojās vairākkārt. 1941. g. vasaras sākumā ar viņu Madonā gribējām izdot avīzi, bet toreizējais komandants (latvietis) neatlāva. Taču tas ir cits stāsts un citai reizei. — Kpt. K. Rudzītis kādu laiku bija sk. stāba adjutants. Skautu vadītāji bija arī vln. Endziņš un vln. I. Žīgurs.

Virsnieki darbojās skautu vadītāju pienākumos arī provinces garnizonu pilsētās. Alūksnē un Gulbenē, bez jau minētiem J. Pones un E. Sproģa, dažādos laikos darbojās vln. — vet.-ārsts V. Beitelis. Viņš bija pēdējais Malienas skautu apgabala pr-ks. Toreizējais vln. V. Hāzners Alūksnē noorganizēja 10. jūras skautu vienību. Cedelgēmā majors Hāzners bija Dzintarzemes skautu novada pr-ks, vēlāk Vācijas jendas skautu pr-ks, bet ASV dzīvojot ilgus gadus ir Centr. revīzijas komisijas pr-dis un Goppera fonda valdes loceklis. Alūksnē vln. G. Bergis bija 6. skautu vien. pr-ks, bet citus skautu vadītāju amatus pildīja arī vln. Finarts un ltn. Rudaks.

Plkv.-ltn. O. Jansons Abrenē bija Augšlatgales skautu nov. pr-ks, bet kāda novada pr-ks Rēzeknē bija plkv.-ltn. Lasis. Rēzeknē dažādās vienībās darbojās arī vln. Andersons-Jūrkalns un vln. Štrauss. Daugavpili ilggadīgi skautu darbinieki bija kpt. Br. Krolls, kpt. V. Midziņš, kpt. K. Blitte, kpt. A. Ozols, kpt.-ltn. Bīskaps, vln. Neimanis un vln. Kumermanis.

Jelgavā skautos darbojās kpt. K. Purmalis, vln. Grīnerts un vln. K. Vēveris. Liepājas skautu augstākā vadībā ilgus gadus bija plkv. Zommers, kurš skautu darbu bij sācis Daugavpili, ap 1923. g. Kādas vien. pr-ks Liepājā bija vln. A. Graumanis, kurš kara laikā kļuva populārs ar kara notikumu un piedzīvojumu ziņojumiem presē no sava komandpunkta „Tas trakais kuģis Norvila”. Tukumā vien.

pr-ks bija ltn. J. Zvirbulis; viņš bija piekomandēts aizsargu organizācijai un veica Tukuma aizsargu p. komandiera palīga pienākumus. 16. Jelgavas aizsargu p. kom. palīgs vlt. Mauriņš kādu laiku bija arī 78. skautu vien. pr-ks.

Skauti un skautu vadītāji sasaucās arī aiz dzelondrašu žogiem Cēdelgēmas gūstekņu nometnē. Tur Dzintarzes skautu novadā darbojās kādi 200 roveri un vadītāji. Nov. pr-ks bija maj. V. Hāzners, bet viņa tuvāko palīgu vidū bija skautu vadītāji-virsnieki: maj. A. Tomass, kpt. K. Purmalis, vlt. V. Rēdelis, vlt. Kumermanis, vlt. Kūlis, ltn. Rudaks, ltn. Vērzemnieks u. c.

Šai rakstā esmu pieminējis tikai tos skautu vadītājus, kas bija virsnieki Latvijas brīvības gados. Daudzi skauti un vadītāji, piem., T. Dukāts, varoņa nāvē kritušais R. Indāns (skat. Ints Vanadziņš — Veiss, 28. lapp.) un E. Priednieks ieguva virsnieku pakāpes kara laikā, bet par viņiem man nav pārskata. No skautu vadītājiem — Latvijas armijas rezerves ltn. zīnu tikai trīs: ltn. Jāni Gobu (kritis), I. Kažociņu un E. Vērzemnieku.

Tā! Esmu savu uzskaiti un pārskatu beidzis. Mani pašu pārņem bažas un nemiers: būšu jau kādus piemirsis un nepieminējis un arī — nezinājis, un nu viņi uz mani būs dusmīgi. Bet ko lai dara: skautu stāba vadītāju kartotēkas vairs nav manā rīcībā, bet atmiņā, pēc vairāk kā 30 gadiem, radušies nepatīkami robi . . . Kādā Meksikas krodziņā esot uzraksts: „Lūdzu, nešaujiet uz mūzikantiem! Viņi spēlē tik labi, cik labi prot!” Līdzīgā veidā šoreiz taisnojos arī es.

Valdemārs Baumanis

LATVIEŠU VIRSNIEKI OTRĀ PASAULES KARA VĒTRĀS

Kad Otrais pasaules karš pārsteidza pasauli, latviešu tauta un tās armija pārdzīvoja lielu traģēdiju. Bija pagājis tikai gads no dienas, kad pāri Latvijas valsts robežām vēlās sarkanās armijas karavīru masas un Latvijas valsts bija beigusī pastāvēt. Starplaikā Latvijas armijas kara spēka vienības bija iekļautas Baltijas Kara Apgabala atsevišķā korpusā, daļa no mūsu vienībām bija pilnīgi izformētas un lielākā daļa tā sajauktas, ka Latvijas armija bija beigusī pastāvēt.

Komunistiskās varas paudēji Latvijā apzinājās, ka, lai pakļautu latviešu tautu ienīstajam komūnisma režīmam, tiem jāznīcina viss, kas Latvijas brīvvalsts laikā audzis un veidojies nacionālā un

patriotiskā garā, tamdēļ steiga, ar kādu iznīcināta tika Latvijas armija, tās virsnieki un instruktori, bija ļoti liela. Latvijas armijas kara spēka vienības bija izaugušas no vienībām, kas varonīgās cīņās bija izcīnījušas latviešu tautai brīvību. Kaujas laukā slēgtā draudzība bija augusi un veidojusies Latvijas valsts brīvības saulē. Šo 20 gadu laikā mūsu armijas kara spēka vienības bija kļuvušas par latviešu tautas audzinātāju. Visa mūsu jaunatne, pildot obligāto aktīvo, kara dienestu, zināmu laiku no savas dzīves pavadīja armijas rindās. Virsnieki un virsdienesta instruktori bija viņu audzinātāji. Tie mūsu jaunatnē ieaudzināja: tēvzemes mīlestību, patriotismu un nacionālo apziņu. Visu to apzinoties un novērtējot, kļūst arī saprotams, kamdēļ sarkanie iebrucēji ar tādu nežēlību un skaidru aprēķinu centās Latvijas armijas kara spēka vienības pārveidot vai pat iznīcināt. Vispirms latviešu kara spēku vienības tika izvietotas no mūsu lielākām pilsētām mazās pilsētās, ciemos, pat atsevišķās lauku sētās. Latvijas armijai bija jāpazūd no lielākām pilsētām! Sākās latviešu virsnienu autoritātes sagraušana. Latviešu kara spēku vienībās iecēla par augstākiem vadītājiem sarkanās armijas virsniekus, mazākās vienībās krievu „poļitrukus” jeb politiskos vadītājus. Redzamos politisko vadītāju amatos izvirzīti tika arī latviešu līdzskrējēji svešai varai, kas ar latviešu pulkvežleitnanta un pulkveža zīmotnēm parādījās pulku un divīziju stābos. Ar ģenerāļa zīmotnēm lepojās Latvijas armijas politiskais vadītājs! Latvijas armijas kadri — virsnieki un virsdienesta instruktori tika diskreditēti, viņu autoritāte grāuta, viņu saskārsme ar kaŗavīriem ierobežota.

14. jūnijā Latvijas armijai piederīgo aresti no kaŗaspēka vienībām atrāva viņu iemīļotos vadītājus. Satraukums pārņēma visus, kas vēl pasargāti bija pirmajās apcietināšanās. Katrs virsnieks un virsdienesta instruktors sev jautāja: cik ilgi es vēl staigāšu uz zemes, kas svēta latviešu tautai? Daļa virsnienu meklēja glābiņu ieejot mežā, daļa tika atvaļināta, bet daļa vēl bija kopā ar latviešu kaŗavīriem, kad pēkšņi sākās kaŗš, Lielvācijas armijai iebrūkot komūnistiskās Krievijas imperijā.

Kaŗa darbība uz Latvijas zemes ilga tikai dažas dienas. Sasniegušas Rīgu, vācu vienības strauji virzījās uz robežu apgabaliem. Sarkanās armijas vienības sajukumā un lielā steigā atkāpās un sev līdzī aizrāva daļu no latviešu virsniekiem, instruktoriem un kareivjiem. Daļa no latviešu virsniekiem tomēr iespēja pasargāties no deportācijām un aizvešanas.

Lielvācijas armijas uzvaras gājiens un ienīstās sarkanās armijas vienību pāniskā bēgšana ietekmēja notikumus Latvijā. Latviešu kaŗavīri par savu lielāko ienaidnieku uzskatīja komūnistiskās varas nesējus un bija gatavi doties cīņā, lai iznīcinātu armiju un tās kaŗavīrus, kas sargāja šo nežēlīgo sarkano varu. Laukos noorganizē-

jās partizānu vienības. Latviešu virsnieki, aizsargi un nacionāli noskaņoti pilsoņi aktīvi piedalījās sarkano iebrucēju padzīšanā. Latviešu kaŗavīri ar sajūsmu ķērās pie ieročiem, būdami gatavi ziedot savas dzīvības par savas tēvzemes brīvību.

Latviešu virsnieku, instruktoru un kareivju vēlēšanās bija organizētās nacionālās vienībās piedalīties cīņās pret sarkano armiju. Tie sagaidīja, ka Lielvācijas armija un tās vadītāji pozitīvi novērtēs mūsu nacionālo vienību kaujas spējas un sekmēs to noorganizēšanu un iekļaušanu aktīvās cīņās. Latviešu virsnieku domas šini laika sprīdi gāja vēl tālāk. Viņus ietekmēja atziņa, kas vēstures skatījumā bija jau reiz noticis, ka vienā laikā sabrūk divu lielu valšķu armijas, tad savas tēvzemes robežu sargāšanā latviešu kaŗa spēku vienībām būtu tāda pat loma kā Atbrīvošanas cīņās 1919. gadā.

Notikumi attīstījās citā virzienā. Lielvācijas armijas straujais uzvaras gājiens ievērojami ietekmēja Vācijas valsts un armijas vadītājus. Viņi neievērotus atstāja ne tikai latviešu, bet arī igauņu un visu pārējo tautu kaŗavīrus, kas dzīvoja zemēs, kuŗas vācu armija bija atbrīvojusi no ienīstās sarkanās armijas un komūnistu politiskās policijas. Latviešu virsnieki sarūgtināti un nesaprasti palika notikumu novērotāji, kas tagad risinājās Latvijā un kaŗa darbībā ierautās zemēs.

Lielvācijas armijai, kas dažās dienās satrieca Polijas pretestību un 2 nedēļu laikā iznīcināja Francijas un Beļģijas aizsardzības spēkus, sasniedzot Krievijas lielās pilsētas Ļeņingradu un Maskavu, sāka aprūkt svaigu spēku, lai šīs operācijas nobeigtu ar lielām uzvarām. Vienā laikā iebrūkot Ukrainā un Melnās jūras apgabalā, Vācijas armijas vienības bija sadrumstalotas un viņu triecienu spēks apstājas. Kaŗa darbībā notika lielas pārmaiņas. No uzbrukuma vācu vienības pārgāja uz pozīciju vai atbalstu punktu kaŗa darbību. Sakautā un pānikā bēgošā sarkanā armija uzsāka pārorganizēšanos. Tās pretestība palielinājās. Lai pārvaldītu un nodrošinātu iekarotās milzīgās zemes platības, Vācijas armijai sāka trūkt rezerves. Bija pienācis laiks, kad bija jādomā — kā kādreiz atstumto tautu piederīgos iesaistīt kaŗa darbībā. Tāds laiks bija pienācis arī Baltijas valstīs.

Latvijā mūsu tautas noskaņojumā aizvadītajos mēnešos bija notikušas lielas pārmaiņas. Uzvarām vainagotā vācu armija jau sen bija nogrimusi Krievijas tundrās, bet Latvijā, Igaunijā un Lietuvā valdīja vācu civilā pārvalde. Šo zemju iedzīvotāji bija pārvērsti otrās šķiras pilsoņos ar ļoti ierobežotām tiesībām. Ja kaŗa sākuma dienās, latviešu tauta vācu kaŗavīrus sagaidīja ar ziediem kā savus atbrīvotājus no komūnisma nežēlīgās varas, tad tagad pašreizējos vācu civilās varas nesējus pavadīja naida pilni skati un izjūtas. Latviešu tautā bija zudusi vēlēšanās aktīvi iesaistīties kaŗa darbībā.

Daļa latviešu virsnieku, instruktoru un kareivju bija iesaistījušies saformētos policijas bataljonos, daļa kārtības dienestā, bet lielākais vairums ieročus nest spējīgie latviešu vīri bija ārpus šīm vienībām. 1942. g. beigās un 1943. g. sākumā vācieši atrada veidu un līdzekļus, kā latviešu jaunekļus mobilizējot iekļaut vācu kara spēka vienībās par „izpalīgiem” vai netiro saimniecisko darbu darītājiem. Tam sekoja jau oficiāla iesaukšanas pavēļu izsūtīšana ne vairs tikai jaunekļiem, bet arī bijušiem Latvijas armijas virsniekiem un instruktoriem. Vācijas vadonis bija pavēlējis uzstādīt Latviešu leģionu, un vietējā vācu civilā pārvalde, sadarbībā ar vācu policiju, darīja iespējamo, lai šo pavēli steidzīgi izpildītu. Darba pārvaldes strādāja ar pilnu jaudu un latviešu jaunatnei nebija citas izejas kā sekot iesaukšanas pavēlei.

Grūtas izšķiršanās priekšā atradās daudzi Latvijas armijas virsnieki un instruktori. Arī viņi saņēma iesaukšanas pavēles. Daudzi bija atraduši nodarbošanos kara saimniecībā un patiesībā bija pasargāti no mobilizācijas. Redzot, ka mūsu jaunekļu tūkstoši saplūst mobilizācijas centros, latviešu virsnieki apzinājās, ka viņu vieta ir pie latviešu jaunatnes, kas tagad iesaukta kara dienestā. Virsniekiem šī izšķiršanās nebija viegla. Tie apzinājās, ka latviešu karavīri būs tikai maza saujiņa svešas armijas sastāvā. Bez valodas grūtībām būs jāpārvar arī militārās izglītības trūkumi — cita armija, citi reglamenti, citi ieroči! Arī morāle bija zema, jo latviešu karavīriem nebija mērķis par ko cīnīties. Saucieni, no tiem, kas paši sēdēja droši augstās vietās Rīgā, ka latviešiem dota iespēja satriekt iebrucēju ārpus Latvijas brīvvalsts robežām, vairs nevienu nepārliecināja. Agrākā sajūsma par sarkano iebrucēju iznīcināšanu un latviešu tautai nodarīto noziegumu atriebšanu bija pagaisusi. Apziņā arvien ciešāki iegulās doma un vērtējums, ka arī pašreizējie mūsu zemes kungi nedomā, ka latviešu tautai pieder tiesības pašai lemt par savu zemi un tās likteni.

Un tomēr virsnieki sekoja iesaukšanas pavēlēm. Kara spēku vienību formēšanās un apmācības vietās ieradās virsnieki ar ļoti lielu gadu starpību.

Iesaukšanas pavēlēm bija sekojuši daļa Latvijas armijas vecāko virsnieku, Latvijas Kara skolu beigušie un arī virsnieki, kas karavīru tērpu bija novilkuši pēc Atbrīvošanas cīņu neslīguma. Jau apmācības darbs pierādīja, ka kaujas vienību vadīšanu rotu sastāvā praktiski izpildīt var tikai Latvijas Kara skolu beigušie virsnieki un vada komandieņu pienākumus veikt Latvijas armijas virsnieku vietnieku kursus beigušie, kas saskaņā ar mūsu kara klausības likumiem, iesaucot no virsnieku vietnieka tika paaugstināti leitnanta dienesta pakāpē. Virsniekus, kas jau bija sasnieguši pusmūža gadus, centās iedalīt saimniecības un apgādes vienībās. Virsniekiem sekojot iesaukšanas pavēlēm, panākts tomēr bija, ka latviešu pulkiem

gatavojoties kara darbībai, latviešu karavīrus vadīja latviešu virsnieki un instruktori.

Bieži pārdomās uzpeldēja jautājums, vai Latvijas Kara skola bija izaudzinājusi un izglītojusi virsniekus spējīgus panest kara grūtības un vadīt karavīrus kaujās? Šodien, pēc aizvadītām smagām kaujām, mēs uz šo jautājumu varam atbildēt — Latvijas Kara skola bija izaudzinājusi virsniekus, kas bija spējīgi pastāvēt kara laukā un ar izcilus sekmēm vadīt savus karavīrus cīņās Austrumu frontē un arī uz vācu zemes pret sarkanās armijas vienībām. Tā virsnieku paaudze, kas bija augusi un veidojusies brīvās Latvijas Kara skolā, palika saviem pienākumiem uzticīga līdz pat brīdim, kad tie latviešu karavīri, kas cīnījās uz vācu zemes, iesoļoja gūstekņu nometnēs. Par to karavīru — virsnieku, instruktoru un kareivju varonību, kas ieslēgti Kurzemes cietoksnī, neuzvarēti nonāca sarkanās armijas gūstā, mēs varam izteikt tikai savu apbrīnošanu.

Šodien, 35 gadus pēc kara darbības izbeigšanās, mēs pieminam tos karavīrus, kas savu tēvzemes mīlestību un ticību brīvajai Latvijai samaksāja ar savu dzīvību. Viņu priekšā mēs noliecām savas galvas!

Mēs pieminam tos karavīrus, kas Kurzemes cietoksnī latviešu karavīru drosmei pievērsa pasaules uzmanību.

Mēs pieminam tos virsniekus, instruktorus un kareivjus, kas vēl šodien smok izsūtījumā Krievijas tundrās.

Mēs pieminam tos, kam Latvijas brīvvalsts laikā bija uzticēts uzdevums — izaudzināt Latvijas armijai jaunus virsniekus, virsnieku vietniekus un instruktorus, lai mūsu armijai būtu gatava aizstāvēt savas tautas brīvību, ja liktenis to tā būtu lēmis.

Nežēlīgais 2. pasaules karš pierādīja, ka Latvijas Kara skola bija izaudzinājusi un kara darbībai sagatavojusi jaunus latviešu virsniekus. Savu Alma Mater pieminot, mēs vēl šodien, esam gatavi sekot dotam zvērastam:

„Savam godam, latvju slavai, tēvzemei un brīvībai”.

*

Vecie zēni

Mēs, vecie zēni, sirmajām galvām
un spieķiem balstam —
mēs bijušie
biroju, ministriju, redakciju kalpi,
nu varam klaiņot parkos,
ielās, tirgos,
jo mūsu dienas kļuvušas garākas —
tā mums šķiet.

Lielā mierā
varam uzklusēt cita stāstus,
zinām jau labi,
ka tur, kur kalpojām,
Pūš jauni vēji
un, ka tie nav labi —
tur drīz var rasties grūtības,
zinām, ka pasaules politika slikta,
ka valstis stūrē nespējīgi vīri
un pat noziedznieki.

Jā —
jaunākā māksla, dzeja —
par to nav vērts pat runāt.
Pasaulē viss kļūst sliktāks
un muļķīgāks —
mēs to lielā mierā varam atzīt —
mēs, vecie zēni —
jo dvēselēs vēl nesam
jaunības sapņojumus, ilgas.
Mēs ļoti nopietni norādām,
tā vienā mierā,
ka neesam ar slikto apmierināti —
mēs protestējam pat —
jaunu vēju pūtējiem jāzina —
vēl jau mēs varam likteņus grozīt —
mēs vecie, balss tiesīgie, zēni.

Nikolajs Lečmanis Latvijas Kara skolu beidza 1929. gadā.

NOSLĒGUMA VĀRDI

Nododot šo darbu lasītājiem, redakcijai jāpaskaidro, ka tas spēkos nebija sakārtot vēl vienu grāmatas pamatautora pulkveža Krīpena iecerēto nodaļu — par apmēram 100 varonīgāko latviešu Kara skolas beidzēju virsnieku izciliem darbiem un sasniegumiem miera un kara laikā. Pulkvedis Krīpens arī nebija šī nodoma veikšanai sakopojis tikpat kā nekādus materiālus un redakcijas spēkos nebija izvērtēt, kuŗš no mūsu ALMA MATER vīriem būtu tas izcilākais vai varonīgākais, jo visi — bez izņēmuma — savus pienākumus iepretim TĒVZEMEI UN BRĪVĪBAI ir pildījuši savu doto zvērastu ietvaros.

Toties redakcijas kollēģija grāmatas saturu papildināja ar ziņām par latviešu virsnieku apvienību darbību un vispāri par mūsu virsnieku stāju darbos, dzīvē un kara, tā cerēdama kaut daļēji aizstāt plkv. Krīpena iecerētās nodaļas saturu.

Redakcijas iecere šo grāmatu izdot uz Latvijas Kara skolas 60 gadu jubileju arī ir izdevusies, un tā mūsu tautas vēsturei, šķiet, būs pakalpojuši mūsu trimdas iespēju robežās.

Lai ar šo grāmatu ir godināta mūsu Latvija, mūsu tauta un mūsu virsnieku saime!

1978. gada rudenī.

Vilis Hāzners

Elmārs Sproģis

„ — No skolas projām aiziesim, bet sirdi mīļu
turēsim . . . ”

No. 100. — The school building, at the city of
London.

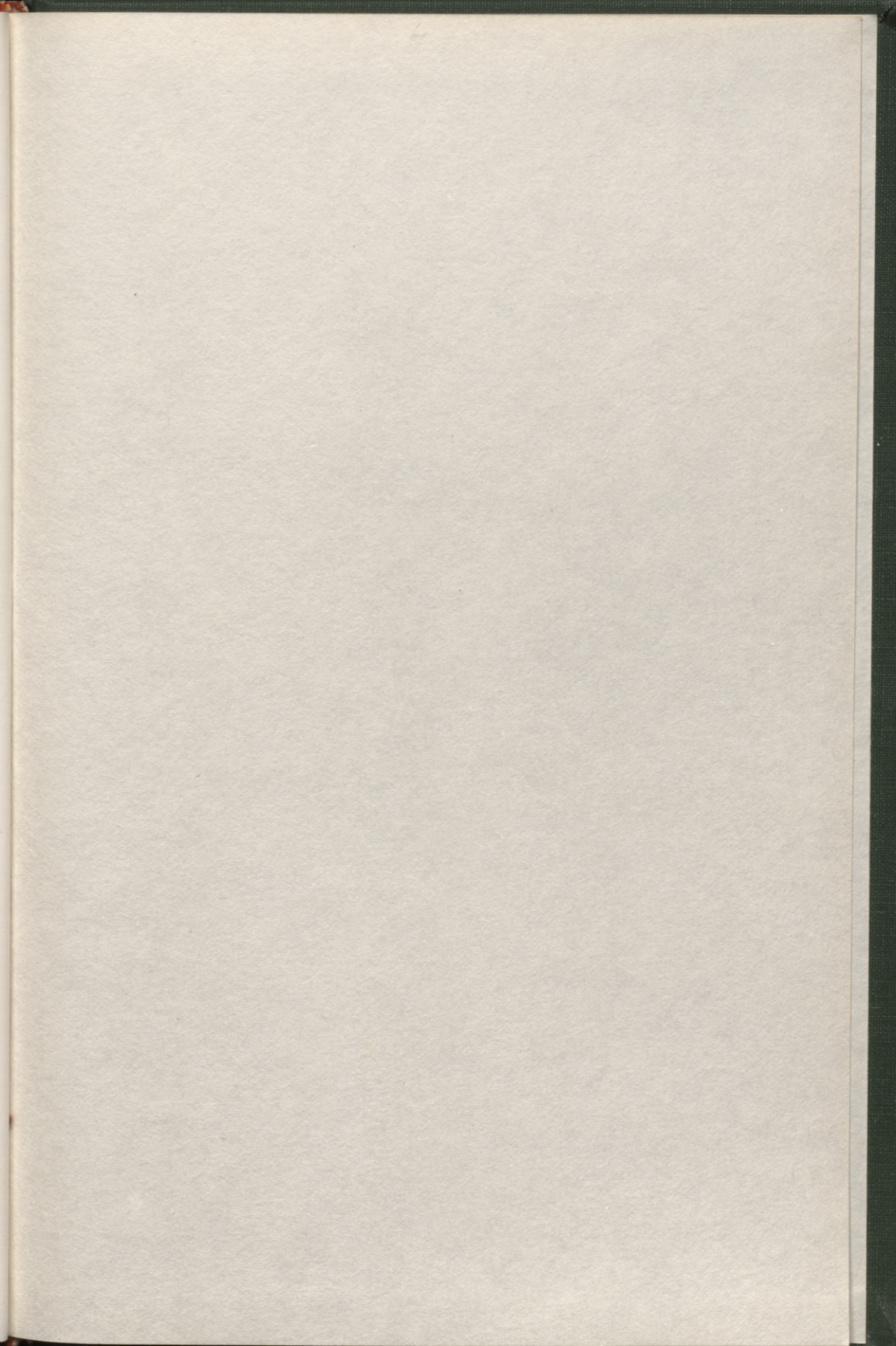
[Handwritten signature]

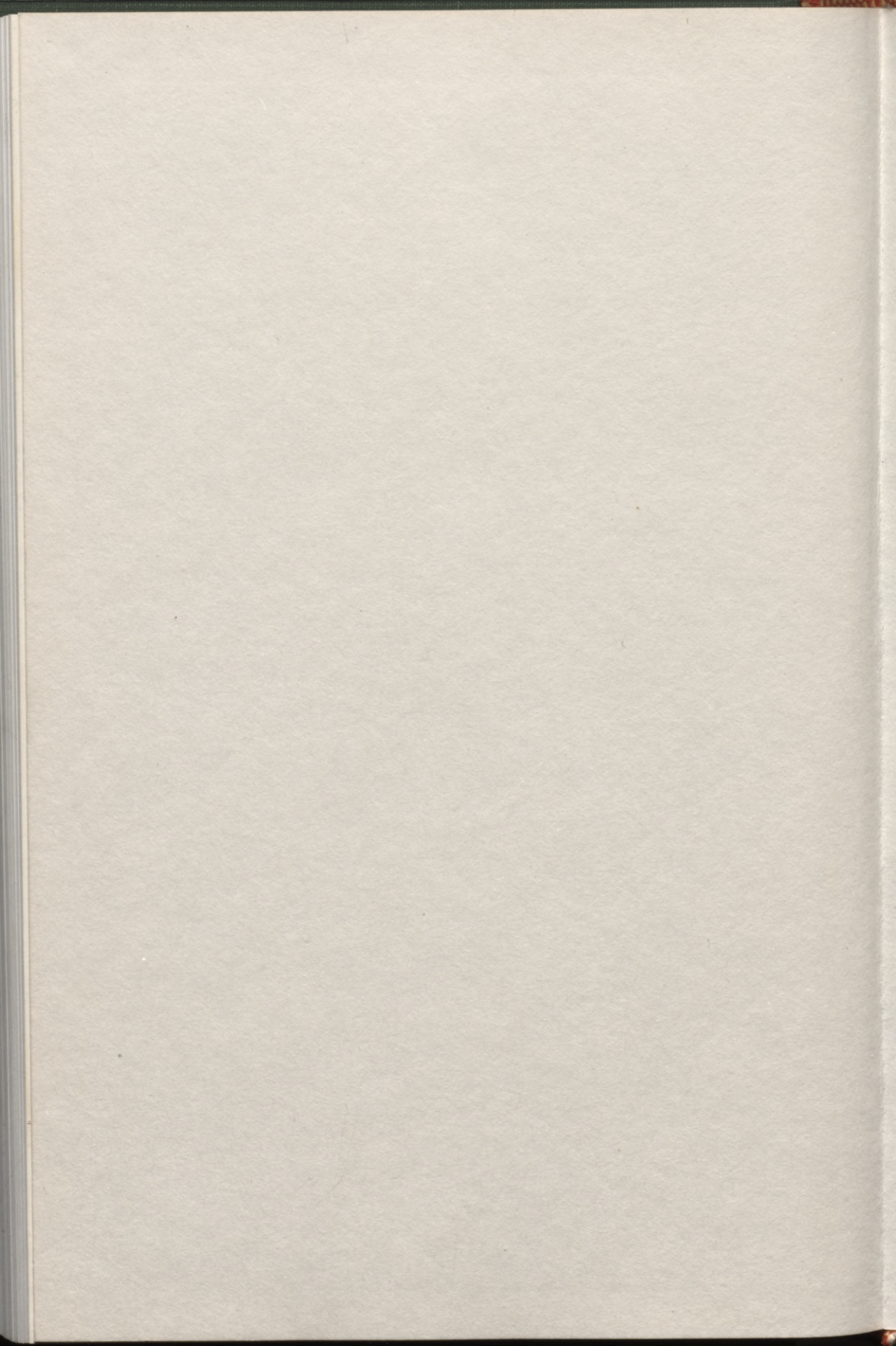
SATURA RĀDĪTĀJS

1. Ievadvārdi	5
2. KAĀ SKOLAS HIMNA	7
3. KAĀ SKOLAS VĒSTURISKS APRAKSTS	9
4. LATVIJAS KAĀ SKOLU BEIGUŠO VIRSNIEKU SARAKSTI	81
5. ATMIŅAS PAR KAĀ SKOLU:	
Kājnieku nodaļa	145
Artilērijas nodaļa	201
Jātnieku nodaļa	225
Inženieru nodaļa	255
Apvienotā KaĀ skola	283
6. PIELIKUMI:	
Latviešu Virsnieku Apvienības	345
Latviešu virsnieki darbos, dzīvē un kaĀ	377
7. Noslēguma vārdi	395

SATURA RĀDĪTĀJS

1	Ievadsvārds	1
2	KARA SKOLAS HIMNA	7
3	KARA SKOLAS VĒSTURISKS APRAKSTS	9
4	LATVIJAS KARA SKOLU BEIGUŠO VIRSNIEKU SARAKSTS	81
5	ATMIŅAS PAR KARA SKOLU	
145	Kājiņu nodaļa	
201	Artiņģu nodaļa	
225	Jarņģu nodaļa	
266	Izsmirģu nodaļa	
282	Apvērģu Kara skola	
	6. PIELIKUMI:	
345	Latviģu Virģnieku Apvērģu	
377	Latviģu virģnieku darģba, dzģvģrģn kara	
390	1. Nosauģģums vārģdi	

80. -

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309069819

